

בעזרה שית

זה השער לה' צדיקים יבואו בו

ספר

תיקון הברית

על שמירת ותיקון פגם הברית

בו יבואר גודל ענין הלימוד של שכר ועונש על עניני פגם ותיקון הברית. גם יבואר בו גודל העונש הרע והמר המגיע אל הפוגם פגם הברית, והפגם הגדול והנורא הנעשה על ידי חטא פגם הברית קודש, ושהוא בדוק ומנוסה שמי שמקלקל הברית קודש אפילו נולד במזל טוב להיות עשיר מתהפך לו למזל רע רחמנא לצלן אפילו זהב ביד מתהפך לו לנחושת. ועוד הפוגם הברית גורם לו להיות נע ונד ולשפוך דם נפשות אביונים. גם יבואר בו סדר התיקון והתשובה להפגם הזה המבוארים בדברי האריז"ל והאחרונים, כי אין לך דבר העומד בפני התשובה.

עוד יבואר בו גודל מעלת שומרי הברית,

ותיקונים וסגולות מלוקטים לתקן פגם הזה.

ועיקר התיקון תלוי ביסוד לתקנו, ובו תלוי גם כן ביאת משיח בן

דוד (אור צדיקים ובספר זוהר חי (פרשת נח ופרשת ויחי).

ועל ידי הלימוד בספר הזה יתבונן בשכלו הזך כי יפה שעה אחת

בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא,

זכמה שעות מימי חייו הלכו לבטלה.

יוצא לאור שנת תשס"ב לפ"ק

הספר נדפס לזכות הרבים,

ומתחלק בחינם לכל דורש ומבקש

בעזרת השם יתברך

הקדמה

א. הצדיק אינו נותן שינה לעיניו ביום ובלילה עד שמוכיח הרשעים ומביאם שישובו בתשובה. (זוהר הקדוש, חלק א, כ:)

ב. אילו היו יודעים בני העולם גודל השכר להחזיר חבירו למוטב היו רודפים אחריו תמיד כמו שרודף אחרי כסף וזהב. (זוהר הקדוש פרשת תרומה קכח, ב - קכט, א)

ג. מצוה שאתה רואה שבני אדם נוהגים בה קלות ראש ומעט המה שמקיימין אותה, הנה מצוה זו בודאי ממתנת ומצפה עד כי יבחר בה איש כשר וישר להזהר בה, ולעורר רבים על מצוה זו לקיימה באהבה לכבוד קוב"ה וכו'.

(זוהר הקדוש פרשת תרומה, קב הישר פרק ס"ד)

ד. כל מצוה שאין לה דורש ואין מי שיבקש אותה תדרשנה לפי שהיא כמת מצוה, ומצוה שאין לה רודפים רדוף אחרי' לעשותה, שהמצוה מקטרגת ואומרת כמה גרועה אנכי שנתעלמתי מכל וכו'.

(ספר הסידים אות ק"ה)

אודה את השם בכל לבב בתוך רבים אהללנו, שזיכנו עד הלום לבוא ולהדפיס ספר "תיקון הברית" על מעלת וגודל הענין של תיקון פגם הברית ובו כלול ענין השכר והעונש בתיקון פגם הברית, וברוך השם שהספרים שכר ועונש על פרשיות התורה ששה חלקים שהדפסנו נתפשטו בישראל והשרישו שרשים ופעלו התעוררות רבה בעניני שכר ועונש בכל תפוצות ישראל. והספרים נתקבלו ברוך השם בהערצה וישראל קדושים הם שהדפיסו כבר במהדורות חדשות כמו שכתבנו בספרים הקודמים שמצוה לכל אחד להדפיס הספרים האלו ולחלקם בחינם לאלפים מאחינו בני ישראל. וברוך השם שהדברים עשו רושם בלבות בני ישראל, כי עיקר יסוד וקדושת ישראל הוא עניני שכר ועונש, כמו שהבאנו כבר לעיל בפרשת בראשית מספר הקדוש קב הישר (פרק ה') וזה לשונו: "ואהבת לרעך כמוך" (ויקרא יט, י"ח), אמרו רבותינו זכרונם לברכה (תורת כהנים, פרשת קדושים, ד') זה הוא

הפסוק, שהוא כלל גדול בתורה. ואין לך אהבה יותר, כשרואה האדם דבר מגונה באחיו ישראל, שעושה איזה חטא ועוון, שצריך להוכיחו^א על זה, כי נשמתן של ישראל הן קשורין ודבוקין זה בזה. אבל הכלל הוא, שצריך האדם מי שהוא יודע ההרפתקאות והסיבות והעונשים^ב שבאים לנשמת האדם אחר יציאת הנשמה מהגוף, צריך להודיע לחבירו^ג, אולי על ידו יזכה חבירו גם כן ויעזוב דרכו הרשעה "ושב ורפא לו" (ישעיה ו, ט), עד כאן לשונו^ד.

ומה נוראים הם דברי הספר חסידים (אות קני"ג) שכתב: מכאן שכל שנענש חבירו והוא אינו מזהירו לומר אל תעשה הרי כל העונש שמקבל מעלין על זה כאילו הרגו, לפי שהיה לו להזהירו ולא הזהירו.

וכאמור שהאמונה בשכר ועונש הוא יסוד התורה וקיום האמונה אהבת הבורא ודביקות האלוקית, על כן

(א) ואין לך אהבה יותר... שצריך להוכיחו על זה. ובזה מתבאר בטוב טעם דבריהם ז"ל, שואהבת לרעך כמוך הוא כלל גדול בתורה, כי האהבה הגדולה ביותר לחבירו הוא להוכיחו כשרואה בו איזה חטא, ולקרבו לעבודת השם לקיים מצוות התורה.

(ב) והסיבות והעונשים שבאים לנשמת האדם אחר יציאת הנשמה מהגוף, אם לא השלימה ותיקנה בעולם כראוי וכנכון. (יסוד יוסף, מאורי האש).

(ג) אבל הכלל הוא... צריך להודיע לחבירו. כלומר, שלא יסתפק להוכיחו סתם, שאינו נוהג עצמו כשורה, אלא יודיע לו גם כן העונש על החטא שהוא נכשל בו, כי אולי על ידי זה יעזוב דרכו הרשעה ויזהר ביותר מלהכשל במ עוד. (מאורי האש, לפי ביאור אשכנז).

(ד) וראה מה שכתב המקובל האלוקי בעל מסילת ישרים בהקדמתו וזה לשונו: אך מעטים יהיו מן המיין הזה אשר יקבעו עיון ולימוד על עניני שלימות העבודה, על האהבה, על היראה, על הדביקות, ועל כל שאר חלקי החסידות וכו' עיין שם.

אנו מבקשים מאחינו בני ישראל שתקבלו ספר זה בסבר פנים יפות וללמוד בזה. ואם תאמרו מי הוא זה ואיזה הוא שאלמוד בספרו, אך דעו נא רבותי שספר זה אינו כמו שאר הספרים שהמחבר מחדש דבר משלו, וכמובן לכל בר דעת שעבודה כזו לעשות חיבור שלם של ליקוטים ובפרט בענינים אלו הוא דבר קשה למאוד, וצריך לימשך זמן זמנים טובא, שספר הזה הוא קובץ גדול מדברי הפוסקים ש"ס זוהר וספרי האר"י זכרוננו לברכה וספרי הבעל שם טוב ותלמידיו ז"ל, ושאר ספרים של רבותינו הקדושים, ובררנו וסידרנו הספר שיהיה כשולחן ערוך, מוכן לכל אחד, ולא יצטרך לחפש בחורין ובסדקין שעות שלימות ולבסוף לא ימצא מבוקשו, שכל דבריהם קדושים וממילא לא עלי תלונותיכם. ואני מבקש מכל אחד מישראל שתקבלו ברכה זו לתוך ביתכם ותהיון לי לעזר ולהועיל.

ואסיים: רבונו של עולם יהי רצון שתתן לנו כח וחוזק ואון ועוז ותעצומות ואומץ להתחיל ולגמור לכתוב מה שעוררתי לחבר חיבור על כל ענינים של שכר ועונש ויראת שמים ועניני זכות הרבים שהוא יסוד האמונה ועמוד העבודה, ולא יקרה לנו שום מכשול ונזק ופחד וצער ודאגה ויגון ומניעה ועיכוב ובלבול ועצלות ומחשבה זרה בעולם, ותשפיע עלינו שפע השכל וחכמה בינה ודעת ותבונה וזכרון והדריכני באמיתך, ודרך שקר הסר ממני ותורתך חנני, ונזכה ללמוד וללמד לזרעינו ולזרע זרעינו לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה והאר עינינו בתורתך ודבק לבנו במצותיך ויחד לבבנו לאהבה וליראה את שמך, ולא נבוש ולא נכלם ולא נכשל לעולם ועד.

וטרם אכלה לדבר הנני קובע ברכה לכבוד ידידי הרבני הנגיד המופלג, נדיב ושוע מוכתר בנימוסין מוהר"ר... נ"י שתרגם הספר שכר ועונש ללשון אנגליש, ומלשון אנגלית ללשון פרענטש, ולכבוד ידידי הרבני הנגיד המופלג וכו', שעזר

לסדרו בהקאמפיוטער ולהכינו לדפוס וכל אלה שעוזרים לנו להפיץ תורה ויראת שמים בעולם.

ויהי נועם השם עליהם להתברך בכל מילי דמיטב, ובשיבה טובה, אתה השם לעולם תשמרם, ברכם שמרם טהרם, שיזכו לראות מיוצאי חלציהם רב תענוג ונחת דקדושה, עד אשר נזכה בקרוב לשמוע קול מבשר ואומר בביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

יתן השם שימצא ספר זה חן ושכל טוב בעיני ציבור היראים את דבר השם שאליו הספר מופנה בעיקר, וששבילו כל מאמץ כדאי ומשתלם, ויאירו דברי הספר את עיניהם של ישראל בכל מקום שהם לדבוק ולילך בדרכי הצדיקים המובאים בהספר לזכות וליאור באור פני מלך חיים, וזכותם של הצדיקים הנזכרים לעיל יגינו עלינו ועל כל בני ביתנו, להשלים משאלין דלבאי ולבא דכל עם ישראל לטב ולחיין ולשלם אמן כן יהי רצון.

החיבור הנוכחי מטרתו להקל מעול הציבור לדפדף בספרי הפוסקים לידע דינים היותר נחוצים ורגילים ודברים העומדים ברומו של עולם בנושאי תיקון פגם הברית השכר והעונש על זה בזה ובבא ועניני גלגולים שצריך להתגלגל אם פגם בפגם הברית, תיקון ימי השובבים, ועניני תיקוני תשובה לתקן פגם הזה, חיוב הערבות תוכחה ומחאה, ועניני יראת שמים ואהבת שמים, אשר בלעדן אי אפשר לקיים מצות אפילו כיהודי פשוט^ה, כאשר עיני כל תחזנה מישרים.

(ה) למה הדפיס החפץ חיים זצ"ל ספרו "מחנה ישראל"?

בשנת תר"מ שב צעיר בן קהילת ראדין - שימש'ה בן הנחתום, משרותו הצבאי בעיירה נדחת בקווקו. בבואו לקבל ברכת השיבה מ'החפץ חיים', התעניין ה'חפץ חיים' ושאל וחקר אודות סבלותיהם של החיילים היהודים, תנאי שירותם בגשמיות

וברוחניות, ובאפשרות שמירת המצוות בקצוי ארץ אי שם, בהם שהו החיילים.

מה אומר לכם רבי, קבל שימשה, מנותקים היינו כליל, אפילו משלוח לא הגיע אלינו. ושם באיזור, אין חיטה בנמצא! אנשים אוכלים שם שיבולת שועל ושיפון, נותרנו בלא מצות!

מה עשיתם, אפוא, שאל ה'חפץ חיים' בחרדה.

- עברנו על איסור קטניות, שאינו אלא מנהג ואכלנו פת שיפון, אבל מצה לא היתה...

הודעו ה'חפץ חיים' וקרא: "אבוי, הלא השיפון הוא מין דגן ויכולים הייתם לאפות ממנו מצה כשרה! עתה, שאכלתם ממנו בפסח בלא שימור, לא על איסור קטניות עברתם, אלא על איסור חמץ החמור!"

חוררו פניו של שימשה בן הנחתום! מי ידע זאת? סבורים היינו שאין איסור חמץ ומצות מצה אלא מקמח חיטה.

"הלכה מפורשת היא, דין בשולחן ערוך", השיב ה'חפץ חיים'. אבל שימשה הבהיר שאין להשיג כרכי שולחן ערוך בקסקטין הצבאי המרוחק...

כיון שכך ישב ה'חפץ חיים' לחבר ספר הלכות תמציתי ומקיף, עבור החייל היהודי במחנה ובחזית. כך זכה הדור לספר "מחנה ישראל", אותו נטלו עמם אלפי חיילים בהתגייסם מאונס לשרות הצבאי. (הגדת ה'חפץ חיים')

כמו כן הוא בקדושת הברית, שאין איש שם על לב לעורר את הכלל ואת הפרט בדבר קדוש כזה שזה יסוד קדושת ישראל, עד כדי כך שהשומר ברית קודש נעשה שותף להקדוש ברוך הוא. (ראה תיקוני זוהר תיקון ס"ט דף צ"ט עמוד ב').

על ידי קדושת המצה יוכל לשמור על קדושת הברית

בספר "תורת אמת" (אחרי, שבת אחר פסח) וז"ל: על ידי אכילת המצה בלילה הראשונה, וגם בכל ז' ימי פסח, אף שאין אנו מצווים על אכילת המצה, מכל מקום על ידי השמירה בכל מאכל הבא לתוך פינו שלא יהיה בו משהו חימוץ, ושיכנס בקרבנו רק אכילה שהוא רצונו יתברך, נכנס בגפשינו קדושת הברית שיהיה בקדושה כרצונו יתברך, כי המאכל נותן כח החיוני למוח, ומשם

יהי רצון שיערה השם עלינו רוח טהרה ונזכה לטהר לבבנו לעבוד ליוצרנו בכל כוחנו ובכל נפשנו ובכל מאודנו עד שישלח לנו משיחנו ויקבץ נדחינו במהרה בימינו אמן.

וזאת למודעי שהספר הזה מותר ומצוה וחיוב¹ לכל אחד להדפיס כמה שרוצה באיזה לשון שרוצה, וכל המזכה את הרבים זכותו עומדת לעד וזוכה לבנים צדיקים.

וטרם אכלה לדבר הנני קובע ברכה לכבוד ידידי הרבני הנגיד המופלג האברך כמדדו מו"מ בתורה ויראת שמים ומוכתר במדות טובות וישרות וכו' מוהר"ר... נ"י אשר נתן יד מסייעת עידוד ואימוץ להוצאת הספר הזה, יהי שכרו כפול ומבורך בכל מילי דמיטב ומן שמיא יושפע לו ולכל משפחתו שפע ברכה והצלחה וכן לבניהם, יפרחו ויגדלו בנחת ובשלוה, ועוד יזכו לעוד, דשנים ורעננים יהיו, אמן.

זו תורה וזו שכרה, אלקי אברהם בעזרו, כי מתוך שמחת הלב זכה להוציא לאור הספרים הקדושים האלה שרבים מחכים להם, צדקת תמים תיישר דרכו, זכותם של התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי והאר"י הקדוש והרמ"ק וכל המחברים הקדושים המובאים בספר הזה זי"ע, וזכות כל הלומדים שיעיינו בספר הזה (ובשאר הכרכים) וישוּבו בתשובה שלימה, יגיניו עליו ועל כל משפחתו להמשיך פעליו בקודש,

נמשך ונשתלשל לקדושת הברית שיהיה בקדושה, וזהו דאיתא כל הנזהר ממשוהו חמץ בפסח בטוח הוא בכל השנה שלא יחטא (סתם חטא הוא בהיפוך קדושת הברית כידוע), כי קדושה זו משריש בנפש קדושת הברית.

(ו) ראה מה שהבאנו לקמן מזוהר הקדוש פרשת שמות (דף ג'

ובשבתו בבית השם כל הימים, מתוך ברכת בכל מכל כל, ולשבוע נחת עולמים מיוצאי חלציו, ואך טוב וחסד ישכנו באהלו, "עד" כי יבוא שילה במהרה בימינו אמן.

ז) ומי ששומר הברית נעשה שותף להקדוש ברוך הוא וזה לשון התקונים (תיקון סט, דף צט): ומאן דנטר לה, איהו בהקש בשתפו עמי בדיוקנא דילי. עלה אתמר (בראשית א, כז) "ויברא אלקים את האדם בצלמו", בגין דמאן דנטר ברית זכה למלכות, הרי איהו בהקש לי בשתפו עמי וכי. ומאן דנטר ברית, האי איהו עד עלה, עיין מאן "שמע", דל"ת מן "אחד". עד כאן לשונו בקיצור.

[פירוש הזוהר: ומי ששומר אותו [את הברית], הוא בדומה לי בשותפות עמי בצלם שלי. עליו נאמר "ויברא אלקים את האדם בצלמו", כי מי ששומר הברית זכה למלכות, הרי הוא בדומה לי בשותפות עמי... ומי ששומר הברית, זה הוא "עד" עליו, אות עיין מן תיבת "שמע", ואות דל"ת מן תבת "אחד"].

בתקוני זוהר (תיקון כ"א דף נ"ח עמוד א') וז"ל: ומאן דמשקר בברית מילה גרים לאסתלקא מיניה שכינתא דאיהי יחודא דקב"ה, ושולט עליה ש"ד דאיהו אחר, ודאי י' דשדי איהי קוצא מן ד' דאחד, ואם משקר אעבר קוצא מן ד' מן אחד ואשתאר אחר, ובגין דא אמר קרא לא תשתחוו לא-ל אחר, עד כאן לשונו. (ועיין אגרא דכלה פרשת בראשית (על הפסוק וקוץ ורדרד תצמיח לך, ועיין חובת הלבבות [שער יחוד המעשה פרק ד']).

[פירוש הזוהר: ומי שמשקר בברית מילה גורם להסתלק ממנו השכינה, שהיא יחוד הקדוש ברוך הוא, ושולט עליו ש"ד שהוא אחר. שהיא ודאי י' של שד"י, היא קוץ מן ד' של אחד, ואם משקר מעביר קוץ מן ד' מן אחד ונשאר אחר. ומפני זה אמר הפסוק לא תשתחוו לאל אחר וגו'].]

מעשה נורא מהבעל שם טוב זכותו יגן עלינו

מעשה בחולה אחד שהרופא כבר נתיאש ממנו, והחולה מיום ליום הלך הלוך ודל עד שכבר לא היה בכוחו עוד לדבר וכל

ויהי נועם השם עליהם להתברך בכל מיילי דמיטב, ובשיבה טובה, אתה השם לעולם תשמרם, ברכם שמרם טהרם, ובגודל כוח זכות הרבים שזוכים על ידי זה לבנים צדיקים תלוי בו, שיזכו לראות מיוצאי חלציהם רב תענוג ונחת דקדושה, עד אשר נזכה בקרוב לשמוע **"קול מבשר ואומר"** בביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

הרופאים אמרו נואש. נודמן שהבעל שם טוב בא לאותו מקום שהחולה נמצא, בקשו אותו לקיים מצות בקור חולים. הבעל שם טוב ראה את החולה עמד רגעים ספורים על ידו, ואחר כך צוה לבשל לו מרק של בשר. החולה התחיל לאכול ומיד התחיל לדבר, ובמשך ימים ספורים הבריא לגמרי. הרופא התפלא מאד למראה עיניו. שאל להרב בעל שם טוב: באיזה אופן ריפא אותו? הרי יודע אני בבירור - הוסיף הרופא - שהגידיים של החולה היו מקולקלים, ואין לאותם הגידיים רפואה כלל.

אמר לו הבעל שם טוב: אתה הכרת את החולה בגשמיות, ואני הכרתי אותו ברוחניות, יש באדם רמ"ח אברים ושס"ה גידים, וכנגדם יש רמ"ח מצוות עשה, ושס"ה מצוות לא תעשה, וכשאדם פוגם באיזו מצוה, מתקלקל אותו האבר או אותו הגיד שכנגד אותה המצוה, וכשעובר על הרבה לאוין מתקלקלים הרבה גידים ואין הדם נובע בהם, ואז האדם בסכנה חס וחלילה. אני דברתי עם הנשמה של החולה, אמר הבעל שם טוב, שתקבל עליה תשובה, וקיבלה עליה, ועל ידי כך נתקנו כל האברים והגידיים ויכולתי אחר כך לרפאות אותו.

ממעשה הזה אנו לומדים כי תקון נשמותינו תלוי בעיקר בתקון מדות גופינו, אבותינו הקדושים בהיותם במצרים שמרו בעיקר על תקון הנשמה במידת היסוד ולפי אותם המדרגות זכינו והיינו לעם קדוש ונעלה גם בתקון מדות הגוף, **אכן תקון הגוף והנשמה גם יחד תלוי בתקון הכללי, תקון הברית, אשר בו חקוקה חותמא דמלכא שדי והוי' ב"ה מבחוץ ומבפנים, ובו כלולים כל רמ"ח אברים ושס"ה גידים של הנשמה והגוף גם יחד, לכן מן הראוי כל החפץ לשמירת גופו ונשמתו יהיה נזהר ונשמר מאד לשמירת אות ברית קודש, ה' יזכנו אמן.**

הברית שבו ימצא האדם מרפא לנפשו, ודרכי התשובה על עון הוצאת זרע לבטלה, וסגולות טובות ויקרות על החולי הידוע

בנות מואב, מיד ויחר אף ה' בישראל, רישי עמא דידעו ולא מחו בידייהו אתענשו בקדמיתא, דכתיב (במדבר כה) קח את כל ראשי העם והוקע אותם לה' נגד השמש וכו', רישי עמא יתפסון בכל דרא ודרא בחובא דא אי ידעין ולא מקנאין ליה, בגין דחובא דא עליהו לקנאה ליה לקודשא בריך הוא בהאי ברית, עד כאן לשוננו.

[פירוש הזוהר: ששנינו אין קנאה לפני הקדוש ברוך הוא זולת קנאת ברית קודש, שהיא הברית של השם הקדוש וסוד האמונה. מה כתוב ויחל העם לזנות אל בנות מואב, מיד ויחר אף ה' בישראל. ראשי העם שיודעים ולא מוחים בידיהם, נענשים תחילה שכתוב קח את כל ראשי העם והוקע אותם לה' נגד השמש. ראשי העם יתפסו בכל דור בעבירה זו, אם יודעים ולא מקנאים לה. כי עבירה זו עליהם לקנא לו לקדוש ברוך הוא בזו הברית].

הרי אנו רואים מהזוהר הקדוש הנזכר לעיל, שהחיוב על ראשי ישראל לעורר את עם בני ישראל שלא יפגמו בברית קודש.

(י) יסוד היסודות שצריך האדם לדעת כי מי שהוא מלא סרחון צואת עוונותיו, אין תורתו נחת רוח לבוראו: אחד מיסודי התשובה הוא: שצריך תשובה תחילה קודם תורה ותפילה, כי אם לא שב כראוי אין תורתו רצויה ומקובלת לפני הקדוש ברוך הוא, כמו שאמר הכתוב: "ולרשע אמר אלוקים מה לך לספר חוקי", וכתב ה"ראשית חכמה" (שער התשובה פרק ב') וזה לשוננו: ולזה כיוון רבי יהודה בר אלעאי באומר: אשרי מי שעמלו בתורה ועשה נחת רוח ליוצרו - פירוש, שהעוסק בה מנוקה מחטא ועון, שאז המלך משתעשע בו ובתורתו, אבל מי שהוא מלא סרחון צואת עוונותיו אין תורתו נחת רוח לבוראו.

הטעם הוא: כי בעסק התורה האדם ממשיך השכינה עליו, ובהיותו נקי מחטא מצאה השכינה כסא ומושב שבו תשב ותנוח, כאדם היושב בכסא המתוקן כראוי, שהכסא ההוא נחת רוח לו - כן התורה הנקיה היא כסא מתוקן לשכינה שתשרה בו, אבל בהיות האדם מלוכלך בכתמי עוונותיו אין התורה שורה בו, כי אין בו כסא לשרות, לא התורה ולא השכינה, כי כל קוץ מכאוב

וממאיר ליושב על הכסא, לכן קודם כל ירחץ צואת עוונותיו בתשובה כראוי, ורק לאחר מכן יעסוק בתורה, ויקח דמיון מהדין הפשוט בגמרא: במקום שיש ריח רע אסור לעסוק שם בתורה ובתפילה, וכידוע, שהעוונות נקראו "צואה", כמו שכתוב: "אם רחץ ה' את צואת בנות ציון", ולכן כל הקדושים העליונים מתרחקים ממנו אף בעוסקו בתורה.

ומצינו שלא עמדה תורה לדואג ולאחיתופל, כי שניהם - אין להם חלק לעולם הבא, אף על פי שהיו דורשים כמה מאות הלכות במגדל פורח באויר, ועיקר התשובה מביא לידי תורה ומעשים, עד כאן לשונו.

**אין תפילת האדם נשמעת ואחד מהם,
אשר גברו עוונותיו ולא עשה תשובה**

כתב בספר "חרדים" בשם ר' סעדיה גאון: בשביל ז' דברים אין תפילת האדם נשמעת ואחד מהם, אשר גברו עוונותיו ולא עשה תשובה שנאמר: "עוונותיכם מבדילים ביניכם". ולא ינצל מן הדין הגדול והנורא כי אם על ידי תשובה כמו שכתב בספרי: ז' דברים ואחד מהם, שידע רוע מעשיו וחטאיו, וידע שלא ינצל מדין הגדול והנורא, כי אם על ידי תשובה, כמו שכתוב: "כי אחרי שובי נחמתי ואחרי הודעי ספקתי על ירך", דאם לא כן שמא יחשוב שמה שעשה אינו חטא, וכך אמר ירמיה, עליו השלום: "נחפשה דרכינו ונחקורה ונשובה אל ה'". - הרי מבואר, שקודם שיעשה תשובה צריך תחילה פשוט מעשים וחקירה עליהם, כדי שידע על מה יעשה תשובה (ולקמן בעזרת השם יתברך נבאר קצת מדרכי התשובה).

**ראוי לכל איש שיחוס על עצמו, שהרי אפילו בעלי חיים
בורחין מן האש ומן המים במקום שיראו סיבת מיתתם**

בספר הקדוש "ראשית חכמה" (הקדמה לשער התשובה) וזה לשונו: והנה כאשר יתן האדם אל ליבו ענין הפגם, שפגם בכל העולמות אם בגופו אם בנפשו ורוחו ונשמתו, זוהי סיבה גדולה שיעשה תשובה ויתחרט חרטה גמורה, כאשר ידע בברור גנות מעשהו, מלבד עונשו בעולם הזה ובעולם הבא, שיש עבירות שיש בהם כרת, ולפעמים הוא אומר "הכרת תכרת", והוא שיכרות

הנקרא פגם הברית, אשר אין לך אדם אשר ישא את כפיו ויאמר אני הגבר נקיתי ממנו, כל שכן כי אין אדם צדיק^{יא} בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, ומוקמינן לה באותו החטא, ואוי לו לנפשו של האדם הזה שהוא מעכב את הגאולה ומחריב את כל העולם כולו, וגם ישא מדברותיו על דבר גדול שהוא נחוץ להעולם לידע שעל ידי החטא הזה נתמוטטו הפרנסות בישראל^{יב}, שעל ידי כן זכה יוסף הצדיק עליו השלום למלוכה ששמר עצמו מאותו החטא. כמו שכתב בזוהר

הגוף מהעולם הזה והנשמה מהעולם הבא, וראוי לכל איש שיחוס על עצמו, שהרי אפילו בעלי חיים בורחין מן האש ומן המים במקום שיראו סיבת מיתתם, ואיך לא יחוס האדם על עצמו, ששם לו יתברך יתרון על בעלי חיים – השכל, ובפרט לישראל עם סגולתו, שהבדילנו על ידי התורה מהאומות, שראוי שלא יפול בשחת עמוקה, מקום אשר לא יוכל לצאת, והרי הוא מותרה ועומד על פי התורה והנביאים והחכמים, שהיה בהם רוח הקודש והודיעו לנו ענין גן עדן וגהינם.

טוב שיפול לפני השופט של מטה,

משיפילוהו ויכוהו בית דין של מעלה

כתב האלשיך הקדוש בענין המלקות, וזה לשונו: "והפילו השופט והכהו לפניו" – כי טוב לו שיפול לפני השופט של מטה, משיפילוהו ויכוהו בית דין של מעלה, פן יוסף להכותו על אלה מכה רבה על ידי בית דין של מעלה בגהינם, ולא עוד אלא שמרויח הבושה, וזה שאמר: "ונקלה אחיך לעיניך" – ולא לפני בית דין של מעלה, כמו שכתוב בזוהר הקדוש, כשגוזרין עונש על עוון האיש מכריזין עליו בבית דין של מעלה לפני השם יתברך ולפני כל הנשמות לאין מספר, באופן שקשה עליו הבושה והכלימה ההוא יותר מכל העונשים, עד כאן לשונו.

(יא) ראה זוהר הקדוש (חלק א' דף נ"ט עמוד ב') חלק ב' (דף כ"ג עמוד א').

(יב) עיין נועם מגדים פרשת מטות (על הפסוק זה הדבר אשר צוה ה'),

אין זה הדבר אלא מילה שנאמר "זה הדבר אשר מל יהושע" וכו'.

שהפוגם בברית מביא עניות. (ועיין תיקוני זוהר תיקון חמיסר).

הקדוש²⁷, וכמו שכתוב בפנים הספר שהסגולה לפרנסה הוא על ידי שאינו פוגם בהחטא הידוע, על כן יוסף הצדיק עליו השלום

(ג) בספר הפרדס כתב: נשמת יוסף היתה מיסוד וכאשר זכה והשלים נשמתו במעשה ההוא שלא טימא ברית קודש ונתגבר על יצרו נעשה מרכבה לצדיק ומשם זן את העולם בימי יעקב וכן משם כלכל כל בית אביו כל ימי חייו כי הוא ממדה הנותנות מזון ופרנסה לעולם לישראל. ובספר באר מים חיים כתב: ומטעם זה צוה יוסף את המצרים שימולו את עצמם, כדי שעל ידי ברית המילה יתקיימו הפירות והתבואה שלא ירקבו וישרה בהם ברכת ה'.

ובזוהר (פרשת שמות ה') כתב, "בכל המקום אשר אזכיר את שמי" זו מילה דכתיב, "סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם" וגו', ובגין כך [ומפני זה] זכאה חולקי' [זוכה חלקו] וכו' "אבא אליך וברכתך". מאן דאיהו ברשימו דא אתחזי לאתברכא בשמא דא דכתיב (בראשית כח) ואל שדי יברך אותך ההוא דברכין נפקי מניה, (זוהר פרשת לך לך חלק א' דף צ"ה עמוד ב').

[פירוש הזוהר: מי שהוא ברושם זה ראוי להתברך בשם זה שכתוב וא-ל שדי יברך אותך, מהו א-ל שדי, אותו שברכות יוצאות ממנו.]

כל מאן דנטיר ליה אתחזי לאתברכא ואיתחזי איהו לברכאין סגיאין (זוהר פרשת ויחי חלק א' דף רכ"ט עמוד א').

[פירוש הזוהר: כל מי ששומר הברית נראו להתברך, ונראה הוא לברכות רבות.]

כל מאן דנטיר לההוא ברית איהו גרים לאתערא להאי ברית לאחריה ואתברכון עילאין ותתאין (זוהר פרשת שמות דף ג' ע"ב. ועיין פרשת וארא דף כ"ו ע"א).

[פירוש הזוהר: כל מי ששומר את זו הברית הוא גורם להעיר זו הברית למקומו, ומתברכין עליונים ותחתונים.]

ואיתא (ויקרא רבה כ"ה א') ג' הם שברחו מן העבירה שיתף הקדוש ברוך הוא שמו עמהם יוסף ויעל ופלטי, עד כאן. (ועיין רש"י זכרוננו לברכה במדבר כ"ו, ה').

על כן אנו מדפיסים הספר הזה לחלקם ביעקב ולהפיצם בישראל בחינם.

כשלקטתי ואספתי בעמרים ממאמרי חז"ל ש"ס מדרשים וזוהר ותיקונים ומספרים קדושים ומדברי צדיקים. וראיתי כי כולם פותחין את פיהם בעניני קדושת הברית ובטהרות המדות, וכולם כאחד עונים ואומרים כי כל עיקר נקודות היהדות והתורה והמצוה תלוי בנקודת הלב וטהרת המוח, וגם גאולתנו ופדות נפשנו תלויות רק בקדושת הברית, ובלא זה אין תורה ואין מצוה, על כן באתי רק כמזכיר ולפקח עינים עוורות ולזכות את הרבים ואחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש, להיות חלקי ממזכי הרבים.

בשער

**כל המעשים שאדם עושה והוא רשע
מוסיף כח בקליפה והוא נענש על לימודו**

יתברך הבורא וישתבח הנותן בנו דעת ושכל ומזימה לחבר הספר **שערי קדושה** מענין חומר עון מוציא זרע לבטלה ועון קרי רחמנא לצלן¹⁰ אשר כמעט אין לך אדם שיהא נמלט מזה, כמאמר חכמינו זכרונם לברכה, שלשה דברים אין

תיקון הקבוי

אפילו יהיו במטחוי האש ובגוב האריות אין זכות לשום תקלה לפגוע בהם, [ועיין בפנים הספר בפרשת בראשית על הפסוק "המושל בכל אשר לו" (חיי שרה פרק כ"ב פסוק ב' מה שכתבנו בזה)], אבל אם חס וחלילה אותו האות הוא פגום ודהוי חלילה, מובן מה צפוי לאותו אדם באותו מקום, כמו שרואים אנו בעינינו בעונות מדי יום ביומו רחמנא ליצלן. על כן מי שרוצה להינצל מחבלי משיח (זוהר חלק ב' דף ע"ב) ילמוד הספר הזה הרבה פעמים ועל ידי זה יבא לשמירת וקדושת הברית.

(טו) רבינו הקדוש רבי חיים ויטאל זצ"ל, כתב, שיסוד התורה ועמוד העבודה הוא תקון המדות, אשר בלעדי תקון המדות אי

אדם ניצול ממנו בכל יום, ואחד מהם הרהור עבירה וכל המהרהר ביום בא לידי טומאה בלילה, ולפי דעת הזוהר הקדוש אין לעון חמור זה שום תיקון^{טו} אם לא בתשובה עילאה

אפשר לאדם להשמר מלשון הרע, רכילות, שנאה תאוה, נקימה, נטירה וכיוצא רחמנא ליצלן. ולכן קשה עונשן של מדות כדברי חכמינו זכרונום לברכה. והנה המדות והתאוות הרעות רבות הן מאד, אכן מדה ותאוה כללית אחת נמצאת אשר היא כוללת בתוכה כל המדות והתאוות המגוננות, והיא תלויה בראש הגויה חותמא דמלכא היינו הברית (ראה תיקונים תיקון ס"ט). וכמבואר בדברי האר"ז^ל שעיקר הגלות הוא על ידי פגם הטפות קרי לבטלה שיצאו מאדם הראשון במשך ק"ל שנה שפרש מאשתו, וזו היתה עיקר סיבת ירידת אבותינו במצרים מקום הטומאה והזמה, וכל זמן שעוד לא נתקן חטא זה אי אפשר שתהיה הגאולה שלמה (ראה זוהר הקדוש בראשית דף י"ט עמוד א', שם עמוד ב', שם דף נ"ו עמוד ב', נח דף ס"ב עמוד א', לך לך דף פ"ג עמוד א', וישלח דף קס"ט עמוד ב', וישב דף קפ"ח).

שמירת עינים החטא הראשון ועל ידי זה באו למאכלות אסורות
ידוע שאבותינו לא יכלו לרדת למצרים להתחיל בתקון עול המשימה אשר הטיל עליהם הבורא ברוך הוא (חי העולמים) אלא עד כדי היותם שבעים נפש, שמספרם "עין", ללמד אותנו איך אנחנו יכולים להכנס בשבילי הטהרה ולזכות לקדושה אלא אם כן נשלים ונתקן את תקון שמירת העינים תחלה, כי כל החטא הראשון שממנו התהווה קיום שבעים אומות בעולם המצירים לישראל, היה בעבור פגם העינים, כמו שנאמר "ותרא" האשה כי טוב העץ למאכל וגו', ואחר כך נכשלו במאכלות אסורות באכלם מעץ הדעת, לכן ישראל הוצרכו להתפזר בין שבעים אומות שנתהוו מאותו החטא כדי לתקן את מהותו.

טז) איתא בזהר הקדוש פרשת ויחי (דף ר"ט עמוד ב') דלא מהני תשובה רחמנא לצלן על חטא הידוע, ובמקום אחר בזהר הקדוש (פרשת נח דף ס"ב עמוד א') אמרו דרך תשובה סגי מהני, וכן איתא בזהר הקדוש פרשת ויקהל (דף ר"ד עמוד ב') דרך תיובתא שלימתא, תיובתא דאיחי אתחזייתא על כל עובדוי וכו', עד כאן לשונו. (ועייין

ששמר עצמו מחטא הזה נקרא יסוד שהוא יסוד העולם¹⁷ שבזה יש קיום להעולם ולתורתנו הקדושה ולהמצוות כנוזר לעיל,

(יד) העולם עומד על האדם שהוא שומר הברית קודש: וזה לשון הזוהר הקדוש (בראשית דף נ"ו ע"א) תא חזי, כד ברא קודשא בריך הוא עלמא עבד האי ברית וקיימא עליה עלמא, מנלן דכתיב בראשית ברא שית, דא ברית דעלמא קיימא עליה.

[פירוש הזוהר: בוא ראה, כאשר ברא הקדוש ברוך הוא העולם, עשה זאת הברית ועמד עליה העולם. מנין לנו שכתוב בראשית ברא שית, זה ברית שהעולם עומד עליה.

על ידי שמירת הברית ניצול מגוב האריות

מצאנו מעשה על רבי תנחום, שהיה אחד מגדולי ישראל ברומי, פעם קרא אותו המלך ואמר לו: בא ונהיה כולנו עם אחד. אמר לו רבי תנחום זו דווקא עצה טובה, אבל אנחנו בעלי ברית, והברית הזו מבדיל בין ישראל לעמים, אבל אתם יכולים להמול ולהתקרב אלינו. אמר לו המלך צדקת בדבריך, אבל עם כל זאת החוק אומר המנצח את המלך חייב מיתה, ותיכף יצא פסק דינו למות, והשליכוהו לגוב האריות. מכיון שראוהו האריות ברחו האריות לצד אחד, ושומר המקום הודיע למלך שרבי תנחום חי והאריות לא נוגעים בו כלל, אמר המלך למשנהו כדאי לראות את הפלא הגדול הזה, ובא המלך עם שני שריו. אמר המלך לשרים איך יכול להיות דבר כזה? בא אחד מהשרים שונא ישראל ואמר למלך שזה לא פלא, יכול להיות שעכשיו החיות שבעות, ובלילה הם יאכלו אותו. אמר המלך כדאי לנסות, פקד המלך שישליכו את אותו השר לבור האריות, והנה הוא עוד לא הספיק להגיע לאויר הבור קפצו האריות וטרפוהו, והיה קידוש ה' גדול. הוציאו את רבי תנחום מהבור, וישאל אותו המלך מה הציל אותך? אמר לו ברית קודש שלא פגמתי בימי, כי הוא סוד עמוק חותמא דמלכא חותם בתוך חותם לשמירת 'נפש רוח נשמה חיה יחידה' של האדם בעולם הזה ובעולם הבא.

מהסיפור הנ"ל נוכל לקחת מוסר השכל שהעיקר תלוי בשמירת הברית, כל זמן שאות הברית מתוקן, מאיר ונוצץ במצחו של האדם, עד כי כל רואיהם יכירו כי הם זרע ברוכי ה', ממילא

ומעלייתא עם המיתה כמו שכתוב **"אם יכופר לכם העון זה עד תמותו"** וסתם עון הוא זה המוציא זרע לבטלה וְקָרִי רחמנא ליצלן, כי **עון** במילואו כזה **עיין ו"ו נוי"ן** גימטריי **רמ"ח**, לפי שאין לך שום עבירה שיהא נעשה עם כל רמ"ח אברים כעון זה¹⁷ וכל המעשים שאדם עושה והוא רשע מוסיף כח בקליפה¹⁸ והוא נענש על לימודו¹⁹, כמבואר בזוהר הקדוש

יומא דף פ"ו עמוד א'. זוהר הקדוש סוף פרשת במדבר. דברי חיים פרשת נח על הפסוק "קץ כל בשר בא לפני".

[פירוש הזוהר: תשובה שלימה, תשובה שהיא ראויה לחפות על כל מעשיו.]

ועיין בספר הקדוש "נועם אלימלך" בהנהגותיו, כי חטאת נעורים של האדם מסמין עיניו שלא יראה האמת, עיין שם. ובעונותינו הרבים חטא זה הוא גורם השפלות הגדולה בדורנו, שאין אנו יכולים להתעלות במדרגות עבדות השם יתברך, כי חטא זה מסמא עינים רחמנא לצלן ומעכב, ואילו זכינו לתקן חטא זה ויקבל השם יתברך בחינת תשובתינו ויענה ויאמר סלחתי, כבר נהייתה הגאולה שלימה.

(יז) כמבואר בשולחן ערוך אבן העזר (סימן כ"ג סעיף א'), ועון זה חמור מכל עבירות שבתורה.

וכן כתוב בזוהר (ויקהל דף רי"ד סוף עמוד ב') וז"ל: בגין דלית חובא דקשיא קמיה קודשא בריך הוא כהאי מאן דמשקר ופגים להאי את קיימא קדישא, ודא לא חמי אנפי שכינתא, עד כאן לשונו.
[פירוש הזוהר: מפני שאין חטא שקשה לפני הקדוש ברוך הוא, כמי שמשקר ופוגם את זה אות הקיום הקדוש. וזה לא רואה את פני השכינה.]

(יח) בספר אור לישרים (מהגאון הגדול ר' זרח איידליץ דרוש א') כתב: כשאחד פוגם חס ושלום במדת היסוד, הסטרא אחרא לוקחת ממנו כל התורה ומצות עשה. ובספר זוהר חי (מהגאון הקדוש מקאמארנא, פרשת ויחי דף שע"ז עמוד ב') וז"ל: אבל זה החטא (של הפוגם בפגם הברית) הוא חטא כללי פוגם בשרשו ומזלו עליון דעת עליון וכו', כי העושה חטא זה תיכף סר ממנו צלם אלקים ונעשה חיה רעה טורף ומזיק

ובספרי האריז"ל ובספרים הקדושים, וההמון עם אינם

בכעס וגאווה ומדות רעות משחית ממש כאחד מן השדים ופחות ממנו, ותורתו ותפלתו טורפין הקליפות ממנו, ולכל זה מהני התשובה והחרטה והבכיה באמת לפני א-ל-עולם עד שיעיד עליו יוצר בראשית שלא יעשה כזאת, ובתשובה יהיה תורה ומצות שלו בקדושה, אבל לתקן חטא עצום הזה המר והנמהר חמור מכל עבירות שבעולם [קשה מאד] כי פוגם במקום גבוה מאד, וכל זמן שלא עשה תשובה באמת כדינו ניכר היטב שאין לו חלק באלקי ישראל, ואסור לדבר עמו כי מטמא הבל פיו, ואני העני כשרואה זה החטא על איזה אדם אני נזהר מאד מלהסתכל בצורתו ומלדבר עמו, אבל אחר שעשה תשובה באמת, חוזר לצורת יהודי, עד כאן לשונו.

(ט) איתא בר"מ וכן בכתבי האר"י זלה"ה ובחובת הלבבות: כל המעשים שהאדם עושה והתורה שהוא לומד והוא רשע, לא די שאינו מוסיף כח ואומץ בקדושה, אלא אף גם מוסיף כח בקליפה, ונענש על לימודו, כי מאחר שהרשע נמצא תוך הקליפה הוא משפיע אל הקליפה, וגם אם לא שב כראוי אין תפילתו רצויה, וכמו שכתוב בגמרא: אמר אביי בתעניתא עד פלגי יומא מעיינו במילי דמתא, ומפלגי דיומא ריבעא דיומא קרי ומפטרי, ורבעיא דיומא בעי רחמי ואיפך אנא לא ס"ד וכו'.

וכן כתב בספר "חרדים" בשם ר' סעדיה גאון: בשביל ז' דברים אין תפילת האדם נשמעת ואחד מהם, אשר גברו עוונותיו ולא עשה תשובה שנאמר: "עוונותיכם מבדילים ביניכם". (ועיין רמב"ם הלכות תשובה פרק ז').

ובספר עין הבדולח כתוב: כי האדם ברשעו. התורה שלמד ומצות שעשה הכל הולך אל הסטרא אחרא וכו', והלשון הוא כלי שרת לעבוד את ה' ורוב עבודת ה' הוא בלשון והרי אם מדבר לשון הרע או נבלות הפה ודיבורים אסורים וכיוצא בהם, נמצא שמטמא את הלשון וכל הגוף והלשון בפרט מטונף ומשוקץ ונמאס ואיך אחר כך ישרת לה' לברך ולהודות ולהתפלל וללמוד בכלי סרוח לי שנא בישא וכו' וחבל את מעשה ידיך על רוב זדונך לשרתו בכלי מלוכלך נבזה ונמאס.

תיקון הקדמה הברית כג

נזהרים מזה לפי שלא נמצא כתוב עון זה בפירוש בתורה אלא ברמז וגם בדברי חז"ל המה מפוזרים הנה והנה.

על כן אתן תודה לא-ל שזכינו ללקט מאמרים ולקבץ נפזרים מדברי חכמינו זכרונם לברכה ומזוהר הקדוש ותיקוני זוהר ומספרים קדושים לקיים מצות **הוכח תוכיח** הוכח את עצמך, תוכיח לחברך, והזהר בעצמך, ולהזהיר גם לחברך, ולהראות גודל מעלות ושבחי וקדושת האיש השומר בריתו **והשכר הגדול בזה ובבא, ולהיפוך רחמנא לצלן מה רע ומר העונש הגדול להפוגם בריתו רחמנא לצלן והסיבות המביאות לזה** וסדר התיקונים והתשובה לפגם הזה, כי אין לך דבר שעומד בפני התשובה.

עיסה

ובפרשת פנחס נאמר ג' פעמים קני"א, בקנאו את קנאתי^ב בתוכם ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי, מכאן

(כ) בואו וניקח מוסר השכל מפינחס שקינא קנאת ה' צבקות:

העוסקים לזכות הרבים בתיקון פגם הברית הם מצילים את עם ישראל מכליון כמו שכתוב חרב נוקמת נקם ברית

בפרשת פינחס נאמר: וידבר ה' אל משה לאמר, פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל גו', לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום גו', תחת אשר קנא לאלקיו ויכפר על בני ישראל (כ"ה י"ג).

(א) הפסוקים הנ"ל אנו אומרים אותם בכל ברית לפני הברית מילה. ומובא באות חיים ושלום, שלא מצא מקור לומר בברית מילה פסוקים אלו, לא בנגלה ולא בנסתר, וצריך ביאור למה אומרים הפסוקים האלו?

ונראה לפרש בסייעתא דשמיא בהקדם, דהנה בעת שהרג פנחס לזמרי כתיב (בלק כה, ח) "ותעצר המגפה", ובהמשך לזה כתיב בפרשה שם: (א) "השיב את חמתי" וגומר. (ב) "ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי". וקשה, וכי בשביל כך שהרג פנחס את זמרי, משום זה "ותעצר המגפה" ותכפר, אתמהא.

ועוד קשה, למה הלך פנחס דייקא, הלא משה ואהרן ואלעזר היו גדולים ממנו. ועוד, דאיתא במדרש פרשתנו על הפסוק "לכן אמור": **בדין הוא שיטול שכרו**, וצריך להבין ביאור דברי המדרש.

ונראה להקדים דמה שמובא כאן ג' פעמים ענין הקנאה (בקנאו את קנאתי גו' בקנאתי), נראה שהוא כמו שמובא בתשובת מהר"ם שי"ק (סימן שי"ג) החילוק בין "תוכחה" ל"מחאה", ד"מחאה" היא בשעת מעשה, ומובא בתשובת מחנה חיים דחייב להכות בדבר זה, וענין ה"הוכחה" הוא כמובא בגמרא שבועות (דף י"ז) "**כל שיש בידו למחות ואינו מוחה נקרא רשע**", ומובא בפרק קמא דנדה על הפסוק "**וכשלו איש באחיו**", איש בעון אחיו, מכאן שכל ישראל ערבים זה לזה. ובראשונים פליגי אי שייך דין ערבות בגרים, אבל על כל פנים "**איש באחיו**" קבלנו מהר סיני "**את אשר ישנו פה ואת אשר איננו פה**".

ובזה אמרתי ליישב דברי הגמרא בשבת (דף ג"ד ע"ב) **כל מי שאפשר לו למחות באנשי ביתו ולא מיחה נתפס על אנשי ביתו, באנשי עירו נתפס על אנשי עירו, בכל העולם כולו, נתפס על כל העולם כו'**. וקשה, האין שייך שיוכל להוכיח בכל העולם. רק נראה, דבגמרא סנהדרין ובאיזהו נשך איתא ד"המשחק בקוביא אין להם חלק לעולם הבא", ושם "מפריחי יונים", ובאופן זה שייך גם בדורנו, וזהו ענין הערבות.

ומובא בספר משכיל אל דל מהצדיק הקדוש ר' הלל קאלאמיא ז"ע, וכן בחפץ חיים, בביאור הפסוק "ואתה כי לא הזהרת דמו מידך אבקש", משום דלא הוכחת או עליך העונש. ומובא בתנא דבי אליהו דכל מי שבידו למחות כל דמים הנשפכים בישראל עליו, ובחפץ חיים כתב דמו עד סוף כל הדורות, ובילקוט שופטים איתא: **אותן ע"ב אלף שנהרגו בגבעת בנימין מפני שלא הוכיחו זה את זה, ובשביל זה חרב בית המקדש, כמובא באיכה**. ומובא בחפץ חיים דהערבות שאנו חייבים עליה הוא ערב שלוף דוץ נדהנה איתא ביו"ד (סימן קע"ז), דיש ג' מיני ערבות, א' ערב סתם, ב' ערב קבלן, ג' ערב שלוף דוץ. והחילוק בין ג' ערבים אלו הוא כך, ערב סתם הוא שהמלוה הולך להלוה, ואם אין להלוה הולך להערב; ערב קבלן הוא, שהמלוה יכול לילך למי שהוא

רוצה, וערב שלוף דוץ הוא, שהמלוה הולך רק להערב.], ומובא ברמב"ם שמחוייב בערבות על כל דבר.

והנה מבואר בשם תלמידי הבעל שם טוב, דנוטר ברית רואה האמת, ופנחס ראה זאת, וממילא הי' מחוייב למחות, ובגמרא סנהדרין פרק חלק איתא: שפנחס מסר נפשו על זה והי' מוכן ממש ליהרג, ובשביל זה זכה ל"בריתי שלום" ופעל אשר "ותעצר המגפה", וכיון שמחה לכן "ויכפר על בני ישראל".

ובגמרא הנ"ל (דף פ"ב ע"ב): "ראוי' כפרה זו שתהא מכפרת והולכת לעולם" (דכתיב ברית כהונת עולם תחת אשר קנא לאלקיו ויכפר, רש"י. ובחידושי אגדות מהרש"א כאן: מדלא כתיב וכפר על בני ישראל וגו', בלשון עבר, וכתיב ויכפר בלשון עתיד). ובבני יששכר (מאמרי חודש תשרי, מאמר ד' סימן ז') הלשון הוא: ראוי' שתהא הכפרה הזו מכפרת והולכת עד סוף כל הדורות. וכתב בבני יששכר שם בשם הקדוש מהר"ש מקרלין הי"ד, שיש מדרש חז"ל, שאמר אליהו (זה פנחס), רבונו של עולם, כיון שמידתי היא שאני מקנא ולא אוכל לסבול חטא ועון, פן יהי' אבי הבן המכניס בנו לברית, בעל עבירה, ולא אוכל לסובלו. והשיב לו הקב"ה, אז אכפר לאבי הבן עונותיו. ואמר לו אליהו עוד, פן יהי' המוהל והעומדים שם בעלי עבירה, והשיב ד' שיכפר גם לכל העומדים שם.

ולפי הדברים האלה יש לפרש הפסוק, שפנחס זה אליהו, אשר קנא לאלקיו, הואיל והוא מקנא ולא יוכל לסבול עבירות, לכן ויכפר על בני ישראל, וכפר ד' לכל מי שיעמוד אצל כסא של אליהו. ותבין מה שאמרו חז"ל הנ"ל שתהא הכפרה הזו מכפרת והולכת עד סוף כל הדורות. ע"כ.

ולעניינת דעתי נראה לפי הנ"ל בפסוק "דמו מידך אבקש", דאחד ערב לחבירו עד סוף כל הדורות, וכתב החפץ חיים בפירושו "עלינו ועל דורותנו ועל כל דורות", דקאי על ברית בין הבתרים. וממילא נמצא שקבלנו עונשים על כל הדורות. ומרובה מדה טובה ממדת פורעניות, ולכן כיון דבמדת פורעניות כן, כל שכן במדה טובה "ראוי' כפרה זו שתהא מכפרת" כו'. וכל שכן פנחס שהוא הגין על כל הדור, ממילא הגין לכל הדור גם בלי ברית, דהא

דפנחס הרג לזמרי הוא משום ערבות, וממילא מרובה מדה טובה ממדת פורעניות, ולכן מכפר.

ועוד נראה לעניית דעתי ליישב בסייעתא דשמיא, דלהיות וכל הדורות עומדים בזכות פנחס, לכן ראוי כפרה זו שתהא מכפרת והולכת לעולם, כיון דבלי מסירת נפשו היה כליה חס ושלום, ובגלל שמסר נפשו והציל כלל ישראל וכל קיום העולם הוא בזכות פנחס, לכן ראויה כפרה זו שתהא מכפרת והולכת לעולם.

ועל פי זה נראה ליישב דברי המדרש "בדין הוא שיטול שכרו", ומובא במשלי יעקב מהמגיד מדובנא, שהקשה למה דוקא אצלו הי' "בריתי שלום" ולא אצל אבותיו, עיי"ש המשל.

והנה בעת חטא העגל כשאמר לו הקב"ה למשה רבינו ע"ה "ועתה הניחה לי ויחר אפי בהם ואכלם גו'", פעל משה רבינו אצל השי"ת עד אשר "וינחם ה' על הרעה אשר דבר לעשות לעמו", אך אף על פי כן אמר לו השם יתברך "וביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם", ופירוש רש"י "עתה שמעתי אליך מלכלותם יחד, ותמיד תמיד כשאפקוד עליהם עונותיהם, ופקדתי עליהם מעט מן העון הזה עם שאר העונות, ואין פורענות באה על ישראל שאין בה קצת מפרעון עון העגל".

ועל דרך זה בחטא מרגלים, שאמר השם יתברך למשה "אכנו בדבר גו'", פעל משה אצל השם יתברך "ויאמר ה' סלחתי כדברך", אך אף על פי כן אמר השי"ת "ואולם חי אני גו'", ופי' רש"י "לא אמיתם פתאום כאיש אחד (שלא יאמרו "מבלתי יכולת" וגו'), אלא באיחור מ' שנה מעט מעט".

אכן פנחס סילק את כל הדינים "ויכפר על בני ישראל". היינו, דחטא העגל וחטא מרגלים נתכפרו רק לאותו דור, אבל פנחס, כיון שהיתה לו מסירת נפש לכן סילק את הדינים לגמרי, ולכן "הנני נותן לו את בריתי שלום", כיון שהוא מכפר עד סוף כל הדורות.

ובזה מיושבת תמיהת האות חיים ושלום בענין אמירת פסוקים אלו בשעת עריכת ברית, כי אליהו מלאך הברית הוא פנחס ("פנחס זה אליהו"), שהוא הציל את כלל ישראל בעניני שמירת

הברית, לכן בעת עריכת ברית שאז בא אליהו שהוא פנחס, אומרים אז הפסוקים הנ"ל, כדי להזכיר את פנחס.

ועוד, דכיון שעל ידי פנחס ניצלו בני ישראל מכליה, לכן כל ילד חדש שנולד הוא בזכות פנחס, ופנחס הוא כעין "אביו" של הרך הנולד, ולכן פנחס (שהוא אליהו) בא להשתתף בהכנסתו בבריתו של אברהם אבינו עליו השלום, ומכיון שהוא שם אומרים "ברוך הבא כו' וידבר גו' פנחס בן אלעזר גו'".

ולכן דווקא פנחס קנא קנאת ה', ולא משה ואהרן, כי "פנחס הוא אליהו", שהוא מלאך הברית, לכן פנחס דווקא קנא לענין שמירת הברית.

וזהו גם הטעם לזה ש"בא הכתוב ויחסו אחר אהרן", שאמר "פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן גו'", כי מדת אהרן היא מדת השלום, "אוהב שלום ורודף שלום", וגם פנחס קיבל מאת השם יתברך ברכת השלום ("הנני נותן לו את בריתי שלום").

ועוד טעם לזה שיחסו הכתוב אחר אהרן, כי ידוע אשר בעת שפרחה נשמתו של פנחס (כשהלך להרוג את זמרי) נכנסו בו נשמת נדב ואביהו, בני אהרן, ואם כן הרי הוא עתה בנו של אהרן הכהן (ולא רק נכדו), ולכן כיון שהזכיר את ה"בן" (פנחס), הזכיר גם את "אביו" (אהרן).

ועוד יש לפרש בפירוש הגמרא והמדרש "ראוי" כפרה זו שתהא מכפרת והולכת לעולם", שעל ידי שאנו קוראים בתורה בפרשת פנחס ואנו רואים באיזה מסירת נפש שקנא פנחס לה' ואנו רואים השכר הגדול והברכות שקיבל פנחס על זה, על ידי זה מתעוררת בנו מדת הקנאות, קנאת סופרים תרבה חכמה ואנו גם כן מקנאים לה', ועל ידי זה שאנחנו מקנאים לה' אנו מצילים הכלל ישראל. ובזה אתי שפיר כנ"ל.

ובזה יש לתרץ גם כן קושיות האות חיים ושלום, למה אנו אומרים הפסוקים הנ"ל בכל ברית, מפני שכל אב שהולך למול את בנו, צריך שתהי' לו מדת הקנאות, ולכן אומרים פסוקים הנ"ל, שהמדה הזו תדבק בנו כנ"ל.

וגם כן ידוע שכל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה, וכשאנו מזכירין פסוקים הנ"ל נחשב אצל השי"ת כאילו פנחס קנא

עכשיו לה', וממילא ראוי' כפרה זו שתהא מכפרת והולכת לעולם, אמן.

ועוד יש לתרץ קושיית האות חיים ושלום בהקדם דברי הרמב"ן שפירש, דמה שכתוב "לכן אמור", הכוונה בזה שיגיד זה בישראל, כלומר אמור לבני ישראל שהשכר הוא בריתי שלום. וכנראה דיוקן הוא מדלא אמר "אמור לו".

ועל פי זה אפשר לפרש "לכן אמור", שיאמרו הפסוק הזה בכל הדורות, כמו שכתב הרמב"ן ז"ל שיגיד זה בישראל כו', וק"ל.

(ב) פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל גו' ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי (כה, יא).

ויש להקשות, למה קיבל פנחס רק ב' ברכות טובות, (א) "בריתי שלום", (ב) "והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם", דהלא מרובה מדה טובה ממדת פורעניות, ופנחס עשה שני דברים, (א) "השיב את חמתי מעל בני ישראל", (ב) "ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי".

ואפשר לומר בסייעתא דשמיא, בהקדם דברי הש"ך והאמרי שפר על פי הזוה"ק פרשתנו (דף רי"ז) דכשהרג פנחס לזמרי, נתקבצו שבטו של שמעון להרגו, ופרחה נשמתו של פנחס, ונשמות בני אהרן נדב ואביהוא שהיו ערטילאין, לפי שלא נשאו נשים, נכנסו בגופו. ואף על פי שהם שנים, ואין גוף אחד יכול לקבל ב' נשמות, אמנם לפי שהיו ערטילאין שלא נשאו נשים, לכן נחשבים כל אחד כ"פלג גופא". וזוהי הכוונה במה שכתוב "(פנחס) בן אלעזר בן אהרן הכהן", כלומר, "בן אלעזר" בגוף, ו"בן אהרן הכהן" בנשמה. ולכן זכה פנחס מאותה שעה להיות כהן, כי הי' "בן אהרן הכהן". וזהו שאמר השי"ת לשבטים, מה שאתם טוענים שזולת "בן אהרן" הוא גם בן יתרו (וכמאמרם ז"ל שהיו השבטים מבזים אותו, הראיתם בן פוטי זה שפיטם אבי אמנו [יתרו] עגלים לעבודת כוכבים), וזהו רק עד שהרג לזמרי, אבל אחר שהרג לזמרי הרי הוא רק "בן אלעזר בן אהרן הכהן", ואין לו עוד שום שייכות ליתרו. עד כאן תוכן דבריו.

ואפשר לפרש, דבגלל שני דברים הנ"ל שעשה פנחס קבל ב' דברים, כנ"ל, ועוד קיבל ב' נשמות חדשות כנ"ל, וגם כן קיבל הברכה שחי' ד' מאות שנה, כמבואר ברבינו בחיי פרשה זו.

אנו רואים מזה שהשם יתברך מקנא על עון פגימת הברית,
(ועיין שם במפרשים, ובפנים הספר הארכנו בזה).

הגאולה האחרונה העתידה אי אפשר להיות כי אם עד שיתמו הרשעים והפושעים

איתא בתנ"ך ש"ס בבלי וירושלמי מדרשים זוהר הקדוש
ותיקונים ובספרי האריז"ל כי הגאולה האחרונה
העתידה אי אפשר להיות כי אם עד שיתמו הרשעים והפושעים
ויהיה בירור וליבון וצירוף כמו שכתוב בדניאל בסוף יתבררו
ויתלבנו ויצרפו רבים^{כא} וגוי אשרי המחכה וגוי ויתוקנו כל

(כא) כמו שכתוב (זכרי' יג, ט), "והבאתי את השלישית באש
וצרפתים כצרוף את הכסף ובחנתים כבחון את הזהב", עוד (שם):
"יתבררו ויתלבנו ויצרפו רבים והרשיעו רשעים ולא יבינו כל
הרשעים והמשכילים יבינו". כתיב (זכריה י"ג): "והבאתי את
השלישית באש וצרפתים כצרוף את הכסף ובחנתים כבחון את
הזהב". (ועיין זוהר שמות דף ז' עמוד ב.). והנה קודם ביאת המשיח, קודם
שתתנער כנסת ישראל מעפרא, יתרבו חבלי לידה, צער אחר צער,
כדכתיב (דניאל י"ב): "והעת ההיא יעמוד מיכאל השר הגדול העומד
על בני עמך, והיתה עת צרה אשר לא נהיתה מהיות גוי עד העת
ההיא, ובעת ההיא ימלט עמך כל הנמצא כתוב בספר".

**ידוע שהמלחמה לפני שערי ירושלים תהיה המלחמה הכי נוראה
שהיתה אי פעם, ורק הקדושים כמלאכים יוותרו**

ואין פירוש מסברא, רק קבלה מקובלת אצלם מן הנביאים,
שהמלחמה הנוראה ביותר שהיתה בעולם תהיה ממש לפני שערי
ירושלים, בה יתקבצו כל האומות שבעולם אחד מהן לא נעדר,
בצד אחד כל האומות המחזיקות דת נוצרית, ובצד אחד כל
האומות שאינן מאמינות בדת זו, ומקובל שמות שרי הצבא מכל
צד ואיזו אומה נוצחת, ועל מלחמה זו ניבא בלעם באומר: "אוי
מי יחיה משומו קל" - שיבואו האומות שבשם שם קל, ובדרך
הטבע אין מנוס לחיים, ולא ישארו שם רק קדושים כמלאכים, ועל
זה נאמר (ישעיה ד' ג'): "והנותר בציון והנשאר בירושלים קדוש יאמר

תיקון הקדמה הברית לא

בריתם כמו שהעיד עליהם שם י"ה^{כב} בכל משפחותיהם, כמו שכתוב (תהלים קכד, ד) "שבטי י"ה עדות לישראל", (ועיין טור שלחן ערוך אורח חיים סימן ה' סעיף א'), ולולי זאת היו חס וחלילה נשקעים בטומאות ערות מצרים, ואותם שלא גדרו את עצמם מן הערה ועוד התערבו במצרים והתבוללו עמהם, ועל כן לא רצו לצאת משם ולפרוש מהם, על כן מתו כולם בג' ימי האפילה, כמבואר במדרש פרשת בא (פרשה י"ד ס"ג) שהיו פושעים בישראל שהיה להן פטרונין מן המצריים, והיה להם עושר וכבוד, ולא היו רוצים לצאת וכו' **לפיכך הביא על המצריים חושך ג' ימים כדי שיהיו קוברין מתייהם ולא יהיו רואין אותם שונאיהם עד כאן דברי המדרש.** ומבואר בדברי רבותינו זכרונם לברכה שהיו מרובין על ישראל הכשרים כמו שפירש רש"י על הפסוק "וחמשים עלו בני ישראל" אחד מחמשה יצאו ממצרים והשאר נשאר שם, ולחד דעה בגמרא אחד מחמשים, ולחד מאן דאמר א' מששים רבוא יצאו והשאר נשאר שם. והנשארים שיצאו עליהם נאמר כלך יפה רעיתי ומוס אין בך, גל נעול מעין חתום אחותי כלה וגוי כדאיתא במדרש^{כד}.

לגאולה האחרונה יזכו רק השומרים על פגם הברית

ועל כן קודם גאולה האחרונה גם כן יהיה מוכרח להיות בירור וצירוף, דכתיב (ישעיהו ד' ג') "והיה הנשאר בציון

(כג) עיין רש"י הקדוש במדבר (כ"ו, ה') על הפסוק משפחת החנכי, ועיין אור החיים הקדוש שם מה שמביא מוזהר (חלק א' דף ק"ג), ועיין כלי יקר דבר נפלא מאוד מה שכתב בזה.
(כד) ועיין מדרש שוחר טוב ק"ו, ט', ובמדרש רבה שמות (סוף פרשה א' על הפסוק וירא אלקים את בני ישראל וידע אלקים).

והנותר בירושלים קדוש יאמר לו^כ כל הכתוב לחיים בירושלים", רצה לומר הנותרים שיהיו מצויינים בגדר ערוה ובשמירת הברית והנשארים שיהיו יראים ושלימים קדוש יאמר לו^כ.

(כה) ובספר מדרש תלפיות (דף 127) מביא מספר חסד לאברהם (נהר כ"ב עין הארץ), וזה לשון קדשו: מסורת קבלה יש בידינו כי באותו יום שיבא מלך המשיח עם קבוץ גליות לארץ ישראל ימצא, שם בארץ ישראל שבעת אלפים מבני ישראל, ובאותו היום יחיו המתים שבארץ ישראל, וגם באותו היום יסתלק החומות מירושלים ויבנה אותם באבנים טובות ומרגליות ויחזרו אז המתים שבארץ ישראל בעת חיותם אל בריה חדשה רוחנית, והן השבעה אלפים אשר נמצאים חיים בעת ההיא שמה גם כן יהיו בריה חדשה כולם גוף רוחניות כמו גוף אדם הראשון קודם שחטא, והגוף של חנוך ומשה רבינו עליו השלום ואליהו וישוטטו כולם באויר ויעופפו כנשרים וכל זה יהיה לעיני אנשי קיבוץ גליות, וכאשר יראו אנשי קיבוץ גליות לאלו שבירושלים במעלה זאת יתרעמו על מלך המשיח למה נשתנו מהם, ומשיב להם שהוא מטעם שאלו לא חסו על כסף וזהב ולא על גופם וחמדו ועלו לירושלים וכו'.

(כו) ורק השומרי ברית קודש ישארו בחיים בעת התחיה כמבואר בזוהר הקדוש (חלק ב' דף נ"ז עמוד ב').

וזה לשון הזוהר (בשלה דף נ"ז עמוד ב'): ורבים מישיני אדמת עפר יקיצו אלה לחיי עולם ואלה לחרפות ולדראון עולם (דניאל י"ב), בההוא זמנא אמר רבי שמעון זכאין אינון דישתארון בעלמא, ומאן אינון, תא חזי לא ישתאר מבני עלמא בר אינון גזירין דקבילו את קיימא קדישא וכו', והוא נטיר ליה לההוא קיים וכו', אלין אינון דישתארון ויכתבון לחיי עלמא, מנלן דכתיב (ישעיה ד') והיה הנשאר בציון והנותר בירושלים קדוש יאמר לו כל הכתוב לחיים בירושלים, משמע הנשאר בציון והנותר בירושלים דכל מאן דאתגור וכו' ואי נטיר לההוא קיים כדקא חזי ויזדהר ביה עליה כתיב הנשאר בציון והנותר בירושלים, אלין ישתארון בההוא זמנא, ובהו זמין קודשא בריך הוא לחדתא עלמא ולמחדי בהו על

כי מאן דנכשל באיסורי עריות נכשל אחר כך במאכלות אסורות

וידוע כי השומר בריתו ופורש מן העריות נקרא קדוש כמו שפירש רש"י זכרונו לברכה בפרשת קדושים תהיו, הוּו פרושים מן העריות. וכמו דאיתא במדרש שעל כן נקרא אלישע איש אלקים קדוש שלא ראתה שכבת זרע על מטתו ולפיכך נקרא רבי יהודא הנשיא רבינו הקדוש שלא הניח ידו מתחת לטיבורו, וצריך ליהדר מאוד על איסורי עריות כי מאן דנכשל באיסורי עריות נכשל אחר כך במאכלות אסורות^כ ואז אין כמעט תרופה למכתו^{כב} כי אם בתשובה גדולה.

ההוא זמנא כתיב (תהלים ק"ד) 'יהי כבוד ה' לעולם ישמח ה' במעשיו, עד כאן לשונו.

[פירוש הזוהר: ורבים מישני אדמת עפר יקיצו אלה לחיי עולם ואלה לחרפות לדראון עולם. אמר רבי שמעון, זכאים אלו שישארו בעולם באותו זמן, ומי הם. בוא ראה, לא ישאר מבני עולם זולת אלו נימולים שקבלו אות ברית קודש, אלו הם שישארו ויכתבו לחיי עולם. מנין לנו, שכתוב והיה הנשאר בציון והנותר בירושלים קדוש יאמר לו כל הכתוב לחיים בירושלים. נלמד הנשאר בציון והנותר בירושלים, שכל מי שנימול וכו' ואם שומר אותה ברית כפי שראוי ונזהר בה, עליו כתוב הנשאר בציון והנותר בירושלים. אלו ישארו באותו זמן. ובהם עתיד הקדוש ברוך הוא לחדש העולם ולשמוח בהם. על אותו זמן כתוב יהי כבוד ה' לעולם ישמח ה' במעשיו.]

הרי אנו רואים מפורש בהזוהר הקדוש שלא ישארו רק אלו ששמרו על שמירת הברית.

(כו) כדכתיב (שמות כ"ב), ואנשי קודש תהיון לי ובשר בשדה טרפה לא תאכלו לכלב תשליכון אותו. כל מקום שאתה מוצא גדר ערוה אתה מוצא קדושה. ורצה לומר אם אנשי קודש תהיו לי שתהיו גדורים מן הערוה ובשר בשדה טרפה לא תאכלו לא תהיו נכשלים לאכול בשר טרפה כי מאן דעביד הא שנכשל בזנות נכשל במאכלות אסורות ובטריפות, כדאיתא במסכת קידושין (דף מ')

**ואין לך עבירה שמארכת את הגלות ומאחרת את הגאולה
כמו עבירה זו של פגם הברית וכל זמן שישראל לא יעשו
תשובה על פגם הברית קודש לא יגאלו**

ואין לך עבירה שמארכת את הגלות ומאחרת את הגאולה כמו עבירה זו של פגם הברית, שהרי כל הגליות היו עבור חטא זה (כמבואר בפנים הספר), וכל שכן כל זמן שאין מתקנין חטא זה אי אפשר להיות הגאולה, וכמו שכתוב בספר עמק המלך כל זמן שישראל לא יעשו תשובה על פגם הברית קודש לא יגאלו^{כט}, והפוגם פגם הברית הוא בנידוי וחרם ונקרא מומר^ל.

בהאי מטרוניתא תבעה לר' צדוק אמר לה חליש ליבאי אית דבר למיכל, אמרה אית דבר טמא, אמר לה ומאי נפקא מינה דעביד הא עביד הא, ועיין שם רש"י. ועל כן כתיב אחריו, כי אם לא נזהר בזה מגדר עריות בודאי נכשל גם כן בבשר טרפה ועל כן לכלב תשליכון אותו, דמי שבא על ארמית קשורה בו ככלב, וכן נמי מי שאוכל טרפות מגולגל בכלב, ועל כן מצינו בתורה כתיב אצל עריות והתקדשתם והייתם קדושים וכן במאכלות אסורות כתיב גם כן והייתם קדושים.

והפוגם בפגם הברית עלול לשבעה עבירות

וחטא זה מביא אותו לידי לשון הרע, גזל, שפיכות דמים, שבועות שוא, גילוי עריות, גסות הרוח, צרות עין, וגם נכשל במאכלות אסורות כי מצינו בתורה בפרשת שמיני אחר שהזהירה התורה על מאכלות האסורות כתיב שם (י"א מ"ד) "והתקדשתם והייתם קדושים", וכן בפ' קדושים אחר שהזהיר על עריות ועל ביאות אסורות כתיב גם כן "והתקדשתם והייתם קדושים", כי מאן דעביד הא עביד הא (קידושין דף מ'), וכן מצינו במעשה שטים ויאכל העם וגו' ויזנו אל בנות מואב.

(כח) ראה זוהר הקדוש פרשת ויחי (דף רי"ט עמוד ב'), פרשת נח (דף

ס"ב עמוד א'), ויקהל (דף רי"ד עמוד ב').

(כט) זאת ידוע כי גלות מצרים וגלות בבל ומדי ויון וכו' היו על שחללו את הברית וכל התוכחות של תורת כהנים הם על הפרת

הברית כמו שכתוב שם, "להפרכם את בריתי ואם תלכו עמי קר"י".

ואיתא בכתבי האריו"ל שגלות האחרון הוזה והקללות שבפרשת כי תבא היה על חטא זה כי מספר צ"ח רומז עליה (רצה לומר, צדיק ח' היא המילה שניתנה לשמיני והיא נקראת יסוד צדיק).

מאן דעייל אות ברית קודש דיליה ברשו נוכראה, שבתא"י איהו טחול, חמ"ה, איתתא בישא מרה. וגרים ליה לישראל לאתעקרא מארעא דישראל. ומאן דעייל זרעיה בנשג"ז (נדה, שפחה, גויה, זונה) כאלו מערב מה דאפריש קודשא בריך הוא דכתיב ויהי מבדיל בין מים למים, (תקוני זוהר תיקון מ"ח. ועיין עוד בתיקונים צ"ח ב', ועיין שם בתיקון מ"ו (פג, ב)).

[פירוש הזוהר: מי שמכניס אות ברית קודש שלו ברשות זרה. שבתא"י הוא טחול, חמ"ה, אשה רעה מרה. וזה גרים לישראל שנעקרו מארץ ישראל. ומי שמכניס זרעו בנשג"ז (נדה, שפחה, גויה, זונה), כאילו מערב מה דאפריש קודשא בריך הוא דכתיב (בראשית א, ו) ויהי מבדיל בין מים למים].

ואיתא בילקוט פרשת כי תבא: הבא על נשג"ז (נדה, שפחה, גויה, זונה), עובר על י"ד לאוין, וחייב כרת בידי שמים.

ואיתא במדרש רבה פרשת נשא על הניאוף נחתם גזר דין שכן כתיב העל אלה לא אפקוד בם נאום ה', אמר הקדוש ברוך הוא על הכל אני כובש ועל הזימה אני כועס והריני מוסרן למלכות, ההא דכתיב עלו בשרותיה ושחתו, עד כאן לשונו.

ובספר יסוד יוסף איתא, אבות ירדו למצרים בסוד ידוע תדע כי גר יהיה זרעך היינו בשביל זרע לבטלה שהוציא אדם הראשון בק"ל שנה על כן יהיו בניך גרים. ונודע כי הגלות הוא כעין פגימת הברית רחמנא לצלן, כי הוא נקרא גזלן וכתיב משדד אב יבריא אב, כי כשהאדם משחית זרעו גורם שילך רחמנא לצלן גם ההשפעה העליונות למקום אחר ואז משדד אב זה הקדוש ברוך הוא, ואז מבריא האם כי דרך האם שתקבל מבעלה להשפיע לבניה כל די סיפוקם אבל האיש הנזכר לעיל גורם שלא יהיה לה המשפיע חס ושלום. ויש לרמוז בזה פסוק (ירמ' ל"א) "בכי תמרורים

פגם הברית גורם מיתת צדיקים, ואריכת הגלות - מי שמטמא בריתו נמשכה ערלתו והוי כלא נימול, - המפר בריתו אינו עומד לתחיית המתים, נוקמים ממנו בחרב נוקמת נקם ברית

איתא בספר ישמח משה פרשת דברים וזה לשונו: הצדיק אבד ואין איש שם על לב. הנה בעוונותינו הרבים כבר נכנס ביסוד (הנקרא צדיק) יותר מחצי, והגלות נקרא אבידה כדכתיב "ואבדתם מהרה כי אבוד תאבדון", ולכן כתיב הצדיק בה' הידיעה, ואין איש שם על לב עד כמה ומפני מה ולמה ואנשי חסד נאספים באין מבין כי מפני הרעה (המוציא זרע לבטלה שנקרע רע) נאסף הצדיק ויצאו מה שיצאו ועדיין בן דוד לא בא. והנה אם היה הדור שומרי הברית, היו מתקנים מדת היסוד ולא היה נאבד בגלות, כי חרבו של עשו אינו שולט רק בכח מזל

רחל מבכה על בניה" סופי תיבות מילה מאנה להנחם על בניה, כי סופי תיבות מילה, כי על ידי זה הלכו בגולה שפגמו בריתם, ומפורש בזהר בפסוק "כי איננו" (שם) דמלכא קדישא סליק לעילא ולא אשתכח בגוה.

ואיתא בזהר, כי על ידי פגם היסוד הקדוש ברוך הוא מסתלק לעילא, ולפיכך נרמז ב' פעמים מילה על כי כל ישראל נקראו גם כן על שם של יוסף, ועל שמו של בן בנה אפרים. עוד רמז בפסוק (שמות א') ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה, סופי תיבות מילה. עוד רמז פסוק (בחוקותי) כל ימי השמה ואתם וגו' סופי תיבות מילה. עוד רמז כתיב (איכה א') היא יושבה בגוים לא מצאה מנוח ראשי תיבות מילה רק תיבת בגוים מפסיקה באמצע, על ידי שפגמו בריתם נתחייבו גלות בין הגוים (בית יצחק).

ל) כדאיתא בגמרא המקשה עצמו לדעת יהא בנידוי דקא מגרי יצר הרע אנפשיה ונקרא מומר שכן דרכו של יצר הרע היום אומר לו כך ולמחר אומר לו כך עד שאומר לו לך עבוד עבודה זרה, ובית-דין של מעלה מנדין אותו, וכן כתב רבינו יונה שנקרא משומד לדבר אחד (קב הישר פרק ל"ד).

מאדים, ומי שנשפך ממנו דם מילה אין כח במזל ההוא לשלוט בו, אבל מי שמטמא בריתו נמשכה ערלתו והוי כלא נימול, ועל ידי זה נפסק השפע וגורמות מיתת הצדיקים ואריכת הגלות עד כאן לשוננו. ולא עוד אלא שתורתו אינה תורה ומצוותיו אינם מצות^{לא}, ואינו עומד לתחיית המתים^{לב}, והמפר ברית

(לא) וזה לשון האור החיים הקדוש על התורה בפרשת אחרי (פרק י"ח פסוק כ') כי באמצעות שמירת העריות ימצאו הכנה בנפשותם לקיום מצות עשה, באומרו "את משפטי תעשו", ושמירת כל לאוין באומרו "חקותי תשמורו", מה שאין כן אם יתעב מעשיו בדרך ההוא, תחלה נפשו בתחלואי הטומאה ולא יקיים אחת מהנה כי טומאת חטא זה משרה טומאה על כל אברי הגוף שבאדם וכחותיו, וכיון שכן כל הלאוין לא ימנע מהם, כי בכל אבר יש טומאתו בו וכן מצות עשה. והגם שעושה לפעמים איזה מצוה אינה מצוה, כי לא יתרצה בה הקדוש ברוך הוא יתברך שמו על דרך אמרם "ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חקי" וגו' וכתוב "זבח רשעים תועבה", וכתוב לא תוסיפו הביא מנחת שוא קטרת תועבה היא לפני, כי אין חפץ לה' בהם, אלא במצוה הנעשה על טהרת הקודש, עד כאן לשוננו. וכתוב (ויקרא ב' ו') זאת תורת העולה וגו' פירש רש"י ללמד איזה מן הפסולין אם עלה ירד ואיזה אם עלה לא ירד כו' אלו שהיו פסולין בקודש כגון הלן והטמא והיוצא, ואלו שלא היו פסולין בקודש כגון הרובע והנרבע אפילו אם עלו ירדו, הכוונה אלו בעלי עבירות שהיו פסולין בקודש שהעבירות שעשו הי' עוד עליהם קדושת הברית שעשו עבירות אחרות אבל חס וחלילה לא פגמו בריתם, אם עלו, אם עשו מצות ומעשים טובים שעולים למעלה לא ירדו אין דוחין אותם משם, אבל אלו שלא היו פסולין בקודש שעל ידי העבירות לא נשארו בקדושה כגון הרובע והנרבע שפגמו בריתם וחללו קדושתם אפילו אם עלו שעשו מצות ומעשים טובים שהם עולין למעלה ירדו דוחין אותן מלמעלה ומורידין אותם לגיהנם. (אוצר החיים).

(לב) כדאיתא בספר הקדוש ראשית חכמה (פרק י"ז משער הקדושה) מביא שם מכתובת יד מספר הזוהר פרשת נח: תא חזי בההוא זימנא דזמין קודשא בריך הוא לאחייא מתיא, כל אינון מתין

נוקמים ממנו בחרב נוקמת^{לג} נקם ברית כמו שנאמר (יחזקאל י"א)
 "אלה האנשים החושבים און והיועצים עצת רע" וגו' וידוע

דאשתכחו לבר בשאר ארעהון נוכראין, קודשא בריך הוא יברא
 להון גופייהו כדקא חזי וכו', בר אלין דמסתאבא וסאיבי ארעא
 באילין כתיב "וימחו מן הארץ" דייקא, ועלייהו אתמר (דניאל י"ב, ב)
 ורבים מישיני אדמת עפר יקיצו אלה, וסיפא דקרא אלה לחיי
 עולם ואלה לחרפות ולדראון עולם, עד כאן לשונו.

[פירוש הזוהר: באותו זמן שעתיד הקדוש ברוך הוא להחיות
 המתים, כל אותם מתים שימצאו בחוץ בשאר ארצות נכריות,
 הקדוש ברוך הוא יברא להם גופותיהם כראוי. חוץ מאלה
 שנטמאו וטמאו הארץ, באלה כתוב שהקשו וחלקו הקדמונים על
 זה, אין להם חלק לעולם הבא.]

וכתיב (תהלים ל"ד) פני ה' בעושי רע, פנים של זעם בעושי
 ומתקני את הרע בסטרא אחרא (בעון מוציא זרע לבטלה) להכרית מארץ
 זכרם דהיינו עצם הקטן הנשאר לעולם והוא לח ואמרו חכמינו
 זכרונם לברכה שנשבר הסדן והעצם לא נשברה ובאלו שלא תיקנו
 הרע יתצנו ויכרת ולא יזכה לתחית המתים. אבל הצדיק (שומר
 הברית) נאמר בו שומר כל עצמותיו אחת מהנה לא נשברה שהיא
 אותה העצם המיוחדת שקורין לח לא נשברה אלא היא בקיומה
 לקום בתחית המתים (ליקוטי תורה).

לג) כי חטא זה חס ושלום מפריד אלוף, כי זה כמו חטא פעור
 שפערו עיניהם להסתכל במקומות שאינם צריכין והתבוננו על
 בתולה ולא נטרו כראוי את התרין סרסורין שהם עינא ולבא, ועל
 ידי זה באו למעשה דבנות מדין, כי אז כלי המעשה גומרין, ופגמו
 ברזא דברית דרגא דצדיק, וממילא על ידי זה הפסידו לב ועין
 השגחתו יתברך שמו עליהם, כי הוא מפריד אלוף לא יראה
 מאורות, ועל ידי זה היתה בסוד הנוקמת נקם ברית רזא דיד
 תתאה ובי' ה' תתאה הוא החרב הנוקמת כנודע וכו' ונעשה צירוף
 משחית ויצא המשחית (שפת אמת).

ואיתא בזוהר (פרשת ויחי חלק א' דף ר"מ עמוד ב') אלא ודאי עיקרא
 דמילה אות קיימא קדישא יהיב קודשא בריך הוא ורשים ליה בבני
 נשא בגין דינטרון ליה ולא יפגמון ליה בפגימו האי רשימא

שבכל מקום דכתיב און או רע הכוונה על פוגמי בריתם, מה כתיב בתריה חרב יראתם וחרב תבוא עליכם וגוי' בחרב תפולו, פוגמי הברית גורמים חרב ורעב ומגפה ומיתות משונות⁴

דמלכא, מאן דפגים ליה הוא קאים לקבלה (ויקרא כ"ו) חרב נוקמת נקם ברית לנקמא נוקמא דברית קדישא דאיתרשים ביה, ואיהו פגים ליה, ומאן דבעא לנטרא האי אתר יזדרו ויתקן גרמי' ושוי לקבליה בשעתא דיצרא בישא יתקף עלוהי להאי חרב דקיימא על ירך לאתפרעא ממאן דפגים להאי אתר, עד כאן לשונו.

[פירוש הזוהר: אלא ודאי עיקר הדבר, אות ברית קודש נתן הקדוש ברוך הוא, ורשם אותו בבני אדם, כדי שישמרו אותו ולא יפגמו אותו בפגימה לזה רושם המלך, ומי שפוגם אותו הרי עומדת לנגדו חרב נוקמת נקם ברית. לנקום נקמת הברית קודש שנרשם בו, והוא פגם אותו. ומי שרוצה לשמור זה המקום, יזדרו ויתקן עצמו, וישים לנגדו בשעה שיצר הרע יתחזק עליו זו החרב שעומדת על ירך, להפרע ממי שפגם זה המקום.]

וכן איתא בזוהר (פרשת וארא דף כ"ו עמוד א') "גורו (איוב י"ט) לכם מפני חרב" (ויקרא נ"ב ב') כי חמה עונות חרב למען תדעון שדון. שדין כתיב. גורו לכם מפני חרב, מאן חרב דא (ויקרא כ"ו) "חרב נוקמת נקם ברית", דא האי חרב קאי לאסתכלא מאן דמשקר ביה בברית. נוקמא דנקמין מניה האי חרב הוא הדא הוא דכתיב (איוב י"ט) כי חמה עונות חרב, מאי טעמא, בגין דמאן דמשקר בברית פריש תיאובתא, ולא נטיל מאן דנטיל, ולא יהיב לאתריה, עד כאן לשונו. (ועיין בתנא דבי אליהו פרק י"ח מעשה נורא עם אליהו הנביא, ואין כאן מקומו להזכיר).

[פירוש הזוהר: פתח רבי שמעון ואמר, גורו לכם מפני חרב כי חמה עונות חרב למען תדעון שדון. שדין כתוב. גורו לכם מפני חרב, מי היא חרב. זו חרב נוקמת נקם ברית, שהרי זו החרב עומדת להסתכל במי שמשקר בברית, שכל מי שמשקר בברית, נקמה שנוקמים ממנו, בזו החרב היא. זה הוא שכתוב כי חמה עונות חרב. מה הטעם. מפני שמי שמשקר בברית מרחיק הרצון, ולא נוטל מי שנוטל, ולא נותן למקומו.]

בעולם חס ושלוש, וגורמת שנאת האומות עלינו^{לה}, כדכתיב (תהלים ק"ה) הפך לבם לשנא עמו לפי דאיתא במדרש שבאו לבטל ברית ולהיות כמו המצרים לפיכך הפך לבם לשנא עמו. ויש לרמז בזה פסוק (שמות א') בגזירה הראשונה כתיב הנה עם בני ישראל וגוי סופי תיבות מילה וכתוב בתריה "הבה נתחכמה לו" שיפגמו בפגם הברית ועל ידי כן נוכל בנקל להשמיד אותם חס ושלוש כמו שכתוב "כל הבן הילוד היאורה

לד) כדאיתא בזוהר (פרשת שמות דף ג' עמוד א' ועמוד ב') ועל דא קודשא בריך הוא מסתלק מעלמא וחרבא וכפנא ומותנא אתיא על עלמא וכו' ועל דא רוחא דקודשא עביד בכיה ועלמא אתדן בכל הני דינין, ווי להאי בר נש, ווי ליה, טב ליה דלא יתברי בעלמא.

[פירוש הזוהר: ועל זה דוחין השכינה מהעולם, ועל זה חרב ורעב ודבר באים על העולם וכו', ועל זה רוח הקודש בוכה, והעולם נידון בכל אלו הדינים, אוי לאותו בן אדם, אוי לו, טוב לו שלא יברא בעולם.]

ואיתא במדרש הנעלם מסטרא דשמאלא "קץ כל בשר", למאן דמסתכל אות ברית בשר קודש.

לה) כדאיתא בתיקוני זוהר (תיקון שתסרי) כד לא נטרי ישראל ברית מילה וכד ישראל מסאבין בברית מילה אתפסיק נבועי דנקודין וכו' מה כתיב שם, "פצו עליך פיהם כל אויביך שרקו ויחרקו שן אמרו בלענו". עד כאן לשונו.

ועוד איתא בתיקוני זוהר (תיקון תליסר דף כ"ט עמוד א') כד לא נטרי ישראל ברית מילה מתגברין עליה עובדי כוכבים דאינון המים הזדונים (תהלים קכ"ד ה') עכ"ל.

[פירוש הזוהר: כאשר לא שומרים ישראל ברית מילה מתגברות אומות העולם, שהם המים הזדונים.]

ובזה מובן הפסוק אחר כך "והמים גברו מאוד מאוד". וכמו שנתקיים לא עלינו שה"מים הזדונים" הרשעי ישראל גברו עלינו מאוד מאוד.

תשליכוהו', ומתגברים האומות ומושלים עלינו^ל חס ושלוס, כדאיתא בפסוק (תהלים ק"ו) "ויטמאו במעשיהם ויזנו במעלליהם ויחר אף ה' בעמו וגו' ויתנם ביד גוים וימשלו בהם שונאיהם" וגו'.

וכל הצרות שבאים עלינו הכל עבור זה החטא

וכל הצרות שבאים עלינו הכל עבור זה החטא^ל כי בזה נותן כח וחיות לסטרא אחרא קליפת עמלק ועשו ששונא את

(לו) איתא בתיקוני זוהר (תיקון כ"ב, דף ס"ו ע"א) מאן דמשקר בברית גרים לאסתלקאה מניה שכינתא דאיהו יחודא דקודשא בריך הוא וישלוט עליה שד דאיהו אל אחר וגו' ובגין דא אמר קרא "לא תשתחוה לאל אחר" ובההוא זימנא דשלטא על בר נש שד דאיהו אל אחר, איהו משתעבד ביה בכל מיני עינויין וחובא דא גרים לישראל לאשתעבדא בהון אומין דעלמא, עד כאן לשונו.

[פירוש הזוהר: מי שמשקר בברית גורם שהשכינה מסתלקת ממנו ושולט עליו ש"ד "שטן", דאיהו א-ל אחר וגו']

(לו) כתב האריז"ל, שכל צרות שבעולם הכל בשביל חטא זה ובנים המשחיתים הן הן המזיקין אותו וגורמין לו כל ההיזקות וזה שנאמר מהרסיך ומחריביך ממך יצאו.

וכן כתב בעל חסד לאברהם (בחלק עין גדי נהר כ"ו) וזה לשונו: הטיפין היוצאין לבטלה הם הנקראים נגעי בני אדם שהם עושים נגעים גדולים לבני אדם לשבור כדו ולשרוף גרנו ולהחריב ביתו ולשפוך יינו וכיוצא מאלו הענינים הקטנים הבאים לאדם בגרמא כאלו עשה ביד, והם אלו שהם מופקדים על כך, מתקרבים אל אהל האדם ואל משכנותם להחריבו כמה שאפשר ברשות ושלא ברשות כשהוא מוציא מפיו דבר תקלה. וזה שאמר ישעי' בנים גדלתי ורוממתי והם פשעו בי, רצה לומר הרי בנים אתם לי שבראתי אתכם וגדלתי אתכם והיה מן הראוי לחלוק לי כבוד על ידי שהטבתי עמכם כל זה ואתם פשעתם בי, הוי גוי חוטא עם כבד עון כי גדול עונכם מנשוא, זרע מרעים בנים משחיתים, רצה לומר ממעשים האלה אתם ממש דומים לשכבת זרע היוצא מן המריעים, שאותן טיפות הם לו בנים שילדם והם לו משחיתים,

הברית כמו שכתוב (יתזקאל לה) אם לא דם שנאת וגוי עיין במדרש, והם חוטפין כל ההשפעה אליהם וממילא יחסר ההשפעה אלינו כי הוא משפיע רק לאומתו ואין לנו אפילו התמצית כידוע כי מדת היסוד היא מקור הברכה צדיק יסוד עולם. וכאשר מקלקל הצינורות והזרע יוצא למקום זר שאינו ראוי, אז נהפכת ההשפעה ותרד הברכה אל מקום הידוע בארות בארות נשברים.

על כן כל עוד שיתרבו בינינו הרשעים מפירי ברית ומוציאים זרע לבטלה ובוועלי נשים נכריות כן יתרבו הצרות וכובד הגלות, ועל כן כאשר בעת הזאת היא עקבתא דמשיחא וקרוב לעת הגאולה שיקוים בנו ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ, והאלילים כליל יחלוף, על כן יתגבר היצר הרע מאוד מאוד ועושה כל התחבולות ועצות להרבות רשעים מוציאי זרע לבטלה ומפירים בריתם למען יתארך הגלות ויהיה לו חיות כי זה כל חיותו. וידוע כי כן דרך כל דבר קודם שתכלה תתגבר מאד כמו הנר שבהגיעו קרוב להיות נכבה

שכל דבר שנשחת הכל בא על ידם, וגורמים לאביהם שבשמים שבראם, וגדלם על כלם והם גורמים כל הרעות, כן אתם לי ממש בית ישראל, שבנים אתם לי וגדלתי אתכם ואתם פשעתם בי, אוי לרשע רע, או לאותו רשע הנקרא רע שמוציא זרע לבטלה שגמול ידו יעשה לו ידו דייקא זה שפועל בידו להוציא זרע לבטלה זה עצמו יעניש אותו ויפרע ממנו ואיך הוא נפרע, אומר הכתוב עמי נוגשיו מעולל, רצה לומר, שכל הנגישות והצרות שבאים עליו הכל בא לו מעולל, רצה לומר אותו עולל נעשה משחית והוא הביאו לעולם הוא עצמו נוגשו בכל הצרות בחייו ובמותו (קרבן שבת). ובזוהר הקדוש פרשת תזריע (דף מ"ט עמוד ב'): א"ר יצחק לפי דרכיו הרעים של האדם גורם נגע בעולם. והדין שורה בעולם. וזהו נגע צרעת, נגע צרעת הרי נתעוררו בו החברים. אבל צרעת כתרגומו. אמר רבי יהודה מה תרגומו. סגירו. שסוגר ואין פותח, וכאשר נסגר ולא נפתח זה נקרא נגע.

יתלהב ביותר, וכן הרוח שמנשב על האש ורוצה לכבותו עוד תתלהב יותר בגבורה יתירה, וכן החולה קודם יציאת נשמתו מתחזקים כחותיו ונראה כי הוטבה מחלתו. ועל כן בא היצר הרע והשטן וערבב את העולם והביא חשך בעולם, חדשות אשר לא שערום אבותינו מעולם והם הם שלשה סיבות שעל ידיהם רבו כמו רבו כעת פוגמי בריתם רחמנא לצלן.

ראשית: סיבה הראשונה שהבחורים לא ירצו לישא אשה עד שימצא אשה יפה מאוד ושתתן לו ג' מפתחות כידוע: 1. מפתח לקאר (מכונית), 2. מפתח לבית, 3. בנק אקאנט (וזה נקרא תורה לשמה (לשם הכלה) באמת ולשם הג' מפתחות הנ"ל^ל). ועל כן ימתין עד אחר כ"ה שנה ויותר ואינו נושא אשה. ממילא כל אותן השנים כל שלא נשא אשה מעשרים שנה כל ימיו בעבירה ובא לכלל מוציא זרע לבטלה ומקרה לילה חס וחלילה ושאר עבירות כידוע.

השומר ברית כאילו קיים כל התורה, והפוגם בברית כאילו עבר על כל התורה כולה

סיבה שניה: על ידי שנעשה מנהג אותיות גהנם שהבחורים והבתולות בוחרים בעצמם את זווגם בלא שאלת הוריהם, ועל כן ילכו יחד נערים עם בתולות לשוח ולטייל, ובפרט אחר האירוסין אז אינו זו ממנה ולבו גס בה ומתלוצץ עמה ומשחק עמה ועל כן בא לידי קישוי אבר ולידי הוצאת זרע לבטלה כידוע. ואיך יכולה להיות לו הצלחה בזיווג זה אם

לח) והבחור היקר הזה שהוא מלא וגדוש בתורה קרוב לשנת הלי' נושא הכלה הזאת במקום לקחת בת עניים שמהם תצא תורה, לוקח בחורה שעבדה הרבה שנים במקומות הנזכרים לעיל ונתגשמה בתכלית הגשמיות, מצא אשה מצא טוב. ונתקיים מאמר חכמינו זכרונם לברכה "בדרך שאדם רוצה לילך מוליכים אותו".

על ידי זה במקום תיקון פגם הברית הוא פוגם כל כך שעובר על ידי זה על כל התורה כולה כלשון הזוהר כאלו משקר בכל אורייתא כולא^ט, כדכתיב (ישעיה כ"ד) עברו תורות הפרו חוק, רצה לומר אם הפרו חוק הברית שנקרא חוק כאלו עברו על כל התורות.

(לט) איתא בתיקוני זוהר (תיקון ס"ו) מאן דעאל זרעיה בנדה גויה זונה שפחה [בשג"ז] כאלו מערב מה דאפריש הקדוש ברוך הוא דכתיב ויהי מבדיל בין מים למים מי נדה למי דכיא, דהא אסור והא מותר דא כשר ודא פסול דא טומאה ודא טהרה, אלין אינון שיתא סדרין דאתיהיבת בהון משנה לאפרשא בין טוב לרע. ושם בזוהר (ויקרא דף י"ג, ועיין זוהר פרשת שמות דף ג' ע"ב, ועיין עוד בתיקונים דף צ"ח ע"ב, ובתיקון מ"ו (פ"ג ב')) מאן דמשקר בהאי ברית כאלו משקר בכל אורייתא כולא. (זוהר ויקרא נ"ב).

[פירוש הזוהר: ומי שמכניס זרעו בנשג"ז (נדה, שפחה, גויה זונה), כאילו מערב מה דאפריש קודשא בריך הוא דכתיב (בראשית א, ו) ויהי מבדיל בין מים למים וכו', שהם (מים למים) מי נדה (מים טמאים, שמשם שורש העריות) למים טהורים (שמשם זרע קודש) שזה אסור וזה מותר אלה הם ששה סדרים שנתנה בהם המשנה להפריש שערב אותם אדם ודורות שבאו אחריו.]

ויש לרמוז בזה פסוק (שמות י"ב) "ושמרתם את הדבר הזה" בגי' תרי"ג עם הכולל ובגי' ברית זה המילה, לרמוז, שאם שמר את הברית כאלו מקיים כל התורה ואם פוגם בברית כאלו משקר בכל התורה. מאן דחמיד אתתא אחרא כאלו אעבר על אורייתא כולא. ברם לא אית מלה דקיימא קמי תשובה. (זוהר ויקרא ע"ח ב'). [ועיין עוד תיקוני זוהר תיקון מ"ח. זוהר פרשת נח דף ס"ב עמוד א'. פרשת ויחי דף רי"ט עמוד ב'. פרשת ויקהל דף רי"ד עמוד ב']. ואורייתא אקרי ברית וקודשא בריך הוא אקרי ברית והאי רשימא קדישא (מילה) אקרי ברית (זוהר ויקרא דף ע"ג). כל מאן דנטר האי ברית דעלמא אתקיים עליה אקרי צדיק (זוהר בראשית דף נ"ט).

ושם (פרק ה') רבנן אמרי, אף בחול אסור לצאת בהן לרשות הרבים (פירוש עם תכשיטין) מפני שהעם מסתכלין בה, ופגם היא לאשה שלא ניתנו תכשיטין לאשה אלא שתהא מתקשטת בהן לתוך ביתה וכו', לכך צריכה אשה להיות יושבת בתוך הבית ולא תצא לרחוב שלא תכשיל עצמה ולא תביא מכשול לבני אדם, ונמצאו מסתכלין באשת איש, עיין שם.

ובתנא דבי אליהו (באליהו רבה פרק יח פיסקא אשתך) אשתך כגפן פוריה וגו' כל זמן שאשתך תהא בירכתי ביתך מה כתיב אחריי בניך כשתילי זיתים וכו', שניא לה אשה שמהלכת בשוק ומדברת עם כל אדם, היא גורמת רעה לעצמה ושיהיו בניה רעים ומתחייבת בעצמה ובבניה, עיין שם.

ובשל"ה הקדוש (שער אותיות אות צניעות) ומכל שכן האשה שהיא מחוייבת להיותה צנועה ביותר שיהיה כל כבודה פנימה, ותסתיר עצמה מכל אדם שבעולם בכל מה דאפשר, ועיניה תמיד למטה ודיבורה בנחת, ולא יראה ולא ימצא ולא יהיה מגולה מגופה אפילו משהו שלא תכשיל לשום אדם, עיין שם (ועיין מה שכתב מו"ר הגה"ק במשמרת אלעזר (אורה ושמחה אות כ"א) ועיין עוד בשדה חמד (חלק ב' צד 60) לענין הסתכלות בעריות באורך, ושם חלק ג' (צד 344) לענין הסיבוב בין הנשים עבור ברכת ד' מינים עיין שם היטב. ועיין תיקוני זוהר (נ"ח) שהאשה צריכה להיות סגורה ומסוגרת).

ועיין טור אבן העזר (סימן ע"ג) אבל גנאי לאשה שתצא פעם בחוץ פעם ברחובות, ויש לבעל למנוע אשתו מזה, שלא יניחנה לצאת אלא פעם בחודש או פעמים כפי הצורך שאין יופי לאשה אלא לישוב בזוית ביתה שנאמר: "כל כבודה בת מלך פנימה".

ועיין ראשית חכמה (סוף פרק דרך ארץ) שצריכה האשה להיות צנועה ויושבת בתוך ביתה ולא תצא מדלתי ביתה אלא לצורך גדול ולא תעמוד בפתח ביתה כו', אל תרבה דברים עם שכנותיה ולא תכנס לביתן אלא לצורך גדול כו', תעשה צדקה, אם תצטרך לצאת מפתח ביתה לא יהיה הילוכה על השווקים והרחובות שהמון בני אדם מצויין שם אלא על המבואות שאין רגילין בני אדם להלוך בהם כל כך, ולא תצא כשהיא מבושמת כו', ותשתדל כשתשב בבית החופה או בבית הכנסת לישוב עם הנשים הצדקניות הכשרות ולא תהיה מרבה דברים ויושבת בענוה

ובצניעות ולא יראה ממנה כי אם עיניה. [ועיין שדה חמד (חלק ב' צד 306) לענין לפני עור ששייך גם בנשים, ומלבד כל איסורים שיש אם מכשלת אחרים יש גם כן לפני עור, עיין שם].

ובאמת גם הבעלי בתים שלוקחים לאפי"ס שלהם הנערות עושים בזה עולה להנערות שיורדות על ידי כן מטה מטה וגורם להשחתתן לא עלינו, וכמה פעמים לעצמם גם כן, שכבר נתבאר חומר איסור הסתכלות וכל שכן בקביעות, ועיין אבן העזר (סימן כ"א סעיף א') והמסתכל אפילו באצבע קטנה של אשה ונתכוין ליהנות ממנה כאלו נסתכל בבית התורף, ואסור לשמוע קול ערוה או לראות שעררה וכו', עיין שם.

ועיין מאירי קידושין (דף כ"ט עמוד ב') שאשה לא תלמד את בנה אומנות, כדי שלא תצטרך לילך עמו למקום האומנות (פירוש לבין אנשים) עיין שם. וכל שכן בנידן דידן שהיא עצמה הולכת לעבוד באפי"ס. [ועיין ספר הקדוש דרך פיקודיך (מצוה ל"ה אות י') לענין קול באשה, ובספר הקדוש חרדים (פרק ג') בהמפרש באר יהודא זכרונו לברכה לענין קול באשה עיין שם]. ובכל אפי"ס כמעט בלא הבדל באים לשם אנשים ריקים ופוחזים, קלים מקלים שונים, ומתרגלות לחברתם, והכל נעשה כהיתר גם כי תזקין לא תסור מזה.

ועיין ספר חסידים (סימן קס"ח) אל תערב בנים עם בנות פן יחטאו, וכן ילדים וילדות, ילדים לבד וילדות לבד וכו' עיין שם, וכל שכן בכהאי גוונא, וכמה החמירו חכמינו זכרונו לברכה לענין תערובת אנשים ונשים (מסכת סוכה דף נ"ב עמוד א') בתיקון גדול של שמחת בית השואבה במקום הקדוש ובין קדושים וטהורים ואף על פי כן החמירו כל כך, וקל וחומר במקום פרוץ מרובה על העומד שיש להחמיר, ועיין ספר ההיגיון (מצוה קפ"ח בסיום דה"ק) שגם באשה יש איסור הרהורים רעים עיין שם.

וכן כתב בספר חסידים (סימן תרי"ג) ובקונטרס פוקח עורים (חלק ג' פ"ט), מרבי דובער ("האדמור" האמצעי" מליובאוויטש בן בעל התניא זצ"ל. פתח האהל).

שחוק וקלות ראש

במה שהזכרנו שבאים לאפי"ס קלים ופוחזים וריקים, כגון הנקראים סעיל"ס ליו"ט (סרסורים), אלו ממש כולם מתועבים

מדברים כל היום לרבות הלילות שלא כהוגן, ממלאים פיהם בשחוק ונבלות הפה ולצנות, כידוע לכל, אוי לאזנים שכך שומעות, (וכן בשאר מקומות עבודה עובדים ביחד עם אנשים כאלה). ובגמרא סוטה (דף י"ב עמוד א') הרבה שכנים רעים עושים.

והנה מבואר בדברי חכמינו זכרונם לברכה (מסכת שבת דף ל"ג עמוד א') בעון נבול פה צרות רבות וגזרות רעות מתחדשות כו', אמר ר' חנן בר רבא כו' כל המנבל פיו אפילו חותמין עליו גזר דין של שבעים שנה לטובה הופכין עליו לרעה, אמר רבה בר שילא אמר ר' חסדא כל המנבל את פיו מעמיקין לו גיהנם כו' רב נחמן בר יצחק אמר אף שומע ושותק, עיין שם.

ובענין שחוק ולצנות מלבד האיסור של ליצנות בעצם המבואר בסוטה (דף מ"ב עמוד א') ארבע כתות אין מקבלות פני שכינה כת ליצים וכו', ובעבודה זרה (דף י"ח עמוד ב') אמר רב קטינא כל המתלוצץ מזונותיו מתמעטין כו' אמר ר' שמעון בן לקיש כל המתלוצץ נופל בגיהנם וכו' אמר ר' חנילאי בר חנילאי (לגירסא שניה אמר ר' תנחום) כל המתלוצץ גורם כליה לעולם וכו'.

אמנם מלבד זה המשחקת עם אנשים מבואר באבן העזר (סימן קט"ו) שנקראת עוברת על דת יהודית ויוצאה שלא בכתובה, ועיין חלקת מחוקק (סימן קטן י"ב) ששיחה יתירה באשה מדברי בטלה ומתכוונת לכך מביאה לידי שחוק, ובפרט עם רווק שאין לו אשה וכו', ועיין בית שמואל (סימן קטן י"ב) אפילו אם היא מדברת שיחה יתירה בלי שחוק הוי משחקת, עיין שם.

השפעות רעות, ספרים חיצונים וראדיא

עבודת האַפִּי"ס וכיוצא בו מביאה אחריה רעות רבות. כמה פעמים ישנן שם מנהלים או מנהלות האפִּי"ס, והמה חפשים מסיתים ומדיחים, אשר כל הקודש לבו בעיניהם הטרטות, מלעיגים על כל קודש, משפילים כבוד תורתינו הקדושה ולומדים, מבזים כל ירושת האבות, מטילים ארס בלבות הטהורות, מנשאים חיי הפקר והוללות ומאֲדַעְרְנִיזִים, וְהָאֲרֵס מְפַעֵפֵעַ, מְתַחִילוֹת הנערות והנשים להתבייש לעשות דבר אשר תורתנו הקדושה מצוה, כגון לברך ברכת המזון, ליטול ידים לסעודה וכדומה, ואחר כך הולכות מדחי לדחי מטה מטה, ונעשות כלים מוכשרים לקבל

טומאה ולהיות מושפעות מדברים המתועבים ששומעות השכם והערב, ונעשים כמה עניני יהדות לקלון וללעג בעיניהן, ועושות ליצנות וקלס מהנערות אשר מתנהגות בתמימות וצניעות כדרך האבות, מתהפכות הדעות והשקפות המיושרות שקיבלו בבית הוריהן, ובבתי חינוך החרדים, ונעשות בעלות דעה לעצמן לא לשמוע לקול הורים, ובפרט שהיא מרווחת סכומים הגונים ממילא כל שהכסף בידו ידה על העליונה, ולכן נשכחת השפעת ההורים, ולא שומעות לקול הורים ומורים, לא נכנעת לבעלה אדרבה היא משפעת הרבה פעמים שיקרא צייטונגען וספרים חיצונים, ויבקר קורזע"ן שונים כדי להשלים (כלומר לפגום) עצמו, בכמה מיני לימודי ענגלי"ש, ומבחור ירא שמים ותלמיד חכם, נעשה קל שבקלים לא עלינו, ותחת להיות "עזר" נעשית "כנגדו".

הנערה או אשה העובדת באפי"ס מושפעת לרעה לקרות עתוני וספרי חשק (מאגאזינע"ן וראַמאַנע"ן) וכל מיני גיעול ותיעוב, כמה פעמים גם לילך לבתי תיאטראות (טעאטער, מאורי צינעמ"א, שו"י), אמרו חכמינו זכרונם לברכה (מסכת שבת דף ק"ה עמוד ב') כך הוא דרכו של יצר הרע, היום אומר לו עשה כך וכו' עד שאומר לו לך ועבוד עבודה זרה. הראדי"א פתוח כל היום באפי"ס ומתוך כך גם בביתה, לשמוע אל הרינו"ן ואל התיפל"ה גיעול ותיעוב של דרכי גוים, חומר שלהם על ידי המנוולים ומשוקצים של אומות העולם, ולשמוע לקול מלחשי"ם כנחש יתן קולו בעצות שונות של דרכי הגוים איך להתנהג כידוע, ואחר כך הטעלעוויזי"ע, אבי אבות הטומאה לא עלינו בג' ראשי עבירות, ואם היא אין היכולת בידה להעמיד בביתה טעלעוויזי"ע מפני עיכוב בעלה או קרוביה, על כל פנים תבקר לפעמים אצל שכנים הרעים לשבוע מסם הוזה לא עלינו. והנה ידוע למדי מהו היום הצייטונג ומאגאזין וביכער וראדיא ואין צריך לומר הטעלעוויזי"ע, כולן מכלים את הנפש הטהורה, ומשחיתים ממש כל נתח טוב ואפילו בימים קדמונים הכריזו הקדושים כי ביכ"ל ראשי תיבות כל באיה לא ישובון, לא עלינו, וכל שכן עתה שאין שום בושתי בין אומות העולם והכל מזוהם עד קצה האחרון אשר מלאים מזה העתונים. ובאמת העיקר הגרם לכל צרות אלו לא עלינו שלומדות הנערות עוד

לידי שיחה עמהם, ומתוך שיחה באים לידי שחוק וקלות ראש וניבול פה, כי נפש האדם מתפתה אחריה וצריך לזה שמירה מעולה ויתירה וכבישת היצר, ועל ידי זה באים לידי הרגל עבירה אף אם אינו בא לידי מעשה בפועל ממש נמי נקרא נואף שמרה נשף ועל כל פנים בא לידי הרהור והרהור עבירה קשה מעבירה, ועוד על ידי זה בא למקרה לילה, ועוד כי הבתולות יודעות כל עניני משא ומתן ועל כן מעמידין אותן בחנויות כדי שתמשוך אחריה קונים כי ידוע כי במקום שעומדת בתולה מקושטת בחנות למכור, שמה יומשכו הבחורים והפדיון עולה יפה (מעשה שטים).

בבתי חינוך למלאכת אָפִי"ס ואחר כך מקיימות לימודיהן והולכות לעבוד שם. ויש בזה להאריך הרבה, ואכמ"ל, (פתח האהל).

עד היכן איסור יחוד מגעת

מעשה נורא היה בין שני גדולי עולם, הרב רבי ייבי סבא זכרונו לברכה והרב רבי פנחס, שהיה ויכוח ביניהם. רבי יבא אמר לרבי פנחס הנה בעוונותינו הרבים אנשים מדברים בבית הכנסת ובשעת התפלה, וזה אחד מהדברים המעכבים את הגאולה, מה נעשה לתקן את הפרצה הזאת?

אמר לו רבי פנחס: יש איסור יותר גדול מזה, שבאותו הזמן היו בנות ישראל הולכות אצל השרים הגדולים של אומות העולם למכור להם עופות, דגים וכיוצא, כי כך היה המנהג באותו העיר, והיה חושש רבי פנחס שלא יבואו לידי יחוד. וכל אחד מהם היה עומד בדעתו שמה שהוא אומר זה האיסור היותר גדול, ויטכיומו לפתוח חומש אחד ולראות מה כתוב בו וזה יוכיח להם עם מי הצדק. והנה היה על השולחן חומש בראשית, ויפתחוהו, ויפתח להם בדיוק פסוק זה, הכוונה יעשה את אחותנו? ונמצא שרבי פנחס צדק. אז אמר לו רבי יבא תראה מה שתרגם יהונתן על פסוק זה והוא "מתאמרת בכנשתהין דישראל, ערלאין סאיבו ברתה דיעקב", וצדקו דברי שניהם.

נסיון הכי הגדול בדור (שיכולים ברגע אחד להיכנס למ"ט שערי טומאה שאין יכולים כמעט לצאת משם^{מא}), הוא נסיון הקאמפיוטער והטעלעוויזי"ע ומאוויס ו-ווידיאו

כבר חזו לנו נביאנו וחכמינו ז"ל והזהירו אותנו כי בעיקבתא דמשיחא יתרבו ויגדלו הנסיונות, ואנו בעינינו רואים אשר כל יום ויום מתחדשים נסיונות חדשים וחובתנו להתחזק ולהתאמץ ברוב עוז ותעצומות לעמוד על המשמר בגדרים וסייגים והתרחקות מכל דבר המביא לידי נסיון.

והנה מנסיונות העצומים ביותר בזמנינו להשחית קדושת ישראל הוא כלי הנקרא קאמפיוטער שתחילתו היי טוב ומועיל בלי הזיקים ניכרים עד שנתרגלו בו העולם, ואז יצא הבעל דבר ועשה ממנו מלאך המשחית מכלה ומאבד כל חלקה טובה רחמנא ליצלן. וזה בא על ידי כמה אבות נזיקין שנתחדשו בו:

יכולים לראות בקלות צורות ותמונות הגרועות ביותר.

העתקות כאלו בריבוי כמות נמסרים ונמכרים בכלים (הנקראים "סי די" או די-ווי-די") - ובאופן זה מתפשטים לכל הבתים מראות וענינים של ניוול מדיוטא התחתונה, והיינו כל שיכולין לראות בטעלעוויזי"ע ומאוויס ו-ווידיאו היותר גרועים שבכל העולם^{מב} כולם איתנייהו ביי ויותר מזה.

(מא) ועל נסיונות אלו מרמז לנו הפסוק "ברגע קטון עזבתך וברחמים גדולים אקבצך", שברגע אחד שרואים דברים מכוערים כאלו עזבתך, עוזבים רחמנא ליצלן את הקדוש ברוך הוא, עד שצריכים רחמים גדולים לבוא חזרה למה שהיה כמה רגעים מקודם.

(מב) ידוע אשר בעין נמצא כל העולם כולו, הלובן בעין שמקיף את האישון, זה ים אוקיאנוס שמקיף את העולם, השחור שבעין

זה היבשה, והאישון שבאמצע העין זה ארץ ישראל, בית המקדש ובית קדש הקדשים. לפי זה בפגם שאדם פוגם בעיניו מטיל מום בקדשים ופגם לכל הבריאה כולה, ה' יצילנו.

על ידי שמירת עינים יבא הגואל

לא נחרב בית המקדש ולא גלו ישראל בין "עין" אומות, אלא בעבור פגם העינים כמו שאמר ישעי' הנביא (פרק ג' פסוק ט"ז) "ומשקרות עינים הלוך וטפוף", ולכן העונש בישעי' (פרק כ"ט) הוי אריאל אריאל בפסוק יוד, כי נסך עליכם ה' רוח תרדמה ויעצם את עינכם רחמנא ליצלן, ומתנחמים בתקון העינים כמו שנאמר על ידי אותו הנביא (ישעי' נב, ח) כי עין בעין יראו בשוב ה' ציון. (טוב עין)

כמה פעמים יצטרכו לבא בגלגול - אלו שיש להם הכלים הטמאים האלו

בספר חידושי תורה להגאון רחבצ"ז פרידלענדער זכרונו צדיק לברכה (בדף כ"א) כתב וזה לשונו: אכסניא שלי היה ביחד עם איש זקן אחד מעפעריעס, ובתוך אחד השיחים סיפר לי שאביו היה פעם אחת אצל רבינו הקדוש מהרי"א מזידיטשוב זכרונו צדיק וקדוש לברכה, ובעת שנתן לו הפתקא עם פדיון נפש היה עומד לפניו איש אחד גם כן עם פתקא ופדיון נפש ושמע שרבינו הקדוש אמר להאיש הנזכר לעיל אחר שהציץ בפתקא שלו: "היית כבר כל כך הרבה פעמים בעולם הזה כמו מספר השערות שעל ראשך". כששמעתי זאת נתקשה לי מעשה הזה, הלא ראיתי בספר יערות דבש' ומובא גם בשאר ספרים שאינם באים בגלגול כי אם ג' פעמים, וזה נרמז בפסוק באיוב הן כל אלה יפעל א-ל פעמים ושלש עם גבר, ושאלתי תמיהתי לרבינו הקדוש זכרונו לברכה, והשיב לי שזה הקרא נאמר על אותן שבאו לזה העולם ואינם מתקנים כלום, אולם כאשר התחיל אדם לתקן, אז שולחים אותו לעולם הזה כמה וכמה פעמים עד אשר יתקן נשמתו.

איתא בזהרר הקדוש במדבר (דף רט"ז עמוד א' בשם רעיא מהימנא), כי למי שהוא צדיק, מביאו הקדוש ברוך הוא בגלגול פעמים רבות עד שיהיה שלם ויזכה לעולם הבא, וזהו (שמות כ, ו'), ועושה חסד

ועל כולם נוצר מהרס איום במה שיכולים לקשר כל קאמפיוטער עם קאמפיוטערס אחרים מקצה העולם ועד קצהו על ידי כלי מיוחד קטן (הנקרא מאדווייס) וחיידשו בזה קשר מסובך לכל העולם (הנקרא אינטערנעט וכיוצא בו), והשתמשות הקשר הזה הוא לשני דברים: באחד למסחר עד שבמשך זמן קצר כבר קשור כמעט כל עולם המסחר בזה. וסדר הזה הולך ומתפשט ומתחזק יותר ויותר במהירות נפלאה. והשני – לתענוגי עולם הזה וקנין ידיעות שונים – **ובזה נכלל כל דיעות והנהגות הגוים, עזות, חציפות ופריצות, בלי שום גבול עד למדורות התחתונים של השאול תחתית רחמנא ליצלן. במדה שכבר לא שייך להיות גרוע מזה, שזהו סם המות ממש^{מג} לכל המסתכלין וכל באיה לא ישובין רחמנא ליצלן.**

לאלפים, אבל לרשעים אין מביאים אלא עד ג' פעמים. (ועיין תיקוני זוהר דף צ"ט עמוד ב' על הפסוק (תהלים קד, כ"ט), תוסף רוחם יגעון וכו'). וראה מה שכתב מהאריז"ל בספר שער הגלגולים (הקדמה כ"ב), שיש נשמות שנדונות ביסורים אלף שנה ועוד יותר. וראה שבת מוסר (פרק י'), ועיין רבינו בחיי פרשת ברכה.

(מג) בספר הקדוש קב הישר פרק ס"ט מובא וזה לשונו:

א. צריך האדם לדעת כי המחל"ת הנזכרת לעיל בפרק ס"ח היא וכת שלה לפעמים היא נראית לפני האדם אף בהקיץ, והיא נראית אליו כאלו היא אשה יפה ומראית לו פנים שוחקות ושוחקת עם האדם ומילדת בנים ממנו הנקראים בנים זרים בנים משחיתים ולבסוף היא הורגת אותו ואת זרעו וכל בני משפחתו. כאשר שמענו מהמעשה שנעשה בימינו ואומר לך איזי גופה דעובדא כך היד:

מעשה נורא מעיר פוזנא

ב. כי בשנת תמ"א ותמ"ב לאלף הו' היה בית א' של אבנים עומד ברחוב הגדול בק"ק פוזנא אשר המרתף בתוך הבית היה סגור ומסוגר ולא היה יכול לילך שום אדם לתוך המרתף, ויהי היום הלך לשם בחור אחד לתוך המרתף וכמו רביעית שעה מצאוהו אנשי הבית להבחור שוכב על מפתן המרתף מת ולא היו

יודעים סיבת מיתתו, ואחר מיתת הבחור הנזכר לעיל כמו שתי שנים באו החיצונים לתוך (הפיר הויז) של בעל הבית, וכשהיו אנשי הבית מכינים מזון לבשל על הכירה היו מוצאין בקדירות תוך המאכל עפר ואפר עד שלא היה ראוי המאכל לאכול.

החיצונים בלבלו את הדריים בתוך הבית

ג. ואחר כך היה יד החיצונים מתגבר והולך עד שבאו גם כן לתוך הדירה שהיו דריים שם הבני אדם והיו לוקחין הכלים והמנורות שהיו בחדר תלויים לנוי והיו זורקין את הכלים והמנורות על הארץ, אבל לא היו מוזיקין לשום אדם רק היו מבלבלים את האנשים הדריים שם, ואחר כך היו באים החיצונים לכל חדרי הבית עד שנכנס אימתן על אנשים הדריים בבית ובעל כרחם הוכרחו לעזוב את הבית ולעקור דירתם משם, והיתה יללה גדולה בק"ק פוזנא ויתייעצו הקהל יחד להתווכח איך ומה לעשות ועשו פעולות מן הכומרים הנקראים ייע"ז וויט"ר ולא יכלו לעשות שום פעולה לגרש את החיצונים.

אין רשות לחיצונים לשלוט במקום דירת בני אדם,

אלא במקום חורבה ושממה רחמנא ליצלן.

ד. ואחר כך שלחו שליח מיוחד אחר הבעל שם המפורסם בדורו הנקרא מוה' יואל בעל שם מק"ק זאמושט, והנה תיכף אשר בא הרב מו' יואל ז"ל התחיל להשביעם בשמות הקדושים שיודיעו לו מאיזה סיבה הם באים החיצונים לבית זה אשר היא בית דירה לבני אדם והחיצונים אין להם רשות לדור במקום הישוב כי אם במקום הטינוף או במדבר. והשיבו שהבית הזה הוא שייך להם לחלוטין על פי דין ודת התורה.

ה. והתרצו החיצונים שיבואו לפני בית דין הצדק שבק"ק פוזנא, ואחר יום או יומים היו הדיינים דק"ק הנזכר לעיל הולכים עם הרב ר' יואל בעל שם והיו יושבים בבית דין והיו שומעים קול שאחד טוען אבל לא ראו הבית דין שום תמונת צורה מהחיצונים.

ו. והתחיל אחד מן החיצונים לטעון, כי היה איש אחד דר בבית שהבית היה שייך לו בימים הקדמונים ושמו היה כך וכך, והיה האיש הנזכר לעיל צורף והיה דר עם שידית אחת והוליד בנים זרים ובנים משחיתים וגם הוליד מאשתו גם כן בנים, והאיש

צורף הנזכר לעיל היה לו אהבה יתירה ונפשו קשורה בנפשה של שידית, ולפעמים היה מוכרח לבטל תפלתו ולצאת מבית הכנסת לעשות רצון השידית הנזכר לעיל.

ז. ופעם אחת היה האיש צורף הנזכר לעיל מסדר סדר בלילה ראשונה של פסח כסדר היהודים בכל תפוצות ישראל, ובתוך הסעודה קם האיש הצורף מן השלחן והלך לבית הכסא, ואשתו היהודיה עשתה כמחריש לו הלכה תיכף אחריו לראות מה הוא עושה בבית הכסא, וראתה דרך החור לבית הכסא והנה היה חדר יפה עומד שם וגם שלחן היה מלא מכלים של כסף וזהב ומטה מוצעת בכל מיני יפוי ובתוך המטה היתה אשה יפיפיה מאוד ערומה והצורף הנזכר לעיל היה מתדבק עמה במטה, ומרוב הפחד של האשה היהודית הלכה לביתה סרה וזועפת, ואחר כך כמו רביעית שעה בא גם בעלה הצורף והאשה היהודית לא דברה מאומה עד כעת. למחרת הלכה האשה היהודית לבית הרב הגאון הגדול מור' שעפטל ז"ל וסיפרה לו כל המאורעות הנזכר לעיל, ושלח הרב אחר הצורף והודה הצורף שיש לו אשה זרה אשר היא לא מזרע האדם ואז כתב לו הרב קמיע א' בשמות הקדושים עד שהוכרח הצורף לעזוב האשה הזרה ההיא מן החיצונים.

טענות החיצונים שהירושה שייכת אלינו

ח. וקודם מותו באה אליו החיצונית ובכתה לפניו איך יניח אותה ובניה ואחר כך הראתה לו פנים שוחקות ונשקתו וחבקה אותו עד שהתרצה לה ליתן לה ולזרעה חלק בנחלה שלו, ונתן לה המרתף אשר היה לו בבית. ואחר זמן נשתרבב מלחמות במדינות פולין מן שנת ת"ח עד שנת תי"ח ומת האיש הצורף במלחמה ההיא הוא ויורשיו, ועתה אין לו שום יורש ואנחנו החיצונים היורשים ולנו יש חלק בנחלת אבינו, עד כאן הטענות של החיצונים. והשיבו האנשים הדרים בבית שאנחנו בכסף מלא קנינו הבית מן הצורף ומיד באי כוחו, ואתם החיצונים אינם נקראים זרע בני אדם, ועוד שאמכם השידית היתה כופה להצורף בעל כרחו לדור עמה.

ט. ויצא פסק מהבית דין שאין להחיצונים שום דין ודברים ולא שום חלק בהבית הנזכר לעיל כי עיקר דירתם הוא במדבר

ולא עוד אלא שגם עניני המסחר בעצמם מעורב בהם מראות מגוונות ופרוצות^מ מאוד כדרך הגוים, ולכן כל מי שמקשר הקאמפיוטער בקשר הזה של האינטערנעט עומד

ולא בישוב, ואחר הפסק השביע הרב ר' יואל בעל שם להחיצונים שהוכרחו לצאת מהבית ואף מן המרתף למקום יערות ומדברות. הרי לך ראיה ברורה שהעון הזה גורם כשהאדם נדבק בלילית או בשידית מן כת מחלת אזי נעקר הוא מן העולם וגם משפחתו ואין לו שום זכרון בעולם.

השומר עצמו מפגם הברית אשרי לו ואשרי לנשמתו

י. על כן יתרחק האדם מן הזנות כדי שלא יבא אליו שידית בדמות אשה וידבק ח"ו בו או בזרעו וגורם רעה לעצמו. והגודר עצמו בגדר ערוה ומדבק באשת נעוריו שהיא כגפן או אשרי לו ואשרי לנשמתו שלא נתן כחו לזרים, רק יהיה האדם נזהר מלהוציא זרעו לבטלה, ואם יגיע אליו ח"ו חטא זה על ידי אונס אזי יראה תיכף לתקן את הפגם בתשובה ואז טוב לו יהיה סלה. עד כאן לשונו.

מד) נתבונן קצת בדברי קהלת שאמר "טוב מראה עינים מהלך נפש", אמר ריש לקיש, טוב מראה עינים באשה יותר מגופו של מעשה (מסכת יומא דף ע"ד עמוד ב').

וכתב מהר"ם בן חביב בשטתו, יראה דכוונת ריש לקיש להזהיר לבני אדם, דכיון דיש תענוג להסתכל באשה יותר מגופו של מעשה לכן צריך שיפרוש האדם להיות קדוש וצנוע שלא להסתכל בנשים, עד כאן לשונו. (טוב עין)

כתוב בקהלת (סימן א' פסוק ח') "לא תשבע עין לראות", כי המסתכל בעריות איסור כבד הוא עובר, וגדול עוונו מנשוא, פוק חזי מאי דהוה לגחזי, רחמנא ליצלן. ועוד כתב רבינו יונה דהוי מומר לדבר אחד חס וחלילה.

וכתב רבינו האריז"ל דמתגלגל בעוף הנקרא ראה, ובעל שבט מוסר הביא מהמקובלים, אף על פי כשאדם מתגלגל בצורת אדם הוא אינו יודע בגלגולו הראשון, אבל כשמתגלגל בצורת בהמה חיה ועוף הוא יודע בגלגולו הראשון, ומיצר ומצטער איך ירד משמים מצורת אדם לצורת בהמה, על ידי עוונותיו רחמנא ליצלן.

תמיד כפסע בינו לבין המות רחמנא ליצלן - וכבר ירדו גדולים וטובים, יראים וחרדים קטנים וגדולים לבורות נשברים, ונאחזו במצודת מלאך המשתית המכלה מנפש ועד בשר^{מה} - ובמשך זמן קצר כבר נחרבו בתים שלמים ונפשות הרבה של בחורים וילדים וגם אברכים ובעלי בתים - ונשים ובתולות - והמגיפה מתפשטת והולכת בלי מעצור ה' ישמרנו.

והחורבן הזה הוא גדול עד כדי כך, שאף המתוקנים שבאומות העולם צועקים מרה על התוצאות הנוראות ומזהירין להגוים להתרחק מהכיעור - וכל מנהיגי ישראל מנהלים ומחנכים בכל קצוות העולם יודעים כבר להעיד על החורבן הנורא בקדושת ישראל, שהולך וגובר, ואחריתה מי ישורנה, ה' ירחם.

מה) מלבד פגמים גדולים בענין חילול הבריות שעושה עון זה לן ולדורותיו ולכלל ישראל ברוחניות שנמסר חס וחלילה לידי החיצונים ואינו זוכה לראות פני השכינה (כמבואר לעיל בזהר הקדוש ובקב הישר), הרי ידוע גם מה שאמרו גדולי הרופאים, אחד מאלף מת משאר חולאים והאלף מת בעבור פזור דרכים בעון זה, כמו שכתוב בשולחן ערוך אורח חיים סימן ר"מ וזה לשונו: שכבת זרע הוא כח הגוף ומאור עיניו של האדם, וכל זמן שתצא ביותר כח, הגוף כלה וחייו ואובדים רחמנא ליצלן, לפיכך צריך האדם ליזהר בזה ביותר.

ובספר 'מזור ותרופה' כתב מעשה נורא: רופא אחד ראה עלם צעיר במבחר ימיו אשר נתגעל בעון זה, משוגג נפל לרצון ומרצון למזיד, עד אשר לא יכל לעצור עוד בעצמו, והיה זב מאליו גם במשך היום רחמנא ליצלן, עד כי נחלשו חושיו, כהו עיניו, שבץ אחזו, אישון עינו הלך ורחב, לא הועילו שום תרופות למכתו, אף כי האכילוהו מאכלים טובים, אבל מרוב חולשתו, הטוחנות לא היה ביכלתן לעכל, ונשאר כפשע בינו לבין המות, וכשכור מתנועע הנה והנה רחמנא ליצלן, ולבסוף נאנח וגעה כשור טבוח, ובימים לא כבירים בצקה חזהו וימת ביסורים קשים וירד לדין שאול רחמנא ליצלן. (ראה זהר הקדוש בראשית דף נו:).

ויש שרצו להציל על ידי אינטערנעט מבוקר (פילטערד) שלא יכניסו לתוכו דברים שפלים - ולאמיתו, לבקרו כראוי הוא מן הנמנע לפי המצב שעד הנה כמו שרואין בחוש, ואין בו כי אם הצלה פורתא - ואף בזה כל המשתמש בו מכניס עצמו לסכנות גדולות - ומה נורא המצב שההמון מתרשלים גם בזה ובחרים יותר במה שאינו מבוקר כלל הגם דגרוע פי אלף מזה בלי שום דמיון וערך.

והנה חבל הנסיונות הקשורים לכלים הנ"ל, קשה לפורטם כי רבים הם, ועם כל זה, **ראוי להבהיר איזה נקודות כדי שיבינו עד כמה חובת כל אחד ואחד להקהל ולעמוד על נפשו להציל נפשו ונפש דורותיו.**

ראשית דבר, עלינו לדעת דכדי לא להכשל בעניני עריות החמורים, חובת האדם ההתרחקות מהסתכלות^מ, דלולא זאת לא ישלוט ברוחו אפילו אם כגובה ארזים גבהו, וכלשון האור החיים הקדוש פרשת אחרי (י"ח ג') שכי "הנה ידוע הוא כי כל מצות אשר צוה ד' לעם קדושו הם מצות שיכול האדם לעמוד בהם ויטה עצמו אל הרצון לעשותם **זולת מצות פרישת העריות הוא דבר שנפשו של אדם מחמדתן ואונסתו**

(מו) כתב החינוך (מצוה שפ"ז) דעל ידי מצוה זו של ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, ישמר האדם מחטוא לד' כל ימיו. והמצוה הזאת יסוד גדול בדת. **ואם תעבור פעם אחת אז תמשך אחריה כמה פעמים**, דעבירה גוררת עבירה. וגם בגשמיות, כאשר עיניו משוטטות בכל דבר, אז נעשה מבולבל ומוטרד מאד, דמחשבות שבראש מנהיגין הגוף, ובאין רואה דבר, אז יש לו מנוחה והרחבת הדעת אמיתית. וכדברי התוספות סוטה ח. (ד"ה אין), דאחר שראה הערוה פעם אחת שוב מהרהר אחרי' לעולם. ולאידך אשה שלא ראה לא יבא לחשוב עלי'. (ראשית חכמה שער הקדושה פ"ח אות ט"ז).

עליהם לעשותם זולת בהתעצמות הרחקת ב' דברים מהאדם והם מרחק הרגש ראות העין ומרחק בחינת החושב, ואם ב' אלו לא יעשה אין אדם שליט ברוח זה לכלותה ממנו, כי כל שלא תהיי לו הרחקת הרגש הראות בדבר הגם שירחיק בחינת החושב לא ישלוט בעצמו לכלות ממנו הכרח החשק, צא ולמד (קידושין דף פא.) ממעשה של רב עמרם רבן של חסידים, שהגם היותו מושלל מבחי' החושב נתנצח מבחינת הראות, עד כאן לשונו הקדוש.

שנית: כי שמירת העריות יסוד קיום כל התורה כלשון האור החיים הקדוש (שם ד' בדיבור המתחיל את משפטי) "כי באמצעות שמירת העריות ימצאו הכנה בנפשותם לקיים מצות עשה כאומרו "את משפטי תעשו", ושמירת כל לאוין כאומרו "חקתי תשמרו", מה שאין כן אם יתעיב מעשיו בדרך ההוא תחלה נפשו כתחלואי הטומאה, ולא יקיים אחת מהנה, כי טומאת חטא זה^מ משרה טומאה על כל איברי האדם

(מז) המוציא זרע לבטלה נידון בגהינם לדורי דורות במדור שנקרא צואה רותחת. - וגבאר קצת מחומר ועונש המוציא זרע לבטלה בידים. - ועד היכן מגיע קדושת ישראל לבין אביהם שבשמים.

בזוהר פרשת תרומה כתב, שנידון בגהינם לדורי דורות במדור שנקרא צואה רותחת, וכן אותם, שחטאו והחטיאו את הרבים - אין מניחים להם לצאת מגיהנם אפילו בשבתות וימים טובים כשאר דאית לון נייחא.

ובזוהר פרשת נח, שלא יקומו בתחיית המתים, ולא יהיה להם חלק לעולם הבא, ובכתבי האר"י זלה"ה כתב, שגורם אריכת הגלות.

לעורר לב האדם נעתיק מה שכתוב בספר "סדר היום" וזה לשונו: מה שאמר במסכת נדה: אמר עולא ישב לו קוץ בכריסו, פרש רש"י: הוא מקום למטה אצל הערוה, וצריך למשמש שם כדי להוציאו. תבקע כריסו, ולא יעשה רשע שעה אחת לפני המקום,

זה לשונו: אוי לאזניים, שכך שומעות, ולעיניים, שכך רואות, עד היכן מגיע קדושת ישראל לבין אביהם שבשמים, והרואה והשומע זה, איך לא יהיה נזוף כל הימים, כי כמה וכמה פעמים עבר על זה, ומי זה הוא אשר נקי מזה, ויכול כל האדם להקרא רשע מרשע לפני המקום בפה מלא, כיון שעבר על זה כמה פעמים,

ואין צריך לומר, אם הושיט ידו למטה לחכך עצמו, ומן החיכוך בא לידי חימום, ומן החימום בא לידי שכבת זרע לבטלה, ואין צריך לומר אם הושיט ידו לרצונו בלי סיבה גורמת, ואין צריך לומר אם הקשה עצמו לדעת, ואין צריך לומר אם הוציא בידו זרע לבטלה בכוונה למלאות תאוותו, שהוא שנוי ומרוחק לפני המקום, ואינו זוכה לראות פני השכינה, כמו שאמר "לא יגורך רע", ואין רע אלא העושה מעשה רע, כזה שהוא רע לשמים ורע לבריות, משחית למעלה ומשחית למטה, פוגם למעלה ופוגם למטה, אוי לו ואוי לנפשו! אוי לרוע מזלו! נח לו, שנהפכה שליתו על פניו ולא יצא לאויר העולם. נח לו, שיכרתו ידיו, ולא היה עושה מעשה רע כזה. מזה כפרה יש לו? כמעט ננעלו ממנו שערי תשובה, ובפרט אם התמיד עצמו בזה ימים ושנים, עד שהורגל בזה, גדול עונו מנשוא, הם המביאים חרון אף בעולם, הם המביאים מגיפות ומיתות בעולם, ובפרט אם לא הרוח צמאוננו בזה, עד שבא על זכר או על ערוה, כי הוא עוון פלילי לפני ה'.

- כיצד ירום ראשו? - כיצד יאכל וישתה? - כיצד ילבש בגדים נאים? הרי הבגדים הצואים אשר עליו, בהם לכלך נפשו ורוחו ונשמתו, עד שהרחיקוהו מלפני ארון כל הארץ, וטנף נשמתו היקרה. - כיצד ישמח ויגל? - כיצד ימלא שחוק פיו?

אין דבר העומד בפני התשובה

ודאי אין לו תקנה, אלא ילבש שחורים ויענה בצום נפשו יום אחר יום, עד שהוא עצמו יראה שהוא נכנע ונשבר ונעכל חלבו ודמו ונתמעט תאוותו והנאתו, ולא ישוב אל הנאצות האלה, וילבש שק, וישב על העפר, וילקה בכל יום, עד ישקיף ה' וירא מן השמים, כי חנון ורחום הוא ה' אלוקינו ומרבה להיטיב ולא חפץ במות המת, כי אם בשובו מדרכו וחייה, וימינו פשוטה לקבל שבים הבאים לשוב בכל לב ומתחרטים על עונותיהם בלב מר ונאנח עד

וכוחותיו, וכיון שכן כל הלאוין לא ימנע מהן, כי בכל אבר טומאתו בו וכן מצות עשה וכו' כי כאשר יהי האדם טהור וקדוש מהתיעוב יוליד בטבעו לקיים המצות תמיד, עכלה"ק.

וכן החוש מעיד מדי יום ביומו שמיד שנאחזין רחמנא ליצלן ברשת זו של הבעל דבר מתרוקנין מכל הרגש של קדושה ואף אם לא שינה את לבושו, תחתיה תעמוד הבהרת, ולאט לאט עוזבין גופי תורה כמו זהירות בכשרות ותפלה ושבת, וככה נאבדו בתים שלימים מתוך הקהל רחמנא ליצלן.

והנה הנסיון של קאמפיוטער - אינטערנעט - והסעליולע"ר והמסתעף הוא דבר שאין גם אחד שיוכל לומר כי לו אין הדבר נוגע שאף אם הוא נקי משימוש בכלים הללו סוף שבאין איזה מזרעו או זרע זרעו לנסיון השתמשות בכלים הללו.

ולשעבר הי' קצת מרחק משערי הנסיון הן מצד ריחוק מקום והן מצד טירחא דגופא או דממונא, והן מצד הבושה כי הי' חשש שיתגלה הדבר באיזה אופן דנסיון העיקרי היתה הטיאטע"ר ומאוויי וכהנה, וכבר אמרו חז"ל למען תהיה יראתו על פניכם (זהו הבושה) לבלתי תחטאו. ועל כל פנים כל ירא שמים היה בידו להתרחק אלפי פרסאות מכל צד נסיון, וכל שכן שהילדים היו נשמרים בשמירה קפדנית.

ובעונותינו הרבים על ידי כלים הללו נתהפך הדבר מקצה לקצה, הקונה כלי זה ומחזיקו בביתו, הנסיון תוך ביתו, ובכל רגע ורגע של המעת לעת, ואין צריך לילך לטיאטע"ר, כי הטיאטע"ר עמו בחצרו אשר יכולין לראות ולהסתכל בו דברים שאין רואין בטיאטע"ר וטעלעוויזייע, ואין כאן שום בושה מבני אדם (שזהו סייג גדול נגד היצה"ר כמבואר

העפר, ולא ישוב עוד לכסלה, ואין דבר העומד בפני התשובה, עד כאן.

בחובת הלבבות) כי הוא יושב לבדו עם כלי המשחית. ועל זה לבד
תסמר שערות ראש האדם, כי נסיון של עריות שהעידו חז"ל
עליה דנפשו של אדם מחמדתן^{מח}, ותיקנו חז"ל תקנות הרבה

(מח) "ונשמרת מכל דבר רע" - הדבר המביא לידי טומאה הכי
הגדולה הוא, ההסתכלות בנשים

בספר הקדוש "ראשית חכמה" כתב: ה"קרי" שהוא אחר
שכבת זרע לבטלה הוא גם כן פגם בברית, ודומה קצת למוציא
זרע לבטלה בידים, והטעם הוא משום דכתיב: "ונשמרת מכל דבר
רע", ואמרו חז"ל, שלא יהרהר אדם ביום ויבוא לידי קרי בלילה,
והדבר המביא לידי טומאה הוא ההסתכלות בנשים, כמו שאמרו
חז"ל: עינא וליבא תרי סרסורי דעבירה הם, העין רואה והלב
חומד והאיברים גומרים, ועל זה נצטוונו בתורה ב' פעמים, וכן על
כל דבר המביא לידי הרהור, כגון: מגע ושיחה עם האשה.

א. מה שאמר: "ונשמרת מכל דבר רע" - שלא יסתכל באשה
יפה אפילו פנויה, ובאשת איש - אפילו מכוערת, ולא בבגדי
צבעונים של אשה אפילו שטוחים על הכותל במכיר בעליהם, ולא
בבהמה ועוף בשעה שנזקקים זה לזה, ואמרו רבותינו זכרונם
לברכה: אפילו הוא מלא עיניים כמלאך המות יעצום עיניו ולא
יסתכל.

ב. מה שאמר: "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם".

בספר "עמוד הגולה" בחשבו שס"ה לא תעשה, שלא לתור
אחר עיניים שנאמר: "לא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם",
ודרשו רבותינו זכרונם לברכה: שלא יסתכל בנשים לשם זנות, ואף
על גב דבע"א מפיק ההסתכלות בנשים מקרא ד"ונשמרת מכל דבר
רע" ההוא אין ההסתכלות לשם זנות, רק שנהנה בהסתכלות,
מטעם זה אסרו רבותינו זכרונם לברכה למנות ולהרצות מעות
לידה, וכל דבר שיכול לבוא לידי זנות בנשים אסור, וכן הוא בספר
החינוך, ואין לוקים עליו, לפי שאין דבר זה מסוים שנוכל להתרות
עליו העובר, כי האדם בנוי בענין שאי אפשר לו שלא יראה
בעיניו, ולפעמים רואה יותר מן הראוי לו, עד כאן לשונו.

ג. מה שאמר: "אל תפנו אל האילילים" - הוא אזהרה, שלא
להסתכל בנשים, כמבואר בזהר, ומה נקרא ההסתכלות? - אמרו

בגמרא: אמר רב ששת, מפני מה מנו תכשיטין שבחוץ עם תכשיטין שבפנים? - לומר לך, כל המסתכל באצבע קטנה שבאשה כאילו מסתכל במקום התורפה, ועונשו מבואר בזוהר, שיש ממונה על זה לאסתאה ליה ולאסתכלא ולעיניו במה דלא איצטרך ליה בכמה זנונים ובכמה ניאופין האי קאים על קבריה דאתדן האי גופא ותביר ליה עיינין, בגין דאיהו רווח ליה, כד איהו בהאי עלמא ודיליה אינון ובהאי אתר אתדן נשמתא עד דאעלת לון להאי אתר דאיקרי בור, וכמה וכמה נחשים אית ביה דכולהו עקצי ליה להאי נשמתא, ואחדא לה ודיינה לה.

איסור מגע אשה

בספר הגן כתב: ואסור ליגע באשה והיא אשת איש בידה ובפניה ובכל אבריה מן התורה, שנאמר: "איש איש אל כל שאר בשרו לא תקרבו", והלכה ברורה היא שהקירבה הזאת היא הנגיעה באבר מאבריה כדי להנות מן המגע, והיא מעבירות חמורות שבתורה.

מבואר במסכת סנהדרין, כי ראוי לאדם שיהרג ואל יעובר על זה וזה שאמר שלמה המלך עליו השלום: "ומוצא אני מר ממות את האשה אשר היא מצודים וחרמים לבה אסורים ידיה טוב לפני האלוקים יהמלט ממנה" (קהלת ז, כ"ו).

מרבח שיחה עם אשה גורם רעה לעצמו

זה לשון השל"ה: כל מה שאסר באשתו נדה, כמו שאמר לא יאכל עמה, וכן הנגיעה, אסור באשת איש, מקל וחומר מנדה שמותרת ביחוד אסורה בזה אשת איש, שאסורה ביחוד, לא כמו שאמר, אבל הושטת כלי מותר, לפי שאין לבו גס בה, ועיין בשל"ה שקורא תגר על אותן שהולכין במחול עם הנשים, דאפילו המרצה מעות לידה דבעבדותא קא טריד נאמר עליו: יד ליד לא ינקה רע, חס ושלום, כשמשים יד ליד ממש, ולשם שמחה מסתכל בפניה או בידה או בבגדה בפנים שוחקות וגם משיח עמה, ואפילו היא פנויה שהרי איוב אמר: "ברית כרתי לעיני ומה אתבונן על בתולה", ובפרט כי רובם הם נדות ומטמא עצמו במגעיה, גם קורא תגר על מנהג גרוע, שהחתן יושב אצל הכלה קודם החופה ומחבק ומנשק אותה אפילו היא עדיין קטנה, מכל מקום החתן בתוקף

אהבתו, יצרו מתגבר ובא לידי קרי, ועל כל פנים לידי קישוי, ואמרו חז"ל: המביא עצמו לידי קישוי יהא בנדוי, עיין שם שהאריך בזה, ואיסור דיבור עם נשים אמרו במשנה (אבות א', ה), שאדם המרבה שיחה עם אשה גורם רעה לעצמו, רצונו לומר, שממשיך עליו הלילית הנקראת רעה, ומטמא אותו בקרי ובטל מדברי תורה, כי קודם שבטלו הטבילות היה אסור בדברי תורה, וסופו יורד לגיהנם, לעכל הרע הנדבק בו, ומהו רבוי שיחה עם אשה, תבין ממעשה דרבי יוסי הגלילי עם ברוריה, ומכאן ידן ירא שמים למעט בדיבור עם אשה, ובפרט עם אשתו נדה, וכן על ידי הסתכלות בה מושך עליו רוח הטומאה שבה.

במסכת דרך ארץ: אל תרבה שיחה עם אשה, שכל שיחה של אשה אינו אלא ניאופין, ותחילת הזנות - שיחה, ומתוך השיחה בא לידי שחוק, ומתוך השחוק בא לידי קלות ראש, ואחר כך לידי זנות.

כשם שצריך האדם לפרוש מגוף העבירה, כך צריך לפרוש ממחשבותיה

במשנה: "שחוק וקלות ראש מרגילין את האדם לערוה", וזה לשון ה"ראשית חכמה" בשם הראב"ד, כשם שצריך האדם לפרוש מגוף העבירה, כך צריך לפרוש ממחשבותיה, שלא יהרהר עבירה בלבו, ואם באה לו מחשבה, צריך לאנוס עצמו ולהוציאה מלבו, וכל שכן שלא יכוון לגמור אותה בליבו, וזה שנאמר: "והתקדשתם" - במעשה, "והייתם קדושים" - במחשבה, וזה שאמר: "כי קדוש אני" - כמו שאני קדוש במעשה ובמחשבה, כך תהיו אתם קדושים. הא למדת, שאין אדם נקרא "קדוש", עד שיקדש עצמו במעשה ובמחשבה, ודע, כי לא יכול האדם לבוא אל החמדה הזאת, עד שיקדש עצמו במותר לו ויגדור עצמו מן הדברים המרגילין לעבירה, וכמו שאמר: כל המכניס ידו למטה מן הטבור - תקצץ, וכן: כל האוחז באמה ומשתין, כאילו הביא מבול לעולם וכו', כי דרכו של יצר הרע, משיאו להשביע נפשו ולמלא תאוותו במותר לו, ואחר כך כאשר לא תמצא ידו במותר, יסיתנו אל איסור קל ואחר כך אל החמור ממנו, עד שיכפור במי שאמר והיה העולם, שאין דין ולא דיין ולא גן עדן ולא גהינם ולא עולם אחר, על כן צריך לעמוד על נפשו להלחם עם תאוותו, שיהיה לו

להרחיק האדם ממנו על יסוד זו, כי הם ברוח קדשם ידעו עד כמה בשר ודם עלול לכרוע ברך מול יצרו ואמרו (אבן העזר סימן כ"א) מאד מאד יתרחק האדם מן העריות, וכעת נתהפכה המציאות שמתקרבין אל האיסור מאוד מאוד. ועוד יש אפשרות שנגד רצונו בלי מתכוין לוחץ על כפתור המגלה לפניו עומק זוהמת טומאת כל העולם מרגע לרגע, וכשכבר מגולה

מעלה על הבהמה, שאין לה מעצור מכל אשר תשיג תאוותה, עד כאן לשונו.

אחורי ארי ולא אחורי אשה

בספר "רכב אליהו" ז"ל, שפתוי יצר הרע הוא, שאומר לו: הלא אינך עושה רעה בהסתכלות, כי אין כוונתך לזון עיניך, אלא להכיר האשה הזאת, וכיוצא בזה מורה יצר הרע, לכן יעשה אדם גדר וסייג לעצמו, ויחשוב שהרי גבור שבגבורים - שמשון, חסיד שבחסידים - דוד, חכם שבחכמים - שלמה, נכשלו באשה, ואמרו רבותינו זכרונם לברכה: אחורי ארי ולא אחורי אשה, ויתן אל ליבו הלא היא חמת מלא צואה ופי מלא דם, והמסתכל בה עושה עצמו אלוקי מסכה ומכניס רוח הטומאה בקרבו, עד כאן לשונו.

כל הכובש עינו מן העריות זוכה ורואה פני השכינה

אמרו חז"ל: כל הכובש עינו מן העריות זוכה ורואה פני השכינה, שנאמר: "ועוצם עיניו מראות ברע ... מלך ביפיו תחזנה מישרים" - ודי בהערות אלה שישתדל אדם לישא אשה בבחירתו ולהשיא בניו קודם שיבואו לידי החטא הגדול הזה, כמו שאמר רב חסדא: ואי הוי נסיבנא בארביסר הוי אמינא לשטנא גירוי בעינוי, וביותר צריך הכתוב לזרז למי ששהה עשרים שנה ולא נישא, שכל ימיו יהיה בהרהורי תשובה, שיעשה סייגים וגדרים לעצמו, שלא יבוא לידי הרהור רע, שלא יהא, חס ושלום, בכלל קרקפתא דלא מנח תפילין כמו שנאמר בשלחן ערוך אורח חיים (סימן ל"ח סעיף ד'), וזה לשונו: המניח תפילין צריך להזהר בהרהור תאוות אשה, וכתב רמ"א בהג"ה בשם הכל בו, ואם אי אפשר לו בלא הרהורים, מוטב שלא להניחם, עד כאן לשונו.

נגד עיניו מה יעשה הבן שלא יחטא^{מט}. ובודאי ממשיך בהסתכלות להלאה. וכיון שעבר ושנה נעשה לו כהיתר עד

מט) אמרו חכמינו זכרונם לברכה: "שוב" יום אחד לפני מיתתך. שאלו את ר' אליעזר וכי אדם יודע מתי ימות? אמר להם כל שכן ישוב היום, שמא ימות למחר.

כתוב בזוהר (בראשית דף ר"ב), כשקרבו ימי האדם למות, שלושים יום קודם מותו, מכריזין עליו ברקיע, ואפילו צפרי שמים מכריזים עליו, ואם הוא צדיק שלושים יום קודם פטירתו מכריזים עליו בגן עדן, וכל אותם הימים נשמתו עולה בכל לילה ורואה מקומה באותו עולם, ואותו האיש אינו שליט בנשמתו כמו קודם, כשמתחילים השלשים יום צלם האדם מתחשך שנאמר ונסו הצללים.

עוד כתב בזוהר הקדוש, דע כי כפי הנהגת האדם בעולם הזה בימי חלדו, כך מתנהגים עמו ביום הפרידה, אם הנהגתו בעולם הזה היתה טובה וישרה בעיני אלוקים ואדם, אזי טרם צאת נשמתו מקדימים ובאים אצלו נשמות קרוביו ומכיריו הצדיקים ומתראים עמו באותם הדמויות שהיו בעולם הזה, ומקדימין לו שלום ומשמחים אותו, אבל אם חלילה הנהגתו לא היתה רצויה, אזי בר מינן באים מלאכי חבלה וטורפים נשמתו בפניו, וצקת נשמת האדם באותה שעה נשמעת מסוף העולם ועד סופו באין מושיע לה רחמנא ליצלן. (ועיין ספר 'שכר ועונש' חלק א' פרשת מקץ ויגש)

איתא בגמרא (נדרים דף ל"ט) כיון שהגיע קצו של אדם הכל מושלין להמיתו רחמנא ליצלן, אפילו זבוב ואפילו יתוש, שנאמר (בראשית ב) והיה כל מוצאי יהרגני.

וכתוב בזוהר הקדוש (דף ר"ח עמוד ב', ועיין מעולפת סיפורים יום אחר ועשרים), ביום פטירתו של אדם, ד' יסודותיו נלחמים זה בזה, והכרוז שמכריז עליו נשמע במאתים ושבעים עולמות, אם הוא זכאי כל העולמות שמחים ואם לאו חס ושלום כולם מצטערים ואומרים ווי לאותו האיש. ובשעה שהכרוז מכריז, שלהבת של אש יוצא מנהר דינור ופוגע בתרנגול השחור שלמעלה, והוא מקשקש בכנפיו וקורא אצל הפתח, פעם ראשונה כי הנה יום בא בווער כתנור, פעם ב' קורא כי הנה יוצר הרים ובורא רוח ומגיד לאדם

מה שיחו, באותה שעה מעידים ומזכירים לאדם כל מה שעשה וחשב לעשות, והוא חותם עדותו עליהם. ופעם שלישית כשבא המלאך ונוטל נשמתו קורא ואומר מי לא יראך מלך הגוים וגו', כל אלו הדברים אינו שומע אלא הנפטר בעצמו, שנאמר תוסף רוחם יגועון (תהלים ק"ד), כלומר תתן להם תוספת חכמה ברוחם בעת יגועון רחמנא ליצלן. (ועיין 'שכר ועונש' שמות פרשת בא בשלח, ועיין רבינו בחיי ויקרא פרק י"ז פסוק ז', ועיין זוהר חלק א' דף רי"ח עמוד ב', עשרה מאמרות - מאמר עולם קטן סימן ג').

עוד כתוב בזוהר הקדוש (חלק ב' דף קט"ז עמוד ב' ודף קע"ז עמוד ב', תיקוני זוהר דף קמ"ב עמוד ב'), כל אדם אחר צאתו מן העולם נשמתו באה אל אדם הראשון מתווכחת עמו ואומרת: אתה גרמת המיתה לבני אדם. משיב לו אדם הראשון: בני, אני חטא אחד חטאתי, ואתה תראה כמה עבירות עברת, בפרט העולה על הכל בענין שמירת הברית. באותה שעה אין לבן אדם פתחון פה להשיב, הולך ממנו בבושה וכלימה, רחמנא ליצלן. וכתוב שם כשדנים האדם למעלה, מעלים נשמתו לפני הקדוש ברוך הוא, והנשמה נדונת על פי עצמה והנשמה מעידה לפני בוחן לבות וכליות על מה שחשבה לעשות, כי על מה שכבר עשה כבר נאמר וכל מעשיך בספר נכתבים.

ועוד כתוב בזוהר הקדוש (בראשית דף רי"ז עמוד ב', ודף רי"ח עמוד ב', במדבר דף קכ"ו עמוד ב'), כל מעשים שעשה אדם בעולם הזה הוא מודה עליהם בשעת מיתה, ושני סופרי מעלה כותבים, וכשמוציאים אותו לבית הקברות, שלשה כרוזים מכריזים לפניו, אחד מימינו, אחד משמאלו ואחד מלפניו, ואומרים: זהו פלוני שמרד בקונו ולא שם יראתו יתברך לנגד עיניו, טוב היה לו שלא היה נברא, ואחר שנקבר בא רוחו מתאבל על גופו וכו'. שבעה עדנין יחלפון על האדם בעת הפטירה, האחד כשיוצא הרוח, ב. כשיוצאין הכרוזין לפניו עד בית הקברות, ג. בשעת הכנסתו בקבר, ד. דין שנעשה בו בפנים הקבר, ה. דין התולעת, ו. דין גהינם, ז. דין הרוח ששט בעולם ואינו מוצא מנוחה, והכל בגלל רוחות רעות שנתהוו ממעשי ידיו, בפרט בענין פגם הברית, ה' יצילנו, אמן.

שלאט לאט מתרוקן מן הקדושה בכל מכל כל, כמו שכן מעשים בכל יום.

לו חכמו ישכילו בעומק הדברים ויחשבו לדעת כי הכלי הלזו מחזיק סם המות המזיק לנשימה, שאם חס ושלום ילחוץ בכפתור שלא כהוגן אז יצא לחוץ וימלא כל אויר הבית, ובמדה זו יסתכל על קאמפיוטער ואינטערנעט הנ״ל כי הם גרועים מזה דגדול המחטיאו יותר מההורגו והראשון מיתת הגוף והנשמה קיים לעולם הבא והשני הרגו בעולם הזה, וגם בעולם הזה כרתו ומנתקו מחיים הנצחיים, ויצייר במחשבתו שיש לו חדר בביתו ששם מתקיים מאוויי גרוע ומתועב מאוד ואינו סגור רק נזהרין שלא לפתחו ואם בטעות יפתחו יראו מיד הכל.

ולבד מזה הנסיון הוא גם לילדים קטנים ובחורים שאצלם גרוע ענין זה אלפים ורבבות פעמים יותר מאצל אנשים ויותר עלולים להתקלקל לעולם על ידי זה רחמנא ליצלן. והחזקת כלים הנ״ל בבית מביא נסיון גדול להילדים על ההוה והעתיד.

על כן הננו פונים בזה לכל אחינו בני ישראל בקול רעש גדול, **אנא חוסו על נפשותיכם ונפש עולליכם וכל בתיכם ותתרחקו מן הכיעור והדומה לו עד קצה האחרון – ותדעו כי כל הנוגע בו כאילו אוכל סם המות ממש³ רחמנא ליצלן, ולא יתפתה בפתויים בדויים כי לא יזיק לו ועל בניו ישמור וכדומה מפתויי היצר, ואל תאמין בעצמך אמרו ז״ל, כי רבים חללים הפילה ועצומים כל הרוגי – הרבה חשבו כן עד שראו החורבן אצל בניהם שירדו עד תהום רחמנא ליצלן.**

(ג) כדאיתא במדרש רבה (במדבר ט׳ יח״), אוי לה לעבירה (ניאוף) שעוברין בה על י׳ הדברות.

ובאמת לפי חומר הדבר ותוצאות הנוראות הי' מן הראוי לאסור איסור על כל כלי הקאמפיוטער בכל מקום משום לך לך אמרין נזירא כו', אבל מה נעשה שהיום כבר בגדר אין הציבור יכולים לעמוד בו, על כן ראוי לגזור גדר גדול וכל אחד יגזור חצירו עד קצה האחרון לפי יכולתו.

חרב נוקמת נקם ברית

וכן נעשה "מנהג" אותיות גיהנם בהרבה מקומות שבאים בחורים ובתולות על החתונה ומרקדים יחד בחורים עם בתולות^{נא} או שיושבים אנשים ונשים בחדר אחד ושם יש לו להיצר הרע פרנסה בשופי, כי שם על החתונה יש הרבה

נא) התערובות כל משך הקבלת פנים והחתונה בעזרת נשים ובפרט בפרוזדור הוא נורא ואיום. והירא את דבר ה' אי אפשר לו לעבור כלל, כי הני נשי דידן אינם מתפעלים מאיש הבא כנגדם, ולא יזיזו זיו כל שהוא ליתנו לעבור - הרבה אנשים נוהגים כדבר המותר, ליכנס לעזרת נשים ולספר שם עם הנשים קרוביהם ומכיריהם - גם הרבה אבות הבנים אפילו מהמדקדקים, הנהיגו לעצמם מנהג חדש, ליכנס לעזרת נשים אודות שידוך, להסתכל בבתולה המדוברת לבנו. המחיצות בין אנשים לנשים ברוב בתי חתונות הזמה פרוצים רובן או מקצתן, יש למעלה מהכתף כאילו אין תערובת ואיסור הסתכלות בראשים בלבד, ויש ממתנים ולמטה - בהרבה, שלחן הנכבדים (הע"ד טעיב"ל) הוא מפולש מצד לצד בלי מחיצה כאילו פסק מהם יצר הרע, והרבה רבנים יושבים שם מבלי דבר דבר. ויש, שמקום הכניסה, דהיינו חציו הראשון של האולם מקום הריקודים ומחולות, פרוץ במילואו - גם נוהגות נשים הצדקניות, להזיז המחיצות ממקומם וליכנס לעזרת אנשים, לראות הריקודים ולשמוע הבדחן וכדומה. עוד הביאו מנהג חדש, מבני אמעריקע המכנים עצמם "כבני תורה", לרקד בחורים ואברכים במחול ומחוג, אחר החופה וגם בתוך הסעודה, החתן

אנשים, ועל ידי כן יש הרבה עבירות בחורים מרקדים עם בתולות, והנשואים אף על פי שהם אינם מרקדים, אבל זקנים עם נערים המה יביטו ויראו ויתענגו בזה והמה נקראים זעומי ה', ועיין במסכת שבת (דף לג), כל המנבל את פיו מעמיקין לו גיהנם שנאמר "שוחה עמוקה פי זרות", ר' נחמן בר יצחק אומר אף שומע ושותק שנאמר "זעום ה' יפול שם". אוי ואבוי הכזה יקרא שמחת חתן וכלה שבאים לשמח את החתן והכלה ולהכעיס את הבורא יתברך שמו, אוי לשמחה כזו ושמחה לתוגה נהפכה כי שם נפל שדוד חלל במלחמה זו היצר הטוב, הגיע לעפר לא יוכל קום, ושמה ישתררו ויתנשאו היצר הרע וכת דיליה, וגורמים לאהדר עלמא לתהו ובהו, כדאיתא בתיקוני זוהר²³. וידוע כי בחתונה כזו, שיש בה תערובות אנשים ונשים, אסור לומר שהשמחה במעונו בברכת המזון.

והכלה הולכים ויושבים באמצע "וסביב רשעים יתהלכון", כאילו חס ושלום לזה כיוונו חכמינו זכרונם לברכה באמרם "כיצד מרקדין לפני הכלה", והרבה מאנשי מדינותינו בפחזותן וקלותם מתפתים לרעות בדיות כאלו. (ועיין יערות דבש, ובספר משכיל אל דל ובספר עת לעשות שמקונן על חורבן הדור בדברים אלו רח"ל).

(נב) איתא בתיקוני זוהר (דף צ"ח עמוד א') **כל מאן דמשקר בהווא ברית ועבר ביה כאלו אעקר כולא ואפיל ליה, וזאי י' איהו אבן השתיה דמינה הושתת העולם ומשום הכי אתמר (תהלים קי"ח, כ"ב) "אבן מאסו הבונים" וגו' ואיהו יסודא דכולא, י' דא ברית ועלה אתבני, ווי לי' למאן דחאיב באות שבת ובאות תפילין ובאות דיומין טבין ובאות ברית מילה, כאלו אעקר ליה מאתריה ואהדר עלמא לתוהו ובוהו, עד כאן לשונו.**

וכיון שמצינו שהקיש רבי שמעון בר יוחאי עליו השלום אות ברית לאות שבת ואות תפילין ואות יום טוב, נראה שהפגם שוה בכולן ובכולן יש להזהר. (ראשית חכמה שעה"ק פרק י"ז, ועיין מאור ושמש פרשת וישלח).

[פירוש הזוהר: (מדובר שם בפסוק נפלה עטרת ראשינו, ומסביר שם (ש)הן ה' עליונה (מדת הבינה), ה' תחתונה (מלכות) ו']

עמוד האמצעי סובל שניהן, יסוד הכל י, זה ברית, כל מי שעוקר אותו ומשקר בו עוקר הכל, ומפיל אותו, וי' זאת אבן השתיה, והיא יסוד הכל ועליה נבנה, ומי שחוטא באות עוקר אותו ממקומו ומחזיר העולם לתהו ובהו. עד כאן מהזוהר]

עוד (שם) כל מה דפגים אות ברית בההוא טיפה דאיהו יחודא וזריק ליה באתר אחרא גרם לה למיהוי יבשה מסטריה דאסתליק נביעו ויחודא מינה ואשתארת איהו יבשה ודא גרם חורבן עלמא ומיד איתמר ונהר יחרב ויבוש. אם יכופר העון הזה לכם עד תמותון ומתרגם עד דימות מותא תנינא, וטעמא משום דעל ידי חובא דא אית ביה חילול ה' מתדבקא מסאבא במשכנא ונטיל זוהמא במטרוניתא ברזא דחילול ה' לשון חלל דמפריד בין יסוד ומטרוניתא והוי חללא תמן ומתדבקי הנהו סטרי. (מגיד מישרים מקץ).

ובזוהר (פרשת ויחי דף רי"ד עמוד ב') כד מסאבין ליה להא את קיימא קדישא ועאל ליה לרשו אחרא, סליק מניה האי קדישא דחותמא, והוא כמה דחריב עלמא, וסאיב חותמיה דאשתלם ביה שמא דקודשא בריך הוא והא הוא חרב עלמא.

[פירוש הזוהר: וכאשר מטמאים את זה אות ברית קודש, ומכניס אותו לרשות אחרת, מסלק ממנו זו קדושת החותם, והוא כמו שמחריב העולם, ומטמא החותם שנשלם בו שם הקדוש ברוך הוא, והרי הוא מחריב את העולם.]

(ועיין עוד בזוהר פרשת מצורע דף נ"ג עמוד א' על הפסוק זאת תהיה תורת המצורע,

ואין כאן מקומו להאריך).

עוד שם: ועל דא עלמא מתמוגגא זעיר זעיר ולא ידע, וקודשא בריך הוא אסתלק מן עלמא. (זרע קודש). ויש לרמוז בזה פסוק (בראשית י"ט) "וישקף על פני סדום ועמורה", סופי תיבות מילה וכתוב בתריה "והנה עלה קיטור הארץ כקיטור הכבשן" לפי שפגמו בריתם, כמו דכתיב "ואנשי העיר אנשי סדום נסבו על הבית וגו' ואנשי סדום רעים וחטאים" וגו', ולפי שברותחין חטאו ועל כן נתחייבו ונידונו גם כן ברותחין בגפרית ואש מן השמים ואהדר עלמא לתהו ובהו, כי על כן נידונו דור המבול גם כן בתגבורת המים ק"ן יום לפי שפגמו במדת היסוד ברשימו דגושפנקא דמלכא

עוד נחוץ לעורר בני ישראל על איסור הפריצות בחתונות שנכנסים הנשים אצל האנשים, ואף אלה שנוהרים בזה, אבל נכשלים בדבר חמור מאוד שאחר הסעודה יושבים לראות הריקוד של מצוה עם הכלה, שאם אין שם מחיצה בין האנשים להנשים, צריכים לדעת שאסור לישב שם, כשם שאסור לישב בכל חתונה בלי מחיצה, שבהכרח רואים אלו את אלו, ובאים להרהורים כשהן בחדר אחד והוא בכלל אביזריהו דעריות והוא לאו מפורש "ונשמרת מכל דבר רע", ודרשו חז"ל (בע"ז כ') **דלא יסתכל אדם בפנויה נאה ובאשת איש אפילו מכווערת**, וכתבו שם בתוספות דההוא דרשה גמורה היא ולא אסמכתא. הרי מפורש דהוא איסור דאורייתא, ואם כן כיון דחזינן דאפילו ביום הכפורים דהוא זמן תשובה כתבו התוספות במגילה (ל"א ע"א ד"ה במנחה), לפי שהנשים מקושטות בשביל כבוד היום לפיכך צריך להזכירם שלא יכשלו בהן עד כאן לשון התוס'. ואם כן מכל שכן בשמחת חתונה דהנשים הולכות מקושטות יותר דצריכין לחשוש שלא יכשלו חס ושלום בהן באיסורא דהרהורי עבירה דקשה מעבירה חס ושלום ולעבור על הלאו דונשמרת הנ"ל. וידועים דברי ספר המדות (למוהר"ן סימן י"ט), **שמי שאינו מסתכל על נשים זוכה שזרעו יחברו פירושם על התורה**, אמן כן יהי רצון.

**יסוד המצוה טאנץ הוא דימוי חתן - כלה
לקוב"ה ושכינתיה דיליה**

עיקר יסוד המצוה טאנץ הוא דימוי חתן-כלה לקוב"ה ושכינתיה דיליה, לכן מן הראוי שהאווירה אז תהי' בבחינת יום-הכיפורים, בחינת וגילו ברעדה, ולא בקלות ראש ופריצות, שזה היפך כוונת יסוד הריקוד הזה. והחכם עיניו

חותם המלך הוא שם אהיה במילואו גי' קנ"א והם פגמו בא' ונשאר ק"ן. (תורת חיים).

בראשו להזהר בזה מאד מאד. ראה באמרי פנחס (אות תתקס"ו) ובאור לשמים (בסופו דף ר"ה) וספר מאיר עיני חכמים (עמוד רל"ח) ודרך פיקודיך (מצוה ל"ה) שענין רקידה לפני הכלה הוא סודות בגנזי מרומים וגודל מעלת המצוה טאנץ. ועניני מצוה טאנץ שמחת חתן וכלה משוש דודים למטה הוא בבחינת אתערותא דלתתא, לעורר משוש דודים למעלה יחוד חתן וכלה העליונים, עד שיתקיים בנו בקרוב ישיש עליך אלקיך כמשוש חתן על כלה.

לפי שעניני מצוה טאנץ מפוזרים בכמה וכמה ספרים, על כן לקחנו עלינו בעזרתו יתברך ללקט קצת ענינים ולאסוף ישנות גם חדשות, להיותם ביחד נסדרות, לסדר המאמרים, וקשה כמובן להגיע אל תכלית השלימות, פעמים רבות עברנו על ספרים מהחל ועד כלה ולא העלינו רק מאמר א' או שתיים מחמת שלא הי' חפצינו להאריך, כי אם מה שנוגע לענינינו, נוסף לזה לקטנו הרבה מאמרים קצרים שיהיו ראויים להבנה, הגדול לפי גדול והקטן לפי ערכו.

איך בעל שמחה יכול לראות בהצלחת בניו

כל בעל שמחה רוצה בהצלחת בניו הצריכים לרחמים על כל צעד ושעל כידוע, והוא בעצמו יסלק השכינה מהם רחמנא ליצלן, כמו שכתוב ולא יראה בך ערות דבר "ושב מאחריך", שהשכינה הקדושה תסתלק מהם רחמנא ליצלן. ואם כן איך השוטה הזה יצער עצמו על מה שהנשים יצאו, ולא יצטער על השכינה אשר תצא ממקום הזה, כי במקום שיש שום אביזרא דעריות מיד תצא השכינה הקדושה משם רחמנא ליצלן, הלא איש ואשה שכינה הקדושה שרויה ביניהם, ובאופן זה נעשה מחיצה של ברזל לפני השכינה שלא תבוא לדור שמה.

**על ידי הפריצות, מגרשים את השכינה
הקדושה ואת ההורים הקדושים**

ידוע מהזוהר הקדוש פרשת פנחס שההורים הקדושים באים מגן עדן לחתונת צאצאיהם, ועל ידי הפריצות בעת ה"מצוה-טאנץ", מגרשים את השכינה הקדושה ואת ההורים הקדושים, שהקב"ה הכריחם לבוא לחתונה. יתבוננו נא הבעלי שמחה מה עדיף להם, הבדחנות או השכינה וההורים. לכן אם באמת האבות אוהבים הבנים ורוצים בהצלחתם כל ימיהם ולצמוח פרי הלולים המשמח אלקים ואנשים, שזיווגם יעלה יפה, ויזכו לחיים נעימים וברוכים, והאבות הקדושים שבאים להשתתף בהשמחה, ירוו עונג בשמחת בניהם בקדושה, וישפיעו ברכה עליונה בכל עניינם לטובה, מוכרח כל אחד ואחד להשתדל בזה קודם החתונה שחס ושלום לא יהיו שום תערובות אנשים ונשים ובפרט בהחדר שמצוה טאנץ שם, ועבור זה ישמחם השם יתברך בשמחה אמיתית לראות בהצלחת כל בניהם בכל מיני הצלחות הנצרך להזווג בבני חיי ומזוני רויחא, וסיעתא דשמיא באריכות ימים ושנים ארוכים וטובים ומוצלחים כחפץ השם יתברך אמן.

**הפוגמים בפגם הברית יורדים לגיהנם
ואינם עולים משם לעולם**

ואלו שעושים השמחה בתערובות אין שמחה לפניו יתברך רק עוצר וצער²³, והוגעתם את ה' בדבריכם

נג) וידוע האסונות שאירעו, לדאבוננו, בזמן האחרון בארץ ישראל. בירושלים עיר הקודש באולם ורסי, שהרצפה קרסה באמצע חגיגת נישואין שהי' בתערובות, וכתוצאה מכך נפגעו המון אנשים. וכן בחגיגת בת מצוה בעפולה כשנכנס ישמעאלי

ויכעיסוהו בהבליהם ובמעלליהם. ועל כן בחתונה כזו אי אפשר לומר מצא אשה מצא טוב, רק ומוצא אני מר ממות את האשה, ועליהם ועל כל הנלוים אליהם ועל כל היושבים שם שלא די שאינם מוכיחים אותם על דבר זה, עוד הם מביטים ורואים ומתענגים עליהם נאמר הפסוק הזה (ישעי' ה', י"ד) לכן הרחיבה¹¹ שאול נפשה¹² ופערה פיה לבלי חוק וירד הדרה והמונה ושאוונה ועלז בה¹³.

ואיתא בתנא דבי אליהו (פרק י"ח) אל תקרי הדרה אלא חזרה, שחוזרין על העבירות ועושין אותם כמה פעמים (כמו בחתונה כזו שמרקדין כמה פעמים) ומאי המונה, אלו שהולכין המונים המונים (שהולכים בחברותא) ואין להם בושא לא מפמליא של מעלה ולא מפמליא של מטה, ושאוונה ועלז בה, כל

והרג ופצע לערך 50 אנשים, ועוד פיגועים בקניונים, במסעדות, בתי קפה וכו'. ואין איש שם על לב. ואנו רואים יום יום אין שהערביים הישמעאלים באים עם כלי משחית והורגים עשרות אנשים ואין פוצה פה ומצפצף לעורר ולעשות תשובה בעון הנורא הזה.

ואיתא במכילתא (בשלח י"ז) אין השונא בא אלא על החטא ועל העבירה, עיין שם.

(נד) (עיין רש"י שם): לכן הרחיבה: מדה במדה, הם הרחיבו נפשם לבלוע מאכל ומשתה לרוב, ופערו פה לבלוע, אף שאול תרחיב נפשה לבלוע.

(נה) עיין רד"ק, ומהר"י קרא שם.

(נו) ראה עוד מה שמסיים שם (ישעיה' ה' כ"ה): "על כן חרה אף ה' בעמו ויט ידו עליו ויכהו וירגזו ההרים ותהי נבלתם כסוחה בקרב חצות, בכל זאת לא שב אפו, ועוד ידו נטויה", וגו'. (ועיין רש"י, אבן עזרא, מצודות דוד, ומהר"י קרא שם).

מי שהיה שמה ועלו בזה, **כולם יחד ירדו בה בגיהנם ואינם עולים**¹² חס ושלום, ואין לך דבר שעומד בפני התשובה.

(נז) ראה בזוהר (בראשית בהקדמה דף ח') רב המנונא סבא אמר הכי (קהלת ה') אל תתן את פיך לחטיא את בשרך וגו' דלא יהיב בר נש פומיה למיתי להרהורא בישא ויהא גרים למחטי להאי בשר קודש דחתיים ביה ברית קדישא דאלו עביד כן משכינ ליה לגיהנם, וזהו דממונה על גיהנם דומ"ה שמי, וכמה רבוא דמלאכי חבלה בהדיה וקאים על פתחא דגיהנם, וכל אינון דנטרין ברית קדישא בהאי עלמא, לית ליה רשו למקרב בהו. (ראה אגרא דכלה פרשת נח ד"ה והנה).

[פירוש הזוהר: רב המנונא הזקן אמר כך: אל תתן את פיך לחטיא את בשרך, שלא יתן בן אדם פיו לבוא להרהור רע, ויהא גורם לחטוא לאותו בשר קדש שחתום בו ברית הקודש. שאלו עושה כן מושכים אותו לגיהנם. ואותו שממונה על גיהנם דומ"ה שמו, וכמה רבוא של מלאכי חבלה איתו ועומד על פתח הגיהנם. וכל אלו ששמרו ברית הקודש בזה העולם, אין לו להתקרב אליהם.]

וכן איתא בזוהר (שמות דף ר"ד) מאן דפגים בברית וכו' ווי ליה דפגים ליה בחייה ווי ליה דפגים ליה במותיה ווי ליה מהאי עונשא וכו' ווי ליה דעאלין לגיהנם ולא נפיק מניה לעלמין על דא כתיב (ישעיה ס"ו) ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי וגו' והני מילי כד לא עביד תיובתא שלימה.

[פירוש הזוהר: ומי שפגם ברית אוי לו שפגם אותו בחייו, אוי לו שפגם אותו במותו. אוי לו מאותו עונש. אוי לו שמכניסים אותו בגיהנם ולא יוצא ממנו לעולמים. על זה כתוב ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי וגומר. ואלו דברים כאשר לא עושה תשובה שלימה.]

ואיתא באבות (פרק ג' משנה י"א) המפר בריתו של אברהם אבינו אין לו חלק לעולם הבא.

עוד איתא בזוהר (שמות דף ק"ב) יש מקום בגיהנם והוא נקרא צואה רותחת ובו נידונין כל אותן שחטאו והחטיאו את הרבים וכן אותם שמוציאין זרע לבטלה לכתחילה, ושם הוא כל הזוהמה

**השכר הגדול להשומר בריתו, והעונש הרע והמר להפוגם
פגם הברית, שאינו זוכה לראות פני השכינה**

אוכיחה ואערכה לעיניך כל המעלות וגודל השכר של מי ששומר את עצמו מזה, וכמה הוא חשוב בעיני הקב"ה ובעיני הפמליא של מעלה וכו', והאיך הוא העונש הרע ומר למי שפוגם חס וחלילה את בריתו רחמנא לצלן, כמה מהעונשים הקשים והמרים שמגיעים אליו עבור זה יסתמרו שערות ראשו של אדם ויאחזוהו פלצות שעל ידי הנאה מועטת בשעה אחת יאבד עולמו בזה ובבא ואינו זוכה לראות פני השכינה^ח, והוא עלול לפגעים רעים ומרים רחמנא לצלן וחיינו

דהנפשות והנשמות המתלבנים מכל זוהמא דבעולם הזה וכו' והקדוש ברוך הוא נותן כח בבשרם לסבול פורעניותם ועל כל חימום וחימום נפרעין ממנו מחדש מכל פעם ופעם שהרתיח את עצמו בהוצאת זרע לבטלה. (זרע קודש).

ואיתא במסכת שבת (דף מ"א עמוד א') כל המניח ידו כנגד פניו של מטה כאילו כופר בבריתו של אברהם אבינו. כי גדולה מילה שנכרתו עליה י"ג בריתות (נדריים ל"א עמוד ב').

נח) איתא בזוהר (שמות) לית חובא דקשיא קמי קודשא בריך הוא כהאי מאן דמשקר ופגים להאי אתר את קיימא קדישא ודא לא חזי אפי שכינתא. (ועיין עוד זוהר פרשת ויחי ובזוהר פרשת ויקרא דף ד').

ובזוהר (בראשית דף נ"ו) רבי יהודה פתח (תהלים ה') כי לא א-ל חפץ רשע אתה לא יגורך רע וכו'. תא חזי מאן דאתדבק ביצר הרע ואתמשיך אבתריה אסתאיב הוא כמה דאתמר כי רבה רעת האדם בארץ. כל בישין הוו עבדין ולא אשתלימו חובייהו עד דהוו אושדין דמין למגנא על ארעא וכו' ועל דא לא עאל בפלטרין ולא חמי אנפי שכינתא, בגין דבהא אסתלק שכינתא מעלמא וכו' עד כאן לשונו.

[פירוש הזוהר: רבי יהודה פתח כי לא א-ל חפץ רשע אתה לא יגורך רע, זה הפסוק נאמר והעמידוהו, אבל בוא ראה מי שנדבק ביצר הרע ונמשך אחריו, יטמא הוא ויטמאו אותו כמו שנאמר. כי רבה רעת האדם, כל רעות היו עושים ולא נשלם חטאם עד שהיו

שופכים דמים לחנם על הארץ. ומי הם, שהיו משחיתים דרכם על הארץ.]

כי מדה כנגד מדה כמו שהיה הפגם בשכינה כן לא יקבל פני שכינה וכמו שהשליט על עצמו רוח הטומאה כן לא תכנוס נפשו לפלטרין שהוא סוד הקדושה. (ראשית חכמה פרק י"ז שער הקדושה). וכן איתא בזוהר (ויקרא צ') תא חזי כל מאן דאפיק זרעי' לבטלה לא זכה למיחמי אפי שכינתא ואיקרי רע דכתיב (תהלים ה') כי לא א-ל חפץ רשע אתה לא יגורך רע.

[פירוש הזוהר: כל מי שמוציא זרע לבטלה לא זוכה לראות פני השכינה ואקרי רע.]

ובזוהר פרשת ויחי (דף ס"ח ע"ב) וזה לשונו: אוי לרשע כי גמול ידיו יעשה לו. מאי (טעמא) גמול ידיו, אמר רבי יצחק לאכללא (לאפקא) מאן דזני בידוי לאפקא ולחבלא זרעה בריקניא. דהא תנינן, כל מאן דאפיק זרעה בריקניא אקרי רע, ולא חמי אפי שכינתא דכתיב (תהלים ה') כי לא אל חפץ אתה רשע אתה לא יגורך רע, וכתיב (בראשית ל"ח) ויהי ער בכור יהודה רע, אוף הכא אוי לרשע רע, וי לההוא חיבא דאיהו רע דעבד גרמה רע. כי גמול ידיו יעשה לו, לאכללא מאן דזני בידוי לאפקא ולחבלא זרעה בריקניא, ולהאי טרדין בההוא עלמא יתיר מכלא.

[פירוש הזוהר: אוי לרשע רע כי גמול ידיו יעשה לו, מהו (טעם) גמול ידיו, אמר רבי יצחק להכיל (להוציא) מי שזונה בידיו להוציא ולהשחית זרעו לבטלה. שהרי שנינו, כל מי שמוציא זרעו לבטלה נקרא רע, ולא רואה פני השכינה שכתוב כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע, וכתוב ויהי ער בכור יהודה רע, גם כאן אוי לרשע רע, אוי לאותו רשע שהוא רע שעשה עצמו רע כי גמול ידיו יעשה לו, להכליל מי שזונה בידיו להוציא ולהשחית זרעו לבטלה, ולזה טורדים באותו עולם יותר מהכל.]

וכן איתא בזוהר (בראשית רי"ט) אמר ר"י לית לך חובא בעלמא דלא אית ליה תשובה בר מהאי ולית לך חובא דלא חמאן אנפי שכינתא בר מהאי דכתיב לא יגורך רע.

אינם חיים, כמאמר חכמינו זכרונם לברכה **כל הממרק עצמו לדבר עבירה פצעים וחבורות יוצאות בו** שנאמר "חבורות פצע תמרוק ברע" (משלי כ' ל'), ולא עוד אלא שלוקה בהדרוקן שנאמר ומכות חדרי בטן (שם).

אין בכל העבירות שנקרא רע לפני המקום והקדוש ברוך הוא כועס עליו, כמו פגם הברית

ואין בכל העבירות שנקרא רע לפני המקום והקדוש ברוך הוא כועס עליו כמו פגם הברית, שנאמר "ויהי ער בכור יהודה רע בעיני ה' וגוי וירע בעיני ה' אשר עשה" וגוי ובזוהר כתב (שמות ר"ז) **לית חובא קמי קודשא בריך הוא כהאי מאן דמשקר ופגם להאי את קדישא**^ט.

[פירוש הזוהר: אמר רבי יהודה, אין לך חטא בעולם שאין לו תשובה חוץ מזה, ואין לך רשעים שלא רואים פני השכינה חוץ מזה.]

(נט) ואיתא בזוהר (שמות דף ג') לית קנאה קמי קודשא בריך הוא בר קנאה דברית קדישא דאיהו קיימא דשמא קדישא. ורזא דמהימנותא, דהא בנינא ויסודא דיליה איהו במסאבא רב ותקיף מכל מסאבא דעלמא. וראה מה דכתיב (בפרשת מטות ל"ב) "עד תום כל הדור העושה הרע בעיני ה'". ולפי דאיתא שם במדרש שחטא המרגלים שהוציאו דבה על ארץ ישראל ופגמו בברית הלשון ועל כן פגמו גם כן בברית המעור, כמו דאיתא במגלה עמוקות שם, ועל כן אמר משה "עד תום כל הדור העושה הרע בעיני ה'".

וטעם שנקרא רע, דע כי המוציא שכבת זרע לבטלה פוגם בחסד וגבורה הובא בתיקונים, ומוח האדם בסוד יו"ד חו"ב ומוח הגי"ד הוא הדעת לכן שם ד' קשר של תפילין באותו מקום ושם יורד הטפה בכח כ"ז אותיות התורה שבהם נרקם הולד ובהשחתת הזרע הרי כל זה הוא לבטלה צא וחשוב י' פעמים כ"ז גימטריא ר"ע לכן נקרא רע ולא רשע. (ליקוטי תורה).

ועל עבירה אחרת אין הקנאה רק קנאת ה' לחוד, וזהו הקנאה על ידי מיתת בית דין, אבל הבעל ארמית הוא עובר על נשג"ז

**גודל היסורין והחרפות והבושות שיסבול זמן רב, עבור
הנאות העבירה של שעה אחת קלה בעולם הזה**

ובפרט אחר מיתתו כמה יקשה עונש עבירה זו^ו כמו שאמרו חכמינו זכרונם לברכה כל מי שהוא להוט אחר העבירה גורם לעצמו שתנטל ממנו הוד שכינה, ומלאכי חבלה מושלין עליו, ודנין אותו באכזריות שנאמר **"ושנותיך לאכזרי"** (משלי ח' ט"ו) ומן העבירה שעושה נברא כח הטומאה בתמונה זו ממש וקשורה בו ככלב^א ואינה נפרדת ממנו בכל מקום

ונותן כח בקליפה הנקרא נשג"ז [ראשי תיבות נדה, שפחה, גויה, זונה] **והיא הורגת טובים ורעים וכמו שהיה המגפה במעשה שטים ולכן רשות לקנאים שמקנאים קנאת ה' צבאות וקנאת ישראל יחד לפגוע בו.** עוד טעם כי נודע כי טיפת הזרע הוא סוד כ"ז אותיות התורה כמו שכתוב בכוונת תיקון חצות ואם כן המוציא שכבת זרע לבטלה פוגם בכ"ז אותיות התורה וכל אות כלולה מעשר הרי י' פעמים כ"ז גימטריא ר"ע ולכן לא יגורך רע. (מקדש מלך פרשת אמור דף צ').

ס) על כל עבירות שבתורה בין עשה תשובה בין לא עשה תשובה יום הכיפורים מכפר חוץ מפורק עול ומגלה פנים בתורה **ומיפר ברית** (יומא דף פ"ה עמוד ב').

ואיתא במדרש רבה (ט', ג'), כל העבירות הכתובות בתורה יש להם תקנה, גונב אדם אפשר יחזיר גניבתו ויתקן, אבל הבא על אשת איש ואסרה על בעלה, אינו יכול לתקן.

סא) תיקון הבא על הגויה מתגלגל בכלב ויוסף הצדיק שבא לעשות מלאכתו עם אדונתו אף על פי שפירש בראותו צורת אביו כדברי רבותינו זכרונם לברכה בעבור עשרה טיפין שיצאו ממנו במחשבתו בה אצטריך תיקון ונתן בגופו כלי גלגול, וזהו סוד הפסוק ענו בכבל רגלו וכבל הוא תמורת כלב ואמר רגלו רצה לומר רגלו של גוף ונחשב בא נפשו, וזהו ברזל באה נפשו ולזה אמר בכבל רגלו ולא אמר נפשו.

ותיקונו של הבא על הגויה, שיתגלגל בכלב שבעה או ט' פעמים, כמו שביארנו המשמש בקבלה מעשיות. והענין הוא כי

שהנפש הולכת שם בעולם הבא עד עת יקבל עונשו, וגודל היסורין והכלימות והחרפות והבושות שיסבול זמן רב עבור הנאות העבירה של שעה אחת קלה בעולם הזה, חוץ מיסורי גיהנם אשר אין לשער.

שעה אחת בגיהנם קשה יותר מכל יסורי איוב

וכבר כתב הרמב"ן ששעה אחת בגיהנם קשה יותר מכל יסורי איוב, כי האש של גיהנם הוא חזק יותר מן האש שלנו כי אפילו במדור הראשון כבר גדול כחו ששים פעמים יותר משלנו²⁰ וכל מדור ומדור יגדל כחו של האש יותר ויותר עד ששים פעמים כידוע (ראה ספר שכר ועונש בראשית פרשת נח-ויגש). ולבד זה הרבה מיני בזיונות וכלימות קודם שבא לגיהנם שהולכין אחריו המונים המונים של מלאכי חבלה ומכריזין ואומרים דא הוא פלניא דמריד במאריה ולא חס על יקרא דמאריה ווי ליה לעילא ווי ליה לתתא (ועיין שכר ועונש פרשת מקץ, באריכות). גם כתבנו הסיבות שמביא האדם לחטא זה, וכולי האי ואולי יפרוש את עצמו מן העבירה ומגירי דיליה, ויתרחק ממנו יותר משיתרחק האדם מן הארי ומן הדוב.

הנה אמרו חכמינו זכרונם לברכה על פסוק והשגל יושבת אצלו תרגום שגל כלבתא ולכן הבא על הגויה צריך להתגלגל בשלג שהם אותיות שגל כדי שלא יצטרך להתגלגל בכלבתא ידוע כי אות אחרונה שבשם היא בחינת הנוקבא שם ב"ן ונקרא ב"ת היתה לאברהם אבינו בכל שמה כי בכל כמנין שם בן דה"הין המעלה מ"ן ב"ת והנה הנוקבא דקליפה יש כלב תמורת בכל בקדושה והוא כמנין ב"ן ואמרו כי השגל נקרא כלב ולכן הבא על הגויה הנקרא כלבתא גורם בן אל הכלב דקליפה ותיקונו הוא שלג במקום שפגם בשגל. (נגיד ומצוה, מדרש תלפיות).

(סב) איתא במסכת ברכות (דף נ"ז עמוד ב'), אש אחד מששים

לגיהנם.

אין לך דבר שעומד בפני התשובה

עוד כתבנו שגם אפילו אם נכשל אדם בחטא זה רחמנא לצלן אל יאמר נואש ואל יתייאש את עצמו בעבור זה ויאמר אין תקוה חלילה וחס לפי דאיתא בזוהר שאין לחטא זו שום תיקון אל יסתכל בזה, כי איתא בשל"ה הקדוש כל מה שיאמר לך בעולם הזה עשה חוץ מצא, רצה לומר אפילו הקדוש ברוך הוא אומר לך צא ממחיצתו, ואין לך שום תיקון, לא תסתכל בזה, כי אין לך דבר שעומד בפני התשובה^ט, ואדרבה יש ויש תקוה, והשם יתברך ידו פשוטה לקבל שבים וחושב מחשבות לבל ידח ממנו נדח ותשב אנוש עד דכ"א ר"ת ד'ים כ"פירה^ט אישת-איש^ט. שפיכת דמים עבודה-זרה גילוי-עריות, שהם ג' עבירות חמורות על כולם מועיל תשובה ותיקון, ויש כמה מיני

(טג) בספר דברי חיים פרשת נח (על הפסוק קץ כל בשר בא לפני) כתב: כי התיקון לפגם הברית הוא תשובה עם מסירת נפש דהיינו למסור נפשו לה'.

(טד) בספר היכל הברכה מהגאון הקדוש מקאמארנע פרשת מקץ (דף רל"ז עמוד א') וזה לשונו: כשיש איזה פגם בברית קודש סוד ויו יוד אז בא מחשבות מינות והרהורים משונים על ה' יתברך, כי באמת נודע בשערים בעלה, כל חד לפום מה דמשער בלביה, וסוד שיעור רזא דברית, וכשפוגם בריתו נעשה מין חלילה, עד כאן לשונו.

(טה) ואיתא במסכת סוטה (דף ד' עמוד ב'), כל הבא על אשת איש אפילו למד תורה היא תצודנו לדינה של גיהנם; לא ינקה מדינה של גיהנם.

ואיתא במסכת בבא מציעא (דף ב"ח עמוד ב'), כל היוורדים לגיהנם עולים חוץ מג', הבא על אשת איש, והמלבין פני חברו ברבים, והמכנה שם לחבירו.

ובילקוט (משלי תתקס"ד) כתב: והרשעים אינם נופלים בגיהנם אלא בשביל הערלה, אבל הקב"ה מציל את ישראל לעולם הבא מגיהנם בזכות המילה.

תיקונים¹⁰, ויש שזוכה לזה התיקון ויש שזוכה באחר, והקדוש ברוך הוא צופה לרשע וחפץ בהצדקו, והבא לטהר מסייעין אותו מן השמים. ועל כן כשיראה "בזה הספר" כי יש כמה וכמה תיקונים גם לזה החטא ואז ושב ורפא לו ועל ידי זה אוציא יקר מזולל והיה זה שכרי.

ביאת משיחנו תלוי' בתיקון הברית קודש

מובא בספר אור הגנוז (מהרב הצדיק מורנו הרב רבי יהודה ליב הכהן זכר צדיק לברכה), וזה לשונו: **עיקר התיקון תלוי ביסוד לתקנו¹¹, ובו תלה גם כן ביאת משיחנו באלף הששי ועיכוב הגאולה.** עוד איתא בזוהר סבא (דף י"ח עמוד א') וזה לשונו וישא

(טו) ואיתא במסכת יומא (דף פ"ז עמוד א', כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו כדי שלא יהא הוא בגיהנם ותלמידיו בגן עדן וכל המחטיא את הרבים אין מספיקין בידו לעשות תשובה שלא יהא הוא בגן עדן ותלמידיו בגיהנם.

(טז) ואיתא במסכת נדה (דף י"ג עמוד ב'), הגרים והמשחקין בתינוקות מעכבין את המשיח. ואין בן דוד בא עד שיכלו נשמות שבגוף (עבודה זרה דף ה' עמוד א').

ובמדרש תלפיות מבאר מאמר הנ"ל וזה לשון קדשו: אמר הכותב: זהו הטעם עצמו שאמרו חכמינו זכרונם לברכה על זרע לבטלה שמעכב הגאולה, משום שאם מוליד מאותו זרע בן או בת ממעט נשמות שבגוף ומקרב הגאולה, ונראה שתשובת זרע לבטלה הוא להרבות בלימוד התורה לשמה שכיון שחטאו גרם עיכוב הגאולה יעסוק בתורה שהיא תיקון על חטא שגרם החורבן שהוא ביטול תורה כדכתיב על עזבם את תורתי ונמצא שהוא רחוקה על עון זרע לבטלה יקרבנה על ידו לתקן המעוות שנחרב הבית על ביטול התורה ובהיות עוסק בה לשמה יקרבנה.

ושאל לי אחד, כיון שעון זרע לבטלה מרחיק הגאולה בזמן הבית שהי' הגאולה לישראל מדה הי' גורם, והתשובה שגם אז הי' גורם הרחקת הגאולה משום שאם באותו זרע הי' מוליד בנים ובנות הי' ממעט נשמות שבגוף ועכשיו הגלות לא הי' צורך שהות

משלו ויאמר איתן משבך, איתן זה יסוד בוקר דאברהם והיינו הבוקר אור וגוי עיין שם. ונראה לי שזה שאמר הכתוב "הבוקר אור", בוקר הוא יסוד או"ר גימטריא ר"ז הוא סוד הגאולה העתידה, ורמז גם בנביא לעת ערב יהיה אור (זכרי' יז) **ערב הוא אלף הששי שהוא יסוד יהיה אור גדול שיתגלה אור הגנוז הוא סוד היסוד כשיתוקן**, וזה שאמר הכתוב הבוקר אור שהוא תיקון יסוד, והאנשים שלחו מהגלות והוא מבית יוסף שהוא גם כן מדה זו.

ואיתא בזוהר (פרשת בא דף ל"ח עמוד ב') הא דכתיב אתא בוקר וגם לילה כמה דאת אמר וישכם אברהם בבוקר וגוי וכתיב ה' בוקר תשמע קולי ממש, עד כאן. והמכוון כי איתא בגמרא אמר ר' יוחנן אותו המלאך הממונה על הרוחות דומה שמו, נקבצו אליו כל הרוחות שהוא ממונה עליהם ושאלו אותו שומר מה מלילה, פירוש אימתי יהיה הקץ, והשיב להם אמר שומר אתא בוקר שהוא **היסוד באלף הששי** שנקרא בוקר וגם לילה, רצה לומר **בסוף היסוד**^{סח} כשיתחבר למדת לילה שהוא

כל כך להמתין עד שיכלו אותם הנשמות שמנע מלהביא. (מדרדש תלפיות).

ובספר הכוונות (דף ל"ז עמוד א') וזה לשון קדשו: ובא לציון ג'זאל ו'לשבי פ'שע ראשי תיבות גו"ף על דרך שאמרו חכמינו זכרונם לברכה **אין בן דוד בא עד שיכלו נשמות שבגוף**. ב'יעקב ג'אם י' ו'אני ראשי תיבות בני"ו כי המשחית זרע לכטלה מוסר בניו ביד החיצונים ולא באים לחדר גוף עד ששב בתשובה מפשעו ואז חוזרים בניו לגוף.

סח) ואפשר לפרש בסייעתא דשמיא מה שכתוב בבראשית רבה (מ"ב ז'), אם ראית מלכיות מתגרות אלו באלו צפה לרגלו של משיח, דעל ידי תיקון מדת היסוד שהוא ברגליים (עיין עץ חיים) יבוא משיח במהרה.

עוד אפשר לפרש מה שכתוב במסכת עבודה זרה (דף ג' עמוד ב'), כיון שרואין מלחמת גוג ומגוג, אומר להן על מה באתם? אומרים

מלכות כנודע, אם תבעיון בעיו פירוש, אם יעשו תשובה לתקן מדת היסוד שהוא הפגם הגדול שפגמו במדה זו בעון קרי ושאר עבירות אזי יטהר היסוד ויתחבר במלכות ואז יבא משיח בן דוד^{סט} שהוא מדת לילה כנודע. וזה שכתב הזוהר "ה' בוקר תשמע קוליי", רצה לומר באלף הששי שהוא מדת היסוד, תשמע קולי שהוא התשובה, אערוך לך ואצפה אל הגאולה אימת קץ ההכרחי במדת היסוד הוא וכתוב "בבוקר יאכלי" עד כשיעשו תשובה והוא בוקר של אברהם כמו שכתוב בזוהר סבא, והוא סוד יסוד^ט רמז הגאולה ואמר "ולערב יחלק

לו על ה' ועל משיחו שנאמר (תהלים ב') "למה רגשו גוים ולאומים יהגו ריק" [אותיות קר"י] וגו', על שפגמו במדת היסוד ומלכות כנודע (ראה תיקונים (דף ל' עמוד ב'), זוהר הקדוש (חלק א' דף צ"ג עמוד ב')). ועל ידי שמתקנים מדת היסוד נזכה למלכות* משיח בן דוד במהרה בימינו אמן

(* ראה זוהר חלק ג' דף צ"א עמוד ב'.

סט) איתא בתנא דבי אליהו זוטא (י"ב), חסידים עמי הארץ אף על פי שלא קראו ולא שנו אם אין בהם עובדי עבודה זרה, ואין בהם חמס וגזל, ואין בהם גלוי עריות ושפיכות דמים, והיו מהנין תלמידי חכמים מנכסיהן, הקדוש ברוך הוא מושיבן אצל הצדיקים ויהנו מן השמש שתזרח לצדיקים לימות בן דוד.

ע) כל יהודי מחויב ללחום בעד אבינו שבשמים למפרק קודשא בריך הוא ושכינתיה מגלותא

הסוד הגדול - מדוע לא בא בן ישי גם תמול גם היום?

ב'ספר הברית' חלק א' "כתב יושר" כתב: ודרשתי וחקרתי היטב בכל לבבי לדעת סיבת אריכות הגלות החל הזה, וארא בדורות האלה יש תורה הרבה בישראל, מרבים העם ללמוד משניות, גמרא ופוסקים גם ספרי קבלה - ובכל זאת לא בא לציון גואל. והרבה אנשים בדורות אלו התחזקו בתפלה בכל כח ועוז, וגם אלה צועקים ואינם נענים, והרבה אנשים עוסקים במצוות למרבה, עד כי מלאים מצוות כרמון - ועם כל זה שנת גאולי לא באה. ואם שלש אלה יש בדורות אלו, ועדיין לא שבנו לארצנו -

מה נשאר לנו עוד, ואנחנו לא נדע מה נעשה יותר מזה לרצות פני עליון? ואמרתי אני בלבי: אין זאת, כי אם שיש איזה מפסיק העומד כנגדם ויבוא גם השטן בתוכם להחליש כח שלש אלה, כי זבוב מת אחד יבאיש שמן רוקח הרבה. ויהי כאשר חפשתי לדעת, מי הוא זה המפסיד, מצאתי שהוא מה אשר כל ג' כתות הנזכרים כולם אינם מכוונים למה שעושים, כי אם לצורך עצמם ולתועלתם, לא למפרק קודשא בריך הוא ושכינתיה מן הגלות.

וכל אדם מישראל מחשבתו לדרכו פנה ולתועלת עצמו. וכל תורה או תפלה או מצוה אשר הוא עושה מכוון לקנות לו מקום חשוב בגן-עדן ועולם-הבא, ושיצליח על ידי זה בכל משלח ידיו בעולם הזה, ושיאריך ימים ושנים עם אשתו ובניו. וכל ישעו וכל חפצו של אותו יהודי אינו כי אם שיהיה לו פרנסה בכבוד, ושיזכה לבנות לו בית גדול וחצר מאבני גזית, כפיסין לבנים - הכל כמנהג המדינה, למען יעמוד ימים רבים ויירשנה בניו ובני בניו אשר יולדו לו בארץ נכריה, ויראה זרע ויאריך ימים בגלות, ושימות בשיבה טובה ויספידו אותו הרב שבעירו עם שאר תופסי התורה אצל בית הכנסת, ויהיה לו לזיה גדולה ברוב עם בזו ושסוי - זה כל תכלית המבוקש של הישראלי בגלות הזה.

וביאת המשיח רגיל על לשונו תמיד, אך משפה ולחוץ, לא בלב שלם, נכון למועדי רגל: בכל מועד ורגל אומרים אנו: "לשנה הבאה בירושלים" - לא היום ולא מחר, רק מדחים אותה שנה תמימה. ואף גם זאת לא בלב שלם, כי חפץ לבו לגמור הבנין שהוא בונה, שאי אפשר להשלימו כי אם אחר איזה שנים. וכן לגמור המשא ומתן שעל ד' וה' שנים אשר עשה עליו כתב וקשר מן השררה או מן המלכות, ואין קורא בצדק ואין עושה באמת, בכל שלש כתות הנזכרים, הדברים כדי למהר את הקץ ולפדות גוי ואלקיו ולמפרק קודשא בריך הוא ושכינתיה - זה לא יש בו. והוא שאמר הכתוב: "וכל חסדו כציץ השדה" (ישעי' מ'), כלומר: אינם מכוונים בתורה ותפילה ומצוות שלהם כי אם לטובת עצמם, לתועלתם לבד: או לעולם הזה או לעולם הבא או לשניהם יחד. ואין איש שם על לב לעשותם לי לשמי ולמעני כדי להוציאני מצערי ומגלותי. כמו שאמרו בזוהר: "כל חסד דאינון עבדין, לגרמיהו עבדין". ואוי לאזנים שכך שומעות, קול ברמה נשמע רחל

שללי" שהוא מדת מלכות, יחלק שלל בהתחבר יסוד אל המלכות אזי יחלק שלל כמו שאמר שם לילה. (אור צדיקים).

לזאת נתתי על לבי ללקט ציצים ופרחים מדברי חכמינו זכרונם לברכה, המפוזרים בש"ס בבלי וירושלמי זוהר

מבכה על בניה, היא אמנו שכינתא קדישא, רוצה לצאת מן הגלות עם כל בניה, ושומע אין לה, צעקה ואין מושיע לה, ופורק אין.

ובכן, אחי ועמי, לבטח תדעו, כי כל זמן שלא נכוון בתורה ותפלה ומצוות רק כדי למפרק קודשא בריך הוא ושכינתיה, לא זולת - לא יבוא משיחנו, כי הוא יתברך מתנהג עמנו מדה כנגד מדה ואומר: אתם אינם חסים כי אם על עצמכם, לא עלי - אף אני לא אחוס עליכם. ולא נקודה לאיש ולא ניחל לבני אדם גדולים, שהמה בזכותם ותפלתם יביאו לנו הגואל, כי הרואה ללבב הוא היודע מי גדול, לא הרואה לעינים! אך כל איש יהודי בעצמו, אפילו אינו בעל תורה ולא בר אורין כלל, מחויב ללחום בעד אבינו שבשמים, שהוא ימלוך על הארץ ולעשות מלחמה וקרב בעד ארצנו נחלת אבותינו, היא ארץ ישראל, במצוות אשר הוא עושה ולכוון בכל מצוה רק למפרק קודשא בריך הוא ושכינתיה מגלותא. אך אלקים יפדה יהיה כל כוונתו, כי בשולחן ערוך יורה דעה כתוב, שבכל מיני צדקות, כגון: להאכיל רעבים או להלביש ערומים או לרפאות חולים, להכל פדיון שבויים קודם, ואסור לאחר אפילו רגע. ואם כך הדין בפדיון שבויים לבן אדם אחד, מכל שכן לפדות גוי ואלקיו, שהוא פדיון שבויים הכללי.

ואל יאמר האדם בלבו: "מה אני ומה ערכי, שיהא כח במצוותי לפעול דבר גדול כזה?" כי אם מכך הוא בערכו המצוה בעצמה ערכה גדול ורב כחה לפעול זאת, אם יכוון בו למפרק קודשא בריך הוא ושכינתיה מגו גלותא. ואז עד מהרה שנת גאולנו באה, ותבנה ציון וכל ערי יהודה וארץ ישראל, וישכון כבוד ה' בירושלים אשר יכוננה עליון, עד כאן לשונו.

הקדוש וכתבי האריז"ל ומדרשים בענין חומר איסור הנכשל בפגם הברית וגודל הפגם הנגרם להנפש בזה ובבא^ע, גם

(עא) הפוגם בריתו זוכה, שעל כל שער שבזקנו שורין שמונים אלף שדים משחיתים, וקורין לפניו טמא בעולם הזה, וטמא ובעולם הבא.

ראה בספר זוהר חי פרשת נח (דף ס"ב עמוד א') וזה לשונו: כי תיכף כשאדם רשע עושה מעשה רשע הזה להשחית זרעו ומוסר בניו לשדים תיכף סר ממנו הצלם ונעשה חיה רעה, ועל כל שער שבזקנו שורין שמונים אלף שדים משחיתים וקורין לפניו טמא טמא בעולם הזה ובעולם הבא עד שירצה עינו בהרבה טעמי מיתה רחמנא ליצלן, כולי האי ואולי בר בתשובה סגי הממית כל הקליפות והשדים שהוליד במעשה הרע הזה, ונוח לו להמית עצמו לדעת שלא יעשה כזה.

עוד כתב בזוהר חי (פרשת ויחי דף רי"ט) וזה לשונו: לחבלא זרעא בריקניא זה החטא הוא חמור מכל עבירות שבעולם כי יש לכל בר ישראל שורש ומזל השופע עליו חיות גופני ורוחני חיות א-להית. והנשמה שבגוף אינה אלא ענף קטן דבוק בשורש שנשאר למעלה דבוק באילן, והוא הנקרא מזלו של אדם, כי ממנו נוזל השפע אל הענף שבגוף. והנה השורש הזה בשרשו עליון מאד בראש עולם האצילות ברומו מזל דעת עליון דנוצר ונקא. ועוד למעלה דריש דלא אתידע והענף ארוך מתפשט בכל העולמות עד התלבש קצהו בזה הגוף, ובכל מדרגה שבכל עולם מניח שם שורש אחד, ואין לך נשמה שאין לה שרשים לאין קץ זה למעלה מזה, ועל ידי מעשיו זוכה להעלות לכולם, ובכל חטא אשר יחטא האדם פוגם בענף נשמתו הדבוקה בשורש והשורש הוא בחינת כתר, והענפים הם בחינת חב"ד חג"ת נה"י [חכמה בינה דעת, חכמה גבורה תפארת, נצח הוד יסוד] וכל אחד כלול מארבע, והם חוטי שלהביות דבוקים בשרשן כת"י וכשנתחייב כרת [אותיות דדין כאותיות דדין] ניתק החוט משרשו ונכבה וכבה והולך עד שנעשה רוחו וחיות שלו כרוח הבהמה וחיותה. ולכל זה מהני מצות תשובה לשוב אל שורשו, כי שורשו לא נפגם כי אין מגיע שם פגם, ושורש תורה ומצות היא בדעת התחתון ומצות תשובה בינה היא למעלה מדעת הזה, ומתקן כל הפגמים.

חפשתי חיפוש אחר חיפוש בספרי הראשונים וגדולי האחרונים, והעתקתי דבריהם בלי יתרון ומגרעת, ודבריהם הקדושים יכניסו אור בהיר בלב הקורא ומתבונן בהם, וילהיבו את נפש האדם להשמר מאד מכל ענפי האיסור של פגם הברית, ועל כל פנים יועיל לשכחה, כי בשים עין להגות ולחזור דבריהם הקדושים, יחקק בזכרונו אזהרת התורה הקדושה באיסור הנורא הזה, ואם לא ימוש התורה הזה מזכרונו,

אבל זה החטא הוא כללי פוגם בשרשו ומזלו העליון ודעת עליון שהוא למעלה מבינה תשובה ולא מהני ליה תשובה לתקן הפגם כי העושה חטא זה תיכף סר ממנו צלם אלקים ונעשה חיה רעה טורף ומזיק בכעס וגאווה ומדות רעות משחית ממש כאחד מן השדים ופחות ממנו, ותורתו ותפלתו טורפין הקליפות ממנו. ולכל זה מהני התשובה גם החרטה והבכיה באמת לפני א-ל עולם עד שיעיד עליו יוצר בראשית שלא יעשה כזאת ובתשובה יהיה תורה ומצות שלו בקדושה אבל לתקן חטא זה העצום והמר והנמהר חמור מכל העבירות שבעולם כי פוגם במקום גבוה מאוד, כל זמן שלא עשה תשובה באמת כדינו ניכר היטיב שאין לו חלק באלקי ישראל ואסור לדבר עמו כי מטמא בהבל פיו ואסור להסתכל בצורתו. אבל אחר שעשה תשובה באמת חוזר לצורת יהודי אבל לתקן חטא מכל וכל אי אפשר על ידי תשובה לבדה אלא בתיקונים. ולפיכך נתנו חכמינו זכרונם לברכה שיעור אונאה בשתות דוקא דאם אדם פוגם במדת היסוד שהוא מדה ששית יכול לטעות את עצמו בכל דרכיו ועבודתו לגמרי ויוכל לדמות בנפשו כי הוא עובד את ה' ויש לו מדרגות אהבה ויראה ובאמת לא התחיל מאומה לעשות ובחשיכה יתהלך כל ימיו עד שיתקן פגם זה, ואז יאיר לו אור, כמו שכתוב אור זרוע לצדיק, ויראה איך שהוא רחוק עדיין לגמרי מעבודה, ואז ילך לבטח דרכו דרך ה', עד שיזכה להיות גורלו כגורל הצדיקים.

אך לזה אמרו חכמינו זכרונם לברכה אין אונאה לקרקעות, מי שעל כל פנים שפל בדעתו ומכיר פגמו המר הזה ונפשו כעפר לכל הוא, לא יאנה את עצמו בעבודת השם יתברך, (דובר שלום).

מובטח לו לאדם שלא יחטא. וכדי להקל על הקורא חלקנו כל ענין וענין לבדו, ליתן רווח להתבונן בין פרשה לפרשה.

ואחת שאלתי מאת ד' אותה אבקש, להיות חלקי ממזכי הרבים, ואולי אבנה גם אנכי ממנה, ואליכם אישים אקרא להגות בספר הזה ולחזור עליו פעמים אין מספר, כי הם דברי הראשונים כמלאכים ותורה יבקשו מפיהם, ודברים היוצאים מלבות קדושים, יכנסו בלבות בני ישראל גזע תרשישים, ובזה נשלם ההקדמה בעזר צורי וגואלי.

ואני תפילה לה' שזכות הרבים תעמוד לי שלא אכשל בדבר הלכה חס ושלום וישמחו בי חברי שלא אומר על טמא טהור ולא על טהור טמא, לא על מותר אסור ולא על אסור מותר, ולא יכשלו חברי בדבר הלכה ואשמח בהם, ויתקבלון מילי בבי מדרשא.

ואסיים בדברי הספר חסידים (סימן רכ"ד) וכל האומר דבר שמועה מפיהם הם מתפללים עליו וממליצים טובה עליו, יהי רצון שכל הצדיקים המובאים בספר הזה ימליצו טוב בעדינו שנזכה להוושע במהרה תשועת עולמים, בביאת גואל צדק אמן.

שער להשתתף בצער השכינה

**המשתתף בצער השכינה, תכף מוצאת
השכינה מקום לדור אצלו**

משל למלך שהוא במקום כבודו בביתו ובחצרו בפלטין שלו, ויבוא איזה אוהב המלך וירצה להזמינו לסעודתו לביתו, אזי בודאי יכעוס עליו המלך, כי אין כבוד של מלך לצאת מפלטין שלו לבית אחרים, גם אם תהיה הסעודה גדולה עד למאוד, ובלתי אפשרי שיזמין את המלך לביתו עד שיכין כל ההכנות ויעמיד מליצים ופרקליטים גדולים שימצא חן בעיני המלך שיבוא לסעודתו.

אבל כשהמלך נוסע בדרך ורוצה ללון בדרך, אזי כאשר ימצא מקום נקי באכסניא נקי, אף אם בית המלון הוא בכפר, **אם הוא רק נקי, אזי זה בית מלונו ללון שם.**

והנמשל מובן ממילא: בזמן שבית המקדש היה קיים והיה שכנית כבודו בבית קדשי הקדשים, אזי אם היה האדם רוצה לשאוב רוח הקודש או נביאות, היה צריך עבודה גדולה וכו', **אבל עתה בגלות המר שגם השכינה הקדושה גלתה עמנו בעוונותינו הרבים, היא נעה ונדה בארץ ותשוקתה מאד למצוא מקום דירה לשכון בה, ואם מצאה מנוח ומקום נקי, אדם שהוא רק נקי מעבירות וחטאים אזי שם היא דירתה.**

(נועם אלימלך פרשת וישב)

ובפרט בזמן הזה שהשכינה בגלות שלא מצאה היונה מנוח לכף רגלה, **כי מיד בהכין האדם מעשיו לשם שמים בכל דרכיו "מיד" נעשה כסא להשכינה שתשרה בו, והוא נקרא (ונחשב) יותר מדורות הראשונים, שהיו הרבה צדיקים**

בעולם, מה שאין כן בדור זה כי גמר חסיד שיעשה חסד עם קונו, ודאי ראוי לאיש לאזור כגבר חלציו לגמול חסד עם השכינה, ואז נעשה כסא למדת החסד, כמו בדורו של אברהם אבינו ע"ה שלא היה עזר להשכינה כי אם על ידי אברהם, כן עתה שאין איש שם על לב לעשות עזר וסמך לשכינה בגלות המר הזה, כי אם מעוטא דמעוטא, השם נפשו בכפו ודאי נעשה כסא לשכינה במדת חסד.

(תולדות יעקב יוסף פרשת עקב)

תאות השכינה לשרות על גופי הצדיקים

מובא באלשיך על הכתוב "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", וזה תכלית הבריאה שכל אחד מישראל יעשה עצמו כסא ומרכבה לשכינה.

יאמר אפילו אלף פעמים ביום,

הריני עושה את עצמי כסא ומרכבה לשכינה

קבלתי ממורי (הוא רבי ר' אלימלך מליזינסק זי"ע), בכל עת שהוא לומד יחשוב הריני עושה את עצמי כסא ומרכבה לשכינה, כדאיתא בישערי ציון בתקון הנפש, **ואפילו אלף פעמים ביום יאמר כן**, ואמר מורי ורבי נרו יאיר כי הגוף מתקדש מאד בזה, וכשירגיל עצמו בזה יטהר מחשבתו ויסור ממנו הרהורי עבירה ויזכה להתפלל במחשבות קדושות ומקדש עצמו כמו בתעניות וסגופים.

(דרכי צדק)

"לעולם יהא תפלה זו שגורה בפי כל אדם, **רבונא דעלמא** זכני להיות כסא לשכינה".

(ספר הקדוש יסוד יוסף, רבו של מחבר הספר הקדוש קב הישר)

"כי כשהגוף הוא בקדושה נעשה כסא לשכינה", **כי זה הוא חשק ותאות השכינה, לשרות על גופי הצדיקים.**

(קב הישר פרק נ"א)

בעזרת השם יתברך

סדר בראשית

בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ
(בראשית פרק א' פסוק א')

H

איתא בתיקוני זוהר בראשית ברא ברית אש. בראשית
בג'מטרי' ברית אש.

אלה

איתא בזוהר, קם רבי שמעון^א פתח ואמר, בראשית ברי'ת
א"ש. דאיהו אות ורשימו, דעלאין ותתאין בה קימין.
איהו אות דצבא דלעילא, דבהון אתקרי קודשא בריך הוא
יקו"ק צבאות. ואיהו אות דצבא דלתתא. איהו אות וברית
דבה קימין שמיא וארעא, כמה דאת אמר (ירמיה לג, כה) אם לא
בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמת. איהו אות
ודאי, דאיהו רשימו דחותמא דמלכא. (תיקוני זוהר דף ס"ד עמוד ב,
ועיין זוהר חדש פרשת בראשית דף ח' עמוד ב').

ברית דא צדיק

ובתיקוני זוהר הקדוש (תיקון כ"ג, דף ס"ט עמוד א') בראשית
ברי'ת א"ש^ב, ברית דא צדיק, כל אתקרי, קשורא

א) קם רבי שמעון פתח ואמר: **בראשית ברי'ת א"ש**. שהוא
אות ורושם, שעליונים ותחתונים בו עומדים. הוא אות הצבא
שלמעלה שבהם נקרא הקדוש ברוך הוא יקו"ק צבאות. והוא אות
הצבא שלמטה. הוא אות וברית שבו עומדים שמים וארץ, כמו
שאתה אומר אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא
שמת. הוא אות ודאי, שהוא רושם של חותם המלך.

ב) **פירוש הזוהר**: בראשית, ברי'ת א"ש. ברית זה צדיק. כל
נקרא. קשר כל אברי הגוף. ח' שהוא שמונה ימים, הם שיעור
השבת, שהוא שני אלפים אמות לכל צד, לשמור בהם אות שבת.
כמו כן הם שמונה ימים תחום לקבל בהם אות ברית, ולשמור

דכל אברין דגופא, חי דאיהו תמניא יומין, אינון שיעורא דשבת, דאיהו תרין אלפין אמין לכל סטר, לנטרא בהון אות שבת, כגוונא דא אינון תמניא יומין תחום לקבלא בהון אות ברית, ולנטרא ליה בהון, דלא יתעביד באות ברית חלול, אמר רבי אלעזר אבא יומא חד הוינא אזלי אנא ורבי יוסי, ואתא בריה דרב המנונא סבא מההוא עלמא, בדיוקנא דהאי עלמא ואזדמן לן בארחא כגוונא דמחמר בתרין חמרין, ושאינא (נ"א ושאל לון) מאי את שבתותי תשמרו ומקדשי תיראו, ואמר איהו מלין שפירין, אבל עם כל דא בעינא למשמע מפומך, אמר ליה ברי בודאי ברית איהו שקיל לשבת, ובגין דא בראשית ירא שב"ת.

העולם עומד על האדם שהוא שומר הברית קודש

זה לשון הזוהר הקדוש (בראשית דף נ"ו ע"א) תא חזי¹, כד ברא קודשא בריך הוא עלמא עבד האי ברית וקיימא עליה עלמא, מנלן דכתיב בראשיית ברא שית, דא ברית דעלמא קיימא עליה.

עוד איתא בזוהר (פרשת נח, דף ס"ו ע"ב) תא חזי², כל זמנא דישראל נטרו קיימא קדישא, כדן עבדי קיומא לעילא

אותו בהם, שלא נעשה באות ברית חילול. אמר רבי אלעזר, אבא, יום אחד היינו הולכים אני ורבי יוסי. ובא בנו של רב המנונא הזקן מאותו עולם, בדיוקן זה העולם. והזדמן לנו בדרך כמו שמחמר בשני חמורים. ושאלנו מהו את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו, ואמר הוא דברים (נ"א ושאל אותנו) יפים. אבל עם כל זה רוצה אני לשמוע מפריך. אמר לו, בני, בוודאי ברית הוא שקול לשבת, ומפני זה (בראשית ירא שבת).

ג) פירוש הזוהר: בא ראה, כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם עשה הברית שכל העולם עומד עליו מנלן דכתיב בראשיית ברא שית, זהו הברית שהעולם עומד עליו.

תיקון סדר בראשית הברית צה

ותתא, וכד שבקי להאי ברית כדין לא אשתכח קיום לעילא ותתא, עד כאן לשונו.

וזהו מה שאמרו (נדרים דף ל"ב ע"א) גדולה מילה שאלמלא מילה לא נתקיימו שמים וארץ, שנאמר כה אמר ה' אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתני.

צדיק שומר הברית זוכה להוציא מן הגיהנום רשעים הרבה

מובא בתיקוני זוהר הקדוש (תיקון ל"ב, דף ע"ו עמוד ב') ואינון שבע^ה מדורין דגיהנם, ההיא נפשא דלא חזרה בתיובתא באלין תלת, נחית לה קודשא בריך הוא במדורין דגיהנם אליו, ותמן אתנשי לדרי דרין, ואם הוא צדיק אתמר ביה (משלי כ"ד ט"ז) "כי שבע יפול צדיק וקם", אמר ליה רבי אלעזר, ואם הוא צדיק אמאי נחית תמן, אלא בגין לאפקא מתמן כל נפשא ונפשא מאלין דהרהרו בתיובתא ומתו בקצרות שנין, ואיהו טרח בגיניה, דא איהו מאמר קדמאה דאיהו בראשית.

זוכה למלכות

איתא בתיקוני זוהר הקדוש (תיקון ס"ח, דף צ"ט עמוד א') ודא רזא^א את קשתי נתתי בענן, ואוקמוהו חבריא מלה

ד) פירוש הזוהר: בוא ראה, כל זמן שישראל שומרים ברית קודש, אז עושים קיום למעלה ומטה. וכאשר עוזבים את זאת הברית, אז לא נמצא קיום למעלה ומטה.

ה) פירוש הזוהר: והן שבעה מדורי הגיהנם. אותה נפש שלא חזרה בתשובה באלו שלושה, מוריד אותה הקדוש ברוך הוא במדורי הגיהנם האלה, ושם נשכחת לדורי דורות. ואם הוא צדיק נאמר בו כי שבע יפול צדיק וקם. אמר רבי אלעזר ואם הוא צדיק מדוע יורד שם. אלא כדי להוציא משם כל נפש ונפש מאלו שהרהרו בתשובה ומתו בקיצור שנים, והוא טורח בשבילו. זה הוא מאמר ראשון שהוא בראשית.

דאקיש לי, מוקש כתיב ביה, דביה הוה מוקש דאדם קדמאה, כמה דאוקמוהו אדם הראשון מושך בערלתו הוה, ומה דנטיר ליה איהו בהקש בשותפו עמי, בדיוקנא דילי, עלה אתמר (בראשית א' כ"ז) "ויברא אלקיים את האדם בצלמו", בגין **דמאן דנטיר ברית זכה למלכות**, הרי איהו בהקש לי בשותפי עמי, ואם לא נטיר ליה אתחזר ק"ש, קשה ליה קשה לאות ה', ועל האי קש אתמר ובית עשו לקש, ואיהו לק"ש בהפוך אתוון שק"ל, ואיהו שקל לצדיקים דנטרין ברית שקל הקדש, ווי למאן דלא נטיר ליה, וזכאה איהו מאן דנטיר ליה, ומאן דנטיר ברית האי איהו עד עליה ע' מן שמע ד' מן אחד.

זוכה לצלם אלקים ועל ידי זה הבריות יראים ממנו

בתיקוני זוהר (תיקון ס"ב, דף צ"ד עמוד ב') ובמאי נסתר¹ בר נש מאלין דינים וקטרוגין דלא שלטין עליה,

(ו) פירוש הזוהר: וזה סוד את קשתי נתתי בענן. והעמידוהו החברים דבר שהוקש לי. מוקש כתוב בו. שבו היה מוקש לאדם הראשון, כמו שהעמידוהו אדם הראשון מושך בערלתו היה. ומה ששומר אותו הוא בהקש בשותפות עמי, בדיוקן שלי עליו אמר ויברא אלקים את האדם בצלמו. מפני שמי ששומר ברית זוכה למלכות. הרי הוא בהקש לי בשותפות עמי. ואם לא שומר אותה הופך ק"ש, קשה לו קשה לאות ה'. ועל זה הקש נאמר ובית עשו לקש. והוא לק"ש בהיפוך אותיות שק"ל. והוא שקל הקודש. אוי למי שלא שומר אותה, וזכאי הוא מי ששומר אותה. ומי ששומר ברית זו, הוא עד עליו, ע' מן שמע ד' מן אחד.

(ז) פירוש הזוהר: ובמה נסתר בן אדם מאלו דינים וקטרוגים שלא שולטים עליו. בתשובה, זה הוא שכתוב יושב בסתר עליון. זו אימא שהיא סתר. עליון ממנה זו חכמה, שלא ניכרת אלא בה'. בצל שד"י יתלונן זו אימא עליונה (ג"א תחתונה). צל שד"י שהוא אות ברית קודש, שנאמר בו אך בצלם יתהלך איש. וזה שכינה תחתונה, שהיא צלמו של הקדוש ברוך הוא. ועליו אמר ויברא

בתיובתא, הדא הוא דכתיב (תהלים צ"א א') יושב בסתר עליון דא אימא, דאיהי סתר עליון מנה דא חכמה, דלא אשתמודע אלא בה', "בצל שדי"י יתלונן" דא אימא עלאה, (נ"א תתאה) **צל דשדי"י דאיהו אות ברית קדש, דאיתמר ביה** (תהלים ל"ט ז') **אך בצלם יתהלך איש**, ודא שכינתא תתאה, דאיהי צלמו דקודשא בריך הוא, ועליה אתמר (בראשית א' כ"ז) ויברא אלקי"ם את האדם בצלמו, בצלמו ממש דא שכינתא, צלמו דקודשא בריך הוא, במדה דיליה בשעור דיליה דלא אוסיף ולא גרע.

וידוע שמי שיש לו צלם אלקים יראים ממנו כל הברואים, כדאיתא עוד בזוהר (חלק ד' דף קכ"ג ע"ב) בזה הלשון, ובגין^ח דכולא אתברי בהאי צולמא דעל כל ישראל דאיהי צדיק אתמר בהון (בראשית ט') ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ ועל כל עוף השמים וגו', וכל אלן למה מתפחדין מהאי דיוקנא דאינון מתמן אתבריאן, אלא משום דשם הוי' שריא עליה רזא דמלא (דברים כ"ח) וראו כל עמי הארץ וגו', עד כאן לשונו.

אלקים אתה אדם בצלמו. בצלמו ממש זו השכינה, צלמו של הקדוש ברוך הוא. במידה שלו בשיעור שלו שלא הוסיף ולא גרע.
 ח) פירוש הזוהר: ומפני שהכל נברא בזה הצלם שעל כל ישראל שהוא צדיק, נאמר בהם ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ ועל כל עוף השמים וגומר.

**ברית איהו ודאי צדיק ח"י עלמין
סוד ה' ליריאיו ובריתו להודיעם**

אדהכי^ט הא סבא קא נחית לגבה מלקדמין, פתח ואמר, רבי רבי, (י"י) ברית איהו ודאי צדיק ח"י עלמין. דאיהו יי זעירא מסטרא דחכמה דלעילא. דכד נחתא יי לגבה, אף על גב דבאתרה יי עלאה אתקרי, כד נחית לגבי צדיק יי זעירא אתקרי. ואת וי אף על גב דאיהו וי עלאה באתרה בעמודא דאמצעיתא. כד נחית לגבי צדיק לאתחברא בה'. וי זעירא אתקרי. אלפא ביתא דאתון זעירן בה אינון. והי עלאה כד נחתא לגבי צדיק. זעירא אתקריאת. ואף על גב דאתון דשמא קדישא בה כלילן. סתימין אינון בה. ובגינה אתמר (תהלים פרק כ"ה פסוק י"ד) **סוד ה' ליריאיו ובריתו להודיעם**. ואי סתימין אינון בה, במאי אשתמודעאן. בשכינתא. דאיהי אספקלריא דנהרא כד נחית יקו"ק לגבי צדיק לנהרא בה ודאי. ומנה

(ט) בינתים הרי הזקן ירד אצלו כמקודם פתח ואמר, רבי רבי, (י"י) ברית הוא ודאי צדיק ח"י עולמים.

שהוא יי קטנה מצד החכמה שלמעלה. כאשר יורדת יי אצלו, אף על פי שבמקומה יי עליונה נקראת, כאשר יורדת לגבי צדיק יי קטנה נקראת, ואות וי אף על פי שהיא וי עליונה במקומה בעמוד האמצעי. כאשר יורדת אצל צדיק להתחבר בה. וי קטנה נקראת. אלף בית של אותיות קטנות בו הן. והי עליונה כאשר יורדת אצל צדיק, קטנה נקראת. ואף על פי שאותיות השם הקדוש בו כלולות, סתומות הן בו. ובשבילו נאמר **סוד ה' ליריאיו ובריתו להודיעם**. ואם סתומות הן בו, במה ניכרות. בשכינה שהיא מראה שמאירה כאשר יורד יקו"ק לגבי צדיק להאיר בה ודאי. וממנה ניכרים. זה הוא שכתוב כה אמר ה' אל יתהלל חכם בחכמתו. אם הוא שם נקראת מראה שמאירה. ובאותו זמן כי אם בזאת יתהלל 'המתהלל ה'שכל וידוע. ואם יסתלק מצדיק ונשאר הוא חרב ויבש, מיד נקראת מראה שלא מאירה. באותו זמן אל יתהלל חכם בחכמתו.

אשתמודען. הדא הוא דכתיב (ירמיה פרק ט' פסוק כ"ב) כה אמר ה' אל יתהלל חכם בחכמתו. ובההוא זמנא כי אם בזאת יתהלל הימתהלל הישכל ויידוע (שם שם כ"ג). ואם יסתלק מצדיק ואשתאר איהו חרב ויבש, מיד אתקריאת אספקלריא דלא נהרא. בההיא זמנא אל יתהלל חכם בחכמתו.

**ומאן גרים לאנהרא לה, ולאשתמודעא בה
לקודשא בריך הוא, מאן דנטיר ברית**

ומאן גרים לאנהרא לה, ולאשתמודעא בה לקודשא בריך הוא, **מאן דנטיר ברית ורזא דמלה זה השער לה' צדיקים יבאו בו** (תהלים פרק קי"ח פסוק כ'). **דא איהי תרעא דצדיקיא**, ואית לון רשו לאעלא תמן. ודא איהו מאן דאיהו צדיק, ובה יקו"ק. איהו זכי בשכינתא וירית לה, וסליק בה למלכא דאיהו עמודא דאמצעיתא. דאיהו מלך, ואיהי מלכות דילה. ורזא דמלה ועמך כלם צדיקים לעולם ירשו ארץ (ישעיה פרק ס' פסוק כ"א) ודא איהו שכינתא דאתמר בה (ישעיה פרק ס"ו פסוק א') והארץ הדם רגלי.

(תיקוני זוהר תקון כ"ב דף ס"ד עמוד ב', ודף ס"ה עמוד א')

ובמדרש הנעלם ובעוללות אפרים ובילקוט ראובני כתבו גם

(י) ומי גורם להאיר לה, ולהכיר בה את הקדוש ברוך הוא. מי ששומר ברית.

וסוד הדבר זה השער לה' צדיקים יבאו בו. זה היא שער הצדיקים, ויש להם רשות להכנס שם. וזה הוא מי שהוא צדיק, ובו יקו"ק, הוא זוכה בשכינה ויורש אותה, ועולה בה למלך שהוא עמוד האמצע. שהוא מלך, והיא מלכות שלו. וסוד הדבר ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ, וזו היא השכינה שנאמר בה והארץ הדם רגלי.

אפשר לראות רמז יפה במה שכתב הזוהר, זה היא שער הצדיקים, דהנה לה' צדיקים בגימטרי' ש"י 310, לרמזו דהנוטר ברית יכנס לש"י עולמות המוכן לצדיקים נוטרי ברית.

כן שמרמז על ברית מילה.

עוד בראשית ירא שבת.

(עיין לקמן מהזוהר הקדוש ומספרי בעל שם טוב זי"ע ששבת הוא תיקון לברית)

שבת ראשי תיבות : שבת תיקון ברית

וכאשר נכנסה בי"ת סוד הברית בין שתי אותיות אלו, שהן

שי"ן תי"ו (נכנסו) ונעשו שב"ת

ואיתא בזוהר, ותא חזי^י, כד קימו ישראל על טורא דסיני, עאל בין תרין אתון אלין רזא דברית, ומאן איהו,

בי"ת, ועאל בין תרין אתון דאשתארו ויהיב לה לישראל. וכד עאל בי"ת רזא דברית בין תרין אתון אלין, דאנון שי"ן תי"ו, (ועאלו) ואתעבידו שב"ת כמה דאת אמר (שמות ל"א) ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדרתם ברית עולם, כמה דהוה שירותא דעלמא לאתיחסא בהו כל דרי עלמא מאלין תרין אתון, ש"ת הוו תלין עד דאשתכלל עלמא כדקא יאות, ועאל ביניהו ברית קדישא ואשתכלל בשלימו ואתעבידו שב"ת.

(זוהר חלק א' פרשת בראשית דף נ"ו עמוד א')

ואי האי איהו צדיק גמור דנטר אות ברית אות שבת אות ימים טובים אות תפילין יהבין ליה נפש יתירה מצדיק

יא) וכאשר נכנסה בי"ת סוד הברית בין שתי אותיות אלו, שהן

שי"ת תי"ו, (נכנסו) ונעשו שב"ת.

ובוא וראה, כאשר עמדו ישראל על הר סיני, נכנסה בין שתי אותיות אלו סוד הברית, ומי היא, בי"ת, ונכנסה בין שתי האותיות שנשארו ונתן אותו לישראל. וכאשר נכנסה בי"ת סוד הברית בין שתי אותיות אלו, שהן שי"ת תי"ו, (נכנסו) ונעשו שב"ת כמו שאתה אומר ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדרתם ברית עולם, כמו שהיתה התחלת העולם להתיחס בהם כל דורות העולם מאלו שתי אותיות, ש"ת היו תלויות עד שנשלם העולם כיאות, ונכנסה ביניהם ברית הקודש ונתקן בשלימות ונעשו שב"ת.

וכו' עיין שם.

(זוהר בראשית דף ר"ג ודף רמ"ד)

יוסף הצדיק האכיל לשבטים משיירי סעודת שבת

זכור את יום השבת ברזא דברית דאיהו יסוד דאחיד ביה יוסף, ועל דא איקרי שבת דהא יוסף כל איקרי, ושבת נמי איקרי כל, ויוסף איקרי נמי שבת, וכן כתב שם פרשת תולדות, דמוסף שבת נמי מקבל צדיק יסוד עולם דאיקרי כל ואיקרי שבת, ועל כן האכיל יוסף לשבטים משיירי סעודת שבת שלו, להכניס בהם קדושת שבת, מדת צדיק יסוד עולם דאיקרי שבת.

(זוהר שמות, פרי צדיק)

בשבת יכולין לתקן כל הפגמים

שבת רזא דברית, דשבת הוא תיקון פגם הברית, ויש ויכולת ביד כל ישראל החפצים להתקדש את עצמם בשבת ולהתקרב לקדושתו ית' להגיע לסבר אפי עתיק יומין, כי בשבת יכולין לתקן את הפגמים מצד התחדשות רוח חדשה כי בכל שבת הנשמה יתירה חדשה במדרגה חדשה משבת העברה.

(פרי צדיק)

הגאולה תלויה בקדושת הברית והשבת

לשמור שבת כהלכתו ולענגו בכל מיני עינוגים הוא תיקון לקר"י וזה כוונת המדרש. אדם הראשון פגע בקין, אמר לו מה נעשה בדיןך אמר לו עשיתי תשובה ונתפשרתי עם קוני, מיד אמר מזמור שיר ליום השבת. ולכן מצינו שהגאולה תלויה בשמירת שבת. וכבר ידענו שהאריכות הגלות הוא בשביל חטא זה ותיקון חטא זה הוא שמירת שבת.

וידוע מי שהוא סרוס ביותר עליו הדאגה שחס ושלום הוציא זרע לבטלה, ובזה יובן הפסוק זה (ישעי' נ"ו) כה אמר ה' לסריסים אשר ישמרו את שבתותי, לסריסים דייקא, אשר

יכול להיות שהתשמיש שלהם הוא בהוצאת זרע לבטלה אשר ישמרו את יום השבת שהוא תיקון קרי.

(יסוד יוסף)

שומר שבת מחללו ושומר ידו מעשות כל רע. שהמשמר את השבת מרוחק מן העבירה וניצול וקטרוג יצר הרע וכו' מעשות כל רע, רע דייקא שמרמוז על פגם הברית שנקרא רע (כמבואר בזוה"ק) ועל ידי שמירת שבת זוכין לתיקון זה.

ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת

איתא במדרש² ושמרו³ בני ישראל את השבת לעשות את השבת, רבי אליעזר אומר לעשות את השבת, דבר שהברית כורתה לו, ואיזו זה המילה, הכוונה שאם חס ושלום פגם בברית המילה תיקונו זו שמירת השבת בכל פרטיה.

עוד איתא במדרש או אז יכנע לבבם הערל ואז ירצו את עונם⁴ אז בגימטריי ח' זו המילה שניתנה לשמיני, או בגימטריי ז' זה השבת, דקאמר הקדוש ברוך הוא לישראל אם יכנע לבבם הערל בתשובה אזכור ואחמול עליהם ואסלה לעונם אם ישמרו השבת והמילה בלבד.

(ויקרא רבה פרשה כ"א דיבור המתחיל ר' יודן)

(ב) ילקוט שמעוני פרשת כי תשא (רמז שצ"א דיבור המתחיל ששת ימים תעשה), ועיין אוצר המדרשים (עמוד תקל"ו ד"ה עשרה), ועיין אור זרוע (חלק ב' הלכות מילה סימן קה), שמילה דוחה שבת, בדבר שאי אפשר לעשותו מערב שבת, הרי שמילה גדולה כל כך ששבת נדחית ממנה, עיין שם.

(ג) שמות (פרק לא פסוק ט"ז).

(ד) ויקרא (פרק כ"ו פסוק מ"א), ראה ספר שערי תשובה לרבינו יונה (שער ג').

אלמלי שמרו ישראל שתי שבתות מיד היו נגאלין

ולפי עניות דעתי נראה לי שזה כוונת הגמרא אלמלי שמרו ישראל שתי שבתות מיד היו נגאלין היינו שבת כפשוטו שבת בראשית. ושמירת היסוד שנקרא גם כן שבת אם היו שומרים השבת והברית בלבד היו נגאלין.

(בית יצחק)

כתיב (ישע'י פרק נ"ו, פסוק ב') אשרי אנוש יעשה זאת שומר שבת מחללו שנו רבותינו אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו, ובשמירתו מיחד קודשא בריך הוא ושכינתו, ויתוקן אשר גרם להיות נרגן מפריד אלוף.

(עבודת הקודש)

זכות התורה, זכות מילה, זכות שבת, זכות ירושלים

איתא במדרש ויקרא רבה (פרשה כא), ר' יודן פתר קריה בכהן גדול בכניסתו לבית קדש הקדשים, חבילות חבילות של מצוות יש בידו.

זכות התורה, וזאת התורה (דברים ד, מד). בזכות מילה, זאת בריתי אשר תשמרו (בראשית יז, י). בזכות שבת, אשרי אנוש יעשה זאת (ישע'ה נו, ב). בזכות ירושלים, זאת ירושלים (יתזקאל ה, ה). בזכות שבטים, וזאת אשר דבר (בראשית מט, כח). בזכות יהודה, וזאת ליהודה (דברים לג, ז). בזכות ישראל, זאת קומתך (שיר השירים ז, ח). בזכות התרומה, וזאת התרומה (שמות כה, ג). בזכות מעשרות, ובחנוני נא בזאת (מלאכי ג, י). בזכות קרבנות, בזאת יבא אהרן.

כתיב (קדושים כ"ו) והתקדשתם והייתם קדושים שתי קדושות הם שתי מצוות הם, השבת והמילה שתיהן נקראות קודש, המילה נקראת אות ברית קודש, והשבת כי קודש היא לכם, על כן שמירת שבת היא תיקון לפגם הברית.

(לקוטי מהר"ן)

כתיב (קדושים כו) קדושים תהיו וגוי אני ה' אלקיכם, ושם שלשה פסוקים זה אחר זה כתיב בהם אני ה' אלקיכם, כי על ידי שלשה דברים אלו הקדוש ברוך הוא מכנה את עצמו להקרא אני ה' אלקיכם, א' על ידי גדר ערוה כמו שכתב רש"י קדושים תהיו פרושים מן העריות, כי על ידי ערוה רחמנא לצלן שורה עליו רוח הטומאה והשכינה מסתלקת מעליו. וכן על ידי שמירת שבת נעשה שותף להקדוש ברוך הוא ומורה בזה שאין עליו שום מושל רק שם אלקיו עליו. ועל ידי שמירה מכעס כי על ידי כעס שורה עליו אל אחר אל זר בקרבו.

גם מצינו בנחמיה (י"ג) כשהיו נכשלים וחוטאים ונשאו נשים נכריות וחללו את השבת¹⁰ במקח וממכר, וכאשר נחמיה רצה שיתקנו עון פגם הברית צוה להם ראשית לקדש את יום השבת (נחמיה פרק י"ג פסוק כ"ב) ואחר כך הפריש מהם את הנשים הנכריות (נחמיה פרק י"ב פסוק כ"ה ל').

יראי שמי שומרי שבת

כתיב (מלאכי ג') וזרחה לכם יראי שמי וגוי פירוש רש"י בתענית (דף ח') יראי שמי שומרי שבת. רצה לומר לפי דאיתא בגמרא (ביצה דף ט"ו) אמר הקדוש ברוך הוא מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה לך והודיעם וכו' מתן שכרה לא עבידא לגלויי. רצה לומר ידוע שאין לו להקדוש ברוך הוא אלא אוצר של יראת שמים בלבד, שנאמר יראת ה'¹⁰ היא

(טו) אם שומר שבת שומר הברית, והשומר ברית שומר שבת ויש לרמוז בזה פסוק (בשלח) כתיב ויהי ביום השביעי יצאו מן העם ללקוט. הרי שחיללו את השבת ולכן ראשי תיבות מזה מילה הרי על ידי שחיללו את השבת כאלו מחללי בריתם. והפוגם בריתו כאלו מחלל שבת, ומכלל הן אתה שומע לאו, אם שומר שבת שומר הברית, והשומר ברית שומר שבת.
(טז) "ירא"ת" - עם הכולל - בגימטריה: ברית.

תיקון סדר בראשית הברית קה

אוצרו, ועל כן מי שנכנס לאוצר של יראת שמים אזי הוא משיג קדושת שבת, ומי שאינו נכנס בה אינה משיגה, וזה מתנה טובה יש לי, אבל אימתי היא מתנה טובה כי אם להנכנס לה לאוצר של יראת שמים משם נעשית מתנה טובה ולא להעומדים חוץ להאוצר של יראת שמים, וזה שכתב מתן שכרה לא עבידא לגלויי רצה לומר בחוץ לאוצר אינו מתגלה.

(צמח ה')

קדושת שבת אינו משיג אלא זה שיש בו יראת שמים

מוכח מזה שקדושת שבת אינו משיג אלא זה שיש בו יראת שמים. ואיתא ששמירת הברית הוא יתד וקשר והכנה ליראת שמים טהורה, ממילא מוכח ששמירת שבת הוא תיקון וסגולה לשמירת הברית.

כי בהרבה דברים מצינו שמירת שבת דומה לאות ברית בזוהר של פרשת יתרו (דף צ"ג) ובתיקונים (תיקון ל"ח).

(ראשית חכמה)

א על ידי שמירת שבת זוכה לשלוט ביצרו, ועל ידי שמירת הברית גם כן זוכה לשלוט ביצרו.

(עיין בפנים הספר באריכות)

ב שבת הוא סוד המשפיע לכל ימות השבוע כמו דאיתא בזוהר^{יז}, **כבו"ד שב"ת** ראשי תיבות **כל ברכאין דעילא** ותתא **ביומא שביעאה תליין**, וכן שמירת היסוד הוא גם כן סוד המשפיע בסוד ויוסף הוא המשביר^{יח} וגו'. (בראשית פרק מ"ב פסוק ו').

ג **שבת נקראת אות**, כי אות היא ביני וביניכם ומילה נקראת גם כן אות, זאת אות הברית.

(יז) זוהר חלק ב' פרשת יתרו דף פ"ח עמוד א'.
(יח) ועיין מדרש תנחומא פרשת נשא סימן כ"ח.

ד) **שבת נקראת חוק**, שם שם לו חוק ומשפט (בראשית פרק מ"א פסוק ה'), ודרשו חכמינו זכרונם לברכה זה שבת, ומילה נקראת גם כן חוק^ט, וחוק בשארו שם.

ו) שבת ניתנה במרה כנזכר לעיל, ומילה (זו פריעה) ניתנה במרה.

(ילקוט שמעוני פרשת יתרו רמז רע"ח)

נקראת קודש

ז) **שבת נקרא קודש**. כי קודש היא לכם, ומילה נקראת קודש, אות ברית קודש.

נקראת חותם

ח) שבת נקראת חותם. ומילה נקראת חותם. איתא בתיקוני זוהר, יש אומרים, שימני כחותם על לבך (שיר השירים פרק ח' פסוק ו') דא חותם דאות ברית קודש. והיא אות ברית שבת (ועיין זוהר חדש פרשת ויצא דף מ"ח עמוד ב'), עכ"ל.

טעם שהשבת והמילה נקראו חותם

טעם ששמירת שבת נקראת חותם, ומילה נקראת חותם. הנה בבריאת אדם הראשון כתיב, ויפח באפיו נשמת חיים, סופי תיבות **חותם**, לפי שהמילה נחתמה בשם **שד"י** (עיין ברבינו בחיי) וזה שכתוב **"ונשמת שד"י תבינם"**, **כי מי ששומר בריתו אזי יש לו נשמה והיא תבינם**, כי על ידי נשמת שד"י יש לו הבנה בתורה ובמצות ובשבת יש לו נשמה יתירה, ועל כן בשבת ניתנה תורה כי עיקר הבנת התורה היא בשבת, ועל ידי זה יוכל לחדש חידושי תורה בשבת, כדאיתא בשם האריז"ל

ט) כמבואר בתוספתא מסכת ברכות, (פרק ו הלכה יג) וזה לשונו: המברך מהו אומר אשר קדש ידיד מבטן וחק בשארו שם, וצאצאיו חתם באות ברית קדש, על כן בשכר זאת א-ל חי חלקנו צורנו צוה להציל ידידות שארנו משחת, ברוך כורת הברית.

שבכל השבוע היה לומד על דרך הפשט, ובשבת על דרך הקבלה והסוד, ורמז בזה הפסוק **השתחו לה' בהדרת קודש ראשי-** תיבות קבלה.

ועל כן אם חס ושלוש פגם בבריתו, פגם בגי מילואי אהיה שגמטריא שלהם בגימטריא **חותם** כזה אליף היי יו"ד היי. אליף היי יו"ד היי הכל תני"ה, וחותרם עם הכולל בגימטריא גם כן תני"ה, ועל כן מעלה עליו גי פעמים קני"א קנאת ה' צבאות, שהם בגימטריא גם כן חותרם עם הכולל, ועל כן אם חס ושלוש פגם הברית נהפך **מחותם לחמת**, שחמת ה' עליו, ולכן **קנאו את קנאתי ראשי-** תיבות גי פעמים אבי"ק (אות ברית קודש), וכתב שם גי פעמים תיבת קני"א.

ועל כן התיקון לזה שמירת שבת שנקראת גם כן חותרם מטעם הנזכר לעיל, ועוד שהוא חותרם השבוע כמו אין השטר מקוים אלא בחותמיו, כך אין קיום לעולם בלתי השבת שהיא הנותנת קיום לכל הבריאה כמו שכתוב: שבת וינפש כפירוש האלשיך הקדוש שהשבת היא הנשמה והנפש החיונית של כל הבריאה.

ועוד טעם שנקראו השבת והמילה חותרם, לפי שאלו שני דברים צריכין חותרם ממגע נכרי, כידוע שעכו"ם ששבת חייב מיתה, וכן במילה אות היא ביני וביניכם, ועכו"ם שמל, כאלו לא מל.

השבת והמילה נקראו שלום

ט) שבת נקראת שלום ומילה נקראת שלום, כי על ידי שבת נעשה שלום בין איש לאשתו ועל כן מחויב להדליק נרות בשבת משום שלום בית וכמו מעשה ברי מאיר בגמרא. ועל כן אומרים בליל שבת שלום עליכם בואי בשלום. וכן על ידי מילה נעשה שלום בין איש לאשתו כמו שדרשו חכמינו זכרונם

קח תיקון סדר בראשית הברית

לברכה מפני מה מילה בשמיני כדי שלא יהא כל העולם שמחין ואביו ואמו עצבין. ורמז לדבר זה מה שכתוב: דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום, סופי תיבות מילה.

(י) שבת נקראת מקור הברכה לפי שכל ההשפעה של כל ששת ימי המעשה נשפעין בשבת. וכן מילה נקראת מעין הברכה צדיק יסוד עולם, לפי שהיא יסוד שממנה באין גם כן כל ההשפעות, (בית יצחק).

(יא) שבת נקראת שמא דקודשא בריך הוא, וברית מילה נקראת שמא דקודשא בריך הוא, (עיין בפנים הספר).

(יב) שבת נקראת כל, ושומר הברית נקראת כל, (זוהר הקדוש ויקרא דף רע"ז).

(יג) שבת ניתנה קודם מתן תורה, ומילה ניתנה קודם מתן תורה.

(יד) שבת ניתנה באהבה ובשמחה וברצון, ומילה ניתנה גם כן באהבה ובשמחה וברצון.

(טו) על מצות שבת אין מודעה, ועל מצות מילה אין מודעה.

(טז) השומר שבת נקראת קדוש, והשומר בריתו נקראת קדוש, קדושים תהיו, (עיין פירוש רש"י).

(יז) השומר שבת מוחלין לו כל עונותיו, והשומר בריתו, ומי שהוא משתתף בברית, מוחלין עונותיהם כמבואר במדרש.

(יח) השומר שבת כראוי פרנסתו בריות, וכן על ידי שמירת הברית פרנסתו בריות, (עיין בפנים הספר).

(יט) השומר שבת כהלכתו נעשה שותף להקדוש ברוך הוא במעשה בראשית, וכל השומר בריתו נעשה שותף להקדוש ברוך הוא, (עיין בפנים הספר).

תיקון סדר בראשית קט הברית

(כ) שומר שבת מחללו ושומר ידו מעשות כל רע, איתקשו שניהם בפסוק אחד.

(כא) המחלל שבת משקר בשמא דמלכא קדישא, והמחלל ומפר ברית משקר בשמא דקודשא בריך הוא.

(כב) המחלל שבת מוציא מרשות היחיד לרשות הרבים והמפר ברית מוציא מרשות היחיד לרשות הרבים.

(כג) המחלל שבת כאילו כופר בכל התורה כולה, והמקיים שבת כאלו מקיים כל התורה כולה, אף המפר ברית כאלו כופר בכל התורה כולה, והשומר בריתו כאלו מקיים כל התורה, (עיין בפנים הספר).

(כד) השומר שבת, הקדוש ברוך הוא גוזר והוא מבטל, והשומר בריתו, הקדוש ברוך הוא גוזר והוא מבטל, (עיין בפנים הספר).

(כה) בזכות שבת הווין ליה בנים תלמידי חכמים, ובזכות שמירת הברית הווין ליה בנים תלמידי חכמים, (שבת פרק ב, עיין בפנים הספר).

(כו) בזכות שבת תהיה הגאולה, כמו שדרשו חכמינו זכרונם לברכה אלמלי שמרו ישראל ב' שבתות מיד הן נגאלין. ועל ידי שמירת הברית וזכות המילה הם נגאלין, כדכתיב (זכריה פרק ט' פסוק י"א), "גם אתה בדם בריתך שלחתי אסיריך מבור אין בו מים".

כ) הקדוש ברוך הוא נשבע לאברהם שכל מי שהוא מהול אינו יורד לגיהנם

במדרש ילמדנו (בראשית אות עו דף מ"ג, ע"א, פרק ט"ו, פסוק י"ח): ביום ההוא כרת ה' את אברם ברית לאמר. גדולה מילה שנשבע הקדוש ברוך הוא לאברהם שכל מי שהוא מהול אינו יורד לגיהנם, שנאמר גם את בדם בריתך שלחתי אסיריך מבור אין מים בו (זכריה ט', י"א), וכתוב ביום ההוא כרת ה' את אברם ברית לאמר.

יסוד האמונה

כח) שבת יסוד האמונה. בראשית אותיות **ירא שבת**, ומילה יסוד האמונה, בראשית אותיות **ברית אש**, (זוהר הקדוש בראשית).

יסוד היראה

כט) שבת יסוד היראה, וברית מילה יסוד היראה, (עין בפנים הספר).

ל) שבת טעונה כוס של ברכה לקידוש, וברית מילה טעונה כוס של ברכה.

לא) שבת טעונה שלש סעודות של מצוה, וברית מילה טעונה שלש סעודות של מצוה. סעודת שלום זכר, וסעודת ליל שמורים, וסעודת ברית מילה.

לב) שבת סעודת מצוה, וברית מילה סעודת מצוה.

לג) בשבת מגיע לכל אחד מישראל נשמה יתירה, וגם בברית מילה מגיע לכל העומדים שם נשמה יתירה.

לד) שבת מצוה לכבדה בנרות, וברית מילה מצוה לכבדה בנרות.

לה) שבת מצוה לכבדה בכסות נקיה, וברית מילה מצוה לכבדה בכסות נקיה.

לו) שבת - המקיים שלש סעודות ניצול מגיהנם, וברית מי שהוא מהול ולא פגם בריתו ניצול מגיהנם.

לז) שבת צריכה הכנה והיה ביום הששי והכינו, ומילה

ומי יורד לשם, את הקיני ואת הקנזי ואת הקדמוני (בראשית ט"ו, י"ט), למה, שכולם ערלים. הדא הוא דכתיב רדה והשכבה את ערלים (יחזקאל ל"ב, י"ט).

תיקון סדר בראשית הברית קיא

צריכה הכנה מקודם, (עיין בזוהר).

(לח) שבת מצוה בו יותר מבשלוחו, ומילה אם אביו מוהל מצוה בו יותר מבשלוחו.

(לט) שבת האבות מברכין את בניהם, ובברית מילה מברכין את הילד הנימול.

(מ) כה אמר ה' לסריסים אשר ישמרו את שבתותי ומחזיקים בבריתי (ישעי' פרק נ"ו פסוק ד') אתקשו שניהם להדדי^{כא}.

(מא) שבת ומילה הם תרין ריעין דלא מתפרשין, כי מילה יסוד ושבת מלכות.

(מב) בשבת מצוה לזמר זמירות ותשבחות, ובסעודת ברית מילה גם כן מצוה לזמר זמירות ותשבחות יום ליבשה וגו'.

(מג) על ידי שבת מוכח שמהני תשובה ואנו נקראים בנים למקום, ועל ידי מצות מילה מוכח שמהני תשובה ואנחנו נקראים בנים למקום, שהרי מילת עבד אינו דוחה השבת.

כא) איתא בשבת (דף קיח עמוד ב'), אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: כל המשמר שבת כהלכתו, אפילו עובד עבודה זרה [כדור] אנוש, מוחלין לו, שנאמר (ישעיהו נו) אשרי אנוש יעשה זאת וגו' מחללו, אל תקרי מחללו אלא מחול לו. אמר רב יהודה אמר רב: אלמלי שמרו ישראל שבת ראשונה לא שלטה בהן אומה ולשון, שנאמר (שמות טז) ויהי ביום השביעי יצאו מן העם ללקט וכתיב בתריה ויבא עמלק. אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי: אלמלי משמרין ישראל שתי שבתות כהלכתן, מיד נגאלים, שנאמר (ישעיהו נו) כה אמר ה' לסריסים אשר ישמרו את שבתותי וכתיב בתריה והביאותים אל הר קדשי וגו'. (ועיין זוהר חלק ג פרשת קדושים דף פב עמוד א).

קִיב תִּיקוֹן סֹדֵר בְּרֵאשִׁית הַבְּרִית

(מד) על ידי השבת נקראים בשם ישראל, כי המחלל שבת הרי הוא כעכו"ם לכל דבר, ועל ידי זה נקרא בשם ישראל. וכן בעת הברית נקרא שמו בישראל.

(מה) על שבת ומילה מקטרגין אומות העולם.

(מו) על ידי שמירת שבת מבטלין כח של מזל שבתאי שמורה על ביטול ומרה שחורה, ועל ידי מצות מילה מבטלין כח של מזל מאדים, שמורה דם ורציחה.

(מז) על ידי שמירת שבת פטור מתעניתיות וסיגופים (כמבואר במדרש דעונג שבת הוא יותר מאלף תעניות), ועל ידי שמירת הברית פטור מתעניתיות וסיגופים.

(מח) על ידי שמירת שבת תפלתו נשמעת, ועל ידי שמירת הברית תפלתו נשמעת.

(מט) על ידי שמירת שבת זוכה לכבוד בעולם הזה ובעולם הבא, כן על ידי שמירת הברית זוכה לכבוד בעולם הזה ובעולם הבא.

(נ) איתא בזוהר בראשית **ירא שבת**, ירא ברית, כמה דצריך נטירו בברית דלא יעול ברשו נוכראה, כן צריך נטירו לשבת וכו'.

(נא) שמירת שבת היא סגולה לינצל מכל דבר רע כמו שאומרים שבת הוא מלזעוק, ויטמרון בגו כפין הני כלבין דחציפין, וכתוב שומר שבת מחללו ושומר ידו מעשות כל רע, כן סגולת שמירת הברית להנצל מכל דבר רע.

(נב) שמירת שבת היא סגולה להשגות נפלאות בתורה, וכן שמירת הברית היא סגולה להשגות נפלאות בתורה.

(נג) על שבת ומילה התנה הקדוש ברוך הוא עם אברהם, אם יקבלו ישראל עליהם. יקבלו את אלקותו, (מדרש, ועיין אגדת בראשית פרק ס"א ד"ה ויוסף הורד).

(נד) במדרש תן חלק לשבעה זה שבת וגם לשמונה זה המילה ב' מצות הללו הם כדאי שתרחם עליהם.

(נה) יעקב אבינו כתוב בתורה ששמר את השבת, כמו דכתיב **"ויוחן את פני העיר"** שקבע תחומין, וכן מצינו בתורה ששמר את הברית ונקרא איש תם, ובן פי"ד שנה נשא אשה, וראובן היה ראשית אונו, אף על פי שהיה מקיים כל התורה חושב רק זה הראשית.

(נו) יוסף הצדיק מצינו בתורה ששמר את הברית, ותשב באיתן קשתו, וכן שמר את השבת כדכתיב, וטבוח טבח והכן, אין הכן אלא שבת, (זוהר ויקרא רע"ו).

(נז) אליהו הנביא יושב תחת עץ החיים בגן עדן בכל מוצאי שבת וכותב זכות של שומרי שבת, וכן בא אליהו על כל ברית מילה וכותב זכויותיהן של ישראל מקיימי מצות מילה.

(נח) עכן^{כב} מעל בחרם וחילל את השבת (כי מפלת יריחו היה בשבת) וכן פגם בבריתו כדדרשו חכמינו זכרונם לברכה שבא על נערה המאורסה^{כג}.

כב) כתיב, ביהושע (פרק ז פסוק א'), וימעלו בני ישראל מעל בחרם, ויקח עכן בן כרמי בן זבדי בן זרח למטה יהודה מן החרם ויחר אף ה' בבני ישראל

כג) איתא במסכת סנהדרין (דף מד עמוד א): עכן מאי טעמא איענוש? משום דהוו ידעי ביה אשתו ובניו.

חטא ישראל (יהושע ז), אמר רבי אבא בר זבדא: אף על פי שחטא, ישראל הוא. אמר רבי אבא: היינו דאמרי אינשי אסא דקאי ביני חילפי אסא שמיה, ואסא קרו ליה. (יהושע ז) **וגם עברו את בריתי אשר צויתי אותם גם לקחו מן החרם, גם גנבו, גם כחשו, גם שמו בכליהם.** אמר רבי אילעא משום רבי יהודה בר מספרתא, מלמד שעבר עכן על חמשה חומשי תורה, שנאמר חמשה גם.

נט מאן דנטיר אות ברית בכל אתר דאיהו בין ברית מילה בין בשבת ויומין טבין, קודשא בריך הוא נטיר ליה בגיניה בכל אתר ומכסי (מקור) עלוהי ומשנאוי, (תיקוני זוהר).

ס שבת כוללת שתי מדות יסוד ומלכות, כן ברית מילה כוללת שתיהן בסוד מילה ופריעה, (שערי אורה).

מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת, רצה לומר, מי שטרח ועמל לשמור את היסוד שהיא מדה ששית, מכונה ערב שבת לקדשו ולטהרו הוא אוכל בשבת, מרגיש העונג וחיות האלקי בשבת. ועל כן צריכין לחם משנה, דשני פעמים **לחם** בגימטריא יוס"ף דאי אפשר לטעום אורה של שבת כי אם על ידי שמירת הברית מדתו של יוסף, וזהו ויברך אלקים את יום השביעי, א"ת ראשי תיבות: "תר"ך אותיות" שמתגלה בחי ש"י וי"ש ויקדש אותו אימתי יזכה להשיג גילוי תר"ך אורות הנזכרים לעיל הוא על ידי ויקדש אותו, על ידי שהאדם מקדש אות ברית שלו, וכן איתא במדרש ברכו באור פניו של אדם, לפי שידוע שעל ידי חטא זה ניטל מאדם אור פניו, וידוע ששמירת שבת היא תיקון לחטא זה, לכן כשמגיעה שבת חוזר אליו אור פניו, ולכן גם עם הארץ ירא לשקר בשבת דאימת שבת עליו, לפי הטעם הנזכר לעיל ששמירתה תיקון לחטא זה רחמנא לצלן, ואחרי שניתקן אצלו מדת היסוד ממילא בא גם כן למדת האמת, וזה שאימת שבת עליו, אימת גם כן אותיות

ואמר רבי אילעא משום רבי יהודה בר מספרתא: **עכן מושך בערלתו היה, כתיב הכא וגם עברו את בריתי** וכתיב התם (בראשית י"ז) את בריתי הפר. פשיטא!, מהו דתימא: במצוה גופיה לא פקר, קא משמע לן. (יהושע ז') וכי עשה נבלה בישראל. אמר רבי אבא בר זבדא: **מלמד שבעל עכן נערה המאורסה**, כתיב הכא וכי עשה נבלה, וכתיב התם (דברים כ"ב) כי עשתה נבלה בישראל, פשיטא!, מהו דתימא, כולי האי לא פקר נפשיה, קא משמע לן. רבינא אמר, דיניה כנערה המאורסה, דבסקילה.

תיקון סדר בראשית הברית קטו

אמת, וזהו **אם** **אשיב** **אשבת** רגלך ראשי תיבות **אמת**, משום שעל ידי שמירת שבת גם הרגלים יתוקנו דמרמוז לחטא זה, ולכן אומרים בשחרית בשבת: "תפארת עטה ליום המנוחה", תפארת היא מדת אמת.

גם אנו אומרים ישמחו במלכותך שומרי שבת, **דעל ידי שמירת שבת מתקנים את ברית קודש ובאים למדריגת הצדיקים** אשר עליהם כתיב שמחו צדיקים בה' והם באים לידי אמונה כמו שכתוב וצדיק באמונתו יחיה, דאיהי אמת ואיהו אמונה. ויתורץ עם זה פסוק (ישעי') "שומר שבת מחללו ושומר ידו מעשות כל רע", כי אחרי שצוה לנו הקדוש ברוך הוא בשמירת שבת שלא יעשה שום מלאכה, מוכח שהיה באמת ראוי לברוא למזיקין גם כן גוף, אך שמכח קדושת שבת לא היה פנאי לברא להם גופים, ומי שמוציא זרע לבטלה נקרא רע, לזה אמר שומר שבת מחללו, רצה לומר ששומר שבת מלעשות בו מלאכה. וכל זה מטעם שהקדוש ברוך הוא גם כן לא עשה מלאכה, וקשה דילמא המלאכה היתה דים, וצריך לומר מזיקין יוכיחו שהיה לו לברוא להם גופים ולא ברא להם מכח קדושת שבת לכך גם כן לא עשה מלאכה זו, ועל כן שומר ידו מעשות כל רע, רצה לומר אם זה יתד שהיה לו בדעתו של הקדוש ברוך הוא לברא להם גוף אך מכח קדושת שבת לא ברא לכך שומר את ידו דייקא מעשות כל רע להוציא זרע לבטלה ולברוא להם גוף.

(קרבן שבת)

איתא בספר "זכר צדיק" שקוגיל שאוכל בשבת, והוא עיקר המאכל שעושין לתוספות מאכל לכבוד שבת, הוא סוד מוסף, ומוסף הוא כנגד יסוד, ולכך אותיות קג"ל סמוך לאותיות דר"ך דרך גבר בעלמה אמרתי אשמרה דרכי והוא תיקון ליסוד. ועוד כי ידוע כי הקיגיל הוא זכר למן וידוע כי

המן היה מבטל תאות משגל, ולכן אמרו מי יאכילנו בשר, וידוע דרשת חכמינו זכרונם לברכה.

חותם זו מלכות

טעם תמר דוקא אלו שלשה החפצים: חותמך^{כז} ופתילך (בראשית פרק ל"ח פסוק י"ח, ועיין רמב"ן שם), ומטך, לפי

כד) איתא במדרש שכל טוב בראשית (פרק לח): ויאמר מה הערבון אשר אתן לך, ותאמר חותמך ופתילך, אמר רבי אמי נצנצה בה רוח הקודש, חותם זו מלכות, וכן הוא אומר מלך יהודה חותם על יד ימיני (ירמיה כב כד). ופתילך זה סנהדרין המתעטפין בציצית, דכתיב ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת (במדבר טו לח). ומטך זה מלך המשיח, דכתיב מטה עוזך ישלח ה' מציון וגו' (תהלים קי ב). נרמז להם שעתידין לצאת ממנה וממנו מלכים וחכמים וגואלים: [ותקם] ותלך. קימה היה לה שעיברה במלכים ובנביאים.

ויבר יהודה. אמר ר' [יוחנן] אמר הקדוש ברוך הוא ליהודה אתה אמרת לאביך הכר נא, חייך שתמר אומרת לך הכר נא. ר' אליעזר אומר בשלשה מקומות הופיע רוח הקודש, בבית דין של שם, ובבית דינו של שמואל הרמתי, ובבית דינו של שלמה. בבית דינו של שם, דכתיב צדקה ממני, ואמר ר' ירמיה בשם ר' שמואל בר יצחק רוח הקודש אמר ממני יצאו הדברים. בבית דינו של שמואל הרמתי, דכתיב עד ה' בכס ועד משיחו היום הזה כי לא מצאתם בידי מאומה ויאמר עד (שמואל א' יב ה). בבית דינו של שלמה, דכתיב תנו לה את [הילוד] החי והמת לא תמיתוהו היא אמו (מלכים א ג כז), ואמר רבי ירמיה בשם ר' שמואל ב"ר יצחק רוח הקודש אמרה מנא ידע שלמה דלמא הא איתתא אערומי קא מערמא. דשמואל נמי ויאמר עד, ויאמרו מבעיא ליה למימר ובית דינו של שם נמי כי היכי דאזיל איהו אזיל נמי אחרוני, אלא בת קול יצאה ואמרה ממני יצאו כבושין. (אמר רבי) [אמר רבא] ממאי דלמא יהודה כיון דחשיב יומי וירחי ואיתרמי ליה דחזינן מחזקי

דלא חזינן לא מחזוקי, דשמואל נמי דכולהו ישראל קרי להו בלשון יחיד, דכתיב ישראל נושע בה' (ישעיה מה ז'), שלמה נמי סברה היא מדהא מרחמי והא לא מרחמי אלא גמרא.

האיסור של נשג"ז

באותו שעה גזרו בית דינו של שם שלא תתייחד אשה עם מי שאינו ירא שמים, שנאמר ויאמר יהודה הוציאוה ותשרף, ואמרינן התם דגזרו בית דינו של שם בגוי הבא על בת ישראל משום דמשכה בתריה, אבל ישראל הבא על הגויה לא גזרו משום דלא ממשיך בתרה, אלא הלכה למשה מסיני היא, דכתיב וירא פנחס בן אלעזר (במדבר כה ז'), ואמר מר הבא על הארמית קנאין פוגעין בו, והני מילי בצנעה וכמעשה שהיה, אבל בצנעה דגויה ולמחדא ליה גזרו עליו בית דינו של חשמונאי, דכי אתא רבין אמר בית דינו של חשמונאי גזרו הבא על הגויה חייב משום נדה ומשום שפחה משום גויה ומשום זונה, וסימנך נשג"ז.

איסור יחוד

ובאקראי בעלמא אפילו ביחוד בת ישראל פנויה גזרו בבית דינו של דוד, דאמר רב יהודה אמר רב באותה שעה גזרו על היחוד בפנויה בת ישראל, ותלמידי הלל ושמאי גזרו על יחוד דגויה פנויה ואפילו באקראי בעלמא, אבל יחוד דאשת איש ושאר עריות מדאורייתא נפקא לן מכי יסיתך אחיך בן אמך (דברים יג ז), לכן צריכין בני ברית קודש להזהר להתרחק מן העבירה ומן הדומה לה ומדבר המביאו לכך, שלא ימציא אדם עצמו למקום סתר שלא יתייחד עם אשה זולתי עם אשת חיקו פן יסיתנו יצר הרע ויבאיש ריקוח שמנו ולא יכול לכבשו, שכן דרך צפוני המסית להמריא עבד על מלכו, כי יודע האדם כי עיני ה' המה משוטטות בכל הארץ, והוא רואה כל סתר וכשנוקק אדם לעבירה ויכול הצניע עצמו מבני האדם אינו חושש מפני מלכו, שנאמר ועין נואף שמרה נשף לאמר לא תשורני עין וסתר פנים ישים (איוב כד טו). (ועיין בפנים הספר מה שהבאנו מספר הקדוש יערות דבש, וממדרש תלפיות, יסוד ושורש העבודה, ושל"ה הקדוש).

קִיחַ תִּיקוּן סֹדֵר בְּרֵאשִׁית הַבְּרִית

דאיתא במדרש^{כ"ה} שהמלאך הממונה על התאוה הכריח אותנו לעשות המעשה הזאת, ובודאי אחר המעשה מאוד נתחרט ועשה תשובה על זה מה שפגם בבריתו ובעל בעילת זנות, ועל כן אך תמר ידעה בעצמה שאין זה פגם הברית חס ושלום כדאיתא במדרש, שהיתה מטפחת על כרסה ואומרת מלכים אני מעוברת, גואלים אני מעוברת, כי זה היה ענין יבוס ומן השמים היו הדברים, ועל כן כשיבוא הדבר לידי בירור היינו כשתתעבר ויבא הדבר לפני בית דינו של יהודה למשפט כמו שהיה באמת, דאפילו שתאמר שהיא מעוברת מן יהודה גם כן יכעוס עליה שהביאה אותנו לידי בעילת זנות ופגם בבריתו ואפילו שתאמר שהוא מן השמים מי ישמע לה להאמין אליה על כן בחרה בשלשה חפצים הללו, כדי שתראה לו בזה סימנים מובהקים שלא היה בזה בעילת זנות ולא פגם בבריתו, ואדרבא כי פעל בזה מצות יבוס.

כ"י ידוע כי הברית הזו נקרא חותם כנזכר לעיל לפי שנחתם בו שם שדי"י מלבר ושם הוי"ה מלגאו^{כ"ז} ועוד טעמים, ולכן נקרא חותם ברית קודש וידוע שהכל הולך אחר הנחתם כי גם הצדיק שומר הברית נחתם בצלם אלקים על פניו ומי שפוגם בריתו אין לו צלם אלקים על פניו^{כ"ח}. ועל כן כשהראה לו חותמו

(כה) ילקוט שמעוני פרשת וישב רמז קמה ד"ה ותקרא את שמו.

(כו) זוהר בראשית.

(כז) ראה זוהר חדש פרשת אחרי דף ע"ח עמוד א'.

איתא בילקוט שמעוני (דניאל רמז תתרט): נבוכדנאצר מלכא עבד צלם די דהב וכו' (כתוב ביחזקאל ברמז שמ"ו). (באדין) ונבוכדנאצר מלכא שלח למכנש וגו', ת"ר ששה נסים נעשו באותו היום, צף הכבשן, ונפרץ הכבשן, והומק סידו, ונהפך צלם על פניו, ונשרפו ארבע מלכיות, והחיה יחזקאל את המתים בבקעת דורא, כלהו גמרא בר מנשרפו ארבעה מלכיות דקרא כתיב (באדין) ונבוכדנאצר מלכא שלח למכנש לאחשדרפניא סגניא ופחותא, וכתיב באדין

תיקון סדר בראשית הברית קיט

שיש לו צלם אלקים על פניו ולא נתקלקל חותמו אז ידע שלא פגם בריתו חס ושלום. וגם על ידי הציצית גם כן סימן שלא פגם בריתו, כי הפוגם בריתו הציצית שלו פסולים, כי אם היו כשרים היו מגינים עליו שלא יחטא כי המצוה בעודו עוסק בה מגינא ומצלא כידוע המעשה בגמרא שהציצית הצילו אותנו מהחטא, ואם הציצית כשרים בודאי לא פגם בריתו.

ועוד סימן שלישי ומטך הוא מטה עוז מטה מושלים שבט המלכות, כי מי שלא פגם בריתו מלכו אתנטרית לו (וזהו בראשית צ"ו) וזוכה לבנים תלמידי חכמים מאן מלכי רבנן וגם מלכים ממש כמו שהיה באמת שיצאו ממנה מלכים, וכל זה מרומז בפסוק **הכר נא למי החותמת**^מ, - למי **החותמת**, אותיות **מילה**, חותמת רמזה לו שמתוכם יבין שהאלקים אינה

מתכנשין אחשדרפניא וגו', אל ישנה אדם את עצמו מן הרבנות שנאמר באדין גובריא אלך כפיתו בסרבליהון פטשיהון וכרבלתהון ולבושיהון, אמר רבי יוחנן גדולים צדיקים יותר ממלאכי השרת דכתיב ענה ואמר הא אנא חוזה גוברין ארבעה שרין מהלכין בגוא נורא וחבל לא איתי בהון ורוה די רביעאה דמה לבר אלהין.

בשעה שיצאו חנניה מישאל ועזריה מכבשן האש באו כל העולם וטפחו להם לישראל על פניהם ואמרו יש לכם אלוקי כזה ואתם משתחווים לצלם?

אמר רבי תנחום בר חנילאי בשעה שיצאו חנניה מישאל ועזריה מכבשן האש, באו כל העולם וטפחו להם לישראל על פניהם ואמרו יש לכם אלוקי כזה, ואתם משתחווים לצלם, מיד פתחו ואמרו לך אדני-י הצדקה ולנו בושת הפנים כהיום הזה, והיבא אזלו, אמר רב בעין הרע מתו, ושמואל אמר ברוק טבעו, ר' יוחנן אמר עלו לארץ ישראל ונשאו נשים והולידו בנים ובנות, שנאמר שמע נא יהושע הכהן הגדול אתה ורעיך היושבים לפניך כי אנשי מופת המה אלו חנניה מישאל ועזריה, וכו' עיי"ש.

(כח) תלמוד ירושלמי סוטה פרק ט' דף כ"ג.

לידו ביאה של מצוה זו לאיזה כוונה נסתרת^{כט}, כי איך יעלה על הלב ועל הדעת שהמילה והציצית והוא הגבר אשר הוקם על להיות לרועה ישראל לא הצילוהו מן הזנות, וזה שכתוב למי החותמת זו המילה שנקרא חותם, ולמי הפתילים רמז לציצית, ולמי המטה רמז למלכות.

**טעם למה תמר טפחה על כרסה ואמרה
מלכים אני מעוברת גואלים אני מעוברת**

ובזה מובן מה שכתוב שם מיד אחר זה, ותהר לו פירש רש"י גבירים כיוצא בו, צדיקים כיוצא בו, וקשה מנא ידעה שהיא הרה מן צדיקים, בשלמא גבורים יוכל להיות שידעה בנבואה שהמלאך שהביא הטיפה לפני הקדוש ברוך הוא גזר עליה שיהיה גבור כדאיתא בגמרא, אבל מנא ידעה שיהיו צדיקים כי צדיק ורשע לא קאמר. ועוד מה מעלה הוא זאת שיהיו גבירים. אך לפי הנזכר לעיל ניחא לפי דאיתא שהפוגם בריתו לא יהיה לו ער ועונה ובניו יהיו רשעים ומינים וכופרים, אבל השומר בריתו אדרבא יהיה לו בנים תלמידי חכמים עוסקים בתורה ומעשים טובים ויהיו שומרי הברית גם כן ויקראו גבורים ועל כן לפי שהיא ידעה בעצמה שלא היה כאן שום פגימת הברית, ואדרבא כי מן הקדוש ברוך הוא יצא הדבר והם כבשי דרחמנא שדוקא על ידי סיבה זו יצא הגואל

(כט) ועיין ברכות (דף ס"ג עמוד א'), דרש בר קפרא, איזוהי פרשה קטנה שכל גופי תורה תלוין בה (משלי י"א ג'), בכל דרכיך דעהו והיא יישר ארחותיך. אמר רבא אפילו לדבר עבירה.

ועיין מהר"ץ חיות שם, בדיבור המתחיל אפילו לדבר עבירה, מה שמביא מספר **פחד יצחק** שהביא לשון רש"י דפוס ישן, דפירש בזה, אפילו לדבר עבירה דעהו, אפילו עשה עבירה, ומתכוון לשם מצוה, כגון בנות לוט ומעשה דיעל וסיסרא, הקדוש ברוך הוא מיישר אורחותיו, עיין שם, וזה הוספה לא נמצא אצלנו ברש"י, עד כאן לשונו.

תיקון סדר בראשית הברית קכא

המשיח, ועל כן אמרה והיתה מטפחת על כרסה, מלכים אני מעוברת, גואלים אני מעוברת. (ס"י).

השבת נקראת קודש לה' וכן הברית נקראת אות ברית קודש

טעם שהשבת והמילה נקראים חותם, לפי דכתיב (פרשת תצוה) ופתחת עליו פתוחי חותם קודש לה', כל דבר שנקרא חותם הוא קודש לה', כי חותם הוא לשמירה שלא יגעו החיצונים באיזה דבר קדושה ולא ישלטו בו זכרים, כי חותם בגימטריא ג' בחינות אהיה אלפין אהיה דההין אהיה דווין עם הכולל, ואמרינן בגמרא (חולין דף ק"ה) בכל מידי דצייר וחתים לית להו רשותא, דחותם שלמעלה מטיל פחדא עליהם שלא לנגוע כדוגמתו וכדוגמת שמו, ולכן הפוגם בריתו מעביר חותמו ממנו, ואז יש רשות אל החיצונים לפגוע בו ולהחטיאו. וידוע שהשבת נקראת קודש לה' וכן הברית נקראת אות ברית קודש.

(ישמח משה)

התגלות המלכות היא בשבת שהיא מדה שביעית מדת המלכות. ואמנם התגלות המלכות יוכל להיות בשלימות רק כשהמלך מוכתר בכתר מלכות ועל זה מרמז מגיד מראשית אחרית, כתר עליון איהי כתר מלכות ומצד אמונה בשבת שהוא ביתר התגלות יכולים להשיג כבוד אלקותו יתברך שמו גם מעין עתיקא, זולת מי שפגם בריתו, ושבת ברזא דברית דשבת איהו תיקון פגם הברית, ויש יכולת לכל ישראל החפצים להתקדש עצמם בשבת ולהתקרב לקדושתו יתברך להגיע להשגת סבר אפי עתיק יומין, ודוד המלך עליו השלום שהוא מרכבה למדת מלכות שהוא יום השבת והוא הוקם עולה של תשובה לכל הפגמים ואף לפגם הברית.

(פרי צדיק)

על ידי חידושים בתורה מחליש כח הקליפה

ולכן עיקר התיקון בשבת על ידי שמחדש חידושים בתורה, כי אז מחליש כח הקליפה ומחזיק המוח, ורמז לדבר ממתניתין בגימטריא תתק"ס^ל כמנין לוגין במקוה כשרה כי המתניתין היא מקוה טהרה אל החוטאים, וזה רמז של המסורה ג' פעמים "ונוסף": "יש מפזר ונוסף עוד" (משלי י"א), "ונוסף גם הוא על שונאינו" (שמות י"א), "ונוסף על נחלת המטה" (מסעי ל"ו), רצה לומר, שמפזר טיפות קרי ומוסיף עוד משחיתים, "ונוסף גם הוא על שונאינו" - שיש לנו מכבר הם המשחיתים שנתהוו בק"ל שנה של אדם הראשון, ונוסף עוד חדשים מקרוב באו. והתיקון לזה "ונוסף על נחלת המטה" -

ל) הקדוש ברוך הוא שאל מישראל שיתנו לו שני פסוקים בכל יום כל ימי חייהם

איתא בילקוט שמעוני (פרשת עקב רמז תתנח): חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום, ושאל הקדוש ברוך הוא מישראל שיתנו לו שני פסוקים בכל יום כל ימי חייהם, וכמה ימי חייו של אדם שבעים שנה שנאמר ימי שנותינו בהם שבעים שנה, וכמה מנין ימים של שבעים שנה כ"ה אלפים ות"פ, וחשבון ימי שנה שס"ד, טול מהם השבתות וימים טובים שאינן מן המנין שהן ימי שמחה ותענוג, ונמצאו ימי שבתות ג' אלפים ותר"מ, ומנין ימי החגים לחשבון י"ח ימים אלף ור"ס, ונשתירו ימי החול עשרים אלפים ותק"פ, ס"ה כ"ה אלפים ות"פ, וחשבון פסוקים של תורה חמשת אלפים ותתמ"ב, ופסוקים של נביאים ט' אלפים ורצ"ד, ופסוקים של כתובים ז' אלפים תתק"ס, סך הכל ס"ג אלפים וצ"ט, לבד מספרי החיצונים, ורצו בני ישראל וקבלו על עצמן כדי שיוסיפו על מאה ברכות ב' פסוקים בכל יום אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע, ומאן אינון ב' פסוקים ומקבלין דין מן דין ואמרין, ונטלתני רוחא, ואומר סדר זה בשבתות ובימים טובים במנחה ובימות החול ביוצר.

תיקון סדר בראשית קכג הברית

שיראה לחדש חדושים בתורה ולהוסיף עוד על התורה סייגים או גדרים והיא נקראת נחלת המטה.

(בינת יששכר)

התיקון לפגם זה הוא בשבת

עיקר התיקון לפגם זה הוא בשבת, כי תיקון לזה הוא מדת ענוה כשנעשה לב נשבר, וכמו שאמרנו דכתיב "פני ה' בעושי רע" שמרמז על פגם הברית, וכתיב בתריה צעקו וה' שמע הצעקה מועיל לזה, וכתיב "קרוב ה' לנשברי לב", שמי שזוכה להיות לבו נשבר בקרבו מתקרב להשם יתברך וה' מושיע להתברר במדת צדיק יסוד עולם, וזה זוכין בשבת שנעשה הישראל עני ונכה רוח ונעשה לבו נשבר ויכול לתקן הפגם.

(פרי צדיק)

הנה שבת גימטריא מעור לשון, רומז לתיקון ברית המעור שמכוון נגד ברית הלשון, ובשבת אפילו אכילה הרבה מותר כי בשעת אכילה שעת מלחמה, אבל בשבת שאז הוא ששולט השם שק"ו צי"ת (שועתנו קבל, ושמע צעקתנו, יודע תעלומות) בגימטריא רשות והוא רואה במפלתם אז מותר האכילה והוא מלחמת הרשות וניתקן הברית, וחוזרת השפע לישראל על כל השבוע.

(שפת אמת)

הוי"ה שב"ת גימטריא קר"ע שט"ן

שבת שמא דקודשא בריך הוא ושולט הוי"ה לכן הוי"ה שב"ת גימטריא קר"ע שט"ן עם הכולל, רמוז על ביטול כח השטן בשבת.

(שפת אמת)

שבת רזא דברית. - תיקון לפגם הברית על ידי שמירת שבת

שבת הוא זמן לתקן פגם הברית דשבת רזא דברית, דעל ידי

אכילה בקדושה התיקון גם לפגם זה. והנה בזוהר הקדוש (פרשת ויחי דף רי"ט) איתא לית לך חובא בעלמא דלא אית ליה תשובה בר מהאי כו', וכתיב בזוהר (פרשת נח דף ס"ב עמוד א') בר בתשובה סגי. ובאמת איתא שם ועליה כתיב כי נכתם עונך לפני וגוי משמע שאינו נמחק אפילו בתשובה סגי. ויש להבין שמפסוק זה שהביא משמע ונראה שאינו נמחק אפילו בתשובה סגי ובאמת כתיב אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו, אכן הכל אמת שבודאי מצד האדם אי אפשר לטהר את עצמו מהחטא הזה, כי אף על פי שכתיב אם יהיו חטאיכם אדומים כתולע כצמר יהיו ושנים הוא צמר צבוע מעבר אל עבר כידוע משמע אפילו חטא זה שפוגם מעבר אל עבר ומכל מקום כתיב כשלג ילבינו. אכן באמת החטא שהוא נכתם תמיד מעבר אל עבר כחטא זה הנזכר לעיל אי אפשר לטהר את עצמו מזה, ועל זה נאמר כי אם תכבסי בנתר וגוי, שאין מועיל התשובה מצד האדם לבדו רק צריך לבקש מהקדוש ברוך הוא שהוא יטהרנו וכו', אבל בשבת דאיתא אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו שהוא עון חילול השם בודאי שיש תיקון גם כן לפגם הברית על ידי שמירת שבת.

(שפת אמת)

הדרן עלך מי שהחשיך וסליקא לה מסכת שבת. הדרן עלך מסכת שבת והדרך עלן דעתן עלך מסכת שבת וכו'. יש לומר על דרך הרמז לפי שהפרק מתחיל מי שהחשיך לו בדרך נותן כיסו לנכרי וכו'. רצה לומר "מי" - הוא השכל שנקרא "מי" כידוע דקיימא לאלא "שהחשיך לו" - שנפל לחשכות שנחשך לו השכל ונסתמו ממנו השגת התורה, אפילו הפשט אינו מבין. וגם נחשך משחור תארו מחמת פגם הברית, והיינו שנתן כיסו לנכרית שפגם ברית ובעל בת אל נכר^{לא}, או שראה

(לא) ראה שלחן ערוך אבן העזר סימן ט"ז סעיף ב', ועיין שערי תשובה לרבינו יונה (שער ג').

תיקון סדר בראשית קכה הברית קכה

והזדווג עם אשה רעה לילית (כיס לשון נקי כמו כיס אחד יהיה לכלנו לשון זנות), וזהו הדרך עלך מי שהחשיך, אז כשהוא בבחינת שהשכל נחשך בו וסליקא לה מסכת שבת נסתלק השבת ממנו, רצה לומר כי נסתלק ממנו בחינת שבת, רצה לומר השגת התורה שהוא בשבת או הנשמה יתירה של שבת נסתלק ממנו אימתי יוכל לחזור אליו מסכת שבת השגת התורה, וזהו הדרך עלך מסכת שבת, אם הדרך עלן ודעתן עלך מסכת שבת מלשון וידע אדם את אשתו לשון חיבור שנהיה תמיד דבקים בשמירת שבת שהוא תיקון פגם הברית, ונהיה תמיד בתשובה שנרמז פגם הברית, ונהיה תמיד בתשובה שנרמז בשבת אותיות תשב ונתקן פגם הברית אז דעתך עלן לא תתנשי מינך מסכת שבת לא בעלמא הדין ולא בעלמא דאתי.

(מאור עינים)

וירא אלקים את האור כי טוב
ויברל אלקים בין האור ובין החשך
(בראשית א' ד')

סופי תיבות ברית רמז **לברית מילה** שנמשלה לאור, ונאמר **אור זרוע לצדיק שהאור שנגנז גנזה השם יתברך לצדיקים שומרי הברית.**

מדת היסוד הוא כללות המדות

בזוהר חדש (דף ט' ע"ב) איתא וזה לשונו: רבי חייא פתח אור זרוע לצדיק וכו' הקדוש ברוך הוא ראה שהעולם אינו יכול לעמוד בלתי היסוד, ואיזהו היסוד שהעולם עומד עליו, הוא הצדיק שנאמר וצדיק יסוד עולם, וזהו יסוד ראשון וכו' והוא נקרא אור, שנאמר אור זרוע לצדיק, ועוד ממה דכתיב וירא אלקים אית האור כי טוב (סופי תיבות **ברי"ת**), נאמר כאן כי טוב, ונאמר להלן אמרו לצדיק כי טוב וכו'.

והנה ענין זה הוא כי מה שבחינת צדיק הוא נקרא טוב,

שמעתי מפי מחותני מורי ורבי הרב החסיד מפורסם בוצינא קדישא מוריננו **רבי יחיאל מיכל** זלה"ה מגיד מישרים דקהילה קדישא **זלאטשוב** כי הנה נודע כי מדת היסוד אינה בעצמה מדה כשאר מדות רק שהיא כללות המדות, רצה לומר כשכל המדות נכללים יחד בחינת כללותם נקרא יסוד, ולזה נקרא כל כנודע²⁷ לפי שנכללים בו כל החמשה מדות שכל אחד כלולה מעשרה שעולה **כ"ל**. ולזה גם כן כל אחד מהמדות כלולה מכל המדות כי זולת זה לא היו יכולים להכלל ביחד כיון שהמדות בעצמם הם הפכיות ונגדיות זה מזה כמו מדת החסד שהיא נגדיות למדת הגבורה וכן בשאר. אמנם כאשר כל אחד כלול מכולם לזה היטיב יכולים להכלל כולם ביחד ואז ממילא נעשה מדת היסוד מכללותם כנ"ל.

והנה כשיש חלילה שום איזה דבר רע באיזה מדה מהמדות גם באיזה מדה מהמדות הכלולים במדה זאת, **שוב כיון שאין שלימות במדה זאת אין יכולת להכלל עם שאר המדות ונראה חסרונו במדת היסוד**, ולזה היטב נקרא היסוד טוב, לפי שהוא מורה על כל המדות שהם בשלימותם וטובם ואין בהם שום דבר רע כלל. ולזה נקרא ח"י כנודע, שמורה גם כן שכל המדות אין בהם פגם ומיתה חס ושלום רק כולם דבוקים בחיים וזה בח"י היסוד כנודע, **שהצדיק שומר הברית שהוא בחינת היסוד כנודע מיוסף הצדיק שלזה הוא נקרא צדיק על ששמר הברית כנודע**, לפי כשהבחינת יסוד הוא בשלימותו מורה על שלימותם וטובם של כל המדות כנ"ל.

(מים רבים)

תיקון סדר בראשית הברית קכז

ויקרא אלקים ליבשה ארץ ולמקוה המים קרא ימים וירא אלקים כי טוב
(בראשית פרק א פסוק י')

תשובה להאוחז באמה - פ"ד תעניות

אמרו חכמינו זכרונם לברכה האוחז באמה ומשתין כאלו מביא מבול לעולם, ותשובתו שמונים וארבע תעניות כמנין שנותיו של יעקב שהי' בן פ"ד שנה ולא ראה קרי כלל, אלא ראובן היתה טיפה ראשונה שלו, שנאמר ראובן בכורי אתה. וקודם שיעשה הפ"ד תעניות יטבול ויאמר פסוק (בראשית פרק א' פסוק י') **"ויקרא אלקים ליבשה ארץ ולמקוה המים קרא ימים"** בדמעה. ויכוין שהשם יתברך יטהר נפשו על דרך וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם, ועיין שם תשובה על כמה עבירות, וכן ברוקח וכן בכתבי האר"י ז"ל ובעל לוחות הברית ז"ל וכמה ספרים ולא כתבתי רק תשובת שכבת זרע לבטלה לפי שהוא מצוי, והתשובה בכאן יותר בנקל מבשאר ספרים ובזה יזדרז החוטא לעשותה.

(ספר חרדים דף ס"ג ע"ב, מדרש תלפיות)

דיני טבילה

הרואה שלא יספיק הזמן לטבול לפני ברכת התורה וקריאת שמע יש עצה ותקנה מהאר"י ז"ל ובעל שם טוב הקדוש זכ"ע לרחוץ הידים בכלי, בסדר מיוחד ויעלה לו במקום מקוה עד שיהי' לו מקוה וזהו הסדר:

הנה השם הוי' ב"ה במילוי כזה **יו"ד - ה"י - וי"ו - ה"י** הן סך הכל עשר אותיות.

יקח הכלי ביד ימינו ונותנו ליד שמאל. ומתחיל לערות על יד ימין פעם אחת ומכוין לאות ראשונה שהוא י'. אחר כך מערה על ימין ומכוין לאות ו', ואחר כך על שמאל ומכוין לאות ו' מערה על ימין ומכוין לאות ד' ככה ימשיך עד שיגמור

קכח תיקון סדר בראשית הברית

כל עשר אותיות על ידי נטילת ידים בדילוג, פעם אחת על ימין ופעם על שמאל.

אחר כך מערה על יד ימין עשר פעמים רצופין ומכוין לכל עשר אותיות זה אחר זה אות אחת לכל נטילה ואחריה עשר פעמים על יד שמאל רצופין ומכוין להעשר אותיות אות לכל נטילה.

וסדר זה להמרגיל עצמו בו בזמן קצר נעשה קל למאד אף שתחלתו נראה כי כבד ממנו הדבר ההרגל נעשה טבע וכשכבר נתרגל בו ימשך הנטילה מרישא עד גמירא מינוט אחד ולא יותר. וחבל להתעצל בדבר כזה שעולה בנקל וראשו מגיעה השמימה. ונכון שבלילה מיד אחר קיום העונה יטול ידיו בסדר זה.

ויצטער על שאי אפשר לו לעת עתה לטבול ממש ויחשוב בעת הנטילה שבזה סרה הטומאה ומתלבש, ומכל מקום לא יסמוך על זה לקום מאוחר בבוקר כי עצה זו נתקנה לאונס ולא לסמוך על זה לכתחילה. (ועיין עוד בחלק ב' בעניני טבילה).

ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו
עץ פרי עושה פרי למינו וירא אלקים כי טוב
(בראשית פרק א' פסוק י"ב)

דא ברית קודש וכו'.

(הקדמת זוהר דף א' ע"א, זוהר בראשית דף ל"ג)

ויאמר אלקים ישרצו המים שרץ נפש חיה
ועוף יעופף על הארץ על פני רקיע השמים

(בראשית פרק א' פרק כ')

איתא בזוהר, (בהקדמה דף יב עמוד ב'), פקודא^{לג} שתיתאה לאתעסקא בפריה ורביה. דכל מאן דאתעסק בפריה

לג) זה ברית הקיום הקדוש, נהר שנמשך ויוצא

תיקון סדר בראשית קכט הברית קכט

ורביה, גרים (וישב קפ"ו ע"ב) לההוא נהר למהוי נביע תדיר ולא יפסקון מימיו. וימא אתמליא בכל סטרין, (קנ"ב א) ונשמתין חדתינ מתחדשן ונפקין מההוא אילנא, וחילין סגיאין אתרביאו לעילא בהדי אינון נשמתין. הדא הוא דכתיב (בראשית א') ישרצו המים שרץ נפש חיה, דא ברית קיימא קדישא, נהר דנגיד ונפיק. ומיא דיליה אתרביאו ורחשין רחשא ורבויה דנשמתיה לההיא חיה.

ובאינון נשמתין^ל דעאלין בההיא חיה, נפקי כמה עופי דפרתן וטאסן כל עלמא. וכד נשמתא נפקא להאי עלמא. ההוא עופא דפרח ונפק בהדי האי נשמתא מההוא אילנא נפק עמיה, כמה נפקן בכל נשמתא ונשמתא (קס"ה ב, כ"א מ"א ב) תרין, חד מימינא וחד משמאלא. אי זכי אינון נטרין ליה דכתיב (תהלים צ"א) כי מלאכיו יצוה לך. ואי לא, אינון מקטרגי עליה. אמר ר' פינחס (זוהר הקדמה דף יג עמוד א) תלתא אינון

איתא בהקדמת הזוהר (דף י"ב ע"ב), מצוה שישית להתעסק בפריה ורביה. שכל מי שמתעסק בפריה ורביה, גורם לאותו נהר להיות נובע תדיר ולא יפסקו מימיו. והים מתמלא בכל צדדים, ונשמות חדשות מתחדשות ויוצאות מאותו אילן, וצבאות הרבה מתרבים למעלה עם אלו נשמות. זה הוא שכתוב ישרצו המים שרץ נפש חיה, זה ברית הקיום הקדוש, נהר שנמשך ויוצא. ומים שלו מתרבים ורוחשים רחישה וריבוי נשמות לאותה חיה.

(לד) ובאותן נשמות שנכנסים באותה חיה, יוצאים כמה עופות שפורחים וטסים בכל העולם. וכאשר נשמה יוצאת לזה העולם, אותו עוף הפורח ויוצא עם זאת הנשמה, מאותו אילן יוצא עמה. כמה יוצאים בכל נשמה ונשמה שנים, אחד מימין ואחד משמאל. אם זוכה הם שומרים אותו שכתוב כי מלאכיו יצוה לך. ואם לא, הם מקטרגים עליו. אמר רבי פנחס שלשה הם שעומדים אפטרופסים על בן האדם כאשר זוכה שכתוב אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף להגיד לאדם ישרו. אם יש עליו מלאך הרי אחד. מליץ שנים. אחד מני אלף להגיד לאדם ישרו הרי שלשה.

דקיימי אפוטרופסין עליה דבר נש כד זכי דכתיב (איוב ל"ג) אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף להגיד לאדם ישרו, אם יש עליו מלאך הא חד. מליץ תרי, אחד מני אלף להגיד לאדם ישרו הא תלת.

אמר רבי שמעון חמש^ל, דכתיב יתיר ויחננו ויאמר. ויחננו חד, ויאמר תרין, אמר ליה לאו הכי, אלא ויחננו דא קודשא בריך הוא בלחודוי דהא לית רשו לאחרא אלא ליה. אמר ליה שפיר קא אמרת.

ומאן דאתמנע^ל מפריה ורביה, כביכול אזעיר דיוקנא דכליל כל דיוקנין וגרים לההוא נהר דלא נגדין מימיו ופגים קיימא קדישא בכל סטרין. ועליה כתיב (ישעיה ס"ו) ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי, בי ודאי. דא לגופא. ונשמתיא לא עייל לפרגודא כלל ואטריד מההוא עלמא.

(הקדמת הזוהר דף י"ג עמוד א')

ויאמר אלקים ישרצו המים שרץ נפש חיה
ועוף יעופף על הארץ על פני רקיע השמים

(בראשית פרק א' פסוק כ')

דא ברית קיימא קדישא וכו'.

(זוהר בראשית)

לה) אמר רבי שמעון חמש, שכתוב יותר ויחננו ויאמר. ויחננו אחד. ויאמר שנים. אמר לו לא כך, אלא ויחננו זה הקדוש ברוך הוא בלבדו שהרי אין רשות לאחר אלא לו. אמר לו טוב אתה אומר.

לו) ומי שנמנע מפריה ורביה כביכול מקטין הדיוקן שכולל כל דיוקנאות וגורם לאותו נהר שלא מושכין מימיו ופוגם הברית הקדושה בכל הצדדים. ועליו כתוב ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי, בי ודאי. זה לגוף. ונשמתו לא נכנסת לפרגוד כלל ונטרד מאותו עולם.

**אליהו טס בארבע טיסות להיות
באותה מילה של הברית הקדושה**

דא אליהו, דטאס^{לז} כל עלמין בדי טאסין למיהוי תמן בההוא גזירו דקימא קדישא. ואצטריך לתקנא לה כורסיא ולאדכרא בפומה דא (לך לך צ"ג ע"א) כורסיא דאליה"ו. ואי לאו, לא שרי תמן.

(זוהר בראשית דף י"ג עמוד ה'. עיין הקדמת הזוהר דף רי"ז (ח"א) י"ב: וחלק ב' דף רל"ט עמוד א', וחלק ד' רפ"ג)

**ויברא אלקים את התנינים הגדולים ואת כל נפש החיה
הרמשת אשר שרצו המים למינהם ואת כל עוף כנף למינהו
וירא אלקים כי טוב**

(בראשית פרק א' פסוק כ"א)

איתא בזוהר, ויברא אלהים את התנינים הגדולים תרין אלין ערלה ופריעה גזירו דערלה ופריעה לבתר ואינון דכר ונוקבא, **ואת כל נפש החיה הרומשת דא רשימו דא"ת קיימא קדישא דאיהי נפש חיה קדישא כדקאמרן, אשר שרצו המים מיין עלאין דאתמשכו לגבה דאת רשימו דא ובגין דא אתרשימו ישראל ברשימו קדישא ודכיו לתתא כגוונא דאינון רשימין קדישין לאשתמודעא בין סטר קדישא לסטרא אחרא דמסאבו, אוף ישראל רשימין לאשתמודעא בין קדושא לעמין עכו"ם דאתיין מסטרא אחרא דמסאבא כמה דאתמר וכמה דרשים לון הכי רשים בעירי ועופי דילהון לבעירי ועופי דעמין עכו"ם זכאה חולקהון דישראל.**

(זוהר הקדמה דף י"ג עמוד א', ועיין שער המצות להאריז"ל דף י"ח)

לז) ועוף יעופף על הארץ, זה אליהו שטס כל העולם בארבע טיסות להיות שם באותה מילה של הברית הקדושה. וצריך לתקן לו כסא ולהזכיר בפיו זה הכסא של אליה"ו. ואם לא, לא שורדה שם.

קלב תיקון סדר בראשית הברית

ויברא אלקים את האדם בצלמו בצלם
אלקים ברא אתו זכר ונקבה ברא אתם
(בראשית פרק א' פסוק כ"ז)

מי ששומר הברית נעשה שותף להקדוש ברוך הוא

וזה לשונו בתקונים (תקון סט, דף צט:), ומאן דנטר לה^{לח}, איהו בהקש בשתפו עמי בדיוקנא דילי. עלה אתמר (בראשית א, כז) "ויברא אלקים את האדם בצלמו", בגין דמאן דנטר ברית זכה למלכות, הרי איהו בהקש לי בשתפו עמי וכו'. ומאן דנטר ברית, האי איהו עד עלה, עיין מאן "שמע", דלית מן "אחד". עד כאן לשונו בקיצור.

(ועיין זוהר בראשית דף כ"ב ע"א, זוהר חדש תיקונים דף פ"ט עמוד א')

ויצמח ה' אלקים מן האדם כל עץ נחמד למראה
וטוב למאכל ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע
(בראשית פרק ב' פסוק ט')

תא חזי כל מאן דנטיר ברית וכו'.

(זוהר חלק א' פרשת נח דף נ"ט ע"א, זוהר ח"א
דף כ"ו ע"א, חלק ג' פרשת שלח לך דף קס"ה ע"א)

ויאמר מי הגיד לך כי עירום אתה המן העץ
אשר צויתך לבלתי אכל ממנו אכלת
(בראשית פרק ג' פסוק י')

השומר בריתו הקב"ה נטר ליה משונאיו

מאן דנטר אות ברית^{לט} בכל אתר, בין בברית מילה בין בשבת

(לח) פירוש הזוהר: ומי ששומר אותו [את הברית], הוא בדומה לי בשותפות עמי בצלם שלי. עליו נאמר "ויברא אלקים את האדם בצלמו", כי מי ששומר הברית זכה למלכות, הרי הוא בדומה לי בשותפות עמי... ומי ששומר הברית, זה הוא "עד" עליו, אות עיין מן תיבת "שמע", ואות דלית מן תבת "אחד".

תיקון סדר בראשית הברית קלג

בין ביומין טבין, קודשא בריך הוא נטר ליה בגינה בכל אתר ומכסי עלוי משנאוי, כגוונא דמשה דאתמר ביה (תהלים צ"א, א') בצל שד"י יתלונן, וכגוונא דאסתר דסתיר לה מאחשורוש דאיהו ערל וטמא, ושוי באתרה שנית בדיוקנא דילה. הדא הוא דכתיב (אסתר ב', י"ג) כל אשר תאמר וגו', **בערב היא באה ובבוקר היא שבה אל בית הנשים שני, ואיהו נטיר לה מהמן הרשע**, הדא הוא דכתיב (תהלים ל"ב, ז') מצר תצרני, דאיהו צר ואויב.

(תיקוני זוהר, תיקון כ"א, דף ג"ח ע"א)

לט) מאן דנטיר אות ברית קודש, הקדוש ברוך הוא שומרו בכל אתר שצריך שמירה

פירוש הזהר: ומאן דנטיר אות ברית, שהיא מדת היסוד, בכל אתר דאיהי, בכל המצות הנקראות אות, בין בברית מילה ששומרה מלפגום בה, בין בשבת ויומין טבין הנקראים אות ושומרם מלחללם, קודשא בריך הוא נטר ליה בגינה, הקדוש ברוך הוא שומרו בזכות זו המצוה, בכל אתר שצריך שמירה, ומכסי עלוי משנאוי, שלא ישלוט עליו הסטרא אחרא, כגוונא דמשה דאתמר ביה בצל שד"י יתלונן, כדרשת חכמינו זכרונם לברכה (שבת פ"ח ע"ב) שמשא היה מתיירא מן המלאכים ופירש שד"י מזיו שכינתו עליו, וכגוונא דאסתר דסתיר לה הקדוש ברוך הוא מאחשורוש דאיהו ערל וטמא ושוי באתרה שנית, היינו שידה, בדיוקנא דילה, בצורת אסתר, הדא הוא דכתיב כל אשר תאמר ינתן לה וגו', שביקשה אסתר שלא ישלוט בה אחשורוש, אלא תנתן במקומה שידה, בערב היא באה ובבוקר היא שבה אל בית הנשים שני, היא מקום הנקבות של הסטרא אחרא, כי זה לעומת זה עשה אלקים, כמו שיש בקדושה בחינת רחל ולאה, כמו כן יש בסטרא אחרא, והשידית שנודמנה לאחשורוש תחת אסתר משם באה ולשם שבה, ועוד ואיהו נטיר לה מהמן הרשע שרצה לאבדה עם כלל ישראל יחד, הדא הוא דכתיב מצר תצרני, ומפרש דאיהו צר ואויב כמו שכתוב "איש צר ואויב המן הרע הזה", עד כאן.

ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן

ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים

(בראשית פרק ב' פסוק י')

ראשי תיבות מילה.

(עיין זוהר ויקרא קס"ו פרשת אחרי דף ע"ט
עמוד א', זוהר חדש פרשת בלק דף פ"ח ע"א)

ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכלו ממנו

כי ביום אכלך ממנו מות תמות

(בראשית פרק ב' פסוק י"ז)

וכן ברית מילה איהו כגוונא דאגוז וכו'.

(תיקוני זוהר כ"ד עמוד א', ועיין זוהר חדש תיקונים דף ע"א ע"א, ועיין באריכות
בזוהר חדש פרשת בראשית דף ל"א ע"א, שהגן עדן נמשל לאגוז עיין שם)

והנחש היה ערום מכל חית השדה אשר עשה ה' אלקים ויאמר אל

האשה אף כי אמר אלקים לא תאכלו מכל עץ הגן

(בראשית פרק ג' פסוק א')

וברש"י דיבור המתחיל והנחש, והנחש היה ערום - מה ענין

זה לכאן היה לו לסמוך (פסוק כא) ויעש לאדם

ולאשתו כתנות עור וילבישם. אלא למדך מאיזו עילה קפץ

הנחש עליהם, ראה אותם ערומים ועוסקים בתשמיש לעין כל

ונתאוה לה.

ואיתא ברמב"ן פרשת בראשית (פרק ג' פסוק כ"ב ד"ה והאדם

חטא), והאדם חטא בפרי עץ הדעת תחתון ועליון,

במעשה ובמתשבה וכו' עיין שם.

הערב רב הם שגרמו הגלות

ואיתא בזוהר, בההוא זמנא^מ מתעברין ערב רב מעלמא, ואתמר בישראל ובמשה כל חד בבת זוגיהו ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבששו, דאתעבר ערוה מעלמא. דאלין אנון דגרמו גלותא ערב רב ודאי. ועליהו אתמר, **והנחש** היה ערום^{מב} מכל חית השדה וגומר. ערום לרע מכל חיון דאומין דעלמא עובדי עבודה זרה, ואנון בנוי דנחש הקדמוני דפתי לחוה. וערב רב ודאי אנון הוּו זוהמא דאטיל נחש בחוה, ומההיא זוהמא נפק קין וקטל להבל רועה צאן דאתמר בה בשגם הוא בשר, בשגם זה הבל. בשגים ודאי איהו מש"ה וקטיל לה, ואיהו הוה ברא בוכרא דאדם.

(זוהר חלק א' פרשת בראשית דף כ"ח עמוד ב')

איתא בזוהר, והנחש היה ערום^{מב} מכל חית השדה. רבי יוסף אמר האי אילנא דקא אמרון, הוה מתשקי מלעלא ואתרבי, והוה חדי כמה דאת אמר ונהר יוצא מעדן להשקות

(מ) באותו זמן נעברים ערב רב מהעולם, ונאמר בישראל ובמשה כל אחד בבת זוגם ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבששו, שנעברת ערוה מהעולם. שאלו הם שגרמו הגלות ערב רב ודאי. ועליהם נאמר.

(מא) והנחש היה ערום מכל חית השדה וגומר. ערום לרע מכל חיות של אומות העולם עובדי עבודה זרה, והם בני הנחש הקדמוני שפיתה את חוה. וערב רב ודאי אלו הם זוהמה שהטיל נחש בחוה, ומאותה זוהמה יצא קין והרג את הבל רועה צאן שאמרנו בו בשגם הוא בשר, בשגם זה הבל. בשגים ודאי הוא מש"ה והרג אותו, והוא היה הבן הבכור של אדם.

(מב) והנחש היה ערום מכל חית השדה. רבי יוסי אמר זה האילן אשר אנו אומרים, היה מושקה מלמעלה וגדל, והיה שמח כמו שאתה אומר ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, הגן זו האשה. ונהר זה היה עולה בו ומשקה אותו והיה הכל אחד (ואו ה' אחד ושמו אחד). שהרי משם ולמטה הוא פירוד שכתוב ומשם יפרד.

קלו תיקון סדר בראשית הברית

את הגן, הגן דא אתתא. ונהר דא הוה עיל בה ואשקי לה והוה כולא חד (וכדין ה' אחד ושמו אחד). דהא מתמן ולתתא איהו פירודא דכתיב ומשם יפרד.

והנחש^{מג}, רבי יצחק אמר דא יצר הרע, רבי יהודה אמר נחש ממש. אתו לקמה דרבי שמעון אמר לון ודאי כלא חד. וסמ"אל הוה ואתחזי על נחש, וצולמה דנחש דא איהו שטן וכלא חד.

תנינא^{מד} בההיא שעתא נחת סמ"אל מן שמיא רכיב על נחש דא, וצולמה הוו חמאן כל ברין וערקן מנה. ומטן לגבה אתתא במלין, וגרימו מותא לעלמא, ודאי בחכמה איתי סמ"אל לוטין על עלמא, וחבל אילנא קדמאה דברא קדשא בריך הוא בעלמא.

מלחמת יעקב אבינו עם הס"מ

ומלה^{מה} דא הוה תלי על סמ"אל, עד דאתא אילנא אחרא קדישא דאיהו יעקב, ונטל מנה ברכאן דלא יתברך

(מג) והנחש, רבי יצחק אמר זה יצר הרע, רבי יהודה אמר נחש ממש. באו לפני רבי שמעון אמר להם ודאי הכל אחד. וסמ"אל היה ונראה על נחש, וצורת נחש זה הוא שטן והכל אחד.

(מד) שנינו באותה שעה ירד סמ"אל מן השמים רוכב על נחש זה, וצורתו היו רואים כל הבריות ובורחים ממנו. והגיעו אצל האשה בדברים, וגרמו מות לעולם, ודאי בחכמה הביא סמ"אל קללות על העולם, והשחית האילן ראשון שברא הקדוש ברוך הוא בעולם.

(מה) ודבר זה היה תלוי על סמ"אל, עד שבא אילן אחר קדוש שהוא יעקב, ולקח ממנו ברכות שלא יתברך סמ"אל למעלה ועשו למטה. שהרי יעקב דוגמת האדם הראשון היה, (ויזפיו) של יעקב יזפיו של האדם הראשון היה. ועל כן כמו שמנע סמ"אל ברכות מהאילן הראשון, כך גם מנע יעקב שהוא האילן, דוגמת האדם,

סמ"אל לעלא ועשו לתתא. דהא יעקב דוגמא דאדם הראשון הוה, (ושופרה) דיעקב שופרה דאדם הראשון הוה. ועל דא כמה דמנע סמא"ל ברכאן מאילנא קדמאה, הכי נמי מנע יעקב דאיה אילנא, דוגמא דאדם, מסמא"ל ברכאן מלעלא ומתתא. ויעקב דידה נטיל בכלא, ועל דא (בראשית ל"ב) ויאבק איש עמו כתיב.

הנחש הוא מלאך המות שגרם מות לכל העולם

והנחש היה ערום^מ, דא יצר הרע דא מלאך המות, ובגין דנחש איהו מלאך המות גרם מותא לכל עלמא. ודא הוא רזא דכתיב (שם ז') קץ כל בשר בא לפני. דא הוא קצא דכל בשרא, דנטיל נשמתא לכל בשרא ואקרי הכי.

(זוהר חלק א' פרשת בראשית דף ל"ה עמוד ב')

איתא בזוהר, **והנחש היה ערום דא יצר הרע דא מלאך המות** ובגין דנחש איהו מלאך המות גרם מותא לכל עלמא ודא הוא רזא דכתיב (בראשית ו') קץ כל בשר בא לפני, דא הוא קצא דכל בשרא דנטיל נשמתא לכל בשרא.

איתא בזוהר, רבי שמעון פתח^מ ואמר (הושע ו') והמה כאדם עברו ברית שם בגדו בי. מאן יגלה עפר מעיניך אדם

מסמא"ל ברכות מלמעלה וממטה. ויעקב שלו לקח בכל, ועל זה ויאבק איש עמו כתוב.

(מו) והנחש היה ערום, זה יצר הרע זה מלאך המות, ובגלל שהנחש הוא מלאך המות גרם מות לכל העולם. וזה הוא הסוד שכתוב קץ כל בשר בא לפני. זה הוא הקץ של כל בשר, שלוקח הנשמה לכל בשר ונקרא כך.

(מז) רבי שמעון פתח ואמר והמה כאדם עברו ברית שם בגדו בי. מי יגלה עפר מעיניך אדם הראשון, שהקדוש ברוך הוא ציוה לך מצוה אחת ולא יכלת לעמוד בה. מפני שהתפתית על דברים רעים שהסטין לך אותו נחש רע שכתוב והנחש היה ערום, ומשום כך התפתית אחריו וגרמת מיתה לעצמך ולכל אלו תולדות שיצאו

קדמאה, דקדשא בריך הוא פקיד לך פקודא חדא ולא יכילת לקימא בה. בגין דאתפתית על מלין בישין דאסטי לך ההוא חויה בישא דכתיב (בראשית ג') והנחש היה ערום, ובגין כך אתפתית אבתרה וגרמת מיתה לגרמך ולכל אנון תולדין דנפקו מינך. תא חזי דכל מאן דאתפתא אבתרה ונחית לגבה, ברגעא חדא יתאביד לגבה.

(זוהר חלק ב' פרשת פקודי דף רס"ב ע"ב)

והנחש הי"ה ערו"ם מכל חית השדה. תאני ר' יוסי זהו יצר הרע שהוא הנחש המסית לבני אדם ולמה נקרא נחש מה הנחש הולך עקלתון ואינו הולך בדרך ישרה כך יצר הרע משטיין לאדם בדרך רע ולא בדרך ישר.

(זוהר חדש חלק א' פרשת בראשית דף ל"א עמוד ב')

ראה עוד זוהר חלק ג' פרשת תזריע דף מ"ז עמוד א')

עזי פנים שבדור באים מהטומאה

כתבו קצת מחכמי הקבלה כי השערות אשר הם סביבות הערלה רומזות לכחות הטומאה אשר הם סביבות העליון הברית, וכשיוצא שכבת זרע לבטלה מתעטפים שם אותם הכחות לפי שמצאו מקום על מה יחולו. **פקח עיניך כמה הוא עונש של המוציא זרע לבטלה**. ואמרו חכמינו זכרונם לברכה כל המקשה עצמו לדעת יהי בנידוי. **ראה להיכן דחו אותו לצד התמורות ששם הוא מקום הנדה והנידוי**. והנה זה הענין מושכל וכל החכמים האריכו בו ואין להאריך. והנה טעם האשה אשר תהי' זבה שהיא טמאה, לפי שהדמים הטמאים הם באים מצד שמאל אשר מהזהמא שהטיל נחש הקדמוני בחוה, והנה כל זמן שהוורידין פתוחין כחות הטומאה משפיעין והנה אם תבא שם נשמה הנה היא מאותן הכחות והן עזי פנים.

ממך. בוא ראה שכל מי שמתפתה אחריו ויורד אצלו, ברגע אחד יאבד אצלו.

תיקון סדר בראשית הברית קלט

(צפנת פענח. כתיבת יד דף שי"ג עמוד א', מדרש תלפיות)

ותפקחנה עיני שניהם **וידעו כי ערומים הם** ויתפרו עלה תאנה
ויעשו להם חגרת

(בראשית פרק ג' פסוק ז')

מילה ופריעה הם מלבושים של נפש רוח ונשמה וכו' כי
החטא גורם שנסתלק הלבוש.

(חסד לאברהם)

הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב

(בראשית פרק ג' פסוק טו)

ובספר הליקוטים מהאריז"ל פרשת בראשית (סימן ג' דף י"ז,
י"ח, י"ט), על הפסוק והנחש היה ערום וזה לשונו:

דע כי קודם חטאו של אדם הראשון לא הוה יצר הרע
וקליפה בעולם, אלא הדינים הבאים מכח שבירת הכלים
מצאו הגוף של הנחש מוכן לקבלם... **ומהם הן יותר קשה**
מכולם, וממנה נתהוה הנחש, והיא עצמה צורת נחש. וכן
הנחש, גם כן יותר דין קשה מכל החיות. ואותיות מנצפ"ך...
הם התפשטות של ה' גבורות, ושרשם נקרא בזוהר בוצינא
דקרדוניתא, והם עולים פ"ר. וכן עולה סנדלפון, שהוא מלאך
היער, כרמוז בפסוק (שיר השירים ה' א') אכלתי יערי עם דבשי,
כמו שכתבתי בעזרת ה'.

ובכח אלו הדינים נתקנא הנחש באדם בסיבת חוה, והטיל
בה זוהמא, ואחר כך השיאה לאכול הפרי. וכשראתה
שהיא נפלה ברשת היצר הרע, בקשה להפיל גם לאדם, ונתנה
לו ואכל, דכתיב ותתן גם לאישה עמה. פירוש לדעתה בלבד.
ואחר שאכל בלתי ידיעתו, חזר ואכל בידיעתו וברצונו, לפי
שתכף שלט בו יצר הרע, ואוכל, שאכל אותם הה' גבורות
שהיו ממותקים בה' חסדים חזרו לתקפם, והיא האכילה גם

כן לכל בעל חי, ונפלו כולם ברשותה, חוץ מעוף אחד ששמו חול, דכתיב (איוב כ"ח י"ט) וכחול ארבה ימים.

וזהו התחלת היצר הרע בעולם בפועל, ומיד נתהוו הקליפות וסטרא אחרא, כי עד עתה לא היו כי אם דינים בפועל, והקליפות בכח דקים מאוד שלא היו נראים כלל, אחר כך נתעבו הדינים, ויצאו הקליפות בפועל וקטרגו על הקדושה, כמו שאמר הכתוב (בראשית ג' ט"ו) **הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב**. פירוש, כי להיות שנולדה קטטה בעולם, הקליפה הוא רוצה לינק מן הקדושה, ואינה שולטת כי אם בעקב של קדושה, והקדושה רוצה להסיר נצוצות הקדושה הבלועה בראשה של הקליפה וכו', **ר"ע** שהוא **ראש עקב** כזה, **ער** בכור יהודה, שהיה שמו **ע"ר** שהוא **עקב** ^{מ"ה} **ראש**, להורות כי **עקב הקדושה שולטת בראש של הקליפה להסיר בלעו מפיו, כדכתיב** (תהלים ע"ד י"ב) **שברת ראשי תנינים על המים**, כלומר, שמשבר ראשי הקליפות על עסקי המים, שהם טיפין של חסד הבלועים בראש הקליפה, הנקראת תנינם חסר, להורות לראש הקליפה הזאת, היינו שאמר רבי שמעון בן יוחאי עליו השלום בפרשת בא אל פרעה בפסוק עצמו ואמר,

מח) וכמו שכתוב "עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמר משמרתי מצותי חקותי ותורתני" סופי-תיבות ברית. (ראה בזהר חלק ג' פרשת ויקרא דף י"ג:) שהשומר הברית נחשב כאילו קיים כל התורה כולה. וידוע דאברהם אבינו עליו השלום בא לתקן חטא אדם הראשון (כנזכר לעיל בספר הליקוטים, ועל כן נשא את הגר עיי שם). ועל כן כתוב בתורה **"עקב אשר שמע אברהם בקלי"** וכמובא עקב אשר שמע וגו'. יש בפסוק יו"ד תיבות כנגד יו"ד הדברות שבהם עקב תיבות, וכנגדה נתנסה יו"ד נסיונות וקיים עולם שנברא בי מאמרות. עקב שנים שמע בקולי דבן ג' שנים הכיר בוראו ושנותיו קע"ה. **עקב אשר שמע אברהם** בגימטריא קיים אף ערובי תבשילין, ונתוסף לו ה"א יתירה על שמו, כנגד בקולי משמרתי מצותי חקותי ותורותי.

תיקון סדר בראשית קמא הברית קמא

כי אלו התנינים יש נקב בראשם, לרמוז בית קיבול שיש להם בראשם, לשאוב השפע מעקב הקדושה, וער בכור יהודה לא עשה כן, אלא ששחת ארצה והגביר הקליפה, בשופכו הזרע של ברית קודש ארצה ביד הקליפות, ועשה שראש הקליפה שלט בעקב הקדושה ונתהוו ממנו, והפך ע"ר לר"ע, והמיתו ה' ^{מט} שהוא השליט איתנא דמותא, ולזה נדבק במות. הרי מבואר, שבשביל חטא אדם הראשון נתהוו כל הדברים הנזכרים.

ודע כי ה' גבורות הם ה' הויו"ת בניקוד אלהי"ם, שעולים ק"ל, ולזה עמד אדם הראשון בנהר גיחון עד צוארו

(מט) אנו מתפללים הצילנו מבני נכר, רצה לומר הם הקליפות בנים זרים המתהוים מטפין פסולין הללו נקראו בני נכ"ר ראשי-תיבות נהפכו כקשת רמיה. כי קשת זה הוא רמיה כי דרך הקשת שהורג את זולתו ולא לו, אבל הקשת רמיה הורג את עצמו וכן המוציא זרע לבטלה ומורה בקשתו הורג את עצמו ולא לזולתו. (תורת משה).

קץ כל בשר, מסטרא דימינא נקרא קץ הימין. ומסטרא דשמאלא קץ כל בשר, למאן דמחבל אורחיה על ארעא אות ברית קודש, (ילקוט ראובני).

בבעל הטורים בפרשת במדבר מביא מסורה וחיו ולא ימותו וחיו את בניהם ושבו. לפי דאיתא בילקוט כי תשא על פסוק ורב חסד, וזה לשונו: עשה אדם עבירה וחייב מיתה עליה הקדוש ברוך הוא ממתין לו עד שנושא אשה והוליד בן ראשון ושני והקדוש ברוך הוא נוטלו ממנו נמצא זה פורע חובו וכו' וידוע שעל ידי חטא זה חייב מיתה שיכרתו ימיו ושנותיו או שבניו ימותו, ועל כן אם רוצה אדם וחיו ולא ימותו, או גם וחיו את בניהם גם כן שגם בניו לא ימותו, אזי אין דרך אחר אלא ושבו בתשובה, וכתוב (ישעי' פרק כ"ח פסוק י"ח) וְכִפַּר בְּרִיתְכֶם אֶת מוֹת, שהפוגם בריתו אין לו כפרה רק במיתתו (ראה זוהר חלק א' פרשת ויחי דף רי"ט עמוד ב').

קמד תיקון סדר בראשית הברית

ואיתא בזהר הקדוש דפניו של אדם הוא א' היינו שני עינים הם ב' יודין והחוטם^ב הוא ו' והוא צלם אלקים שעל פניו של אדם. והנה כאשר האדם פוגם בעיניו ומסתכל בעריות מקלקל השני יודין ונתקלקל צורת הפנים ואז נמשל כבהמה, ועל כן הם מושלים עליו חס ושלוש נמשל כבהמות נדמו, וזהו הכוונה כל שרוח הבריות נוחה הימנו לשון נייחא והשקטה. והבריות משמע גם בהמות וחיות. אבל כאשר שומר עיניו ויש לו צורת א' צורת הפנים אז נתקיים בו יברכך ה' שיהי' לו השני יודין ועל ידי זה וישמרך, יש לך ממילא צורת ו', ויש לך צורת הא, ויהיה לך שמירה, ואמר אחר כך יאר ה' פניו. יאר ה' גם כן שני יודין, ואז ממילא ויחונך יתן לך חן ופחד החיות ממך, וישם לך שלום וחית השדה השלמה לך, וייראו ממך^ג.

(שפת אמת)

ויגרש את האדם וישכן מקדם לגן עדן את הכרבים
ואת להט החרב המתהפכת לשמר את דרך עץ החיים

(בראשית פרק ג' פסוק כ"ד)

רב הונא בשם רבי אבא אמר החרב זו המילה שנאמר (יהושע ה') עשה לך חרבות צורים וכו'.

(מדרש בראשית פרשה כח)

אמר אדם קדמאה קמיה דקודשא בריך הוא מי מציל את בני מחרב המתהפכת, אמר לו, חרבא דמילה וכו'.

(תיקוני זוהר תיקון ל"ז, וזהר חדש חלק ב' דף פ"ג ע"א, ועיין זוהר השמטות לחלק א' דף רס"ו עמוד א')

(ג) עיין זוהר האדרא רבא חלק ג' פרשת נשא דף ק"ל ע"ב באריכות עיין שם.

(נד) תיקוני זוהר, תיקון כ"א דף נ"ח עמוד א'.

תיקון סדר בראשית הברית קמה

הן גרשת אותי היום מעל פני האדמה
ומפניך אסתר והייתי נע ונד בארץ והיה כל מצאי יהרגני
(בראשית פרק ד' פסוק י"ד)

סופי תיבות מילה.

(עיינין זוהר בראשית ובשל"ה)

ויאמר לו ה' לכן כל הרג קין שבעתים יקם וישם ה' לקין
אות לכלתי הכות אתו כל מצאו
(בראשית פרק ד' פסוק ט"ו)

האות זה ברית מילה (זוהר חדש - תיקונים דף צ' עמוד ב', ודף צ"ד
עמוד א').

שכינתא אתקריאת אות ברית מסטרא דצדיק יסוד עולם זאת אות הברית בסיני

איתא בזוהר, (השמטות, בראשית חלק א דף רס"ו עמוד א, סימן מח,
רעיא מהימנא (שייך לדף צא ע"ב), שכינתא^{נה} אתקריאת אות
ברית מסטרא דצדיק יסוד עולם. זאת אות הברית, בסיני, (ס"א
בינו), עמודא דאמצעיתא, ובין בני ישראל, נצח הו"ד, אות, דא
צדיק, היא, דא שכינתא. (שמות לא) כי ששת ימים עשה ה' את

נה) צדיק יסוד עולם - השכינה נקראת אות ברית מצד של
צדיק.

השכינה נקראת אות ברית צד של יסוד עולם זאת אות
הברית, (בסיני), [בינין], עמוד האמצע, ובין בני ישראל, נצ"ח הו"ד,
אות, זה צדיק, היא, זו השכינה. כי ששת ימים עשה ה' את
השמים. מִפְתָּ"ר עד עמוד האמצע, שאין ששה בכל מקום אלא
מצד האות ו', ואין שביעי אלא מצד האות י', עטרה על ראשו.
חכמ"ה עליונה אות (היא) [הוא], חכמה תחתונה אות היא. ותקנו
למול לשמונה, שהוא שם (נ"א שהם ח' מן) חכמ"ה עד יסוד, לקבל
בהם י' קטנה, להעלות אותה עד כתר להיות עטרה על ראשם,
ותקנו לשם הערלה בכלי ועפר, לקיים ונחש עפר לחמו.

קמו תיקון סדר בראשית הברית

השמים. מכת"ר עד עמודא דאמצעיתא, דלית שית בכל אתר אלא מסטרא דאת ו', ולית שביעי אלא מסטרא דאת י', עטרה על רישיה חכמ"ה עלאה אות היא, חכמה תתאה אות היא. ותקיננו למגזר לתמניא, דאיהו תמן חכמ"ה עד יסוד, לקבלא בהון י' זעירא, לסלקא לה עד כתר למהוי עטרה על ראשיהון, ותקיננו לשויה ערלה במנא ועפרא, לקיים (ישעיה סה) ונחש עפר לחמו.

הלוא אם תיטיב שאת ואם לא תיטיב לפתח חטאת רובץ
ואליך תשוקתו ואתה תמשל בו
(בראשית פרק ד' פסוק ז')

דא פתחא דגופא ואיזה זה פתחא דגופא זה המילה.
(זוהר חלק ב' פרשת בא דף ל"ו ע"א. ועיין עוד זוהר בראשית דף ל"ו ע"ב)

ולשת גם הוא ילד בן ויקרא את שמו אנוש
אז הוחל לקרא בשם ה'
(בראשית פרק ד' פסוק כ"ו)

עיין זוהר חלק א' פרשת בראשית דף נ"ו עמוד א', וזוהר חדש תיקונים דף צ' עמוד ב', ודף צ"א עמוד א'.

ויקרא את שמו נח לאמר **זה ינחמנו** ממעשנו
ומעצבון ידינו מן האדמה אשר אררה ה'
(בראשית פרק ה' פסוק כ"ט)

בתרי טעמי לפי דאיתיליד מהול וכוי
(עיין תיקוני זוהר תיקון ס"ט. ועיין זוהר חדש פרשת נח דף ל"ז ע"ב, ועיין זוהר חדש תיקונים דף פ"ו ע"ב)

ויחי אדם שלשים ומאת שנה **ויולד בדמותו כצלמו**
ויקרא את שמו שת
(בראשית פרק ה' פסוק ג')

אבל עד כאן לא הוליד בדמותו כצלמו רק הוליד שדין רוחין

תיקון סדר בראשית הברית קמו

לילין מטיפות קרי שראה באותן ק"ל שנה שפירש מאשתו והן הם נגעי בני אדם .

(מקובלים, ועיין מה שהבאנו לעיל מספר הליקוטים)

אם נטר אות ברית בתרווייהו (בערלה ובפריעה) איהו בצלמנו כדמותנו ואם לאו לאו. אי מקיים זכור ושמור בשבת איהו בצלמנו כדמותנו ואם לאו לאו. בצלמנו כדמותנו ואם לאו לאו.

(תיקוני זוהר תיקון ט"ז. ועיין עוד זוהר חדש תיקונים דף צ' ע"א)

וכל יצר מחשבות לבו רק רע כל היום

(בראשית פרק ו' פסוק ה')

שהיו משחיתים דרכם והיו מוציאין זרע לבטלה, ועל כן וינחם ה' כי עשה את האדם בארץ ויתעצב אל לבו, ויאמר אמחה את האדם אשר בראתי מעל פני האדמה סופי תיבות מילה.

(ועיין מדרש רבה ותנחומא)

למה חמור החטא של מוציא זרע לבטלה יותר מכל שאר החטאים?

אמר המעתיק, בספר הזוהר משמע שאין תיקון להוצאת זרע לבטלה¹, אך אמנם עיין לוחות הברית התיקון שנתן,

(נו) ראה בזוהר הקדוש פרשת ויחי (דף רי"ט עמוד ב') דלא מהני תשובה רחמנא לצלן על חטא הידוע, ובמקום אחר בזוהר הקדוש (פרשת נח דף ס"ב עמוד א') אמרו דרק תשובה סגי מהני, וכן איתא בזוהר הקדוש פרשת ויקהל (דף רי"ד עמוד ב') דרק תיובתא שלימתא, תיובתא דאיהי אתחזייתא על כל עובדוי וכו', עד כאן לשוננו. (ועיין יומא דף פ"ו עמוד א'. זוהר הקדוש סוף פרשת במדבר. דברי חיים פרשת נח על הפסוק "קץ כל בשר בא לפני").

[פירוש הזוהר: תשובה שלימה, תשובה שהיא ראויה לחפות על כל מעשיו.]

וגם דקדקו מלשון הזוהר ואלו החסידים המחמירים לומר אין תיקון להוצאת זרע לבטלה כאשר שמעתי מפייהם, הם המרבים פושעים בישראל ומרחקים לבני אדם מתחת כנפי השכינה, שכל מי שיש בו עון זה ושומע מפייהם שאין לו תקנה הולך ועושה מה שלבו חפץ באומרו וכאשר אבדתי אבדתי, ואלו הגורמים כך אינן חסידים כי אם חסרים ועונשם כבד משלהם שהידתו נפשות מהקדושה ונתנום מנתה לצד התמורות, וכשדברתי עמהם למה מכבדים לעושים כן באומרם להם שאבדה תקותם ויענו אותי ויאמרו כדי להרחיקו להבא בתכלית הריחוק ולא יוסיף לעשות כך בראות שאין תיקון לעונו ואמרתי להם ניחא שמועילים דברים אלו לבחור שעדיין לא חטא, בזה ובשמעו חומרת החטא לא יבוא לידי כך.

אמנם למי שכבר נכשל מה יענו, שהרי מוסיף על חטאתו פשע באומרו שכבר אבדה תקותו, על כן טוב שלא להחמיר הדבר לפני ההמון רק כשאר החטאים שיש להם תשובה, וגם כל הבא לשאול על הדבר לא יחמירו בתשובתו פן יבעט ולא יעשה כלום ובפרט בהיות הדבר בעיניו דבר קל כיון שלא עבר על אחת מהערייות הכתובות בתורה, ובהיות מקילין להם עשיית התשובה מקבל אותם באהבה רבה ובנפש חפצה ומתחיל בעשייתה, ואותה התחלה מועטת מרגילו אל המרובה

ועיין בספר הקדוש "נועם אלימלך" בהנהגותיו, כי חטאת נעורים של האדם מסמין עיניו שלא יראה האמת, עיין שם. ובעונותינו הרבים חטא זה הוא גורם השפלות הגדול בדורנו, שאין אנו יכולים להתעלות במדרגות עבודת השם יתברך, כי חטא זה מסמא עינים רחמנא לצלך ומעכב, ואילו זכינו לתקן חטא זה ויקבל השם יתברך בחינת תשובתינו ויענה ויאמר סלחתי, כבר נהייתה הגאולה שלימה.

תיקון סדר בראשית קמט הברית קמט

דהבא לטהר מסייעין אותו, ואני קבלתי סוד גדול ומופלא על ענין של קרי מרעיש את שומעיהם אין להעלותו על הספר בדיו.

בכל פעם שלבו חומד, הולך בסתר ועובר, ואינו נותן את לבו שהקדוש-ברוך-הוא רואה הכל מה שהוא עושה בסתר

למה חמור כל כך חטא של המוציא זרע לבטלה יותר מכל החטאים. ויש לומר לפי שבכל החטאים שבעולם יש לאדם מונעים הרבה כגון לגנוב יש לו מניעה מדאגת פן יתפסהו לגנב, או פן החדר הוא סגור מאד, וכן בעריות פן לא תתרצה ותגלה קלונו בקהל, או תגלה האשה שחטא עמה ומתוך כך אדם מונע עצמו מלחטוא, ולפעמים הוא מונע עצמו אחרי שאינו תולה הכל בדעתו כי תלוי גם בדעת אחרים, אבל חטא של קרי הוא תלוי בו לבד ואין שום מונע, **ובכל פעם שלבו הרע הוא חומד הולך בסתר ועובר, ואינו נותן את לבו שהקדוש-ברוך-הוא רואה בסתר, כי אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות ורוח זנונים ומטמא שכלו ואין יראת השם במקום ההוא.**

(לוחות הברית, מדרש תלפיות)

השופך דם האדם כאלו ממעט את הדמות כי בצלם אלקים עשה את האדם

אמר המעתיק, נראה שחומרת עון זרע לבטלה ידוע שהמוח ניזון ממובחר הדם הנעשה מהמאכל, שאותו דם עולה למוחין באמצעות הלב כדי להחזיק את המוח וישפיע כח לכל האברים כדי לקיים את האדם בבריאות ושיחי, וממובחר הדם העולה למוח מתהווה הזרע.

**אם הטוב שהקדוש-ברוך-הוא מטיב לו לעשות שמובחר
הדם יעלה למוחין כדי לתת לו חיים ובריאות, באותו דבר
מכעיסו לשפוך דמים בזרעו לבטלה**

והנה זה המשחית זרעו שופך דמים כאחז"ל על פסוק סוחטי
הילדים¹² וכ"ו ולפי זה אין עון גדול כזה ולא יכולהו
רעיון שאם הטוב שהקדוש-ברוך-הוא מטיב לו לעשות
שמובחר הדם יעלה למוחין כדי לתת לו חיים ובריאות באותו
דבר מכעיסו לשפוך דמים בזרעו לבטלה, והוא כמלך שנותן
מתנה לאדם כדי שיחי' בה כל ימיו ובאותה מתנה עצמה
מבקש בבזיון של מלך ולהכעיסו, יש לזה תקומה גם זה
המשחית זרעו שהיא המתנה שנתן לו דהיינו הזרע להחזיקו,
ובדבר זה כועס לו להשחיתו לבטלה, דהיינו ששופך דמים,
והשופך דם האדם כאלו ממעט את הדמות, כי בצלם אלקים
עשה את האדם יש עון גדול כזה.

(מדרש תלפיות)

**בו יבואר הטעם למה אמרו חז"ל שהמוציאים זרע לבטלה
נקראים "סוחטי הילדים"? מפני שהם ממש
"שוחטים ילדים", שזה נקרא שוחט בניו**

ב"ראשית חכמה" כתב, הטעם הוא שהטיפה, שיצאה
לבטלה, כיון שלא בא אל הנקיבה, מיד
החיצוניות מזומנת ולוקחת חימום הרע ההוא, נמצא שיש ביד
החיצונים כל אותן הנשמות הראויות לבוא באותן הטיפות,
וכאשר נשא אשה ולא עשה תשובה כראוי, החיצוניות מזומנת
שם אותן הנשמות הטהורות העשוקות בידיה ובניו מתים
כשהם קטנים בתוקפא דאמהן, כמו שכתוב בסבא, ובהיותו

נז) ראה נדה (דף י"ג עמוד א'), ועיין של"ה שער האותיות - עמק
ברכה י"ב, ועיין כלי יקר שמות (פרק כ' פסוק כ"ח), רבינו בחיי
בראשית (פרק ו' פסוק י"ב).

תיקון סדר בראשית הברית קנא

מצטער על מיתות בניו מתכפר על שהיה חייב מיתה לשמים, שהרי גם הוא מת במקצת, ובלבד שיעשה תשובה מכאן ואילך, ועל עוון זה נאמר, "גם בכנפיך נמצאו דם נפשות אביונים", ועליו נאמר, "שוחטים ילדים", שזה שוחט בניו ממש, ולכך אינו רואה פני השכינה אלא אם יעשה תשובה כראוי, ואף על פי שנאמר, "לא ימותו בנים על אבות", **כתב האלשיך הקדוש**, הענין הזה המתים בקטנות הוא על מעשיו הראשונים, שעושים בגלגול האחד, והקדוש ברוך הוא יודע אשר יבחר האיש במעשיו, ומאז שנולד לו זה הבן, זרק בו נשמה העתידה למות בעת יעוות מעשיו, וידאג עליו ויכופר לו, באופן שיציאת ב' כוונות אל הפועל במשפט ובצדק.

בעזרת השם יתברך

סדר נח

אלה תולדות נח **נח איש צדיק**
 תמים היה בדרתיו את האלקים התהלך נח
 (נח פרק ו' פסוק ט')

צדיק תמים נקרא שומר הברית.

(זוהר הקדוש)

אלה תולדות נח **נח איש צדיק תמים**
 היה בדרתיו **את האלקים התהלך נח**
 (נח פרק ו' פסוק ט')

לפי שהיה שומר הברית נקרא צדיק תמים.

(זוהר)

השומר ברית נשמר מן המזיקין

בזוהר הקדוש פרשת שלח (תלק ד' דף קס"ה ע"א) כתב וזה
 לשונו: זכאה^א עמא דכל דא מחכאן אי חסידא
 קדישא מאן דנטיר ברית שוי ליה אבתרוי ואיהי לקמא ואי
 תימא מאן נטיר לאחורא הא נטירו רב ועלאה מכולא דנטיר
 ליה. ומאן איהו צדיק עלאה ברחימו סגי. עאל בין צדיק וצדק
 ואשתכח נטיר מכל סטרין. זכאה מאן דנטיר ברית דא ועל דא

(א) **פירוש הזוהר:** זכאי העם שכל זה מחכים. אהה חסיד
 קדוש, מי ששומר ברית שם אותו אחריו והיא לפניו. ואם תאמר
 מי שומר לאחור, הרי שמירה גדולה ועליונה מהכל ששומר אותו.
 ומי הוא, צדיק עליון באהבה רבה. נכנס בין צדיק וצדק ונמצא
 שמור מכל צדדים. זכאי מי ששומר ברית זו. ועל כן ישראל נראים
 כל זכרים ששומרים אות קיום זה לפני המלך הקדוש. מי הוא
 שיכול להזיק לבן שהוא באמצע, אביו מכאן ואמו מכאן והוא
 ביניהם, וזה כאשר הוא אחרי ה'.

ישראל אתחזון כל דכורין דנטרין את קיימא דא קמי מלכא קדישא. מאן איהו דיכיל לנזקא לברא דאיהו באמצע ואבוה מכאן ואמיה מכאן ואיהו בינייהו ודא כד איהו אחרי ה'.

הקדוש ברוך הוא משתבח בשומרי הברית

בזוהר הקדוש פרשת שלח (חלק ד' דף קס"ה עמוד ב') וזה לשונו: ההוא² רקיעא איהו אזיל בגלגולא יתיר ממה דעיינין

(ב) **פירוש הזוהר:** אותו רקיע הוא הולך בגלגול יותר ממה שעינים יכולות להסתכל. כל אלו שומרים הקיום הקדוש שצריכים [צריכים] להראות לפני המלך, שהרי לא נראים אלא כדי להראות שהם בני מילה קדושה, ועל כן יראה כל זכורך, אלו בני הקיום הקדוש. דייק גדול הישיבה זכורך, ולא זכרך, שהרי זכר כתוב ולא זכור, מהו זכורך, אלא כל אלו ששומרים קיום קדוש ולא חוטאים בו, אלו הם בני המלך, שבכל יום משתבח בהם וזכר אותם תדיר. ועל כן זכורך, אותו שיש בו קיום קדוש. שזכר אותם המלך בכל יום, שאין שבח לפני מלך עליון (אלא) כמי ששומר ברית זו.

ועל כן צריך שיראו שלש פעמים בשנה לפניו. שלש פעמים מדוע, אלא מפני אבות ראשונים שקבלו את זו הברית, ראשונה לכל מצות התורה, ומשום כך שלש פעמים הם בשנה. אברהם קיבל ברית. יצחק קיבל ברית. יעקב היה שלם מכולם, ועל כן כתוב בו ויעקב איש תם, שלם מהכל.

אברהם תמים נקרא, ולא היה כל כך שלם, אבל תם שלם מהכל. מה כתוב בנח איש צדיק תמים היה בדורותיו, שהיה רשום ברושם קדוש ביניהם. ואמר גדול הישיבה בכל מקום שכתוב תמים, שרשום ברושם קדוש באות קיום של ברית, ומפני ששמר ברית נקרא תמים בדורותיו, מה שלא היו כולם כך, שהם השחיתו דרכם.

כל מי ששומר ברית קודש מתחברת בו השכינה ושורה עליו ועל כן כתוב את האלקים התהלך נח. וכי מי יכול ללכת עמו. אלא כל מי ששומר ברית קודש מתחברת בו השכינה ושורה עליו.

יכלין לאסתכלא כל אינון נטורי קיימא קדישא (ס"א בעון) דבעון לאתחזאה קמי מלכא דהא לא אתחזון אלא בגין לאתחזאה דאינון בני גזירו קדישא ועל דא (שמות כ"ג י"ז) יראה כל זכורך אינון בני קיימא קדישא. דייק רב מתיבתא זכורך ולא זכרך דהא זכר כתיב ולא זכור מאי זכורך אלא כל אינון דנטרין קיימא קדישא ולא חבאן ביה אינון הוו בני מלכא דבכל יומא משתבח בהו ודכיר לון תדיר. ועל דא זכורך ההוא דאית ביה קיימא קדישא דדכיר לון מלכא בכל יומא דלית שבחא קמי מלכא עלאה (אלא) כמאן דנטיר קיימא דא.

ועל דא בעי דיתחזון תלת זמנין בשתא קמיה. תלת זמנין אמאי אלא בגין אבהן קדמאי דקבילו להאי ברית קדמאה לכל פקודין דאורייתא ובגין כך, תלת זמנין אינון בשתא. אברהם קביל ברית, יצחק קביל ברית, יעקב הוה שלים מכלהו ועל דא כתיב ביה (בראשית כה) ויעקב איש תם שלים מכלא.²

אברהם תמים אקרי ולא הוה כל כך שלים אבל תם שלים מכלא. מה כתיב בנח (בראשית ו) איש צדיק תמים היה בדורותיו דהוה רשים ברשימו קדישא בינייהו. ואמר רב מתיבתא בכל אתר דכתיב תמים דרשים ברשימו קדיש דנטר בריתא קרי תמים¹ בדורותיו מה דלא הוה כלהו הכי דאינון מחבלן ארחייהו.

ועל דא כתיב את האלקים התהלך נח. וכי מאן יכיל למיהד עמיה. אבל כל מאן דנטיר ברית קדישא אזדוגת ביה שכינתא ושריאת עליה.

(ג) ועיין זוהר חלק ב' פרשה תרומה דף קע"ה ע"ב.

(ד) ועיין זוהר פרשת נח דף ס"ז ע"ב.

וירא אלקים את הארץ והנה נשחתה כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ. ויאמר אלקים לנח קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס מפניהם והנני משחיתם את הארץ

(נח פרק ו' פסוקים י"ב-י"ג)

למאן דמחבל זרעא דאות ברית קודש.

(ילקוט ראובני, זוהר חלק א' פרשת בראשית דף נ"ז ע"א, ושם פרשת נח דף ס"ט ע"א)

ויגברו המים וירבו מאד על הארץ
ותלך התיבה על פני המים

(נח פרק ז' פסוק י"ח)

סופי תיבות מילה וגוי' והמים גברו מאד מאד כד לא נטרין ישראל ברית מילה והמים גברו מאד מאד מתגברין אומין דעלמא פלחי כוכביא^ה וגוי'.

(מקובלים, ועיין זוהר חלק א' פרשת בראשית דף כ"ה ע"ב, ועיין עוד זוהר חדש פרשת יתרו דף נ"ג ע"א)

וימח את כל היקום אשר על פני האדמה מאדם

עד בהמה עד רמש ועד עוף השמים וימחו מן הארץ וישאר אך נח ואשר אתו בתבה

(נח פרק ז' פסוק כ"ג)

סופי תיבות מילה.

(עיין מדרש תנחומא פרשת נח סימן י"ב)

וכן כתיב (צפניי גי') והכרתי את האדם מעל פני האדמה, סופי תיבות מילה, שבשביל פגם הברית נכרת האדם מעל פני האדמה, וכן כתיב במבול אמחה את האדם מעל פני האדמה סופי תיבות מילה.

(ראה זוהר חלק א' פרשת נח דף ס"ט עמוד א', ועיין עוד זוהר חלק ד' פרשת בלק דף ר"ה ע"ב)

(ה) עיין רש"י ישעי' פרק ס' פסוק ה', ועיי"ש עוד בפסוק ו'.

ויוגברו המים על הארץ חמשים ומאת יום

(נח פרק ז' פסוק כ"ד)

עונש דור המבול היה מדה כנגד מדה

דור המבול ברותחין קלקלו וברותחין נדונו. ולכן נקבעו כל מעיינות תהום רבה וארובות השמים נפתחו.

טעם שבדור אנוש הציף ים האוקינוס שליש של עולם והיה עבר גבולו גבול החול אשר שמתי חול גבול לים, ודור המבול נענשו במים מלמטה ומלמעלה. לפי שהקדוש ברוך הוא מעניש מדה כנגד מדה דור אנוש חטאו שהיו עובדי עבודה זרה שהיו אומרים רם ה' ומסר הנהגות זה העולם לשרים ולמזלות השמים וכל שר מושל על אומתו ועל גבול שלו ואין הקדוש ברוך הוא מזדקק להשגיח על יושבי הארץ על כן הראה להם הקדוש ברוך הוא שהוא אדון כל הארץ והוא המנהיג ואין לשום מזל משטר וממשלה ועל כן הראה להם אף על פי ששמתי חול גבול לים שלא יעברנהו, אבל כאשר אני רוצה אפקוד עליו שיעבור גבולו ואלו היה כדבריהם שנמסרו לשרים האיך רשאי שר אחד ליכנס לתוך גבול חברו, אבל דור המבול היה חטאתם שהשחיתו דרכם וברותחין קלקלו ועל כן היה צריך להבקע כל מעיינות תהום רבה שהם מים רותחין (שהרי אלו מעיינות שנשארו ולא נסתמו עדיין רותחין הם), ולפי שקלקלו צורת הולד שהוא לארבעים יום ועל כן היה צריך להמטיר עליהם גשם ארבעים יום וארבעים לילה.

טעם שהיה הגשם מאה וחמשים יום

ולפי שפגמו באי של אהיה שהיא במילואו גי' קנ"א כזה אל"ף ה"א יו"ד ה"ה¹, ועל כן ויהי הגשם קי"ן יום, וחטא של שדים היה כי היו מתגאים כדכתיב גאון שבעת לחם

(ו) ראה הביאור לקמן על הפסוק וידר יעקב נדר לאמר.

(איוב) וכל המתגאה נידון באש, ולכן נח שהיה צדיק גמור הסתירו השם יתברך בתיבה כדי שכל נזקיה לא יוכל לקרבה ליה.

(יסוד צדיק בשם מקובלים)

בשית מאה שנין לשתיתאה יתפתחון תרעי דחכמתא לעילא ומבועי דחכמתא לתתא ויתתקן עלמא לאעלה בשביעאה

איתא בזוהר חלק א פרשת וירא (דף קיז עמוד א) וז"ל: וכד יתי אלף שתיתאה¹ דאיהו רזא דוא"ו, כדן וא"ו

(ז) ובשש מאות שנים לאלף הששי, יפתחו שערי החכמה למעלה, ומעינות החכמה למטה.

וכאשר יבוא אלף ששי שהוא סוד הוא"ו, אז וא"ו יקים את ה"א, בזמן שש פעמים עשר, אז שלימות ששים נפש, וא"ו עשר פעמים, וא"ו שש פעמים עשר. (שוא"ו) וא"ו עולה (בעשר) ב"י, וא"ו יורדת בה"א.

אמר לו רבי יוסי, טוב אתה אומר, לפי שהוא תוך סוד האותיות, ואין לנו לעורר חשבון וקיצים אחרים. שהרי בספרו של רב ייבא הזקן מצאנו חשבון זה, שכתוב אז תרצה הארץ, והוא סוד הוא"ו שכתוב וזכרתי את בריתי יעקוב, וזה הוא וא"ו הכל כאחד, ועל זה אזכור, ואחר כך והארץ אזכור, זו כנסת ישראל. תרצה, תתרצה הארץ אצל הקדוש ברוך הוא.

אבל יום אחד שאמרו החברים, ודאי הכל הוא גנוז לפני הקדוש ברוך הוא, והכל נמצא בסוד אותיות השם הקדוש, שהרי הגלות באלו אותיות גילה להם רבי ייסא כאן, ועתה באלו אותיות מתגלים וגילה להם.

אמר לו, בוא ראה, שאפילו כאשר נתפקדה שרה מזו הדרגה, לא פקד אותה אלא בסוד הוא"ו שכתוב וה' פקד את שרה וגומר. בגלל שהכל בסוד הוא"ו הוא, ובה"א כלול הכל, ובה מתגלה

הכל, מפני שכל דבר שהוא סתום הוא מגלה כל סתום, ולא בא מי שהוא בגלוי ויגלה מה שהוא סתום.

אמר רבי יוסי, כמה יש לנו להמשך תוך הגלות עד אותו הזמן, והכל תולה אותו הקדוש ברוך הוא כאשר ישובו בתשובה, אם יזכו. ואם לא יזכו, כמו שנאמר בזה הפסוק, שכתוב אני ה' בעתה אחישנה, זכו אחישנה לא זכו בעתה.

הלכו, בעוד שהיו הולכים אמר רבי יוסי נזכרתי עכשיו, שהרי במקום זה ישבתי יום אחד עם אבא, ואמר לי, בני, עתיד אתה כאשר יגיעו ימיך לששים שנים למצוא בזה המקום מטמון מהחכמה העליונה והרי זכיתי לאלו ימים ולא מצאתי ולא ידעתי אם אלו דברים שאנו אומרים, או אותה חכמה שהוא אמר.

ואמר לי כאשר יגיעו שלהבות (פ"א שרביטי) האש תוך אורות ידיך יאבד ממך. אמרתי לו, אבא, במה ידעת. אמר לי באלו שני צפרים שעברו על ראשך ידעתי.

בינתיים פרש רבי יוסי ונכנס תוך מערה אחת, ומצא ספר אחד שהיה נעוץ תוך נקב הסלע בסוף המערה, יצא עמו.

כיון שפתח אותו, ראה שבעים ושתים חקיקות האותיות שנמסרו לאדם הראשון, ובהם היה יודע כל החכמה של עליונים קדושים, וכל אלו שאחר הריחים, שמתגלגלים אחר הפרוכת תוך אורות עליונים, וכל אלו דברים שעתידים לבוא לעולם, עד היום שיעמוד הענן שבצד מערב ויחשיך העולם. (ראה זוהר השמטות לחלק א' בראשית סימן י"ז).

קרא לרבי יהודה והתחילו לעמול באותו ספר, לא הספיקו לעמול שנים או שלשה סתרים מאלו האותיות, עד שהיו מסתכלים באותה חכמה עליונה. כיון שהגיעו לעמול בסתרי הספר, ומדברים זה עם זה, יצאה שלהבת של אש וסופת רוח והכה בידיהם ונאבד מהם. בכה רבי יוסי ואמר שמא חס ושלום חטא הוא אצלנו, או שאין אנחנו זכאים לדעת אותו.

אמר לו רבי יוסי, טוב אתה אומר, לפי שהוא תוך סוד האותיות, ואין לנו לעורר חשבון וקיצים אחרים. שהרי בספרו של רב ייבא הזקן מצאנו חשבון זה, שכתוב אז תרצה הארץ, והוא סוד הוא"ו שכתוב וזכרתי את בריתי יעקוב, וזה הוא וא"ו הכל כאחד,

יוקים לה"א, בזמנא (שמות ט' ב) שית זמנין עשר, כדין שלימו שתינ נפש, וא"ו עשר זמנין, וא"ו שיי"ת זמנין עשר, (דוא"ו) וא"ו סלקא (בעשר) ב"י, וא"ו נחתא בה"א.

אשתלים וא"ו"ג עשר שית זמנין כדין הוו שתינ לאקמא מעפרא ובכל שתינ ושתינ מההוא אלף שתיתאה אתתקף ה"א וסלקא בדרגוי לאתתקפא ובשית מאה שנין לשתינאה יתפתחון תרעי דחכמתא לעילא ומבועי דחכמתא לתתא ויתתקן עלמא לאעלה בשביעאה כבר נש דמתתקן ביומא שתיתאה מכי ערב שמשא לאעלא בשבתא, אוף הכי נמי, וסימניך (בראשית ז') בשנת שש מאות שנה לחיי נח וגוי נבקעו כל מעיינות תהום רבה.

אמר ליה רבי יוסי^ט כל דא אריכו זמנא יתיר מכמה דאוקמוה חברייא דאיהו יומא חד גלותא דכנסת

ועל זה אזכור, ואחר כך והארץ אזכור, זו כנסת ישראל. תרצה, תתרצה הארץ אצל הקדוש ברוך הוא.

אבל יום אחד שאמרו החברים, ודאי הכל הוא גנוז לפני הקדוש ברוך הוא, והכל נמצא בסוד אותיות השם הקדוש, שהרי הגלות באלו אותיות גילה להם רבי ייסא כאן, ועתה באלו אותיות מתגלים וגילה להם.

(ח) נשלם וא"ו תוך עשר שש פעמים, או היו ששים להקים מעפר. ובכל ששים וששים מאותו אלף ששי, מתחזקת ה"א ועולה בדרגותיה להתחזק. ובשש מאות שנים לששי, יפתחו שערי החכמה למעלה, ומעינות החכמה למטה, ויתכונן העולם להכנס בשביעי, כבן אדם שמתכונן ביום ששי משמעריב השמש, להכנס בשבת. אף כך גם, וסימניך בשנת שש מאות שנה לחיי נח וגומר נבקעו כל מעינות תהום רבה.

(ט) אמר לו רבי יוסי, כל זה אריכות זמן יותר מכמו שהעמידוהו החברים, שהוא יום אחד גלות של כנסת ישראל ולא

ישראל ולא יתיר דכתיב (איכה א') נתנני שוממה כל היום דוה, אמר ליה, הכי אוליפנא מאבא ברזין דאתוון דשמא קדישא וביומי דשני עלמא וביומי דבראשית וכלא רזא חדא איהו.

וכדין יתחזי' קשתא בעננא בגווני (ע"ב ב) נהירין כאתתא דמתקשטא לבעלה דכתיב (בראשית ט') וראיתיה לזכור ברית עולם והא אוקמוה ושפיר הוא, וראיתיה בגוונין נהירין כדקא יאות וכדין לזכור ברית עולם, מאן ברית עולם דא כנסת ישראל ויתחבר וא"ו בה"א וייקיס לה מעפרא כמה דאת אמר ויזכור אלקים את בריתו דא כנסת ישראל דאיהי ברית כמה דאת אמר והיתה לאות ברית וגו'.

כד יתער וא"ו^א לגבי ה"א כדין אתין עלאין יתערון בעלמא (רל"ו א) ובנוי דראובן זמינין דיתערון קרבין בכל עלמא וכנסת ישראל יוקיס לה מעפרא ויזכר לה קודשא בריך הוא וישתכח קודשא בריך הוא לגבה גו גלותא כחושבן וא"ו שית זמנין י' (עשר), עשר זמנין שית שנין וכדין תיקום ויתפקד עלמא למעבד נוקמין ומאן דאיהו מאיך יתרמי.

יותר שכתוב נתנני שוממה כל היום דוה. אמר לו כך למדתי מאבא בסודי אותיות השם הקדוש, ובימי שנות עולם, ובימי בראשית, והכל סוד אחד הוא.

(ז) ואז יראה קשת בענן בגונים מאירים, כאשר שמתקשטת לבעלה, שכתוב וראיתיה לזכור ברית עולם, והרי העמידוהו וטוב הוא. וראיתיה, בגונים מאירים כיאות.

(יא) כאשר תתעורר וא"ו לגבי ה"א, אז אותות עליונים יתעוררו בעולם. ובני ראובן עתידים שיעוררו קרבנות בכל העולם, וכנסת ישראל יקים אותה מעפר, ויזכור אותה הקדוש ברוך הוא. וימצא הקדוש ברוך הוא אצלה תוך הגלות, כחשבון וא"ו שש פעמים י', עשר פעמים שש שנים. ואז תקום ויתפקד העולם לעשות נקמות, ומי שהוא שפל יתרומם. (ראה מסכת סוטה דף מ"ט ע"ב).

אמר ליה רבי יוסי^ב שפיר קאמרת בגין דאיהו גו רזא דאתוון ולית לן לאתערא חושבן וקצינ אחרנין דהא בספרא דרב ייבא סבא אשכתן חושבן דא דכתיב (ויקרא כ"ו) אז תרצה הארץ והוא רזא דוא"ו דכתיב (שם) וזכרתי את בריתי יעקוב ודא הוא וא"ו כלא כחדא ועל דא אזכור ולבתר והארץ אזכור דא כנסת ישראל, תרצה תתרעי ארעא לגבי קודשא בריך הוא, וכו'. (ועיין מדרש תנחומא פרשת במדבר סימן ה).

ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה ותשב אליו **אל התבה כי מים**
על פני כל הארץ וישלח ידו ויקחה ויבא אתה אליו אל התבה
(נח פרק ח' פסוק ט')

סופי תיבות מילה כי בני ישראל נמשלו ליונה שאינה מכרת
אלא בן זוגה והם שומרי הברית.
(מקובלים, ועיין שיר השירים רבה פרשה ד' ד"ה עניך יונים)

כל החיה כל הרמש וכל העוף כל רומש על הארץ
למשפחותיהם יצאו מן התיבה
(נח פרק ח' פסוק י"ט)

ראשי תיבות מילה. פירוש רש"י קבלו עליהם על מנת
לידבק במינם^ב ושלא יפגמו בריתם, ועל כן

ואז לזכור ברית עולם. מי זאת ברית עולם, זו כנסת ישראל,
ותתחבר וא"ו בה"א ויקים אותה מעפר כמו שאתה אומר ויזכור
אלקים את בריתו, זו כנסת ישראל, שהיא ברית כמו שאתה אומר
והיתה לאות ברית וגומר.

(ב) אמר לו רבי יוסי, טוב אתה אומר, לפי שהוא תוך סוד
האותיות, ואין לנו לעורר חשבון וקיצים אחרים, שהרי בספרו של
רב ייבא הזקן מצאנו חשבון זה, שכתוב אז תרצה הארץ, והוא סוד
הוא ו"ו שכתוב וזכרתי את בריתי יעקוב, וזה הוא וא"ו הכל
כאחד, ועל זה אזכור, ואחר כך והארץ אזכור, זו כנסת ישראל.
תרצה, תתרצה הארץ אצל הקדוש ברוך הוא.
(ג) ועיין ירושלמי מסכת תענית פרק א' דף ס"ד.

למשפחותיהם יולדו להם משפחות משפחות⁷¹. אבל דור המבול שפגמו בריתם לא נשאר להם זכר לא נין ולא נכד בעמיו.
(ועיין זוהר חדש על מגילת רות דף ל' עמוד א')

הפוגם ברית לא ישאר לו לא נין לו, ולא נכד בעמיו

פוקד עון אבות על בנים. מהכא אשתמודע דבהוא אות דברית מילה חטא אדם וכל דרא דאתי בתריה, ודא הוא דקאמר פוקד עון אבות וגו'.

(תיקוני זוהר תיקון ס"ו)

כתיב (איוב פרק ל"א פסוק מ"ו) אם נפתה לבי על אשה ואחר פתח רעי ארבתי ואחר עיני לבי הלך וגו' כי הוא זימה והוא עון פלילה, כי אש הוא עד אבדון תאכל ובכל תבואתי תשרש כי הבנים נקראים תבואתו של אדם.

הרשעים שחוטאין בעון זרע לבטלה המה רוצחי נפשות

וזה כוונת הפסוק (תהלים ל"ד) פני ה' בעושי רע להכרית מארץ זכרם. וקשה הרי הוי"ה הוא רחמים. אלא כי אין לך רחמים יותר מאב על בניו והמה אכזרים לא ירחם, והורגין את בניהם בידיהם אשר זימה עשו, לא לבד שמידת הדין יענוש אותם אלא אף מדת הרחמים מסכים לזה ליתן דין עליהם,

(יד) עוד רמז (בראשית ט"ז) ויאמר לה מלאך י' הרבה ארבה וגו' ראשי תיבות מילה שעל ידי שמירת הברית זוכה לריבוי בנים.

עוד רמז (בראשית י"ח) ואברהם היו יהיה לגוי גדול ועצום. סופי תיבות מילה, שעל ידי שמירת הברית זכה לגוי גדול.

עוד רמז כי הנוטר ברית נרמז ונרשם בו שם שד"י כי הראש והגבהות הידים הם צורת ש' והגוף עם מה שתחת הזרוע הוא צורת ד' ועטרת הברית הוא י', והנה נודע שמילוי שם שד"י כזה, שין דלת יוד גימטרי' ת"ק וגימטרי' פ'ר'ו' ו'ר'ב'ו'. ושד"י רצה לומר שדי בברכותיו עד שיבלו שפתותיכם מלומר די. שד"י שיבלו שפתותיכם די.

(שפת אמת)

ועל כן "פני ה' בעושי רע" הרשעים האלה שחוטאין בעון זרע לבטלה שנקרא רע ועל ידי כן המה רוצחי נפשות, וגורמין להכרית מארץ זכרם, דהיינו להמית את בניהם, ויהיה שמים וזכרם נמח מן הארץ שלא יהא לו נין ולא נכד בעמיו.

(משכיל אל דל)

ורמז לזה כתיב בפרשת נצבים (כ"ט) פן יש בכס איש וגוי ללכת לעבוד את אלהי הגוים וגוי ומתה ה' את שמו מתחת השמים. הכוונה שלא יהיה לו נין ונכד כמו שדרשו חז"ל בספרי דברים (פרשת כי תצא פסקא רצ"ו) על פסוק "כי מחה אמחה את זכר עמלק מתחת השמים" שלא יהא לו נין ונכד. אף המפר בריתו הרי הוא כעובד עבודה זרה.

(ועיין מכילתא דרבי שמעון בן יוחאי בשלח פרק י"ז פסוק י"ד. ועיין זוהר חדש על מגילת רות דף ל' עמוד א')

איתא בילקוט שמעוני פרשת תשא על פסוק ורב חסד וכוי עשה אדם עבירה וחייב מיתה עליה והקדוש ברוך הוא ממתין לו עד שנושא אשה והוא מוליד בן ראשון ושני והקדוש ברוך הוא נוטל את שלו עד כאן לשונו.

ומדה טובה מרובה ממדת פורעניות וכמו שמצינו בחזקיהו המלך שהתפלל ואמר^{טו} זכר נא את אשר התהלכתי לפניך בתמים באמת ובלב שלם והטוב בעיניך עשיתי ויבך חזקיהו בכי גדול, ומפרש הזוהר (חלק א' פרשת ויחי דף רכ"ח עמוד ב') שהיה שומר הברית, ומצינו ביעקב שאמר בברכתו ויקרא בהם שמי ושם אבותי אברהם ויצחק וגוי המלאך הגואל אותי מכל רע, ומפרש הזוהר מאשה רעה. ואפשר ליישב דאיתא בספרי מקובלים אם תכתוב תיבת יסוד כזה יוד סמך ויו דלת בגימטריא חסד גבורה רחמים, וידוע שהם האבות.

מעתה יש לומר שיעקב בירך את בניו של יוסף שיזכו להיות משומרי הברית על צד היותר טוב ואז תהיה מדת

היסוד נקראת עליהם. וזהו המשך הפסוקים האלקים הרועה אותי וגוי האלקים אשר התהלכו אבותי לפניו דהיינו שהיו נזהרים כל ימיהם לשמור הברית, האלקים הרועה אותי מעודי ותרגם אונקלוס דזן יתי. והטעם שזכיתי לכך היה משום שהמלאך הגואל אותי מכל רע ומפרש הזוהר מאשה רעה. ויש לומר דהכוונה על לילית אשת זנונים שלא ידעה מימיו שהרי התפאר בעצמו ואמר כחי וראשית אוני, יברך את הנערים שגם המה יהיו נזהרים כמה דאפשר בשמירת יסוד ועל ידי כן ויקרא בהם שמי ושם אבותי אברהם ויצחק שהם רמוזים בתיבת יסוד במילואו כנזכר לעיל חג"ר [חסד גבורה רחמים], ועל ידי כן וידגו לרוב בקרב הארץ.

(בית יצחק)

וירח ה' את ריה הניחח ויאמר ה' אל לבו לא אסף עוד לקלל את האדמה בעבור האדם כי יצר לב האדם רע מנעוריו ולא אוסיף עוד להכות את כל ח"י כאשר עשיתי

(בראשית פרק ח' פסוק כ"א)

ח"י סירכות, עלייהו כתיב **ולא אוסיף עוד להכות את כל ח"י כאשר עשיתי**, לאינן דמצלין ח"י ברכות. ומאן דגרים דמי טופנא מתגברין, מאן דאריק זרע דברית מילה בנדה שפחה זונה.

(תיקונים, תיקון כ"א דף נ"ד ע"ב)

ח"י פעמים כתיב יראת ה' במשלי - כנגד ח"י טריפות שהחיות תלוי בהם, כי היראה מארכת לו חיים שלא יוזק ב"ח דברים המטרפים את הבעל חי, ועל כן נקרא בעל חי, לפי שקיומו תלוי בח"י דברים עד כאן. ברוך ח"י העולמים.

(ספר חסידים סימן קנח)

ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ ועל כל עוף השמים
 בכל אשר תרמש **האדמה ובכל דגי הים** בידכם נתנו
 (נח פרק ט' פסוק ב')

סופי תיבות מילה.

מערכת השמים אינן שולטין בשומרי הברית

איתא בתיקוני זוהר^{טז} (תיקון כ"ב) בהאי רשימא קדישא
 אשתמודע פתולתיה דבר נש בגופיה מאן אתר איהו,
 ובגין דא אוקמוה בהא חותמא כמה רשימון אית ביה ארבע,
 רשימו דאריה תמן, רשימו דשור תמן, רשימו דנשר תמן,
 רשימו דדמות אדם תמן. דמאן איהו דרשים להון בחותמא הי
 אמת דבהאי די רשימין כל בריין דעלמא.

מערכת השמים אינן שולטין בשומרי הברית

מערכת השמים אינן שולטין בשומרי הברית באותן
החתומים בחותם אות ברית קודש והם שומרי
הברית, כי הם נכתבו ונחתמו ונבחרו לעבודת הקדושה,
ואותם העבדים הנושאים חותם המלך אין שום בריה רשאי
ליגע בהם לרעה. ועל כן ניצול דניאל מן האריות וחנוניה
 מישאל ועזריה מן כבשן האש, ויהושע אמר לשמש דום וכהנה
 הרבה. ועל כן היו העננים נושאים את ישראל שומרי הברית
 והורג נחשים השרפים. ומי שפגם בריתו היה הענן פולטו, וכן
 במעשה שטים פירש רש"י שהשמש היה מודיע מי חטא לפי
 שהיה הענן פולטו והשמש זרחה עליו, כי על ידי שישראל הם
 שומרי הברית שנקרא חוק, וחוק בשארו שם, על כן כל הטבע

(טז) פירוש הזוהר: מי שיש לו פנים לבנים רושם של אריה
 חותם שלו. מי שאדום בפניו איהו חותם דשור. מי שהוא ירוק
 בפניו איהו חותם דנשר. ומי שהוא שחור בפניו יש לו דמות אדם
 כמו התורה דאתמר בה שחורה אני ונאווה.

וחוקות שמים וארץ משועבדים להם, כי על ידי החוקים נתקדש שמו של הקדוש ברוך הוא, ועל כן ראוי ומחויב לפרסם שהטבע משועבד ומוכרח לעשות רצון שומרי הברית והתורה ומקיימי מצותיה, וכן היה במרה שם שם לו חוק ומשפט. חוק זה מילה. ועל כן נתרפאו ונמתקו המים בדבר מר נגד הטבע יען שישראל הם מקיימין חקים נגד הטבע וכו'. וכח זה יש לישראל יען שמקיימין מצות מילה בכל פרטיה אשר הוא חוק בלי טעם.

(ילקוט סופר)

ואת כל נפש החיה אשר אתכם בעוף ובבהמה ובכל חית הארץ אתכם **נכל יוצאי התיבה לכל** חית הארץ

(נח פרק ט' פסוק י')

ראשי תיבות מילה וכתוב בתריה והקמותי את בריתי אתכם וגוי' והוא רמז לברית מילה.

(עיין עוללות אפרים)

ויאמר אלקים **זאת אות הברית** אשר אני נתן ביני וביניכם ובין כל נפש חיה אשר אתכם לדרת עולם. ויאמר אלקים אל נח **זאת אות הברית** אשר הקמתי ביני ובין כל בשר אשר על הארץ

(נח פרק ט' פסוק י"ב, ופסוק י"ז)

גם כן רמז לאות ברית.

(עיין מה שהבאנו מהזוהר לעיל)

וירא חם אבי כנען את ערות אביו ויגד לשני אחיו בחוץ

(נח פרק ט' פסוק כ"ב)

עיין רש"י יש אומרים רבעו, ויש אומרים סרסו, וגם איתא במדרש שחם שימש מטתו בתיבה ופגם בריתו, ולכן לקה בעורו והם שחורים וכושיים, ונח קללו עבד עבדים יהיה לאחיו.

התאווה וכדומה, וזה ימעט בתענית בערב ראש השנה בבטלו חמדת זמניי בראותו כי הגיע יום הדין הנורא, וכי יפקוד השם עליו, לדעת מעשיו, מה ישיב, ואיך לא ישליך רוב החמדה.

(יערות דבש דרוש ה')

קדש עצמך במותר לך

על דברי חז"ל "לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע", וזה לשון האור החיים הקדוש: כוונת דברי רשב"א הוא ליעצנו עצה טובה בענייני נצוח היצר הרע וללמדנו לעשות להכניעו תמיד בעצה אחת דתמיד יבקש להכעיס יצר הרע ותמיד יבקש לערוך אתו מלחמה וכו' על אומרם ז"ל קדש עצמך במותר לך וכו' וישלוט יצר הטוב על יצר הרע בדידי דהיינו במה האדם רשאי לעשות בענייני הגוף ובזה ממילא יהי' נכנע היצר הרע וישלוט עליו היצר טוב וכו'.

(חפץ ד' [לבעל אור החיים] כברכות ה.).

ואל יגש אל אשה רק לקיים מצות פרו ורבו או למצות עונה כי כל זמן שהאדם הולך אחרי התאווה נמשך אחרי תולדות החומר וירחק מדרך הנפש המשכלת ואז תגבר יצרו עליו וכו', והנה התאווה הנתונה בלב אדם שורש כל הפעולות לכן אם יתקן התאווה תחת אשר כל האברים ישרתו ימשכם אחרי השכל וילוו עליו וישרתוהו יכשרו כל הפעלים וכו' ועוד תמצא לו תועלת בשברו התאווה הגשמית.

(שערי תשובה לרבינו יונה, שער א' אות ל' ל"א ל"ב)

לקדש עצמו במותר לו, הוא מדאורייתא

ואפילו בבחינת סור מרע יכול כל איש משכיל למצוא בנפשו שאינו סר לגמרי מהרע בכל מכל כל במקום שצריך למלחמה עצומה כערך הנזכר לעיל, ואפילו פחות מערך הנזכר לעיל וכו' וכהאי גוונא כמה מילי דשכיחי טובא ובפרט בענין לקדש עצמו במותר לו שהוא מדאורייתא כמו שכתוב קדושים תהיו וגו' והתקדשתם וכו'. וגם דברי סופרים חמורים מדברי

טז) לא יחיה באלף השביעי
(זוהר הקדוש בשלח).

יז) קריאת שמע שלהן אין עולה
למעלה
(תיקונים דף ס"ב).

דברי התעוררות

כמה יכאב הלב בראותינו בחורי חמד אשר בבחרותם נגע יראת ה' בלבם ומתמסרים ללימוד התורה הקדושה וגם **משתדלים ביראת ה' ועבודתו ולבם ער לכל דבר שבקדושה** לא כפוסח על שתי הסעיפים ועולים בסולם העולה בית א-ל, ולאחר חתונתם הם נסוגים אחור ויורדים עשר מעלות אחורנית, ואש הקודש שבערה בקרבם מקודם פג טעמו והולך וכבה לאט לאט, ורואים עין בעין שהסיבה היא שלא ידעו להזהר לעמוד בנסיון ולעמוד על נפשם וללחום מלחמת היצר במלחמה החדשה הזאת שנתחדשה להם עתה, כי לא הורגלו בזה מקודם, וגם אינם יודעים את חומר הענין, כי חושבים הלא מותר הוא, והפכו ביום קרב ונמשכו ונתפתו אחר יצרם והבעירו את לבם באש התאוה וממילא כבה מלבם אש הקדושה לאט לאט, כי כשזה קם זה נופל כנוצר לעיל, עד שנחלים במחלה המסוכנת של קרירות ושיוון נפש ואי שימת לב, ונעדר מהם הרגש החי והלב הער והאש הקודש הראוי להיות בוער בכל לב ישראל בנוגע לכל ענין של יהדות העולים על הפרק מדי יום ביומו, עד שעלולים חלילה להתקרב לענינים מגונים להשחית נפשם ולהורידם לבאר שחת חס וחלילה.

דרך איש ישר בעיניו והיצר מיישר הכל ואומר שמח בחור בילדותך ויטיבך לבך בימי בחורותיך והלך בדרכי לבך ובמראה עיניך, ואש התאוה תוקד בו בלהב גדול כתנור וכבשן עד שעלול חלילה שישכח לגמרי יראת ה' מעל פניו וירשה לעצמו לעשות מעשים של תאוה מגונים ושפלים, כי התאוה הבוערת כתנור מתבערת יותר ויותר לאין קץ וגבול, כמאמר

חז"ל משביעו רעב, ואש הגיהנם הזה פוערת פיה לבלי חק ועלול חלילה לבלות ולכלות כל רגש יראה ובושה ולשכות לגמרי מהשם יתברך ולהפיר חק המוסר והצניעות עד שמוציא את האדם מגדר אנושי להתנהג כחמור וכלב וכסוס ופרד והרבה פעמים בא על ידי זה גם להוצאת זרע לבטלה רחמנא ליצלן.

(דרכי אבות).

עוד שם, וזה לשונו: מלפנים זאת בישראל, הזקנים שבדור וכל מי שיש בו דעת זקנים היו מדריכים את האברכים הרבים תיכף אחר חתונתם, והורו להם את הדרך ילכו בה ואת המעשה אשר יעשו בענין הקדושה הנזכר לעיל, באופן שישמרו רגלם מלכד ולא ישתקעו ברפש וטיט היוון תאוות עולם הזה ולא יפלו בשאול התאוה, והגדיים נעשו תיישים האברכים הרכים קבלו עליהם עבודת קודש זו נכנסו בעובי הקורה ונלחמו עם יצרם ויצא חתן מחדרו למלחמת מצוה, **והבא לטהר מסייעין אותו, נתגדלו והיו לאנשים אנשי חיל יראי אלקים אנשי אמת**, ועל כן היו נמצאים בכל עבר ופנה, אנשים בעלי דעה רחבה עובדי ה' ובקרבים בער אש קודש להשם יתברך לתורה ולעבודת ה' והשליכו אחר גיוס כל חמדת עולם הזה ותענוגיו, אבל בדורינו זה בעונותינו הרבים ירדנו פלאים, זקנים כאלו אינם בנמצא, ומכל שכן צעירים שיש בהם דעת זקנים, ושארית הנמצא איש לדרכו פנו בעונותינו הרבים אין שם על לב להדריך וליישר את האברכים אחר חתונתם בדרך ה' דרך הקדושה שעל זה מרעישים ספרי היראים עולם ומלואו כמבואר לכל מעיין בדבריהם.

זהירות בהסתכלות

במעשה: באורח חיים (סימן ר"מ סעיף ד') איתא: אסור להסתכל באותו מקום שכל המסתכל שם אין לו בושת פנים ועובר על והצנע לכת ומעביר הבושה מעל פיו שכל

המתבייש אינו חוטא. ועוד דקא מגרה יצר הרע בנפשיה עד כאן. ועל זה כתב בעל חות לאיר (במקו"ח סימן ר"מ שם) וזה לשונו: טעם זה אמרו חכמינו זכרונם לברכה על המקשה עצמו לדעת יהא בנידוי ולכן נראה לי דהירא וחרד את דבר ה' ימנע מנשיקות וחיבוקים ומשמושים וקירוב בשר באופן שבא לידי קישוי אם אינו רוצה לשמש, כל שכן אם אסור כגון בעונה סמוך לוסתה כבירה דעה (סימן קפ"ד), עד כאן לשונו. מדבריו נלמד דהעובר על זה הוא בכלל מגרה יצר הרע בנפשיה וחס עליו מה שאמרו חכמינו זכרונם לברכה על המקשה עצמו לדעת יהא בנידוי.

מצות ונשמרת מכל דבר רע כשהוא עצמו מרגיל עצמו בדברים המביאין לידי כך.^א

(מאירי חולין דף לז:)

קישוי שלא לצורך מצוה

בסדר היום (להזהר מדבר המרגיל לערוה) "דגם בדברים המותרים אם רואה האדם שבא לידי קישוי וחימום יסלק ידו מיד עד יעבור זעם", ומיירי שם בדברים שהתירו לנשוי ואף על פי כן אסור במקום קישוי אף על גב שאין מעורב בו מחשבת אשה זרה, שמע מינה דקישוי שלא לצורך מצוה דבר חמור הוא.

וברוח חיים^ב דהרוחץ אחר תשמיש יזהר שלא יגע בידו את הערוה לרוחץ כי יבא לידי קישוי בודאי, עד כאן. שמע מינה גם כן כמו שכתוב. זאת אומרת כלל גדול בידינו כל המביא לידי קישוי שלא במקום מצוה אסורה.

(א) וכן כתב בעזר מקודש להגאון הקדוש מבוטשאטש זצ"ל אבן העזר ריש סימן כ"ג.

(ב) (פאלאגי) אבן העזר סימן כ"ג אות ג'.

בספר דרך פקודיך^ג דאיסור הרהור באשה אחרת גם באשתנו נאמר, וכבר כתבו הספרים דהרהור מביא פי אלף מהרהור הבא באונס, ואמרו חכמינו זכרונם לברכה (נדה יג): **המביא עצמו לידי הרהור אין מכניסין אותו במחיצתו של הקדוש ברוך הוא.**

"ונשמרת מכל דבר רע"

וכתב בספר ישועות חכמה^ד וזה לשונו: ויצא לנו מכל זה דשלא בשעת תשמיש לא יעשה גם באשתו טהורה שום דבר המביא לידי קישוי כגון חבוק ונשוק מחמת תאוה, ומשמושין וכיוצא בזה, ואם נמצא בדברי רבותינו זכרונם לברכה בפוסקים איזה קולא בחבוק ונשוק באשתו טהורה שלא בשעת תשמיש, הוא דוקא באדם שאינו מחומם כל כך ובטוח שלא יבא על ידי זה לידי קישוי ולא לידי הוצאת זרע לבטלה, ואפשר דאיירי כשאינו עושה לתאוה, אבל באדם שעושה מחמת תאוה מן הסתם בא על ידי זה לידי קישוי וכו' ובודאי הכל אסור שלא בשעת תשמיש, ואפילו היצר הרע מטעה אותו שלא יתרגש בזה לא ישמע לו כלל וסחור סחור לכרמא לא תקרב, רק קודם התשמיש מותר בדברים כאלו, רק שלא ירבה בהם, וזה הוא הענין של קדש עצמך במותר לך דקאי על לילה זו שלא ירבה הנאתו בהנזכר לעיל וכו', ועל זה דרשו רבותינו זכרונם לברכה בפסוק "ונשמרת מכל דבר רע" שלא יהרהר וכו' וגם הוא מצות לא תעשה "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם".

מדברי השולחן ערוך^ה יש ללמוד דכל דליכא חיוב מצד מצוה (של עונה) אף על גב שהיא אשתו אם עושה פעולה

ג) לבעל בני יששכר (הקדמה ז').

ד) סימן קנ"א סעיף קטן א'.

ה) סימן ר"מ סעיף א'.

לתאוונו זו היא עצת יצר הרע למלאות תאוותנו מן ההיתר, ומן ההיתר יסיתנו אל האיסור. ואם בא לידי קישוי על זה אמרו חכמינו זכרונם לברכה המקשה עצמו לדעת יהא בנדוי. וכל שכן אם על ידי זה בא לידי הוצאת משהו זרע לבטלה דחמור עוד יותר.

אל יפתנו יצרו כי מצוה גדולה עושה בחיבוק ונישוק לשמח אשתו ולקיים "ושמח את אשתו", דאם בא לידי קישוי והרהור הרי זו מצוה הבאה בעבירה וכמו שכתוב בספר חסידים (אות שצ"ג) דמצוה לשמח החתן ואם אינו יכול להיות בלא הרהור אל יהי שם.

(ספרים)

סגולה לבנים הגונים נאים וביישנים ראויין לחכמה ולחסידות

אף על פי שאשתו של אדם מותרת לו תמיד ראוי לו לתלמיד חכם שינהיג עצמו בקדושה ולא יהא מצוי אצל אשתו כתרנגול... ולא יקל בראשו ביותר ולא ינבל פיו בדברי הבאי אפילו בינו לבינה... כל הנוהג מנהג זה לא די לו שקידש נפשו וטהר עצמו ותקן דעותיו, **אלא שאם היו לו בנים יהיו נאים וביישנים ראויין לחכמה ולחסידות.** וכל הנוהג במנהגות שאר העם ההולכים בחשך יהיו לו בנים כמו אותו העם.

(רמב"ם הלכות דעות פרק ה')

אמרו חכמינו זכרונם לברכה, המקשה עצמו לדעת יהא בנידוי, ויזכור פרק בהמה המקשה כמה וכמה פעמים שנתחייב נדוי בבית דין של מעלה וכל שכן וקל וחומר אם בא לידי עון

(עבודת הקודש להחיד"א צפורן שמיר סימן ו' אות פ').

**הוצאת זרע לבטלה רחמנא ליצלן גדול עונו
מנשוא וניזון במיתה עולמית רחמנא ליצלן
ואין תפלתו נשמעת ארבעים יום**

ונראה לי דאם אינו בטוח שלא יבוא לידי קושי או לזרע לבטלה רחמנא ליצלן, אסור לכולא עלמא בחיבוק ונישוק אף שהיא טהורה ושלא בשעת וסת (פירוש עונה הסמוך לוסת) בשלא שעת תשמיש דיבוא על ידי זה לידי קישוי רחמנא ליצלן או שירגיש אחר כך באבר כמו שווענזין שהוא קרוב לבוא אחר כך להוצאת זרע לבטלה רחמנא ליצלן.
(טהרת ישראל סימן קפ"ד בא"י אות כ"א)

**המוציא זרע לבטלה נידון במיתה עולמית ואין תפלתו
נשמעת ארבעים יום ואין נשמתו עולה למעלה**

הוצאת זרע לבטלה רחמנא ליצלן גדול עונו מנשוא ונידון במיתה עולמית רחמנא ליצלן ואין תפלתו נשמעת ארבעים יום ואין נשמתו עולה למעלה ובהיכל נוגה ז' מלאכים עם רמ"ה כתות מנדין אותו רחמנא ליצלן.
(אור צדיקים סימן כ"ד)

הרהור אסור מן התורה

אסור לאדם שיקשה עצמו לדעת או שיביא עצמו לידי הרהור. ואין לך מקשה עצמו לדעת או מביא עצמו להרהור יותר מזה. ובדרך פקודיך (מצוה ל"ה חלק הדיבור) דאפילו הרהור שלא הביאו לידי פועל, מן התורה אסור.
(אבן העזר סימן כ"ג סעיף ג')

טעם שיד המרבה לבדוק באנשים תקצץ מפני שמביא עצמו לידי הרהור.

(מאירי, נדה דף יג.)

"בכל דרכיך דעהו"

בשולחן ערוך אורח חיים סימן רל"א וזה לשונו: וכן בכל מה שיהנה בעולם הזה לא יכוין להנאתו אלא לעבודת הבורא יתברך כדכתיב "בכל דרכיך דעהו", ואמרו חכמים כל מעשיך יהיו לשם שמים שאפילו דברים של רשות כגון האכילה והשתיה וההליכה והישיבה והקימה **והתשמיש והשיחה וכל דרכי גופך יהיו כולם לעבודת בוראך** או לדבר הגורם עבודתו...

איך לעבוד את בוראו תמיד

כללו של דבר חייב אדם לשום עיניו ולבו על דרכיו ולשקול כל מעשיו במאזני שכלו וכשרואה דבר שיביא לידי עבודת הבורא יתברך יעשהו ואם לאו לא יעשהו ומי שנוהג כן עובד את בוראו תמיד.

(שולחן ערוך אורח חיים סימן רל"א)

**היצר הרע מתגבר כל כך עד שיטרידהו מעט
מעט מן העולם הבא ומהעולם הזה**

בסדר היום (הנהגת לילה) וזה לשונו: ואנו רואים בעינינו התגברות יצר הרע על דבר זה, ולולא די שהיי לנו להתגבר עליו כמעט כסדום היינו לעמורה דמינו וצריך כח גדול וחזק וגדרים גדולים שיוכל להמלט ממנו... ואינו מבקש מן האדם אלא שיכנס מעט כי הוא יכניסהו הרבה ואחר כך יוציאהו מן העולם... שאם האדם משביעו רחמנא ליצלן להשלים תאותו וחקו למה שהוא ואפילו יהי במותר לו אין לו תקנה אחר כך אלא אם כן יבקש לו לעולם כדי להשביע ומן המותר ידיחנו אל האסור ולא ימצא מנוח לכף רגלו עד שיטרידהו מעט מעט מן העולם הבא ומהעולם הזה.

י"ח עונשים קשים על המוציא זרע לבטלה

חכמינו זכרונם לברכה אמרו (בש"ס ובזוהר הקדוש) דברים נוראים על המוציא זרע לבטלה ומובן שאין דנין שוגג כמזיד ואונס כרצון. וכל שעל ידי פעולתו בא לידי מכשול אחר כך פשוט שיותר נכלל בסוג מזיד משוגג ועל ידי זה הענין חמור יותר ויותר, ואעתיק קצת דברים שאמרו חכמינו זכרונם לברכה בענין המוציא זרע לבטלה רחמנא ליצלן: (א) כמביא מבול לעולם (נדה יג.). (ב) חייב מיתה (נדה יג.). (ג) כשופך דמים (נדה יג.). (ד) כעובד עבודה זרה (נדה יג.). (ה) נקרא מומר (נדה יג.) ובמסכת כלה. (ו) הוא בנידוי בידי שמים (נדה יג.) וכן ביאר בחכמת בצלאל שם. ובזוהר הקדוש פקודי [דף רמט:] דמי שמנדין אותו מן השמים ארבעים יום אין נשמעת תפלתו. (ז) אין מכניסין אותו במחיצתו של הקדוש ברוך הוא (זוהר הקדוש פקודי [דף רמט:]). (ח) אין לו חלק לעולם הבא (מסכת כלה). (ט) אין לו חלק באלקי ישראל (זוהר הקדוש שמות ג:). (י) עובר על "לא יהי לך אלהים אחרים" ועל "לא תשתחוה להם". (יא) הקדוש ברוך הוא מואס בעבירה זו יותר מכל עבירות (זוהר הקדוש פרשת נח דף ע"ו). (יב) כל כח האומות לשלוט על ישראל על ידי זה. (טו) לא יקום בתחיית המתים (זוהר הקדוש בשלח נז:). (טז) נידון בצואה רותחת (זוהר הקדוש פרשת תרומה דף קג:). (יז) אינו זוכה להתפלל בכונה (עבודת ישראל, הפטרת ויגש). (חי) מגולגל בכלב וחזיר רחמנא ליצלן (זרע קודש).

דרכו של יצר הרע להסיתו עד שאומר לו לך עבוד

עבודה זרה ותכפור במי שאמר והי' העולם

שאינ דין ולא דיין ולא גן עדן ולא גיהנם

לפי שהיצר מתקוטט עם האדם ומקטרג אותו להשיאו ולהסיתו, וכן הוא דרכו משיאו להשביע את נפשו ולמלא כל תאוותו בכל המותר לו, ואחר אשר למדו למלא כל תאוותו ברעבון נפשו, כאשר לא מצא ידו במותר לו, יסיתנו למלא תאוותו מן האיסור הקל, ומן הקל אל החמור, ומן החמור אל

החמור ממנו, עד שאומר לו לך עבוד עבודה זרה ותכפור במי שאמר והי' העולם שאין דין ולא דיין ולא גן עדן ולא גיהנם ולא עולם אחר.

(הראב"ד בשער הקדושה)

יתרחק מחברותא של רשעים ההולכים בחשך

האדם צריך להזהר מאד בחברותא, כי החברותא משפיעה מאד בכל מילי דשמיא בכלל, ובעניינים אלו בפרט. הנסיון מעיד שהרבה אברכים כרעו ונפלו לדיוטא התחתונה על ידי ישיבה אצל עמי הארץ ועל כן לך לך אמרינן לנזירא להתרחק מחברת פועלי און.

וזה לשון המאירי: וכן יזהר האדם שלא להתחבר עם הנבלים והטפשים ויושבי קרנות שלא ימשכוהו בחבלי שוא ובעבותות של פריצות וכן בכל חברה מקולקלת כל אחד לפי ענינו.

(מאירי בית הבחירה נדרים כ.)

ואל יבטיחך יצרך לומר, אחרי היות לבי שלם ותמים באמונת אלקים מה הפסד יש כי אתענג לפעמים בתענוגי האנשים וכוי להתלוצץ עם הלצים ולדבר צחות וכיוצא באלו הדברים שאין מביאין עליהן אשמות וחטאות הלא גם לי לבב כמו הם קטני עבה ממתניהם ומדוע ימשכוני הם אחריהם, אל בני, השמר מפניהם פן תלכד ברשתם רבים שתו מתוך כך כוס תרעלתם ואתה את נפשך תציל.

(חינוך מצוה ט"ז)

דרך ברייתו של אדם להיות נמשך בדעותיו ובמעשיו אחר ריעו וחביריו ונוהג כמנהג אנשי מדינתו, לפיכך צריך אדם להתחבר לצדיקים ולישב אצל החכמים תמיד כדי שילמוד ממעשיהם ויתרחק מן הרשעים ההולכים בחשך כדי שלא ילמוד ממעשיהם.

(רמב"ם הלכות דעות ריש פרק ו')

**בענין אות ברית קודש צריך ליזהר הרבה בשמירתו
כי הוא מקום מוכן משכב ומושב של יצר הרע**

בסדר היום תמצא מוסר גודל להתרחק מכל הדברים הללו. וזה לשון קדשו: ואנחנו עמו וצאן מרעיתו חלקו ונחלתו צריכין להתקדש בקדושתו ולאהבה וליראה אותו, ואין אדם זוכה ליראה אלא על ידי הפרישות והקדושה **שיגדור עצמו בכל דבריו ועניניו ובפרט בענין אות ברית קודש שצריך ליזהר הרבה מאד מאד בשמירתו** כי הוא מקום מוכן משכב ומושב של יצר הרע ולא מצא מקום סמא"ל להתגבר על יעקב כי אם באותו מקום שנגע שם ויוכל לו **"ותקע כף ירך יעקב"**, ומפני תוספת קדושה שבו יש לו אחיזה שם כי כן דבריו של שטן להתחבר במקום היותר קדוש ופרוש כדי להעביר הקדושה משם ולהניח לו מקום לכף רגלו.

**לא זכה להקרא יוסף הצדיק יותר מכל אחיו
אלא מפני מעשה שבו לידו וכבש את יצרו**

וזה הטעם הוא שהמת מטמא בכל מקום משום שהסטרא אחרא מבקש לו מנוח לנוח באותו גוף הקדוש אשר הוא משכן ומושב לנשמה הקדושה הטהורה ובעוד שהיא בקרבו אינו יכול לנות. ובהתפרדותה מן הגוף אז מצא לו מנוח ושולט בו כרצונו מה שאין כן במכחישי ה' כי בחייהם קרוים מתים ומה לי חיים מה לי מתים, לעולם הם במצב אחד ומפני שאין אבר בגוף האדם אשר מבדיל בין קודש לחול כזה, ולא נקרא גבור שלם כראוי אלא מי שמתגבר על יצרו במקום הזה וכובש אותו תחת ידו ומעלתו גדולה עד מאד עד כי מפני זה נקרא צדיק והוא יסוד עולם, וכן מצינו [זוהר חלק א' פרק ז' ע"א] ביוסף **שלא זכה להקרא יוסף הצדיק יותר מכל אחיו אלא מפני מעשה שבו לידו וכבש את יצרו**, וכן בנימין [זוהר חלק א' דף קנ"ד] נקרא צדיק מפני שכבש מעינו כל אותן שנים מפני צרת אחיו יוסף, ואין ניכר מעלת האדם וקדושתו ופרישותו אלא

בענין האבר הזה וכל הענינים האחרים לנגדו כאין, ומה שאמרו חכמינו זכרונם לברכה כל הגדול מתבירו יצרו גדול ממנו, לא אמרו אלא בענין האבר הזה, שאם נאמר על שאר עבירות גזל וגניבה וחלב ודם הרי אנו רואים שאין לגדולים תאווה בהם כלל לא מעט ולא הרבה ויצרם כבוש וחלל בקרבם בענין זה, אלא ודאי לא נאמר אלא על הדבר הזה, שכל מי שהוא בקדושה ובפרישות יצרו מתגבר עליו להעבירו וכמו שמצינו כמה מעשים בגמרא בענין זה, **ואנו רואים בעינינו התגברות יצר הרע על דבר זה ולולי ה' שהי' לנו להתגבר עליו כמעט כסדום היינו לעמורה דמינו.**

אבל ישראל קדושים מובדלים מהם כדי להתרחק מצד הטומאה כל האפשר וצריך כח גדול וחזק וגדרים גדולים שיוכל להמלט ממנו כי כל מצודיו וחרמיו רובם בענין זה **ואינו מבקש מן האדם אלא שיכנס מעט כי הוא יכניסהו הרבה ואחר כך יוציאהו מן העולם.** וכן אמרו חכמינו זכרונם לברכה, אבר קטן יש באדם משביעו רעב מרעיבו שבע, והענין הוא לפי דרכנו כי האבר הזה הוא קטן בכמות אבל גדול באיכות שאם האדם משביעו רוצה לומר להשלים תאוותו וחקו למה שהוא ואפילו יהי' במותר לו אין לו תקנה אחר כך, אלא אם יבקש לו לעולם, כדי להשביעו ומן המותר ידיחנו אל האסור ולא ימצא מנוח לכף רגלו עד שיטרידהו מעט מעט מן העולם הבא ומהעולם הזה.

כל דבר שרחוק מן השכר וקרוב להפסד אפילו לנשוי אסור מפני שחומרת הוצאת זרע לבטלה עבירה גדולה מאוד, וצריך אדם להזהר ממנה הרבה, עד כאן לשונו.

(סדר היום סדר הנהגת לילה)

אל יאמר אדם בראותו אזהרות אלו אני עובר כולן או מקצתן ובל יראה קרי, דיש להשיב דאפשר שנעקרה הטפה ויוצא דרך מי רגלים וכו', ודברי חכמינו זכרונם לברכה

קדושים ונאמנים ולא יחטיאו השערה או שמא יש לומר מצוה המגינה עליו לשעה.

(חיד"א, בספר עבודת הקודש צפורן שמיר סוף סימן ז')

כתב המאירי וזה לשונו: יהא אדם מקדש עצמו בכל דבר שבתשמיש הן בהפיכת שלחן הן בשאר מיני קלות ראש והדיוטות ושלילת גדר טהרה ואף במקום שאין שם אחרים יזכור מאמר החכם שאמר מי שאינו בוש מזולתו יבוש מנפשו (בית הבחירה נדרים כ:)

אפילו אם יהיה אדם צדיק גמור אם יעסוק בדברים של דופי, ישוב להיות רשע גמור

ואעתיק מדברי החינוך מה שכתב על כל כעין דברים הללו ומשם יש ללמוד עד כמה עלולין דברים הללו לרוקן אברך מאש החמימות שבו לעבודת הבורא ולהורידו לים התאוות ותענוגי עולם הזה עד כדי לכבות בו כל רגש קודש לעניני תורה ותפלה בפנימיות הלב לעשות רצון קונו ולהפכו לשימת כל מעייניו ומגמתו ותשוקת וחמדת לבו להרבות תענוגיו בעולם הזה.

דע כי האדם נפעל כפי פעולותיו ולבו וכל מחשבותיו תמיד אחר מעשיו שהוא עוסק בהם אם טוב ואם רע... **ואפילו אם יהיה אדם צדיק גמור ולבבו ישר ותמים חפץ בתורה ובמצות אם אולי יעסוק תמיד בדברים של דופי וכו' ישוב לזמן מן הזמנים מצדקת לבו להיות רשע גמור**, כי ידוע הדבר ואמת שכל האדם נפעל כפי פעולותיו כמו שאמרנו.

(חינוך מצוה ט"ז)

עוד כתב שם: ואל יבטיחך יצרך לומר אחרי היות לבי שלם ותמים באמונת אלקים מה הפסד יש כי אתענג לפעמים בתענוגי אנשים וכו' אל בני השמר מפניהם פן תלכד ברשתם רבים שתו מתוך כך כוס תרעלתם ואתה את נפשך תציל.

(חינוך מצוה ט"ז)

אחרי לבבכם זו האפיקורסות, ואחרי עיניכם זו זנות

בספר החינוך בהקדמה (וגם בשאר מקומות בספרו) מונה והולך מצות התלויות בלב וחיובן תמידי לא יפסקו מהאדם אפילו רגע אחד, ובמצוה הששית כתב שלא לתור אחר מחשבת הלב וראיית העינים שנאמר **ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניהם**. ואמרו חכמינו זכרונם לברכה אחרי לבבכם זו האפיקורסות, ואחרי עיניכם זו זנות, ובכלל זנות הוא כל תאות עולם הזה שאם יסיח דעתו למלאות תאותו בדבר אחר ימשוך מזה שלעולם יתאוה לזה.

(מובא בחיי אדם כלל א' אות ה', משנה ברורה, בית הלוי סימן א').

כל המשתמש במותר לו כדרך המנאפים בענין מגולה, מגונה והפקר, וכיוצא, יגיעוהו חלק האשה מנאפת ויתלבש בו הטומאה, וטמא טמא יקרא.

(חסד לאברהם מעין ב' נהר ס"ז)

אחרי לבבכם זו האפיקורסות, ואחרי עיניכם זו זנות

בפירוש רבי עובדיה מברטנורא יוצא דעניני קירבה וחיבה שהותרה לפני התשמיש אסורות בזמן אחר, ועל זה אמרו אחרי לבבכם זו האפיקורסות, ואחרי עיניכם זו זנות. ועל זה אמרו שם "וגורם רעה לעצמו, וסופו יורש גיהנם", עיין שם.

(רבי עובדיא מברטנורא אבות פרק א' משנה ה')

מה יעשה האדם הרוצה לחוס על בניו ועל נשמתו

בספר הקדוש עת לעשות (להגאון הקדוש מורנו הרב ר' הלל קאלאמייער זכר צדיק לברכה): תורה צוה לנו קדושים תהיו שנהיי מרוחקין לא לבד מזנות אלא גם מקריבה ואביזרייהו דגילוי עריות, מכל דבר שיכול לבא על ידי זה לזנות, זהו כל קריבה דעריות **חיבוק ונישוק ומחולות גם מאשתו הטהורה** שלא בזמן דודים. הרוצה לחוס על בניו ועל

נשמתו מוכרח להתרחק מדברים אלו כשם שאי אפשר לאש
בנעורת ולא ישרף, כך אי אפשר שלא יבוא על ידי זה לקישוי
אבר ועון זרע לבטלה, ואם אמרו חכמינו זכרונם לברכה
שביום הדין צריך ליתן דין וחשבון על דברי חציפות ועזות
שבין איש לאשתו מכל שכן שעל מעשים כאלו שמביאין לעון
זרע לבטלה עד כאן לשונו.

(עת לעשות להגה"ק רבי הלל קאלאמייער ח"א שאלה ל"ז, ותרגמנו אותה ללשון הקודש).

המקשה עצמו לדעת סופו ליסורים מרורים כלענה

המקשה עצמו לדעת הוא מנודה בבית דין שלמעלה ובבית
דין שלמטה ואין תפלתו נשמעת וסופו ליסורים
מרורים כלענה עד ישוב אל ד' וירחמנו.

(שלחן הטהור סימן רמ"א אות ג')

ומי האיש החפץ חיים הנצחיים איך חיך אוכל יטעם לו
וערבה שנתו עליו כמו שער בנפשו שלא הי' נזהר בכובד
העון הזה או אפילו לא בא לידו רק קושי אבר רחמנא ליצלן כי
כך מקובלני מאנשי השם מפורסמים גדולים שקושי האבר
באדם רחמנא ליצלן אף שלא במתכוון לפעמים בודאי כבר
נעקר הזרע מהמקור ויבא בודאי לידי הוצאת זרע לבטלה. ועל
זה פלגי מים תרד עיניו ויאכל לחם דמעה וישקמו בדמעות
שליש ובכה תבכה בלילה לא ישכב, יומם לא ינוח עד אשר
ישוב חרון אף ד' ממנו על ידי תשובה בבכי יבוא ויתחרט
חרטה גמורה על העבר ויעשה גדר להבא שיקבל על עצמו
בהחלט גמור בכל לבבו גדרים וסייגים אלהבא שעל ידי גדרים
וסייגים אלו בודאי לא ישוב לכסלה עוד וכו'.

(יסוד ושורש העבודה שער המים פרק ג')

ביערות דבש וזה לשונו: התשובה... - עבירות חמדה
במותרות אשר אדם יחמוד ואוהב לרדוף אחר

תורה וכו'. אלא שכל אלו וכיוצא בהן הן מעוונות שהאדם דש בעקביו וגם נעשו כהיתר מחמת שעבר ושנה וכו'. אבל באמת אם הוא יודע ספר ומחזיק בתורת ה' וקרבת אלקים יחפץ גדול עונו מנשוא ואשמתו גדלה בכפלי כפליים במה שאינו נלחם ומתגבר על יצרו בערך ובחינת מלחמה עצומה הנ"ל מאשמת קל שבקלים מיושבי קרנות הרחוקים מה' ותורתו ואין אשמתם גדולה כל כך במה שאינם כובשים יצרם הבוער כאש להבה מפני פחד ה' המבין ומביט אל כל מעשיהם כאשמת כל הקרב הקרב אל ה' ואל תורתו ועבודתו, וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה גבי אחר שידע בכבודי וכו' ולכן אמרו רבותינו זכרונם לברכה על עמי הארץ שזדונות נעשו להם כשגגות (ליקוטי אמרים - תניא פרק ל').

וכמה מחשבות והרהורים רעים מבלבלין אותו תמיד בעת עמדו בתפלה או בעת לימודו, ועל כן כל ימיו בצער, כי קיים בעצמו מפנק מנוער עבדו ואחריתו יהי' מנון, כיון שהטעימו והשביעו בתאותו.

(באר מים חיים - בראשית - על הכתוב וייצר ד' אלקים)

האדם צריך לראות בכל כוחו למעט כבוד עצמו ולהרבות כבוד שמים היינו למאס התאוה והחמדה הגשמיות שבדבר ההוא בכח החכמה אשר עליו להתחכם ולהבין כי התאוה הגשמית הוא מעשה בהמה ממש שגם היא רודפת אחר התאוה, ולא נאה ולא יאה לבעל שכל לרדוף אחרי הזימה והתאוה כמוה כי למה זה נברא בגדר האדם אם לא שיהי' מרוח בני האדם העולה היא למעלה ולא מרוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ וכו'.

(שער התפלה, לבעל "באר מים חיים")

בודאי אין זה כבוד שמו יתברך ויתעלה לשכון בלב המלא תאות וחמדת צוף נופת טינופת עולם הזה ותענוגיו, כי כל בחי' התאוה וחמדת דבר מדברי עולם הזה הוא שורש משורשי הרע והסטרא אחרא.

סיחון ועוג בני שמחזא"ל היו מבני אלקים ושמחזא"ל בא על אשתו של חם סמוך לכניסתו של תיבה, וסיחון נולד בתיבה, ולכך שימש חם בתיבה כדי לחפות על אשתו.
(מדרש רבינו בהיי במדבר פרק כ"א פסוק לד)

שער
יסודי היהדות
ליהודי הרוצה לילך בדרך התורה

סימן א

הנהגת היהודי בדרך התורה שלא בזמן דודים

במעשה - בדיבור - ובמחשבה

פתח דבר

מטרת השער הזה להורות הדרך ילכו בה בזמנים שאין בו קיום עונה (ועוד פרטים הנוהגין בכל עת ושעה) להזהר ממעשים שהן בגדר מכשול או גורמי מכשול. באשר שאחר החתונה הרבה טועים לחשוב שכבר הותרה הרצועה והכל מותר כיון שהיא אשתו, ומקילין בענין הרהורי עבירה בחשבו שדבר קל הוא כיון שאינו חושב באחרת רק באשתו. וכן מקילין בדיבור דיבורים שהן ניוול פה או דברים המעוררים הרהור תאוה שלא הותרה רק בעונה כפי הצורך לקרב דעתה אצלו וכן מקילין בקירבה המביאה לידי קישוי אבר ונכשלין בלי ספק בהוצאת זרע לבטלה דלא ימלט שלא יצאו איזה טיפות לבטלה וכבר הבאתי (בפנים דבשם האריז"ל) דאפילו בעסקו במצות עונה צריך ליזהר לפניו ולאחריו שלא

יצא אף משהו לבטלה דבכלל חומר איסור הוצאת זרע לבטלה נחשב וכל העונשים המרים וקשים שסובלים בעצמם ובבנים בעולם הזה ולעולם הבא גם על זה נאמר. כל שכן שלא בשעת מצוה אלא ברדיפה בתר עינוגי עולם הזה החולף ועובר.

כל מדותיו ומעשים טובים של האדם אינן כדאין להציל בזכותן חטא פעם אחת של הוצאת זרע לבטלה

ודי לן במה שכתוב בנועם אלימלך פרשת ויחי (על הכתוב ויקרבו בני ישראל) דכל מדותיו ומעשים טובים של האדם אינן כדאין להציל בזכותן חטא פעם אחת של הוצאת זרע לבטלה, עיין שם. וענינים הללו קלים בעיני האברכים ואפילו אותן בני עלייה שבבחרותם הראו סימני טהרה והשתוקקו לעבוד את הבורא ברוך הוא בתורה ותפלה וזו היתה כל מגמתם הרבה מהן נלכדו בעון זה. ויש בזה טעמים הרבה אשר אי אפשר להעלותם על הכתב. על כן אמרתי להעלות על הכתב במדור מיוחד כל הנאמר ונשנה בענין זה עד מקום שידי מגעת ודי הטוב יטהר לבבינו להתחזק ולהחזיק מעמד בזמן ודור פרוץ כזה לשמור ולעשות ולקיים את כל דבריהם ובזכות זה נזכה ונחיה לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצות באמת ובלבב שלם עד שיתקיים בנו ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ במהרה בימינו אמן.

חומר העון והעונש של המוציא זרע

לבטלה במזיד או פושע

בשל"ה הקדוש (אות קדושה) כתב, דהרבה בני אדם נכשלין בעון הוצאת זרע לבטלה, והגורמים לזה, משום שאין יודעין העונשים הגדולים הבאים על האדם בשבילו, ועל כן מונה אותן:

(א) גזרם אריכות הגלות.

- (ב) המוציא זרע לבטלה במזיד לא יזכה לדאות פני השכינה אם אינו שב בתשובה בחייו.
 (ג) לא יזכה לעמוד בתחיית המתים אם אינו שב.
 (ד) מביא מיתות ומגיפות בעולם.
 (ה) לומדי תורה מונעין מהן להבין סודות התורה.
 (ו) מביאו לידי עניות.
 (ז) בניו יהיו רשעים, ומשם באין האפיקורסים והמינין והכופרים רחמנא ליצלן.

זהנה מצינו בזה בש"ס וזוהר הקדוש לשונות המורין מאד ואעתיקן בקיצור:

- (זוהר הקדוש נח).
 (י) כל צרות הבא על האדם בשביל זה
 (תיקונים דף ג"ז).
 (יא) נאברת נשמתו הקדושה
 (זוהר הקדוש לך).
 (יב) אינו יוצא מגיהנום לעולם
 (זוהר הקדוש ויקהל).
 (יג) מסור בידי הסטרא אחרא
 (זוהר הקדוש ויקהל).
 (יד) תשובתו קשה יותר מכל עבירות שבתורה
 (זוהר הקדוש ויקהל, ראשית חכמה שער הקדושה פרק י"ז).
 (טו) על כל חימום וחימום נפרע מחרש, והקדוש ברוך הוא גותן בו כח לסבול פורעניות
 (זוהר הקדוש ויקהל, ראשית חכמה שער הקדושה פרק י"ז).

- (א) כמביא מבול לעולם (גדה יג).
 (ב) כשופך דמים (גדה יג).
 (ג) כעובד עבודה זרה (גדה יג).
 (ד) חייב מיתה (גדה יג).
 (ה) נקרא מומר (גדה יג).
 (ו) הוא בנידוי (גדה יג).
 (ז) אין לו חלק לעולם הבא (מסכת כלה).
 (ח) אין לו חלק באלקי ישראל (זוהר הקדוש נח).
 (י) הקדוש ברוך הוא נוקם ממנו יותר משאר עבירות

(שער התפלה לבעל באר מים חיים)

ויאמר ללבו מה אני ומה חיי אם חס וחלילה לעולם לא
אמצא מקום להי בלבי שיוכל שמו הקדוש ברוך הוא
לשכון בלבבי הרי אני גרוע מן הבהמות והחיות וצמחי האדם
ואבן הדומם, כי המה לא נבראו לזה שמשכן הי בהם, ואני
העיקר לא נבראתי כי אם בכדי לשמש את קוני להמציא לו
מקום קדוש בלבי לשכון בו כי זה היה עיקר.

(שער התפלה לבעל באר מים חיים)

כל התאות שורש הקליפות הן, והנמשך אחריהן אי אפשר לו לזכות באור פני מלך חיים

ותדע נאמנה כי אפילו אם לא יבוא לעולם לשום עבירה מזה
רק זה לבד במה שממלא תאותו בדברים הגופנים
ברצון נפשו ומרבה חמדת נפשו בהן וחומדת אחריהם גם
כשאינם לפניו, די לו והותר להיות חס וחלילה לנצח לא יראה
אור בהיר בשחקים, כי כל התאות שורש הקליפות הן, והנמשך
אחריהן אי אפשר לו לזכות באור פני מלך חיים אם לא אחר
הזיכוך הרבה והרבה בעולם הזה או בגיהנם.

(באר מים חיים, ויחי, על הכתוב המלאך)

אם רודף אחרי הזימה והתאוה אין חילוק בינו ובין הסוס והכלב בתאותיו

כל בעל שכל מבין ויודע כי מהנכון שיהיה חילוק בינו ובין
הסוס והכלב בתאותיו.

(שער התפלה לבעל באר מים חיים)

כי כל חיות הרוחניות שבחפצי העולם כשהאדם מתפרש מן
התאוה וחפץ בטוב להדבק בטוב, הרי הטוב הוא
מתדבק בנפשו ונשמתו ועל ידיהם מתעלה למעלה, אבל כשחס
וחלילה נפשו לא תשבע מן הטובה ההוא, כי נמשך ונדבק

אחרי התאוה, ודאי טוב ממנו הנפל, כי בהבל בא ובחשך ילך ובחשך שמו יכוסה, ועד עולם לא יראה אור בהיר בשחקים חס וחלילה, כי אם נפשו תהיה צרורה וקשורה בגיא צלמות והחשך בין הקליפה והרע חס וחלילה נמשך אחריהן.

(שער התפלה לבעל באר מים חיים)

האדם הממלא תאוותו מהן ממילא ישרה עליו בחירת הרע והסטרא אחרא

כל בחינת התאוות והחמדות בדברי עולם הזה כולם גירי יצר הרע וכוחותיו הן, והאדם הממלא תאוותו מהן ממילא ישרה עליו בחירת הרע והסטרא אחרא, והקדושה בורחת מאדם זה, כי הקדוש ברוך הוא עוצם עיניו מראות ברע ולא יביט בדבר שיש בו דופי, וכל בחינת התאוה והחמדה ומכל שכן עבירה שבאדם, סילון ממאיר וקוץ מכאיב להשכינה כביכול, שאינה יכולה להשרות כבודה אצלו כי כבודי לאחר לא אתן, על כן החכם עיניו בראשו להביט על אחרית דבר מראשיתו.

(באר מים חיים פרישת יתרו על הפסוק זכור)

כי בריאת הארץ הלזו שהיא בחינת הגשמיות והחיצוניות והתאוה שבה היא באמת תהו ובהו וחשך, כי אין דבר מגונה ומיאוס בעולם מתאוה הגשמיות שבכל דברי העולם שכולם המה הבל וריק מעשה תעתועים, נבזה ונמאס בעין כל בעל שכל, כי המרגיל עצמו בתאוות הזמן בחזקה יותר טוב המות לפניו בכדי שימות זכאי ואל ימות חייב, כי אי אפשר למי שרגיל ומרגיל גופו בתאוה שלא יבוא לידי עבירות רעים והרהורים רעים, ועל כן שנו חכמינו זכרונם לברכה הקנאה "והתאוה" והכבוד מוציאין את העולם מן העולם.

(שער התפלה לבעל באר מים חיים)

עיקר ההתחזקות היא בתאוות נשים, שמה שידה ולילית וכת דילה

עיקר ההתחזקות ותאוות הרעים הוא בתאוות נשים שמה הרגיעה שידה ולילית וכת דילה בתאוה מרובה והתחזקות רב, על כן ביותר הזהיר הכתוב במקום זה שלא יטמא בחינת הבעל למלאות תאוותו אף בהיתר בה, כי אש הוא עד אבדון תאכל ובה תתחלל הנשמה מאד מאד, ובפרט ההרהורים הבאין מתאוה זו שאמרו חכמינו זכרונם לברכה הרהורי עבירה קשין מעבירה.

(באר מים חיים פרשת אמור)

בשערי תשובה לרבינו יונה (שער א') מונה והולך עיקרי התשובה ושם בעיקר ט' וזה לשונו: ישיב אל לבו כי התאוה עולה לנפשו לחטוא ולמשוך העון בחבלי השוא... ואל יגש אל אשה רק לקיים מצות פרו ורבו או למצות עונה, כי כל זמן שהאדם הולך אחרי התאוה נמשך אחרי תולדות החומר וירחק מדרך נפש המשכלת ואז יתגבר יצרו עליו... והנה התאוה הנתונה בלב אדם שורש כל הפעולות לכן אם יתקן התאוה תחת אשר כל אברים ישרתוה ימשכם אחרי השכל וילוו עליו וישרתוהו יכשרו כל הפעלים... כי כאשר ישבר אדם תאוותו גם בדברים המותרים בזה תצליח הנפש והמדה הזאת תערב לה כי ירים השכל ידו וגבר.

ועוד תמצא בשבירת התאוה תועלת רבה ועצומה כי יגלה בצדק לבו וטוב חפצו לתשובה כי הוא מואס הטבע אשר גרם לו חטא ובזה יתרצה אל השם יתברך וימצא חן בעיניו.

אמרו חכמינו זכרונם לברכה, כל מי שיש בו שלש מדות הללו מתלמידיו של אברהם אבינו: עין טובה, רוח נמוכה ונפש שפלה. ענין נפש שפלה שאינו הולך אחר התאוה הגשמית גם בדברים המותרים.

(לשון רבנו יונה שם)

עיקר נסיון של כל אדם בעולם הזה הוא בתאווה זאת אשרי הזוכה לנצח במלחמה.

(שיחות הר"ן סימן קט"ו, ועיין עוד ליקוטי הלכות חושן משפט הלכות שלוחין הלכה ג').

בכל מצוה שהאדם עושה תאיר אבר אחד מרמ"ח אברים, ובכל לאו שאינו עובר תאיר הגיד מהשס"ה גידין

הנה הנשמה היא חצובה מתחת כסא הכבוד והיא שיעור קומה רוחניות רמ"ח אברים רוחניים ושס"ה גידין רוחניים ולמה באת אל עולם הזה, להיות שצריכה להאיר כל אבריה וגידיה על ידי עשייה בעולם הזה שהוא עולם העשייה בעשות כל רמ"ח מצות עשה נגד רמ"ח אבריה, ושס"ה לא תעשה נגד גידיה, אזי בכל מצוה תאיר אבר אחד ידוע לאלקינו יתברך שמו, כל מצוה נגד איזה אבר רומזת, וכן הלאוין נגד הגידין, ועל ידי קיומה כל זה יברא לה גוף רוחני הוא לבוש חלוקא דרבנן אשר תתלבש הנשמה בגן עדן כלול מרמ"ח ושס"ה כנזכר לעיל, ואז תתראה לפני המלך בלבוש מלכות אשר פעלה ועשתה בעולם העשיי. וכיון שידענו כל זה הנה באת הנשמה לעשות דוקא והיאך צודק לה עשיה בלאוין הלא שב ואל תעשה הוא וזה היה לו גם כן בגן עדן, והאיך יאירו הגידים בהנשמה והיאך יתהווה החלוקא דרבנן. על כרחך צריך לומר בהזדמן העבירה להאדם ויש בכוחו לעשותה מבלי מונע, וחוסס תאוותו באהבת היוצר, עשיה מקרי, וזה לא אפשר בגן עדן קודם ביאתו לעולם שאין שם יצר הרע ואין שם עשייה.

(דרך פקודיך בהקדמה, הקדמה ב' אות א')

עוד כתב שם: היאך יקרא מקיים מצות לא תעשה באותן לא תעשה שאין ביכלתו לעשות גם בלי גזירת היוצר, מחמת בושה או מיראת עונש המלכות כגון גזל, גניבה וכיוצא. ומסיק דאם ימנע עשות מה שביכלתו לעשות מעבירות שמזומנות בלי מונע ובושה ואין בו עונש מלכות כי לשון הרע, רכילות, משא

ומתן שלא באמונה והוצאת זרע לבטלה בסתר והוא מונע מכל זה מאהבת הבורא יעיד עליו יודע תעלומות שגם שאר לאוין יותר היה מונע את עצמו מחמת מורא שמים ממחמת מורא ובושה מהבריות.

(דרך פקודיך בהקדמה, הקדמה ב' אות ד')

אל תאמר שאין תשובה אלא מעבירות שיש בהן מעשה כגון זנות וגזל וגניבה, אלא כשם שצריך אדם לשוב מאלו כך הוא צריך לחפש בדעות רעות שיש לו לשוב מן הכעס וכו' ומרדיפת המאכלות וכיוצא בהן מן הכל צריך לחזור בתשובה. ואלו העונות קשין מאותן שיש בהן מעשה, שבזמן שאדם נשקע באלו קשה לפרוש מהם, עד כאן לשונו.

(רמב"ם הלכות תשובה פרק ז' הלכה ג', מובא לדינא ביסוד ושורש העבודה שער י"א פ"ו)

בכלל זנות הוא כל תאות עולם הזה

ובפרט על הגזל ועל הרהורי עבירה ועל מניעת התאות תתפללו בתמידות להשם יתעלה שיציל אתכם מעונות מרים אלו.

(יסוד ושורש העבודה [צוואה אות י"א])

קדושים תהיו היא מצוה שישנה בכל אדם, שכל איש מישראל בקיימו מצוה זו קדוש יאמר לו ואין הדרגה בישראל שתהיה נמנעת מהשגה זו.

(אור החיים הקדוש פרשת קדושים)

להחמיר לרחק חיבוק ונישוק בעונה הסמוכה לוסתה דאיכא משום מגרה יצר הרע בנפשיה.

(פרדס רמונים הלכות נדה, שפתי חכם אות ו', ועיין עוד שושנים לדוד דף צ"ב אות י"ט)

עוד כמה דברים שיכולין לזכות על ידי זהירות מקירבה שלא בזמן דודים

הפורש מעבירה לא מפני יראה או פחד או כבוד אלא מפני הבורא יתברך שמו שצווה על כך, מקיים מצות עשה את ה' אלקיך תירא. ובחרדים (מצות עשה מן התורה פרק א' אות כ'): ובכל עת שמזדמן לפני האדם איסור או **ספק איסור** והוא פורש, מקיים מצות עשה זו (של ובחרת בחיים) והוא ממנין תרי"ג לרבינו יונה. (רבנו יונה בשערי תשובה שער ג' אות ט')

בכל מצוה דרבנן יש עשה ולא תעשה מן התורה שיכוון לקיים.

(אור השנים בראש ספרו מהדורה ב')

המונע עצמו מעבירה לא מפני שום דבר בעולם - פחד, בוש, כבוד - אלא מפני שכן צוה הבורא יתברך שמו הרי זה מקדש השם.

(רמב"ם הלכות יסודי התורה פרק ה' הלכה י')

מה דאמרו חכמינו זכרונם לברכה (סוף מכות) ישב ולא עבר עבירה נותנין לו שכר כעושה מצוה, **באפשר לו לעשותה ואין מונעו מעשותה בשום פנים זולת שמירת מצות התורה.**

(רמב"ם פירוש המשניות סוף מכות, מאירי וברטנורה שם)

בשביל עבירה קטנה הזאת לבד יצטרך להתגלגל עוד הפעם בזה העולם

הנה יישנם לא תעשה שאין ביכולת האדם לעבור עליהם גם בלי הציווי של תורה מחמת בוש, או **יראת העונש** ממלך ושרים כמו גזל וגניבה. כיון שמגלה האדם תעלומות לבו ותיקון מעשיו כשימנע מלעשות מה שביכלתו לעשות מהעבירות המזומנות בלי מונע שליכא בזה עונש כמו לשון הרע ורכילות וכו' והוא מונע מכל זה מאהבת היוצר, הנה יעיד עליו יודע תעלומות שגם שאר הלאוין עיקר מניעתו מחמת

מורא שמים (דרך פקודיך הקדמה ב' אות ד') וזהו גם בפרישה מנדה והתרחקותיה.

ולאידך העובר עבירה שאין בו משום בושה או אימת מלכות (כגון הרחקה מנדה, או התקרבות לאשתו שלא בזמן דודים שאפשר לבא על ידי זה לידי הוצאת זרע לבטלה) בזה מראה שגם שאר עבירות שיש בהן משום בושה או אימת מלכות כל קיומו רק מחמת בושה או אימת המלכות ולא נחשב לו כקיים המצות ולא השלים חקו **ובשביל זה לבד יצטרך להתגלגל עוד הפעם בזה העולם.**

(דרך פקודיך הקדמה ג' אות ד')

הפורש מספק איסור שכרו הרבה יותר מהפורש מודאי איסור

נכון לדעת שהפורש מספק איסור שכרו הרבה יותר מהפורש מודאי איסור, כיון דלבו נוקפו אולי אינו אסור ומונע עצמו בחנם ועל ידי זה צערו גדול יותר וקיימא לן לפום צערא אגרא כמבואר בסנהדרין (דף קג.) ברש"י שם דיבור המתחיל שלא תמצא אשתך ספק נדה, וזה לשון רש"י:

כשר שבטבחין שותפו של עמלק ופירש רש"י ספיקי טריפות באות לידו וחס על ממונו ומאכילן.

ובשעה שאדם בא מן הדרך קשה לו כשימצא את אשתו ספק נדה יותר מנדה ודאית שעל הספק הוא מיצר ויצרו תוקפו ואומר טהורה הוא ועל חנם אני מונע, עד כאן לשונו. ועיין עוד בקידושין (דף פ"ב), כשר שבטבחין שותפו של עמלק ופירש רש"י ספיקי טריפות באות לידו וחס על ממונו ומאכילן.

הא דאמרו חכמינו זכרונם לברכה ישב ולא עבר עבירה נותנין לו שכר כעושה מצוה מיירי במי שבא לידו ספק עבירה ולא עשאה.

(ירושלמי קידושין פרק א' הלכה ט')

ספק עבירה צריך יותר תשובה מעבירה ודאית, כי יותר מתחרט כשיודע שעשה עבירה מבאינו יודע ולכן אשם תלוי ביוקר מחטאת. אם כן לאידך גיסא קל יותר לאדם לעבור על ספק עבירה מעבירה ודאית והמונע עצמו שכרו יותר.

(אורח חיים סימן תר"ג בדרכי משה ורמ"א בשם רבינו יונה ברכות ד, ועיין קול אליהו להגאון מווילנא בפרשת בראשית)

בשאלות ותשובות בית היוצר, הביא מבית אברהם לבעל חיי אדם, דמטעם הכתוב "ובחרת בחיים" מוכח, דספק דבר איסור מן התורה לחומרא, וכתב דלא קשה מזה על הרמב"ם, דיש לומר שהרמב"ם סובר ספק דבר איסור להקל רק בדיעבד, אבל להכניס עצמו לספיקא, זה ודאי אסור מן התורה.

(שאלות ותשובות בית היוצר חלק אורח חיים סימן א')

אפילו אי ספק דבר איסור לקולא, דוקא שכבר עבר, אבל להבא פן יבא לאיסור תורה, לכולי עלמא מן התורה צריך לחוש לכך.

(ראה: וידבר משה, תיקון משה לפסח (אות נ"ו נ"ז) ועיין חתם סופר אבן העזר סימן י', ועיין באר יהודה על חרדים מצות עשה (פרק א' אות ה') שהביאו, והאריך לחזק שיטה זו.

והנה בדיני פרישה סמוך לוסת כתבו הפוסקים לחלק בדרך זו, דהתורה לא חשה על העבר מטעם ספק, אולם על העתיד חוששין, ואין להכניס עצמו לתוך הספק מן התורה. ומכאן סמוכין לכל הנזכר לעיל. ולפי זה גם מי שספק ביזו אם יבא לידי מכשול על ידי הקורבא שלא בזמנו על כל פנים ספק איסור הוא.

(והשיב ורחם)

דברים הבאים בעקבות אי זהירות

אל יאמר אדם בראותו אזהרות אלו, הן אני עובר כולן או מקצתן ובל יראה קרי, דיש להשיב דאפשר שנעקרה

הטפה ויותר דרך מי רגלים וכו' ודברי חכמינו זכרונם לברכה
קדושים ונאמנים ולא יחטיאו השערה, או שמא יש לו מצוה
המגינה עליו לשעה.

(חיד"א, בצפורן שמיר סוף סימן ד')

אם בא על ידי הקירבה לידי עון הוצאת זרע לבטלה רחמנא
ליצלן, יש אומרים דחשיב מוציא זרע לבטלה ברצון ולא
באונס, כמו שכתוב בדיני פרישה סמוך לוסתה.

(טהרת בית ישראל הלכות גדה)

הגאון הקדוש בעל התניא כתב **דמוציא זרע לבטלה דינו**
לענין תעניות וסיגופים לכפר כמו חייבי כריתות

שבתורה

(אגרת התשובה סוף פרק א')

בעזרת השם יתברך

פרשת לך לך

ויהי אברם בן תשעים שנה ותשע שנים וירא ה' אל אברהם
 ויאמר אליו אני א-ל-שד-י התהלך לפני **והיה תמים**
 (לך- לך פרק י"ז פסוק א')

צדיק תמים נקרא השומר על הברית קודש.

(זוהר הקדוש)

אני הנה **בריתי** אתך, והיית לאב המון גוים
 (נח פרק י"ז פסוק ד')

"הנה בריתי אתך" רומז על שמירת הברית.

(זוהר הקדוש)

מי הוא הכופר בבריתו של אברהם אבינו

אמר ר' אבא אמר רב הונא אמר רב כל המניח ידו כנגד פניו
 של מטה כאלו כופר בבריתו של אברהם אבינו,
 ובמסכת נדה איתא, כל המכניס ידו למטה מטבורו תקצץ.
 (מסכת שבת פרק ג', דף מ"א עמוד א', נדה דף י"ג ע"ב)

ונמלתם את בשר **ערלתכם** והיה לאות ברית ביני וביניכם
 (לך לך פרק יז פסוק יא)

נוטר הברית זוכה להשיג סודות התורה

נודע שיש שלש ערלות, ערלת המילה, ערלת הלב, ערלת הפה.
 כמו שכתוב וערל שפתים וגו', ערלות אלו תלויות זה
 בזה, כנודע אשר ברית הלשון וברית המעור מכוונים הם זה
 כנגד זה והלשון הוא קולמוס הלב. וצריכין לחתוך ולהסיר כל
 מיני שלוש הערלות.

וענין הסרת הערלה הוא בגשמיות וברוחניות, דהיינו
 כשחותכין ומסירין ערלת הברית בפועל ממש בזה

תיקון פרשת לך לך הברית קעט

נימול ונחתך נמי שתי הערלות הנזכרות לעיל של הפה והלב לכן מציינו שהערל שלא מל אסור ללמוד תורה, מטעם כי אין לו כלים מוכשרים לקבל התורה כי כלי התורה הם הפה והלב כמו שנאמר בפיך ובלבבך לעשותו. ומי שלא מל נסתם לבו ופיו בקליפת הערלה אבל הנימול נפתח לבו ופיו ומוכשר להתורה.

ובזה ניחא דכתיב ונמלתם את בשר ערלתכם והוא לשון התפעל כי את כמו עם דהיינו עם בשר ערלתכם שתחתכו ותסירו אותה, על ידי זה הוא בסגולה שתהיו נימולים עוד משאר ערלות הפה והלב, ויהיה לכם לב בשר לא לב האבן, כל זה הוא בגשמיות.

וענין הסרת הערלה הרוחנית היינו נטירת הברית מביאות האסורות ולקדש את עצמו במותר לו וכו', ועל ידי זה מסירין קליפות הערלה הרוחניות החופה על הברית כנודע. ומעלין בזה ניצוצות הקדושות מעמקי הקליפות בסוד חיל בלע ויקיאנו^א וכו', וענין זה תלוי בקדושת הפה והלב אם

(א) חיל בלע ויקאנו מבטנו יורשינו א-ל (איוב פרק כ' פסוק ט"ו).

איתא ברלב"ג (איוב פרק כ פסוק כט): הנה הוא יאבד ויפסד במהירות כהפסד צואתו בקלות ובמהירות עד שרואיו יאמרו כי יאבד לשעתו, כמו החלום וחזיון הלילה שלא יזכור אותם האדם כאשר הקיץ ויאבד זכרו במהירות כן יעופף זה הרשע וילך לאבדון מהר, העין שראתה אותו לא תוסיף לראותו ולא עוד יראנו עין אנשי מקומו להיות כלה ואבד, ישוב גמולו על בניו ויעשו רצון הדלים לרוב שפלותם תחת אשר עשקם אביהם או ידי העושק בעצמו תשבנה הגולה אשר גזל, לפי שעצמותיו נמלאו מחטא נעוריו ועמו על עפר תשכב חטאתו ולא ישוב אל השם, או הרצון בזה לפי שהוא מלא עצמותיו מהדברים העלומים והמכוסים אשר גנב וגזל רצה לומר שעשה עושר ולא במשפט ועמו על עפר תשכב הגולה ההיא ולא ישיבה, ולפי שכאשר המתיקה בפיו הרעה אשר חשב לעשותה וערבה לו יכחיד אותה ויסתירנה תחת לשונו ר"ל

מקדש מחשבות לבו שלא יעלו בלבו הרהורים רעים. ובזה הוא מסיר הערלה הרוחנית החופה על הפה והלב אז בנקל לו להיות נוטר הברית קודש כידוע.

והנה כשזוכה האדם להיות נוטר הברית בכל הבחינות הנזכרות לעיל, הוא זוכה ומשיג סודות התורה שהם עיקר פנימיות התורה, והוא בסוד הכתוב סוד ה' ליראיו² וגו', וביותר הוא משיג סודות התורה ביום השבת, כי אז הוא

שלא יגלה אותה עד עשותה המזימתה כאילו הוא חומל עליה מרוב אהבתו אותה ולזה לא יעזבנה וימנענה בתוך חכו, הנה ישיב לו השם יתברך על כל זה גמול מדה כנגד מדה, וזה שלחמו נהפך במעיו ללכת הפך המנהג רצה לומר שישוב לצאת דרך הפה בקיאי, הנה לחמו יהיה כמרורת פתנים בקרבו כל החיל אשר בלע יקיאנו ומבטנו יורישנו אל הפך מה שהיה עושה שהיה מעכב לעצמו ההון אשר גזל ולא היה רוצה להניח ממנו דבר ותחת אהבתו הרעה עד שיסתירנה תחת לשונו יתן לו השם רעה שתעמוד עמו ותכלהו והיא שהוא ינק ראש פתנים ותהרגהו לשון אפעה בארסו, ולא יראה בשפע הדברים הערבים כמו הדבש והחמאה אבל יבאו בקרבו תמיד הדברים הרעים תחת אהבתו הרעה, הנה הוא ישיב יגיעו ויניחחו לאחרים ולא יהנה ממנו ויהיה יגיעו שישוב כשיעור החיל אשר גזל והוא תמורתו ולא ישמח בזה החיל גם כן כי לא נשאר לו ולא נהנה ממנו, עד כאן לשונו.

(ב) ראה זוהר הקדוש פרשת בראשית דף ל"ז עמוד ב'.

סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם, איזהו סוד ה', זו מילה

איתא בבראשית רבה (פרשה מט): כתיב (תהלים כה) סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם, איזהו סוד ה', זו מילה שלא גלה אותה מאדם ועד עשרים דור עד שעמד אברהם ונתנה לו שנאמר ואתנה בריתי ביני ובינך, א"ל הקדוש ברוך הוא אם תמול, תטול סוד ה', מה סוד ה', ס', ששים, ו', ששה, ד', ארבעה, הרי שבעים, שבעים אני מעמיד ממך בזכות המילה שנאמר (דברים י) בשבעים נפש ירדו אבותיך, מעמיד אני מהן שבעים זקנים שנאמר (במדבר יא) אספה לי שבעים איש מזקני ישראל ומעמיד אני מהן משה שהוא

הוגה בתורה בשבעים לשון, שנאמר (דברים א) הואיל משה באר וגו', בזכות מי בזכות המילה שנאמר סוד ה' ליראיו, א"ל הקדוש ברוך הוא לאברהם דיו לעבד שיהא כרבו, אמר לפניו ומי ימול אותי, אמר אתה בעצמך, מיד נטל אברהם סכין והיה אוחו בערלתו ובא לחתוך והיה מתירא שהיה זקן, מה עשה הקדוש ברוך הוא שלח ידו ואחו עמו, והיה אברהם חותך, שנאמר (נחמיה ט) אתה ה' האלקים אשר בחרת באברם וגו', וכרות לו הברית אין כתיב כאן, אלא וכרות עמו מלמד שהיה הקדוש ברוך הוא אוחו בו.

דבר אחר סוד ה' ליראיו, בתחלה היה סוד ה' ליראיו, ואחר כך לישרים, ולישרים סודו, ואח"כ לנביאים, (עמוס ג) כי לא יעשה ה' אלקים דבר כי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים, אמר הקדוש ברוך הוא אברהם זה ירא אלקים, שנאמר (בראשית כב) עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה, אברהם זה ישר מן הישרים, שנאמר (שיר השירים א) מישרים אהבוך, אברהם זה נביא, שנאמר (בראשית כ) ועתה השב אשת האיש כי נביא הוא ואיני מגלה לו, וכו'.

אי זה הוא סוד שגילה ליראיו, זו המילה

איתא במדרש תנחומא (פרשת לך לך סימן יט) על הפסוק (שם יט) ואתנה בריתי ביני ובינך זה שאמר הכתוב, סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם (תהלים כ"ה) אי זה הוא סוד שגילה ליראיו זו המילה שלא גילה הקדוש ברוך הוא מסטורין של מילה אלא לאברהם, סוד ה' ליראיו זה אברהם שנאמר לו כי ירא אלקים אתה, מהו סוד ס' ששים ו' ששה ד' ארבעה הרי שבעים, א"ל הקדוש ברוך הוא אני מעמיד ממך שבעים שנאמר בשבעים נפש ירדו אבותיך מצרימה (דברים י) ואני מעמיד מהם שבעים זקנים שנאמר, אספה לי שבעים איש מזקני ישראל (במדבר יא), ואני מעמיד ממך משה שיהגה את התורה בע' לשון, לפיכך כתיב סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם, א"ל הקדוש ברוך הוא לאברהם כשבראתי עולמי הייתי מגלגל בכ' דור בשבילך עד שתבוא ותטול את המילה, עכשיו אם אין אתה נוטל המילה אני אל ש-די אני אומר לעולם די עד כאן, ואני מחזירו לתוהו ובוהו.

הזיווג של ברית הלשון והמעור הנקרא זיווג עליון וזיווג תחתון ועיין שם, ועל כן **מעור ולשון** בגימטריא **שב"ת**, ולכן כל ברכאין דעילא ותתא ביומא שביעאה תליין, כיון שאז נעשה זיווגים הנ"ל של עילא ותתא.

(י"טב לב)

אין הקדוש ברוך הוא מגלה סודיו כי אם ליראיו

איתא באוצר המדרשים (עמוד סו): אליהו בן יוסף פתח, כתיב, סוד ה' ליריאיו ובריתו להודיעם (תהלים כ"ה), מהא אוליפנא שאין הקדוש ברוך הוא מגלה סודיו כי אם ליראיו.

כל מי שהוא ירא שמים רודף אחר נסתרות ומעשה מרכבה שהוא עיקר החכמה והדעת שנאמר ראשית חכמה יראת ה'

שאפילו אדם מישראל למד מקרא משנה תלמוד ואגדה ותוספתות ואין בו יראה לחנם צלל במים אדירים, וכל מה שטרח לחנם טרח; וכל מי שהוא ירא שמים רודף אחר נסתרות ומעשה מרכבה שהוא עיקר החכמה והדעת שנאמר ראשית חכמה יראת ה' (שם תהלים קי"א), תריס נחשת וחרב של ברזל היראה ואין מפחד מכל, שנאמר פחדו בציון חטאים (ישעיה ל"ג) הא ירא חטא לא יפחד, לפי שהשכינה מקשקשת לפניו ושומרתו ומגלין לו סודות נעלמות, הוי סוד ה' ליראיו ואומר הן יראת ה' היא חכמה וסור מרע בינה (איוב כ"ח).

איתא בזוהר (פרשת לך לך דף צ"ה עמוד א') **בכל מקום אשר אזכיר את שמי, דא (את) מילה דכתיב בה (תהילים כ"ה) "סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם, עד כאן לשונו.**

פירוש הזוהר: בכל המקום אשר אזכיר את שמי, מהו אזכיר את שמי, זה (אות) מילה שכתוב בה סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם.

המול ימול יליד ביתך ומקנת כספך והיתה בריתי בבשרכם לברית עולם

(לך לך פרשה יז פסוק יג)

שומר הברית אין השכינה פורשת ממנו, וכל המשכת השפע מהחסד תלוי באות ברית קודש

איתא בזוהר פרשת לך לך (חלק א' דף צ"ד עמוד א'), פתח אידך ואמר, כתיב (איוב י"ט, כ"ו) ומבשרי אחזה אלו"ה. מעצמי ובשרי לא כתיב (פירוש הזוהר: ומעצמי אחזה אלו"ה הוה ליה למימר, שהיה משמעו כי מעצמות יצירת האדם ומתכונת גופו ידעתי כח היוצר יתברך שהכל מורה על נפלאות הבורא), אלא מבשרי ממש (פירוש: אלא ודאי בשר היינו דבר פרטי באדם הנקרא בשר, ומפרש) ומאי הוא, דכתיב (ירמיה יא, טו) ובשר קודש יעברו מעליך (שפירושו שאת הברית קודש הבעירו ובטלו מהם), וכתיב (בראשית יז, יג) והיתה בריתי בבשרכם (פירוש: הרי שמבשרי פירושו מברית קודש שלי), דתניא בכל זימנא דאיתרשים בר נש בהאי רשימא קדישא דהווא את (פירוש: שלמדנו בכל זמן שהאדם נרשם בזה הרושם הקדוש של אות הברית), מניה חמי לקודשא בריך הוא (ממנו ישיג בספירותיו של הקדוש ברוך הוא), מניה ממש (על ידי אות ברית קודש ממש), ונשמתא קדישא אתאחידת ביה (פירוש: ועל ידי זה הנשמה הקדושה נאחזת בו, רצה לומר כשנימול זוכה לנפש רוח ונשמה כדי להשלימן בחייו, אך מסתלקים ממנו עד שישבר את קליפת היצר הרע בהתחנכו במצות ואחר כך שוב זוכה אליהם).

ואי לא זכי (לנשמה קדושה), דלא נטיר האי את (פירוש: לפי שלא שמר את אות הברית), מה כתיב (איוב ד', ט"ו) מנשמת אלו"ה

ג) איתא בבראשית רבה על הפסוק איוב (פרק יט פסוק כו) פרשה מח ד"ה איוב יט): ואחר עורי נקפו זאת ומבשרי אחזה א-לוה, אמר אברהם אחר שמלתי עצמי הרבה גרים באו להדבק בזאת הברית, ומבשרי אחזה, א-לוה, אילולי שעשיתי כן מהיכן היה הקדוש ברוך הוא נגלה עלי, וירא אליו ה', עד כאן.

קפד תיקון פרשת לך לך הברית

יאבדו (פירוש שתאבד מהם נשמת א-לויה), דהא רשימו דקודשא בריך הוא לא אתנטיר (פירוש, לפי שהרושם של הקדוש ברוך הוא לא נשמר כראוי).

ואי זכי ונטיר ליה (פירוש, ואם זכה ושמר את הברית כי יודע את מעלתה ואת רישומה למעלה), שכינתא לא אתפריש מניה (פירוש, אין השכינה נפרדת ממנו, לפי שעל ידי הפריעה הוא נרשם בסוד אות יו"ד דהוי"ה הכוללת את כל השם הוי"ה, והשכינה משתוקקת אל השם הוי"ה), אימתי מתקיימא ביה (מתי מתקיימת בו השכינה), כד אתנסיב (פירוש, כשנושא אשה), והאי את עייל באתריה (ואות הברית נכנסת במקומה הראוי, שאז מגיע אל השלימות וראוי שתשרה עליו השכינה).

תו תנינן (עוד למדנו), א-לויה הכי הוא (השם א-לויה הוא נוטריקון), אי"ל נהירו דחכמתא (פירוש, אי"ל הוא הארת החכמה שממנה נמשכים החסדים), וי דכר ה' נוקבא (אות וי היא הזכר ואות ה' היא הנקבה והיינו זו"ן), אשתתפו כחדא א-לויה אקרי (כשמשותפים יחד נקראים אלויה, כי שפע החסד של אי"ל העליון שהוא החכמה יבוא לחבר וי עם ה' שהם סוד זו"ן), ונשמתא קדישא מהאי אתר אתאחדת (הנשמה הקדושה מהחסד נמשכת ונאחזת בגוף האדם), וכולא תליא בהאי את (וכל ענין המשכת השפע מהחסד תלוי באות ברית קודש), ועל דא כתיב ומבשרי אחזה אלויה (על ידי שמירת הברית שבבשרי אחזה את שם אלויה הכולל הארת חסד אי"ל של חכמה עם סוד זו"ן, רצה לומר שאקבל מהם שפע החסד), דא שלימותא דכולא (ענין שמירת הברית הוא שלימות הכל), מבשרי ממש, מהאי את ממש (משמירת אות הברית ממש), ועל דא זכאין אינון ישראל קדישין דאחידן ביה בקודשא בריך הוא (פירוש, ועל כן אשריהם ישראל הקדושים שהם נאחזים בהקדוש ברוך הוא על ידי שנרשמים בשמו בסוד המילה והפריעה), זכאין אינון בעלמא דין ובעלמא דאתי, עלייהו כתיב (דברים ד', ד') ואתם הדבקים בה' אלקיכם וגו', בגין כך חיים כולכם היום (לכן אתם נקראים חיים בהיותכם נאחזים בתי העולמים).

(זוהר פרשת לך, דף צ"ד ע"א)

**מי ששומר בריתו, הקדוש ברוך הוא
מעביר מעליו מלאכי חבלה ומקטרגים**

איתא בתיקוני זוהר (תיקון ע', דף ק"ל עמוד ב') וזה לשונו: פקודא דברית מילה^ד, בגזירו דערלה ופריעה, כמה דאיהו אעבר מההוא אבר כל אלין קליפין דאלהים אחרים, ותקין ביה אתר לשריא ביה שכינתא תמן, דאיהו **אות ברית מילה**, הכי קודשא בריך הוא כד נשמתיה סליקת לעילא, הדא הוא דכתיב (דברים ל') מי יעלה לנו השמימה, **קודשא בריך הוא אעבר מניה כל מלאכי חבלה ומקטרגין דלא יקרבו לגביה בגין דשמא דה' שריא עליה דתשכח ליה באלין תיבין "מי יעלה לנו השמימה"**, ראשי תיבין **מיל"ה**, וסופי תיבין הוי"ה, בשמיה סליק לעילא נשמתיה, ובההוא זמנא יתקיים ביה (דברים פרק כ"ח פסוק י') "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך"^ה.

ד) **פירוש הזוהר**: מצות ברית מילה בחיתוך של ערלה ופריעה, כמו שהוא מעביר מאותו אבר כל אלו קליפות של אלהים אחרים ומתקן בו מקום לשרות בו שכינה שם. **שהוא אות ברית מילה**. כך הקדוש ברוך הוא כאשר נשמתו עולה למעלה, זה הוא שכתוב **מי יעלה לנו השמימה**. הקדוש ברוך הוא מעביר ממנו כל מלאכי חבלה ומקטרגים שלא יקרבו אצלו, מפני שהשם של ה' שורה עליו, שתמצא אותו באלו תיבות "מי יעלה לנו השמימה", ראשי תיבות **מילה** וסופי תיבות **יקו"ק**, בשמו עולה למעלה נשמתו. ובאותו זמן יתקיים בו וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך.

ה) ראה זוהר, רעיא מהימנא (חלק ג פרשת צו דף כט עמוד א), וזה לשונו: וראו על עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך, (דברים כח) **אות תפילין ואות שבת ואות דיומין טבין ואות ברית כלהו שקילין**.

קפו תיקון פרשת לך לך הברית

ואת **בריתי אקים** את יצחק אשר תלד לך שרה למועד הזה בשנה האחרת

(לך-לך פרק י"ז פסוק כ"א)

אקים ראשי תיבות אישר קידש ידיד מיבטן¹.

(מקובלים)

הקדמה למצות מילה ופריעה

ביאור ביסודות הענין מצות מילה ופריעה

בספר שער המצות להאריז"ל (פרשת לך לך דף יח-ט) וזה לשונו: **ועתה** נבאר ענין היסוד בעצמו, אשר בו נעשית המילה. כי הנה אלו י"ו אורות אחרונים, המתגלים על ידי הפריעה כנזכר, נצטיירו ביסוד. כי הנה היסוד, צורתו ו' זעירא, והעטרה שבראשה, היא צורת יו"ד על ו'. כי עתה על ידי הפריעה, נתגלית היו"ד שהיא העטרה, והם הם סוד י"ו אורות הנזכר שירדו שם כנזכר.

ע"ח אורות חסדים שמתגלים על ידי המילה

ובזה יובן פסוק ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמל את יצחק, ודרשו רבותינו זכרונם לברכה (בפרקי דרבי אליעזר פרק כ"ט) ביום הג' מ"ל, מכאן שעשה אברהם חג וסעודה, ביום

ו) איתא במסכת שבת (דף קלז עמוד ב): תנו רבנן: המל אומר: אשר קדשנו במצותיו וצונו על המילה. אבי הבן אומר: אשר קדשנו במצותיו וצונו להכניסו בבריתו של אברהם אבינו. העומדים אומרים: כשם שנכנס לברית כך יכנס לתורה לחופה ולמעשים טובים.

והמברך אומר: אשר קידש ידיד מבטן, חוק בשארו שם, וצאצאיו חתם באות ברית קדש. על כן בשכר זאת, א-ל חי חלקנו, צוה להציל ידידות שארינו משחת, למען בריתו אשר שם בבשרנו ברוך אתה ה' כורת הברית.

מילת בנו יצחק. והענין, כי אותיות הגמ"ל, הם בגימטריא ע"ח^א אורות, שהם ג' חסדים שלמים דתפארת ונ"ה, המתגלים ביסוד, והם ג' הויו"ת, העולים כמנין הגמ"ל, שנתגלו על ידי המילה, הרמוזה בשני אותיות מ"ל מן הגמ"ל. ולהיות כי ב' בחינות היו, פעם ראשונה ירדו על ידי המילה ע' אורות המגולים, ואחר כך על ידי פריעה ירדו ח' אורות המכוסים, לכן חלקו חכמינו זכרונם לברכה תיבה זו לשנים, ה"ג אותיות ראשונות, הם הח' אורות העליונים המכוסים. ומ"ל, הם אותיות האחרונות, ע' אורות המגולים התחתונים, כסדר מקומם.

וביאור הכתוב עצמו, למה ירדו שם, ואמר את יצחק, ולפי הפשט היה לו לומר הגמל ליצחק, ולא את יצחק, כי את הוא כמו עם, ועם הנזכר יובן, כי הכוונה לומר, כי אלו ע"ח אורות החסדים, שהם כמנין הגמ"ל, מתחברים ביסוד, עם הגבורות הנקראים יצחק, כדי למתקן.

והסתכל וראה, איך עתה הגבורות, נקראים בשם יצחק, כי עד עתה היו ה' גבורות, ה' הויו"ת העולים ג' ק"ל. ועתה שירדו ע"ח אורות חסדים, שהם ג' חסדים שלמים, והם ג' הויו"ת שהם בגימטריא ע"ח, ונתחברו עם ה' הויו"ת העולים ק"ל, ונתחברו כולם יחד, ונעשו בגימטריא יצחק^ה. הרי כי יצחק, ה"ס הה"ג [הה' גבורות], אשר נמתקו על ידי חסדים המגולים. והבן עתה שם יצחק, איך הוא בחינת הה' גבורות הממותקות על ידי ג' חסדים.

(ז) גימטריא מזלא, כתיבת הגמ"ל. [המעתיק] כמנין ג' הויות בגימטריא מספר 78, - ע"ח, [והרמז בזה כי צריך זכות ומז"ל [מז"ל"א] שיהיה נימול כהוגן על ידי מוהל הגון וכו'. ראה לקמן, מצות מילה כהלכתה.

וכבר הארכנו בפסוק זה בשער הפסוקים, בדרוש אברהם יצחק ויעקב, ושם נתבאר, כי הגי' גבורות לבדם שביסוד, הם הממתקות על ידי גי' חסדים המגולים. והנה ה' של הגמל, הם ההי' גבורות בכללם. והגי' של הגמ"ל, הם גי' גבורות שבהם, אשר הם מתמתקות עם מ"ל אורות החסדים. ונמצא כי במלת הגמ"ל, נרמזו החו"ג [החסד וגבורה] אשר מתחברים יחד, וכיון שנתחברו נעשו חיבור אחד, הנקרא יצחק, שהוא גימטריי' חי' היוי"ת, הי' של גבורות, וגי' של חסדים. ועיין שם כי שם נתבאר פסוק זה באורך.

למה היסוד נקרא יוסף הצדיק

ובזה תבין, למה היסוד נקרא יוסף הצדיק^ט, והענין הוא כנזכר לעיל, כי צורת היסוד היא וי"ו, והעטרה היא

(ט) נסיון של יוסף הצדיק

איתא במסכתות קטנות, מסכת אבות דרבי נתן (פרק טז): ויש אומרים זה יוסף הצדיק כשבאתה אותה רשעה היתה מענה אותו בדבריה אמרה לו אני אחבשך בבית האסורין. אמר לה ה' מתיר אסורים (תהלים קמ"ו ז'). אמרה לו אני אנקר את עיניך. אמר לה ה' פוקח עורים (שם ה'). אמרה לו אני אכפוף את קומתך. אמר לה ה' זוקף כפופים (שם שם). אמרה לו אני עושה אותך רשע. אמר לה ה' אוהב צדיקים (שם שם). אמרה לו אני עושה אותך ארמאי. אמר לה ה' שומר את גרים (שם ט'). עד שאמר איך אעשה הרעה הגדולה הזאת (בראשית ל"ט ט').

נסיון של רבי צדוק

ואל תתמה על יוסף הצדיק שהרי רבי צדוק היה גדול הדור כשנשבה לרומי נטלתו מטרוניתא אחת ושגרה לו שפחה אחת יפה. כיון שראה אותה נתן עיניו בכותל שלא יראנה והיה יושב ושונה כל הלילה. לשחרית הלכה והקבילה אצל גבירתה. אמרה לה שוה לי המות משתתנני לאיש הזה. שלחה וקראה לו ואמרה לו מפני מה לא עשית עם אשה זאת כדרך שיעשו בני אדם. אמר לה ומה אעשה מכהונה גדולה אני ממשפחה גדולה אני אמרתי

תיקון פרשת לך לך הברית קפט

יו"ד, עטרה בראש צדיק, וזה נרמז בשני אותיות י"ו מן יוסף, הנעשה על ידי הפריעה, שנתגלו י"ו אורות, ח' חסדים שבשליש העליון דת"ת המכוסה, וח' אורות גבורות שנתמתקו עמהם כשירדו ביסוד. ואז נעשה היסוד צורת י"ו, כי אז נגלית היו"ד שהיא העטרה וכנגד ע' אורות החסדים המגולים וע' אורות הגבורות שנתמתקו עמהם, הם בגימטריי שני אותיות ס"ף מן יוסף. ולכן הקדימו אורות שלישי העליון, שהם י"ו, לאורות שני שלישים התחתונים עם נצח הוד, שהם ס"ף. ולכן נחלק מלת יוסף לבי בחינות: י"ו ס"ף. וכללות כולן יחד, היא גימטריי שש הויו"ת, ג' דחסדים המגולים, וג' דגבורות. ונמצא

שמא אבא עליה והרביתי ממזרים בישראל. כיון ששמעה דבריו צותה עליו ופטרתו בכבוד גדול.

נסיון של רבי עקיבא

ואל תתמה על רבי צדוק שהרי רבי עקיבא גדול ממנו כשהלך לרומי אוכילו קורצא אצל הגמון אחד ושגר לו שתי נשים יפות, רחצום וסכום וקשטום ככלות חתנים. והיו מתנפלות עליו כל הלילה זאת אומרת חזור אצלי וזאת אומרת חזור אצלי והיה יושב ביניהם ומרקק, ולא פנה אליהן. [לשחרית] הלכו להן והקבילו פני ההגמון ואמרו לו שוה לנו המות משתתננו לאיש הזה. שלח וקרא לו אמרו ליה ומפני מה לא עשית עם הנשים הללו כדרך שבני אדם עושים לנשים. לא יפות המה, לא בנות אדם כמותך הן, מי שברא אותך לא ברא אותן. אמר לו מה אעשה ריחן בא עלי מבשר נבלות וטרפות ושרצים.

נסיון של רבי אליעזר הגדול

ואל תתמה על רבי עקיבא שהרי רבי אליעזר הגדול גדול ממנו שגדל את בת אחותו שלש עשרה שנה עמו במטה עד שבאו לה סימנין. אמר לה צאי והתנשאי לאיש. אמרה לו הלא אמתך אנכי לשפחה לרחוץ רגלי תלמידך. אמר לה בתי כבר זקנתי צאי והתנשאי לבחור שכמותך. אמרה לו לא כך אמרתי לפניך הלא אמתך לשפחה לרחוץ רגלי תלמידך. כיון ששמע את דבריה נטל ממנה רשות וקדשה ובא עליה.

כי אינו נקרא יוסף, אלא אחר גילוי שלישי העליון דת"ת, שירד אור חסד השליש ההוא למטה ביסוד, ואז כל ג"ח דת"ת נ"ה [דתפארת נצח הוד] מגולים, וממתקים לשלש גבורות שלמות כמנין יוסף. עד כאן לשונו.

שער
יסודי היהדות
ליהודי הרועה לילך בדרך התורה

זהירות בדיבור

ולא יקל ראשו עם אשתו, ולא ינבל פיו בדברי הבאי אפילו בינו לבינה הרי הכתוב אומר מגיד לאדם מה שיחו, אמרו חכמינו זכרונם לברכה, **אפילו שיחה קלה שבין אדם לאשתו עתיד ליתן עליה את הדין.**

(שלחן ערוך אבן העזר סימן כ"ה סעיף ב')

יזהר האדם שלא יתן את פיו לדבר דיבורים שמביאין להרהורים רעים ועל ידי זה יגרום לחטוא בברית קודש שחתום בשרו, **ואם עושה כן מושכין אותו לגיהנם.**

(זוהר הקדוש חלק א', ח')

צריך ליזהר אפילו בדיבור טהור [עם אשתו] אם מביא לידי הרהור שלא בליל תשמיש.

(תומר דבורה לרמ"ק, פרק ח')

על דברי חציפות בין איש לאשתו אפילו בימי טהרתה עתיד ליתן דין וחשבון.

(עת לעשות חלק א' שאלה ל"ז)

והן בכלל ליטהר מדיבורים המביאין לידי הרהור כדכתיב ונשמרת מכל דבר רע שמלבד חומר איסור נבלות הפה עוד בה שמביא עצמו לידי הרהור וכו' עד כאן לשונו. [זאת

תיקון פרשת לך לך הברית קצא

אומרת כל דיבורים המביאים ולאור זה דיבורים המביאין לידי כך אסורין שלא בעידן עונה משום ניוול . וכן נראה מדברי זוהר הקדוש דבכלל ניוול פה הוא].

(פלא יועץ, ערך מחשבה)

אסור לדבר עם אשתו על עסקי תשמיש שלא בשעת תשמיש כי יבא לידי הרהור ויחטא ברית קודש להוציא שכבת זרע לבטלה רחמנא ליצלן וגדול עונו מנשוא.

(אור צדיקים, סימן כ"ד אות מ"ט)

בספר יסוד יוסף מונה בין הדברים הגורמים הוצאת זרע לבטלה מי שפוגם פיו ולשונו כגון בניבול פה, וכן הפוגם אזניו לשמוע ניבול פה.

בכלל ניוול פה הוא שלא לספר לחברים ואפילו קרובים שום ענין מעניני אישות שבינו לאשתו, לבד מהמורה כשיש צורך מטעם הוראה או התייעצות או להחורים ביש צורך, ולא זולת.

כמו כן חובת הבעל להסביר דבר זה לאשתו במענה רך והתיישבות שדברים שבין איש לאשתו לא יצאו מביתם החוצה, בין לחברותיה בין לקרוביה, לבד החורים כמו שכתבנו באות הקדום.

"וכן נהגו הנשים להסתיר ליל טבילתן, שלא לילך במהומה או בפני הבריות שלא ירגישו בהן בני אדם **ומי שאינו עושה כן נאמר עליה ארוור שוכב עם בהמה**, עד כאן לשונו. [וכל שכן שהדיבור בזה וכיוצא וכל שכן הגורע מזה מגונה מאד מאד].

(רמ"א יורה דעה סימן קצ"ח סעיף מ"ח)

ובראשית חכמה האריך בענין זה וכתב: "ולא תספר עם שום בריה דברים שבינה לבין בעלה", **ודברים הללו כבר רבים חללים הפילה בעונותינו הרבים ובעונותינו הרבים עדיין הפירצה מרקד בינינו.**

(ראשית חכמה, פרק דרך ארץ)

קצב תיקון פרשת לך לך הברית

אם יאמר לך אחד שאיסור ניוול פה נאמר להפחיד אותן בני אדם שיכולין לבא לעבירה עצמה ולא לזה שמרגיש שאינו מזיק לו, אף אתה אמור לו כי דברים הללו מצד יצר הרע כי גזירת חורבן בית שני בשביל חטאות שפתים כמו חנופה, לשון הרע וניבול פה, וכמו שבר ישראל צריך להיות מקודש במחשבותיו כן בדיבור פיו.

(מסילת ישרים פרק י"א)

אעתיק בקיצור ממה שאמרו חכמינו זכרונם לברכה מחומר ניוול פה:

א) אפילו נחתם גזר דינו ע"י שנים לטובה נהפך לרעה (שבת לג.).

ב) מת בקוצר ימים (שבת לג.).

ג) מעמיקין לו גיהנם (שבת לג.).

ד) מנדין אותו בשמים (זוהר הקדוש פקודי דף קמ"ט, ראשית חכמה שער הקדושה פרק י"ג).

ה) מטמאין אותו בשמים (עבודת הקודש להחיד"א צפורן שמיר י"א קע"ח).

ו) נידון למיתה עולמית (עבודת הקודש להחיד"א צפורן שמיר י"א קע"ח).

ז) מלאכים מנדין אותו ואין תפלתו נשמעת (עבודת הקודש לחיד"א צפורן שמיר י"א קע"ח).

ובזה החי יתן אל לבו עד כמה עלול להשחית ולהרס את כל עתידו שלו ושל ביתו בשביל מלה אחת שלא כהוגן. הגע בעצמך אם זכה למה שלא זכו הרבה בני אדם שיגזרו עליו בשמים חיי נחת שלום ושלוה לשבעים שנות חייו הוא וכל בני ביתו. ועכשיו בדברו מלה של ניוול פה מהפכין לו את הכל לרעה חס וחלילה. מי פתי יקח עצמו וכל אשר לו ויפלו לבאר שחת עבור הבל פיו שאין בו צורך ותועלת כלל. כזאת יתן אל

תיקון פרשת לך לך הברית קצג

לבו ויזהר לשמור פיו ולשונו יותר מכספו וזהבו וכן ידריך אשתו.

מי שמדבר ניבול פה אין תרופה למכתו

גודל החטא מי שמדבר ניבול פה שמעמיקין לו גיהנם ואין תרופה למכתו וגדול עונו מנשוא אם לא שעזב החטא מכל וכל, ופה שדיבר נבלות ידבר נגדו דברים טובים וישרים.

(קיצור של"ה אות ש')

ידוע כי כל איש חסיד וצנוע כשהוא מדבר אינו מדבר כי אם בלשון רכה ושפה רפה ובנחת רוח ואינו מדבר גדולות וכו' והרשע בכל דרכיו בהיפך מזה, ואתה יש לך לעיין, כי מאחר שהדברים שאין להם גנות אבר אצל בני אדם כמו הפה וידיים יש להם גנות מעשה כל שכן גנות אבר וגנות מעשה שראוי להתנהג יותר בכבוד ראש.

(אגרת הרמב"ן סימן ה')

אמרו חכמינו זכרונם לברכה אל תרבה שיחה עם האשה, באשתו אמרו קל וחומר וכו' ביחוד בימי נדותה צריך האדם מאד ומאד להתרחק מלדבר עם אשתו וביותר מענין יום הטבילה אימתי יהי כי על ידי זה בניקל יוכל לבא לידי הוצאת זרע לבטלה רחמנא ליצלן מפאת דיבורו בענין זה.

(יסוד ושורש העבודה שער המים פרק ג')

כל מי שיש בו יראת שמים צריך למעט הדיבור עם אשתו ובפרט באשתו נדה.

(של"ה הקדוש אות ק')

כשאשתו נדה כל זמן שלא טבלה צריך ליזהר מכל עניני שחוק וקלות ראש ודברי קורבה. והמנבל פיו באותו זמן לא לבד שעושה חטא גדול כדלעיל, עוד לו בזה שעובר בשאט נפש על איסור קורבה לנדה כמבואר בשולחן ערוך סימן קצ"ה.

כלל הדבר הוא שלא יעשה האדם שום דבר בעולם המביאו לידי הרהור בנשים. לא במעשה, ולא בדיבור ולא בשום רמז.

(חינוך מצוה קפ"ח)

אפילו לדבר דברי תורה בדברים שבין איש לאשתו הצנועים מושכין את ידיהם בפרט בפני רבים מעמי הארץ.

(פלא יועץ - מחשבה)

עיקר כוונת הבורא ברוך הוא בנקמתו במדין היה מחמת גודל המחשבות והרהורים רעים שנתהוו לישראל על ידם בדברים בסיפורים המעשה דפעור, או מעשה דכזבי, ועל ידי הדיבור שדברו בס נפלו לישראל הרהורי תאוות.

(נועם אלימלך פרשת פנחס)

שחוק וקלות ראש בכל מקום ובכל זמן אסורים כי מעביר מורא שמים מעליו וסימן לדבר מדבר שקר תרחק. שקר ראשי תיבות שחוק קלות ראש. **ואפילו עם אשתו**. אמרו "אפילו שיחה קלה שבין איש לאשתו עתיד ליתן את הדין".

(עבודת הקודש מורה באצבע סימן ג' אות ק"ט)

הפוגם פיו בדברי נבלה, - ג' מלאכים

עם רמ"ה כתות מנדין אותו

הפוגם פיו בדברי נבלה פוגם בנפשו ואפילו נחתם לו גזר דין של שבעים שנה לטובה נהפך לרעה ומטמאין אותו בקרי או לבטלה, ונדון במיתה עולמית, ואין תפלתו נשמעת ארבעים יום, ובהיכל נוגה וג' מלאכים עם רמ"ה כתות מנדין אותו למוציא לבטלה.

(חיד"א בעבודת הקודש צפורן שמיר סימן י"א אות קע"ח)

אסור לדבר עם אשתו על עסקי תשמיש באין צריך לדבר ומגרה יצר הרע אנפשיה.

(טהרת ישראל סימן ר"מ סעיף ט')

לא יוציא דבר מגונה מפיו והכתוב עיקם כמה אותיות לומר אשר איננה טהורה, כי האדם עלול לקבל טומאה והתורה

תיקון פרשת לך לך הברית קצה

אף שאינה מקבלה ולכך מזכרת טומאה כיונה התורה ללמד לאדם העלול לקבל שישנה דיבורו כל מה שיוכל.

(טהרת ישראל סימן קע"ט)

מי שמוציא מפיו דבר מגונה ומתפלל אחר כך כל תפילותיו הולכים להחיצונים

דע מה שכתוב בזוהר הקדוש תרומה שיש ממונה חד מסטרא אחרא המצפה וממתין על כל מי שמוציא מפיו דבר מגונה וכו' ואחר כך מוציא מפיו דיבורים קדושים הולך ההוא ממונה עם שאר חיצונים שתחת שלטונו ונוטלין דיבורים הקדושים אצלם ומטמא ליי והאדם אינו זוכה בה רק החיצונים, וניתוסף כח להם על ידי זה. אוי לו לאדם זה בעולם הזה ואוי לו בעולם הבא. והגורם לזה הוא רוב דברים, כי בדברים הרבה אי אפשר שלא יערב טוב ברע ורע בטוב, ועל ידי זה חס וחלילה ניתוסף כח וגבורה לסטרא אחרא.

(קב הישר פרק ג')

מי שהוא רגיל בקללות או דברי ריבות, גלגול נשמתו מערב רב

אם הוא רגיל בקללות או דברי ריבות אז תדע שנשמתו היא מסטרא אחרא משורש נחש וצפע ואינו מגזע קדוש כי אם מערב רב, ואף שיש לו אב ואם צנועים וחסידים מכל מקום גלגול נשמתו מערב רב, וכיוצא בו מי שיש לו פה מדבר דברים בטלים ודברי נבלה חס וחלילה מבואר גם כן בדברי האריז"ל המנבל פיו פוגם בלבנה ועושה מאותיות לבנה - נבלי"ה חס וחלילה וכאשר כי פי דברי הפוגמים הם מרובים לבארם ולא יספיק להם אף עשרה פרקים לזכור גודל עונש שלהם על כן אני מזהיר בקצרה שצריך אדם לדעת כי פה שהוא גדור ומסוייג וכו' האי פומא איקרי פומא קדישא דהקדוש ברוך הוא משתבח בגוי'.

(קב הישר פרק ג')

קצו תיקון פרשת לך לך הברית

אין דבר בעולם לטהרת הנפש כמו בלימת פיו משיחה בטילה, גם הוא תועלת לתפלה שלא יבלבלו אותו מחשבות זרות.

(יסוד ושורש העבודה שער י' פרק ד')

ידוע כי הפה רומז לשכינה, גם לשון גימטריא שכינה, וכן שפה גימטריא שכינה, וזה שמקלקל פיו ולשונו עלי נבל פוגם מאד חס וחלילה באברים הרומזים לשכינה אשר יוציאם מרשות היחיד ואשר יביאם לסטרא אחרא אוי לו אהה על נפשו ותעל צחנתו ובאשו.

(חיד"א, לב דוד פרק ט"ז)

המנבל פיו מנדין אותו למעלה

אלו דברים שבית דין שלמעלה מנדין למי שעובר עליהם - מי שמדבר ניוול פה חס ושלום וכו' ועבירה החמורה שבאלו עשרה עבירות הנזכרים לעיל הוא המנבל פיו...

(קב הישר פרק ל"ד)

המנבל פיו, בהיותו במקום סכנה בקל יוכל להנזק, כי הוא כהפקר ממש, כי אין משגיחין עליו מן השמים

עוד שם: וזהו ענין רע להאדם כשמנדין אותו למעלה כי כל זמן שהוא בנידוי תפלתו אינה נשמעת ונשמתו היא נע ונד מחוץ לפרגודא קדישא ונסתלקת ממנו שמירות ששומר עמו ישראל, ובהיותו בדרך או בשאר מקום סכנה בקל יוכל להנזק כי הוא כהפקר ממש כי אין משגיחין עליו מן השמים. **ובאם אשתו מתעברת ממנו באותן הימים אז יהי' התינוק אחד מהפושעים והמורדים בדת אלקינו.** ואם כן מי שהוא חכם ונבון בתכלית החכמה יתבונן בעצמו שהכרת גדול הוא למהר ולזרז לתקן דבר זה בלי איחור ועיכוב, כי מי יודע מה יולד יום פן ימות פתאום ולא תשוב נשמתו למקום אשר היא נצבת ממנה ונשמתו תהי' מסורה למשחיתים ומחבלים. **אכזרים.**

תיקון פרשת לך לך הברית קצו

(קב הישר פרק ל"ג אות ו' ד')

הרוצה להנצל מקרי לא יטמא ברית הלשון ובפרט מנבלות הפה ולשון הרע כי הלשון והמעור מכווונים, ומי שפוגם בלשון ודאי יחטא במעור.

(צפורן שמיר סימן ד' ק"א להחיד"א)

המסתכל עובר בבי' לאווין

אסור להסתכל באותו מקום (הערוה) שכל המסתכל שם אין לו בושת פנים, ועובר על והצנע לכת, ומעביר הבושה מעל פניו, שכל המתבייש אינו חוטא, דכתיב "ובעבור תהי יראתו על פניכם זו הבושה לבלתי תחטאו". ועוד דקא מגרה יצר הרע בנפשי. וכל שכן הנושק שם שעובר על כל אלה. ועוד שעובר על "בל תשקצו את נפשותיכם".

(אורח חיים סימן ר"מ סעיף ד')

אמר ר' יוחנן בן דהבאי ד' דברים סחו לי מלאכי השרת... אילמים מפני מה הויין [הבנים הנולדים] מפני שמנשקין על אותו מקום וכו' סומין מפני מה הויין מפני שמסתכלין באותו מקום.

(גדרים דף כ.)

בשכבו ובקומו לא יסתכל על אשתו שישנה אז על מטה האחרת כדי ליהנות בזה, ואף שהיא טהורה, דיבוא על ידי זה לידי הרהור ורחמנא ליצלן כל הצרות באים על ידי זה, ולהיפך הנשמר מכל הנזכר לעיל צומח למעלה למעלה. וכל טובת האדם תלוי בזה בין ברוחניות ובין בגשמיות וכו'.

(טהרת ישראל סימן קפ"ד סימן קטן כ"ג)

בימי נדתה איסור גמור להסתכל בכל מקומות המכוסין שבה, ואפילו עקבה, והעונש על זה, דהויין לו בנים שאינם מהוגנים.

(יורה דעה סימן קצ"ה ואחרונים)

קבלתי מן הצדיקים בהזדמן חס ושלוש אל האדם איזה

קצח תיקון פרשת לך לך הברית

הסתכלות בעבירה, או הרהור עבירה, והיצר בוער בקרבו [להסתכל], ינדור לצדקה דבר מה וינצל, ויחליש כח היצר.

(אגרא דפרקא סימן ק"ד)

צריך לזהר שלא לעיין בספרים המדברים מעניני ביאה אפילו נעשו להורות לאברכים כדת מה לעשות, דכל שאין לו צורך כעת הרי זה אסור משום מגרי יצר הרע בנפשיה (עיין אורח חיים סימן ש"ז סעיף ט"ז). ואף על גב דידוע מכל הנכתב שם, כלל בידינו דיצר הרע שולט במה שענינו רואות. ועיין בדרך פקודיך (מצוה ל"ה חלק הדיבור) דהמסתכל ונהנה הוא אביזרייהו דניאוף. וכבר אמרו חכמינו זכרונם לברכה (נדה יג.): כל המביא עצמו לידי הרהור אין מכניסין אותו במחיצתו של הקדוש ברוך הוא.

שמעתי מפורש מפי מורי במקום שחושב האדם שם הוא כולו, ואם חס וחלילה חושב ברעה אז היצר בזו השעה כופת את כל קומת הקדושה וכולם עומדים ברע כי שולט עליהם בחינת הרעה, אוי לאותה בושה וכלימה.

(בן פורת יוסף פרשת ויחי, לבעל התולדות)

גם יזהר האדם מאד שלא יסתכל בברית קודש הן שלו הן של חבירו.

(יסוד ושורש העבודה שער הכולל פרק ה')

הרהורי מחשבות יש טועים בחשבם כי אשתו המותרת לו, מותר בה הרהורי עבירה, וזה אינו כמו שכתוב לעיל בשם הקדוש בעל בני יששכר (דרך פקודיך הקדמה ז') דהרהורי עבירה אסורין גם באשתו. וכן נראה במשנה ברורה (אורח חיים סימן תר"י), עיין שם.

במאירי כתב: הטעם שיד המרבה לבדוק באנשים תקצץ משום דמביא עצמו לידי הרהור.

(מאירי, נדה דף יג.)

אסור לדבר עם אשתו על עסקי תשמיש שלא בשעת תשמיש

תיקון פרשת לך לך הברית קצט

כי יבא לידי הרהור ויחטא ברית קודש להוציא שכבת זרע לבטלה רחמנא ליצלן.

(אור צדיקים סימן כ"ד אות מ"ט)

העונש של חטאת הלב והמחשבה מרובה ונכפל מעונש חטאת שאר האברים.

(בעל הנפש להראב"ד סוף שער הקדושה)

בספר תומר דבורה (פרק ח') להקדוש הרמ"ק זכר צדיק לברכה, שלא יסתכל שלא בליל תשמיש על אשתו שישנה אז במטה האחרת כדי ליהנות בזה אף שהיא טהורה דיבא על ידי זה להרהור, ורחמנא ליצלן כל הצרות באין עליו על ידי זה, ולהיפך הנשמר מכל הנזכר לעיל שלא בשעת תשמיש צומח למעלה בין ברוחניות בין בגשמיות וכל טובת האדם תלוי בזה כמו שנראה בחוש וכמו שכתוב לעיל בשם שדי חמד הפירוש הכל תלוי **במז"ל** ר"ת באין מוציא זרע לבטלה, ואז יהיה לו כל טוב, מה שאין כן להיפך כמו שנראה בחוש וכמבואר בזוהר הקדוש ובספרי יראים.

(טהרת ישראל סימן קפ"ד בא"י אות כ"א, כ"ג)

על פי רוב עיקר ההתחזקות ותאות הרעים הוא בתאות נשים שמה הרגיעה שידה וליליית וכת דילה בתאוה מרובה והתחזקות רב, על כן ביותר הזהיר הכתוב במקום זה שלא יטמא בחינת הבעל למלאת תאותו אף בהיתר בה כי אש הוא עד אבדון תאכל ובה תתחלל הנשמה מאד מאד **ובפרט** הרהורים הבאין מתאוה זו שאמרו חכמינו זכרונם לברכה הרהורי עבירה קשין מעבירה.

(באר מים חיים פרשת קדושים על הכתוב קדושים תהיו)

לכל הדיעות הרהור זנות אסור מן התורה.

(דרך פקודיך שם).

המעלה הרהור על לבבו עובר משום ואלהי מסכה לא תעשו לכם.

(זוהר הקדוש חלק ג' פד.)

הרהורי עבירה קשין מעבירה (יומא כט.) ופירש רש"י - תאות נשים קשים להכחיש בשרו יותר מגופו של מעשה. ואפשר לפרש הגמרא כי יוכל להרבות חטאים באין מונע כי במעשה צריך כלים מוכנים, וגם עוזב כמה פעמים המעשה מחמת הבושה מבני אדם, וירא מהם מה שאין כן במחשבה.
(דרך פקודיך הקדמה ז')

הרמב"ן ביאר הגמרא: "**הרהורי עבירה קשין מעבירה**" (יומא כט.) כי בהיות האדם חושב בדרכי רשע וטנוף אזי נפשו ומחשבתו נדבקת בטנופה בעליונים, והרי נפשו מחוייבת לשמים שהרי הוא טימא אותה.
(אגרת הקודש להרמב"ן)

החושב מחשבות קדושות מושכת לו חיות מסטרא קדושה ולהיפך חס ושלוש נעשה מרכבה עם מחשבתו לסטרא אחרא המושכת לו חיים משם.
(אור המאיר - תשא)

ממחשבת עבירה נברא נשמת המשחית רחמנא ליצלן.
(ליקוטי אמרים להקדוש רבי דוב בער ממעוזריטש ז"ע)
עד כי יפגע במאכלות אסורות ובמחשבות רעות באשתו אמרו, ולא ירגיש באיסורין, ואחר כך עבירה גוררת עבירה.

(חיד"א, לב דוד פרק ל')

איסור הרהור עבירה אינו דוקא במהרהר לעשות הדבר, אלא גם במהרהר ציור העבירה ועריבותה [נפשט דבזה אין נפקא מינה, אם הרהורו בתר אשתו, או אחרת]. [וועיין במה שהאריכו השולחן ערוך סימן ג' והאחרונים בענין הרהור הבא על ידי נגיעה באמה ואפילו לנשוי לא הותר רק לצורך השתנה אף על גב דאין זה בגדר הרהור באשה אחרת].
(רבינו יונה, פתח הדביר אורח חיים סימן ג' סעיף י"ד, דרך פקודיך מצוה ל"ה)

מי שמתדבק תמיד בהרהורין רחמנא ליצלן
נעשה גופו כולו מרכבה להקליפה

הרהור עבירה הוא איסור תורה.

הנה אמרו ז"ל, הרהורי עבירה קשה מעבירה, והוא תמוה
איך יהיה ההרהור קשה מעבירה בעצמה, הלא מחשבה
רעה אין הקדוש ברוך הוא מצרפה למעשה, ועוד שבמעשה
העבירה בוודאי היה ההרהור ביתר שאת.

אבל באמת הגם שבארנו שבבחינת רצון ותשוקה ומדות
בתאות רעות בנקל יותר להחזירם אל הקדושה באופן
שאין צריך מירוק, זהו באופן שמתגבר יצרו לפי שעה ומכניס
בו ההרהור, אשר לפי שעה זו נקרא רשע, ומכניס חיות שלו אל
הקליפה, ולכן על ידי תשובה אמיתית יכול להחזירה אל
הקדושה על ידי סור מרע ועשה טוב, אבל מי שמהרהר ברצון
ולפרקים קרובים, על זה אמרו רבותינו זכרונם לברכה כי
הרהורי עבירה קשים מעבירה, ולכן דקדקו בלשונם הרהורי
דייקא ולא הרהור עבירה אלא הרהורי, אשר מתדבק בהם
תמיד, זהו קשה מעבירה אשר מתגבר יצרו לפי שעה, שבזה
[אשר מתגבר יצרו לפי שעה] לא נעשה כל גופו מרכבה
להסטרא אחרא רחמנא ליצלן כי אם בעבירה זו עושה גוף
וחיות להסטרא אחרא רחמנא ליצלן אבל לא כל גופו, אבל מי

(י) בן כתב בתוס' עבודה זרה דף כ', סמ"ג לאוין קכ"ו, סמ"ק
מצוה כ"ד, רמב"ם לאוין מ"ח, חרדים מצוה כ"ט, אגרת התשובה
לר"י אות כ', רמב"ן ור"ן חולין ל"ז: יראים סוף סימן רל"ג, ב"ש
אבן העזר סימן כ"א סק"ב. הש"ך בספרו הנקרא פועל צדק.
פתה"ד אורח חיים סימן ג' סעיף ט"ז, וש"א. שוב ראיתי בשדי חמד
מערכת ה' אות ע"ז דמשמע שמסכים לפה"ד, עיין שם.

שמתדבק תמיד בהרהורין רעים רחמנא ליצלן נעשה גופו כולו מרכבה להקליפה.

אותן הקשורין תמיד בדביקות ה' נעשה בחינת מרכבה ממש להקדושה

כי כמו שבקדושה אותן הקשורין תמיד בדביקות ה' ונפשם מתלהבת ומתלהטת לדבקה ביחודו יתברך נעשה בחינת מרכבה ממש להקדושה, כמו שבארנו בבחינת אבות שהיו מרכבה ממש, כי הכלל הוא כי המדות המה עיקר בנין הגוף, ועל ידיהם מתנהגים כל פעולות הגוף והוא נעשה מרכבה להם, ואם המדות מקושרים ומדובקים אל יחודו יתברך בתשוקה ונפש שוקקה ובצמאון נפשו לה' ומתדבק במדותיו ממש ביחודו יתברך, נעשה גופו מרכבה אליו יתברך ממש, אבל אותן הדבקים לפרקים ולא בתמידות נעשה גופו בעת ההתקשרות מרכבה לפי שעה, אבל לא מרכבה בעצם מצד שעדיין המדות המה מטולטלים מבחינה לבחינה, ועוד זאת אפילו בעת ההתקשרות לא נעשה מרכבה גמורה מצד שבכחו יש לו עדיין רצון אחר הלא אינו בטל לגמרי ומרכבה אינו נקרא כי אם שאין לו מדה אחרת ורצון אחר.

כן תלמוד מזה בהיפוך שמי שמדובק במדותיו אל הרהורים רעים נעשה מרכבה ממש אל הסטרא אחרא, והם קשים מעבירה שעושה בהתגברות היצר לפי שעה, כי הגם שעושה גוף להסטרא אחרא וחיות נפשו האלוקית נמשכה בו חיות, עם כל זה לא נעשה הפגם רק בפרט אחד וענף אחד מהנפש לפי ערך העבירה שעושה אבל לא כל הנפש כי אם באותו מדה שפגם נעשה מרכבה להסטרא אחרא (אך זה הוא כשעבר פעם אחת, אבל אם חס ושלום עבר ושנה ושילש על זה אמרו זכרונם לברכה נעשית לו כהיתר והרי הוא משוקע ממש חס ושלום בתוך הקליפה וכו'). אבל אם חס ושלום נפשו להוטה אחרי תאוות לבו בתמידות הרי גופו נעשה

תיקון פרשת לך לך הברית רג

מרכבה עם בחינת נפשו המלובשת בהגוף בכל בחינות הנפש, ודי למבין, אך עם כל זה תשובה מועלת לכל הבחינות.

(שערי העבודה, פתח התשובה שער ה' פרק ג')

כשהלב הוא בהרהורי עבירה הוא משכן להסטרא אחרא, והקדושה בורחת ממנו, ומה יש לו מכל ימי חייו עם כל הבלי ומחמדי עולם שיש לו, אם הוא נתון תחת רשות הסטרא אחרא

כי כל עוד אשר לא נבזה ונמאס זאת התאוה בעיניו בתכלית הבזיון והמיאוס, כל ימיו יהיה בצער מיגיעות הרהורים רעים שיעלו על לבו ומחשבתו, וחכמינו זכרונם לברכה אמרו (יומא כ"ט) **הרהורי עבירה קשים מעבירה**, כי זה בכל עת ובכל שעה וטומאתם גדולה עד מאוד לצד שהוא בתאות הלב, וכשהלב הוא משכן להסטרא אחרא הקדושה בורחת ממנו ומה לו ימי חייו וכל הבלו שיש לו ממחמדי עולם אם הוא נתון תחת רשות הסטרא אחרא ומה יענה ליום פקודה ברדת שחת.

(באר מים חיים פרשת בראשית)

אחד מתחבולות היצר לתפוס כל אחד

אחד מתחבולות היצר להביא במחשבתו ענינים מגונים של אחרים, שעולה בדעתו איך מתנהג פלוני, או האיך מתנהגים החפשים, ומצייר במוחו מיני דמיונות שונים רחמנא לצלן. והנה מה שפלוני עושה ודאי זה אין נפקא מינה לנו, ואין בידינו לתקן, אמנם זאת ברור בודאי כי בשעה הזאת שעולה ברעיונו של האדם הענינים של אחרים ומצטייר במוחו ענין מגונה, באותו רגע עושה וחוטא חטא גמור של מחשבות זרות רחמנא לצלן.

עבודה קשה מאוד היא לאיש עבודת המחשבות, לישר אותן קשה, ואף להכירן קשה לו, הרבה מחשבות שוטפות

באיש שלא יכיר אותן אם קודש לד' הנה וישתדל להתמיד בהן תמיד, או ילדי השטן הן ומקרבו ישמידן. למשל יש שאין האברך חושב נבלות, אבל מן רעות ונבלת איש גרוע זולתו חושב, כמה גרוע האיש הזה, או אנשים כאלו, וכמה מעשיו אלו ואלו מזוהמות, הנבול פה כזה וכזה אשר הוא מדבר, ד' ישמרנו. ובמחשבתו עוברות כל מעשים ודיבורים מגונים, לא רק אשר שמע וראה בלבד בהגרוע, רק גם מה שמשמר בדמיונו לפי ערך המעט אשר ראה ושמע ממנו. והוא, האברך החושב, מתאנח על נמיכיותו של הגרוע, ובמחשבתו לפעמים עוד מייסר אותו על כל אלה. מובן מאליו, שאחר שחשב האברך איזה זמן אותן המחשבות עם המוסר אשר יסרהו במחשבותיו, אף האנחות נפלטו ממנו, מביט על עצמו כעל בעל מעלה שאינו יכול לסבול גריעות זולתו, ומתאנח עליו ומיסרו על כל פנים במחשבתו, ואילו היה יכול, גם בפועל היה מיסרו, אף היה מורט את שערו.

וכשאני לעצמי אילו פגעתי באברך כזה בעת שמחשבות אלו עוברות בו, הייתי לוחש לו באזנו לאמור, **דע כי על המחשבות שאתה חושב עתה על זולתך, שלך הן.** אתה הוא האיש פלוני שאתה חושב עליו את כל זה, את כל זה אתה רוצה לעשות, לדבר, ועל כל פנים לחשוב מחשבות רעות כאלו, וכיון שאתה מתאפק מהן לכן תאוותיך ומחשבותיך מרמות אותך ובלבוש זולתך מתלבשות, כדי שיישר בעיני עצמך לחשוב אותן, הבט בקרבך ותראה שקשה לך לפרוש מחשוב מחשבות האלו.

ערמומיות השטן במחשבות כגון אלו הן רבות מאד, דקות וגם דקות מן הדקות, קשות הן לישרן וגם קשה להכירן, והיה אם לא יכיר אותן האיש יתמלא כולו במחשבות רעות, בתחילה ברמיה בלבוש זולתו, ואחרי כן גם גלויות מעצמו, אף תאותיו תתלקחנה, והוא לא ידע את מקורן, כיון

תיקון פרשת לך לך הברית רה

שבתחילה חשב כי שומר הוא את עצמו מהן, אבל אם יכיר אותן, בערפן יאחזן, ובקול מר בקרב לבו יצעק הוי רוצחות שואפות דם נפש, למה זה תרוני לטמאני, ולהשאול תחתית חס וחלילה להשליכני. אחת שנים שלש וכו' תגער בהם כך, ואז בעזרת ד' יתברך לא יעיזו לרמותך ובלבוש זר חס וחלילה לטמאותך.

(דרך ישרה פרק ג')

גדר מחשבה רעה, מתי נקרא עובר והיאך להתנהג

ובכל דחי' ודחי' שמדחהו ממחשבתו אתכפיא סטרא אחרא לתתא וכו' וכמו שהפליג בזוהר (תרומה דף קכ"ח) בגודל נחת רוח לפניו יתברך כד אתכפיא (פי' נכפף) סטרא אחרא לתתא דאסתלק יקרא דקודשא בריך הוא לעילא על כולא יתיר משבחא אחרא (פירוש יותר משבת אחר) ולכן אל יפול לב האדם עליו ולא ירע לבבו מאד גם אם יהי' כן כל ימיו במלחמה זו כי אולי לכך נברא וזאת עבודתו לאכפיא לסטרא אחרא תמיד.

(ליקוטי אמרים תניא, פרק כ"ז)

המקדש עצמו מעט מקדשין אותו הרבה

כל שמסיח דעתו כפי סגנון יכלתו וידיעתו אין בזה דררא דאיסורא ולא ניתנה תורה למלאכי השרת וכו' ורק בהשתקעות הרהור ובהתעוררות תאוה בנפשו בציר דמיוני הפועל התאוה על ידי רושם התעוררות כזה יש קפיידא. ומכל מקום כל המוסיף בזה על עצמו הרחקה ופרישות בדיבור ובמחשבה הרי זה בבחינת "כל המקדש עצמו במעט מקדשין אותו הרבה".

(עזר מקודש, אבן העזר סימן כ"ג להגאון הקדוש מבוטשאטש זי"ע)

ונשמרת מכל דבר רע

"**ונשמרת** מכל דבר רע" נראה דהאי שמירה דהיינו אף לאחר ההרהור שיכול לתקן על ידי תשובה

להסיר את ההרהור ממנו. ובזה התשובה קלה יותר כיון שעדיין לא בא לידי מעשה.

דע ידידי כי אין הקדוש ברוך הוא בא בטרוניא עם בריותיו, וחלילה לחשוב על הבורא יתברך שיחשב לו לעון מה שנופל בפתע פתאום איזה מחשבה רעה בציור העבירה ועריבותה ותיכף מסיר המחשבה ממחשבתו, כי כל זה הוא לאונסו ואונס רחמנא פטריה, (הן אמת שמחויב כל האדם לעשות הפעולות ולקדש מוחו ומחשבתו ואיבריו עד שיבא למאוס ברע בתכלית ואז לא יבוא לידי הרהורים, אבל אף על פי כן מה יעשה האדם שלא זכה עדיין למדריגה זו, כשאינו מהרהר ברצון רק נפל הדבר במחשבתו לאונסו לא יחשוב ה' לו עון), רק כשנזכר שזה אסור ואף על פי כן מאריך במחשבה ומחשב ציור עריבות הזנות, זה עבר חוק, הפר התורה, רק זאת יעשה האדם ויחיה תיכף כשנזכר שהוא עבירה יסיח דעתו ליראה ולאהבה ולתורה, וידחה המחשבה רעה ממחשבתו, ויכוון לקיים **"ולא תתורו אחרי לבבכם"** וכו'.

(דרך פקודין, מצוה ל"ה)

זאת לדעת מה שנראה לי בפרט הזה דודאי אין הקדוש ברוך הוא בא בטרוניא עם בריותיו, והוא בנפול לאדם איזה מחשבה באונס על ידי הסתכלות פתאומי וכיוצא, ודאי זה אינו מסוג הזה, דעל זה נצטוינו **"ולא תתורו אחרי לבבכם"** וכו', היינו כשיגיע חס וחלילה לידו הרהור צריך לקיים ולא תתורו וכו' לדחות הדבר ממחשבתו, רק כאשר יזכירו השכל שזה ההרהור אסור והוא מאריך במחשבה ברצון זה הוא האיסור מן התורה, אפילו לצייר התענוג של התאוה במחשבה ברצון אסור, אבל מה שנופל לאדם במחשבה באונס, ותיכף שיזכירו השכל והיצר טוב יקיים ולא תתורו וכו', יהיה חלקו בחיים ואין בידו עון, ואדרבה מצות ולא תתורו וכו' תחשב בחשבון מצותיו.

וזה הוא הפירוש של ולא תתורו, מלשון התרי"ם את הארץ,

היינו מרגלים, שדרך המרגל לחפוש ולחקור במטמונות, כן נצטוינו שלא לחקור ולחפש ולהאריך במחשבה הנופלת פתאומית, רק ידחנה ממשבתו ואז טוב לו.

(דרך פקודיך, הקדמה ז' אות ה')

רבים וכן שלמים תמהו וכי הקדוש ברוך הוא בא בטרוניא עם בריותיו באזהרה דלא תתאוה, היאך יצוה על דבר שאינו ברשותו של אדם, כי התאוה באה בלב האדם לאונסו, ולי נראה דאין כאן קושיא, דודאי מאי שנופל בלב האדם לאונסו לא יענש עליו, רק על מה שמאריך במחשבה ברצון היינו כשנופל לו פתאום תאוה, באה האזהרה להסירה ממחשבתו, ובאם מאריך במחשבה אחר שנזכר שזה אסור הנה עבר על לא תתאו"ה. ובזה ניחא מה שנכתב לא תתאו"ה בלשון כבד, ולא כתב לא תאוה בלשון קל, להורות בשני תווי"ן שלא תבוא מתאוה לתאוה, היינו בנפול לך תאוה לא תעמיק ממחשבה למחשבה, רק תיכף תסירנה ממחשבתך והוא הנכון.

(דרך פקודיך, מצות לא תעשה ל"ח בהגה)

דע שמיד שאתה מרגיש שהיצר הרע מביא בלבך ומעורר אותך לאיזה ענין של מחשבת עריות באיזה צורה שהיא, אז מיד תתבונן שהרוצח הנורא עומד על מפתחי לבך ורוצה להרגך, כי מה לי קטליה כולא ומה לי קטליה פלגא, כי מכל מחשבה כל דהו נפגם הנפש ונעשים בו פגמים וכתמים רחמנא לצלן, לכן תזהר שלא תמסור עצמך בידו, ותברח מהמחשבה כמו מי שבורח מן רוצח.

הן אמת כי יצר לב האדם רע ואין אדם שליט ברוח, אבל על כל פנים חיובא רמיא להתחזק להחליף מחשבות רעות וזרות במחשבות טהורות, ולהרגיז יצר הטוב על יצר הרע אפילו אלף פעמים ביום, ויקבל שכר טוב בעמלו שמסייעין אותו מן השמים.

(פלא יועץ, ערך מחשבה)

כתב הרב הקדוש ראשית חכמה שאם אינו מאריך בהרהורו ותכף בורח ממנו לא יענש, שאין הקדוש ברוך הוא בא בטרוניא עם בריותיו, אבל אם מאריך בהרהורו ענוש יענש, שגורם רעה לעצמו לבא לידי קרי וכו'.

(פלא יועץ, ערך מחשבה)

כי זה הכלל תדעו אחיי, כי אין הקדוש ברוך הוא מנסה את האדם אלא כפי מה שגלוי וידוע לפניו שבכוחו לסבול, כי הקדוש ברוך הוא אינו בא בטרוניא עם בריותיו, ואין הקדוש ברוך הוא מנסה את האדם רק לטובתו לרוממו ולפארו ולתקן נפשו, כי תכלית ביאת האדם להעולם בשביל נסיונות. ואין נותנים מן השמים שום מתנה קדושה להאדם בלתי נסיונות, וכשהאדם יודע ומאמין שהקדוש ברוך הוא, ברוך הוא וברוך שמו, אתו עמו בכל הנסיונות, ושכינת כבודו מתלבשת בהאדם ליתן לו כח לעמוד בנסיונות, אז על ידי האמונה נתחזק כחו ושכלו ויתפרדו כל פועלי האון.

(דרך הישר פרק ד')

ואם חשב מחשבות רעות הוא איסור גדול וממשיך נפש רעה והן הן פריצי הדור וחוצפה יסגא גם את הכל פרייע לו ישלחו על מה שחשב ועל שגרם לבניו שיהיו רעים וחטאים ועל עבירה אשר יעשו בניו מכל חטאת האדם הוא נוטל חלק בראש בעונש ולד הטומאה וקורא לו שם אב הטומאה.

(חיד"א, עבודת הקודש, צפורן שמיר סימן ו' אות ע"ח)

יתעורר האדם שבפגם הברית הוא פוגם מאד בנפש רוח נשמה ובחותם המלך הקדוש ופוגע בשורשי נפש רוח נשמה למעלה, ואין שום עבירה חמורה כמו מי שבורא גוף למזיקין בעוברו על פגם הברית, כי הוא מעכב את הגאולה, כי אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, והוא מוריש מחדש בקליפות, וזה צע"ר הכי הגדול בשמים, וצער כל העולמות, שהוא מעכב תשועת ד', ואוי לו ואוי לרוע מזלו אם

תיקון פרשת לך לך הברית רט

לא חזר בתשובה, כי אחר מותו נפרעים ממנו על הכל מלבד
עונשו על עצם העבירה.

(דרך הישר פרק ו')

בעזרת השם יתברך

סדר וירא

וירא אליו ה' באלני ממרא והוא יושב פתח האהל כחם היום

(לך- לך פרק י"ז פסוק א')

מאן דפתח האהל, דא אתר דאיקררי ברית רזא דמהימנותא,
וכו'.

(זוהר סתרי תורה חלק א' פרשת וירא דף צ"ז עמוד ב',
ועיינן עוד בחלק א' פרשת ויחי דף ר"ל עמוד ב')

ואברהם היו יהיה לגוי גדול ועצום

ונברכו בו כל גויי הארץ

(וירא פרק י"ח פסוק י"ח)

סופי תיבות מילה. דעל ידי מצות ברית מילה זכה להיות
לגוי גדול, וכו'.

"סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם"

איתא במדרש רבה (בראשית מט ב) במילת אברהם אבינו עליו
השלוש, "ואברהם היו יהיה לגוי גדול", כתוב "סוד ה'
ליראיו ובריתו להודיעם", איזהו סוד ה' זה מילה שלא גילה
אותה מאדם עד עשרים דור, עד שעמד אברהם וניתנה לו
שנאמר "ואתנה בריתי" אמר לו הקדוש ברוך הוא אם המול
תמול סוד ה' וכו'.

שלשים צדיקים זימן הקדוש ברוך הוא בכל דור ודור

כמו שזימן אברהם, יהיה בגימטריא שלשים

איתא בזוהר (חלק א' פרשת וירא דף קה עמוד ב): ואברהם^א היו
יהיה לגוי גדול ועצום. מאי טעמא ברכה דא הכא.

(א) ואברהם היו יהיה לגוי גדול ועצום. מה טעם ברכה זו כאן.
אלא כדי להודיע שאפילו בשעה שהקדוש ברוך הוא יושב בדין

אלא בגין לאודעה דאפיי בשעתא דקודשא בריך הוא יתיב
בדינא על עלמא לא אשתני. דהא יתיב בדינא על דא (דבר אחר
ל"ג ויתיב) וברחמי על דא, וכלא ברגעא חדא ובשעתא חדא.

אמר רבי יהודה², והא כתיב (תהלים ס"ט) ואני תפלתי לך ה'
עת רצון. זמנין דאיהו עת רצון, וזמנין דלאו איהו עת
רצון, זמנין דשמע וזמנין דלא שמע. זמנין דאשתכח וזמנין
דלא אשתכח, דכתיב (ישעיה נ"ה) דרשו ה' בהמצאו קראוהו
בהיותו קרוב.

אמר רבי אלעזר³ כאן ליחיד כאן לצבור, כאן לאתר חד וכאן
לכולי עלמא, בגיני כך בריך ליה לאברהם דאיהו שקיל
ככל עלמא דכתיב (בראשית ב') אלה תולדות השמים והארץ
בהבראם (וכתיב) ותניין באברהם.

יהיה בגימטריא שלשים⁷. הכי תניין תלתין צדיקים אזמין
קודשא בריך הוא בכל דרא ודרא לעלמא כמה דאזמין
לאברהם.

על העולם, לא משתנה. שהרי יושב בדין על זה (ד"א ל"ג ויושב)
וברחמים על זה, והכל ברגע אחד ובשעה אחת.

(ב) אמר רבי יהודה, והרי כתוב ואני תפלתי לך ה' עת רצון.
פעמים שהיא עת רצון, ופעמים היא לא עת רצון, פעמים ששומע
ופעמים שלא שומע. פעמים שנמצא ולפעמים שלא נמצא, הכתוב
דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב.

(ג) אמר רבי אלעזר, כאן ליחיד כאן לצבור, כאן למקום אחד
וכאן לכל העולם. משום כך בריך את אברהם שהוא שקול ככל
העולם שכתוב אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, (וכתוב)
ושנינו באברהם.

(ד) יהיה, בגימטריה שלשים. כך שנינו שלשים צדיקים זימן
הקדוש ברוך הוא בכל דור ודור לעולם, כמו שזימן את אברהם.

ככ"ג

רבי שמעון בן יוחאי מציל העולם מליחורב, הקדוש ברוך הוא גוזר למעלה ורבי שמעון מבטל למטה

איתא בזוהר, (השמטות לחלק א דף רנה עמוד א, סימן יז דף קה ע"ב):

לאברהם, זמנא חדא, נפיק ר' שמעון^ה וחמא עלמא דחשיך ואפיל ואסתתם נהוריה, אמר ליה לר' אלעזר בריה תא ונחזי מה בעי קודשא בריך הוא למעבד בעלמא. אזלו ואשכחו חד מלאכא דדמי לטורא רברבא, ואפיק תלתין שלהובין דנורא מפומיה. אמר ליה רבי שמעון מה את בעי למעבד. אמר ליה, בעינא למחרביה לעלמא, בגין דלא שכיחי

(ה) לאברהם. פעם אחת יצא רבי שמעון וראה העולם שחשוך ואפל ונסתם אורו. אמר לו לרבי אלעזר בא ונראה מה רוצה הקדוש ברוך הוא לעשות בעולם. הלכו ומצאו מלאך אחד שדומה להר גדול, והוציא שלשים שלהבות אש מפיו. אמר לו רבי שמעון מה אתה רוצה לעשות. אמר לו, רוצה אני להחריב העולם מפני שלא מצויים שלשים צדיקים בדור, שכך גזר הקדוש ברוך הוא על אברהם שכתוב היו "יהיה" בגימטריה שלשים. אמר לו רבי שמעון, בבקשה ממך לך לפני הקדוש ברוך הוא ואמור לו, בן יוחאי נמצא בארץ. הלך אותו מלאך לפני הקדוש ברוך הוא ואמר לו אדון העולם גלוי לפניך מה שאמר לי בן יוחאי. אמר לו הקדוש ברוך הוא לך החרב העולם ואל תשגיח בבן יוחאי. כאשר בא ראה רבי שמעון את המלאך, אמר לו, אם לא תלך גזורני עליך שלא תכנס לשמים, ותהיה במקום עזא ועזאל. וכאשר תכנס לפני הקדוש ברוך הוא אמור לו, אם אין שלשים צדיקים בעולם, יהיו עשרים שכך כתוב לא אשחית בעבור העשרים. ואם אין עשרים יהיו עשרה, שכך כתוב לא אשחית בעבור העשרה. ואם אין עשרה יהיו שנים, שהם אני ובני שכתוב על פי (שנים) [שני] עדים [וגומר] יקום דבר, ואין דבר אלא עולם שכתוב בדבר ה' שמים נעשו. ואם אין שנים, הרי יש אחד ואני הוא שכתוב וצדיק יסוד עולם. באותה שעה קול מן שמים יצא ואמר זכאי חלקך רבי שמעון שהקדוש ברוך הוא גוזר למעלה ואתה מבטל למטה בודאי עליך נאמר רצון יראיו יעשה.

תלתין זכאין בדרא, דהכי גזר קודשא בריך הוא על אברהם דכתיב (בראשית ט"ז) **היו יהיה** בגימטרי' תלתין. אמר ליה רבי שמעון, במטו מנך זיל קמי קודשא בריך הוא ואימא ליה, בר יוחאי שכיח בארעא, אזל ההוא מלאכא קמיה דקודשא בריך הוא ואמר ליה מאריה דעלמא גלי קמך מה דאמר לי בר יוחאי. אמר ליה קודשא בריך הוא זיל אתרביה לעלמא ולא תשגח בבר יוחאי. כד אתא חזייה רבי שמעון למלאכא, אמר ליה אי לא תיזיל גזירנא עלך דלא תיעול לשמיא, ותהוי באתר עזא ועזאל. וכד תיעול קמי קודשא בריך הוא אימא ליה, אי לית תלתין זכאין בעלמא להוון עשרין דהכי כתיב לא אעשה בעבור העשרים, ואי לית כתיב להוון עשרה, דהכי כתיב לא אשחית בעבור העשרה, ואי לית עשרה להוון תרין, דאינון אנא וברי דהכי כתיב (דברים י"ב) על פי שנים עדים יקום דבר ואין דבר אלא עולם דכתיב (תהלים ל"ג) בדבר ה' שמים נעשו, ואי לית תרין, הא אית חד ואנא הוא דכתיב (משלי י') וצדיק יסוד עולם. בה שעתא קל מן שמייא נפק ואמר זכאה חולקך רבי שמעון דקודשא בריך הוא גזר לעילא, ואת מבטל לתתא בודאי עלך אתמר (תהלים קמ"ה) רצון יראיו יעשה.

(השמטות הזוהר בסוף חלק א' סימן י"ז)

פתח ואמר (שמואל ב' כ"ג) מן השלשים¹ הכי נכבד ואל השלשה לא בא וגוי מן השלשים הכי נכבד אליו אינון תלתין

ו) פתח ואמר מן השלשים נכבד ואל השלשה לא בא וגומר. מן השלשים נכבד, אלו הם שלשים צדיקים שזימן הקדוש ברוך הוא לעולם ולא יבטל אותם ממנו. ובניהו בן יהוידע כתוב בו מן השלשים נכבד, הוא אחד מהם. ואל השלשה לא בא, שלא שקול לשלשת האחרים שהעולם עומד עליהם. ואל השלשה לא בא, להיות בחשבון כאחד מהם. באלו שלשים צדיקים, זכה להכנס בחשבון. אבל ואל השלשה לא בא, שלא זכה להתחבר בהם ולהיות עמהם בחלק אחד. יהיה, כמו ששנינו שלשים הם, ומשום כך הקדוש ברוך הוא ברכו באלו שלשים צדיקים.

צדיקים דאזמין קודשא בריך הוא לעלמא ולא יבטל לון מניה, ובניהו בן יהוידע כתיב ביה מן השלשים הכי נכבד איהו חד מנייהו, ואל השלשה לא בא דלא שקיל לתלתא אחרנין דעלמא קאים עלייהו, ואל השלשה לא בא למהוי במניינא כחד מנייהו, באינון תלתין זכאין זכה למיעל בחושבנא אבל ואל השלשה לא בא דלא זכה לאתחברא בהו ולמהוי עמהון בחולקא חדא, יהיה כמה דתנינן תלתין הוה ובגין כך קודשא בריך הוא ברכיה באינון תלתין צדיקים.

(זוהר חלק א פרשת וירא דף ק"ה עמוד ב')

חלילה לך מעשות כדבר הזה להמית צדיק עם רשע והיה כצדיק כרשע,
חלילה לך השופט כל הארץ לא יעשה משפט

(וירא פרק י"ח פסוק כ"ה)

ראשי תיבות **מילה**, כי כל אותן שומרי הברית לא יביאם הקדוש ברוך הוא במשפט של גיהנם כי אברהם יושב על פתחו של גיהנם ואין מניח לשומר הברית לירד לשם.

(זוהר ומדרשים. ועיין מדרש תנחומא פרשת וירא סימן ח' ד"ה ויבואו שני)

איתא בילקוט שמעוני (תהילים רמז תשעג) וזה לשונו: שלח ידיו בשלומיו חלל בריתו. אמר רבי לוי לעתיד לבא אברהם יושב על פתח גיהנם ואינו מניח אדם מישראל שהוא מהול לירד לתוכה. ואותן שחטאו יותר מדאי, מהו עושה להם מעביר הערלה מעל גבי התינוקות שמתו ולא מלו ונותנה להם ומורידן לגיהנם, דכתיב שלח ידיו בשלומיו חלל בריתו.

רש"י בראשית (פרק י"ח פסוק כ"ה), דיבור המתחיל השופט כל הארץ: נקוד בחט"ף פת"ח ה"א של השופט, לשון תמיה כי מי שהוא שופט לא יעשה משפט אמת.

וימל אברהם את יצחק בנו בן שמנת ימים

כאשר צוה אותו אלקים

(וירא פרק כ"א פסוק ד')

המילה צריכה להיות כהלכתה כמו שכתוב בתורה, כאשר צוה אותו אלקים, וכדאיתא ברש"י בראשית (פרק יז פסוק א) על הפסוק **והיה תמים**, אף זה צווי אחר צווי, היה שלם בכל נסיונותי. ולפי מדרשו התהלך לפני במצות מילה, ובדבר הזה תהיה תמים, שכל זמן שהערלה בך אתה בעל מום לפני. דבר אחר והיה תמים, עכשיו אתה חסר חמשה אברים שתי עינים, שתי אזנים, וראש הגויה אוסיף לך אות על שמך ויהיו מנין אותיותיך מאתיים ארבעים ושמונה כמנין אבריך.

כדי לקיים מצות מילה כהלכתה צריך להיות דוקא על ידי איש צדיק וירא אלוקים שיודע לקיים מצות מילה כהלכתה. ואף על פי שישנם הרבה מוהלים, אף על פי כן ישנם רק מעט אנשים שזוכים לקיים המצוה כהלכתה ולקחת מוהל צדיק ומומחה, וכמובא ברש"י דברים (פרק לג פסוק ט על הפסוק): **"האומר לאביו ולאמו לא ראיתיו**, כשחטאו בעגל ואמרתי (שמות לב, כו) **מי לה' אלי**, נאספו אלי כל בני לוי, וצויתים להרוג את אבי אמו והוא מישראל, או את אחיו מאמו, או את בן בתו, וכן עשו. ואי אפשר לפרש אביו ממש ואחיו מאביו וכן בניו ממש, שהרי לויים הם ומשבט לוי לא חטא אחד מהם שנאמר כל בני לוי, **כי שמרו אמתך**, (שמות כ, ב) לא יהיה לך אלהים אחרים, **ובריתך ינצרו**, ברית מילה, שאותם שנולדו במדבר של ישראל לא מלו את בניהם והם היו מולין ומלין את בניהם. (ראה לעיל מה שכתבנו בענין מצות מילה), וישנם עוד מכשולות גדולים אשר אין כאן מקומו להעלות על הכתב, וכל הירא לנפשו יחקור אצל גדולי ישראל אמתיים ומומחים במצות מילה, ויבקשו מהשם יתברך שיזכו לקיים המצוה הגדולה הלזו כהלכתה, שנכרתו עליה י"ג בריתות.

איתא בשבת (דף קלב עמוד א): מה למילה שכן נכרתו עליה שלש עשרה בריתות. וכמובא במסכת פסחים (דף סט עמוד ב): אבל מילה דנכרתו עליה שלש עשרה בריתות, אימא לידחי. וכן איתא בירושלמי מסכת נדרים (פרק ג דף לו טור ג): רבי ישמעאל אומר גדולה מילה שלש עשרה בריתות נכרתו עליה. רבי יוסי הגלילי אומר גדולה מילה שהיא דוחה שבת החמורה. על כן יזהר מאוד לקיים המצוה כנ"ל.

וישלח אבימלך ויקח את שרה וגו' הנך מת על האשה
אשר לקחת וגו' דע כי מות תמות וגו'.
(וירא פרק כ' פסוקים ב, ג, ז)

(עיינן) רש"י דברי הימים א' פרק ט"ז פסוק כ"ב ד"ה על. ועיינן מסכת מכות דף ט' עמוד א', ועיינן בראשית רבה פרשה נ"ב ד"ה הנך. ועיינן זוהר חלק א' דף קי"א עמוד ב' (עיינן לעיל מה שכתבנו על הפסוק הוא ישופך ראש וגו')

שער
יסודי היהדות
ליהודי הרוצה לילך בדרך התורה

סימן ה'

שמירת הידים - הלכות קבועות כמסמרות נטועים משלחן ערוך ואחרונים הלכות נחוצות לדעת מה יעשה ישראל שלא להכשל ביסודי הקדושה על ידי נגיעת הידים במקום אסור אחיי ורעיי שימו לבבכם לכל הדברים שנאמרו ונשנו במימרות אלו של הגמרא הקדושה הלא תבינו מוסדות עונש הגדול וכובד עון של הוצאת זרע לבטלה רחמנא לצלן וכו' ואזהרת רשת בל יפול במוקש זה חס וחלילה לעמוד הרחק כמטחוי קשת מהרחקות הנאמרים במימרות אלו שלא יאחזו

באמה וישתין, ולא יכניס ידו למטה מטיבורו, ולא יישן אפרקיד, וקללו אותו בקללות חמורות רחמנא לצלן וכו' וכל זה איננו שוה לו אלא על ההרחקה לבד וכו'.

(יסוד ושורש העבודה, שער המים פרק ג')

שמירת הידים חלק הלכה

א. יזהר שלא יאחוז באמה¹ כלל ועיקר ואפילו נשוי, ודוקא באינו נשוי, אבל בנשוי מותר לצורך מצוה, או שלא ינתזו

(ז) הנה באשר שמשלחן ערוך מוכח קצת היתר לנשוי וכן לבחור באיזה צד. ברם היות שבזמן הזה גם מעיקר הדין אסור אמרתי לבאר ענינו:

באורח חיים (סימן ג' סעיף י"ד) מבואר דיש היתר למי שנשוי לאשה לאחוז באמה ולהשתין אבל רק בהצטרף ב' תנאים: (א) כשאשתו טהורה ועמו בעיר דיש לו פת בסלו. (ב) דוקא בשעה שמשתיין שיש בו צורך שלא יפלו ניצוצות על רגליו ויראה ככרות שפכה ויוציאו לעז על בניו.

ומדת חסידות ליהזר אפילו בדאיכא כל הני תנאים כיון שהעון הנגרם כמביא מבול לעולם.

וכשאיין אשתו עמו, או שהיא נדה, אסור בכל אופן וענין והותר לו רק מעטרה ולמטה ורק במשתיין ולצורך הנזכר לעיל. (מגן אברהם י"ד, טורי זהב י"ג, ברכי יוסף י"א, ומחזיק ברכה י"ב. שולחן ערוך הרב כ"א כ"ב, היי אדם כלל ג' סעיף ג', קיצור שלחן ערוך קנ"א, ת"ח ס"ק ט"ז, ספר הזכרונות למהר"צ הכהן מצות עשה א' פ"ב, שמן המאור סימן ר"מ סעיף ט"ו. כל הני כתבו דדוקא באשתו טהורה ועמו דלא כבית שמואל כ"ג ד', ישועות יעקב ג' סק"ו, וארצות החיים י"ד).

וכל זה בימים ההם שהיה שייך חששא דניצוצות דרק לזה הקילו וכמו שכתבנו, אבל בזמן הזה דבטל טעם ניצוצות לפי בתי כסאות שבזמנינו לא נשאר היתר מדינא לנגוע בשום זמן.

[מקור כל הנזכר לעיל עיין אורח חיים סימן ג' סעיף י"ד ט"ו ט"ז. שולחן ערוך הרב שם אות כ"ב כ"ג, ארצות החיים שם, ומשנה ברורה שם וברכי יוסף שם ומחזיק ברכה שם, ואבן העזר סימן כ"ג אות ד'].

ודע עוד דאפילו בזמן השולחן ערוך שהיה איזה היתר בצירוף תנאים הרבה דוקא כשלא בא על ידי זה להרהור או קישוי אבר

ניצוצות על רגליו בעת הטלת מי רגלים ומוציא לעז על בניו ודוקא אם אשתו טהורה עמו. וכל שכן כשאינו נשוי, ולא כשאשתו נדה, או שאינו עכשיו בעיר אחת עמה. ואם לא נזהר בזה ונכשל בעון חמור רחמנא לצלן כמוזיד נחשב וכבר כתבתי לעיל חומר עון זה שכל הצרות הבאין על האדם בפרנסה ובריאות לו ולזרעו בעון זה וכמו שאמרו דורשי רשומות "הכל תלוי במז"ל".

אפילו במקום שיש היתר אם בא על ידי זה לידי קושי או הרהור אסור, ואפילו נשוי.

ב. בחור, והוא הדין נשוי כשאין אשתו בעירו או שהיא נדה, יש מקילין לאחוז מעטרה ולמטה^נ לצד הארץ בשעה

ההלכה מפורשת באבן העזר סימן כ"ג סעיף ג' דאסור להתקשה לדעת או להביא עצמו לידי הרהור. וכן מצינו בבית ברוך על חיי אדם כלל ג' דאם האבר מקושה אסור לאחוז בו לכולי עלמא, וכבר כתבנו דכל הדין לא שייך בזמן הזה. ועיין בטור שלא התיר אפילו לנשוי רק מעטרה ולמטה וכן כתב בבית יוסף שם בשם הר"ר יונה.

וראיתי במאירי (נדה יג.) שכתב דהכל לפי מה שהוא אדם, אפילו לענין דברים שהתירו עדיין תלוי במהות האדם וכל אחד צריך לשער בנפשו אם בא לידי הרהור וקישוי וכיוצא. וכן כתב בסדר היום (פרק ריחוק מדברים המרגילין).

ובאור צדיקים (דף ט"ז אות ד') כתב, דאם אי אפשר בהשתנה אלא על ידי אחיזה יאחז על ידי חלוקו עיין שם, וכתב זאת אפילו לדידהו שהיה צורך באחיזה דלא יעשנו בידים, ואפילו נשוי ואשתו עמו. עיין מחזיק ברכה סימן ג'.

ח) המחבר באורח חיים ג' י"ד מתיר בהטלת מי רגלים מעטרה ולמטה אף באינו נשוי. וכן כתב להלכה להקל הלבוש באורח חיים סימן ג' סעיף י"ד, שולחן ערוך הרב שם סעיף כ"א, פרי מגדים שם, ארצות החיים משנה ברורה ערוגת הבושם, כה"ח, שאלות ותשובות שב יעקב סימן ד', ויש לו יסוד גם

בראשונים שכתבו כן בסמ"ק רצ"ב, אור זרוע ה' בע"ק סימן קכ"א, רשב"ץ נדה פרק כל היד.

ברם המעיין בדבריהם יראה דכולם קאי על מי שאוחז בעת הטלת מי רגלים ומשום ניצוצות שלא יוציאו לעז ממזרות על בניו. וכן הדגישו להדיא גדולי האחרונים כמו הארצות החיים שם, ושאלות ותשובות שב יעקב שם, ופרי מגדים שם, ומשנה ברורה בביאור הלכה שם, ובכה"ח בשם מטעמי השלחן ס"ק מ"ד, וגדולה מזה מצינו בשולחן ערוך הרב (סימן ג' אות כ"ג) דלהתחכך או לבדוק את עצמו אם ראה קרי אסור אפילו לנשוי ואשתו עמו אפילו מעטרה ולמטה יש להחמיר עיין שם. ועיין שם עוד דמי שאין אשתו עמו או שהיא נדה דינו כאינו נשוי, עיין שם. ועיין חזון איש (אורח חיים א') דכתב גם כן דלא הותר אלא משום ניצוצות.

מה שכתב בתנאי הב', עיין ארצות החיים (סעיף ט"ז) דאם אפשר בלא ניצוצות כגון דאפשר לו בישיבה או מקום גבוה ועפר תיחוח וכו' אין היתר לאינו נשוי מעטרה ולמטה וכן הוא במטעמים סעיף ו', ופוק חזי מה שכתוב בתוספות נדה יג. דיבור המתחיל אנשים דאפילו לבדוק אם ראה קרי אסור מעטרה ולמטה ולא שרי אלא להשתין משום ניצוצות ומשום בית הכנסת עיין שם.

מה שכתב לאחוז ברפיון - בתוספות נדה (דף יג.) דיבור המתחיל אוחז, דלאחוז בדוחק ודאי אסור, והובא להלכה בחכמת שלמה למהרש"ק אורח חיים סימן ג' סעיף י"ד. ובספר הזכרונות להגאון הצדיק רבי צדוק הכהן מלובלין מצות עשה א' פ"ב. ובבני ציון אורח חיים סימן ג'. וטהרת ישראל סימן ר"מ סעיף ד'.

וכתב הראב"ד (בבעלי הנפש שער הקדושה, בתחלה) וזה לשונו: ויגדור את עצמו בגדר הפרישות וכו' וכל הפרישה בזאת היתה גדר מפני שלא תתגבר עליהם הערוה תאותה (פירוש תאות עריות) לפי שהיצר הרע מתקוטט עם האדם ומקטרג אותו להשיאו ולהסיתו כו' עד כאן לשונו. עיין שם שיוצא מדבריו דיש במניעת הנחת יד למילה משום סייג של עבירות חמורות, דהמרגיל בזה בסוף יבא לידי עבירות היותר חמורות (עיין שם), וזאת אפילו בדליכא משום הרהור ושאר עון.

ומה שכתוב דיש אוסרין בכל אופן וענין, כבר העירו הפוסקים שהרמב"ם השמיט היתרא "דעטרה ולמטה", וביאר בבית יוסף דסבירא ליה כר' נחמן בגמרא ושלדידיה לא הותר לפניו, וכן כתב בביאורי הגר"א לדברי הרמב"ם, באבן העזר כ"ג וכן כתב הפרי מגדים אורח חיים (סימן ג' א"א י"ד), ובבני ציון (סימן ג') העיר דגם הבה"ג והראב"ן השמיטו תירוץ הש"ס שהתיר מעטרה ולמטה. בעל הלכות גדולות בעולת תמיד סימן ג' ס"ק ט"ו דהיתר מעטרה ולמטה לאו ברור. וכן פקפק בהיתרו בשאלות ותשובות משכנות יעקב אורח חיים סימן ב'.

ובענין
הנה

ברם יש להוסיף טעם חדתא לאסור מעטרה ולמטה. דמצינו מבוכה בפוסקים בהבהרת "עטרה ולמטה" דהנה הטור כתב להדיא דהיתר מעטרה ולמטה לצד הארץ וכן העתיק בשולחן ערוך הרב. וכן כתב בחכמת בצלאל נדה יג. דכן פירש רש"י וכן כתב תוספות שבת צד: בדיבור המתחיל והוא, ומנחות דף יא. בדיבור המתחיל מלמעלה למטה. מיהו במנחות לט. תוספות דיבור המתחיל קשר עליון מוכח דמעטרה ולמטה היינו לצד הגוף. ובמאירי נדה שם דמעטרה למעלה לצד הגוף מותר ולמטה אסור, ויש גורסים בהיפוך. והחיד"א בשו"ת ברכה (אורח חיים סימן ג') דיש מחלוקת בין רש"י ותוס' לבין הערוך בזה (עיין ערך עטר) והעיקר כרש"י ותוס' ודעימייהו דהפירוש ולמטה היינו לצד הארץ וכן דעת האחרונים. על כל פנים מצינו מבוכה בזה ולפי זה יש מקום גדול להחמיר כשני הצדדין ולא ליגע כלל.

ומה שכתב דיש מחמירין מצד חומר הענין, בחדסד לאלפים (סימן ג' סעיף ט') דאף שיש היתר מעטרה ולמטה מכל מקום לפי חומר שבו הנכון להחמיר שלא להניח יד לאמה כלל, וכן ב"פ להלב (חלק ז', אורח חיים סימן ג') הביא מהיפה תואר ויקרא רבה (פרק כ"א דף קכ"ו:) שכתב דאין זה דרך צנועים. ובטהרת ישראל (סימן ר"מ סעיף ד') דירא שמים יחמיר על עצמו לאסור מעטרה ולמטה.

ומה שכתב אם בא לידי הרהור או קישוי, כבר כתבתי באות הקודם שכן הוא במאירי ובסדר היום. ויש להעיר דאף על גב שמבואר בבית יוסף וכן בפרישה ובשולחן ערוך הרב כ"א, ומשנה ברורה כ"ה, וטהרת ישראל ל"ד - דמותר לאחוז מעטרה ולמטה אף על פי שהוא בקישוי, אין זה סתירה למה שכתבנו דשם מיירי

שמשתיין ורק באלו התנאים: א) כשמשתיין מעומד דיש חשש לעז על בניו מחמת הניצוצות שיפלו על רגליו. ב) אם אי אפשר לו להשתיין מיושב דאז ליכא ניצוצות ודוקא אוחו ברפיון אבל לאחו בדוחק אסור.

ויש אוסרין בכל אופן וענין. ויש אחרונים שכתבו דאף על גב שמצד עצם הדין אפשר להתיר מכל מקום לפי חומר שבו הנכון להחמיר שלא להניח יד לאמה כלל.

ואם בא על ידי זה לידי הרהור או קישוי אבר לכולי עלמא אסור בכל ענין, וכן בליכא משום הוצאת לעז כאופן הטלת מי רגלים בבתי כסאות בזמן הזה לא התירו הפוסקים כלל.

ג. להתחכך או לבדוק את עצמו אם ראה קרי אסור אפילו לנשוי ואשתו עמו. ואפילו מעטרה ולמטה יש להחמיר ואסור לחכך אפילו בבגד עב.

לשון שולחן ערוך הרב אות כ"ג (ומקורו בשולחן ערוך סעיף ט"ז). ובנוגע מה שכתוב במשנה ברורה בשם חכם אחד להתיר על ידי בגד עב^ו על יסוד הש"ס בנדה, סתימת השולחן ערוך לא נראה להקל. וכן מצאתי בברכי יוסף אות ט' שהביא

שכבר מקושה והדיון אם בכהאי גוונא אמרינן דמחמם וכתבו הפוסקים דלא, אבל קישוי הנגרם על ידי אחיזה וכן הרהור ודאי אסור, וזה פשוט.

ועיין בגליון שולחן ערוך באשל אברהם הביא משאלות ותשובות שב יעקב סימן ד' דיש להחמיר בפנוי ~~שהתחכך~~ אפילו למטה מעטרה ואפילו על ידי כתונת דלא התירו לפניו לאחוז מעטרה ולמטה רק להשתיין דוקא משום ניצוצות ולא בענין אחר.

ט) ברם יש לבאר מה שנאמר במגן אברהם סימן קטן ט"ו להקל במטלית עבה ואחריו נמשכו הפרי מגדים בא"א שם, ושולחן ערוך הרב אות כ"ב וא"ר אות י"ב ויש מייחסים עוד לשיטה זו את הש"ך קפ"ב סק"ו.

והנה בעת עיוני בענין זה, נפלאתי מאד על מה שנאמר בחיי אדם כלל ג' וכן בערוגת הבושם סימן ג' שהקילו במטלית עבה אפילו לחכך, דלפי מה שאבאר בסמוך אין שום פוסק שיתיר את זאת ואין על מה לסמוך בענין זה דאפילו לאחוז סתם נחלקו הפוסקים שאין ראייה מהש"ס ולכל היותר התירו המתירין לאחוז לזמן קצר (כמו שכתוב בסמוך) אבל לחכך מאן דכר שמייה. והלא עיקר ההבדל בין אחיזה בידיים למטלית ידיים מחממות ומטלית לא, אבל במחכך אין הבדל במה עלול להיכשל בעוון חמור רחמנא לצלן ואם הכוונה חיכוך מועט נתת תורת כל אחד בידו, ועוד דלאו כל בני אדם שווים ולא עתותיהם שוות. וגם במטלית עבה עצמו כבר כתבו מקצת אחרונים להעיד דאין אגן בקיאין בשיעור וגדר המבדיל בין דק לעבה.

קצור דבר, לא מצינו שורש בש"ס וראשונים וגדולי הפוסקים להקל במטלית עבה אלא לאחוז וגם זה תלוי ברברבתא (כלהלן) כל שכן להקל חיכוך הוא פליאה נשגבה מאד וחס מלסמוך על זה (ושיטת שולחן ערוך הרב ביארתי להלן).

ובגוף היתרא דמטלית עבה ראש המתירין להדיא לאחוז במטלית עבה להשתין במגן אברהם סוף סימן ג' והביא דברי הש"ס (נדה יג. מג.) וכתב, דאף על גב שבל"ח פרק ב' דנדה רוצה לחלק דדוקא משום הפסד תרומה התירו ולא במקום אחר, על כרחך זה אינו דלפי זה לא היה לו להרי"ף להביאו ע"כ, ואחריו נמשכו הפוסקים אחרונים הנזכרים לעיל.

והמעייין היטב בדברי הש"ס יראה דאין ראייה מבוררת להתיר אלא באם רוצה לבדוק אם ראה קרי שזהו לרגע בעלמא, אבל אחיזה לא, דמייתי שם ממשנה דהיה אוכל בתרומה והרגיש שנזדעזעו אבריו אוחו באמתו ובולע את התרומה. ופריך על זה והתניא כל האוחז באמתו מביא מבול, ומתרץ אביי במטלית עבה ורבא תירץ אפילו תימא במטלית רכה כיון שכבר נעקר הזרע מגופו שרי, הרגיש זעזוע דהוא העקירה אי אפשר שיתוסף עוד על ידי האחיזה דאי אפשר להתחמם מיד אחר העקירה, עד כאן תוכן דברי הש"ס והם המשמשים מקור לדין מטלית עבה.

א

ב קה

ולפי זה אם ננקוט ככלל דכולי הש"ס אביי ורבא הלכתא כרבא אין מכאן ראייה כלל לאחיזה במטלית דשאני התם, ועל כרחק אפילו לאביי שחושש שיתוסף הוא רק חששא בעלמא ורק למשהו (לכאורה) ועל כל פנים אין ראייה אפלו מאביי, דאפשר שגם בזה לא התירו אלא משום דקיימא לן שכבר נעקר וליכא רק חששא רחוקה לתוספת ולא דמי למקום שלא נתחמם עדיין. איך שיהיה אין לו הכרעה כאביי מסתמא כדרבא וכמו שכתוב. ולא נשאר בידינו אלא מה שהתירה הברייתא שם לבדוק עצמו במטלית עבה ובדיקה היא רק לרגע. זה מה שהעלו רעיוניי מדי עברי בסוגית הש"ס שם.

שוב ראיתי שכתב הגאון הקדוש מהר"צ הכהן (בספר הזכרונות מצות עשה א' פ"ב) דאם נזדעזעו אבריו וראה קרי רשאי ליגע אף במטלית רכה ונראה אף בידו דכל אחמומי נהדר אחמומי בשעתיה לא שכיח. הרי דנקט בפשיטות הלכתא כרבא.

וברי"ף שבת (פרק י"ד) העתיק היתרא דמטלית עבה רק לענין בדיקה כמבואר בברייתא כאן. ונראה מזה הוכחה למה שכתוב דאחיזה אי אפשר ללמוד מטעם רבא ורק בדיקה דאיתא בברייתא, וכן דעת הרמב"ם מפורש דהלכתא כרבא שכתב בהלכות תרומות (פרק ז' הלכה ד') וזה לשונו: מי שהיה אוכל בתרומה והרגיש שנזדעזעו אבריו להוציא שכבת זרע אוחו באמה ובולע את התרומה, עד כאן לשונו. התיר לאחו אפילו ביד כשיטת רבא דאי אפשר להתחמם מיד אחר העקירה דאילו לאביי אסור לגבי מטלית עבה. שלישי בקודש, הרא"ש בנדה שם שהשמיט כליל היתרא דמטלית עבה ומטעם דלא שייך רק לענין תרומה לבדוק את עצמו וליכא בזמן הזה, אבל זולת זה (כגון להשתין ומשום ניצוצות) לא מתירין.

וגם הטור והשולחן ערוך כאן באורח חיים סימן ג' וכן באבן העזר סימן כ"ג לא הזכירו כלל ענין מטלית עבה, והשמטה כזו מדבר שדיבר בו הש"ס ודאי מילתא היא. והרמב"ם גם כן לא נגע ולא פגע ענין מטלית כלל דבהלכות איסורי ביאה (פרק א' הלכה כ"ג) כתב להתיר בנשוי בשעה שצריך לנקביו גם בידים, ובלאו הכי אסור, ולא כתב שום היתרא דמטלית.

משמלה חדשה דלא נאמר בגמרא להטיל מים אלא לזמן קצר לבדוק לתרומה ומדהשמיטוהו הפוסקים מוכח דסבירא להו דלהטיל מים אף במטלית עבה אסור עד כאן בשמלה חדשה. וכתב עליו הברכי יוסף דדבריו נכונים וכן עיקר להחמיר אף במטלית עבה.

ברם יש אחרונים שציינו לדברי הש"ך סימן קפ"ב סק"ו. אולם המעיין שם יראה דאין ראיה משם כלל, דלא מיירי מזה אלא מיירי בענין חיכוך למטה מטיבורו בשער בית הערוה וכיוצא, ומוכרח כן שהרי בכל דבריו נראה דמתיר בסתם בגד כמו המחבר בשולחן ערוך שם וזהו דוקא בסביבות המקום ולא באמה.

ולאור הנזכר לעיל המעיין היטב בשולחן ערוך הרב יראה שכן הכרעתו בקודש במהדורא קמא (סימן ג' י"י) התיר להתחכך במטלית עבה שאינה מחממת כלל. ואילו במהדורא בתרא שו"א לנפשי' הדרנא, וכתב בסעיף כ"ב להתיר על ידי מטלית עבה להשתין או לבדוק אם ראה קרי. ואילו בסעיף שאחרי זה דמיירי מענין חיכוך לא הזכיר היתרא דמטלית עבה כלל.

ועיין עוד במקור חיים (לבעל חות יאיר) אות ט"ז דבגיד האבר אסור בכל גונא אפילו בבגדו והיתרים שנשנו בבגד רק לענין שער בית הערוה, ומדבריו שם יוצא דלא שייך שום היתר באמה עצמה.

ועל פי דברינו הנזכרים לעיל יוצא שבאמת לא מציינו מקור בש"ס וראשונים ואחרונים עד למגן אברהם מי שיתיר אחיזה לצורך נקביו במטלית עבה (כגון לפניו וכיוצא שאסור בלאו הכי) ואי אפשר ללמוד להיתרא אלא בדבר ששוהה זמן קצר כערך בדיקה לקרי, וכן נמי דעת חות יאיר, וכן באמת דעת בכור שור, וברכי יוסף אות ט'. ועל פי תלתא ג' עמודים הללו שדבריהם מבוססים על אדני הש"ס וראשונים וגדולי האחרונים יקום דבר. ואף הרוצה לסמוך על האחרונים דאולי בשיטת מגן אברהם והם הא"ר י"ב ושולחן ערוך הרב כ"ב וארצות החיים ט"ו, ומשכנות יעקב אורח חיים סימן ב' היינו להקל להשתין, אבל להתחכך לא דיברו ודעת המקילין דע"ג לסמוך עלייהו כמו שכתבנו לעיל.

ד. אפילו מתחת טבורו לא יכניס ידו שמא יבא לידי הרהור [ואפילו בשעת רחיצה] והיינו במי שאינו נשוי אבל מי

(י) אבן העזר סימן כ"ג סעיף ד', ומקורו ברמב"ם הלכות איסורי ביאה (פרק כ"א הלכה כ"ג). ומובא גם בטור אבן העזר שם. וטורי זהב יורה דעה קפ"ב ואבן העזר סימן כ"ג סק"ב כתב, דלא הוי אלא תוספות קדושה ולא מעיקרא דדינא דאם לא כן במה התפאר רבינו הקדוש שלא הניח ידו למטה מאבנטו. והנה בפשטות מבואר בש"ס (נדה יג:) דאסור, דאמר ר' טרפון "המכניס ידו למטה מטבורו תקצץ, אמרו לו לר' טרפון ישב לו קוץ בכריסו לא יטלנו. אמר להן לא. והלא כריסו נבקעת, אמר להם מוטב תבקע כריסו ואל ירד לבאר שחת", עד כאן. מיהו עיין במגן אברהם סימן כ' וכן כתב מהרש"א שם דלמטה מטבורו לאו דוקא אלא במילתו כנראה מדברי התוס' עיין שם. וכן כתב במועד קטן אורח חיים סימן ג'. ולדבריהם אין איסור לתת יד למטה מן הטבור.

מיהו לדינא אי אפשר לן לזוז מסתימת המחבר כיון שחבל אחרונים גם כן הסכימו לו, עיין ברכי יוסף אבן העזר כ"ג סק"ב חולק על הטורי זהב דאסור מדינא ורבותא דרבי דאף שהיה נשוי לא הכניס ידו לשום ענין כלל וזו המדה מעלה יתירה מאד. ובחאו"ח הוסיף עוד דהוא קדושה יתירה מאד שרבי לבד נשתבח בה. וכן פירש בדעת תורה למהרש"ם סימן ג' סעיף י"ד דמוכח בירושלמי ביצה פרק ה' הלכה ב' ובשי"ק דלמטה מאבנטו דוקא הוא, וכן כתב בביאור הגר"א באבן העזר שם ס"ק י"א י"ב ובטהרת ישראל סימן ר"מ אות כ"ז דהאיסור הוא מדינא. וכן בשאלות ותשובות בני ציון (ליכטמאן) אורח חיים סימן ג' סימן קטן כ"ז הביא הוכחה ברורה דלמטה מאבנטו ממש אסור ליגע וכן מצינו ברש"י שכתב תחת אבנטו "מן האבנט ולמטה". וכן נראה דעת חזון איש אורח חיים סימן א' עיין שם.

ובספר תוספת ירושלים אבן העזר כ"ג דמירושלמי הנוכר לעיל משמע דאפילו נשוי אסור.

ומה שכתב "אפילו בשעת רחיצה" עיין בבית חדש אבן העזר שם שהביא תשובת רב האי גאון שבערוך ערך אמתו דכתב שם

שהוא נשוי אשה מותר לצורך, ושלא לצורך מדת חסידות לפרוש, ורבינו הקדוש שלא הכניס ידו אפילו היה נשוי לשום דבר כלל זו קדושה יתירה מאד שהוא לבד אשתבח בה. ומכל מקום אם בא לידי קישוי והרהור לכולי עלמא אסור, אפילו לנשוי. ואפילו במקום צורך.

ה. ועל ידי מטלית עבה מותר ליגע למטה מטיבורו, אפילו פנוי לצורך. ובנשוי על ידי בגד מותר גם מצד מדת חסידות, ובלבד שלא תהא כתונת דקה^א.

דבאינו נשוי לא יגע מתחת טבורו במים. וכתב דרצה לומר דאפילו דרך רחיצה במים חמין אסור ליגע ביד.

ומה שכתב "אם הוא נשוי מותר לצורך" וכו', אחר עיון רב בדברי הפוסקים זוהי הכרעתם, ואבאר: בביאור הגר"א (אבן העזר י"א י"ב) דלשלוח יד במקום הערוה וסביבותיו שלא בשעת השתנה, לנשוי מותר, אם לא ממדת חסידות צריך לפרוש, אבל לשאינו נשוי אסור ואפילו לשלוח יד מתחת טבורו אינו רשאי. כן ביאר דעת השולחן ערוך שם. וכן נראה בברכי יוסף (אורח חיים ג' אות י"ב) שדקדק בלשונו וכתב "דרבותיה דרבי שלא הכניס ידו אפילו שהיה נשוי לשום דבר כלל ועיקר וזו קדושה יתירה מאד" וכו'. מוכח דבשביל שהיה פורש מנגיעה גם לעת הצורך על זה קאמר שהוא קדושה יתירה אבל לפרוש שלא לצורך יש בו משום מדת חסידות לכל, וכמו שכתוב לעיל לענין נגיעה באמתו. ועיין עוד בחזון איש אורח חיים סימן א'

ומה שכתב "דאם באו לידי קישוי והרהור לכולי עלמא אסור", בסדר היום (פרק להזהר מכל דבר המרגיל לערוה) דאם בכל דברים המותרים רואה האדם שבא לידי קישוי וחיומום יסלק ידו מיד עד יעבור זעם. וכן כתב לעיל בשם שאר פוסקים. וכבר הארכתי לעיל דקישוי אסור אפילו בנשוי כל שהוא שלא במקום מצוה.

(יא) עיין בית חדש יורה דעה קפ"ב וש"ך שם סק"ו ובפרי מגדים אורח חיים ר"מ א"א סקט"ו, ובארצות החיים סימן ג' (המאיר לארץ ס"ק צ"א) ובטהרת ישראל סימן ר"מ אות כ"ז, ובספר הזכרונות (לר"צ הכהן זכר צדיק לברכה) מערכת א' פ"ב דנראה אף

חלק המוסר

מי שאינו שומר עצמו, אין משגיחין עליו מן השמים

ו. אמרו חכמינו זכרונם לברכה (נדה יג.) המקשה עצמו לדעת (פירוש ולא שנתקשה מאליו) יהא בנידוי. וכתב בספר הקדוש קב הישר וזה לשונו: יש הרבה עבירות שאמרו חכמינו זכרונם לברכה העושה כן יהיה בנידוי והפירוש הוא שראוי הוא לנדותו. ואם כן כשלא נידו אותו למטה אזי הוא מנודה בבית דין שלמעלה, וזהו ענין רע לאדם כשמנדין אותו למעלה כי כל זמן שהוא בנידוי תפלתו אינה נשמעת ונשמתו הוא נע ונד מחוץ לפרגודא קדישא ונסתלקת ממנו שמירות ששומר עמו ישראל, ובהיותו בדרך או בשאר מקום סכנה בקל יוכל להנוק כי הוא כהפקר ממש כי אין משגיחין עליו מן השמים, ובאם שאשתו היא מתעברת ממנו באותן הימים אזי יהיה התינוק אחד מהפושעים והמורדים בדת אלקינו, ואם כן מי שהוא חכם ונבון בתכלית החכמה יתבונן בעצמו שהכרח גדול הוא למהר ולזרז לתקן דבר זה בלי איחור ועיכוב, כי מי יודע מה יולד יום פן ימות פתאום ולא תשוב נשמתו למקום אשר היא נחצבת ממנה ונשמתו תהיי מסורה למשחיתים ומחבלים אכזרים. עד כאן לשונו.

(פרק ל"ג אות ו')

ז. יש כמה מצות שנקראו עדות והאדם העושה אלו המצות מחויב לעיין שיהיה כשר לעדות דאם אינו כשר חס וחלילה

הנוהגין מדת חסידות וקדושה כרבינו הקדוש מכל מקום באופן שכתבנו בפנים אפשר שפיר דמי. ועיין ריטב"א נדה יג: דגדר גדול גדר ר' טרפון מפני חומר הדין דכיון דאפשר ליטול הקוץ בבגד קיצרו עליו את הדרך. ונראה דאף על גב שכתב הבכור שור נדה יג. דלכך השמיטו הפוסקים דין דמטלית עבה מדלא בקיאיין הי נינהו עבה זהו לענין אחיזה באמה, אבל לענין מתחת לטבורו גם הוא יודה.

אין עשייתו עשייה ואחת מאלה המדות היא שמירת שבת הוא עדות כי ששת ימים וכו' ואמרו חכמינו זכרונם לברכה שבאמירת ויכולו בשבת מעיד על הקדוש ברוך הוא שברא מעשה בראשית ונחשב כאילו נעשה שותף להקדוש ברוך הוא במעשה בראשית ובאם חס וחלילה פסול לעדות אין אמירתו ושמירתו נחשבת עדות. וכן קריאת שמע פעמים בכל יום מעיד על יחודו ואחדותו יתברך שמו ובאם פסול לעדות חס וחלילה אין קריאתו נחשבת למצוה. הנה קודם עשיית אלו המצות מחוייב האדם לעיין ולפשפש במעשיו אם הוא כשר לעדות מן התורה ומדבריהם פשפש ומצא יעשה תשובה היינו חרטה על העבר ועזיבת החטא וקבלה על העתיד כמו שהקדמנו.

(דרך פקודיך הקדמה ו')

אל יעשה עצמו רשע שעה אחת

עוד שם: נראה לי לפי זה כל שכינוהו חכמינו זכרונם לברכה בשם רשע אפילו לא חייבוהו מרדות מיפסל לעדות מדבריהם כיון דרשע מקרי... וכן האותו באמה ומשתין באופנים שאסרו חכמינו זכרונם לברכה עיין בפוסקים הנה קראוהו חכמינו זכרונם לברכה רשיע באמרם מוטב שיוציאו לעז על בניו ואל יעשה עצמו שעה אחת רשע. (אף על פי כן הנני מסופק בזה דאפשר באמרם שעה אחת הכוונה דאינו מקרי רשע רק באותה שעה אבל אחר כך כיון שלא אירע לו דבר רע באחזו לא יכונה לרשע, וצריך עיון).

(דרך פקודיך הקדמה ו' באות י"א)

בסדר היום האריך בדברים נאים ומתוקים יורדים חדרי בטן בענין זה, אמרתי להעלות דבריו על הכתב, וזה

לשונו הטהור:

הכלל העולה בידינו הוא שצריך האדם להזהר מאד מאד בענין זה ויגדור עצמו בגדרים וסייגים בשכל ובחכמה להתרחק מן החטא, והוא שלא יושיט ידו למטה מטיבורו אם אינו נשוי בין שהוא ילד בין נער בין בחור בין עם הארץ בין

תלמיד חכם כי אין אפוטרופוס לעריות אדרבא הוא מעותד לחטא יותר כמו שביארנו. ואמרו זכרונם לברכה במסכת נדה [נדף י"ג ע"ב] אמר עולא ישב לו קוץ בכרסו והוא המקום למטה אצל הערוה וצריך למשמש שם כדי להוציאו תבקע כרסו ואל יעשה רשע לפני המקום. אוי לאזנים שככה שומעות ולעינים שכן רואות עד היכן הגיע^ל קדושת ישראל לבין אביהם שבשמים והרואה והשומע זה איך לא יהיה נזוף כל ימיו לפני המקום כי כמה וכמה פעמים עבר על זה ומי הוא אשר נקה מזה ויותר ויותר מזה ויוכל כל אדם להקרא רשע מרושע לפני המקום בפה מלא כיון שעבר על זה כמה פעמים. ואין צריך לומר אם הושיט ידו למטה לחכך עצמו ומן החכוך בא לידי חמום ומן החמום גרם החטא להוציא שכבת זרע לבטלה, ואין צריך לומר אם הושיט ידו לרצונו בלי סיבה גורמת, ואין צריך לומר אם הקשה עצמו לדעת שהוא חייב נדוי ולדעת אחרת [מסכת כלה פרק ב'] הוא בנדוי, ואין צריך לומר אם הוציא ביזו זרע בכוונה למלא את תאוותו שהוא שנאוי מרוחק לפני הקדוש ברוך הוא ואינו זוכה לראות פני שכינה כדכתיב [תהלים ה' ה'] "לא יגורך רע", ואין רע אלא העושה המעשים האלו שהוא רע סתם לשמים ולבריות משחית למעלה ומשחית למטה פוגם למעלה ופוגם למטה, אוי לו ואוי לנפשו, או לרוע מזלו, דנוח לו שלא נברא נוח לו שנהפכה שליתו על פניו ולא יצא לאויר העולם, נוח לו שיכרתו ידיו ולא היה עושה המעשה הרע הזה מה כפרה יש לו מה תשובה יש לו כמעט שננעלו ממנו שערי תשובה ושערי כפרה.

ובפרט אם התמיד עצמו בזה ימים ושנים עד שהורגל בזה גדול עונו מנשוא, אלו הם המביאים חרון אף לעולם, הם המביאים המגפות והמיתות לעולם ובפרט אם השיאו יצרו הרע ועשה הדבר הרע הזה בפני אנשים או חברים או גרם לעשות לאחרים שחלל את ה' וחטא והחטיא שנתגדל עונו

במאד מאד עד לשמים הגיע, ובפרט אם לא הרוה צמאו בזה עד שבא על הזכור, או שבא על הערוה כי הוא זמה והוא עון פלילי תועבה לפני ה', **כיצד ירים ראשו, כיצד יאכל וישתה, כיצד ילבש בגדים נאים והבגדים הצואים אשר עליו לכלכו נפשו רוחו נשמתו עד שהרחיקוהו מלפני אדון כל הארץ ובת מלך הכבוד יתברך ויתעלה כבודה ויקרה טנפוה ועשו עמה כאחת הנבלות, כיצד ישמח ויגיל, כיצד ימלא שחוק פיו, כיצד יראה בשחוק אחרים, ודאי אין תקנתו כי אם קלקלתו, וילבש שחורים ויתעטף שחורים, ויענה בצום נפשו יום אחר יום עד שהוא בעצמו יראה אותו נכנע ונשבר ונענה ונאכל חלבו ודמו ונתמעט תאותו והנאתו ואומר שלא ישוב אל הנאצות הגדולות האלה וילבש שק וישב על העפר ילקה בכל יום עד ישקיף וירא ה' משמים כי חנון ורחום אלקינו ומרבה להטיב ואינו חפץ במות המת כי אם בשובו וכו'. ואין לך דבר שעומד בפני התשובה השלימה כי ימינו פשוטה לקבל שבים הבאים בכל לב ובכל נפש ומתחרטים מעונותיהם ולבם מר ונאנח סר וזעף על כל מה שעבר עליהם ואל ישובו עוד לכסלה, ואם היה נשוי התירו לו דברים האלה לאחוז באמה ולהשתין מפני שהוא טרוד במעשיו ודברים כאלה שאין אנו חוששין שיתגבר יצרו עליו כל כך אחרי שיש לו פת בסלו [נדה י"ג ע"א].**

אבל להושיט ידו שם שלא לצורך, ואפילו לצורך שהוא רוצה לחכך אסור להושיט ידו להביא על הערוה, כי מן החכוכך יבא החמום בקל, אלא יחכך מעט מעל חלוקו, ואין צריך לומר שאסור לו להסתפר והוא רואה ומסתכל במילתו שהוא עון גדול מלבד הסיפור שיבא לידי קשוי ולידי חמום וכן אם יש לו שערות הרבה ורוצה לסרוק שם במסרק אסור. וראוי שלא להעביר שער הערוה לא במספרים ולא בתער כי על כל פנים יעשה רשע לפני המקום ורבים מדקדקים בדבר זה ואין מעבירים אפילו על ידי סם. זה כלל כל דבר.

הסתכלות בברית קודש

ז. אמרו חכמינו זכרונם לברכה (סנהדרין צב.) כל המסתכל בערוה² קשתו ננערת ופירש רש"י שם דהמסתכל בערותו

יב) כתב בספר מנחת יוסף אות ג"ן דף ל"א עמוד א' בשם ספר החרדים לא יסתכל בראש הגויה שלו, ואם יעשה כן לא יוליד, וכל שכן בשל אחר עד כאן. והוא ש"ס ערוך בסנהדרין פרק חלק דף צ"ב עמוד א' דאיתא התם אמר ר' אלעזר כל המסתכל בערוה קשתו ננערת שנאמר "ערוה תעור קשתך" ופירש רש"י זכרונו לברכה כח קושי אבר שלו ננער שאינו מוליד שנאמר "ערוה תעור קשתך", ערוה שאתה מסתכל כמה ממש בערותך הוא תעור קשתך עיין שם, ועיין נמי בזהר הקדוש פרשת בשלח דף ס"ו עמוד ב' (יפה ללב אורח חיים סימן ג' אות כ').

ועיין בסדר היום (פרק "להשמר מכל דבר המרגיל לערוה") שכתב דאסור להסתפר והוא רואה ומסתכל במילתו שהוא עון גדול מלבד הסיפור שיבוא לידי קישוי ולידי חימום וכו' זה בכלל כל דבר הוא רחוק מן השכר וקרוב להפסד אפילו לנשוי אסור מפני שחומרת הוצאת זרע לבטלה עבירה גדולה עד מאד, וצריך אדם להזהר בה הרבה, עד כאן לשונו.

בספר אור צדיקים (סימן ג' אות ה') וזה לשונו: לא יסתכל במילתו שכל המסתכל בקשתו, קשתו ננערת חס וחלילה.

והנה בספר יפה ללב הביא עובדא נוראה מאחד שזכה לבן גדול ונורא עד מאד, ואחד מזכיותיו העיקריים שבשבילו זכה לכל זה שלא הסתכל מעולם בקשת בריתו. ולגודל מוסר השכל היוצא מזה אעתיק לשונו שם (אורח חיים סימן ג' אות כ') וזה לשונו:

והמשכיל אשר נפקחו עיניו יוחקו הדברים האלה בלבבו ויבואו חדרי בטנו מה שכתוב גם כן בספר נגיד מצוה דף ל"ט סוף ע"ב וזה לשונו:

בהיכל נוגה בגן עדן יש ראש ישיבה בהיכל נוגה סתום וגנוז וטמיר בהיכל קן צפור והוא רב גדי"אל נער וכל עומקי התורה וסתריה הוא מגלה, ועל ידו נגלין, וכל הצדיקים תאותם עליו וזה נולד בימי השמד והיה לומד תורה במערה אחת, והוא בן שבע

כח קושי אבר שלו ננער שאינו מוליד והנזהר זוכה על ידי זה לזרע יפה והגון מאד.

קריאה בספרים בענינים אלו

ח. ונכון לדעת כי גם הקריאה בספרים מענין זיווג של איש ואשתו אסור לקרות בהם ולא הותר רק כשקורא סמוך לחתונתו לדעת המעשה אשר יעשה וגם בזה רק השייך לקיים המצוה על פי התורה ולא יותר. וכל שקורא באופן אחר מזה

שנים ובאו הגוים ומצאוהו לומד ועשו גופו חתיכות, ועלתה נשמתו למרום וכו' והעמידו הקדוש ברוך הוא לפניו ונשבע להנחיל לו היכל נוגה ולגלות על ידו כל סתרי ועמקי התורה בגן עדן שלא נגלו קודם לכן, וכל הצדיקים שבגן עדן מתאווים לראותו ושומעים ממנו עמקי התורה וסתריה בשעה שהוא יוצא אותיות שם המפורש בולטות ונוצצות למעלה על ראשו וכל הצדיקים שמחים עמו והוא נופל על פניו וגועה ובוכה על שלא זכה להיות לו בן בעולם הזה, ויהושע בן יהוצדק כהן גדול עומד עליו ומנחמו ואוחז בו ומעמידו על רגלו ואומר לו קום לך חוורי חוורי הם בניך, ושבעים תעניות התענה רבי יוחנן בן זכאי לראותו, והראו לו בחלום גנזי שבע רקיעים ולסוף כולם ראה אותו ברקיע העליון מזהיר כוזהר הרקיע ושבעים מלאכים סביבותיו, וחמשים מפתחות בידו וכתות של צדיקים לפניו, ואותיות שם המפורש יוצאות על ראשו ונגנו מיד ולא ראהו, אמרו לו עד כאן הורשית וכו'. וחקרו חכמים על אביו שזכה לבן זה, ומצאו שמעולם לא ראה צורת אדם ולא הסתכל מעולם מקשת בריתו, ולא הוריד ידו למטה מטיבורו ולא קם מלימודו לעסקי העולם, ולא היה צדיק בעולם שלא נצטער בצערו ולא דבר מעולם דברים בטלים, אלא עוסק בתורה ובמצותיו וכו' עיין שם.

ובזה הענין מכוון דכנגד דהמסתכל בערוה קשתו ננערת שאינו מוליד ועביד קלנא לעילא כמו שנתבאר לעיל משמא דגמרא והזוהר הקדוש זה שלא נסתכל מעולם בקשת בריתו זכה להוליד בן בר קיימא חשיב לעילא בשמי מרומא בכמה מעלות טובות, עד כאן לשון ספר יפה ללב שם.

תיקון סדר וירא הברית רלג

יש בו משום מגרה יצר הרע בנפשו והמחברן ומעתיקן ומדפיסן מחטיאין הרבים.

(אורח חיים סימן ש"ז סעיף ט"ז)

והרהורים העולים על הלב על ידי זה הן איסורי תורה אף על גב שהוא נשוי וכל שכן בבא לידי קישוי שעליו אמרו חכמינו זכרונם לברכה המקשה עצמו לדעת יהא בנדוי, וכמו שכתוב לעיל (בענין הרהור) דכל הרהור בגוף המעשה יש בו איסור תורה. ואפילו לא בא על ידי זה לידי מכשול גמור. **כלל** הדבר שלא יעשה האדם שום דבר בעולם המביאו לידי הרהור בנשים, לא במעשה ולא בדיבור ולא שום רמז, עד כאן לשונו.

(חינוך, מצוה קפ"ח)

ואפילו אדם היודע בעצמו שלא יתפעל על ידי ההסתכלות כי בין כך וכך עבר על דברי תורה ועל דברי חכמינו זכרונם לברכה בזה.

(דרך פקודיך, מצוה ל"ה חלק הדיבור)

הנה כי כן לפי תומר שבו ראוי לאדם לעשות גדר לגדר ומשמרת למשמרת כדי לעמוד על המשמר שלא לבא לידי מחשבות והרהורים רעים והגדר הגדול להיות עוצם עיניו מראות ברע וכוי שאם מידי עבירה יצא מידי הרהור לא יצא, וענוש יענש על דמגרי יצר הרע בנפשיה על דרך שאמרו המקשה עצמו לדעת יהא בנדוי משום דמגרי יצר הרע בנפשיה.

שיחה עם חברים בעניינים אלו

הן בעון נפוץ הדבר שאברך מדבר עם חבירו או קרובו בדברים שבין איש לאשתו וענין צניעות הנעשה בביתו, וכבר העיד הרמ"א בעניינים הללו דכל המתנהג כן עליו הכתוב אומר ארור שוכב עם בהמה מלבד שיש בו נבלות הפה.

**הפוגם פיו בדבר נבלה נדון במיתה עולמית,
ואין תפלתו נשמעת ארבעים יום.**

הפוגם פיו בדבר נבלה פוגם בנפשו ואפילו נחתם לו גזר דין של שבעים שנה לטובה נהפך לרעה ומטמאין אותו בקרי או לבטלה ונדון במיתה עולמית ואין תפלתו נשמעת ארבעים יום. ובהיכל נוגה ו' מלאכים עם רמ"ה כתות מנדין אותו למוציא לבטלה, עד כאן לשונו הטהור. פוק חזי עד היכן הדברים מגיעין.

לשון גימטריא שכינה, שפה גימטריא שכינה

וכבר ידוע כי הפה רומז לשכינה, גם לשון גימטריא שכינה, וכן שפה גימטריא שכינה. וזה שמקלקל פיו ולשונו עלי נבל פוגם מאד חס וחלילה באברים הרומזים לשכינה אשר יוציאם מרשות היחיד [יחידו של עולם] ואשר יביאם לסטרא אחרא, אוי לו אהה על נפשו ותעל צחנתו ובאשו.

(חיד"א, לב דוד פרק ט"ז)

עוד שם: דברית הלשון וברית המעור כחדא שריין ואם פגם בלשון על הרוב פוגם גם בברית המעור, וגם הוא פגם גדול ומעכב הגאולה וכו' עיין שם.

(חיד"א, לב דוד פרק כ"ד)

והן בכלל ליטהר מדיבורים המביאין לידי הרהורים כדכתיב ונשמרת מכל דבר רע שמלבד חומר איסור נבלות הפה עוד בה שמביא עצמו לידי הרהור אשר על כן אפילו לדבר דברי תורה בדברים שבין איש לאשתו הצנועים מושכין את ידיהם וכו'.

(פלא יועץ, ערך המחשבה)

ובעונותינו הרבים נפרץ מאד בין האברכים בפרטות אחר החתונה כשהענין חדש להם לפטפט בינו לחבירו בדברים הללו מחמת חוסר הידיעה חומר העון בזה וכתוצאה מזה מקבלין לפעמים הדרכה בדרך עקלקלות המוליך אותן

הברית רלה

סדר וירא

תיקון

שולל להשתקע בעניני עולם הזה. אשר על כן חובה כפולה ומכופלת להמורה דרך להזהיר האברכים על ככה שלא לדבר מענין זה אלא להמורה דרך שלו כפי הנצרך ואליו ישמע. ולמזהיר ולנזהר שלומים ירבה כמי נהר.

(השיב ורחם)

בעזרת השם יתברך

סדר חיי-שרה

ויקם שדה עפרון אשר במכפלה אשר לפני ממרא השדה
והמערה אשר בו וכל העץ אשר בשדה אשר בכל גבלו סביב
(חיי שרה פרק כג פסוק יז)

השומר ברית הקדוש ברוך הוא מכתירו בכתר תורה

אמר המעתיק: כל זה משום זרע לבטלה כנודע, וכמה
החמירו חכמינו זכרונם לברכה בעון זה ובפרט בספר
הזוהר כנזכר בענפים דלעיל, וכמה הגדילו גם כן במעלת
הנזהר מעון זה ואני המאסף בשנת תנ"ז ליצירה נהייתי
ונחלתי חולי כבד אין כמוהו ברוך גומל לחייבים טובות,
ובהיותי בתוקף חולי נפל בפי דכיון **דהמילה היא אות יו"ד**
להשלמת שם ש-די בגופו של אדם כנודע, אם כן במילואי
אותיות מאלף ועד יו"ד כזה אל"ף בי"ת גימ"ל דל"ת ה"ה וי"ו
זי"ן חי"ת טי"ת יו"ד באים לרמוז במעלת תהלת המשמר אות
ברית קדש. א"ם ל"א פ"גמת ב"ריתך י"ושב ת"הלות ג"ואל
י"שראל מ"כתיר ל"ך ד"ת ל"מעלות ת"עלך ה"יכל ה"קדש
ו"גנזיו י"ודיעך ו"יבנך ז"יוו י"תן נ"גדך ח"וסן י"שועות
ת"ורה ט"הורה י"הי ת"ומכך י"כולתך ו"זכרונך ד"דור דור.
מילואי אותיות מאלף ועד יו"ד באים לרמוז **במעלת המשמר**
בריתו דיושב תהלות גואל ישראל שהוא הקב"ה מכתירו
בכתר תורה לפי שהפוגם בריתו ח"ו עון זה הוא מסך מבדיל
לאדם להשגת התורה כנודע והדבר בהפכו. גם מעלהו
הקדוש-ברוך-הוא למעלות עליונים לעלותו בהיכל הקדש
וגנזיו ומגלה לו ומבינו מסודות עליונים. וזיו שכינתו נותן על
פניו וחוסן ישועות מהתורה התמימה הוא סומך ותומך לו לבל

ישלוט בו שום ברי', ובהיות כך יכולתנו וזכרונו להגין בזכותנו לכל דור ודור.

אפילו אבן ועץ דומם גם כן עומדים בדין לפני בית דין של מעלה

ובהיותם דברים שהזמינם הקדוש-ברוך-הוא בפי בפתע פתאום ושכינה למעלה למראשותיו של חולה כאחז"ל לכך ראיתי להעלותם על הספר בדיו.

גם אז אמרתי על מה שאמרו חכמינו זכרונם לברכה **ויקם שדה עפרון** שקנה השדה מעלה לצאת מידי עפרון ולהיות ברשות אברהם, דקשה איך שיך הרגשת מעלה בדבר דומם.

יש לומר בהיות השדה ביד עפרון הי' לוקח ממנו עץ או אבן לעשות עבודה זרה להשתחוות לה וכשם שנפרעים מן העובדים כך נפרעים מהנעבדים וכדרשת רבותינו זכרונם לברכה שעתיד הקדוש-ברוך-הוא להכניס רוח בעבודה זרה ולהעמידה בדין וכו'.

ונראה דהטעם הוא כדי שלא יאמרו עובדיהן עמנו יכול, אבל עם עבודה זרה אינו יכול, כמו שטעו עם בעל צפון כאחז"ל, לכן מעמידה בדין אף על פי שאין לעץ ואבן ממש והם לא חטאו, דמה הי' להם לעשות כשהיו עובדים אותם כי הם דוממים, אך בהיות השדה ביד אברהם לקח ממנו עץ לעשות עמודים לספר תורה או להקריב עליהם קרבן להקדוש ברוך הוא ואבן לבנות במה לקרבן וכו', ונמצא שעלה השדה למעלה שניצל מהעונש העתיד כמדובר וקנה מעלה ברשותו של אברהם דמה שלוקח ממנו הוא לדבר של קדושה דצריך גניזה דקנה קדושה לעצמו דאינו יוצא לחול דכלי שנשתמש ממנו קודש לא יוציא לחול וכו'.

גם אז אמרתי על מאמר התנא וקנה לך חבר כו' לפי שאם יש לאדם איזה דבר של סוד שאם מגלהו בחוץ מגיע לו נזק

כמו שהגיע לצדקיי שגילה סוד של נבוכדנצר שראהו אוכל ארנבת חי כאחז"ל ואם יפציר ביצרו שלא לגלותו יצטער ויבטל מתלמוד תורה, דמזה הטעם התירו לו הסנהדרין לצדקיהו שבועתו של נבוכדנצר שהשביעו שלא יגלה סודו וכו' משום שהי' מצטער ולא הי' יכול לעסוק בתורה כמו שכתב הר"ן ז"ל ועיין בבעל לוחות הברית ז"ל באורך וכו'.

אמנם בהיות לאדם חבר וקושרים אהבה זה בזה מגלה לו סודו ובזה מסיר צער מלבו ועוסק בתורה לזה אמר וקנה לך חבר ומדוייקת מלת לך כלומר בשבילך שתפיג צערך עמו כדפרישית. עד כאן לשונו.

(מדרש תלפיות)

ויאמר אברהם אל עבדו זקן ביתו המושל בכל אשר לו

שים נא ידך תחת ירכי

(חיי-שרה פרק כ"ד פסוק ב')

רצה לומר המושל^א במדת היסוד שנקרא כל, ומושל ביצרו והוא שומר הברית, וכאלו קיים כל התורה כולה,

(א) איתא במסכת יומא (דף כח עמוד ב): ויאמר אברהם אל עבדו זקן ביתו המושל בכל אשר לו, (בראשית כד) אמר רבי אלעזר: שמושל בתורת רבו. (בראשית טו) הוא דמשק אליעזר, אמר רבי אלעזר: שדולה ומשקה מתורתו של רבו לאחרים. אמר רב: קיים אברהם אבינו כל התורה כולה, שנאמר (בראשית כו) עקב אשר שמע אברהם בקלי וגו'. אמר ליה רב שימי בר חייא לרב: ואימא שבע מצות, הא איכא נמי מילה, ואימא שבע מצות ומילה, אמר ליה: אם כן מצותי ותורתי למה לי? אמר (רב) (מסורת הש"ס: [רבא]) ואיתימא רב אשי: קיים אברהם אבינו אפילו עירובי תבשילין, שנאמר תורתני, אחת תורה שבכתב ואחת תורה שבעל פה.

פירוש הזוהר: אמר רבי אלעזר, בכל פעם שבני אדם יאחזו בברית זו ולא יעזבו אותה, אין עם ולשון בעולם שיכול להרע להם.

תיקון סדר חיי-שרה הברית רלט

ובזכות זה הוא ישלח מלאכו לפניך ראשי תיבות מילה לשומרך בדרך, שכל נזקיה לא יוכל לקרבה ליה, ולכן ניצול מלבן ובתואל שרצו להרגו.

(זוהר בראשית דף ס"ו עמוד ב')

**ויאמר אברהם אל זקן ביתו המושל בכל
אשר לו שים נא ירך תחת ירכי**

(חיי שרה פרק כד פסוק ב')

ויקרבו ימי ישראל למות ויקרא לבנו ליוסף ויאמר לו שים נא ירך
תחת ירכי ועשית עמדי חסד ואמת אל נא תקברני במצרים

(ויחי פרק מז פסוק כט)

איתא במדרש תנחומא (פרשת חיי שרה סימן ו): ויאמר אברהם
אל עבדו זקן ביתו המושל בכל אשר לו. מהו המושל,
שהיה שולט ביצרו שנאמר צדיק מושל (ביראת) [יראת אלקים]
(שמואל ב', פרק כג פסוק ג'). אמר לו שים נא ירך. ראה היאך היו
מחבבין את המילה, ואף יעקב כשהשביע ליוסף אמר לו שים
נא ירך תחת ירכי (בראשית מז כט). על מה היו מחבבין המילה
שהיו יודעים שהיא עתידה להציל את בניה מגיהנם לעולם
הבא, שנאמר לכן הרחיבה שאול נפשה [ופערה פיה לבלי חק] (ישעיה
ה יד), מהו לבלי חק, אין חק אלא מילה שנאמר אשר כרת את
אברהם וגוי' ויעמידה ליעקב לחק (תהלים קה ט י), אבל
ישראל שהן מהולין הן נמלטין ממנה, שנאמר כי תעבור במים
וגוי' (ישעיה מג ב).

ובמדרש אגדה (בראשית פרק מז): שים נא ירך תחת ירכי.
ונשבע לו על המילה, אשר תלויין בה תרי"ג מצות,
ברית בגימ' [תרי"ב], וגוף של מילה משלימים חשבון תרי"ג
מצות.

איתא בזוהר חלק א' (פרשת וישב דף קפא עמוד ב): **המושל בכל
אשר לו**, בגין דכל גוונין אתחזון ביה ירו"ק וחוו"ר

וסומ"ק, שים נא ידך תחת ירכי דא הוא צדיק רזא דמלה
 קיומא דעלמא.

איתא בזוהר חלק א' (פרשת ויחי דף רכב עמוד ב): תאנא אמר רבי
 יוסי², במה אומי ליה יעקב ליוסף דכתיב שים נא ידך
 תחת ירכי, אלא בההוא את קיימא דהוה רשים בבשריה, דדא
 חשיבותא דאבהן יתיר מכלא והאי ברית רזא דיוסף איהו.

אמר רבי שמעון³, באברהם וביעקב כתיב שים נא ידך תחת
 ירכי, תחות ירכי. כלומר בההוא אתר דרמיזא בשמא
 קדישא, ואפיק זרעא קדישא מהימנא לעלמא. ביצחק לא
 כתיב דנפיק מניה עשו.

תו⁴, מאי טעמא הכא שים נא ידך תחת ירכי, אל נא תקברני
 במצרים. אלא אמר ליה יעקב ליוסף, בהאי רשימא
 קדישא אומי לי דאפיק זרעא קדישא מהימנא לעלמא,
 ואתנטיר ולא אסתאב לעלמין, דלא יתקבר בין אינון מסאבין,

(ב) פירוש הזוהר: שנה, אמר רבי יוסי, במה השביע אותו יעקב
 ליוסף שכתוב שים נא ידך תחת ירכי, אלא באותו אות ברית
 שהיה רשום בבשרו, שזה חשיבות של האבות יותר מהכל, וזו
 הברית סוד יוסף היא.

(ג) פירוש הזוהר: אמר רבי שמעון באברהם וביעקב כתוב שים
 נא ידך תחת ירכי. תחת ירכי, כלומר באותו מקום שרמוז בשם
 הקדוש, והוציא זרע קדוש נאמן לעולם. ביצחק לא כתוב מפני
 שיצא ממנו עשו.

(ד) פירוש הזוהר: עוד, מה טעם כאן שים נא ידך תחת ירכי,
 אל נא תקברני במצרים. אלא אמר לו יעקב ליוסף, בזה הרושם
 הקדוש השבע לי שהוציא זרע קדוש נאמן לעולם, ונשמר ולא
 נטמא לעולמים, שלא יקבר בין אלו טמאים, שלא שמרו אותו
 לעולמים שכתוב בהם אשר בשר חמורים בשרם וזרמת סוסים
 זרמתם.

תיקון סדר חיי-שרה הברית רמא

דלא נטרו ליה לעלמין דכתיב בהו (יחזקאל כ"ג) אשר בשר חמורים בשרם וזרמת סוסים זרמתם.

איתא בזוהר חלק ב' (פרשת בשלח דף סו עמוד ב): קשת^ה דלתתא מאי היא, **ההוא את קיימא דאתרשים ביה בבר נש דכל מאן דיסתכל ביה עביד קלנא לעילא.**

אמר רבי יצחק^א אי הכי והכתיב (בראשית כד) שים נא ידך תחת ירכי דהוה אומי ליה בהאי את, אי"ל אנח להו לאבהן דעלמא דלית אינון כשאר בני עלמא, ועוד שים נא ידך תחת ירכי כתיב ולא כתיב ראה תחת ירכי בגין כך אסיר לאסתכלא בקשת סתם כמה דתנינן.

איתא בזוהר (מדרש הנעלם חלק א' פרשת חיי שרה דף קכו עמוד ב): אמר רב הונא כך ירכי^א בגימ' ר"ם כלומר הנשמה אומרת שים נא ידך סיעתך תחת מעלתו של רם ונשא המושל על הכל ולאחר שצוה סיעת עליונים תחת ידו אני משביעך שבועה גדולה בו.

מי שהוא שומר הברית כראוי כל נזקי' לא יכול לקרבא ליה איתא בזוהר, אמר ר' אלעזר^א בכל זימנא דבי אנשא יתאחדון בברית דא ולא ישבקון ליה לית עם ולישן

(ה) פירוש הזוהר: קשת שלמטה מה היא. אותו אות ברית שנרשם בו בבן אדם, שכל מי שמסתכל בו עושה קלון למעלה.

(ו) פירוש הזוהר: אמר רבי יצחק, אם כך והרי כתוב שים נא ידך תחת ירכי. שהיה משביע אותו בזה האות. אמר לו, הנח להם לאבות העולם, שאין אלו כשאר בני עולם. ועוד שים נא ידך תחת ירכי כתוב, ולא כתוב ראה תחת ירכי, מפני כך אסור להסתכל בקשת סתם כמו ששנינו.

(ז) פירוש הזוהר: אמר רבי אלעזר, בכל פעם שבני אדם יאחזו בברית זו ולא יעזבו אותה, אין עם ולשון בעולם שיכול להרע להם.

רמב תיקון סדר חיי-שרה הברית

בעלמא דיכול לאבאשא לון.

(בראשית דף ס"ו עמוד ב')

כל אינון^ה דלא קדישין אתרחקין מניה ולא שלטין ביה.

(בראשית דף צ"ה עמוד א')

מי ששומר הברית אין נזק בעולם יכול להתקרב אליו

כי שמש^ו ומגן ה' אלקים. שמש ומגן דא ברית קדישא וכו' מגן מה מגן איהו לאגנא עליה דבר נש אוף הכי ברית קדישא מגן עליה דבר נש ומאן דנטר ליה, לית נזקא בעלמא דיכול למקרבא בהדיה, ודא הוא נגד השמש.

(זוהר פרשת שמות דף ג' עמוד ב')

זכאה מאן דנטר ברית דא, ועל דא ישראל אתחזיין כל דכורין דנטרין אות ברית דא קמי מלכא קדישא, מאן איהו דיכול לנזקא ליה לברא דאיהו באמצעה, דאבוי מכאן ואמיה מכאן ואיהו בינייהו, ודא כד איהו אחרי ה'. עד כאן לשונו.

(פרשת שלח לך דף קס"ה עמוד א')

ובתיקוני זוהר, מאן דנטר אות ברית בכל אתר בין בברית מילה בין בשבת בין בימים טובים, קודשא בריך

(ח) פירוש הזוהר: כל אלו שלא קדושים מתרחקים ממנו ולא שולטים בו.

(ט) פירוש הזוהר: ועליה נאמר כי שמש ומגן ה' אלקים. שמש ומגן, זו ברית קודש. מה השמש זורח ומאיר על העולם, אף כך הברית קודש זורחת ומאירה גוף האדם. מגן, מה מגן הוא להגן על האדם, אף כך הברית קודש מגינה על האדם. ומי ששומר אותה, אין נזק בעולם שיכול להתקרב אליו, וזה הוא נגד השמש.

(י) פירוש הזוהר: זכאי מי ששומר ברית זו. ועל כן ישראל נראים כל זכרים ששומרים אות קיום זה לפני המלך הקדוש. מי הוא שיכול להזיק לבן שהוא באמצע, אביו מכאן ואמו מכאן והוא ביניהם, וזה כאשר הוא אחרי ה'.

תיקון סדר חיי-שרה הברית רמג

הוא נטר ליה בגינה בכל אתר ומכסה עלוי משנאוי, כגוונא דאסתר דסתר לה הקדוש ברוך הוא מערל וטמא איהו אחשורוש, ושוי באתרה שידה בדיוקנא דילה, וכגוונא דמשה דאתמר ביה (תהלים פרק צ"א פסוק א') בצל ש-די יתלונן.

(תיקון חד ועשרין, ועיין פרשת כי תצא דף רע"ו ע"א וע"ב, ועיין זוהר חדש פרשת וישב דף מ"ט ע"ב. ועיין זוהר פרשת וישלח דף קע"ב עמוד ב')

כל הבריות וחיות ועופות מפחדים ממנו

מי שהוא שומר הברית כל הבריות וחיות ועופות הם מפחדים ממנו, וכן תמצא ביונה הנביא כשהיה במעי הדגה והגיעה העת של אותו הדג שיאכלנו הלוינתן אמר לו יונה להדג הולכיני אצל הלוינתן והראה ללוינתן חותמו של אברהם אבינו עליו השלום שלא פגמו^נ, וברח הלוינתן מהלך שני ימים לפני יונה.

(מדרש תנחומא פרשת צו)

גם העקרב מסור תחת ממשלת שומר הברית ומופת לזה שאם ישוך העקרב את איש ישימו עליו אות ברית קודש טהור וקדוש שלא טימא בעבירה, או מילת תינוק שעדיין לא טעם הרהור חטא, הוא מסוגל באמת. וכן הרוצה שלא יכפה הקטן מלילית, ישימו אות ברית קודש מתינוק הנימול בפיו ויועיל.

(כלי חמדה בראשית)

מעשה נורא

וכבר היה מעשה בעיר קושטא במדינת איטליא. פעם אחת ברח ארי ושבר השלשלת שלו ובא ברחוב העיר וינוסו כולם ונשאר זקן אחד שלא היה יכול לברוח מחמת זקנה מה עשה הראה לו את המילה, והארי ישב כנגדו ככלב המשמש

יא) רמז לדבר כתיב (איוב כ"ג) כי עם אבני השדה ב'ר'י'ת'ך וחית השדה השלמה לך.

(מקדש מלך פרשת תרומה דף קל"ו)

רמד תיקון סדר חיי-שרה הברית

את אדונו, ושאלו את הזקן מה היה הדבר ואמר להם שכן שכל מי שאינו מטמא את אות ברית קודש בהראות אותו לא יפחד מחיה רעה לעולם. ואיתא בזוהר, יוסף בגין דנטר אות ברית ניצול מבור נחשים ועקרבים. וכן דניאל ניצול מבור אריות וכן חנניה מישאל ועזריה³ ניצולו מכבשן האש בזכות שמירת היסוד, דכתיב בהו ילדים אשר אין בהם מום, **והשומר בריתו נקרא תמים בלא מום.**

(בית יצחק)

איתא בזוהר חלק ב' (פרשת משפטים דף קכה עמוד ב'), ואל משה אמר² עלה אל ה' וגו', ואל משה אמר (קלא א) מאן אמר, דא שכינתא, עלה אל ה' כמה דכתיב (שמות יט) ומשה עלה אל האלקים וגו', (סי"א ויקרא אליו ה'), אמאי כל דא לקיימא עמהון קיים בגין דהא אתפרעו מה דלא נפקו הכי

(יב) ראה דניאל (פרק א' פסוק ו'): ויהי בהם מבני יהודה דניאל חנניה מישאל ועזריה.

איתא ברש"י שיר השירים (פרק ז פסוק ח): **זאת קומתך דמתה לתמר**, ראינו נוי קומתך בימי נבוכדנצר שכל האומות היו כורעות ונופלות לפני הצלם ואתה עומדת בקומה זקופה כתמר הזה:

ושדיך לאשכולות, דניאל חנניה מישאל ועזריה שהיו לך כשדים לינק מהם, דמו לאשכולות שמשפיעות משקה, כך הם השפיעו להניק וללמוד את הכל שאין יראה כיראתכם, עד כאן קלסוהו האומות, מכאן ואילך דברי שכינה לגלות ישראל שבין האומות.

(יג) **פירוש הזוהר:** ואל משה אמר עלה אל ה' וגומר. ואל משה אמר, מי אמר. זו השכינה. עלה אל ה', כמו שכתוב ומשה עלה אל האלקים וגומר. מדוע כל זה, להקים עמהם ברית מפני שהרי נפרעו, מה שלא יצאו כך ממצרים, שנימולו ולא נפרעו, וכאן הרי נפרעו ונכנסו בברית קיום, שכתוב שם שם לו חק ומשפט בדיוק, ושם נסהו, בזה האות הקדוש שהתגלה בהם, וכאן התקיים בהם על ידי משה כריתת הברית, שכתוב ויקח משה את הדם ויזרק על העם וגומר.

ממצרים דאתגזרו ולא אתפרעו (מלכים א') והכא הא אתפרעו ועאלו בברית קיימא דכתיב (שם טו) שם שם לו חק ומשפט דייקא, ושם נסהו בהאי את קדישא דאתגלייא בהו והכא אתקיים בהו על ידא דמשה גזירה דקיימא דכתיב ויקח משה את הדם ויזרק על העם וגו'.

איתא בזוהר חלק ג' (פרשת אחרי מות דף עג עמוד ב'), רבי חזקיה^ט אמר כתיב (שמואל א יב), כי לא יטוש ה' את עמו בעבור שמו וגו', כי לא יטוש ה' את עמו, מ"ט, בעבור שמו הגדול בגין דכלא אתקשר דא בדא, ובמה אתקשרו ישראל בקודשא בריך הוא, בההוא רשימא קדישא דאתרשים בבשריהון, ובגיני כך לא יטוש ה' את עמו, ולמה בעבור שמו הגדול דאתרשים בהו, תאנא אורייתא אקרי ברית, וקודשא בריך הוא אקרי ברית, והאי רשימא קדישא אקרי ברית, ועל דא כלא אתקשר דא בדא ולא אתפרש דא מן דא, א"ל רבי ייסא אורייתא וישראל שפיר, אבל קודשא בריך הוא מנלן דאקרי ברית, א"ל דכתיב (תהלים קו) ויזכור להם בריתו והא אתיידע והא אתמר.

בקש הקדוש ברוך הוא להפוך את כל העולם לדם כיון שנסתכל בחנניה מישאל ועזריה מיד נתקררה דעתו

פירוש הרד"ק זכריה (פרק א פסוק ח), ראיתי הלילה מראות זכריה שתומות מאד כמראות דניאל ולא כן מראות שאר הנביאים, כי כח הנבואה היתה הולכת ודלה מימי הגולה, לפיכך לא בארו את דבריהם ולא הבינו המראות כאשר הם

(יד) **פירוש הזוהר:** רבי חזקיה אמר, כתוב כי לא יטוש ה' את עמו בעבור שמו וגומר. כי לא יטוש ה' את עמו, מה הטעם, בעבור שמו הגדול, מפני שהכל נקשר זה בזה. ובמה התקשרו ישראל בקדוש ברוך הוא, באותו הרושם הקדוש שנרשם בבשרם, ומפני כך לא יטוש ה' את עמו. ולמה, בעבור שמו הגדול שנרשם בהם.

ואמר, ראיתי הלילה במראות הלילה ראיתי זאת המראה שראיתי: איש רוכב על סוס אדום, ומצאנו בדברי רז"ל פירוש הפסוק כך ראיתי הלילה, בקש הקדוש ברוך הוא להפך את כל העולם כולו ללילה והנה איש רוכב ואין איש אלא הקדוש ברוך הוא שנאמר ה' איש מלחמה על סוס אדום בקש הקדוש ברוך הוא להפוך את כל העולם לדם כיון שנסתכל בחנניה מישאל ועזריה מיד נתקררה דעתו שנאמר: והוא עומד בין ההדסים אשר במצולה ואין הדסים אלא צדיקים, וכן הוא אומר ויהי אומן את הדסה, ואין מצולה אלא בבל שנאמר האומר לצולה חרבי מיד שחורין נעשו שרוקים ואדומים לבנים שנאמר ואחריו סוסים אדומים שרוקים ולבנים, וכו'.

(ראה בזוהר בראשית סימן יז בהשמטות, מובא לקמן).

ואיתא בזוהר (חלק ב פרשת משפטים דף קכה עמוד ב), תאנא^{טו}, במה זכו דניאל חנניה מישאל ועזריה דאשתזיבו מאינון נסיוני אלא בגין דלא אסתאבו במיכליהון, אמר ר' יהודה, כתיב (דניאל א) וישם דניאל על לבו אשר לא יתגאל בפת בג המלך וגו', ותאנא בסתימא דמתניתין, מיכלא דההוא רשע בשרא בחלבא הוה, וגבינה עם בשרא בר מיכלן אחרנין, ודא סליק ליה בפתוריה בכל יומא.

ודניאל דאסתמר מהאי^{טז}, כד רמו יתיה לגובא דאריוותא אשתלים בצולמא דמאריה, ולא (בראשית קצא א) שני

(טו) במה זכו דניאל חנניה מישאל ועזריה שניצלו מאלו נסיונות, אלא מפני שלא נטמאו במאכליהם.

שנה, במה זכו דניאל חנניה מישאל ועזריה שניצלו מאלו נסיונות, אלא מפני שלא נטמאו במאכליהם. אמר רבי יהודה, כתוב וישם דניאל על לבו אשר לא יתגאל בפתג המלך וגומר. ושנה בסתימת המשנה, מאכל של אותו רשע בשר בחלב היה, וגבינה עם בשר, זולת מאכלים אחרים, וזה עלה לו בשולחנו בכל יום.

צולמיה לצולמא אחרא, ועל דא דחלו אריוותא מניה ולא חבלוהו, וההוא רשע בשעתא דמלכותא אתעדי מניה, (דניאל ד) ועם חיות ברא הוה מדוריה, אעדי צולמא דאנפוי מניה, ומההוא יומא לא אתחזי צולמיה צולמא דבר נש, וכל בעירא דאתי אתחזי ליה צולמא דזיניה ונוקביה, והוּו אתיין עליה כלהו, ובכמה זמנין הוּו אכלין ליה חיות ברא, בר דאתגזר האי עונשא עליה בגין דכתיב (חבקוק א) והוא במלכים יתקלס, בגין כך כלא יתקלסו ביה כל ההוא זמנא.

תא חזי¹⁷ מה כתיב, (דניאל א) ולמקצת ימים עשרה נראה מראיהן טוב מכל הילדים האוכלים את פת בג המלך. נראה מראיהן טוב, דצולמא דמאריהון לא אעדיאו מנהון, ומאחרני אעדיאו, מאן גרים האי, בגין דלא אתגעלו בגיעולי מיכליהון, זכאה חולקהון דישראל דכתיב בהו ואנשי קדש תהיון לי, עכ"ל.

(טז) **פירוש הזוהר:** ודניאל שנשמר מזה, כאשר השליכו אותו לגוב האריות נשלם בצלם אדונו, ולא השתנה צלמו לצלם אחר, ועל כן יראו האריות ממנו ולא חבלוהו. ואותו רשע בשעה שהמלכות הוסרה ממנו, ועם חיות השדה היה מדורו, הסיירו צלם פניו ממנו, ומאותו יום לא נראה צלמו צלם האדם. וכל בהמה שבאה, נראה לה צלם של מינו ונקבתו, והיו באים עליו כולם, ובכמה פעמים היו אוכלות אותו חיות שדה, זולת שנגזר זה העונש עליו מפני שכתוב והוא במלכים יתקלס, משום כך הכל יתקלסו בו כל אותו זמן.

(יז) **פירוש הזוהר:** בוא ראה, מה כתוב, ומקצת ימים עשרה נראה מראיהם טוב [וגומר] מן כל הילדים האוכלים את פתבג המלך. נראה מראיהם טוב, שצלם אדונם לא הוסר מהם, ומאחרים הוסר. מי גרם זה, משום שלא התגעלו בגיעולי מאכליהם. זכאי חלק ישראל שכתוב בהם ואנשי קדש תהיון לי.

ושני צמידים על ידיה

סופי תיבות **מילה**, עיין רש"י רמז לעשרת הדברות ולשני לוחות הברית, ושם כתיב ושמרתם את בריתי, והשומר בריתו הרי הוא כאלו קיים העשרת הדברות וכל התורה, כמו שכתוב בספר יסוד ושורש העבודה.

עוד אפשר לרמז ושני צמידים על ידיה, דהנה אמרו חז"ל יד ליד לא ינקה^{יח}, ועל שמירת הכשרות כמבואר בזוהר הקדוש שמי שאינו שומר הברית נכשל בכשרות המאכלים, והרמז לזה דהנה י"ד רומז לייב בדיקות ובי' כיסוי הדם, (ראה ביצה דף ז' עמוד ב', שמלה חדשה סימן י"ח בביאור מטה אשר, הרמז לגודל סכין של שחיטה שהוא גם כן י"ד אגודליו), ועוד רמז כתוב בספר יסוד הדת, בביאור כי י"ד על כ"ס י"ה מלחמה לה' בעמלק מדור דור, הרמז על בדיקת סכין של שחיטה, עוד מביא שם, שעניני מכשולי השחיטה הוא משלשת אלפים הלכות שנשתכחו בימי אבלו של משה ובא עתניאל בן קנו והחזירן. וכמובא בזוהר הקדוש דקיים דא קיים דא.

יח) מעשה נורא באחד שלא נזהר בטהרת המשפחה

כתיב (ויקרא יח, יט) "ואל אשה בנדת טמאתה לא תקרב", שום קורבה שבעולם, יד ליד לא ינקה מדינה של גיהנם. ואיסור נדה הוא בכל אשה, בין פנויה בין אשת איש, כמאמר הכתוב ואל אשה בנדת טומאתה, סתם אשה, בין אשתו בין פנויה בין אשת איש בין קרובה בין רחוקה. על כן יזהר מאד לשמור עצמו מליגע בבגדי אשתו וכל שכן לתת מיד ליד. ותלמיד אחד שקרא ושנה ושימש תלמידי חכמים, מפני שלא היה נזהר בימי לבונה והיה שוכב אצלה, מת בחצי ימיו, ואמר עליו אליהו זכור לטוב ברוך המקום שהרגו (שבת יב, ב). ואם בעל נפש אתה, דרוש נא פיוס הדברים האסורים בזמן פרישותה מפי סופרים או מפי ספרים, ותלמד לעשות ולקיים מצות ה', וגם ה' יתן הטוב לא ימנע טוב להולכים בתמים, (חק לישראל פרשת יתרו).

תיקון השכר והעונש בשמירת עיניס הברית רמט

ויהי הוא מרם כלה לדבר והנה רבקה יצאת אשר ילדה לכתואל בן מלכה אשת נחור אחי אברהם וכדה על שכמה

(חיי-שרה פרק כ"ד פסוק ט"ו)

סופי תיבות מילה בזכות אברהם שהיה תמים ובזכות יצחק שנימול לשמונה נזדמנה לו רבקה.

ויען לבן ובתואל ויאמרו **נה' יצא הדבר לא נוכל**

דבר אליך רע או טוב

(חיי-שרה פרק כ"ד פסוק נ')

ראשי תיבות מילה וגוי, הנה רבקה לפניך וגוי ותהי אשה לבן אדניך שהוא קדוש מרחם והוא עולה תמימה צדיק תמים שומר הברית.

בעזרת השם יתברך

השכר והעונש בשמירת עינים

שער שמירת עינים

בו יבואר (מחז"ל) כי כל שכר האדם, בריאותו, פרנסתו, אריכות ימיו ובריאות בניו, כולם תלויים בהנהגתו בקדושה בראיית עיניו.

היות והנסיונות ביוצא לחוץ עצומים מאד, על כן צטטנו קצת מאמרי חכמינו זכרונם לברכה,

הן בענין **חומר עונש** המסתכל

וגם **בגודל שכר** הנזהר, בקיצור נמרץ.

ותועלת גדולה לכל היוצא לדרך, ליקח חמשה מינוטי"ן ולעיין בענין זה. ובלתי ספק שיהי' לו

שמירה גדולה ברוחניות וגם בגשמיות

לו ולזרעו אחריו.

א. יוצא לשוק וכל שכן נוסע לדרך עלול לאבד חס ושלום ב' עולמים. עולם הזה ועולם הבא. על ידי הסתכלות בנשים וכל שכן פריצות המטמאים ראשו וכל נפשו ומורידו שחת רחמנא ליצלן. והרמב"ם בהלכות תשובה פ"ד ה"ד, דהאדם אינו מרגיש **שראיית העינים הן הן הגורמים אחר כך לבא לגופן של עריות.** ובאור החיים פ' אחרי, דאם לא יעצור בעד ההסתכלות, לא יוכל בשום אופן להנצל מלהרהר ולבא לידי עבירה. וכדחז"ל (נדרים כ.), כל הצופה בנשים סופו בא לידי עבירה. וידוע מדחז"ל **כי כל חיות האדם בעולם הזה, בריאותו, פרנסתו, אריכות ימיו ובריאות בניו, כולם תלויים בהנהגתו בקדושה.** וגם חייו בעולם הבא. והנסיונות ביוצא לחוץ עצומים מאד, על כן צטטנו קצת מאחז"ל, הן בענין חומר עונש המסתכל וגם בגודל שכר הנוהר, בקיצור.

ותועלת גדולה לכל היוצא לדרך, ליקח חמשה מינוטי"ן ולעיין בכל זה. וגם ללקחו עמו לדרך להתבונן בו, ובלתי ספק שיהי לו שמירה גדולה ברוחניות וגם בגשמיות לו ולזרעו אחריו. וכ"כ האור החיים הק' (פי אחרי עה"כ את משפטי תעשו), שכי דעל ידי שמירה מהעריות יוכל לקיים כל מצוות עשה שבתורה ולהשמר מכל לא תעשה, מה שאין כן **אם יטמא נפשו לא יקיים אחת מהם, כי טומאה זו משרה טומאה על כל איברי האדם וכוחותיו.** וכיון שכן, כל הלאוין לא ימנע מהם, כי בכל אבר טומאתו בו. וכן במצוות עשה, הגם שיעשה לפעמים, אינה מצוה, כי לא יתרצה בו הבורא יתברך שמו, ע"כ. וכזה כתב הקדוש בעל בני יששכר (דרך פקודיך לא תעשה ל"ה, חלק הדיבור אות א'), קבלנו מרבותינו דבשביל זה **היצר ביותר מתאוה לעבירה זו להיות שבזה נכלל כל תאותיו, וכוללת כל התאות,** ע"כ.

תיקון השכר והעונש בשמירת עיניס הברית רנא

ודבר זה מקורו בראשונים, שכי החינוך (מצוה שפ"ז) דעל ידי מצוה זו של ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, ישמר האדם מחטוא לד' כל ימיו. והמצוה הזאת יסוד גדול בדת. ואם תעבור פעם אחת אז תמשך אחריה כמה פעמים, דעבירה גוררת עבירה.

וגם בגשמיות, כאשר עיניו משוטטות בכל דבר, אז נעשה מבולבל ומוטרד מאד, דמחשבות שבראש מנהיגין הגוף, ובאין רואה דבר, אז יש לו מנוחה והרחבת הדעת אמיתית. וכדברי התוספות סוטה ח. (ד"ה אין), דאחר שראה הערוה פעם אחת שוב מהרהר אחריי לעולם. ולאידך אשה שלא ראה לא יבא לחשוב עליי. (ראשית חכמה שער הקדושה פ"ח אות ט"ז).

ועיין עוד בשערי תשובה לרבינו יונה, דהמסתכל בעריות הוי"ל מומר לעריות. ונמנה ברמב"ם הלכות תשובה (פ"ד ה"ד) בין כ"ד דברים המעכבין את התשובה, דחוטא ומדמה בנפשו שאין זה חטא. והוא עון גדול דעל ידי זה יבא לגופן של עריות (רמב"ם שם).

הנהגה ליוצא לשוק

חלק ההלכה

א הסתכלות אסורה אפילו באצבע קטנה של אשה, אם נתכוין ליהנות ממנה וכאילו נסתכל במקום המגונה ביותר (שולחן ערוך אבן העזר סימן כ"א ס"א).

ב ובמקום המכוסה כשמגולה, אסור אפילו עקיבה של האשה ואפילו אין מתכוין ליהנות. וכל שבידו לילך בשוק בדרכים שאין שם כל אלו והולך במקום שעקביים מגולים, אפילו אין מסתכל בהם, רשע מיקרי, דצריך להתרחק ממקום שיוכל לבא לעבירה. ומ"מ גם בליכא דרכא אחריתא וכופה עיניו למטה ועל כן מרגיש בעקבי האשה ואנוס הוא, מ"מ צריך

רנב תיקון השכר והעונש בשמירת עיניס הברית

להטות עינינו לצד אחר. (עיין ב"ב נז: ורשב"ם ורי"ג שם, ומהרש"א מכות כד., דקאי אעקב של האשה. ועיין עוד ערוך השולחן סימן כ"א ס"א).

ג) וראוי להתבונן בזה, דגם באין רואה פניי של האשה רק שאר מקום מכוסה המגולה, צריך לעשות פעולות שלא יראה בעיניו, דהגמרא שם מזה מיירי.

ד) ונלמד משם דכל שאפשר לילך בדרך או מקום או חנות דליכא שם רגלים מגולות או זרועות מגולות של נשים, אסור לילך שם אפילו בעצימת עינים ורשע מיקרי. ונפקא מינא להליכה בשוק ממקום למקום או לחנות שמצוי פריצות. ובאפי זוטרי (אבן העזר כ"א סק"ד) דגם בני ביתו בזרועות מגולות. וגם נכריות בכלל הנ"ל (וכמו שכתוב בפ"י ר"ג ב"ב דף נז:).

ה) ואפילו באין לו ברירה אחרת וצריך לילך לשוק או חנות שיש שם זרועות מגולות או שאר פריצות, יש לו לעצום עיניו ונקרא חסיד. ובזמן הזה היינו שיסיר הבתי עינים שלו, אם אפשר לו בלי זה שיוכל לראות העגלות ומרכבות (קאר"ן טראַק"ס). ונקרא חסיד על ידי זה (ב"ב שם).

ו) המסתכל בעקיבה של האשה (חלק הרגל שנוגע לקרקע) וכל שכן למעלה מזה או זרועות מגולות, העונש על זה, דהויין לו בנים שאינם מהוגנים (נדרים כ. ובר"ן שם), פ"י בנים - בעלי מומין (עיין ט"ז קצ"ה).

ז) וכן בשוק או בכל מקום פריצות, צריך לילך בזריזות ומהירות גדולה ולא במתינות וכל שכן לא להשתהות בשוק בשיחה עם חברים, כשאפשר לפנות ולדבר במקום אחר, דעוברות נשים בעקביים מגולים. (עיין אבן העזר סימן כ"א ולהלן פגע באשה כו', עד שמסלקה לצדדין. שלא ירגיש בפסיעותי ואפילו לבושה בצניעות וכמו שכתוב בבאר היטב בשם הרדב"ז).

תיקון השכר והעונש בשמירת עיניס הברית רנג

המסתכלין במקום האסור, נחשך אור המזוכך שלהם ולא יזכו לראות בנועם ד' וליהנות מזיו השכינה

ח) וכדאי לזכור תדיר ולשנן לעצמו דברי החפץ חיים זצ"ל, דאותן עינים המסתכלין במקום האסור, נחשך אור המזוכך שלהם ולא יזכו לראות בנועם ד' וליהנות מזיו השכינה שהוא הנאה היותר גדולה השייך. (שמירת הלשון חלק ב' פ"ל). וכן כתב בעל בן איש חי, דכיון שהנאת האדם כשנפרדת הנשמה מהגוף עיקרו מהעינים, צריך ליזהר בזה יותר משאר כל האיברים שלו (עוד יוסף חי, ואתחנן שנה א' ד"ה ולכן).

ט) אופן הליכה בשוק, מסתכל למטה כמו שהוא עומד בתפלה, ומהלך בשוק כאדם הטרוד בעסקיו (רמב"ם הלכות דעות פ"ה ה"ט).

י) פגע אשה בשוק אסור להלוך אחריי אלא רץ ומסלקה לצדדין או לאחרי (אבן העזר סימן כ"א ס"א). והאיסור בכל הנשים, אפילו כשהולכות מכוסה מכף רגל ועד ראש (רדב"ז חלק ב' סימן תשי"ע).

עיקר הכל הוא

שמור עיניך - ושמור פיך

א) "העבר עיני מראות שוא", דוד המלך עליו השלום רמז לנו, שיותר טוב להאדם להעביר וליקח חס ושלוש עיניו קודם שיראה בהם דבר שוא ותפל רחמנא ליצלן, ועל זה יתפלל להשם יתברך בכל עת (אמרי קודש - סטרעליסק, אות ע"ו). ועל כן טרם יצא לחוץ מקום הנסיונות, יניח ידיו על המזוזה ויתפלל להקדוש ברוך הוא שישמרהו מכל מין הסתכלות אסורה, וממחשבות רעות. והקדוש ברוך הוא יעזור לו שלא יכשל (דרך פקודיך לא תעשה ל"ה, חלק הדיבור אות ו').

רנד **תיקון השכר והעונש בשמירת עיניים הברית**

מי שאינו מביט על נשים, לעתיד לבוא יהיה לפניו ממלאכי השרת

ב) מי שאינו מביט על נשים, ואינו מדבר דברים בטלים וסובל כעסו ואינו מתגאה ועוסק בתורה ובמעשים טובים, לעתיד לבוא יהיה לפניו ממלאכי השרת. (ספר חסידים סימן ק"מ).

ג) כשתשמור הפה ועיניים, תזכה לכל המדריגות הקדושים (שלי"ה הקדוש אות קדושה).

סגולה להנצל מעין הרע - שלא יסתכל בחוצות

ד) בגמרא איתא, דכמעט כל מיתות הן על ידי עין הרע (ב"מ קז:). והעצה להנצל מעין הרע שלא יסתכל בחוצות (ברכות כ.). ומהאי טעמא זכה יוסף וכל זרעו אחריו, דאין עין הרע שולטת בהם. (שלי"ה הקדוש אות קדושה).

חיי האדם תלויין בשמירת עיניים

ה) אפילו כשמוכרח לדבר עם אשה, יתן עיניו למטה ולא יראנה כלל, כי חיי האדם תלויין בזה, והוא בדוק ומנוסה, דטוב לו בעולם הזה ובעולם הבא (תוכחת חיים למהר"ח פלאג"י, ואתחנן דיבור המתחיל לא תעשה).

ההולך בחוץ לא יסתכל בכל הצדדין

א) הרוצה לשמור עיניו, יחזק לבו בבטחון בד', הגם שנדמה לו שצריך להסתכל לכאן ולכאן, אם ד' ירצה יזמין לו האיש שמבקש ממילא, כדכתיב "ושח עיניים יושיע" (איוב כ"ב כ"ט) שהקדוש ברוך הוא מושיע לזה השח עיניים בכל דבר שיצטרך (יסוד צדיק פרק א').

ב) ירגיל ויכריח עצמו, שלא להסתכל לכאן ולכאן, כי על פי הרוב כשהיצר מפתהו להסתכל באיזה מקום, מזמין לו שם ראיית איזה אשה או חצופה, כאשר בדוק ומנוסה, כי מובא בספרי חכמה, שיש רוח זנונים רחמנא ליצלן, והמה מלאים כל

תיקון השכר והעונש בשמירת עיניים הברית רנה

האורין, כי המה קליפות דקות, ותולדותיהם וחיותם מפגם המחשבה ופגם הראייה. **ותיכף אשר האדם מגבי' עיניו להסתכל במקום האסור והמזוהם, או אפילו מחשב במחשבותיו סתם בלי ראי' והסתכלות, אז תיכף בזה הרגע מתלבשים בכח נפש הבהמית שלו, ושורין עליו ומטמאין אותו בכל מיני טומאות רחמנא ליצלן** (יסוד צדיק, פ"ג).

ג) עוד לך כלל גדול, **שלא ימצא יצרך פתח לשלוט בך** בלכתך בשוק, ואתה רואה נשים באות לקראתך, שים עיניך לארץ עד שתעבורנה ואל תסתכל בהן וכו', שהרי תראה שהיצר מתגבר עליך בחוזק שתשים עיניך לראותן, ואם אין ראי' זו כלום, למה מתגבר עליך עד שכמעט לא כל אדם יכול לעמוד בנסיון זה, כי אם מי שאהבת בוראו חקוקה בלבו. (שבט מוסר, פכ"ז).

אל יבוש ממלעיגים

א) יש המתביישים לילך בשוק ועיניו למטה והיא בושה רעה שצריך לעקור. עמ"ש בספר חסידים סימן ט': ועיקר חוזק החסידות מתחלה ועד סוף **אע"פ שמתלוצצים עליו אינו מניח חסידותו** וכוונתו לשמים ואינו רואה פני נשים בפרט בין אנשים אחרים, שכולם רואין הנשים כגון שהי' בבית חופה, שהנשים שם מלובשות עדיים והכל מסתכלים והוא אינו מסתכל, לפיכך יזכה לרב טוב הצפון וכו', כמו שכתוב אשר צפנת ליראיד, ועינו תשבע מזיו השכינה, עכ"ל. ורמ"א סעי' א', ולא יתבייש בפני בני אדם המלעיגים עליו בעבודת הבורא יתברך שמו.

אל יבוש ממלעיגים - ימצא מנוח לנפשו - ויפעול ישועות בנפשו

ב) כל מי שחש לנפשו, שלא להביאה לידי טומאה, יגדיר את עצמו בחוש הראי' ואם הדבר קשה לו, יתגבר על עצמו בכל תוקף ועוז. וידע אשר ממש בנפשו הוא. **ואם לא יגדיר את**

רנו תיקון השכר והעונש בשמירת עיניס הברית

עצמו בזה, כל עבודתו כאין וכאפס נחשב ולא יפעול דבר ביגיעתו ועבודתו, ואדרבה ירד רחמנא ליצלן מטה מטה, ועל כן יתגבר כארי, להגדיר את עצמו בכל תוקף ועוז, וגם אם יהי ניכר אל יחוש לשיחות בני אדם, והלא בדבר הנוגע לחיי הנפש בגשמיות, אינם מביטים על שום דבר, וכל שכן בהנוגע לחיי הנפש הרוחני, והכבודות בזה היא רק בעת הראשונה, שצריך להכביד על עצמו ולהתגבר על טבעו ורצונו ובמשך הזמן יתרגל כך. ובהגדרה זאת ימצא מנוח לנפשו מכמה רעות ובלבולים, ואז יוכל לעבוד עבודתו וביגיעתו יפעול ישועות בנפשו בעזרתו יתברך.

(קונטרס העבודה, פרק ב' - לאדמו"ר האמצעי רבי דובער מליובאוויטש זצ"ל).

שכר השומר עיניו מהסתכלות אסורות

השומר עיניו מראיית אשה:

- (א) יהי מרכבה לשכינה, - וכחקריב כל הקרבנות.
(חיד"א בעבודת הקודש, צפורן שמיר סימן ט' אות קכ"ח).
- (ב) מתפלל להקדוש ברוך הוא והקדוש ברוך הוא עוזר לו, שומע תפלתו ועונה לו בעת צרתו (חיד"א שם).
- (ג) כח קדושת שפעו קיים לעולם ולעולמי עולמים, לזרעו וזרע זרעו עד עולם (יסוד צדיק, פרק ג').
- (ד) תזכה לחזות בנועם העליון, ומלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא ביפיו תחזינה עיניך בעולמות העליונים.
(באר משה, בא, ד"ה ויאמר).
- (ה) יזכה לעתיד לבוא להיות במרומי מרומים בין צדיקים וקדושי ארץ שעליהם העולם קיים, וירגיש בזיו קדושת בית המקדש לעתיד לבוא.
(יסוד צדיק, פרק ג').
- (ו) זוכה לראות ולשמוע מראות אלקות, ולהשיג השגת אלקות.
(ייטב לב, וירא - ד"ה וירא אלי).

תיקון השכר והעונש בשמירת עיניים הברית רנז

ז זוכה לבנים טובים ואריכות ימים (ספר חסידים סימן תצ"ה). יחיו בניו ויגדלם בלא צער, ויציל אותם ממקרי הזמן (אמרי קודש - השרף מסטרעליסק, אות ל"ח).

ח זוכה שזרעו יתברו פירושים על התורה (ספר המדות, אות ס').

ט זוכה להיות צופה במרכבה העליונה (ראשית חכמה, שער הקדושה פי"ח, אות מ"ז). ורואה בעין שכלו אורות עליונים (ליקוטי תורה - טשערנאביל, הדרי ז').

י זוכה שלא יכהה מאור עיניו - אפי' בזקנותו (תוכחת חיים - רבי חיים פאלאגי, אחרי, ד"ה ולעני"ד).

יא זוכה ונבראין מלאכים קדושים וטהורים, ולעתיד תקבצו אצלך (יסוד צדיק, פרק ה').

יב זוכה לפרנסה בריוח (תוכחת חיים - אחרי, אור לשמים - בהעלותך [ד"ה בהעלותך], אמרי נועם - בראשית [ד"ה לחבר]).

יג אין עין הרע שולט בו ובזרעו (ברכות כ'. דבש לפי, מעי ר').

יד לא נקרא רבינו הקדוש "קדוש", מפני גדולת תורתו ועבודתו. אלא מפני שלא הסתכל מעולם במילתו, ולא הכניס ידיו למטה מטבורו (יסוד צדיק, פרק ה').

טו לפעמים, אפילו על ידי פעם אחת שתעמוד בנסיון חזק בעינים, תוכל לזכות למדריגת קדושה גדולה (יסוד צדיק, פרק ה').

טז זוכה לשמירה מעולה, שהקדוש ברוך הוא שומרו ומצילו (תפארת שלמה, מאמרי שבת, ד"ה ומעין).

יז זוכה לחיות דקדושה. והתלהבות בתורה ותפלה, ולהאיר עיניו בתורתנו הקדושה. (בית אברהם - תזריע, ד"ה וראה).

עונש הגדול על הסתכלות

א שלשה דברים ברא הקדוש ברוך הוא באדם, אזנים, עינים, לשון. מה עשה הקדוש ברוך הוא, שם לכל אחד גדר וחומה

רנח תיקון השכר והעונש בשמירת עינים הברית

וכו', שם גבינים לעינים, לכסות ולסתום ולעצום עיניו מראות ברע. והאדם הנבזה, כשהוא שם אזניו לשמוע עבירה, ועיניו לראות עבירה, לשונו להצמיד מרמה, מה עשה, פרץ גדר מלכו של עולם, אשר מסר בידו לשמור, על אחת כמה וכמה שבן מות הוא, ועל זה נאמר ופורץ גדר ישכנו נחש (ספר חסידים סימן קמ"ח).

ב) איתא בזוהר הקדוש פקודי (דף רס"ג): יש ממונה אחד שנקרא פתות, על שם שמפתה לבני אדם להסתכל ולעיין במה שאינו צריך בכמה נאופין וזנונים, ולאחר מיתת האדם ונקבר בקבר, בא הממונה ההוא ומחזיר להאדם נשמתו ואחר כך נוטל את האדם באכזריות ומשבר עצם של העינים ונוטל ממנו את העינים ואחר כך דן אותו ביסורין קשים ומרים ואחר כך מוריד אותו לבור שיש בו הרבה נחשים ועקרבים ואוחזין בו ודינין אותו בדינין קשים ומרים רחמנא ליצלן (קב הישר פרק ב', וכעין זה באור צדיקים - עמוד העבודה, פרק א').

ג) המסתכל בעריות קשתו ננערת. ואשר לא נשא עיניו אל אשת איש, זוכה ומקבל פני השכינה (ב"י, אבן העזר סימן כ"א).

ד) ובזה יעשה חשבון לנפשו האומללה, האם השתכר במשא ומתן בשוק, נגד מה שהפסיד בראייתו והרהורי עבירה. אפילו אם ישתכר למאות ולאלפים, האם כל ממון שבעולם יש בו די נגד הפסד עבירה אחת (שער התפלה, שער ניפול, ד"ה ולמול).

ה) אם העין הוא עבד ליצר הרע, לראות בעניני והבלי העולם הזה, פטור מן הראי' לחזות בנועם ד', ובל יראה גאות ד' (חיד"א בדבש לפי, מע' ר' אות ב').

ו) ומזה מוסר השכל לאותן שרוצין להרויח ממון, ומסתכלין בקונטרסים (קאטאלאג'יו), או שאר מקומות לראות ולחפש בתר מציאות.

תיקון השכר והעונש בשמירת עינים הברית רנט

הליכה לדרך

א) דעו כי השוקים והרחובות בכל מקום, וגם במקום שדרין שם יהודים חרדים מלאים פריצות וזוהמא, גרוע מן הגרוע כדור המבול. האש של היצר הרע ושל פריצות ותאות, בוער עד לב השמים, ואם אין נזהרין, לא לבד ששורפין הנשמה לעולם ולעולמי עולמים ומאבד עולמיו הן לחיים, מלהיות בגן עדן עם הצדיקים, עולם התחיי. אלא גם עולם הזה מאבד בידיים, כי העין רואה ולב חומד ומחשבתו ודעתו טרודים בהרהורים רעים והבלי הבלים המבלבלים האדם כל היום לרבות הלילות. וכדחז"ל, גמירי אין יצר הרע שולט אלא במה שענינו רואות. אבל השומר עיניו, שומר מצרות נפשו, ומאושר במה שיש לו, נפשו בטוב תלין וזרעו יירש ארץ. ישנם אברכים נחמצים ומקוקלים הרבה, ושורש הקלקולים שמירת העינים.

(האדם ניכר בעת הנסיון. בליקוטי אמרים - תניא, דהאדם נמדד לפי זמן הנסיון, וזהו היהדות שלו. והכל לפניו רק הכנה לזה הרגע, ולאחריו להרגיע מהקושי שעבר עליו).

ואע"ג שהליכתו לחוץ באונס גמור, עכ"ז החמירה בו התורה יותר מכל איסורים שבתורה, שבהם קי"ל בפסחים, דבלא אפשר ולא קמכוין שרי, ובזה אסור, דקיימא לן פגע אשה מסלקה לצדדין. ובי טעמים בדבר אחד, כמו שכתוב בחפץ חיים הלכות לשון הרע - כלל ו', כיון שנפשו של אדם מחמדתו.

ועוד על פי שאמרו חז"ל, המתעסק בחלבים ועריות חייב, ומשום דפגמי הנפש, גם באונס, וזה פשוט. מרגלא בפי הגה"צ מבריסק "נעבעך [רחמנות] אַ אפיקורס" הוא גם כן אפיקורס.

ב) לשון מרן החתם סופר פרשת חיי שרה (ד"ה ויצא יצחק), וז"ל: שלא נחשדו ישראל קדושים להסתכל בפני נשים חלילה, אשר כל העושה זאת יאבד עצמו בזה ובבא חס ושלום, עכ"ל.

הר"ר יהונתן, ביערות דבש (חלק ב' דרוש ט"ו), בעוונותינו הרבים כל גירוי יצר הרע בעריות על ידי הסתכלות, ועל ידי זה בא לכל

רס תיקון השכר והעונש בשמירת עינים הברית

העבירות, ולכך מלאך המות מלא עינים, כפי הסתכלות האדם בחייו.

ג) מרן החתם סופר פרשת בראשית, בהקדמה, אמרו חז"ל (עבודה זרה כ:): אמרו עליו על מלאך המות שכולו מלא עינים ובשעת פטירתו של אדם עומד למעלה מראשותיו וחרבו שלופה בידו וטיפה של מרה תלויי בו, כיון שהחולה רואה אותו מזדעזע ופותח פיו וזורקה לתוך פיו, ממנה מת, ממנה מסרית, ממנה פניו מוריקות, ע"כ. וקשה איך ולמה מלא עינים. ותירץ הגה"ק מהר"ן אדלער זצ"ל, דעל ידי שהאדם עובר רחמנא ליצלן על הלאו של "ולא תתורו וכו' עיניכם", ומטמא את עצמו בהסתכלות אסורות, בזה נותן עינים ליצר הרע שהוא מלאך המות, ומזה נעשה מלא עינים, מעיניים אלו שהסתכלו במקומות שאסור להסתכל, ומפני זה מזדעזע האדם, כיון שהוא רואה שהוא גרם את זה בעונותיו, ע"כ. וכן כתב הקדוש הרר"י ביערות דבש חלק ב' דרוש ט'. וחידי"א בנחל קדומים פרשת בראשית.

ד) האדם צריך להכיר, שהליכתו לחוץ היא עת נסיון, החיים והמות שלו תלויין כעת על כף מאזנים, אם יזהר שלא לטמא עיניו ולבו, דאם חס ושלום יכשל, אוי לו ואוי לנפשו, מעותד רחמנא ליצלן לצרות גדולות השם ירחם, ואם יעמוד בנסיון, אז טוב לו בעולם הזה ובעולם הבא.

בעזרת השם יתברך

סדר תולדות

ויגדלו הנערים ויהי עשו איש יודע ציד איש שזה

ויעקב איש תם ישב אהלים

(תולדות פרק כ"ה פסוק כ"ז)

שנולד מהול. (ועיין רש"י הושע פרק י"ב פסוק י" ד"ה כימי מועד. ועיין רש"י תהלים פרק

ד' פסוק ג' בד"ה בני איש, וכ"ו, עיי"ש. ועיין אבן עזרא בראשית פרק כ"ה פרק כ"ז ד"ה

(יודע.)

ויזר יעקב נזיר ויבא עשו מן השדה והוא **ע"ף**

(תולדות פרק כ"ה פסוק כ"ט)

איתא במדרש שבעל נערה המאורסה ושתי עבירות עבר

באותו יום והיה ע"ף מן הרציחה הכוונה שהוציא זרע

לבטלה שהוא כמו שופך דמים.

עשו הרשע עבר שתי עבירות קשות,

בא על נערה מאורסה, והרג את הנפש

בפסיקתא דרב כהנא (פרשה ג' ד"ה זכור את) וזה לשונו: זכור את

אשר עשה לך (דברים כה, יז). יזכר עון אבותיו אל ה'

(תהלים קט, יד). וכי אבותיו של עשו רשעים היו, והלא צדיקים

גמורים היו, אברהם זקינו, יצחק אביו, ואת אומר יזכר עון

אבותיו, אלא חטא שחטא על אבותיו. ומה חטא חטא על

אבותיו, את מוצא יצחק בא מכת אברהם, יצחק חי מאה

ושמונים שנה, אברהם חי מאה ושבעים וחמש שנה. ר' יודן

בשם ר' אייבו ר' פנחס בשם ר' לוי בתוך חמש שנים שמנע

מחיינו של אברהם **עבר עשו הרשע שתי עבירות קשות, בא על**

נערה מאורסה, והרג את הנפש, הדא הוא דכתיב ויבא עשו מן

השדה (בראשית כה, כט), ואין שדה אלא נערה מאורסה שנאמר ואם

רסב תיקון סדר תולדות הברית

בשדה ימצא האיש את הנערה המאורסה (דברים כב, כה). והוא עיף (בראשית שם, כה) אין עיף אלא הורג, שנאמר כי עיפה נפשי להורגים (ירמיה ד, לא). ר' זכיי רבא אומר אף גנב. אמר הקדוש ברוך הוא אני הבטחתי לאברהם ואתה תבוא אל אבותיך בשלום (בראשית טו, טו), והדא שיבו טבא שרואה את בן בנו מגלה עריות ושופך דמים וגונב, והדא סיבו טבא, טב ליה לההוא צדיק מתכנש בשלום, כי טוב חסדך מחיים (תהלים סג, ד). ומה חטיא דחטא על אביו, גרם לו שיכהו עיניו. מיכן אמרו כל מי שהוא מעמיד בן רשע או תלמיד רשע סוף שעיניו כהות. בן רשע מאבינו יצחק, ויהי כי זקן יצחק ותכהין עיניו מראות (בראשית שם).

וכן איתא בבראשית רבה (פרשה סג) דיבור המתחיל ויבא עשו מן השדה וגו': ר' פנחס (בשם ר' לוי ורבנן) משום ר' סימון, את מוצא אברהם חי קע"ה, יצחק חי ק"פ, אלא אותן חמש שנים שמנע הקדוש ברוך הוא מחייו של אברהם מפני שבא עשו על נערה מאורסה והרג את הנפש, הדא הוא דכתיב ויבא עשו מן השדה שבא על נערה מאורסה שנאמר ואם בשדה ימצא האיש את הנערה המאורסה וגו' (דברים כב, כה), **והוא עיף שהרג את הנפש** כמה דאת אמר עיפה נפשה להורגים (ירמיה ד, לא), ר' ברכיה ור' זכיי רבה אף גנב כמה דאת אמר אם גנבים באו לך (עובדיה א, ח), אמר הקדוש ברוך הוא כך הבטחתי את אברהם ואמרתיו לו ואתה תבא אל אבותיך בשלום תקבר בשיבה טובה (בראשית טו, טו) זו היא שיבה טובה יהא רואה את בן בנו עובד עבודה זרה ומגלה עריות ושופך דמים, מוטב לו שיפטר בשלום שנאמר כי טוב חסדך מחיים וגו' (תהלים סג, ד).

עקב אשר שמע אברהם בקלי וישמור משמרת

מצותי חקותי ותורת

(תולדות פרק כ"ו פסוק ה')

וישמור משמרת. גזרות להרחקה על אזהרות שבתורה כגון שניות לעריות.

(פירוש רש"י)

חקותי אלו י"ג בריתות של מילה וכו'.

(ילקוט סופר)

איתא בילקוט שמעוני (ירמיהו רמז רפה) ר' ישמעאל אומר גדולה

מילה שנכרתו עליה י"ג בריתות, ר' יוסי הגלילי

אומר גדולה מילה שדוחה את השבת חמורה שחייבים עליה

כרת, רבי יהושע בן קרחה אומר גדולה מילה שלא נתלה זכות

למשה מלא שעה אלא בזכות המילה שנאמר ויהי בדרך במלון,

ר' נחמיה אומר גדולה מילה שהיא דוחה את הנגעים, רבי

אומר גדולה מילה שכל זכיותיו של משה לא עמדו לו בשעת

דחקו.

עקב אשר שמעת בקולי

וישמר משמרת מצותי חקותי ותורת

(תולדות פרק כ"ו פסוק ה')

סופי תיבות ברית.

(עיין זוהר ויקרא ד' כ"ג, זוהר חלק ג' דף י"ג עמוד ב')

השומר על הברית כאלו קיים כל התורה

ואיתא בזוהר: תא חזי, אברהם^א עד לא אתגזר, הא לא

אתמר דאיהו נטיר אוריתא, כיון דאתגזר מה כתיב

(א) בוא ראה אברהם עד שלא נימול, הרי לא נאמר שהוא

שמר התורה, כיון שנימול מה כתוב עקב אשר שמע אברהם בקלי

וישמר משמרת מצותי חקותי ותורת, והכל מפני שנימול ונרשם

בו הרושם הקדוש, ושמר אותו כיאות, עלה לו כאילו שמר התורה

רסד תיקון סדר תולדות הברית

(בראשית כ"ו) **עקב אשר שמע אברהם בקלי וישמר משמרת** **מצותי חקותי ותורתי**, וכלא בגין דאתגזור ואתרשים בה רשימא קדישא, ונטיר לה כדקא יאות, סליק לה כאלו נטר אוריתא כלה. יצחק (דף י"ד עמוד א') און הכי כתיב (בראשית י"ז) **ואת בריתי אקים את יצחק**, ועל דא אוריתא אקרי ברית.

(זוהר בראשית דף י"ד עמוד ב')

איתא ברמב"ן פרשת תולדות (פרק כ"ו פסוק ה') וזה לשונו: **וישמור משמרת** - לשון רש"י בקולי, כשנסיתי אותו. **משמרת** - גזירות להרחקה כגון **שניות לעריות** שבות לשבת. **מצותי** - מצות שאלו לא נכתבו דין הוא שיכתבו, כגון גזל ושפיכות דמים. **חקותי** - דברים שיצר הרע ועובדי גילולים משיבין עליהם כגון אכילת חזיר ולבישת שעטנז שאין טעם בדבר אלא המלך גזר חקו על עבדיו. **ותורתי** - להביא תורה שבעל פה הלכה למשה מסיני. עד כאן לשונו.

וברשב"ם בראשית (פרק כ"ו פסוק ח') וזה לשונו: עקב אשר שמע אברהם בקולי - על העקידה דכתיב עקב אשר שמעת בקולי. **וישמור משמרת** - כגון **מצות שמונה ימים דכתיב כאשר ציוה אותו אלקים**. **חוקותי ותורותי** - לפי עיקר פשוטו כל המצות הניכרות כגון גזל ועריות וחימוד ודינין והכנסת אורחים, כולם היו נוהגין קודם מתן תורה אלא שנתחדשו ונתפרש[ו] לישראל וכרתו ברית לקיימן. עד כאן לשונו.

כולה. יצחק גם כן כתוב ואת בריתי אקים את יצחק, ועל כן התורה נקראת ברית.

וישאלו אנשי המקום לאשתו ויאמר אחתי הוא כי ירא לאמר אשתי פן יהרגוני אנשי המקום על רבקה כי טובת מראה הוא

(פרק כ"ו פסוק ז')

סופי תיבות מילה.

איתא בזוהר: בכל זמנא דאיתרשים בר נש בהאי רשימא קדישא דהאי את מניה חמי לקב"ה מניה ממש ונשמתא קדישא אתאחידת ביה וכו' ושכינתא לא איתפרשת מיניה, עד כאן לשונו.

(זוהר פרשת בראשית דף צ"ד)

ולכן היה יעקב ירא ללכת למצרים משום שמצרים שטופי זימה המה, ושמא בניו ילמדו מעשיהם ולא תהיה השכינה עמהם, על כן ניחם אותו הקדוש ברוך הוא ואמר לו, אל תירא מרדה מצרימה כי לגוי גדול אשימך שם, שיהיו מצויינים וגדורים מעריות, ועל כן אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה.

עוד איתא בזוהר (פרשת תולדות דף ק"ד עמוד א') על פסוק "וישאלו אנשי המקום לאשתו ויאמר אחותי² היא" כמה דאברהם בגין דשכינתא הוה עמיה ועם אתתיה ובגין שכינתא אמר אחותי היא, דכתיב (משלי ז') אמור לחכמה אחותי את, עד כאן לשונו.

ואפשר לרמוז בזה כי בפסוק פן יהרגוני אנשי המקום על רבקה סופי-תיבות **מילה**, לפי שירא לאמור אשתי, ועל כן אמר אחותי היא לרמוז, כי על ידי ששמר בריתו

(ב) פירוש הזוהר: וישאלו אנשי המקום לאשתו ויאמר אחותי היא, כמו שאמר אברהם, מפני שהשכינה היתה אתו ועם אשתו, ומפני השכינה אמר שכתוב אמור לחכמה אחותי את, ועל כן התחזק ואמר אחותי היא.

ואזדווגת שכינתא עמיה ואתקשרת בהדיה על כן אמר אחותי.

(ראה ילקוט שמעוני פרשת שמות רמז קס"ו).

איתא בזוהר: רבי חייא פתח^ג (תהלים פא) עדות ביהוסף שמו וגו', הא אוקמוה דאוליף שבעין פתקין ולשון הקדש יתיר, הדא הוא דכתיב (שם) שפת לא ידעתי אשמע, אבל מאי עדות, תא חזי בשעתא דאתתיה דפוטיפר הות אחידא ביי לההיא מלה, הוה יוסף עביד גרמיה כמאן דלא ידע לישנא דילה, וכן בכל יומא, עד ההיא שעתא בתרייתא, דכתיב (בראשית לט) ותתפשהו בבגדו. מאי ותתפשהו, אלא בגין דעביד גרמיה כמאן דלא ידע לישנא, ורוח הקדש צווח לקבליה (משלי ז) לשמרך מאשה זרה מנכריה אמריה החליקה, מאי קמשמע לן. אלא כל מאן דנטיר גרמיה מהאי, אתקשר בה בשכינתא, ואחיד בההוא עדות. ומאי הוא ה' דאתוסף ביה, דכתיב עדות ביהוסף שמו אוף הכא י' איתוסף בפנחס על דקני בהאי. (פרשת פנחס חלק ג' דף ריג עמוד ב').

איתא בזוהר: ר' חזקיה^ד אמר כתיב (שמואל א יב) כי לא יטוש ה' את עמו בעבור שמו וגו', כי לא יטוש ה' את עמו, מאי

ג) פירוש הזוהר: רבי חייא פתח עדות ביהוסף שמו. הרי העמידוהו שלמד שבעים פתקים, ולשון הקודש יותר. זה הוא שכתוב שפת לא ידעתי אשמע. אבל מהי עדות. בוא ראה, בשעה שאשת פוטיפר היתה אוחות בו לאותו דבר, היה יוסף עושה עצמו כמי שלא יודע הלשון שלה, וכן בכל יום, עד אותה שעה אחרונה שכתוב ותתפשהו בבגדו, מהו ותתפשהו, אלא מפני שעשה עצמו כמי שלא יודע הלשון. ורוח הקודש צווחת כנגדו לשמרך מאשה זרה מנכריה אמריה החליקה. מה משמיע לנו. אלא כל מי ששומר עצמו מזה, נקשר בה בשכינה, ואוחז באותה עדות. ומה היא, ה' שנוספה בו, שכתוב עדות ביהוסף שמו. גם כאן י' נוספה בפנחס על שקנא בזה.

ד) פירוש הזוהר: רבי יחזקיה אמר, כתוב כי לא יטוש ה' את עמו בעבור שמו וגומר. כי לא יטוש ה' את עמו, מה הטעם, בעבור

טעמא, בעבור שמו הגדול, בגין דכלא אתקשר דא בדא, ובמה אתקשרו ישראל בקודשא בריך הוא, בההוא רשימא קדישא דאתרשים בבשריהון, ובגיני כך לא יטוש ה' את עמו, ולמה בעבור שמו הגדול דאתרשים בהו. (פרשת אחרי מות (חלק ג דף עג עמוד ב).

עוד איתא בזוהר (פרשת ויקרא דף מ"ג): הקדוש ברוך הוא^ה אקרי ברית^ו ואורייתא אקרי ברית והאי רשימא קדישא אקרי ברית ועל דרך אתקשר דא בדא ולא אתפרש דא מן דא.

ואת עורות גדיי העזים הלבישה על ידיו ועל חלקת צואריו
(תולדות פרק כ"ז פסוק ט"ז)

סופי תיבות מילה, וכתיב בתריה וירח את ריח בגדיו.
וכדאיתא במדרש פרשת תולדות על פסוק "וירח את ריח בגדיו", אמר ר' יוחנן אין לך ריח רע יותר משטף העזים, ואת אמרת וירח את ריח בגדיו. **אלא מלמד שנכנס עמו ריח גן עדן**, (ועיין ביפה תואר ובנור הקדוש).

שמו הגדול, מפני שהכל נקשר זה בזה. ובמה התקשרו ישראל בקדוש ברוך הוא, באותו הרושם הקדוש שנרשם בבשרם, ומפני כך לא יטוש ה' את עמו. ולמה, בעבור שמו הגדול שנרשם בהם.

(ה) פירוש הזוהר: שנה והקדוש ברוך הוא נקרא ברית, התורה נקראת ברית, וזה הרושם הקדוש נקרא ברית. ועל כן הכל נקשר זה בזה ולא נבדל זה מן זה.

(ו) ויש לרמוז בזה בפסוק (שמות כ"ט) ונועדתי שמה לבני ישראל ונקדש בכבודי, סופי-תיבות שמה לבני ישראל יש אותיות מיל"ה, ובתיבת ונקדש בכבודי יש אותיות שד"י כידוע. (ס"י).

וכך כתיב (תהלים כ"ג) גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי, דבזוהר הקדוש (בראשית דף קפ"ט א') דרש פסוק זה כנגד יוסף וזה לשונו: יוסף אזל בגיא צלמות ונחית לה למצרים שכינתא הות עמיה וכו'.

**השומר בריתו כראוי בכל פרטיה מרגישים ממנו ריח טוב
ונחמד כקטרת הסמים וכל מיני בשמים.**

איתא בזהר חלק ב' (פרשת בשלח דף מד עמוד א) : ותאמר אל אישה^א
הנה נא ידעתי כי איש אלקים קדוש הוא, במה ידעה.
אלא הא אוקמוה חבריא, דשושיפא חוורא זריקת ליה
בערסיה, ולא חמת ביה קרי מעולם, ולא אעבר זבובא
בפתוריה.

הני מילי קשיין^ב. אי תימא דלא חמת ביה קרי, הא סגיאין
אינון בני נשא הכי בעלמא מה שנויא הכא, ואי תימא
דלא עבר זבובא בפתוריה, אמאי כתיב הנה נא ידעתי, וכי היא
ידעת ולא אחרא, והא כל אינון דחמו ליה אכיל בפתוריה הוו
ידעי.

אלא שפיר^ט קאמרת אבל הנה נא ידעתי, היא ידעה ולא
אחרא בגין דהיא מתקנת ערסיה בשעתא דשכיב

(ז) **פירוש הזוהר:** ותאמר אל אישה הנה נא ידעתי כי איש
אלקים קדוש הוא, במה ידעה. אלא הרי העמידוהו החברים,
שסדין לבן פרסה לו במטתו, ולא ראתה בו קרי מעולם, ולא עבר
זבוב בשולחנו.

(ח) **פירוש הזוהר:** אלו דברים קשים. אם תאמר שלא ראתה בו
קרי, הרי הרבה בני אדם הם כך בעולם, מה השינוי כאן. ואם
תאמר שלא עבר זבוב בשולחנו, מדוע כתוב הנה נא ידעתי, וכי
היא ידעה ולא אחר, והרי כל אלו שראו אותו אוכל בשולחנו היו
יודעים.

(ט) **פירוש הזוהר:** אלא טוב אמרה אבל הנה נא ידעתי, היא
ידעה ולא אחר מפני שהיא מציעה מטתו בשעה ששוכב בלילה,
ובשעה שעומד בבוקר. וזה שאומרים שסדין לבן פרסה לו במטתו,
כך היה ובו ידעה. שדרך העולם כיון שקם בן אדם ממטתו, מעלה
הסדין שישן בו ריח מנוול. וזה בשעה שסלקה אותו סדין ממטתו,
היה מעלה ריחות כריחות גן עדן. אמרה אם לא שקדוש הוא
וקדושת אדונו עליו, לא עלה ריח קדוש כך.

תיקון סדר תולדות הברית רסט

בליליא, ובשעתא דקאים בצפרא. והאי דקאמרי דשושיפא חוורא זריקת ליה בערסיה הכי הוה ובה ידעה. דארחא דעלמא כיון דקאים בר נש מערסיה, סליק שופיפא דנאים בה ריחא מנוולא. והאי בשעתא דסלקת ההוא שושיפא מערסיה, הוה סליק ריחין (קכ"ז) כריחין דגנתא דעדן. אמרה אי לאו דקדישא הוא וקדושה דמריה עליה, לא סליק ריחא קדישא הכי.

(זוהר שמות דף מ"ד עמוד א')

מי שיש לו יראת שמים יש לו חוש הריח

איתא בספר יצירה¹ המליך אות ל' ברות וכו' ובזוהר (שמות דף צ"א עמוד א') נ' רזא² למדחל מקודשא בריך הוא ולמנדע

(י) בשעת פטירתו מן העולם הוא אומר, תנו לי מכספי ומזהבי שילכו עמי לבית עולמי, והן אומרין לו אין לך בהם כלום, שכבר קדמך הכתוב, לי הכסף ולי הזהב נאום ה' צבאות איתא במסכתות קטנות (מסכת שמחות דרבי חייא פרק ב הלכה ג) וזה לשונו: שלשה בני אדם הם:

אחד עסוק בכסף ובזהב, ואחד עסוק בנכסים ובקרקעות, ואחד עסוק בתורה ובגמילות חסדים וביראת שמים. זה שעסוק בכסף ובזהב, בשעת פטירתו מן העולם הוא אומר, תנו לי מכספי ומזהבי שילכו עמי לבית עולמי, והן אומרין לו אין לך בהם כלום, שכבר קדמך הכתוב, לי הכסף ולי הזהב נאום ה' צבאות.

וזה שעסוק בנכסים ובקרקעות, בשעת פטירתו הוא אומר תנו לי מנכסיי ומקרקעותיי שילכו עמי לבית עולמי, והן אומרין לו אין לך בהם כלום שכבר קדמך הכתוב, ואמר לה' הארץ ומלואה תבל ויושבי בה.

זה שעסוק בתורה ובגמילות חסדים וביראת שמים, אינו מספיק לגמור את הדבר עד שהמלאכים אומרים לו, הרי הן הולכין לפניך, שנאמר והלך לפניך צדקך כבוד ה' יאספק.

הכל בוכין בשעת מיתתו, בין צדיקים ובין רשעים

הכל בוכין בשעת מיתתו, בין צדיקים ובין רשעים, למה, שסוף העין לבכות ולהוריד דמעות, הרשע בוכה שלא עשה תשובה,

דאית דין ואית דין, ואית אגר טב לצדיקיא, ופורעניות
לרשיעיא בגין דרזא דילה ה' תתאה וכו'.

הרי כי מי שיש לו יראת שמים יש לו חוש הריח על דרך מה
שנאמר במלך המשיח והריחו ביראת ה' שיהיה מורה
ודאין. רצה לומר שירגיש מי שיש לו ריח טוב בודאי הוא ירא
שמים, והשומר בריתו איתא לעיל שהוא יתד וקשר ליראת ה'
וכו', ואיתא בפירוש הראב"ד לספר יצירה שם. כשחושב י"ב

והצדיק בוכה שלא עשה הטוב בכפליים ממה שעשה. יפה שעה
אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא,
יפה שעה אחת של קורת רוח בעולם הבא מכל חיי העולם הזה.
העולם הזה דומה לערב שבת, והעולם הבא דומה לשבת, אם אדם
מתקין לו מערב שבת, יש לו מה יאכל בשבת, ואם לאו אין לו מה
יאכל בשבת.

דבר אחר, העולם הזה דומה ליבשה, והעולם הבא דומה לים,
אם אדם מתקין לו ביבשה, יש לו מה יאכל בים, ואם לאו אין לו
מה יאכל בים.

דבר אחר, העולם הזה דומה ליישוב, והעולם הבא דומה
למדבר, אם אדם מתקין לו ביישוב, יש לו מה לאכול במדבר, ואם
לאו אין לו מה לאכול במדבר.

דבר אחר, העולם הזה דומה לקיץ, והעולם הבא דומה
לחורף, אם אדם מתקין לו בקיץ, יש לו מה לאכול בחורף, ואם
לאו אין לו מה לאכול בחורף, שנאמר אוגר בקיץ בן משכיל נרדם
בקציר בן מביש.

דבר אחר, העולם הזה דומה לחורף, והעולם הבא לקיץ, אם
אדם חורש חורף, יש לו מה לקצור בקיץ, ואם אין אדם
חורש חורף, אין לו מה לקצור בקיץ, שנאמר מחורף עצל
לא יחרוש, לפיכך ושאל בקציר ואין.
יא נ, מתיבת אנכי ה' אלוקיך.

יב פירוש הזוהר: נ' סוד לירוא מהקדוש ברוך הוא ולדעת
שיש דין ויש דין, ויש שכר טוב לצדיקים, ופורעניות לרשעים,
מפני שהסוד שלו ה' תחתונה.

תיקון סדר תולדות הברית רעא

כחות כנגד י"ב שבטים חושב ריח כנגד יוסף, שבשעה שעמד
בנסיון יצא ריחו מסוף העולם ועד סופו.

(פרי צדיק)

וכן איתא במסכת עירובין (דף כ"א): "הדודאים נתנו ריח"
עתידין בחורי ישראל שלא טעמו חטא שיתנו ריח טוב,
שנאמר "הדודאים" וגו' ונאמר "ילכו יונקותיו ויהי כזית הודו
וריח לו כלבנון".

וכן איתא במדרש ר' תנחומא על הפסוק "אלך לי אל הר
המור", שאמר הקדוש ברוך הוא אל מלאכי השרת, ערב
עלי אותו הדם של ברית מילה, ממור ולבונה. וכן שלמה אמר,
"אלך לי אל הר המור", זה אברהם שנקרא מור, לפי ששמר
הברית עלה ריחו כמו ריח המור.

גם איתא בגמרא (סוטה דף מ"ט): מוריתנא ריחא דחנונותא, אמר
לו בני ריח טהרה יש בך, ועל כן כשיש לו חוש ריח
בשלימות מורה הוא שיש בו יראה וטהרה. ועל כן נאמר על
בחורי ישראל שלא טעמו טעם חטא, נאמר עליהם, הדודאים
נתנו ריח.

ויהי לך האלקים למל השמים ומשמני הארץ ורב דגן ותירש

(תולדות פרק כ"ז פסוק כ"ח)

ראשי תיבות מילה. כי יעקב אבינו קיבל הברכות מאביו
יצחק וברך אותו בשביל שמירת היסוד דכתיב וירח
ריח בגדיו וגו' וכמו דאיתא בזוהר הקדוש שמי שהוא שומר
הברית מריחין ממנו ריח טוב ונחמד, ורמז לזה כתיב ואת
עורות גדיי העזים הלבישה על זה וגו' סופי-תיבות **מילה**.

וכתיב יראו את ה' קדושו (המה שלא פגמו בברית שנקראו קדושים), ואז
אין מחסור ליראיו, והוה להם פרנסה בשופי
וההצלחה. אבל כפירים המה הנכשלים בעון "קרי" כפיר עולה
בגימטריא "קרי" רשו ורעבו, (ייטב לב).

קום לך פדנה ארם ביתה בתואל אחי אמך וקח לך משם אשה מבנות לבן אחי אמך

(תולדות פרק כ"ח פסוק ב')

סופי תיבות מילה. לפי ששלחו אותו לברוח מן עשו הרשע ושמא יפגע אותו בדרך ויהרגהו, או שמא לא ירצו ליתנו לו אשה, או שמא ילמוד מלבן הרשע מעשים רעים, לכן אמרה לו שזכות שמירת הברית יעמוד לו שינצל מעשו וכו'.

על ידי שמירת הברית, כל נזקי' לא יכול לקרבא ליה ולא יהיה נפקד מהם איש

מצינו ביעקב אבינו ששמר הברית כתיב ביה ויחלום והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו והנה ה' נצב עליו. ואיתא במדרש שהמלאכים נתקנאו בו על שראו דמות דיוקנו למעלה, ועל כן רצו לסכוננה, רצה לומר לחממו ולהביאו לידי פגם הברית. אבל והי' נצב עליו לשומרו ולא יכלו לנזקא ליה.

ועל כן כשצוה משה רבינו עליו השלום לבני לוי במעשה העגל עברו ושובו משער לשער והרגו וגוי' צוה להם קודם שימו איש חרבו על ירכו שיקבלו עליהם שמירת הברית ואחר זה עברו ושובו וגוי' כי כל נזקי' לא יכול לקרבא ליה ולא יהיה נפקד מהם איש כדאיתא בזוהר.

איתא במגלה עמוקות: ישראל שמשמרין את הברית אינן מתייראין מן ד' מחיצות שהם הד' מחיצות המקטרגים על ישראל והם נרמזים בראשי-תיבות ב'אהל מיועד ייערוך א'יותו וגם בפסוק אלה מסעי בני ישראל בראשי-תיבות שהם בגימטריא **סקילה** וד' פעמים מחיצה בגימטריא **ברית**.

כתיב (שם ל"ג) והוא עבר לפניהם, והוא מרמז על השכינה כידוע, משום דמאן דנטיר ברית נזקיה לא יוכל לקרבא ליה וזה עיבירי ראשי-תיבות רגלי עמדה במישור. רצה

תיקון השכר והעונש בשמירת עינים הברית רעג

לומר שמעולם לא פגם בו משום הכי הוא עבר לפנייהם לשומר מכל נזק. על כן כתיב שם הצילני נא מיד אחי מיד עשו כי ירא אנכי אותו רצה לומר ראוי אנכי שבזכות זה יעמוד לי ששמרתי את בריתי כל ימי חיי, וירא אנכי אותו את הברית שלא אפגום בו חס ושלום, וכן היה מתפאר ואמר כחי וראשית אוני, ומשום הכי נתרצה לו הקדוש ברוך הוא ושלח לו חיילות מלאכים שברא כל ימיו ממצות שמירת הברית, משום הכי אמר עשו, מי לך כל המחנה הזה אשר פגשתי. (מגלה עמוקות פרשת

אמור, ועיין עוד בספר שערי אורה כי היסוד מכונה בשם זה, עיין שם באריכות).

בעזרת השם יתברך

השכר והעונש בשמירת עינים

שער

יסודי היהדות

ליהודי הרוצה לילך בדרך התורה

קדושת העינים

כיון שראיי' פגם במדת הברית - דע מעלות שומרי הברית

א) בש"ס נדה (יג:), אמר רב המקשה עצמו לדעת יהא בנידוי דקמגרי יצר הרע אנפשי'. וגם הסתכלות כן. וכשמנדין אותו בשמים, ארבעים יום אין תפלתו נשמעת, כמו שכתוב בזוהר הקדוש פקודי (דף רמט:).

ב) והנה בזוהר הקדוש (פרשת ויחי דף ריט:), דמזה נולדין מזיקין הנקראין נגעי בני אדם, והגם שמכל עבירה נבראים מלאכים רעים ומזיקין, כדאיתא בש"ס, דהעושה עבירה בורא לו מלאך רע, מ"מ אלו נקראין בניו, ולאחר מותו הולכין אחר מטתו ולא זזין משם עד שנוקמין ממנו נקמות גדולות בתמרורי

רעד **תיקון השכר והעונש בשמירת עינים הברית**

תמרורין, רחמנא ליצלן. ולא זזין משם עד שנתקן האדם, בצרות רבות ויסורי גיהנם, וכל מיני גלגולין בישין רחמנא ליצלן. ולכן הזהיר האר"י ז"ל, שכל שלא תיקן פגם היסוד, לא ילך על קברים, שלא יתדבקו בו אותן נגעי בני אדם חס ושלום.

(יסוד צדיק, פרק ה').

ג) בזוהר הקדוש (שלח דף קנ"ח), דהפוגם בברית חס ושלום, אין לו חלק באלקי ישראל.

ד) ביסוד צדיק (פרק ה'), כתוב דמהאי טעמא נקרא ברית מילה יסוד, מפני שהוא יסוד הראשון ומצוה הראשונה של בר ישראל, כמו שאם חס ושלום הורסים יסוד הבית נחרב כל הבית, כן אם פוגם בברית חס ושלום, מהרס היסוד, ונחרב כל כח נשמתו ונחשך כפחם ושולי קדירה חס ושלום.

ה) בזוהר הקדוש (בראשית ח.), דהפוגם ברית, מושכין ליי מלאכי חבלה לגיהנם. וקשה וכי בשביל שאר עבירות אין יורד לגיהנם. אולם בספר אור החמה (לבעל חסד לאברהם - אזולאי), דנוטר הברית י"ל להקדוש ברוך הוא דרכים אחרים לטהר אותו, שלא יצטרך לבירור זה הקשה והמרור אש הגיהנם, ומטהרין אותו מחטאיו באופנים אחרים הקלים יותר. אבל הפוגם הברית חס ושלום בעל כרחו יורד לגיהנם ונדון אגב זה על יתר העבירות בגיהנם, א"כ פגם הברית גורם להכביד עונשי יתר העבירות ג"כ רחמנא ליצלן. אבל השומר הברית כדבעי אין יורד לגיהנם (יסוד צדיק פרק ה').

ו) בספר הקדוש זרע קודש, דהקליפות הן בדמות כלב וחזיר שקשין מכל הקליפות רחמנא ליצלן, ואחר מותו מתגלגל בכלב וחזיר רחמנא ליצלן.

הליכה לדרך

א) ביסוד צדיק (פרק ה'), דתיכף בהסתכלותו במקום האסור או בדמות אשה זרה נבראת מזה קליפה גדולה ונוראה ומלאך

תיקון השכר והעונש בשמירת עיניים הברית רעה

רע מכל ראוי בפני עצמה ממש ... ובורא על ידי זה קליפות טמאות בלי שיעור וחקר, ומלאכי חבלה המוכנים לפרוע ממנו, ואילו ראה אדם אותם, הי' מת תיכף מפחדם ומוראם. והמה בעוונותינו הרבים עומדים כרוצחים גם בחייו לצערו בכל מיני צער, חולאים, פגעים, צער גידול בנים, ברוחניות וגשמיות, פרנסה בעמל ותלאה, ולחטוף גם מצותיו שעשה, וכל שכן מה שעושים עמו אחר פטירתו חס ושלום, עד כאן.

ב) וכלפי אותן שמרגיעין רוחן מן העונש החמור המעותד, כי יסבול כמו האחרים, יש תשובה הגונה. הלא בחורבן העולם השניי סבלו מיליאנים, ומי שהיה ביכלתו ברח להנצל, ולא הרגיש שום איש שאבד משפחתו, שלא מזיק לו כי גם אחרים סבלו כן.

שמירת העינים

רושם הנעשה בנפש

א) כל דבר שאדם מסתכל, יצטייר הדבר והציור ההוא בשכלו, ונמצא כשיבוא להתפלל או לעסוק בתורה, יצטייר בשכלו צורות הגשמיות ההם שראה, ונמצא פגם ובלבול במחשבה, ולא יוכל לכוון כראוי, כי העינים אינן רואות אלא מכח הנשמה, ונמצא כח הנשמה יוצא לחוץ וקולט הדבר ההוא, ומתדמה במוח הדמיון, ואם יהי' הדבר שהסתכל ערוה, הרי הכניס ערוה במקום גבוה (ראשית חכמה - שער הקדושה, פי"ח).

ב) בת העין (פני - השחור שבעין) הוא כאספקלריא מזדככת ונחקקת אותה הצורה בנפש הרואה (דברי חיים - תנוכה, דף ל"ג - ד"ה בגמרא, ודף מ.).

ג) הנה מבואר, שחוש המובחר באדם הוא הראי, שבו מבחין הדברים על בוריין ונרשם בנפשו המראה שרואה, ולזה עושה הרגשה נפלאה בנפש. מה שאין כן בשארי החושים (ד"ח - יתרו, ד"ה

רעו תיקון השכר והעונש בשמירת עינים הברית

ד) כיון שהאדם ממציא עצמו לראות בדברים האסורים ובנשים זרות, אז מכניס עצמו לטומאה גדולה (קב הישר - פ"ב).

ה) כל המסתכל באשת איש, מכשיל ומכחיש כח יצרו הטוב, והודו נהפך עליו למשחית (בית יוסף - אבן העזר סימן כ"א, בשם רבינו יונה).

ו) המסתכל בעריות הוא פגם גדול, שפוגם בחוש רוחני העליון, וגדול עונשו מאד, ובא בגלגול ראה, כמו שכתב רבינו האריז"ל

(חיד"א - בפתח עינים, סנהדרין דף צ"ג).

ז) חוץ לזה הוא (הסתכלות בשווקים וברחובות) ראשית כל החטאים והפשעים, כי תיכף בראותו דבר שהוא שלא בקדושה, יכנס ארס החמדה בלבו, כי זה קשור בזה (שער התפלה - שער ניפול, ד"ה ולמול).

איסור הסתכלות

א) על ידי הסתכלות, כבר יש ליצר הרע שליטה בהאדם (צ"ח - ברכות ה).

ב) יש אומרים, דדרך העברה מותר להסתכל באשה, ואינו נראה. אלא כל הבטה בעולם באשת איש אסורה (פתח עינים לחיד"א - עבודה זרה כ:).

ג) איסור גמור להסתכל בנשים, לבושיהן ותכשיטיהן (עבודת הקודש לחיד"א - צפורן שמיר, אות פ"ג).

ד) ההמון חושבין איסור הסתכלות למדת חסידות, חלילה וחלילה לשמוע דבריהם (דרך פקודיך - לא תעשה ליה).

ה) בני אדם שאין נזהרין בעת לוית המת ומסתכלין בנשים בלוי' או בחזרה, זהו הגורם לרוב העולם להסתלק לפני זמנם. והנזהר מאריך ימים (זוהר הקדוש - חלק ב', קצ"ו:).

ו) המסתכל במראה (שפיגע"ל) להתקשט ולהתנאות, הרוח מתלבש בדיוקן ומזיק לו במותו וגורם רעה לעצמו (יערות דבש - ח"א, דרוש ב').

תיקון השכר והעונש בשמירת עיניים הברית רעז

ז) תכלית הנאה לאדם בעולם הבא, על ידי עיניים רוחניים שלו. והפוגם בעולם הזה עיניו, נפגם עיני נשמתו (עוד יוסף חי - ואתחנן, ש"א - ד"ה ולכן).

ח) המסתכל באשה באיזה אבר שיהי, לזון עיניו ממנו, כאילו מסתכל בתורף (מהר"ל - בנתיבות עולם, נתיב הפרישות - פ"ב).

ט) מי שאינו רואה פני נשים, בפרט בין אנשים אחרים, שהכל מסתכלין והוא אינו מסתכל, "יזכה לרב טוב הצפון לצדיקים, ועיניו תשבע מזיו השכינה". (ספר חסידים - סימן ט').

מעלת העיניים - ופְּחָה הגדול

א) כל משכיל על דבר זה, יבין חומר המסתכל בנשים ובעריות ויעצום עיניו מראות ברע, כי יש כח גדול בחוש הראות, והתנאים מייסדי התלמוד וחכמי המשנה, בהיות כי שמרו זה החוש, ולא פגמו מעולם את עיניהם, הי' להם כח גדול בזה החוש, עד שהיו ממתים את הרשעים בהבטה לבד, כמובא בש"ס פעמים רבות, "נתן עיניו בו ונעשה גל עצמות". (ספר הברית - ח"א, מאמר י"ד - איכות החי).

ב) העיינין הם במדריגה היותר גדולה והמובחרת משאר כלי החושים (באר משה - בא, ד"ה ויאמר ד').

ג) הסומא אינו בגדר אדם ופטור מכל המצוות, דעיקר אדם הוא הראי' (יסוד צדיק עיין שם).

ד) עינים הם דברים עליונים וגבוהים מאד, ואם הי' האדם זוכה לעינים כשרים, הי' יודע דברים גדולים (ליקוטי מהר"ן - ח"א, דף רנ"ד).

לא יעשה מצוה - אם יכשל בהסתכלות

א) כל מצוה שבאה עבירה על ידה, מוטב שלא יעשה המצוה, כמו מצוה לשמח החתן. ואם יש שם פריצים, ויודע שבלא

רעת תיקון השכר והעונש בשמירת עינים הברית

פריצות לא יהי, או אינו יכול להיות בלא הרהור, או אינו יכול להיות שלא לראות בנשים, אל יהי שם. (ספר חסידים, שצ"ג).

ב) הרב (שיש לו תלמידים באי ביתו), יעשה בית המדרש מצד אחר, שלא יסתכלו הנכנסים והיוצאים, באשתו או בבתו או בכלתו, דאם לא כן הרי מצות תורתו באה בעבירה (ספר חסידים, תתקצ"א).

ג) בזמן הזה יכולין לקבל מציאה גדולה על ידי הזהירות בהסתכלות של מקום האסור. דבכל מצוה, הזהירין מתחלקין בהשכר של האינם זהירים. ובזה מעט מזעיר הן הנזהרין, ונשאר לכל אחד שכר, נגד מיליאנען אנשים יהודים שאין זהירין בעוונותינו הרבים.

להזהיר הנשים שלא ישבו בחוץ - מקום הליכות אנשים

ד) אני כמה פעמים עשיתי תגר עם נשים היושבות בפתח החצרים לרוח היום, וכל עובר ושב מסתכל בהן, כתאות יצרו רחמנא ליצלן (שבט מוסר, פרק כ"ז).

לחנך הבנים

ה) דבר הנוהג תמיד, ויצרו מתגבר עליו, ואין יכול לעמוד בפניהם, אלא אם כן מילדותו החזיק בהם, כגון שלא לראות בנשים. לכן יחנך אדם בניו באלה בקטנותם, ואז גם כשיזקין לא יעזבם ולא יניחם (ספר חסידים, סימן י').

תיקון השכר והעונש בשמירת עיניס הברית רעט

חיזוק גדול מול הנסיונות לשמירת עינים

מתלוצצין עליו ומתבייש – זוכה למעלות היותר גדולות
– להוכיח אחרים – להחינוך מילדות – גם מעוברת
תזהר.

כשמתלוצצין עליו בני אדם:

- (א) כל שידוע שעושה המחוייב, אל יבוש מפני המלעיגים עליו,
וגם לא יתקוטט עמהם (או"ח סימן א' סעיף א').
- (ב) ואפילו הכל מלעיגים עליו ומביישים אותו ואומרים
דברים לצערו ומזכירין לפניו מעשיו הרעים, לא יעזוב
האדם את חסידותו מפני הליצנים, ויעלה על לבו שיהא לו
זכות גדול על ידי זה וצדקה תחשב לו אשר מתבייש, ועל
ידי כן יראת ד' טהורה נכנסה לו בלבו ומטהרת לבו וגופו
מכל דבר רע, ומסייעין לו מן השמים להחזיקו ביראת ד',
ומזמנין לו לעשות תשובה שלימה (ספר חסידים, סימן ז').
- (ג) כאשר בן אדם בא לטהר עצמו, מסייעין לו משמיה
בנשמה קדושה (זוהר הקדוש נח סב.).
- (ד) לפום צערא אגרא, וככל שמצטער שכרו הרבה יותר (ועיין ב"ק
ל"ח. עה"כ ראה ויתר גוים).
- (ה) עיקר חוזק החסידות מתחילה ועד סוף, אע"פ
שמתלוצצים עליו אינו מניח חסידותו וכוונתו לשמים
ואינו רואה פני הנשים (ספר חסידים, סימן ט'). כשמביישין אותו
ומלבינין פניו ואינו פותח פיו לענות, לעתיד לבא פניו
מבהיקין ויזכה להיות ?? כתות המקבלות פני השכינה
ונהנות מזיו השכינה. (עיין שבת פח., ויקרא רבה ה"ד, ספר חסידים או"י י').

רפ תיקון השכר והעונש בשמירת עינים הברית

ו) כשעשה אדם עבירה ומתבייש בה, מוחלין לו על כל עונותיו (ברכות י"ב), וכל שכן אם הגיע לכך על ידי עסק של מצוה, שנמנע מהסתכלות, ועל ידי כן מבזין אותו.

ז) זהו טבע של קלי הדעת, שכל דברים כהללו נראה בעיניהם כדברי שטות, ואם ידברו באזניהם ילעיגו למו, וגם שלמה המלך ע"ה, כשכתב ספר משלי, לא כנגדן כתבו, כי אילו הי' מדבר באזניהם כל חכמתו לא היתה מועלת להיטיב לבם להשיבם, אלא כנגד הצדיקים החפצים בדבר ד', שיראו ויבינו וישכילו (ספר חסידים סימן א').

זכה למעלות היותר גדולות:

א) כשעומד בין אנשים שכולם רואים הנשים, כגון שהי בבית חופה, שהנשים שם מלובשות תכשיטיהן, **והכל מסתכלין והוא אינו מסתכל**, יזכה על ידי זה לרב טוב הצפון ליראים, ועינו תשבע מזיו השכינה, מלך ביפיו תחזינה עיניך (ספר חסידים סימן ט').

ב) יסוד היראה הוא הנסיון, עיקר היראה ניכרת בעת הנסיון, והקדוש ברוך הוא אינו מביא האדם לנסיון, אלא כשרוצה לעשות טובה לאדם, בא השטן שהוא מדת הדין לפני הקדוש ברוך הוא ואומר רבונו של עולם לא יתכן לעשות לו טובה עד שיעמוד בנסיון. וכן אברהם אבינו לא זכה למה שזכה, אלא בנסיונות. (ספר חסידים סימן י"ג).

ג) כשהוא בינו לבין עצמו, ולפניו נסיון של הסתכלות בראי אסורה או תמונה של אשה, ומונע עצמו בשביל קונו ולא בשביל הבושה מפני בני אדם, זה מוכיח שיראתו אמיתית, ועל ידי זה מקבל שכרו משלם גם על העבירות ברבים והי נמנע גם בשביל הבושת (דרך פיקודיך, בהקדמה).

תיקון השכר והעונש בשמירת עיניס הברית רפא

תוכחה לאחרים:

- (א) מצוה להוכיח כל אחד מישראל המתעצל, ואם לא הוכיח נענש עליהם (שבת נד, ז; זוהר הקדוש תזריע - פנחס). והוא בכלל ארור אשר לא יקים את דברי התורה הזאת (רמב"ן פי תבא).
- ולא ישא פני זקן וגדול, ואפילו תלמיד לרב. (ב"מ ל"א, רמב"ם ה' תי"ת בה"ט, מ"א סימן קנ"ו, ספר חסידים סימן ה').
- (ב) חייב המוכיח ליישר דרכיו קודם שיוכיח חבירו, דאם לא כן לא יקבל ממנו חבירו. שכך אמרו, קשוט עצמך ואחר כך אחרים (סנהדרין ח', ספר חסידים סימן ה').
- (ג) אופן התוכחה כפי מדותיו של חבירו, אם הוא אדם נוח יוכיחנו בנחת, ואם הוא קשה יוכיח אותו נגד מדותיו, וימשיל לו משלים ויביא לו רא"י להשיב דעתו אל רצונו (ספר חסידים סימן ה').
- (ד) מוכיחו בסתר ובנחת, שלא יקשה ערפו ולבבו, ואם לא קיבל, מוכיחו ברבים, ויעשה כל הפעולות, עד שיכה אותו ויבזו אותו ויקללו אותו (ספר חסידים סימן ה', ועיין ברי"ע שם, ואו"ח תר"ח, וברב"י שם או' ז', ושו"ת חיים שאל מ"ג).
- (ה) המוכיח חבירו, אפילו לא קיבל, לוקח המוכיח זכיות של הרשע שלא קיבל תוכחתו. (גר"א משלי).
- יתרגל מילדותו ומבחרותו (חינוך לבנים).
- (ו) ראיית נשים, שיש על זה יצר קשה, נוהג תמיד, ויצרו מתגבר עליו, אין יכול לעמוד בפניו, מילדותו החזיק בהם לכך, יחנך בניו באלה בקטנותם, גם כי יזקין לא יסור ממנה, דכשיחזיק האדם בתורה מצוות ומעשים טובים, קשה לפרוש מהם אחר כך (ספר חסידים או' י').

רפב תיקון השכר והעונש בשמירת עינים הברית

ז) מי שעושה תדיר, ובלבו לנהוג כן כל ימי חייו, ומרגיל בניו הנשמעים לו לעשות, כאילו גם אחר מותו מתנהג כן. (ספר

חסידים תתרט"ב).

ח) תזהר אשה מעוברת, שלא ללכת וגם לא להסתכל במקום עבירה, כי מזיק להעובר (מעבר יבק – מאמר שפתי צדק).

ט) תזהר שלא ליכנס במקומות טומאה ובמקומות שיש ריח רע, לפי שהולד נוצר כפי ראות עיניה (שבט מוסר פרק כ"ד).

בעזרת השם יתברך

סדר ויצא**וַיִּקְרָא יַעֲקֹב מִשְׁנָתוֹ וַיֹּאמֶר "אֲכַן יֵשׁ ה' בְּמָקוֹם הַזֶּה"****וְאָנֹכִי לֹא יָדַעְתִּי**

(ויצא פרק כ"ח פסוק ט"ז)

בגימטריא ברית. "יש" בגימטריא ש"י, כמנין קר"י, כי השומר ברית זוכה לש"י עולמות. והרמז בזה כדאיתא בתיקוני זוהר (תיקון עשרין ותרי"ג) מאן גרים לאנהרא לה ולאשתמודעא בה לקודשא בריך הוא מאן דנטיר ברית ורזא דיליה זה השער לה' צדיקים יבואו בו וכו'. איהו זכאי בשכינתא וירית לה וסליק בה למלכא דאיהו עמודא דאמצעיתא דאיהי מלך ואיהו מלכות דילה. ודבר נפלא אנו רואים בזה כי "לה' צדיקים" בגימטריא ש"י שהצדיקים שומרי ברית זוכים לש"י עולמות, (בית יצחק).

וַיִּקְרָא יַעֲקֹב מִשְׁנָתוֹ וַיֹּאמֶר אֲכַן יֵשׁ ה' בְּמָקוֹם הַזֶּה**וְאָנֹכִי לֹא יָדַעְתִּי**

(ויצא פרק כ"ח פסוק ט"ז)

בגימטריא ברית. כי המשקר ופוגם בריתו כאלו משקר בכל

התורה ומשקר בשמא קדישא ואנכי ה' אלוקיך

לא ידעתי, (ועיין מדרש תלפיות למה העונש כל כך חמור במוציא זרע לבטלה

כי הוא אינו מאמין באנוכי, כי רק ה' רואה מה שעושה, ועל ידי זה הוא כופר

בה').

אם אדם אינו שלם במדת היסוד, לא יוכל להיות לו מוח**לחקור בהשגות גדולות ורוממות השם יתברך****כי** יסוד עולה עד הדעת אם אדם אינו שלם במדת היסוד, לא

יוכל להיות לו מוח הדעת לחקור בדעתו בהשגות גדולות

ורוממות השם יתברך, לפי שאם אינו שומר הברית כדבעי למיהוי, הרי הוא פגום במדת היסוד, ממילא לא יכוין אל האמת. ולכן צריך להיות חרב מונחת בין ירכותיו שקאי על נטירת הברית. ולכן נסמכו ברכת תקע בשופר השיבה שופטינו וכו'. לפי שבסוף ברכת תקע אנו מתפללין על תיקון הברית כידוע, ואחר כך השיבה שופטינו כבראשונה דעל ידי תיקון הברית נזכה להיות לנו שופטים צדיקים ודייני אמת. ואחר כך הסמיכו ברכת המינים משום דעל ידי פגם הברית נופלים ספיקות באמונה ובאים לידי כפירה (וכמו במאכלות אסורות, עיין מכתבי הרמב"ם⁸, מובא בדגל מחנה אפרים פרשת עקב), ולכן אנו מתפללים

(א) מעשה נורא מהרמב"ם אודות אנשי מדינה אחת שכפרו בתחיית המתים מן התורה מפני שנטמטמו במאכלות אסורות בא וראה מה שכתב הרמב"ם ז"ל, הובא בספר הקדוש צפנח פענח ובספה"ק דגל מחנה אפרים (פרשת עקב), ששמע מהבעל שם טוב זי"ע, שפעם אחת שאלו אנשי מדינה אחת (בצפנת פענח פ' יתרו, כתב, וחתמו על שאלה זו כמספר ע' אלף.) במכתב להרמב"ם ז"ל על תחיית המתים לומר להם מן התורה. ומה שדרשו חז"ל בגמרא מן הפסוקים, אמרו שיש לדורשם באופן אחר. ולא רצה להשיבם הוא בעצמו דבר, אך אמר לתלמידו ר' שמואל אבן תבון שהוא ישיבם.

וזה תוכן דבריו בקיצור על פי חכמת הטבע, כי מכל מיני מאכל ומשקה נעשה דם, ומהדם יורד אל הכבד, ומהכבד עולה הברירות אל הלב, ומהלב יורד המובחר והדק אל המוח, ושם שורה השכל וחיות של האדם. ומי ששומר עצמו ממאכלות המותרות והאסור והטמא, נעשו דמיו צלולין וטהורין, ויש לו לב טהור, והמוח והחיות שלו נעשה חיות טהורות להשיג אמיתית החיות שהיא אלקות של כל העולמות המחוי' את כולם. ומי ששומר עצמו יותר, ומקדש את אכילתו עפ"י דרכי ד' ותורתו, נעשה מזה בנין אב, והוא השכל לכל רמ"ח איבריו ומתקדשים ומתטהרים.

דעל ידי תיקון הברית יעקרו המינים מן העולם. וזה שאמר דוד המלך עליו השלום "כי כסלי מלאו נקלה", לכן כסלי (הם מחשבות) **מלאו נקלה** זהו קלות וספיקות באמונה, לפי שאין מתום בבשרי, שאין לי שלימות באות ברית קודש, ואמר זה בעד כללות נשמות ישראל.

(בני יששכר דובר שלום)

ואם יעבור עבירה בעין להסתכל בעריות בדבר איסור יסתם עין הנשמה

אברי הנשמה נתונים בתוך אברי הגוף, ואם יעבור עבירה בעין להסתכל בעריות בדבר איסור יסתם עין הנשמה, ואינו רואה סודות התורה. והספר לפנינו ונתכסה בקליפה,

וכן להיפוך חס ושלום, נעשה בנין אב שכל עקור ומעופש בדעות זרות, וחיות שלו נעשה בחינת מת, והוא אבי אבות הטומאה וכו', ורמ"ח איבריו נטמאים וטמא טמא יקרא לכל דבר, ונעלם ממנו אמיתת החיות שהיא אלקות של כל העולמות, ונטמא ונופל לדיעות זרות ואלהים אחרים, הם אלילים אלמים מתים וזבחי מתים יקראו להם.

לכן התנאים ואמוראים ובעלי המדות וחכמי המשנה הם שמרו נפשן שלא יתגאלו בפת בג הזקן וביין משתיו, ולכן האירו שכלם והיו שורה עליהם רוח הקודש, לפרש כל מאמר סתום בדת התורה הקדושה, כי שרתה עליהם כח אלקי, אשר הוא ואורייתא כולא חד ואור נשמתם גם כן הוא חוט המשולש אשר לא ינתק לעולם ולעולמי עולמים. אבל אנשים הללו בודאי טמאים ונטמאו דמם, ומשם לבם ומוח שלהם נטמטם במאכלות האסורות והטמאות, ולכך החיות שלהם נוטה למינות ואפיקורסות, ולא יכלו לקבל מתיקות נופת צוף דברי מאמרינו הבנויים על פי שכל אלקי עולם ומלך עליין. והואיל והעיזו פניהם ויצאו לחוץ, פתאום יבוא עליהם הכורת, וכרות יכרתו אותם וכל אשר להם. וכך עלתה להם, כי לא היו ימים מועטים עד אשר בא עליהם מלך גדול והרג אותם ובזז כל אשר להם, עד כאן תוכן דבריו.

ואינו רואה הרוחניות, וכן האזן יתחרש האזן הרוחני ולא ישמע הדברים הרוחניים, וזה שאמר אל תפנו "אל האלילים ואלהי מסכה לא תעשו לכם", לעצמכם שלא תהיו כמו הצלם שעושים להם ולא יראו.

(חסד לאברהם עין הקורא, נהר ס"ח)

שומר הברית זוכה לגילוי רזין דאורייתא

איתא בזוהר (ח"ג דף מ"ג ע"א) על פסוק **סוד ה' ליראיו**, רזא עילאה דאורייתא לא יהיבה קודשא בריך הוא אלא לאינון מארי דחילא חטאי, מאן אינון דחילי חטאי אלן אינון דאתחזיין לאתגליין רזין עילאין קיימא קדישא דאיקרי סוד ה' ברית קודש וכו' שמע מינה מאן דאתאחיד ושמר הברית

(ב) הצדיקים הקדושים במלחמתם הגדולה להציל את עם ישראל מכלי' חס ושלר'.

א' הבעל שם טוב הקדוש ראה הגזירה הנוראה של אוישוויץ וניסה לבטלה

מכתב שכתב הצדיק הקדוש מורינו ורבינו רבי ישראל בעל שם

טוב זי"ע לחבירו הרב הק' מי **מרדכי מטלוסט** זי"ע

[בן גילו הצדיק נסתר" - כך כתוב בכמה מכתבים מהבעש"ט זי"ע אליו]

באגרת הקודש [דף קעב] (יג), מכתב ס' [נו' 183]: [גדפס בספר "התמים" - יצא לאור בווארשא י"ב לחודש תמוז שנת תרצ"ו - חוברת רביעית] וזה לשונו:

ב"ה, אור ליום ג' ראה ת"ק טי"ת אושפיצין,

לחברי הרב הק' מי מרדכי מטלוסט

למע"ש (למען שמו) תיכף לבוא כי רואה אני דברים לא טובים על הקהלה, וטובים השנים מן האחד ונמתיק סוד, "וסוד ה' ליראיו", בטחוני חזק שתכף תבוא לפה תקח אתך הכתבים הידועים לך ממורינו הק' נ"ע כי נחוצים הם לי. חברך דו"ש באהבה נאמנה.

ישראל בע"ש מטלוסט.

תיקון סדר ויצא הברית רפז

הקודש זכה לסוד ה', לכן זר"ע בגימטריא ז"ר ע', ר"ז סו"ד. גם זרע גימטריא קבלה חכמה בינה.

כל רזא דחכמתא דאורייתא יוצאין מיסודות חכמה ובינה ואינו יכול להשיג את הסודות האלו אלא אחר תיקון פגם הברית מפני שהוא פגם בחדרים העליונים ובמסתרים עמוקים וטמורים והצינורים הממשיכים ממוח דרך חיי חוליות השדרה עד הברית, לכן אינו יכול להשיג הרזין טמירין היוצאין מן היסודות העליונות, (זרע קודש).

וידר יעקב נדר לאמר אם יהיה אלקים עמדי ושמרני בדרך הזה אשר אנכי הולך ונתן לי לחם לאכל ובגד ללבוש. ושבתי בשלום אל בית אבי והיה ה' לי לאלקים (ויצא פרק כ"ח פסוקים כ"כ"א)

מידת היסוד נקרא שלום.

אדם שעושה מצוה במסירת נפש ומתקן חותם קודש זוכה לברית שלום

ברש"י בראשית (פרק כ"ח פסוק כ"א) וזה לשונו: ושבתי - כמו שאמר לי (פסוק ט"ו) והשיבותיך אל האדמה. בשלום - שלם מן החטא, שלא אלמד מדרכי לבן. והיה ה' לי לאלקים - שיחול שמו עלי מתחלה ועד סוף, שלא ימצא פסול בזרעי, כמו שנאמר (פסוק ט"ו) אשר דברתי לך וכו'.

כתיב (פרשת במדבר כ"ח) בקנאו את קנאתי ראשי-תיבות אב"ק. אות ברית קודש. השיב את חמתני. דהנה גימ"ל

מילואים בשם אהיה גימטריא חותם^ג. ואם פוגם בריתו, נהפך חותם לחמת, ופינחס השיב את חמתי הפך את החמת לחותם, על ידי שקנא את קנאתי קנייא גימטריי גי מלואים של אהיה ועל כן זכה לברית שלום. דמדת יסוד נקרא שלום והוא תיקון יסוד ומלכות הויה ואדני ביחד גימטריא שלום עם ד' אותיותיו. **וכן כל אדם שעושה מצוה במסירת נפש ומתקן חותם קודש זוכה לברית שלום יסוד הויה ואדני.**

(תורת חיים)

חותם בגימטריא 454 - גי פעמים א-ה-ה-ה במלואו עם הכולל גימטריא 454

והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית אלקים
וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך

(ויצא פרק כ"ח פסוק כ"ב)

במדרש זו המילה, כי המעשר מן תתן היא פ"ה גימטריא מילה. **וכל** היא מדת **יסוד** שיהיה מרכבה ליסוד דקדושה, (מדרש, ועיין מדרש תנחומא פרשת בשלח סימן י').

וללבן שתי בנות שם הגדלה לאה **ושם הקטנה רחל ועיני**
לאה רכות ורחל היתה יפת תאר ויפת מראה

(ויצא פרק כ"ט פסוקים ט"ז-י"ז)

סופי תיבות **מילה**.

רחל אולידת^ד תרין צדיקים והכי אתחזי, הא שמטה דבין תרי צדיקי יתבא לעלמין דכתיב (תהלים ל"ז) צדיקים

ג) ג' מילואי אהיה כוזה: אל"ף ה"ה יו"ד ה"ה. אל"ף ה"א יו"ד ה"א, אל"ף ה"י יו"ד ה"י, שעולה בגימטריא חותם עם ג' שמות הכולל, והוא חותם הברית.

ד) פירוש הזוהר: רחל הולידה שני צדיקים וכך ראוי, הרי שמטה שבין שני צדיקים יושבת לעולמים שכתוב צדיקים יירשו

יירשו ארץ, צדיק לעלא וצדיק לתתא. צדיק לעלא, מנה נגדן מין עלאין. צדיק לתתא, מנה נבעא נוקבא מיא לגבי דכורא בתיאובתא שלים. צדיק מסטרא דא וצדיק מסטרא דא. כמה דדכורא לעלא יתיב בין תרי נוקבי, הכי נמי נוקבא לתתא יתבא בין תרי צדיקי. ועל דא יוסף ובנימין תרין צדיקין נינהו. יוסף זכה למהוי צדיק לעלא, בגין דנטר את קימא. בנימין איהו צדיק לתתא. לאתעטרא שמטה בין תרי צדיקי, יוסף הצדיק ובנימין הצדיק.

וכי בנימין⁷ צדיק הוה, אין. דכל יומוי לא חטא בהאי את קימא, ואף על גב דלא אזדמן ליה עובדא כיוסף. אי הכי אמאי אקרי צדיק. אלא כל יומוי דיעקב הוה באבלא דיוסף, לא שמש ערסיה. ואי תימא דכד אתנטיל יוסף מיעקב רביא הוה ולא נסיב, ואת אמרת דלא שמש ערסיה, אלא אף על גב דאזדוג, לבתר, לא בעא לשמשא ערסיה.

(זוהר פרשת ויצא דף קנ"ג עמוד א')

ואיתא בזוהר חדש (חלק ג' מגילת רות דף ל"ה עמוד ב'): עיר הקדש קרתא קדישא לגבי הקדוש ברוך הוא [קטנה כד"א אחות לנו קטנה. אחות הה"ד אמור לחכמה אחותי את. זו כנסת ישראל והיא קטנה ונקראת קטנה] שנאמר ושם הקטנה רחל [ובגין כך עיר קטנה]. ואנשים

ארץ, צדיק למעלה וצדיק למטה. צדיק למעלה, ממנו נמשכים מים עליונים. צדיק למטה, ממנו נובעת הנקיבה מים לגבי הזכר בתאווה שלמה. צדיק מצד זה וצדיק מצד זה. כמו שהזכר למעלה יושב בין שתי נקבות, כך גם הנקיבה למטה יושבת בין שני צדיקים. ועל כן יוסף ובנימין שני צדיקים הם. יוסף זכה להיות צדיק למעלה, מפני ששמר אות ברית. בנימין הוא צדיק למטה. להתעטר שמטה בין שני צדיקים, יוסף הצדיק ובנימין הצדיק.

(ה) פירוש הזוהר: וכי בנימין צדיק היה, כן. שכל ימיו לא חטא בזה אות הברית, ואף על פי שלא נודמן לו מעשה כיוסף אם כך מדוע נקרא צדיק. אלא כל ימיו שיעקב היה באבל של יוסף, לא שמש מטתו.

בה מעט אלו האבות. בא אדם הראשון ירדה עמו שכינה ושרתה בתוכו. חטא אדם הראשון ונסתלקה ממנו. בא נח והורידה לארץ. חטאו דור המבול ונסתלקה מן העולם. בא אברהם והורידה באו אנשי סדום ונסתלקה [לפיכך ואנשים בה מעט להתקיים עמה בעולם. זמן מועט היו ולא נתקיימו בה הרבה]. ובא אליה מלך גדול וסבב אותה דא פלוני. [רצה לומר שר של עשו] ומצא בה איש מסכן חכם דא יעקב שבמסכנות היה בזמן שחטאו [בניו ביוסף] ונמנע השפע ממנו ונתפרשה מטרוניתא ממנו. ומלט הוא את העיר בחכמתו דא משה. מהו וסבב אותה, **שמתעסק פלוני שיחטאו ישראל בגלות בשביל להתעכב המטרוניתא בגלות, דכתיב עמו אנכי וגוי**. דבר אחר עיר קטנה דא ציון ואנשים בה מעט אלו ששת ימי בראשית ובא אליה מלך גדול וסבב אותה דא פלוני **ומצא בה איש מסכן דא משיח בן דוד שנאמר** [בן] **עני ורוכב על חמור** ונאמר הצדיק אבד. כל זמן שלא יבא עליו השפע. ועליו נאמר ונהר יחרב ויבש. חמור דא סמאל (נוסח אחר ישמעאל) חכם דא משיח בן דוד, ועליו נאמר ומלט הוא את העיר בחכמתו שיהיה (צריך לומר: שיחיה) גואל משיח בן אפרים ודא הוא פרוקא מלעילא.

דבר אחד עיר קטנה זו תיבת נח, ואנשים בה מעט אלו נח ואשתו ובניו, ובא אליה מלך גדול דא יצר הרע שסיבב לה, ומצא בה איש מסכן חכם דא נח, **ומלט הוא את העיר בחכמתו דא אברהם** שבעבור אברהם שעתיד לבא, מילט את התיבה בחכמתו ומלטו נח ובניו.

דבר אחר עיר קטנה זו ירושלים שהיא בזמן הזה קטנה וחריבה, ואנשים בה מעט מעטים הם היהודים שיש בה, ובא אליה מלך גדול וסבב אותה ודא הוא מלכא מבני עשו דאתמר עליה בדניאל (דניאל ב' והם ג' פסוקים) שקוהי די פרזל וגוי די מרעע כל אלין תדיק ותרוע, די מלכיא וגוי תדיק ותספ כל אלין מלכוותא. ובזמן שהוא סיבב בירושלים מצא בה איש

מסכן חכם דא משיח ראשון ומלט הוא את העיר בחכמתו דא משיח אחרון.

דבר אחר עיר קטנה דא אורייתא, ואנשים בה מעט ולמה היא קטנה והכתיב (איוב יא) ארוכה מארץ מדה וגוי אלא משום דאנשים בה מעט הם ובא אליה (מלך גדול וסבב דא סמא דמותא דסבב לה ומצא בה איש מסכן דא דוד. חכם) דא שלמה המלך עליו השלום דאתקין לה שרגא, ואנהיר לה בנהירו במשליו וספריו, ומילט הוא את העיר בחכמתו מידא דאפיקורסים ומינים דאיהו אתקין אזנים לתורה, דתנינן עד לא אתא שלמה הות אורייתא כקלחת דלית לה אזנים, ומאן דקרב בהדה איתוקד, כיון דאתא שלמה ועבד לה אזנים ואשתיזבון בני עלמא בעצתיה, יהב בההיא עיר כביכול שזיבותא ובמה בחכמתו, וכל דא (בגין) תיקונא דאתקין ואשתדלותא דאשתדל אבתרה ההוא מסכן דאיהו דוד, דלאו אית בר נש דאשתדל אבתרה כדוד מלכא, ותנינן יאות הוה **דוד מלכא לאתקיימא בעלמא מאה שנין דאלמלא אתקיים איהו מאה שנין איהו הוה מתקן לבוצינא תקונא תקיף דלא אתעדי לעלמין, ולא אתחריב בי מקדשא**, אבל כמה (גריעו) [גרימו] אינון שני דלא אתקיימו. ואדם לא זכר את האיש המסכן ההוא, זה אדם הראשון דיהיב ליה משנוי רק עי שנין, ואדם לא זכר ליה בשעה שבא סמ"ך מ"ם ורכיב על נחש כגמל, וסבב אותו, שחטא לא זכר את דוד שבמסכנותא להוי על זה העון שנחשב סבב לחוה וסמאל לאדם הראשון, **וסמאל לא הוה ליה כח דיהפוך לאדם עד שבא נחש, והפך לבה דחוה וחוה הפכה לבו של אדם וחטאו שניהם**, ועל דא אמר האשה אשר נתת עמדי היא נתנה לי מן העץ ואוכל וכו'.

בעזרת השם יתברך

וישלח

וירא כי לא יכול לו ויגע בכף ירכו

ותקע כף ירך יעקב בהאבקו עמו

(וישלח פרק ל"ב פסוק כ"ו)

רצה להכשילו בפגם הברית.

גזרה מלכות הרשעה שמד על ישראל שלא ימולו את

בניהם, היה על ידי, ויגע בכף ירכו

איתא במדרש שכל טוב (בראשית פרק לג): **וירא כי לא יכול לו.**

שאינן יכול להוציאו מיחודו של הקדוש ברוך הוא.

ויגע בכף ירכו. אלו בני ברית היוצאים מירכי יעקב, וכן גזרה

מלכות הרשעה שמד על ישראל שלא ימולו את בניהם. **ותקע**

כף ירך יעקב. זחח לבס של מקצת בני דור השמד יוצאי ירך

יעקב וניטמאו. **בהאבקו עמו.** ובהבריו אותם וניטמאו ברפש

אבק פיגול. זה דרשו רבותינו בפרק גיד הנשה אמר רבי יהושע

בן לוי בהאבקו עמו, כאדם שחובק את חבירו וידו מגעת לכף

יריכו, ורבנן אמרי מאחוריה אתא ונשייה בתרווייהו, ומאי

בהאבקו עמו מלמד שהעלו אבק ברגליהם עד כסא הכבוד.

איתא בזוהר: ויגע בכף ירכו^א. כד אתא לגבי דיעקב נטל

תקפא מההוא פנות ערב בדינא תקיפא, ויעקב הוה

(א) פירוש הזוהר: ויגע בכף ירכו. כאשר בא אצל יעקב לקח

חזק מאותו פנות ערב בדין חזק, ויעקב היה נכלל בו ולא יכול לו.

וירא כי לא יכול לו ויגע בכף ירכו. לקח חזק הדין משם, בגלל

שירך היא לחוץ מהגוף. שיעקב גוף היה, וגופו היה כלול בסוד

שתי הדרגות בסוד שנקרא אדם. כיון שלקח חזק לחוץ מהגוף,

מיד ותקע כף ירך יעקב.

תיקון וישלח הברית רצג

אתכליל בה ולא יכיל לה. וירא כי לא יכול לו ויגע בכף ירכו. נטל תקפא דדינא מתמן, בגין דירכא איהו לבר מגופא. דיעקב גופא הוה, וגופה הוה כליל ברזא דתרין דרגין ברזא דאקרי אדם. כיון דנטל תקפא לבר מגופא, מיד ותקע כף ירך יעקב.

ולא אתנב² בר נש מתמן עד דאתא שמואל ועל דא נצח ישראל כתיב בה כי לא אדם הוא. יהושע אתנבי מהודו של משה דכתיב (במדבר כ"ז) ונתתה מהודך עליו, הוד דרגא חמישאה, **נצח ירכא שמאלא דיעקב**. ובגין כך אתא דוד וכליל לה בימינא דכתיב (תהלים ט"ז) נעימות בימינך נצח, ימינך לא כתיב אלא בימינך.

מה טעם נחלשה ירך יעקב בגלל שהתקרב בו צד טומאה

מאי¹ טעמא אתחלש ירכא דיעקב בגין דאתקרב בה סטר מסאבא, ונקיט תקפא מנה ואתעכב עד שמואל. ועל דא (שמות ק"א עמוד א') **אתא לאדכרא דדא איהו ירכא דישראל דכתיב וגם נצח ישראל**. ועל דא כל מלוי הוו בדינא דשריותא ובסופא.

(זוהר חלק א' פרשת בראשית דף כ"א עמוד ב', ועיין זוהר בפרשת וישלח דף קס"ו עמוד א' ודף קע"א עמוד א' ובזוהר חדש פרשת אחרי מות דף ע"ח עמוד א')

(ב) **פירוש הזוהר:** ולא התנבא בן אדם משם עד שבא שמואל ועל זה נצח ישראל כתוב בו כי לא אדם הוא. יהושע התנבא מהודו של משה שכתוב ונתתה מהודך עליו, הוד דרגא חמישית, נצח ירך שמאל של יעקב. ובגלל כך בא דוד וכלל אותו בימין שכתוב נעימות בימינך נצח, ימינך לא כתוב אלא בימינך.

(ג) **פירוש הזוהר:** מה טעם נחלשה ירך יעקב בגלל שהתקרב בו צד טומאה, ולקח חוץ ממנו והתעכב עד שמואל. ועל זה בא להזכיר שזו היא ירך ישראל שכתוב וגם נצח ישראל. ועל כן כל דבריו היו בדין בתחלה ובסוף.

ויבא יעקב שלם עיר שכם אשר בארץ כנען

בבאו מפרדן ארם ויחן את פני העיר

(וישלח פרק לג פסוק יח)

השומר בריתו הוא שלם בתורתו

כתיב (בראשית ל"ג י"ח) ויבא יעקב שלם וגוי, ופירש רש"י שלם בגופו שלם בתורתו שלם בממונו. רצונו לומר על ידי שהיה שלם בגופו היינו שלא פגם בריתו בהיותו בבית לבן על ידי זה בא שלם בתורתו שלא שכח מתורתו כלום, ועל ידי זה בא שלם בממונו, שלא חסר לו מכל אותו הדורון ששלח לעשו. שתיכף נתמלא, והקדוש ברוך הוא שלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיו.

(שפת אמת)

ונקומה ונעלה בית א-ל ואעשה שם מזבח **לא-ל העונה אותי****ביום צרתי** ויהי עמדי בדרך אשר הלכתי

(וישלח פרק ל"ה פסוק ג')

סופי תיבות מילה. ותיבת דרך, הוא לשון כינוי לשמירת היסוד, ואלמלא השם יתברך עוזרו לא יכול לו, והבא לטהר מסייעין אותו, משום הכי עונה אותי ביום צרתי, בזכות שמירת היסוד נשמעת התפלה, כמו שכתוב (במדבר כ') "ונצעק אל ה' וישמע⁷ קולנו" וגוי, כי זכו לשמיעת קולם על ידי מדת היסוד הקדושה שנתחזק אצלם, וכמו שהעיד עליהם הכתוב

ד) וכן כתיב (דברים ה') שמעתי בקול דברי העם הזה סופי-תיבות מילה, וכתיב שם למעלה הטיבו את אשר דברו, ודרשו חכמינו זכרונם לברכה חד אמר כקטרת, וחד אמר כהטבת הנרות, כי על ידי שמירת הברית תעלה תפלתם למקום ברוך הוא, והקדוש ברוך הוא מריח בהם כקטרת ושהוא נחת רוח לפניו כהטבת הנרות.

מפורש, וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל וגוי ואזכור את בריתי וגוי בריתי דייקא כי על ידי זה שמעתי את נאקתם.

**על ידי שמירת הברית כראוי,
תפלתו נשמעת ואין חוזרת ריקם**

איתא בתיקוני זוהר וזה לשונו: אז תקרא וה' יענה^ה. ואיהו תמניא יומין דמילה ובתריה ברית דאיהי יסוד צדיקא דעלמא וביה איתגליא יי דמילה עשיראה לעשר ספיראין ואיהו הוד כס יי.

(תיקון תליסר)

על ידי קדושת הברית ה' שומע תפלתו

איתא בספרי ח"ן טפה הזרעית כשהוא נזרע בקדושה במקום הראוי נקראת און בחולם גימטריא "א-ל הוי"ה" כמו שאמר יעקב כחי וראשית אוני. אך כשנזרעת שלא במקום הראוי אז החיצונים נאחזין בה חלילה ומהפכין אותה לאון בקמץ, כינוי לדוכרא דקליפה. וזהו כוונת הפסוק דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב. יעזוב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו. רצה לומר הפסוק מפרש אימתי הוא קרוב יעזוב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו. והגם שבעלמא אינו נענש המחשבה של עבירה אבל הרהור עבירה של פגם הברית מחשבה כמעשה, ורמז לזה כתיב **העבר ליני מראות שוא**. ראשי-תיבות **מעשה**. והטעם לפי שעל ידי מחשבה בא לידי קישוי האבר ולידי מוציא זרע לבטלה, וזהו הכוונה וישוב אל ה' דייקא א-ל הוי"ה שבתשובתו מהפך האון לאון שיהיה בגימטריא "א-ל הוי"ה" וירחמנו.

(ה) כתיב (תהלים ג') קולי אל ה' אקרא ויענני וגוי, איתא בפרקי דרבי אליעזר גדולה מילה שבזכותה הקדוש ברוך הוא שומע תפלתן של ישראל, שנאמר כי אתה שומע תפלת כל פה פ"ה בגימטריא **מילה**.

ובזה יש לכוין רמז נכבד בשם הששי מתפלת ר' נחוניא בן הקנה והיא תפלת אנא בכח, ששם הששי הוא יג"ל פז"ק [יחיד גאה לעמד פנה זוכרי קדושתך] הרומז אל היסוד דקדושה כנודע. כי יש לדקדק האיך שייך תפלה זו לענין הקדושה.

אמנם יכון כוונתו בהקדם מה שכתב הזוהר הקדוש פרשת בלק דבר נש דחיק לבא אמר דא לכמה שנין אתי וכו' כפום רברבנוהי דיליה דכל עלמין מליין יקריה אבל בתיובתא קמיט קדושתיה לגבי דבר נש למיעבד ליה רעותא לזמן קריב וכו' עיין שם.

הנה הזוהר הקדוש בדעתו לומר שהן אמת שלפי גדולת מלכנו יתברך שמו אין התפלה נשמעת עד זמן וגבול גדול ורב, אלא שעל ידי תשובה ומעשים טובים של האדם, מצמצם השם יתברך כביכול קדושתו אליו ועביד רעותיה לשמוע תפלתו מיד לזמן קרוב. והנה זה פירוש התפלה של שם זה, **יחיד גאה** רצה לומר אף על פי שאתה יחיד גאה, וגבוה וכפום רברבנוהי וגאותיה דיליה אין תפלת האדם נשמעת כי אם אחר שנים רבות וכנזכר לעיל, עם כל זה **לעמד פנה**, לשמוע תפלתם מיד, ולמה כן, לזה אמר בשביל שהם **זוכרי קדושתך להחזיק בה ולשומרה בטרהרה** שזו היא סיבה לעלות תפלתם השמימה מיד ולהושיע אותם מכל צרותיהם. ובשביל זה שועתנו קבל, ותשמע צעקתינו מיד כמו ששמעת שועת אבותינו במצרים. יודע תעלומות רצה לומר כי הגם שמדת הקדושה שבקדושת המחשבה לא נודע לשום בריה, וגם קדושת המעשה לא נודע לכל, דוגמת קדושת יוסף שלא נודעה לשום בריה, לזה אמר כי אתה יודע תעלומות על בני אדם וקדושתם הנעלמת. כתיב (תהלים ל"ב) על זאת יתפלל כל חסיד אליך ומועילה התפלה, אם לשטף מים רבים אליו לא יגיעו אם לא נכשל חס וחלילה בעון קרי רחמנא לצלן.

על ידי שפוגם בברית אין מתקבלת תפילתו

על זאת יתפלל כל חסיד¹ אליך לעת מצא (תהלים פרק ל"ב פסוק ו'), רצה לומר אימתי מועילה התפלה שהחסיד מתפלל, ובפרט בימים הנוראים שהקדוש ברוך הוא נמצא לכל, כמו שכתב דרשו ה' בהמצאו, אימתי מועילה תפלתו אם לשטף מים רבים אליו לא יגיעו אם חס וחלילה לא נכשל בפגם הברית.

כתיב (דברים פרק כ"ו פסוק י"ט) ולתתך עליון על כל הגוים אשר עשה לתהלה ולשם ולתפארת ולהיותך עם קדוש לה' אלקיך כאשר דיבר. עיין בעל הטורים לתהלה ולשם שעל ידי השבח מה שישראל משבחים ומהללים לה' ומעטרים להקדוש ברוך הוא בתפלתם מחזיר להם לעתיד להיות עטרה בראש כל צדיק, אבל בעבור פגם הברית אינו מקובלת תפלתו, וליכא עטרה לה', ומינה איני יכול להחזיר עטרה להם. וזהו לתהלה לשם ולתפארת לדבר זה מהצריכות היא ולהיותך עם קדוש לה' אלקיך כאשר דיבר, והזהיר אותך קדושים תהיו פרושים מעריות.

כתיב (ישעיה א' ט"ו) ובפרשכם כפיכם אעלים עיני מכם משום ידיכם דמים מלאו, אלו המנאפים ביד, סוחטי שוחטי הילדים, והתורה נדרשת מכלל לאו אתה שומע הן ומכלל הן אתה שומע לאו ומדמוכח מכאן דעון פגם הברית גורם דגם כי אזעק ואשוע שתם תפלתו, מזה מוכח להיפך דאם הוא מעודו שומר הברית או ניחם על מעשיו הרעים ושב אל ה' לתקן פגם הברית, אזי גורמת לו המצוה הזאת שטרם יקראו ואני אענה.

על ידי שמירת היסוד תפילתו מתקבלת

כתיב (ישע"י א' פרק מ"א פסוק י"ד) אל תיראו תולעת יעקב, פירש

(ו) עיין מדרש תנחומא פרשת מקץ סימן י'.

רש"י אין כחו אלא בפיו, משום שהכתוב אמר שם ובפרשכם כפיכם אעלים עיני מכם משום ידיכם דמים מלאו כנזכר לעיל. מינה מוכח להיפך על ידי שמירת היסוד נשמעת תפלה ויסוד דקדושה נקרא תולע, ויעקב אבינו התפאר ואמר כחי וראשית אוני. מעתה על ידי שאתה נקרא תולעת יעקב שאתה מרכבה ליסוד דקדושה הנקרא תולע משום הכי לא תיראי תולעת יעקב שכחה רב כמו תולעת שכחה בפיה.

מי ששומר הברית נהיר אנפיה

כתיב (שיר השירים ב') "כי קולך ערב ומראך נאווה" דאיתא בזוהר, כי מי ששומר הברית זהיר ונהיר באנפיה, ועל כן אם מראך נאווה אז קולך ערב ומתקבלת תפלתך. וכתיב (תהלים ל"ד) נצור לשונך מרע וגוי' סור מרע וגוי' וידוע כי פגם הברית נקרא רע, ואם נזהר מפגם הברית מה כתיב אחריו "עיני ה' אל צדיקים ואזניו אל שועתם וגוי' צעקו וה' שמע".

כתיב (תהלים ס"ה) שומע תפלה עדיך כל בשר יבואו. ודרשו חכמינו זכרונם לברכה כל המתגבר על יצרו בענין שמירת היסוד לזה הקדוש ברוך הוא שומע תפלתו. כתוב (תהלים י"ט) אז איתם ונקיתי מפשע רב יהיו לרצון אמרי פי וגוי', על ידי שמירת הברית שאהיה נקרא תמים כנזכר לעיל, שהשומר בריתו נקרא תמים, ועל ידי זה אהיה נקי מפשע רב שהוא רב וגדול מכל פשעים זה פגם הברית, אז יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יהיה גם כן לרצון כהבטחת והיה טרם יקראו ואני אענה והמחשבה היא קודם המעשה והדיבור.

שמירת היסוד מכונה זאת

כתיב (תהלים נ"ו) בינו נא זאת שוכחי א-לוה פן אטרופ ואין מציל. על דרך הרמז כי שמירת היסוד מכונה זאת, ואי בהאי לא ישדי דחילא לרישיה דבר נש לא ידחל ליה לעלמין וזהו שוכחי א-לוה משום הכי התבוננו כתרגומו לתקן

פגם היסוד ועל ידי כן אז תקרא וה' יענה שאם לא תעשה כן אז אטרופ ואין מציל, כמו טורפין לו תפלתו בפניו. כתיב (תהלים נ"ג) גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו עיין לעיל **שהשומר בריתו נקרא גבור ועל כן לשמוע בקול דברו נתקבלה תפלתו.**

בתפלות ימים נוראים אנו אומרים "נאה לקדוש פאר **מקדושים**", ואותן שהם שומרי הברית נקראים קדושים כידוע, וכן בתפלות הושענא רבה אומרים "רשומים **בשמך הושענא**" לפי שהם רשומים בשמך, כי שומר הברית שם ש-די רשום בו (כמבואר בזוהר הקדוש), ולכן שהם רשומין בשמך ולא פגמו בו, על כן שואגים הושענא.

(ס"י)

עיקר הקדושה היא לשמור ברית המעור (הרמוזה בתיבת ותגור כלומר שגוזרין הערלה) ולשמור ברית הלשון (הרמוזה בתיבת אומר) וכאשר תשמור השתי בריתות הללו תהיה בבחי' צדיק גוזר והקדוש ברוך הוא מקיים וזה פירוש (ויקס לך) שיקוים כל מה שתאמר. ואם תשאל מנין אדע עוד מה להשיב לכל איש ישראל הבא לשאול עצה על זה אמר (ועל דרכיך נגה אור) שממילא השם יתברך יופיע לך אור בשכלך מה להשיב אם תהיה זהיר בשתי קדושות הללו.

(מרמזי הקדוש ר' נחום זכר צדיק וקדוש לברכה משטופענעשט בשם מרן אביו מרוזין, בספר עשר תורות)

ויאמר לו אלקים שמך יעקב לא יקרא שמך עוד יעקב
כי אם ישראל יהיה שמך ויקרא את שמו ישראל

(וישלה פרק ל"ה פסוק י')

סופי תיבות **מילה**. רמז שבעת המילה נותנין שם לתינוק ויקרא שמו בישראל (פלוני בן פלוני) וכתוב בתריה ואת

הארץ אשר נתתי לאברהם וליצחק לך אתננה וגוי' כי בזכות שמירת הברית זוכין ליכנס לארץ החיים¹ ולבנין בית המקדש ולעלות ולראות וכו'.

(ז) כי רק השומרי ברית קודש ישארו בחיים בעת התחיה כמבואר בזוהר הקדוש (חלק ב' דף נ"ז עמוד ב'). וזה לשון הזוהר (בשלח דף נ"ז עמוד ב'): ורבים מישיני אדמת עפר יקיצו אלה לחיי עולם ואלה לחרפות ולדראון עולם (דניאל י"ב), בההוא זמנא אמר רבי שמעון זכאין אינון דישתארוּן בעלמא, ומאן אינון, תא חזי לא ישתאר מבני עלמא בר אינון גזירין דקבילו את קיימא קדישא וכו', והוא נטיר ליה לההוא קיים וכו', אלין אינון דישתארוּן ויכתבוּן לחיי עלמא, מנלן דכתיב (ישעיה ד') והיה הנשאר בציון והנותר בירושלים קדוש יאמר לו כל הכתוב לחיים בירושלים, משמע הנשאר בציון והנותר בירושלים דכל מאן דאתגזר וכו' ואי נטיר לההוא קיים כדקא חזי ויזדהר ביה עליה כתיב הנשאר בציון והנותר בירושלים, אלין ישתארוּן בההוא זמנא, ובהו זמין קודשא בריך הוא לחדתא עלמא ולמחדי בהו על ההוא זמנא כתיב (תהלים קי"ד) יהי כבוד ה' לעולם ישמח ה' במעשיו, עד כאן לשונו.

[פירוש הזוהר: ורבים מישיני אדמת עפר יקיצו אלה לחיי עולם ואלה לחרפות לדראון עולם. אמר רבי שמעון, זכאים אלו שישארו בעולם באותו זמן, ומי הם. בוא ראה, לא ישאר מבני עולם זולת אלו נימולים שקבלו אות ברית קודש, אלו הם שישארו ויכתבו לחיי עולם. מנין לנו, שכתוב והיה הנשאר בציון והנותר בירושלים קדוש יאמר לו כל הכתוב לחיים בירושלים. נלמד הנשאר בציון והנותר בירושלים, שכל מי שנימול וכו' ואם שומר אותה ברית כפי שראוי ונזהר בה, עליו כתוב הנשאר בציון והנותר בירושלים. אלו ישארו באותו זמן. ובהם עתיד הקדוש ברוך הוא לחדש העולם ולשמוח בהם. על אותו זמן כתוב יהי כבוד ה' לעולם ישמח ה' במעשיו.]

איתא בילקוט ראובני המשמר ברית קודש ראוי הוא ליכנס לארץ החיים ששם היכלות השכינה שהוא בגן עדן, כמו נח ששמר הברית, לזה נקרא צדיק תמים, ובנסיון זה זכה אל יסוד

**השומר ברית יזכה לעלות ולראות
את פני ה' ולא יחמוד איש את ארצו**

איתא בזוהר (שמות קכ"ד) יראה כל זכורך^ח. אמר רבי אלעזר כל זכרך ממש, בגין דנטלין ברכאין ממבועא דנחלא. מכאן תנינן כל בר ישראל דאתגזר, בעי לאתחזאה קמי מלכא קדישא, וכתיב כי אורישי גויים מפניך והרחבתי את גבולך ולא יחמוד איש את ארצך בעלותך לראות את פני ה' אלקיך גי פעמים בשנה.

ואיתא בזוהר מאן דנטיר ברית נזקיה לא יוכל לקרבא ליה, ומצות עליות הרגל הוא רק מי שלא פגם בריתו הוא יכול לקיים יראָה יִרָאָה, כשם שהוא בא לראות כך בא ליראות. או אם פגם, יעשה תשובה כראוי. וזו כוונת הפסוק

ברית קודש, ולא השחית זרעו על הארץ כמו דורו שהוא דור המבול ראוי היה ליכנס לתיבה שהוא המלכות.

ויש לרמוז בזה פסוק (יחזקאל כ', מ') כי בהר קדשי בהר מרום ישראל נאום ה' סופי-תיבות מילה, רצה לומר הצדיקים אשר שמרו בריתם ומחזיקים בעת הזאת בדת ישראל הבאים בימות המשיח שם יעבדוני כל בית ישראל. (אבקת רוכל, עמק המלך).

עוד רמזו כתיב (תהלים ט"ז) "מכתם לדוד", ודרשו חכמינו זכרונם לברכה שהיתה מכתו חמה, ועל כן כתיב שם, תודיעני אורח חיים שובע שמחות את פניך נעימות בימינך נצח.

עוד רמזו (זכרי' י"ד) לא יכרת מן העיר ראשי-תיבות מילה, רצה לומר שהשומר בריתו לא יכרת מן העיר, רק יכנס לארץ החיים ולגן עדן. (עיין זוהר פינחס דף רכ"ב, ועיין זוהר בראשית דף צ"ג עמוד א').

הרי אנו רואים מפורש בהזוהר הקדוש ובילקוט ראובני שלא ישארו בחיים רק אלו ששמרו על שמירת הברית.

ח) פירוש הזוהר: יראה כל זכורך, מדוע כל זכורך. אמר רבי אלעזר כל זכורך ממש, משום שנוטלים ברכה ממעין הנחל. מכאן שנינו כל בן ישראל שנימול, צריך להיראות לפני המלך הקדוש, כדי שיטול ברכה ממבועי הנחל.

ולא יחמוד איש את ארצך, וטעם הדבר לפי שבעלותך ליראות על כן אתה משומרי הברית והיא מגינה מכל נזק.

אם לא פגמת בברית תזכה ליראות את פני ה'

כתיב (תהלים ס"ב) צמאה נפשי לאלקים וגוי מתי אבא ואראה פני אלקים. ואם תאמר איך אתה תעוֹז פניך לשאול על זה אטו ראוי אתה ליראות את פני ה', אי אתה יודע מה שאמרה תורה יראה כל זכורך, ואיתא בזוהר כל זכרך אם לא פגמת ברית. מעתה הלא הרואה נסתרות יודע מה שעשית ומה שפגמת בנערוותיך ובבחרותיך במראה עיניך ובמקשה את עצמו לדעת ובמוציא זרע לבטלה, על זה באה התשובה רבונו של עולם אני על משמרתי אעמודה להתפלל ולהתחנן לפניך ולשאול מאתך פעם ושתיים ופעמים אין מספר, ואומר צמאה לך נפשי כמה לך בשרי, זכני ואראה פני אלקים, ואי משום כל זכרך, הלא היתה לי דמעתי לחם יומם ולילה ולפניך גלויים המה הדמעות, כמה שפכתי על לחיי, מאין הפוגות, ולבי עלי דוי, וכיון שכן, אני מבקש ואראה פני אלקים.

(משכיל אל דל)

מי שהוא נוטר הברית נקרא צדיק וחי

איתא בגמרא (סנהדרין דף ק' עמוד א') עתיד הקדוש ברוך הוא להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות, ויש לומר הכוונה לשני מיני צדיקים. כי ידוע מהזוהר הקדוש שצדיק נקרא חי שהוא נוטר הברית, ונשמר מקרי בגימטריא ש"י, על כן ינחיל לכל צדיק וצדיק, רצה לומר בין הצדיק מעיקרו שלא פגם בריתו מעודו ובין הצדיק שתיקן חטאת נעורים ועשה תשובה שלימה, ינחיל אותם הקדוש ברוך הוא ש"י עולמות.

איתא במדרש תנחומא פרשת תרומה: אמר ר' יהודה בר' סימון אמר הקדוש ברוך הוא לישראל לא תהיו סבורים שאתם גומלים אלי י"ג דברים שהפרשתם לי (בנדבות

המשכן) כנגד י"ג דברים שעשיתי לכם במצרים, ואלו הן: ואלבישך רקמה, ואנעלך תחש, ואכסך בשש, ואכסך במשי, ואעדך עדי, ועטרת תפארת בראשך, ותעדי כסף וזהב, ואלבישך שש ורקמה, סלת שמן ודבש אכלת, הם כנגד י"ג דברים שהפרשתם לי ואני מעלה אתכם עליכם שאתם גומלים עלי. אמר דוד אשירה לה' כי גמל עלי, ולעולם הבא אני פורע לכם כנגד י"ג דברים הללו, וברא ה' על כל מכון הר ציון ועל מקראיה ענן יומם ועשן ונגה אש להבה לילה כי על כבוד חופה וסוכה תהיה לצל יומם מחורב ולמחסה ולמסתור מזרם וממטר אתם פורעים לי ואני מעלה אתכם עליכם כאלו אתם גומלים עלי עד כאן לשונו.

הי"ג דברים שעשה להם הקב"ה במצרים הם, על ששמרו את בריתם, וגדרו את עצמם מן הערוה ולא פגמו אותו את ברית המילה, שנכרתו עליה י"ג בריתות

משמע מהמדרש הזה כי הי"ג דברים שעשה להם הקדוש ברוך הוא במצרים לא היה עבור זה הי"ג דברים שנדבו בנדבת המשכן. חדא כי הלא זה עשה להם הקדוש ברוך הוא עוד מקודם לזה של נדבות המשכן בעודם במצרים. ועוד כי המדרש כותב כי על י"ג דברים של נדבת המשכן יפרע להם בעולם הבא. ומעתה צריך להבין מדוע עשה להם הקדוש ברוך הוא י"ג דברים הללו במצרים באיזה זכות. ועוד מדוע מגיע להם שכר בעד הי"ג דברים של נדבות המשכן הלא היו נדבות הללו לכפר על עון העגל כמה שנדרש יבא זהב המשכן ויכפר על זהב העגל, אלא הכוונה של המדרש שהי"ג דברים שעשה להם במצרים הם על ששמרו את בריתם, וגדרו את עצמם מן הערוה ולא פגמו אותו את ברית המילה, שנכרתו עליה י"ג בריתות.

ועל כן נדבו גם כן למשכן י"ג דברים עבור שחטאו בעגל ופגמו את בריתם בחטא העגל, כמו שדרשו חכמינו

זכרונם לברכה אין ויקמו לצחק אלא גילוי עריות, ועל כן כשנתנו י"ג דברים ותיקנו הפגם של ברית המעור, ועל כן גם כן בזכות שישראל מחזיקין בברית המילה ועליך הורגנו כל היום וברית מילה לעולם לא הופרה יזכור לעולם בריתו כי ברית מילה הוא קיום לעולם, ומאז מעת שניתנה עד עתה עושין אותו עדיין בשמחה, ועל כן בשכר זאת יעשה עמנו השם יתברך נסים ויפרע לנו בעולם הזה ונזכה ונחיה ונראה ונירש טובה וברכה ונזכה לעלות וליראות את פני ה' במהרה בימינו אמן.

על ידי תיקון הברית בא לידי השתחוויה דכתיב והיה מדי חדש בחדשו וגוי יבא כל בשר היינו שהבשר (היסוד) הוא בשלימות להשתחוות לפני כמו שכתוב מבשרי אחזה א-לוה. ולרמז זה כתיב (תהלים פרק ט"ז פסוק א') מכתם לדוד וגוי כנזכר לעיל וכתוב בתריה שובע שמחות את פניך נעימות בימינך נצח. (בית יצחק)

ויאמר לו אלקים אני א-ל שד-י פרה ורבה **גוי וקהל גוים יהיה**
 ממך ומלכים ממך יצאו
 (וישלח פרק ל"ה פסוק י"א)

סופי תיבות **מילה**, וכתוב בתריה ומלכים מחלצוך יצאו. רצה לומר, אם תשמור בריתי הנרמזת בא-ל שד-י, כמו שנאמר לאברהם אני א-ל שד-י התהלך לפני והיה תמים, ובזכות זה פרה ורבה ועל ידי זה יזכה לברכת ומלכים מחלצוך יצאו.

(ט) ויש לרמז זה בפסוק (בראשית מ"ה) שמני אלקים לאדון לכל מצרים רדה אלי אל תעמוד סופי-תיבות **מילה**. שבזכות שמירת הברית ששמר על כן נעשה אדון ומושל במצרים, כמבואר בזוהר לעיל.

עוד רמז (קהלת ד') כי מבית האסורים יצא למלוך ראשי-תיבות **מילה**, לרמז כי יוסף בזכות ששמר בריתו יצא מבית האסורים למלוך על מצרים, (ראה זוהר בראשית דף קצ"ז).

**השומר ברית זוכה למלכות מאן מלכי רבנן,
ונעשה שותף להקדוש ברוך הוא**

איתא בזוהר, קם אחרא' ואמר (בראשית מ"ה) ויאמר יוסף אל אחיו גשו נא אלי ויגשו ויאמר וגומר. וכי אמאי קרי להו, והא קריבין הוו גביה. אלא בשעתא דאמר לון אני יוסף אחיכם תוהו, דחמו ליה במלכו עלאה, אמר יוסף מלכו דא, בגין דא רווחנא ליה. גשו נא אלי ויגשו דאחזי להו האי קימא דמילה, אמר דא גרמת לי מלכו דא בגין דנטרית לה.

מכאן אוליפנא¹, מאן דנטיר להאי את קיימא, מלכו אתנטרת ליה. מנלן מבעז דכתיב (רות ג) חי ה' שכבי עד הבקר, דהוה מקטרג ליה יצריה, עד דאומי אומאה ונטיר להאי ברית. בגין כך זכה דנפקו מניה מלכין שליטין על כל שאר מלכין, ומלכא משיחא דאתקרי בשמא דקודשא בריך הוא.

(זוהר חלק א' פרשת לך לך דף צג עמוד ב)

ברית שקולה ככל התורה

ובגין כך דיוסף² דנטר ליה לברית. זכה לאתעטרא באתריה, וזכה למלכותא דלעילא ולמלכותא דלתתא. ועל דא כל

(י) קם אחר ואמר ויאמר יוסף אל אחיו גשו נא אלי ויגשו ויאמר וגומר. וכי מדוע קרא להם, והרי קרובים היו אצלו. אלא בשעה שאמר להם אני יוסף אחיכם תמהו, שראו אותו במלכות עליונה, אמר יוסף מלכות זו, בגלל זו הרוחתי אותה. גשו נא אלי ויגשו שהראה להם זו ברית המילה, אמר זו גרמה לי מלכות זו, בגלל ששמרתי אותה.

(יא) מכאן למדנו, מי ששומר לזה אות הברית, מלכות נשמרת לו. מנין לנו מבעז שכתוב חי ה' שכבי עד הבקר, שהיה מקטרג לו יצרו, עד שנשבע שבועה ושמר את זו הברית. בגלל כך זכה שיצאו ממנו מלכים שליטים על כל שאר מלכים, והמלך המשיח שנקרא בשם של הקדוש ברוך הוא.

מאן דנטר ברית קדישא כאילו קיים אורייתא קדישא כולה, דהא ברית שקיל ככל אורייתא.

(זוהר חלק א' פרשת מקץ דף קצז עמוד א)

על ידי שיוסף שמר הברית, זכה למלכות הוא ובנו

אמר ליה, רזא אוליפנא²⁷ בהאי קרא, דכיון דיוסף נטר ליה להאי ברית, דהאי ברית אחיד בתרין דרגין וכו', ועל דא זכה בתרין מלכו, חד הוא וחד בנו.

(זוהר חלק ג' פרשת ויקרא דף יד עמוד א)

ובתיקוני זוהר מאן דנטיר ברית זכה למלכות והרי בהקש לי בשותפי עמי.

(תיקוני זוהר תיקון מ"ט, זוהר חדש פרשת יתרו דף נ"ו עמוד ב')

מאן דנטר ברית זוכה למלכות

טעם שהנוטר ברית זוכה למלכות, כי הנה כשיש לו להאדם המדרגות של סור מרע ועשה טוב, היינו מהרע עצמו עושה טוב, כי מוצא בהרע גם כן בחינת טוב הגנוז בתוכו שהוא חיות הבורא יתברך וכו', אז יכול לבא למדרגה יותר גדולה שהוא בחינת אלם שיעשה כל מעשיו בהסתר על ידי שהוא בטל נגד גדולתו ורוממותו יתברך, ויודע שלא התחיל עדיין לעשות כלום מחמת שעבודתו גם כן אין סוף. ואין מאמין בעצמו כלום, על כן הוא בוש מאד להתראות במעשהו כלל

(ב) ומפני שיוסף שמר את הברית, זכה להתעטר במקומו, וזכה למלכות שלמעלה ומלכות שלמטה. ועל כן כל מי ששומר ברית קודש כאילו קיים התורה הקדושה כולה, שהרי ברית שקולה ככל התורה.

(ג) אמר לו, סוד למדנו בזה הפסוק, שכיון שיוסף שמר את זו הברית, שזו הברית אוחות בשתי דרגות. ועל כן זוכה בשתי מלכויות, אחת הוא ואחת בנו.

ומסתיר מעשיו, ועל ידי זה זוכה לבחינת מלכות והוא מתמת ב' טעמים:

א) נודע שברית הלשון וברית המעור מכוונים, **מאן דנטר ברית זוכה למלכות** ומלכות פה ותורה שבעל פה קרינן לה. נמצא על ידי שעושה בהסתר ונעשה בחי' אלם נמצא נוטר ברית הלשון לכן זוכה גם כן למלכות. נמצא לפי דברינו הנזכרים לעיל אי אפשר רק כשכבר זכה לשתי המדרגות סור מרע ועשה טוב היינו עושה מרע טוב, ונודע אשר בחינת מלכות הוא בסוד ורגליה יורדות מות, ובסוד ואתה מחיה את כולם, שהוא בחי' ניצוצות הקדושות מבחינת מלכות ששוכן בכל דבר אף בבחינת רע. נמצא אחר שעושה מרע טוב הרי מעלה בחינת מלכות למעלה לכן זכה על פי דין למלכות.

צדיק הוא ברית, לכן זוכה הוא למלכות

ב) יש לומר הטעם שזוכה למלכות, דהיינו להנהיג את ישראל ולהמשיך ולהשפיע להם כל טוב הוא מטעם זה כי נודע אשר המשכת השפע צריך להיות בהסתר כדי לשמור משליטות החיצונים, לכן בהכרח אי אפשר להיות דבר זה רק על ידי צדיק אמת. **צדיק הוא ברית, לכן זוכה הוא למלכות.** ועל כן מצינו ביוסף הצדיק שהיה לו מדרגה ראשונה של סור מרע שאמר לאשת אדוניו איך אעשה הרעה הזאת וגוי, ועוד מצינו אצלו ויבא הביתה לעשות מלאכתו, וחד אמר לעשות צרכיו נכנס. וקשה טובא על יוסף כי יחוד הוא איסור גמור מדאורייתא, והלא כולם הלכו לבית עבודה זרה שלהם שהיה יום חגם ולא נשאר בבית כי אם אשת אדוניו ולמה נכנס.

אד האמת שיוסף הצדיק היתה כל מגמתו להכניס ולהעלות הכל אל הקדושה, ולעשות מרע טוב לשבר כח הקליפה והרע ולמצוא שם גם כן בחינת טוב הגנוז, ועל ידי זה יכלול רע בטוב שגימטריא רפ"ח ניצוצות הקדושים להעלותם, לכן כיוון

לבו לשמים כי גדולה עבירה לשמה ונכנס שם לבדו כדי שלא תהיה לו שום מניעה, ומחמת גודל קדושתו ישבר כח הרע וימצא שם הטוב והחיות של הקדוש ברוך הוא ולחשוב מחשבות איך אעשה עמו ממש הרעה הגדולה הזאת נגד רצונו יתברך וכו', הרי שהיו לו שתי המדרגות סור מרע ועשה טוב. עוד היתה לו מדרגה על מה שהוא בחינת אלם הוא לעשות הכל בהסתתר ובהצנע לכת כי מצינו שקרא לו צפנת פענח דמטמרין גליין ליה דאף דברים הנגלים דהיינו תורה ותפלה היה זה מטמרין ועשה הכל בסתר, ועל כן זכה למלכות. (עד כאן תוכן דברי ייטב לב, שפת אמת).

ועל כן כתיב ביוסף, בן פורת יוסף בן פורת עלי עין. רצה לומר **פורת** בגימטריא **עריות**, ופורת בו לשון חן כי על ידי זה שניצול מפגם הברית ועמד בנסיון, על כן היה נושא חן בעיני כל רואיו, וכן כתיב ישא ה' פניו אליך ויחנך, יתן לך חן וזוכה למלכות, פירוש שמשפיע למלכות בחינת שבת מלכותא מלכות פה, ולכן נפתח אז בשבת קודש כל אוצר הנשמות הקדושות וזוכה למה שכתוב ותאזרני שמחה למען יזמרך כבוד ולא ידום. וזהו פירוש אם תוציא יקר מזולל כפי תהיה, **יקר** אותיות **קר** בחינת פגם הברית, אבל אם תוציא יקר דהיינו שמתקן פגם הברית, ותוציא את כל ניצוצות הקדושות כנודע. וכבר אמרנו שזה אי אפשר רק על ידי תיקון הלשון בחינת **"פרעה"** **"פה רע"**, ועל ידי זה ממשיך כל השפעות טובות. לכן אם תהיה במדרגה שתוציא יקר מזולל כנזכר לעיל, אז בודאי כפי תהיה גם כן בבחינת מלכות פה. ולכן יוסף דנטר ברית זכה למלכות כמו שכתוב **"ויוסף הוא השליט"**, **שליט** ראשי-תיבות **שבת טוב להודות לה'**, שהשפיע למלכות בחינת שבת וכו'.

והנה הצדיק הנוטר ברית, לא על עצמו בלבד יצא לפעול כל הנזכר לעיל, אלא על הכלל כולו יצא, כי על ידי עבודתו

תיקון וישלח הברית שט

והשתדלותו להסיר הערלה בכל הבחינות כנזכר לעיל גורם לעורר לבבות בני ישראל גם כן, ובפרט אל האנשים הדבקים בו להסיר גם מהם בחינת ערלת לב לפתוח לבם להשיג בתורה וגם להסיר ערלת הפה לזמר ולהודות לה' ובפרט בשבת קודש. **כי באמת בכל איש ישראל טמון בלבו ונשרש בתוכו ניצוץ קדוש נקודת היהודית הפנימיות רק על ידי העונות חופה על ניצוץ הקדוש הזה בחינת ערלה בחינת חשך המכסה האור הזה ועל ידי התורה שהיא נקראת ברית, אם לומדים אותה כראוי על ידי זה נפתחה ונחתכה והוסרה בחינת ערלה החופה ונתגלתה הנקודה הפנימית אשר טמונה בלב ומתלהב הניצוץ הקדוש אליו יתברך.**

ובזה ניחא דכתיב ויפתח יוסף, רזא דברית את אשר בהם היינו הנקודה הפנימית אשר טמונה בלב כל ישראל בלב כל אחד ואחד על ידי גודל עבודתו בענין זה, הוא משבר כח הקליפה ומוציא יקר מזולל, ועל ידי זה בנקל גם להדבקים בו גם כן להסיר ערלת הלב וקליפות שנקראת מצרים, וזהו וישבור למצרים, הוא המשביר לעם הארץ, גם לעם הארץ גורם לשבירות - שישברו גם כן הקליפות והערלות והם האנשים הדבקים בו. (שפת אמת).

בעזרת השם יתברך

פרשת וישב

ויקחהו וישלכו אתו הברה **והבור ריק אין בו מים**

(וישב פרק ל"ז פסוק כ"ד)

אבל נחשים ועקרבים יש בו. יוסף בגין דנטר ברית לכן
אשתזיב מן גובא מנחשים ועקרבים.

(זוהר הקדוש בראשית דף ס"ו עמוד ב', ושם דף צ"ה ע"ב.
חלק ג' ויקרא דף קס"ה. ועיין תיקוני זוהר תיקון חד ועשרין)

ויהי ער בכור יהודה **רע בעיני ה'** וימיתהו ה'. ויאמר יהודה לאונן
בא אל אשת אחיך ויבם אתה והקם זרע לאחיק. וידע אונן כי לא לו
יהיה הזרע והיה אם בא אל אשת אחיו ושחת ארצה לבלתי נתן זרע
לאחיו. **וירע בעיני ה' אשר עשה וימת גם אותו**

(וישב פרק ל"ח פסוקים ז'-ח'-ט'-י')

איתא ברש"י בפסוק ז' בדיבור המתחיל **רע בעיני ה'**, כרעתו
של אונן משחית זרעו שנאמר באונן וימת גם אותו,
כמיתתו של ער מיתתו של אונן, ולמה היה ער משחית זרעו
כדי שלא תתעבר ויכחיש יפיה.

איתא בזוהר, וירא ה' כי רבה^א רעת האדם בארץ וכל יצר
מחשבות לבו. רבי יהודה פתח (תהלים ה') כי לא א-ל-
חפץ רשע אתה לא יגרך רע. האי קרא אתמר ואוקמוה. אבל
תא חזי מאן דאתדבק ביצר הרע ואתמשיך אבתרה, יסתאב
הוא ויסאבון לה כמה דאתמר.

(א) פירוש הזוהר: וירא ה' כי רבה רעת האדם בארץ וכל יצר
מחשבות לבו. רבי יהודה פתח כי לא א-ל-חפץ רשע אתה לא
יגרך רע. זה הפסוק נאמר והעמידוהו, אבל בוא ראה מי שנדבק
ביצר הרע ונמשך אחריו, יטמא הוא ויטמאו אותו כמו שנאמר.

שכב תיקון פרשת וישב הברית

כי רבה רעת האדם², כל בישין הוו עבדי ולא אשתלים חוביהו עד דהוו אושדין דמין למגנא על ארעא. ומאן אנון, דהוו מתבלין ארחיהו על ארעא, הדא הוא דכתיב רק רע כל היום, כתיב הכא רק רע, וכתיב התם ולא יגורך רע, וכתיב (בראשית ל"ח), ויהי ער בכור יהודה רע בעיני ה'.

אמר רבי יוסי³, וכי רע לאו איהו רשע. אמר לו לא. רשע אפילו ארים ידה לגבי חבריה, אף על גב דלא עבד לה מידי, אקרי רשע, כמה דכתיב (שמות ב) ויאמר לרשע למה תכה רעך, הכית לא כתיב, אלא תכה.

המשחית דרכו אינו נכנס להיכל ואינו רואה פני השכינה

אבל רע⁴ לא אקרי, אלא מאן דמחבל ארחיה, וסאיב גרמיה וסאיב ארעא, ויהיב חילא ותקפא לרוח מסאבא דאקרי רע דכתיב רק רע כל היום, ולא עאל בפלטרין ולא חמי אפי שכינתא, בגין דבהאי אסתלק שכינתא מעלמא.

(ב) פירוש הזוהר: כל רבה רעת האדם, כל רעות היו עושים ולא נשלם חטאם עד שהיו שופכים דמים לחנם על הארץ. ומי הם, שהיו משחיתים דרכם על הארץ, זה הוא שכתוב רק רע כל היום, כתוב כאן רק רע וכתוב שם (לא יגורך רע, וכתוב) ויהי ער בכור יהודה רע בעיני ה'.

(ג) אמר רבי יוסי, וכי רע הוא לא רשע. אמר לו לא. רשע אפילו הרים ידו לגבי חברו, אף על פי שלא עשה לו כלום, נקרא רשע, כמו שכתוב ויאמר לרשע למה תכה רעך, הכית לא כתוב, אלא תכה.

(ד) אבל רע לא נקרא, אלא מי שמשחית דרכו, ומטמא עצמו ומטמא הארץ, ונותן כח וחוזק לרוח הטומאה שנקרא רע שכתוב רק רע כל היום ולא נכנס בהיכל ולא רואה פני השכינה, מפני שבזה מסתלקת השכינה מהעולם.

מנלן, מיעקב, דכד אסתלק שכינתא מניה, חשיב דבבנוי הוה פיסול, דבגיניהו אתתקף בעלמא רוח מסאבא, וגרע נהורא מן סיהרא ופגים לה. ואי תימא אמאי, בגין דדא סאיב מקדשא, ואסתלקת שכינתא מעלוהי דיעקב. כל שכן ההוא דמסאב ארחה וסאיב גרמיה, דהוא אתקף לה לרוחא מסאבא, ובגין כך כד אסתאב אקרי רע.

(זוהר פרשת בראשית דף נ"ו עמוד ב' ודף נ"ז עמוד א', ודף ס"ב עמוד א', ופרשת ויחי דף רי"ט עמוד ב', פרשת משפטים דף ק"ג עמוד ב', ויקהל דף רי"ד עמוד ב'. חלק ג' פרשת כי תצא דף ר"פ עמוד ב')

מה דינו של הבא על הגויה?

כתב בספר ארחות צדיקים, השער העשרים וששה (שער התשובה): ועתה יש לכתוב עניני הצער לפי כל עבירה ועבירה. **הבא על הגויה, יתענה וילקה, ולא יאכל בשר ולא ישתה יין לכל הפחות ארבעים יום**, או יתענה שלושה ימים לילה ויום, שלוש שנים פעם לשנה. ואם אחר התשובה יחזור לסורו, יחמיר יותר עליו. בימות החמה ילך במקום נמלים הרבה וישב ביניהם ערום, ובימות החורף ישבור הקרח וישב במים עד החוטם. ואם עוד יחזור לסורו, יחמיר עליו יותר ויותר.

תשובה להמוציא שכבת זרע לבטלה רחמנא ליצלן

כתב בספר הקדוש ארחות צדיקים (שער כ"ו, שער התשובה): המוציא שכבת זרע לבטלה, יתענה ארבעים יום, ואפילו אינם רצופים, וישב במים בימות החורף כדי צליית ביצה

(ה) מנין לנו, מיעקב, שכאשר הסתלקה השכינה ממנו, חשב שבבניו היה פסול, שבגללם התחזק בעולם רוח הטומאה, וגרע אור מן הירח ופגם אותה. ואם תאמר מדוע, בגלל שזה מטמא המקדש, ומסתלקת השכינה מעל יעקב. כל שכן אותו שמטמא דרכו ומטמא עצמו, שהוא מחזק את רוח הטומאה, ומשום כך כאשר נטמא נקרא רע.

שכד תיקון פרשת וישב הברית

וגמיעתה כל הארבעים יום, ולא יאכל בשר ולא ישתה יין ודבר חם, לבד משבתות וימים טובים, וירחץ הראש מעט במים פעמים או שלוש כל אותם ארבעים יום.

תיקון לחיבק או נישק אשתו נדה

ואם חיבק או נישק אשתו נדה, יתענה ארבעים יום. **הבא על אשתו נדה, יתענה ארבעים יום רצופים, וילקה בכל יום, ולא יאכל בשר ולא ישתה יין ולא מאכל חם, לבד משבתות וימים טובים, ולא ירחץ כל אותם הימים, ויתודה בכל יום. המנשק שאר נשים או מתבקן, יתענה שני וחמישי, ויתרחק מפתח ביתה. רבע בהמה חיה או עוף, יתענה ולא ירחץ ארבעים יום. ולא יסתכל בבהמה חיה ועוף בשעה שנזקקין זה לזה.**

סדר הוידוי

וכיצד יתוודה? יאמר: **אנא השם, חטאתי עויתי פשעתי לפניך, ועשיתי כך וכך, והרי נחמתי ובושתי במעשי, ולעולם איני חוזר לדבר זה! וזהו עיקרו של הוידוי. וכל המרבה להתוודות ומאריך בענין זה - הרי זה משובח! גם זה עיקר הוידוי: "אבל אנתנו חטאנו".** וטוב מאד לפרט החטא שלו בתוך הוידוי, כגון אם אכל נבילות וטריפות או שאר דבר איסור, כשיאמר "אשמתי", יאמר "אכלתי דבר איסור". ואם חטא בזנות, כשיאמר "בגדתי", יאמר "בעלתי בעילת זנות", ויפרש בה אם בעל גויה או נדה. ואם גנב, כשיאמר "גזלתי", אז יאמר "מפלוני ומפלוני גנבתי וגזלתי". **ואם הוציא שכבת זרע לבטלה, כשיגיע ל"העויתי", אז יאמר "הוצאתי שכבת זרע לבטלה".** ואם זנה עם עריות, כשיגיע ל"זדתי", יאמר "זניתי". ואם חילל שבתות, כשיגיע ל"חמסתני", אז יאמר "חיללתי שבתות". ואם חמד, יאמר "חמדתי". וכן לכל אלפא

תיקון פרשת וישב הברית שכה

ביתא, לכל אות ואות שבוידוי, יאמר מעין אותה עבירה שעשה.

ויאמר בבכי (ישעיה נ"ה ז'): "יעזוב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו וישוב אל ה' וירחמהו ואל אלקינו כי ירבה לסלוח", ואז יועיל לו וכו'.

סדר התשובה

כללו של דבר: ישוב אדם מכל המידות הרעות. (והשב מ) המידות הרעות צריך חיזוק גדול מאד, כי כבר האדם מורגל בהן וקשה לו לפרוש מהן, ועל זה נאמר (ישעיה נה ז): "יעזוב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו". **ואל יחשוב בעל תשובה שהוא מרוחק ממעלת הצדיקים מפני החטאים והעוונות שעשה - אין הדבר כן, אלא אהוב ונחמד הוא לפני הבורא, יתברך, כאילו לא חטא מעולם.** ולא עוד, אלא ששכרו הרבה, שהרי טעם טעם החטא ופרש ממנו וכבש יצרו. אמרו חכמים (ברכות לד ב): מקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד בו, כלומר: מעלתם גדולה ממעלתם של אלו שלא חטאו מעולם, מפני שהם כובשים את יצרם יותר מהם.

כל הנביאים כולם ציוו על התשובה (ברכות דף ל"ד עמוד ב'), ואין ישראל נגאלים אלא בתשובה (עיין יומא פו ב, סנהדרין דף צ"ז עמוד ב'). וכבר הבטיחה תורה, שסוף ישראל לעשות תשובה בסוף גלותם ומיד הם נגאלים, שנאמר (דברים ל א ג): "והיה כי יבאו עליך כל הדברים האלה הברכה והקללה אשר נתתי לפניך והשבות אל לבבך - ושבת עד ה' אלקיך - ושב ה' אלקיך את שבותך ורחמך ושב וקבצך מכל העמים". גדולה תשובה שמקרבת את האדם לשכינה, שנאמר (הושע יד ב): "שובה ישראל עד ה' אלקיך" (עיין יומא פו א), ונאמר (עמוס ד ו): "ולא

שבתם עדי נאם ה"י, ונאמר (ירמיה ד א): "אם תשוב ישראל נאום ה' אלי תשוב", כלומר אם תחזור בתשובה בי תדבק.

שלא להיות רשע חס ושלום לפני הקב"ה אפילו שעה אחת

כתב בספר הקדוש מנורת המאור (פרק שלישי, אות כ"א) וזה לשון קדשו: לפי שלא יבוא האדם להרהורים רעים ולא יוציא זרעו לבטלה אלא לדבר מצוה ולקיום המין, אמרו במסכת נדה, ראש פרק כל היד (יג, א): תניא, רבי אליעזר אומר: כל האוחז באמה ומשתין כאלו מביא מבול לעולם. אמרו לו לרבי אליעזר: והלא ניצוצות ניתזין על רגליו, ונראה ככרות שפכה ונמצא מוציא לעז על בניו שהם ממזרים. אמר להם: מוטב שיוציא לעז על בניו שהם ממזרים ואל יעשה עצמו רשע שעה אחת לפני המקום. ואמרינן עלה: כל כך למה? לפי שמוציא שכבת זרע לבטלה. דאמר רבי יוחנן כל המוציא שכבת זרע לבטלה חייב מיתה, שנאמר: 'וירע בעיני ה' אשר עשה וימת גם אתו' (בראשית לח, ז). רבי יצחק דבי רבי אמי אמר: כאלו שופך דמים, שנאמר 'הנחמים באלים תחת כל עץ רענן שחטי הילדים בנחלים' (ישעיה נז, ח), אל תקרי 'שחטי' אלא 'סוחטי'. רב אשי אמר: כאלו עובד עבודה זרה. כתיב הכא: 'תחת כל עץ רענן, וכתיב התם: 'על ההרים הרמים ועל הגבעות ותחת כל עץ רענן' (דברים יב, ב).

להזהר בקדושת נגיעת הברית קודש

שמואל ורב יהודה הוו יתבי איגרא דבי כנישתא דשף וייתיב בנהרדעא. אמר ליה רב יהודה לשמואל: צריך אני להשתין מים. אמר: אחוז באמה והשתן בחוץ. והיכי עביד הכי? והתניא, רבי אליעזר אומר: כל האוחז וכו'? אמר אביי: עשאוה כבולשת, דתנן בולשת שנכנסה לעיר (פירוש: שיירה שמחפשת בעיר), בשעת שלום, חביות פתוחות אסורות, סתומות מותרות. בשעת מלחמה, אלו ואלו מותרות, מפני שאין לחם

פנאי לנסך. אלמא כיון דבעיתי לא אתו לנסוכי, הכא נמי כיון דבעיתי לא אתי להרהורי. והכא מאי ביעתותא איכא? אי בעית אימא ביעתותא דליליא ודאיגרא, ואי בעית אימא ביעתותא דרביה, ואי בעית אימא ביעתותא דשכינה, ואי בעית אימא שאני רב יהודה, דאיכא אימתא דמאריה עליה, דקרי שמואל עליה דרב יהודה: אין זה ילוד אשה. ואי בעית אימא: נשוי הוה, דאמר רב נחמן: אם היה נשוי מותר.

ואי בעית אימא: כי הא אורי ליה, דתאני אבא בריה דרב מנימין ברבי חייא: אבל מסייע בביצים מלמטה. ואי בעית אימא: כי הא אורי ליה, דאמר רבי יוחנן: גבול יש לה מעטרה ולמעלה (לצד גופו), אסור, מעטרה ולמטה (לצד הארץ), מותר.

העון הגדול של המקשה עצמו לדעת שהוא בנדוי

אמר רב יהודה: המקשה עצמו לדעת יהא בנדוי. ולימא אסור? משום דקא מגרי יצר הרע אנפשיה. אמר רבי אמי: נקרא משומד, שכן דרכו של יצר הרע, היום אומר לו עשה כך ולמחר אומר לו לך עבוד עבודה זרה והולך ועובד.

איכא דאמרי, אמר רבי אמי: כל המביא עצמו לידי הרהור, אין מכניסים אותו במחיצתו של הקדוש ברוך הוא. כתיב הכא: 'וירע בעיני ה'' (בראשית לח, ט), וכתוב התם: 'כי לא אל חפץ רשע אתה' וגו' (תהלים ה, ה). אמר רבי אלעזר: מאי דכתיב: 'ידיכם דמים מלאו' (ישעיה א, טו)? אלו המנאפים ביד. תנא דבי רבי ישמעאל: 'לא תנאף', לא תהא נואף בין ביד בין ברגל.

ואמרינן התם: אמר רבי שמעון בן לקיש: ארבעה דברים הקדוש ברוך הוא שונאן, אף אני איני אוהבן: הנכנס לביתו פתאום ואין צריך לומר לבית חברו, והאוחז באמה ומשתין, והמשתין מים ערום לפני מטתו והמשמש

מטתו בפני כל חי. אמר ליה רב יהודה לשמואל: אפילו בפני עכברים? אמר ליה: שיננא, לא, אלא כגון של בית פלוני, שמשמשים מטותיהן בפני עבדיהם ושפחותיהם. מאי דרוש? ישובו לכם פה עם החמור' (בראשית כב, ה), עם הדומה לחמור. וגרסינן נמי במסכת כלה, פרק רבי יהודה, 'הנחמים באלים תחת כל עץ רענן' (ישעיה נז, ה), מכאן אמרו: **אין אדם רשאי לשלח יד באמה**. שלש ידות הן: יד לאמה, תקצץ. יד לעין, תקצץ. יד לחסודה (לחסורא), תקצץ, יד לאמה, תקצץ מפני שמחמתו ומוציא שכבת זרע לבטלה. יד לעין תקצץ, מפני שמסמא את העינים וכו'. ואמרינן עלה בגמרא: אמר שמואל: יד מחרשת, יד שופכת דמים, יד מגברת יצר הרע, יד מסמאה, יד מעלה פוליפוס. מאי פוליפוס? אביי אמר: ריח הפה, ורב אסי אמר: ריח החוטם. ואמרינן התם: 'הנחמים באלים' (ישעיה נז, ה), אלו המחממין את עצמן ומוציאין שכבת זרע לבטלה. למה הוא חשוב? לבהמה, מה בהמה אינה מקפדת [מפקדת] ועושה, אף הוא אינו מקפיד [מפקיד] ועושה. דבר אחר, מה בהמה עומדת לשחיטה ואין לה חלק לעולם הבא, אף הוא יורד לגיהנם ואין לו חלק לעולם הבא. תנא: אף הוא עובר משום בועל ונבעל. וכל כך למה, מפני שמעורר יצר הרע על עצמו.

העון של דור המבול

ואמרינן עלה: 'מי יודע רוח בני האדם' וגו' (קהלת ג, כא), **אלו נשמתן של צדיקים, שאין מחממין את עצמן להוציא שכבת זרע לבטלה**. ואמרינן עלה בגמרא: **דור המבול כולן מוציאין שכבת זרע לבטלה היו**. הוו בהו איצטגוניי אמרי: עלמא לא פחות משיתא אלפי שנין, לא נוליד ואנן נחיה לעלמא כוליה. אמר להם הקדוש ברוך הוא:

שמתם עצמכם עקר, הריני עוקר שמכם שלא תעלו בחשבון עולם. מנא הני מילי? דכתיב באונן: **ויהיה אם בא**

אל אשת אחיו ושחת ארצה' (בראשית לח, ט), שהיה מחמם עצמו ומוציא שכבת זרע לבטלה. וכתוב בדור המבול: 'כי השחית כל בשר' וגו' (שם ו, יב). על כן נדונו במדת רותחין, כדגרסינן: בפרק חלק (סנהדרין קת, ב): אמר רב חסדא: דור המבול ברותחין קלקלו וברותחין נדונו וכי, עד כאן.

הוא מוצאת והיא שלחה אל חמיה לאמר לאיש אשר אלה לו אנכי הרה ותאמר הכר נא **למי** החותמת והפתילים והמטה האלה (בראשית פרק לח פסוק כה)

למי החותמת אותיות **מילה**. רמזה לו שיבין שהאלקים אינה לידו ביאה של מצוה זו ואין כאן שום פגם ברית והא ראייה שיצא מביאה זו מטה עוז¹ מלכות בית דוד.

ו) איתא באגדת בראשית (פרק כז): לדוד מזמור נאום ה' לאדוני שב לימיני (תהלים קי א). זה שאמר הכתוב, והיה בכל הארץ נאום ה' פי שנים בה יכרתו יגעו (זכרי' יג ח). אמר ר' ברכי' אמר הקדוש ברוך הוא הפה שאומר שהן שנים יכרתו יגעו. והשלישית יותר בה (שם שם זכריה י"ג ג). אלו ישראל, שנאמר והיה ישראל שלישיה וגו' (ישעי' יט כד), והרשעים הבבליים אומרים שיש לו בן, שנאמר ורוח ורוח די רביעאה דמה לבר אלהין (דניאל ג כה). אמר הקדוש ברוך הוא רשעים שמא כתיב בו דמה לבר אלהא אלו ה' כתיב כן היה לכם פתחון פה, לא כתיב אלא דמה לבר אלהין, אלו המלאכים שנקראו בני אלהים, אם לא מהן ה' אומר חוץ מזו ומזו, מי שאמר הדבר הזה לא מכס היה, נבוכדנצר לא מכס היה בבלי היה, כשלקה לא אמר את האמת, שנאמר בריך אלההון וגו' (שם שם דניאל ג' כח), חס ושלום לא אמר די שלח בריה אלא די שלח מלאכיה וגו' (שם שם דניאל ג'). הוי פי שנים בה יכרתו יגעו.

דבר אחר שב לימיני מטה עוון ישלח ה' מציון. איזה המטה מזה שנטלה תמר מיהודה, שנאמר חותמך ופתילך ומטך (בראשית לח יח), כיון שעיברה הימנו, ויהי כמשלש חדשים וגו'. היא מוצאת וגו' (שם שם בראשית ל"ח כד וכה), נתן לה דימוס ולא נשרפה, אמר לו הקדוש ברוך הוא ואתה הודיתה ופדית שלשה מן השרפה, תמר

אתה הצלת תמר ושני בניה מן האור,
 חייך שאני מציל בזכותך ג' מבניך מן האור;
 מאן נינהו? חנניה מישאל ועזריה

איתא במסכת סוטה (דף י עמוד ב), אמר רב זוטרא בר טוביה
 אמר רב, ואמרי לה אמר רב חנא בר ביזנא אמר רבי
 שמעון חסידא, ואמרי לה אמר רבי יוחנן משום ר' שמעון בן
 יוחי: נוח לו לאדם שיפיל עצמו לתוך כבשן האש ואל ילבין פני
 חבריו ברבים. מנלן? מתמר. (בראשית לח) הכר נא, אמר רבי
 חמא ברבי חנינא: בהכר בישר לאביו, בהכר בישרוהו; בהכר
 בישר, (בראשית לו) הכר נא הכתנת בנך היא, בהכר בישרוהו,
 הכר נא למי. נא, אין נא אלא לשון בקשה, אמרה ליה: בבקשה
 ממך, הכר פני בוראך ואל תעלים עיניך ממני. (בראשית לח) ויכר
 יהודה ויאמר צדקה ממני, היינו דאמר רב חנין בר ביזנא אמר
 רבי שמעון חסידא: יוסף שקדש שם שמים בסתר, זכה
 והוסיפו לו אות אחת משמו של הקדוש ברוך הוא, דכתיב:
 (תהלים פא) עדות ביהוסף שמו, יהודה שקדש שם שמים
 בפרהסיא, זכה ונקרא כולו על שמו של הקדוש ברוך הוא. כיון
 שהודה ואמר צדקה ממני, יצתה בת קול ואמרה: אתה הצלת
 תמר ושני בניה מן האור, חייך שאני מציל בזכותך ג' מבניך
 מן האור; מאן נינהו? חנניה מישאל ועזריה.

ושני בניה, חייך אף אני מציל שלשה מן בני בניך מן השרפה,
 חנניה מישאל ועזריה, שנאמר באדין נפקין שדרך מישר ועבד נגו
 מן גוא נורא (דניאל ג כו), באותה שעה נטל יהודה שלשה כתרים,
 חותמך זה זרובבל, שנאמר ביום ההוא נאום ה' צ-באות אקחך
 זרובבל וגוי' ושמתוך כחותם (חגי ב כג). ופתילך זה בית המקדש,
 דכתיב ופתיל פשתים בידו וקנה המדה (יחזקאל מ ג). ומטך זה משיח
 העומד מבני בניו, שנאמר מטח עוזך ישלח ה' מציון.

האיסור של נשג"ז [נדה שפחה גויה זונה]

כתיב במלאכי (פרק ב' פסוק י'), הלא אב אחד לכלנו, הלא א-ל אחד בראנו, מדוע נבגד איש באחיו לחלל ברית אבותינו. ושם בפסוק י"א, נאמר, בגדה יהודה ותועבה נעשתה בישראל ובירושלים כי חלל יהודה קודש ה' אשר אהב ובעל בת אל נכר. ושם בפסוק י"ב, נאמר, יכרת ה' לאיש אשר יעשנה ער ועונה מאהלי יעקב ומגיש מנחה לה' צבא-ות.

איתא ברש"י מלאכי (פרק ב' פסוק יא): כי חלל יהודה, את עצמו שהיה קדש לה' ראשית תבואתו (ירמ"י ב'). ובעל בת אל נכר, שנשאו נשים נכריות בבבל ואפילו הכהנים כמו שמפורש בספר (עזרא ט) ורבותינו אמרו מלאכי זה עזרא:

וברד"ק מלאכי (פרק א' פסוק א), פירש, משא דבר ה' אל ישראל ביד מלאכי, חגי זכריה ומלאכי הם שנבאו בבית שני ובחגי וזכריה נכתב זמן נבואתם ובמלאכי לא נכתב ואפשר שהיה האחרון שבהם וכן יראה כי לא נזכר בדבריו בנין הבית כמו שנזכר בחגי וזכריה כמו שכתוב והתנביאו חגי וזכריה בר עדוא נביאיא ואמר יושבי יהודאי בנין ומצלחין בנבואת חגי נביאה וזכריה בר עדוא ורז"ל אמרו מלאכי זה עזרא ולא מצאנו בשום מקום שקראו נביא אלא עזרא הסופר ופי' אל ישראל להוכיחם על מעשיהם כי הדור העולה מבבל היו רובם מתזיקים במעשים שאינם טובים שהיו נושאים נשים נכריות כמו שהוכיחם עזרא בזה וכן מלאכי הוכיחם בזה כמו שאמר ובעל בת אל נכר וכן בחלול שבתות לא היו נזהרים ובדברים אחרים כמו שכתוב בספר עזרא.

וברד"ק מלאכי (פרק ב' פסוק יא) בגדה, ובירושלם, כלומר אפי' בירושלם שהוא מקום בית המקדש עשו התועבה

שלב תיקון פרשת וישב הברית

הזאת. **קדש ה' אשר אהב**, דבוק האיש והאשה הוא קדש ה', דכתיב ודבק באשתו, וצוה לישראל שיהיו קדושים, והקדוש הוא שלא ישלחו עצמם אל כל אשה כמו שעושים הגויים.

ונסוף העריות אמר קדושים תהיו, וישראל גם כן נקראו קדש, כמו שאמר קדש ישראל לה', והנה הם מחללים אותו הקדש, שהיא בת ישראל, ונושאים נכריות עליהן, זהו בעל בת אל נכר, כלומר, בת שעובדת עכו"ם, הפך מה שאמר אל אחד בראנו, ורז"ל פירשו, כי כל הבא על העכו"ם כאלו נתחתן לעכו"ם, דכתיב ובעל בת אל נכר, וכי בת יש לו לאל נכר אלא זה הבא על העכו"ם.

איתא במסכת מגילה (דף טו עמוד א), אמר רב נחמן, מסתברא כמאן דאמר מלאכי זה עזרא, דכתיב בנבואות מלאכי: (מלאכי ב') בגדה יהודה ותועבה נעשתה בישראל ובירושלם, כי חלל יהודה קדש ה' אשר אהב ובעל בת אל נכר, ומאן אפריש נשים נכריות, עזרא, דכתיב (עזרא י'), ויען שכניה בן יחיאל מבני עילם, ויאמר לעזרא אנחנו מעלנו באלקינו ונשב נשים נכריות.

ובמסכת סנהדרין (דף פב עמוד א): אקריהו לרב כהנא בחלמיה: (מלאכי ב') בגדה יהודה ותועבה נעשתה בישראל ובירושלם כי חלל יהודה קדש ה' אשר אהב ובעל בת אל נכר. אתא אמר ליה: הכי אקריין. אדכריה רב לגמריה: בגדה יהודה, זו עבודה זרה, וכן הוא אומר (ירמיהו ג') [כן] בגדנתם בי בית ישראל נאם ה'. ותועבה נעשתה בישראל ובירושלם, זה משכב זכור, וכן הוא אומר (ויקרא י"ח) ואת זכר לא תשכב משכבי אשה תועבה היא, כי חלל יהודה קדש ה', זו זונה.

וכן הוא אומר (דברים כ"ג) לא (יהיה קדש) (מסורת השי"ס: תהיה קדשה מבנות ישראל) ובעל בת אל נכר, זה הבא על הנכרית, וכתיב בתריה, (מלאכי ב') יכרת ה' לאיש אשר יעשנה ער וענה (מאלה)

(מסורת הש"ס: מאהלי) יעקב ומגיש מנחה לה' צ-באות. אם תלמיד חכם הוא, לא יהיה לו ער בחכמים, ועונה בתלמידים. אם כהן הוא, לא יהיה לו בן מגיש מנחה לה' צ-באות. אמר רבי חייא בר אבויה, כל הבא על הנכרית כאילו מתחתן בעבודה זרה, דכתיב ובעל בת אל נכר וכי בת יש לו לאל נכר? אלא, זה הבא על הנכרית.

איתא בילקוט שמעוני (מלאכי רמז תקפט): אמר רבי יהודה זה ע"א וכן הוא אומר כן בגדתם בי בית ישראל נאם ה'. ותועבה נעשתה בישראל זה משכב זכור, וכן הוא אומר ואת זכר לא תשכב משכבי אשה תועבה היא, כי חלל יהודה קדש ה' אשר אהב זו זונה, וכן הוא אומר לא יהיה קדש בבני ישראל, ובעל בת אל נכר זה הבא על הכותית, וכתיב בתריה יכרת ה' לאיש אשר יעשנה ער ועונה אם תלמיד חכם הוא, לא יהיה לו ער בחכמים, ועונה בתלמידים. ואם כהן הוא לא יהיה לו בן מגיש מנחה לה' צבאות.

אמר ר' חייא בר אבויה כל הבא על הכותית כאלו נתחתן בע"א שנאמר ובעל בת אל נכר. דבר אחר בגדה יהודה כפרת יהודה שקרת יהודה, כי חלל יהודה נעשה חולין יהודה ובעל בת אל נכר.

ויד דפנחס

איתא בזוהר חלק ג' (פרשת אחרי מות דף נז עמוד ב): וי"ד דפנחס^א לא אתיהיב ביה לחברא אתוון, אלא בשעתא זיקני

(ז) פירוש הזוהר: וי"ד של פינחס לא ניתן בו לחבר אורניות, אלא בשעה שקינא לקדוש ברוך הוא, ובא לישר העקמימות שראה שזה האות ברית קודש הכניס זמרי ברשות אחרת, ובמה שהתעקם בראשונה נתקן כאן. בנכרית התעקם בראשונה שנתוב בהקריבם אש זרה, כאן בנכרית נתקן, כמו שכתוב ובעל בת אל נכר. מה שם אש זרה, אף כאן גם אשה זרה. מה נראה כאן, אלא

לקודשא בריך הוא, ואתא לישראל עקימא דחמא דהאי את ברית קדישא עייל זמרי ברשותא אחרא, ובמה דאתעקם בקדמיתא אתתקן הכא. בנוכראה אתעקם בקדמיתא דכתיב בהקריבם אש זרה הכא בנוכראה אתתקן, כמה דכתיב (מלאכי ב) ובעל בת אל נכר, ומה להלן אשה זרה, אף כאן נמי אשה זרה. מאי אתחזי הכא אלא בקדמיתא רחיקא קריבו, וכתיב בהקריבם אש זרה, אוף הכא זמרי הוה קריב רחיקא, שמא דמלכא הוה קריב גבי רחיקא מיד (במדבר כה) וירא פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן ויקם מתוך העדה. הכא אתקין עקימא דקדמיתא. כדין אתיהיב יו"ד בשמיה לחברא אתוון כחודא, ואתבשר בשלום, דכתיב (שם) לכן אמור הנני נותן לו את ברייתי שלום, בריתי ממש, (נח סו ב).

מאי שלום^ה הכא, אלא בההוא כתרא חבו בקדמיתא, בההוא כתרא אתערו קטטותא בקדמיתא, והשתא דאתתקן כתיב הנני נותן לו את בריתי שלום. בריתי ממש תהא עמיה בשלום, ובגין כך אתיהיב יו"ד זעירא בשמיה, דהא מאתוון זעיראן היא לאתחזאה דהא אתתקן מה דאתעקם בקדמיתא והא אשלימת עמיה.

בראשונה רחוקה קרבו, שכתוב בהקריבם אש זרה, גם כאן זמרי היה מקרב רחוקה, שם המלך היה מקרב אצל רחוקה. מיד וירא פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן ויקם מתוך העדה. כאן תקן העקמימות שמקודם. אז ניתנה יו"ד בשמו לחבר האותיות ביחד, והתבשר בשלום, שכתוב לכן אמר הנני נתן לו את ברייתו שלום (בריתי ממש).

(ח) מה שלום כאן, אלא באותו כתר חטאו בראשונה, באותו כתר עוררו קטטה בראשונה, ועכשיו שנתקן כתוב הנני נתן לו את בריתי שלום. בריתי ממש תהיה עמו בשלום, ומשום כך ניוונה יו"ד קטנה בשמו, שהרי מאותיות קטנות היא, להראות שזהו נתקן מה שהתעקם בראשונה, והרי השלימה עמו.

ביאור הכתוב אותי עזבו מקור מים חיים לחצוב להם בארות נשורים איתא בזוהר חלק ג' (פרשת ואתחנן דף רסו עמוד א): אמר רבי אבא, מאי דכתיב (ירמ' ב') אותי עזבו מקור מים חיים לחצוב להם בארות וגומר. אותי עזבו, דא הוא מאן דמשקר באת רשימא קדישא. ובמה משקר ביה דעייל ליה ברשותא

ט) פירוש הזוהר: אמר רבי אבא, מה שכתוב אתי עזבו מקור מים חיים לחצב להם בארות וגומר. אתי עזבו, זה הוא מי שמושקר באות הרושם הקדוש. ובמה משקר בו, שמכניס אותו ברישות אחרת, כמו שאתה אומר ובעל בת אל נכר, שנקראים בארת נשורים, שהרי עמים עובדי עבודה זרה נקראים בארת נשורים.

י) איתא באליהו זוטא (פרשה ג), אילמלי ברית שכרת הקב"ה עם דוד נהרג יואש באותה שעה, ובטלה מלכות בית דוד. ומה שכן של אילו, הנושא אשה לשם זנות והנושא אשה לשם ממון והנושא אשה לשם גדולה, צא ושאל אותו ענין, שני בני אדם, שניהם משבט אחד, שניהם משכונה אחת, שניהם ממשפחה אחת, אחד עני ואחד עשיר, והיה לו לעשיר שישא ויתן את (העם) [הענין], ולא עשה כן, שנאמר הלא אב אחד לכולנו הלא א-ל אחד בראנו מדוע נבגד איש באחיו לחלל ברית אבותינו (מלאכי ב' י'), ואומר בגדה יהודה ותועבה נעשתה בישראל ובירושלים כי חלל יהודה וגו' (שם מלאכי ב' י"א), לפיכך לא נשתייר מהן כלום, לפי שהניח אותו הזרע שבחנו הקב"ה מתוך שבעים לשונות, והלך ונדבק במי שאינו ראוי לו, שנאמר יכרת ה' לאיש אשר יעשנה ער ועונה מאהלי יעקב ומגיש מנחה לה' צ-באות (שם מלאכי ב' ב'), ולא יהיה לו ער בחכמים, ולא יהיה [לו] עונה בתלמידים. לא ער בחכמים, לא מי ששואל הלכה כענין בבית המדרש, ולא עונה בתלמידים, ולא מי שמשיב כהלכה בתלמידים, ולא כהן שנמגיש מנחה לה' צבאות. ומנין לנושא אשה לשם שמים שהוויין לו בנינים שמושיעין את ישראל בעת צרתם, צא למד [מעמרם שנשא אשה לשם שמים, ויצאו ממנו משה ואהרן ומרים, שרבו תורה ומצות בישראל, וצא ולמד] מבוועו בן שלמון בן נחשון בן עמינדב שנשא אשה לשם שמים, סוף יצא ממנו דוד ושלמה בנו, שהרבו תורה ומצות בישראל, עליהן ועל כיוצא בהן ועל הדומין להן ועל העושה כמעשהיהן

שלו תיקון פרשת וישב הברית

אחרא, כמה דאת אמר (מלאכי ב), ובעל בת אל נכר, דאקרי (ירמיה ב) בורות נשברים, דהא עמין עובדי עבודה זרה אקרו בורות נשברים.

וישראל אקרי^ר באר מקור מים חיים, דא רשותא קדישא, מהימנותא קדישא, ואקרי באר מבועי דמין, צלילן נפקין ונזלין מנת, כמה דאת אמר (שיר ד) ונוזלים מן לבנון, (משלי ה) ונוזלים מתוך בארך, וכתוב (שיר ד) מעין גנים באר מים חיים, סטרא אחרא אקרי בורות נשברים, אשר לא יכלו המים (ס"א מחו אלא החווא וכו').

איתא בשאלתות דרב אחאי גאון (פרשת בלק שאילתא קולד): שאילתא דאסי' להון לדבית ישראל למינסב גויה דכתיב לא תתחתן בם ומאן דבעיל גויה מאן דמסר נפשיה לאיפרועי פורענותא למרי עלמא קטיל ליה בשעת מעשה כזתנן הבעל ארמית קנאין פוגעין בו דהכי אשכחן בפינחס דקטליה לזמרי בשעת מעשה דכתיב ויבא אחר איש ישראל אל הקבה וידקור את שניהם בעי מיניה רב כהנא מרב לא פגעו בו קנאין בשעת מעשה דיניה במאי אנשייה רב לגמריה אקריוהו לרב כהנא בחילמיה בגדה יהודה ותועבה נעשתה בישראל ובירושלם אתא אייל לרב הכי אקריון בחלמי אדכריה רב

עליהן הכתוב אומר, כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עשה עומדים לפני נאם ה' כן יעמוד זרעכם ושמוכם (ישעיה פרק ס"ז פסוק כ"ב).

יא) וכל ישראל נקראים באר מקור מים חיים, זו רשות קדושה, אמונה קדושה, ונקראת באר מעיינות שמים צלולים יוצאים ונוזלים ממנה, כמו שאתה אומר ונוזלים מן לבנון, ונוזלים מתוך בארך, וכתוב מעיין גנים באר מים חיים. סטרא אחרא [הוצד האחר] נקרא בארת נשברים אשר לא יכלו המים.

לגמריה בגדה יהודה זו ע"ז וכן הוא אומר כלכם בגדתם ב"י ותועבה נעשתה בישראל זה משכב זכור וכן הוא אומר ואת זכר לא תשכב משכבי אשה תועבי היא כי חלל יהודה קדש ה' אשר אהב זו זונה וכן הוא אומר לא תהיה קדשה מבנות ישראל ובעל בת אל נכר זו גויה וכתוב בתריה יכרת ה' לאיש אשר יעשנה ער ועונה אם ישראל הוא לא יהיה לו ער בחכמי ולא עונה בתלמידים ואם כהן הוא לא יהיה לו בן מגיש מנחה לה' צ-באות אלמא דיניה בידי שמים אמר רבי חייה בר אבא כל הבא על הגויה כאלו נתחתן לע"ז שנאמר ובעל בת אל נכר וכי יש לו בת לאל נכר אלא זה הבא על הגויה כי אתא רב דימי

(ב) ובשאלות ותשובות זכרון יהודה (סימן צו ד"ה כתב הר"י) וזה לשונו: כתב הרב דוד כהן (על ג' דברים שמו עומד בדף זה ונ"ג א' ואולי הוא ר' דוד הכהן חברו של הרא"ש וחתום עמו בס"ס פ"ו וע"י שו"ת רא"ש נלל ט"ו ס"ז ז' וכלל ד' ס"י י' ובס' קורא הדורות כ"ד ב') שכל מי שבא על הפנויה אם היא נדה חייב כרת אם אינה נדה ובא עליה עובר על גזירת חכמים שאסרו להתייחד עם הפנויה וכן הוא אומר נואף אשה חסר לב משחית נפשו הוא יעשנה.

ואם בא על עבודת אלילים או ישמעאלית, או אחת משאר אומות, הרי זה מטמא עצמו, ומחלל בריתו של הקדוש ברוך הוא, שנאמר, כי חלל יהודה קדש השם אשר אהב ובעל בת אל נכר, וענשו גדול מאד, ויורד לגיהנם, ואינו עולה אם אינו הוזר בתשובה, כי אין לך דבר שעומד בפני התשובה שנאמר ושב ורפא לו.

ובשאלות ותשובות פסקי עוזיאל (בשאלות הזמן סימן סה ד"ה קצור הלכות): קצור הלכות בדין נשואי תערובת: א. אסור לאיש מישראל לישא אשה נכרית אפילו בדרך זנות ובאקראי, כי בעשותו זאת הרי הוא מפר בריתו עם ה' אלקי ישראל מאבד זרעו של אבויהם אבינו וכוונתו בעם ישראל, ועליו נאמר בנביא בגדה יהודה ותועבה נעשתה בישראל ובירושלים, כי חלל יהודה קדש ה' ובעל בת אל נכר, יכרת ה' לאיש אשר יעשנה ער ועונה באהלי יעקב, ומגיש מנחה לה' צ-באות.

אמר בית דינו של חשמונאי גזרו דהבא על הגויה חייב עליה משום נדה שפחה אשת איש.

כי אתא רבין אמר, **חייב עליה משום נשג"ז נדה שפחה גויה זונה**, ואילו היכא דאיטעין אגויה ואיגיירא לה אסיר ליה למינסבה דתנן הנטען על השפחה ונשתחררה על הנכרית ונתגיירה הרי זה לא יכנוס ואם כנס אין מוציאין מידו והנטען לאשת איש והוציאוו מתחת ידו אף על פי שכנס יוציא אמר רב ובעדים אבל אקלא לא, דכיון דאיבעיל לא אסרינן לה דאמר מר קלא דבתר נשואין לא חיישינן ליה והא נמי לא אסרינן לה דאם כן אתה מוציא לעז על בניו של ראשון ואי איכא דבר מכוער בשני עדים וקלא דלא פסיק מפקינן לה בין מבעל בין מבעל דתניא רוכל היוצא ואשה חוגרת בסינר אמר ר' הואיל ומכוער הדבר תצא רוק למעלה מן הכילה אמר רבי הואיל ומכוער הדבר תצא מנעלים הפוכים תחת המטה אמר רבי הואיל ומכוער הדבר תצא מנעלים הפוכים נחזי דמאן נינהו אלא מקום מנעלים הפוכים ואמרינן הילכתי כוותיה דרב ואמרינן הלכתא כרבי קשיין אהדדי לא קשיא הא בקלא דפסיק והא בקלא דלא פסיק קלא דלא פסיק ואיכא עדים בדבר מכוער כרבי קלא דפסיק כרב וקלא דלא פסיק.

עד כמה אמר אביי אמרה לי אם דאומי מתא יומא ופלגא ותנן המביא גט ממדינת הים ואמר בפני נכתב ובפני נחתם לא ישא את אשתו מת הרגתיו הרגנוהו לא ישא את אשתו רבי יהודה אומר הרגתיו לא ישא את אשתו הרגנוהו תינשא אשתו דאיכא למימר האי דאסהיד משום דקא בעי למינסבה הוא הני מילי היכא דלא בעיין שני עדים אבל היכא דבעיין שני עדים לא חיישינן, דתניא עדים החתומים על שדה מקח ועל גט אשה לא חששו חכמים בדבר זה. איני והא תנן חכם שאסר את האשה בנדר על בעלה הרי זה לא ישאנה הכא

תיקון פרשת וישב הברית שלט

נמי ביחיד מומחי דחד מהימן למיסר ולמישרא ואתו למי הא
דאסרה משום דבעא לאינסובה הוא.

בספר החינוך (מצוה תכז ד"ה מדיני המצוה): מדיני המצוה מה
שאמרו זכרונם לברכה [סנהדרין פ"א ע"ב], הבועל ארמית
בפרהסיא. כלומר לעיני עשרה ישראל או יותר, קנאין פוגעין
בו, וראיה לדבר מעשה פנחס וזמרי. ומכל מקום אין הקנאי
רשאי לפגוע בו אלא בשעת מעשה הזימה, וכמעשה שהיה,
שנאמר [במדבר כ"ה, ח'] ואת האשה אל קבתה, אבל אם פירש
אין הורגין אותה, אבל מביאין אותה לבית דין ומלקין אותה
מכיון שעשה המעשה בפרהסיא. לא פגעו בו קנאין ולא
הלקוהו בית דין, ידענו מדברי קבלה שהוא בכרת, דכתיב
[מלאכי ב', י"א], ובעל בת אל נכר יכרת ה' לאיש אשר יעשנה.

בספר שערי תשובה לרבינו יונה (שער ג ד"ה קלב ומלבד): ומלבד
אלה, כי חלל הרשע הנזכר את קדש ה' אשר אהב
ובעל בת אל נכר, וכל בן נכר אשר יוליד יהיה לו לפח ולמוקש
ולמזכיר העון, ישא האב בעון הבן, ובה' בגד, כי בנים זרים
ילד.

איתא בשולחן ערוך אבן העזר (סימן טז סעיף ב): הבא על
העובדת כוכבים, אם לא פגעו בו קנאים ולא הלקוהו
בית דין, הרי עונשו מפורש בדברי קבלה שהוא בכרת, שנאמר:
כי חלל יהודה קדש ה' אשר אהב ובעל בת אל נכר (מלאכי ב', י"א)
יכרת ה' לאיש אשר יעשנה ולא יהיה לו ער ועונה (מלאכי ב', י"ב)
אם ישראל הוא לא יהיה לו ער בחכמים ולא עונה בתלמידים.

הגה: ועון זה יש בו הפסד שאין בכל העריות, שבנו הבא מן השפחה ומן הכותית אינו בנו, משא"כ בשאר
עריות (טור בשם הרמב"ם). הבא על העובדת כוכבים בפרהסיא, שדינו שקנאים פוגעים בו, כמו שיתבאר
בחושן המשפט סימן תכ"ה, הוא בכלל עריות ודינו ליהרג ולא יעבור (ב"י בשם א"ח בשם הרמב"ם), נמו
בשאר עריות, כמו שנתבאר ביורה דעה סימן קנ"ז.

הקדוש ברוך הוא מתנהג בכל דבר מדה כנגד מדה

איתא בבראשית רבה (פרשה פה): אמר רבי חונא הוא מוצאת, היא והוא צריכין לצאת, והיא שלחה אל חמיה לאמר וגוי, בקש לכפור אמרה ליה הכר נא את בוראך שלך ושל בוראך הן, הכר נא למי החותמת, אמר רבי יוחנן אמר לו הקדוש ברוך הוא ליהודה אתה אמרת לאביך הכר נא חייד שתמר אומרת לך הכר נא.

בניו של זה היו מערים זרעם לאשפות, ועוברים על גזירתו של הקדוש ברוך הוא

איתא במדרש שכל טוב (בראשית פרק לח), היא. אמר היא. אמר ר' חונא הוא כתיב, שהוא והיא צריכין לצאת לדון. היא מוצאת. אמר רבי יודן מלמד שנתעלמו הערבונות ממנה ובקשה מלפני הקדוש ברוך הוא והמציאו לה, ודומה לדבר או מצא אבדה (ויקרא ה כב), מוצת כתיב מוצאת קרינן כשהיא באה לישרף, ודומה לדבר ויצת אש בציון (איכה ד לו). והיא שלחה אל חמיה. כלומר דחמי לה, וכן אתה דורש בנעמי חמותה, דחמי עמה למידר, לאמר. לומר לדיינים שאינה חייבת מיתה. אמרה מימי לא גמר אדם אחר ביאתו בי, ואם תאמרו שנכנסתי לחופה עם בניו, הרי לבני נח בעולת בעל יש, נכנסה לחופה ולא נבעלה אין להם, ובניו של זה היו מערים זרעם לאשפות, ועוברים על גזירתו של הקדוש ברוך הוא, אלא, לאיש אשר אלה לו אנכי הרה. עד כאן דברי שליחות. מכאן ואילך באתה ודברה בעצמה. ותאמר הכר נא. בקש לכפור, אמרה לו בבקשה הכר נא את בוראך, ודע והגד למי החותמת והפתילים והמטה האלה.

ויעזב כל אשר לו ביד יוסף ולא ידע אתו מאומה כי אם הלחם אשר הוא אוכל **ויהי יוסף יפה תואר ויפה מראה.**

ויהי אחר הדברים האלה ותשא אשת אדוניו את עיניה אל יוסף

ותאמר שכבה עמי

(וישב פרק ל"ט פסוקים ו"ז-ז)

ע"ן רש"י שם, כיון שראה את עצמו מושל התחיל אוכל ושותה ומסלסל בשערו אמר הקדוש-ברוך-הוא וכו' והרי אני מגרה בך את הדוב.

הבעל גאווה שוה לעונש המוציא זרע לבטלה

מצ"נו בגמרא שבכמה דברים עונש הבעל גאווה שוה לעונש המוציא זרע לבטלה. המתגאה נקרא תועבה תועבת ה' כל גבה לב, ופגם הברית נקרא גם כן תועבה (בפרשת אחרי מ"ח כ"ז) כי את כל התועבות האלה וגוי ועבודה זרה גם כן נקרא תועבה (דברים ז') ולא תביא תועבה אל ביתך וגוי והרי כאלו עובד עבודה זרה, וכן כתיב ורם לבבך ושכחת את ה' אלקיך, וראוי לגדעו כאשרה, ואין עפרו ננער לתחיית המתים, והרי הוא ככופר בעיקר.

הבעל גאווה נופל לגיהנם ונגעים באים עליו ונכרת מעולמו שלא בזמנו ואין תפלתו נשמעת ובאים עליו יסורים ופגעים רעים וכל מיני צרעת

וע"ן בראשית חכמה (שער הקדושה פרק ל"ז) כי הוא שורש לכמה עבירות אם בין אדם למקום אם בין אדם לחבירו. והמתייחר^ר נופל לגיהנם ונגעים באים עליו ונכרת מעולמו שלא בזמנו ושכינה מייללת^ת עליו ואין תפלתו נשמעת ובאים

(יג) איתא במסכת תענית, מי שיש בידו גסות הרוח בידוע שנכשל בעבירה מכבר, או שעתיד להכשל בעבירה והיינו פגומת הברית, שזו סתם עבירה בכל מקום (טהור רעיונים). עוד איתא

עליו יסורים ונגעים ופגעים רעים וכל מיני צרעת. (ראשית חכמה פרק ג' שער הענוה).

היצר הרע אומר דין דידי

כתיב (תהלים נ"ג) כלו סג יחדיו נאלחו אין עושה טוב אין גם אחד. **ס"ג** הוא **גס** רוח, אין עושה טוב, גימטריי ר"ת **יסוד** וס"ת נ"ז? הוא גימטריי "**א-ל הויה**", והקליפה נקרא כהן און, ומזמור קל"א מתחיל ה' לא גבה לבי, כי קל"א מספר סמאל הממונה על הגאווה, וכתיב כי תועבת ה' כל גבה לב, ואיתא בגמרא כל המתגאה כאלו בא על כל העריות לפי שובל יום מתגבר היצר הרע על האדם, ואלמלא הקדוש ברוך הוא עוזרו אינו יכול לו, אבל זה המתגאה אמר הקדוש ברוך הוא אין אני והוא יכולים לדור כאחד, ואין ה' בעזרו, כי מתועב הוא בעיני ה', ועל כן הוא נמסר ביד יצרו.

ובזה אפשר לפרש הפסוק (פרשת צו) "הוא העולה על מוקוזה" כל המתגאה נידון באש, כי **עולה** ראשי-תיבות ואחרי עיני לבי הלך. **כי משום שהוא מתגאה סוף בא לידי כך להיות נכשל בעריות**, כדאיתא בגמרא, **אם רואה היצר הרע שתוא מסלסל בשערו ומתקן בבגדו אומר היצר הרע דין דידי, ולפיכך על מוקדה נידון באש של גיהנם.**

(משכיל אל דל)

בגמרא כל המתגאה כאלו בא על אשת איש ועל כל העריות. וכתיב (תהלים ל"ו) אל תבואני רגל גאווה ויד רשעים אל תנדני, כי הגאווה עיקר הגרם להוציא זרע לבטלה.

(ד) איתא באגדה שאליהו הנביא אמר לר' יהושע בן לוי דאדם שיש לו גאווה הוא סר"ח העודף מנבילה מוסרחת ואנו כן התורה צריכה להיות במקום נקי וטהור וקיימא לן דבמבואות המטונפות אסור להרהר בדברי תורה ולכן מי שיש לו גאווה שהוא מוסרח ביותר מהנבילה חכמתו מסתלקת ממנו וכו', (חומת אנו).

הנואף נכנס, על מנת לחטוא, ולהרוג אם יתפש

איתא בילקוט שמעוני (משלי רמז תתקלח), שש הנה שנה ה' ושבע תועבת נפשו עינים רמות¹⁰ לשון שקר. אמר רבי אליעזר ברי יוסי הגלילי אלו שבעה דברים בסוטה הם אמורין, עינים רמות שהיא סוטה אחר בעלה ותולה עיניה באחר, שנאמר ומשקרות עינים, לשון שקר שהיא נואפת ואומרת לבעלה ממך אני מעוברת, וידים שופכות דם נקי, **שהנואף הך הוא נכנס, על מנת לחטוא ולהרוג אם יתפש**, לב חורש מחשבות און שאינם חורשים בכל שעה אלא במחשבות און, רגלים ממהרות לרוץ לרעה שהן ממהרות לעשות תאותן, יפיח כזבים עד שקר שאם יתפסו הם נשבעים ואומרים לא, אלא מסיח הייתי עמה, ומשלח מדנים בין אחים שכל ישראל אחים הם, והנואף אשת חברו בעלה שומע ושונאו ואינו יכול לראותו, אמר רבי יוחנן וכלם לקו בצרעת, עד כאן לשונו.

מופת מובהק שהגאון קשה מכל החטאים כי בכל החטאים כתיב השוכן אתם בתוך טומאותם מה שאין כן בוגסי הרוח דרשו בגמרא פרק קמא דסוטה אין אני והוא יכולין לדור במקום אחד בעולם שנאמר גבה עינים ורחב לבב אותו לא אוכל - אתו לא אוכל, (תהלים פרק קא פסוק ה').

(צפנת פענח)

הקדוש ברוך הוא נותן ברכות לעולם בזכות שומרי הברית

וזה לשון הזוהר הקדוש פרשת וישב (חלק א' דף קפ"ט עמוד ב'): **וכד את קיימא¹¹ קדישא אתנטיר בעלמא כדקא יאות,**

(טו) כתיב, (תהלים פרק יח פסוק כ"ח). כי אתה עם עני תרשיע ועינים רמות תשפיל עינים רמות לשון שקר, וכתיב, (משלי פרק ו פסוק יז), וידים שפכות דם נקי.

(טז) פירוש הזוהר: וכאשר אות ברית הקודש נשמר בעולם ביאות, אז הקדוש ברוך הוא נותן ברכות למעלה להריק בעולם

שמד תיקון פרשת וישב. הברית

כדין קב"ה יהיב ברכאן לעילא לארקא בעלמא, כמה דאת אמר (תהלים סח ז) גשם נדבות תניף אלהי"ם נחלתך ונלאה אתה כוננתה. גשם נדבות, דא גשם דרעותא, כד אתרעי קב"ה בכנסת ישראל, ובעי לארקא לה ברכאן, כדין נחלתך ונלאה אתה כוננתה.

נחלתך ¹² אינון ישראל, דאינון אחסנתיה דקב"ה, כמה דאת אמר (דברים לב ט) יעקב חבל נחלתו, ונלאה דא כנסת ישראל, דאיהי נלאה בארעא אחרא, דאיהי צחיא למשתי, וכדין איהי נלאה, וכד ההוא גשם דרעותא אתיהיב, כדין אתה כוננתה, ועל דא שמיא וארעא וכל חיליהון, כלהו קיימא על קיומא דא, דכתיב (ירמיה לג כה) אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי, ובגין כך בעי לאזדהרא בדא והא אוקמוה, ובגין כך כתיב ויהי יוסף יפה תאר ויפה מראה, ובתריה כתיב ותשא אשת אדוניו ¹³ את עיניה אל יוסף.

כמו שאתה אומר גשם נדבות תניף אלקים נחלתך ונלאה אתה כוננתה. גשם נדבות, זה גשם רצון, כאשר רוצה הקדוש ברוך הוא בכנסת ישראל ורוצה להריק לה ברכות או נחלתך ונלאה אתה כוננתה.

(יז) נחלתך, הם ישראל שהם נחלתו של הקדוש ברוך הוא כמו שאתה אומר יעקב חבל נחלתו. ונלאה, זו כנסת ישראל שהיא נלאה בארץ אחרת, שהיא צמאה לשתות ואז היא נלאה. וכאשר אות גשם של רצון ניתן, אז אתה כוננתה. ועל כן שמים וארץ וכל צבאם כולם עומדים על ברית זו שכתוב אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי. ומפני כך צריך להזהר בזה, והרי העמידוהו. ומפני כך כתוב ויהי יוסף יפה תואר ויפה מראה, ואחריו כתוב ותשא אשת אדוניו את עיניה אל יוסף.

(יח) ראה זוהר חלק ב' (פרשת בשלח דף מד עמוד א'), על הפסוק, ותאמר אל אישה הנה נא ידעתי כי איש אלקים קדוש הוא, וראה לעיל בפרשת תולדות (פרק כ"ז פסוק ט"ז). על הפסוק ואת עוררות

איננו גדול בבית הזה ממני ולא חשך ממני מאומה כי אם אותך באשר את אשתו ואיך אעשה הרעה הגדולה הזאת והטאתי לאלקים (וישב פרק ל"ט פסוק ט')

טעם שהמוציא זרע לבטלה נקרא רע והקדוש ברוך הוא כועס עליו

כי נודע כי טיפת הזרע הוא סוד כ"ז אותיות התורה כמו שכתוב בכוונת תיקון חצות, ואם כן המוציא שכבת זרע לבטלה פוגם בכ"ז אותיות התורה, וכל אות כלולה מעשר, הרי "פעמים כ"ז גימטריא ר"ע ולכן לא יגורך רע.

(מקדש מלך אמור צ')

טעם למה לא נזכר בתורה בפירוש איסור של עון זה מוציא זרע לבטלה אף על פי שהוא עון גדול מאוד, ונרמז רק באיזה מקום ברמז.

הענין הוא, כי לפי שהוא יותר חמור הוא יותר נעלם, כי כשהאדם מוציא זרע בנוקביי הנה יש שם כלי הקולטות את הזרע אותו שהוא בחיי הוד שביסוד הנוקבא ואינו נקרא רע אף על פי שלא תתעבר מביאה זו. אבל כשיוצא לבטלה אין לו מקום שיניח בו והוא יותר רע, וזה שאמר כי גמול ידיו שאותו רע שהוא בחינת הנוקבא דקליפה רוצה לעשות רע הנה גמול ידיו ממש שהיה ראוי לעשותו בבחינת כלי שהם הידים העליונים הוציאה לחוץ ונאבד הכלי, וזהו כי גמול ידיו יעשה לו, לכן לא נזכר עון זה בתורה שהוא נעלם מאוד.

(ליקוטי תורה מאריז"ל ישעי')

גדי העזים הלבשה על ידיו ועל חלקת צואריו, סופי
תיבות מילה, וכתוב בתריה וירח את ריח בגדיו.

שמו תיקון פרשת וישב תברית

ותתפשהו בבגדו לאמר שכבה עמי ויעזב בגדו בידה וינס ויצא החוצה
(וישב פרק ל"ט פסוק י"ב)

עיינ רשיי נראתה לו דיוקנו של אביו.
יהי כשמעו כי הרימתי קולי ואקרא ויעזב בגדו אצלי
וינס ויצא החוצה

(וישב פרק לט פסוק טו)

על ידי וינס ויצא החוצה - היס ראה וינס

איתא במדרש רבה (פרשת וישב פרשה פז), ותתפשהו בבגדו וגוי,
[וינס ויצא החוצה] קפץ בזכות אבות, כמה דאת אמר
ויוצא אתו החוצה (בראשית טו ה). שמעון איש קיטרון אומר
בזכות עצמותיו של יוסף נקרע היס, **היס ראה וינס** (תהלים קיד
ג), **בזכות וינס ויצא החוצה**.

איתא במדרש רבה (פרשת וישב פרשה יד), ויתנהו אל בית הטוהר
לפיכך ונתון אותו על כל ארץ מצרים, הוא לא נתן
עיניו בה ולא במצריות בעת שמלך, כמה דתימא (בראשית מט) בן
פורת יוסף בן פורת עלי עין, שעילם עינו מאשת פוטיפר ומן
המצריות.

בנות צעדה עלי שור, ולפיכך עלי שור. אמר רבי ראובן מהו
עלי שור, אמר הקדוש ברוך הוא עלי לשלם שכר אותה
העין, כיצד שנו רבותינו שהיו אוכלים במקדש קדשים קלים
תוך החומה לפנים מחומת ירושלים, אבל בשילו שהיה חלק
יוסף אוכלין אותן בכל הרואה, הוי עלי שור, כמה דתימא (איוב
א) לא תשורני עין רואי.

אמר רבי עזריה אמר לו הקדוש ברוך הוא ליוסף אתה
שמרת מצות לא תנאף שהיא שביעית בדברות, ולא
נאפת באשת פוטיפר, וגם שמרת מצות לא תגנוב שהיא
שמינית בדברות שלא גנבת ממונו של פוטיפר, ולא גנבת מקור

ימא, אמר ליה, בשעתא דעבדית אנא עלמא מניתי לך על ימא, ותנאי אית לי על ימא, די יבזע מימוי מקמי בני. השתא מטא עידנא דיעברון בני בגו ימא, לבתר מה כתיב וישב הים לפנות בקר לאיתנו. מאי לאיתנו, לתנאו דהוה ליה בקודשא בריך הוא כד ברא עלמא.

והווי ישראל² שראן על ימא, והווי ישראל חמאן גלגלי ימא סלקין ונתתין, זקפו עיניהו וחמו לפרעה ולאוכלוסין דילה, דחילו וצעקו, והא אתמר. (תהלים קי"ד) הים ראה, מה חמא ימא. ארונא דיוסף קא חמא וערק מקמה, מאי טעמא, בגין דכתיב (בראשית ט"ל) וינס ויצא החוצה, ועל דא הים ראה וינס. וכתיב ויסר את אפן מרכבתיו וגומר. אנוסה מפני ישראל, מאי טעמא, בגין דחמו ארעא דמצרים כאלו אתוקד בנורא, כדין אמרו אנוסה מפני ישראל.

(וזהר חלק ב' פרשת בשלה דף מ"ט עמוד א',
ועיין וזהר חלק ב' פרשת פקודי דף ר"ל עמוד ב')

אשר יבקע מימיו מלפני בני. עכשיו מגיע הזמן שיעברו בני בתוך הים, אחר כך מה כתוב, וישב הים לפנות בוקר לאיתנו. מהו לאיתנו, לתנאו שהיה לו עם הקדוש ברוך הוא כאשר ברא העולם.

כ) והיו ישראל חונים על הים, והיו ישראל רואים גלי הים עולים ויורדים, זקפו עיניהם וראו את פרעה ואת האוכלוסים שלו, יראו וצעקו, והרי נאמר. הים ראה, מה ראה הים. ארונו של יוסף ראה וברח מלפניו, מה הטעם, מפני שכתוב וינס ויצא החוצה, ועל כן הים ראה וינס. וכתוב ויסר את אפן מרכבותיו וגומר. אנוסה מפני ישראל, מה הטעם, מפני שראו ארץ מצרים כאילו נשרפת באש, אז אמרו אנוסה מפני ישראל.

שומר הברית מקושר בשכינה הקדושה

והא לשון הזוהר פרשת פנחס (חלק ד' דף ר"יג עמוד ב') רבי חייא פתח ^{כא} (תהלים פא) "עדות ביהוסף שמו וגו'". הא אוקמוה דאוליף שבעין פתקין ולשון הקדש יתיר. הדא הוא דכתיב (תהלים פא) "שפת לא ידעתי אשמעי". אבל מאי עדות. תא חזי בשעתא דאתתיה דפוטיפר הות אחידא ביי לההיא מלה הוה יוסף עביד גרמיה כמאן דלא ידע לישנא דילה, וכן בכל יומא עד ההיא שעתא בתרייתא דכתיב (בראשית לט) "**ותתפשהו בבגדו**" מאי ותתפשהו אלא בגין דעביד גרמיה כמאן דלא ידע לישנא. ורוח הקדש צווח לקבליה לשמרך מאשה זרה מנכריה (משלי ז) אמריה החליקה. מאי קא משמע לך, אלא **כל מאן דנטיר גרמיה מהאי אתקשר בה בשכינתא ואחיד בהווא עדות ומאי הוא ה' דאתוסף ביה**, דכתיב עדות ביהוסף שמו און הכא י' איתוסף בפנחס על דקני בהאי.

(כא) פירוש הזוהר: רבי חייא פתח עדות ביהוסף שמו. הרי העמידוהו שלמד שבעים פתקים, ולשון הקודש יותר. זה הוא שכתוב שפת לא ידעתי אשמע. אבל מהי עדות. בוא ראה, בטעה אשת פוטיפר היתה אוחות בו לאותו דבר, היה יוסף עושה עצמו כמי שלא יודע הלשון שלה, וכן בכל יום, עד אותה שעה אחרונה שכתוב ותתפשהו בבגדו, מהו ותתפשהו, אלא מפני שעשה עצמו כמי שלא יודע הלשון. ורוח הקודש צווחת כנגדו לשמרך מאשה זרה מנכריה אמריה החליטה. מה משמיע לנו. אלא כל מי ששימר עצמו מזה, נקשר בה בשכינה, ואוחז באותה עדות. ומה היא, ה' שנוספה בו, שכתוב עדות ביהוסף שמו. גם כאן י' נוספה בפניחס על שקנא בזה.

בעזרת השם יתברך

פרשת מקץ

וירכב אותו במרכבת המשונה אשר לו ויקראו לפניו **אברך**
ונתון אתו על כל ארץ מצרים (מקץ פרק מ"א פסוק מ"ג)

אבא למלכא. (ראה זוהר בראשית דף צ"ג, קצ"ז), וזה שכתוב
(בראשית מ"ה), שמני אלקים לאדון לכל מצרים רדה אלי
אל תעמוד, סופי תיבות מילה, שבזכות שמירת הברית ששמר
על כן נעשה אדון ומושל במצרים, (ועיין תיקוני זוהר תיקון מ"ט, ועיין
זוהר חלק א' פרשת מקץ דף קצ"ו עמוד א' ועמוד ב').

ויקרא פרעה שם יוסף צפנת פענח ויתן לו את אסנת בת
פוטי פרע כהן און לאשה ויצא יוסף על ארץ מצרים
(מקץ פרק מ"א פסוק מ"ה)

ותרגומו דמטמרן גליין ליה.

סוד ה' ליראיו

איתא בזוהר: וביום השמיני^א ימול בשר ערלתו. פקודא דא
למגזר לתמניא יומין גזירו דקיימא קדישא, רזא
עלאה, דכתיב (תהלים כ"ה) סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם.
למאן, לאנון יראיו אנון דחלי חטאה, דהא רזא דקיימא
קדישא לא אתחזי לגלאה בר להו. ורזא דקיימא קדישא הא
אוקמוה ואתמר בכמה דוכתיין.
ורזא דא לתמניא יומין^ב, איהו חיובא על עלמא לכל עמא

(א) וביום השמיני ימול בשר ערלתו. מצוה זו למול לשמונה
ימים מילה של ברית קודש, סוד עליון, שכתוב **סוד ה' ליראיו**
ובריתו להודיעם. למי, לאלו יראיו הם יראי חטא, שהרי **סוד ברית**
קודש לא ראוי לגלות זולת להם. וסוד הברית קודש הרי
העמידוהו ונאמר בכמה מקומות.

(ב) וסוד זה לשמונה ימים, הוא חיוב לעולם לכל העם הקדוש,
שכתוב וביום השמיני ימול בשר ערלתו. יום השמיני זה הוא אות
ברית קודש, והוא שמיני לכל דרגות. ומילת אותה ברית להעביר
אותה ערלה מפני ברית.

קדישא, דכתיב וביום השמיני ימול בשר ערלתו. יום השמיני דא הוא את קימא קדישא, ואיהו תמינאה לכל דרגין. וגזירו דההוא קימא לאעברא ההוא ערלה מקמי ברית.

**בשעת הברית הקב"ה כונס כל פמליה של מעלה
- סוד שמכינים הערלה בעפר**

דהא בההוא זמנא² דמתכנשי עמא קדישא לאעברא ההוא ערלה מקמי ברית, קודשא בריך הוא כניש כל פמליא דילה, ואתגלי ודאי, לאעברא לההוא ערלה לעילא מקמי ברית קימא קדישא, דהא כל עובדין דישראל עבדין לתתא מותערי עובדא לעילא, ובההוא זמנא אתדחיא ההוא ערלה מכל עמא קדישא לעילא, ולההוא ערלה מתקני מאנא חדא בעפרא לאשדאה ההוא ערלה בגוה, ברזא דכתיב (ישעיה ס"ה) ונחש עפר לחמו, (בראשית ג') ועפר תאכל כל ימי חייד.

(זוהר חלק ג' פרשת תזריע דף מ"ג עמוד ב')

ותרעב כל ארץ מצרים ויצעק העם אל פרעה ללחם ויאמר פרעה לכל מצרים לכו אל יוסף אשר יאמר לכם תעשו

(מקץ פרק מ"א פסוק נ"ה)

צוה להם על המילה. (ועיין רש"י, עוללות אפרים)

ג) שהרי באותו זמן שמתקבצים העם הקדוש להעביר אותה ערלה מפני ברית, הקדוש ברוך הוא כונס כל פמליה שלו, ונגלה ודאי, להעביר את אותה ערלה למעלה מפני ברית הקיום הקדוש, שהרי כל מעשים שישראל עושים למטה מעוררים המעשה למעלה, ובאותו זמן נדחית אותה ערלה מכל העם הקדוש למעלה, ולאותה ערלה מכינים כלי אחד עם עפר לזרוק אותה ערלה בתוכו, בסוד שכתוב ונחש עפר לחמו, ועפר תאכל כל ימי חייד.

שנב תיקון פרשת מקץ הברית

ויוסף הוא השליט על הארץ הוא המשביר
לכל עם הארץ ויבאו אחי יוסף וישתחוו לו אפים ארצה
(מקץ פרק מ"ב פסוק ו')

כי מדת יסוד הוא המשפיע והשליט והמשביר. (ועיין זוהר חלק
א' פרשת מקץ דף קצ"ח עמוד א', ופרשת משפטים דף קי"ז עמוד ב').

**כאשר הקדוש ברוך הוא רוצה בו בנן אדם,
זוקף אותו על כל בני העולם ועושה אותו ראש הכל,
וכל שונאיו נכנעים תחתיו**

איתא בזוהר, ויוסף הוא השליט⁷ על הארץ וגומר. רבי ייסא
פתח ואמר (תהלים כ"ז) ועתה ירום ראשי על איבי
סביבותי ואזבחה באחלו זבחי תרועה אשירה ואזמרה לה'.
תא חזי, כד קדשא בריך הוא אתרעי ביה בבר נש, זקיף לה על
כל בני עלמא ועבד לה רישא דכלא, וכלהו שנאוי אונכפין
תחותוי.

דוד⁸ מלכא שנאו לה אחוי ודחו ליה מניהו, קודשא בריך
הוא ארים ליה על כל בני עלמא. אתא חמוי, ערק
מקמי. קודשא בריך הוא ארים ליה על כל מלכותיה, וכלהו
הוו כרעין וסגדין קמיה. ויוסף דחו לה אחוי, לבתר כלהו כרעו
וסגידו קמיה הדא הוא דכתיב ויבאו אחי יוסף וישתחוו לו
אפים ארצה. (זוהר חלק א' פרשת מקץ דף קצ"ח עמוד א')

(ד) ויוסף הוא השליט על הארץ וגומר. רבי ייסא פתח ואמר
ועתה ירום ראשי על איבי סביבותי ואזבחה באחלו זבחי תרועה
אשירה ואזמרה לה'. בוא ראה, כאשר הקדוש ברוך הוא רוצה בו
בנן אדם, זוקף אותו על כל בני העולם ועושה אותו ראש הכל,
וכל שונאיו נכנעים תחתיו.

(ה) דוד המלך שנאו אותו אחיו ודחו אותו מהם, הקדוש ברוך
הוא הרים אותו על כל בני העולם. בא חמוי, ברח מלפניו. הקדוש
ברוך הוא הרים אותו על כל מלכותו, וכולם היו כורעים
ומשתחוים לפניו. ויוסף דחו אותו אחיו, אחר כך כולם כרעו
והשתחוו לפניו זה הוא שכתוב ויבאו אחי יוסף וישתחוו לו אפים
ארצה.

אשתו, כמה דתימא (איוב כד) ועין נואף שמרה נשף לאמר לא תשורני עין וגו', יבא העת שאני פורעם לך, למחר כשיבאו הנשיאים להביא בחנוכת המזבח יהיו נשיאי שני בניך, אחד מקריב ביום שביעי, והשני ביום ח', ואין שבט אחר מפסיק בין שני בניך, כשם שאתה לא הפסקת בין לא תנאף ללא תגנוב, שכן כתיב ביום השביעי נשיא לבני אפרים וגו', ביום השמיני נשיא לבני מנשה וגו', לכך נאמר ועת ומשפט ידע לב חכם, קרבנו קערת כסף אחת וגו'.

איתא בילקוט שמעוני (תהילים רמז תתעג): כך משה בא ועמד על הים אמר לו בשם הקדוש ברוך הוא ולא קבל עליו, הראה לו המטה ולא קבל עליו, עד שנגלה הקדוש ברוך הוא בכבודו, כיון שנגלה התחיל הים לברוח, שנאמר הים ראה וינוס. א"ל משה כל היום הייתי אומר לך בשם הקדוש ברוך הוא ולא קבלת עליך, ועכשיו מה לך הים כי תנוס, א"ל לא מפניך משה אני בורח, ולא מפניך בן עמרם, אלא מלפני אדון חולי ארץ. רבי נהוראי אומר שם המפורש ראה חקוק על המטה ונקרע. רבי נחמיה אומר כביכול ידו של הקדוש ברוך הוא ראה ונקרע, שנאמר ראוך מים יחילו.

דבר אחר ראה הים את ישראל עושים מלחמה זה עם זה על קדושת שמו של הקדוש ברוך הוא, אמר מה אני עומד, מיד הים ראה וינוס. דבר אחר ראה ארונו של יוסף יורד לים, אמר הקדוש ברוך הוא ינוס מפני הנס, שנאמר ויעזוב בגזו בידה וינס ויצא החוצה.

איתא בזוהר, רבי יצחק^ט אמר, בשעתא דקריבו ישראל לימא, קרא קודשא בריך הוא לממנא רברבא דעל

(ט) פירוש הזוהר: רבי יצחק אמר, בשעה שקרבו ישראל לים, קרא הקדוש ברוך הוא לממונה השר שעל הים, אמר לו, בשעה שעשיתי אני העולם מיניתי אותך על הים, ותנאי יש לי על הינו.

איתא בזוהר, השמטות לחלק א (בראשית דף רנו עמוד א), **ויוסף הוא השליט על הארץ**, אבל בזמנא דאתי דאיהו באחרית הימים ביום שתיתאי דאיהו אלפא שתיתאה, כד ייתי משיחא דיומא דקודשא בריך הוא, אלף שנין, אף על גב דכנסת ישראל חולקא דידה יומא רביעאה אזלא ואתרמיזא ביומא שתיתאה למהוי סמיכא לבעלה דאקרי צדיק, יומא דשבתא לתקנא ליה פתורא, האי דכתיב (ירמיה ל"א) כי ברא ה' חדשה בארץ נקבה תסובב גבר, דא איהו בזמנא דמשיחא דאיהו ביומא שתיתאה, ובגין כך כתיב ויהי ערב ויהי בקר יום הששי.

מאי טעמא, אתוסף ה', מה דלא הוה כן בשאר יומי, אבל בכל אתרא ה' דא כנסת ישראל דאתייה לאזדוגא בבעלה יומא דשבתא כד ייתי לבעלה (ס"א לה בעלה) לאקמא לה מעפרא, ובגין כך כתיב (ישעיה כ"ז) ובאו האובדים בארץ אשור, דא צדיק וכנסת ישראל.

כלנו בני איש אחד נחנו כנים אנחנו לא היו עבדיך מרגלים

(מקץ פרק מ"ב פסוק י"א)

סוד הברית קודש

אנחנו מיבעיי ליי אמאי חסר אי.

איתא בזוהר: מה כתיב, כלנו¹ בני איש אחד נחנו. נחנו, אנחנו מבעי לה, אמאי חסר אי. **אלא בגין דרזא דברית לא אשתכח עמהון**, אסתלק מתמן אי. דהא אי דכורא איהו, ועל דא ב' איהי נוקבא, אי דכורא. ובגין דא אסתלק אי מתמן ואשתארו דאנון נוקבי לגבי שכינתא.

(ו) פירוש הזוהר: מזה כתוב, כלנו בני איש אחד נחנו. נחנו, אנחנו היה צריך לו, מדוע חסר אי, **אלא מפני שסוד הברית לא נמצא אתם**, הסתלק משם אי. שהרי אי זכר הוא, ועל כן ב' היא נקיבה, אי זכר. ומפני זה הסתלק אי משם, ונשארו הם נקבות לגבי השכינה.

ולבתר^א כן אמרו כנים אנחנו אתוסף א', אמרו ולא ידעי מה קאמרו, בגין דיוסף אשתכח תמן ואשלימו מלה ואמרו אנחנו, מנלן דכתיב ויאמרו שנים עשר עבדיך אחים אנחנו, ויוסף איהו בחושבנא. כד עאל בחושבנא אמרו אנחנו וכד לא עאל בחושבנא אמרו נחנו.

אמר רבי יוסי^ג, כל הני מלין דקאמרן הכא, קודשא בריך הוא אתרעי בהו, דהא שכינתא לא אעדי מהכא כדכתיב (מלאכי ג') אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי ה' ולחשבי שמו.

(וזהר חלק א' פרשת מקץ דף ר' עמוד א', ועמוד ב')

ויכר יוסף את אחיו והם לא הכירוהו (מקץ פרק מ"ב, פסוק ח')
חתימת זקן הוא חותם הקדוש ברוך הוא על שומר הברית כתיב (בראשית מ"ב, ח') ויכר יוסף את אחיו והם לא הכירוהו. פירש רש"י, לפי שהניחם בחתימת זקן והם לא הכירוהו וכו'. הנה ידוע שעל אות ברית קודש נחתם שם הוי"ה מבפנים ושם שד"י מבחוץ, וביחד גימטריא ש"ם. ועל זה רומז הפסוק **שימני כחותם על לבך** וגו' רומז על חותם הנ"ל.

וכן איתא בתיקוני זוהר (דף י"ח) שימני כחותם דא חותם דאות ברית קודש. ומי שיצאו רוב שנותיו ולא חטא בטוח הוא שלא יחטא, ואזי הקדוש ברוך הוא משים חותמו עליו, וזהו חותמו אמת. ועל זה רומז חתימת זקן, כי זקן רומז

(ז) פירוש הזוהר: ואחר כך אמרו כנים אנחנו נוסף א', אמרו ולא ידעו מה אומרים, מפני שיוסף נמצא שם והשלימו דבר ואמרו אנחנו, מנין לנו שכתוב ויאמרו שנים עשר עבדיך אחים אנחנו, ויוסף הוא בחשבון. כאשר נכנס בחשבון אמרו אנחנו וכאשר לא נכנס בחשבון אמרו נחנו.

(ח) פירוש הזוהר: אמר רבי יוסי, כל אלו הדברים שאנו כאן, הקדוש ברוך הוא רוצה בהם, שהרי השכינה לא סרה מכאן כמו שכתוב אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי ה' ולחושבי שמו.

להקדוש ברוך הוא כמו בשעת מתן תורה שנראה כזקן יושב בישיבה.

והנה שבטים שבטי י"ה דכתיב בהם שבטי י"ה עדות לישראל, שהעיד עליהם הקדוש ברוך הוא שאין בהם שום חטא, הם מכונים בשם חתימת זקן שהעיד עליהם הקדוש ברוך הוא ונתן עליהם חותמו. אך יוסף הצדיק שבא נסיון של אשת פוטיפר כשיצא מהם לא היה לו עדיין חתימת זקן כי עוד לא עמד בנסיון, ועל ידי זה השבטים נשהו מביטים בפני יוסף ולא ראו בו חתימת זקן (כי יוסף הסתיר את עצמו בצדקתו בפניהם שלא יכירו אותו כי הצדיקים יש להם כח זה להסתיר עצמם שלא יכירו בהם, כמו משה רבינו כשהיה רוצה היה מסתתר עצמו שלא יכירו בו מה הוא, וזהו הענין המסוה שהיה לו על פניו) על כן חשדו אותו שחלילה יש לו איזה פגם (וכן חשדו למשה בזה) ועל ידי זה דנו אותו ורצו להמיתו, אבל כשגמר הנסיון אז נחתם עליו חתימת זקן הרוחני.

(ברכת יוסף)

ויאמרו שאול שאל האיש לנו ולמולדתנו לאמר העוד אביכם חי היש לכם אח ונגד לו על פי הדברים האלה הידוע נדע

כי יאמר הורידו את אחיכם (מקץ פרק מ"ג פסוק ז')

סופי תיבות מילה, עיין רש"י כי על ידי שמירת הברית דמטמאין גליין ליה כנזכר לעיל. (זוהר בראשית)

ויאמר אלהם ישראל אביהם אם כן אפוא זאת עשו

קחו מזמרת הארץ בכליכם והורידו לאיש מנחה מעט צרי

ומעט דבש נכאת ולט בטנים ושקדים (מקץ פרק מ"ג פסוק י"א)

רצה לומר, קחו עמכם זכות שמירת הברית (כי זמרת לשון כריתה

מלשון לא תזמור), ובזכות זה שתזהרו בשמירת הברית

ושם שדי"י יהא רשום בכם שלא תפגמו אותו, אזי **וא-ל שדי-י** (שהוא שם של שמירת הברית) **יתן לכם רחמים וגו'.**

איתא בזוהר, פרשת מקץ (דף קצ"ז): כל מאן דנטר^ט ברית

קדישא, כאילו קים אוריתא קדישא כלא, דהא ברית

(ט) פירוש הזוהר: כל מי ששומר ברית קודש, כאילו קיים כל

התורה הקדושה, שהרי ברית שקול ככל התורה.

שקיל ככל אוריתא. עד כאן לשונו.

וא-ל שד"י יתן לכם רחמים (בראשית מ"ג פסוק י"ד)
הנזהר בשמירת היסוד שורה עליו שם שד"י

כתיב (בראשית מ"ג פסוק י"ד) **וא-ל שד"י יתן לכם רחמים**. ידוע שהנזתר בשמירת היסוד שם של שד"י שורה עליו וכל רחמים הוא ריבוי עם כדכתיב ונתן לך רחמים ורחמך והרבה. וכן א-ל שד"י פרה ורבה. וברכה הזאת מרומזת בשם **ישרא"ל** ראשי תיבות **א"ל שד"י ית"ן לכ"ם רחמי"ם**. ועוד אמרו חכמינו זכרונם לברכה מי שיש לו בנים נקרא חי, ומי שאין לו בנים נקרא מת, וידוע ששמירת היסוד תלויה בשמירת הלשון. וזהו החיים והמות ביד הלשון. (אבקת רוכל)

העצה שנתנו עז"א ועזא"ל ללבן

תדע כל הבטחות שהבטיח הקדוש ברוך הוא ליעקב בבית א-ל הכל נודע לסמא"ל כו' ותיכף וילך ארצה בני קדם וזאת העצה שנתנו לו עז"א ועזא"ל, אמרו לו, תדע שאפטרופוס של יעקב למד מאברהם זקינו תר"יג מצות כו' ונאסר להם לקחת שתי אחיות בחייהם כו' תלך ותשדל ללבן ליתן לו שתי בנותיו ובעבור זה ימאס בעיני המקום כו'.

(גלי רז"א)

תמר לשם שמים נתכוונה

תמר זינתה אבל נתכוונה לשם שמים, כדכתיב **"כי ראתה כי גדל שלה בנו"** ויצאו ממנה מלכים כדכתיב וכו' ויצאה

ממנה נביאים וכו'. (תוספות נויר, עין שם באריכות)

ואת גביעי **גביע** הכסף תשים בפי אמתחת הקמץ ואת כסף שגרו

ויעש כדבר יוסף אשר דבר (מקץ פרק מ"ד פסוק ב')

גביע בגימטריא מילה.

(ע"ן ליקוטי תורה מהארז"ל, ועיין מדרש שכל טוב בראשית פרק מ"ב)

בעזרת השם יתברך

סדר ויגש

כי עבדך ערב את הנער מעם אבי לאמר אם לא אביאנו אליך

וחטאתי לאבי כל הימים ועתה

ישב נא עבדך תחת הנער עבד לאדני והנער יעל אחיו

(ויגש פרק מ"ד פסוקים ל"ב-ל"ג)

רמ

סופי תיבות מילה.

(עיין רש"י בבי עולמות)

כל התוכחות שבפרשת בחוקותי הם על

שהפרו בריתם כמו דכתיב להפרכם את בריתי

איתא בזוהר (שמות י"א): כתיב חגור חרבך על ירך גבור (תהלים

פרק מ"ה פסוק ד') על ההוא רשימא קדישא^א לנטרא ליי

ואי נטיר ליי וכו' ומכאן והלאה כל המחלה אשר שמת

במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך, ומכלל לאו אתה

שומע הן, כי באם לא ישמור אותו אז כל המחלה וגוי אשים

עליך כי כל התוכחות שבפרשת בחוקותי הם על שהפרו

בריתם, כמו דכתיב, להפרכם את בריתי.

(עוללות אפרים)

ויאמר יוסף אל אחיו גשו נא אלי ויגשו

ויאמר אני יוסף אחיכם אשר מכרתם אתי מצרימה

(ויגש פרק מ"ה פסוק ד')

עיין רש"י הראה להם שהוא מהול. רצה לומר, שלא פגם

בריתו חס וחלילה.

איתא בזוהר, (חלק א' פרשת לך לך דף צ"ג ע"ב) פתח אידך^ב ואמר

כתיב (תהלים כ"ז) אם תחנה עלי מחנה וגומר. הכי

(א) ראה זוהר פרשת ויחי דף ר"מ עמוד ב'.

תאנא, בזאת אני בוטח, מהו בזאת. דא את קימא, דזמינא תדיר גבי בר נש ואתרמיזא לעלא ובגיני כך אתמר בזאת, כמה דכתיב זאת את הברית. זאת בריתי. וכלא בחד דרגא. ותאנא זה וזאת, בחד דרגא אנון ולא מתפרשן.

ואי תימא², אי הכי הא שאר בני עלמא הכי. אמאי דוד בלחודוי ולא אחרא. אלא בגין דאחידא בה ואתרמיזא בה, והיא כתרא דמלכותא.

השומר ברית - הקדוש ברוך הוא שומר אותו

איתא בזוהר הקדוש פרשת לך-לך (חלק א', דף צ"ג עמוד ב') קס¹ אחרא ואמר, (בראשית מה, ד) "ויאמר יוסף אל אחיו גשו נא אלי ויגשו ויאמר וגו'", וכי אמאי קרי להו והא קריבין הוו גביה, אלא בשעתא דאמר לון אני יוסף אחיכם תווחו, דחמו ליה במלכו עלאה, אמר יוסף מלכו דא בגין דא רווחנא ליה, גשו נא אלי ויגשו, דאחזי להו האי קיימא דמילה, אמר דא גרמת לי מלכו דא, בגין דנטרית לה.

(ב) פתח אחר ואמר כתוב אם תחנה עלי מחנה וגומר. כך שנה, בזאת אני בוטח, מהו בזאת, זאת את הברית, שמזומנת תדיר אצל בן אדם ונרמזת למעלה ומשום כך נאמר בזאת, כמו שכתוב זאת את הברית. זאת בריתי. והכל בדרגה אחת. ושנה זה וזאת, בדרגה אחת והם לא נבדלים.

(ג) ואם תאמר, אם כך הרי שאר בני עולם כך. מדוע דוד בלבדו ולא אחר. אלא בגלל שנאחזה בו ונרמזה בו, והיא כתר המלכות.

(ד) פירוש הזוהר: קם אחר ואמר ויאמר יוסף אל אחיו גשו נא אלי ויגשו ויאמר וגומר. וכי מדוע קרא להם, והרי קרובים היו אצלו. אלא בשעה שאמר להם אני יוסף אחיכם תמהו, שראו אותו במלכות עליונה, אמר יוסף מלכות זו, בגלל זו הרווחתי אותה. גשו נא אלי ויגשו שהראה להם זו ברית המילה, אמר זו גרמה לי מלכות זו, בגלל ששמרתי אותה.

על ידי שמירת הברית יצאו ממנו מלכים, והמלך המשיח
שנקרא בשם של הקדוש ברוך הוא

מכאן אוליפנא^ה, מאן דנטיר להאי את קיימא, מלכו
אתנטרת ליה, מנלן מבעז, דכתיב (רות ג יג) חי ה' שכבי
עד הבקר, דהוה מקטרג ליה יצריה, עד דאומי אומאה ונטיר
להאי ברית, בגין כך זכה דנפקו מניה מלכין שליטין על כל
שאר מלכין, ומלכא משיחא דאתקרי בשמא דקודשא בריך
הוא.

וכן איתא בתיקונים (תיקון ט"ו, דף ל' עמוד ב') **וכל מאן דנטיר^י**
אות ברית זכו למלכו כגוונא דיוסף, וישראל בגין דנטרין
ברית זכו למלכותא, ואתמר בהון כל ישראל בני מלכים ומשה
בגין דנטיר אות ברית אתמר ביה (דברים ל"ג) ויהי בישראל מלך.
זכאה איהו מאן דנטר ברית, עד כאן לשונו, (ועיין עוד זוהר חלק ד'
פרשת נשא דף קמ"ו עמוד א').

שמירת הברית - זה השער לה' צדיקים יבואו בו

איתא בתיקוני זוהר (תיקון כ"ב, דף ס"ה עמוד א'), ומאן גרים^י
לאנהרא לה ולאשתמודעא בה לקודשא בריך הוא,

(ה) פירוש הזוהר: מכאן למדנו, מי ששומר לזה את הברית,
מלכות נשמרת לו. מנין לנו מבעז שכתוב חי ה' שכבי עד הבוקר,
שהיה מקטרג לו יצרו, עד שנשבע שבועה ושמר את זו הברית.
בגלל כך זכה שיצאו ממנו מלכים שליטים על כל שאר מלכים,
והמלך המשיח שנקרא בשם של הקדוש ברוך הוא.

(ו) פירוש הזוהר: וכל מי ששומר את ברית זוכה למלכות, כמו
יוסף. וישראל מפני ששומרים ברית זכו למלכות ונאמר בהם כל
ישראל בני מלכים. ומשה מפני ששמר את ברית, נאמר בו ויהי
בישראל מלך. זכאי הוא מי ששומר ברית.

(ז) פירוש הזוהר: ומי גורם להאיר לה, ולהכיר בה את הקדוש
ברוך הוא. מי ששומר ברית. וסוד הדבר זה השער לה' צדיקים
יבואו בו. זה הוא שער הצדיקים, ויש להם רשות להכנס שם. וזה

מאן דנטיר ברית, ורזא דמלה (תהלים קיח, כ) "זה השער לה' צדיקים יבואו בו", דא איהי תרעא דצדיקיא, ואית לון רשו לאעלא תמן, ודא איהו מאן דאיהו צדיק, וביה יקו"ק, איהו זכי בשכינתא וירית לה, וסליק בה למלכא דאיהו עמודא דאמצעיתא, דאיהו מלך, ואיהי מלכות דיליה, ורזא דמלה ועמך כולם צדיקים לעולם ירשו ארץ, ודא איהי שכינתא דאתמר בה והארץ הדום רגלי, ושכינתא איהי ציורא דעלאין ותתאין.

והנה עיניכם רואות ועיני אחי בנימין כי פי המדבר אליכם

(ויגש פרק מ"ה פסוק י"ב)

בגימטריא הראה להם את המילה.

(בעל הטורים)

והנה עיניכם רואות ועיני אחי בנימין כי פי המדבר אליכם

(ויגש פרק מ"ה פסוק י"ב)

בלשון קודש. פי בגימטריא המילה.

(עומר התנופה)

איתא במדרש רבה פרשת בלק (פרשה כ"ו), במה שאמר אותו

רשע בלעם אל האתון כי התעללת בי (במדבר פרק כ"ב,

פסוק כ"ט), אף על פי שמדבר בלשון הקודש לשונו סרוח^ה לפי

דאיתא שם שבלעם בא על אתונו היה, ולשון הזה הוא לשון

הוא מי שהוא צדיק, ובו יקו"ק, הוא זוכה בשכינה ויורש אותה, ועולה בה למלך שהוא עמוד האמצע. שהוא מלך, והיא מלכות שלו. וסוד הדבר ועמך כולם צדיקים לעולם ירשו ארץ, וזו היא השכינה שנאמר בה והארץ הדום רגלי. והשכינה היא ציור של עליונים ותחתונים.

(ח) ראה ילקוט שמעוני פרשת בלק רמז תשס"ה.

זנות כמו ויתעללו בה (שופטים י"ט) ונקדים בדברי הזוהר^ט וזה לשונו:

לא ליפגם אינש פומי ולישניי כי אתר עילאה איקרי הכי וכו', (היינו שהם בקומה הקדושה יסוד ומלכות), ורצה לומר כי אינו מן הראוי לפגום שום אבר התחתון הרומז לעליון שלא להרים יד במלך מלכו של עולם חס וחלילה, וכאשר לשון זה מושך קדושתו מקודש עליון רחמנא לצלן ממחשבה עליונה כנודע אז נקרא לשון הקדושה. ואם כן מי שפוגם בריתו והנה ברית הלשון כנגד ברית המעור זה כנגד זה והפוגם בריתו בודאי פגם ברית הלשון שהם אגודים זה בזה, על כן לא יוכל לדבר בלשון הקודש צח ובהיר והגם שהוא מדבר בו לשונו סרוח כי הענף התחתון והשורש העליון שניהם סרוחים ורחוקים מן הקדושה. ועוד כי מי שפוגם בריתו לשונו סרוח רחמנא לצלן

ט) ראה זוהר פרשת נח דף ע"ה עמוד ב', ופרשת שמות דף י"ח עמוד ב'.

י) איתא במדרש רבה (פרשת במדבר פרשה י'): אל תרא יין כי יתאדם הזהירה רוח הקדש על היין שלא ישתכר אדם למה, כי יתאדם שאחריתו דם שעובר עבירה שיתחייב עליה מיתה. דבר אחר כי יתאדם כי יתאוה לדם נדה ולדם זבה (משלי כג) כי יתן בכוס עינו בכיס כתיב על ידי הכוס יתן עינו בכיס לשון נקיה דברה תורה לומר שיבא על הערוה, יתהלך במישרים, סוף אשתו אומרת לו כשושנה אדומה ראיתי ואינו פורש. אמר רבי אסי אם תלמיד חכם הוא סוף שמטמא את הטהור ומטהר את הטמא.

דבר אחר יתהלך במישרים סוף שהוא מתיר את העבירות ועושה אותן הפקר כמישור מסיח עם אשה בשוק מנבל פיו דברים רעים בשכרות ואינו מתבייש אחריתו כנחש ישך מה הנחש על ידי שהסית לחוה לשתות יין נתקללה האדמה בעבורו שנאמר (בראשית א) ארורה האדמה בעבורך כך נח ע"י יין נתקלל בנו שלישי של עולם שנאמר (שם, בראשית ט) וייקץ נח מיינו וגומר ארור כנען זה היה חם שהיה בנו שלישי והוא נקרא אבי כנען, וכן היו מאררים, מה צפעון זה מפריש בין מתים לחיים, כך מפריש היין את האדם

שניכר בלשונו שמדבר שפגם בריתו כמו בלעם שהיה ניכר בלשונו שפגם בריתו שדיבר בלשון מגונה בלשון זנות כי התעללת בי ועוד שאמר כרע שכב גם כן לשון זנות.

מעשה נורא

וכמו ששמעתי בשם הבעל שם טוב שאמר כל אדם שעובר עבירה הוא בעצמו מעיד בו שעבר עבירה כי מלשונו ניכר מה עבירה עשה. ומעשה שנסע הבעל שם טוב עם בעל

מדרכי חיים לדרכי המות, לפי שהיין גורם לו לעבודת כוכבים הדא הוא דכתיב (משלי כג) עיניך יראו זרות כמה דתימא (תהלים פא) לא יהיה בך אל זר.

דבר אחר שהוא בא על אשת איש, כמה דתימא (משלי ה) למה תשגה בני בזרה. דבר אחר שיעשה את המצות זרות כמה דתימא (תהלים קיט) גערת זדים ארורים השוגים וגומר, ואין זדים אלא הטועים בעבור היין כמה דתימא (משלי כא) זד יהיר לץ שמו עושה בעברת זדון, זה שכור שנקרא יהיר ולץ יהיר מנין, שנאמר (חבקוק ב) ואף כי היין בוגד גבר יהיר ולא ינוה לץ מנין, דכתיב (משלי ב) לץ היין הומה שכר כל שוגה בו לא יחכם ולבך ידבר תהפוכות שהוא הופך פניו מן הקדוש ברוך הוא ומן המצות כמה דתימא (דברים לב) כי דור תהפוכות וגומר, והיית כשוכב בלב ים זה נח ששכב בתיבה י"ב חדש בתוך מי המבול, ועל ששתה ונשתכר אירע בו פסול שנסתרס, וכשוכב בראש חבל זהו אדם הקדמוני שהוא היה ראש לכל בני אדם שעל ידי היין נקנסה עליו מיתה, וגרם להביא חבלי מות לעולם, הכוני בל חליתי, אוי לו לנואף שאינו לומד דעת ממה שעברו עליו, הוא ראה מה אירע לסוטה על ידי היין ולא למד דעת הלמוני בל ידעתי. ראה בתורה מה אירע לנואף על ידי היין ולא ידע להבין, אלא אמר מתי אקיץ אוסיף אבקשנו עוד, שכל זמן שיהיה לו פנאי להתעסק בזנות ירדוף אחריה. הא למדנו שהיין גורם לזנות, ולכך כתב הקדוש ברוך הוא בתורה פרשת נזיר אחר פרשת סוטה שלא יעשה אדם כמעשה נואף ונאפת ששתו יין ונתקלקלו, אלא הירא מן החטא, יזיר את עצמו מן היין, לכך נאמר איש או אשה כי יפליא וגומר, עד כאן לשונו.

עגלה אחד אמר הבעל שם טוב לאותו שנסע עמו תדע שאותו בעל עגלה בעל נדה, ותדקדק בלשונו מה שידבר ותראה שהוא בעצמו ידבר ויעיד על עצמו שבעל נדה ויהי כן, בבואם אל בית מוזג וצוה הבעל עגלה ליתן לו כוס יין שרף, והראה על כוס אחד שהיה עומד על השלחן שתתן לו אותו כוס יין שרף, ואמרה לו הפונדקית כי אותו כוס עוד לא נטבל, ואמר הבעל עגלה לא איכפת לי בלא טבילה, ועל כן כשהראה יוסף לאחיו שהוא מהול ושהוא שומר הברית ולא פגמו נתן להם סימן ואמר להם כי פי המדבר אליכם בלשון הקודש צח ובהיר ואין לשונו סרוח, והראה להם כי פיו דומה לפה העליון כמו שכתוב וכל העם רואים את הקולות ואחר אשר נשמר הפה שהוא שער הבית כל הבית כולו נשמר, (בניות ברמה).

כי סגולת לשון הקודש שלא יתקיים באדם שאינו משמר עצמו בקדושה, ופלא גדול הוא שבשבעים שנה של גלות בבל נשתכח לשון הקודש והיה העם חציים היו מדברים כשדית ואשדודית לפי שלא שמרו עצמם בקדושת הברית. ולזה נתן יוסף סימן על דרכו הטוב, שלשון קודש מורגל בפיו ושגור ולשונו צח. ועל כן בסנהדרין לא היו שומעים מפי המתורגמן רק מן העד בעצמו לפי שהיו מכירין בלשון שהיה מדבר אם לשונו צח ובהיר אז מדבר אמת, ואם לשונו סרוח היו מכירין שהוא מדבר שקר.

(תורת משה)

איתא בזוהר (חלק א' פרשת לך לך דף צ"ה עמוד א'), בכל המקום אשר אזכיר את שמי (שמות פרק כ' פסוק כ'), זו מילה, דכתיב **סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם** וגו' (תהלים כ"ה), ובגין כך⁸¹ זכאה חולקיי וכוי אבא אליך וברכתיך.

(זוהר חלק א' פרשת לך לך דף צ"ה עמוד א')

יא) ועיין זוהר חלק ג' רעיא מהימנא פרשת פנחס דף רל"ט עמוד א', ושם רעיא מהימנא פרשת עקב דף רע"א עמוד א'.

תיקון סדר ויגש הברית שנה

איתא בזוהר מאן דאיהו ברשימו דא אתחזי לאתברכא בשמא דא דכתיב (בראשית כ"ח) ואל-ל ש-די יברך אותך ההוא דברכאין נפקי מניה.

(זוהר פרשת לך לך דף צ"ה עמוד ב')

כל מאן דנטיר ליה אתחזי לאתברכא ואיתחזי איהו לברכאין סגיאין.

(זוהר פרשת ויחי דף רכ"ט עמוד א')

כל מאן דנטיר לההוא ברית איהו גרים לאתערא להאי ברית לאתריה ואתברכון עילאין ותתאין.

(זוהר חלק ב' פרשת וארא דף כ"ו ע"ב)

ומטעם זה צוה יוסף את המצרים שימולו את עצמם כדי שעל ידי ברית המילה יתקיימו הפירות והתבואה שלא ירקבו וישרה בהם ברכת ה'.

(באר מים חיים)

על ידי שלא טימא בריתו נעשה מרכבה לצדיק

נשמת יוסף היתה מיסוד, וכאשר זכה והשלים נשמתו במעשה ההוא **שלא טימא ברית קודש ונתגבר על יצרו נעשה מרכבה לצדיק**, ומשם זן את העולם בימי יעקב, וכן משם כלכל כל בית אביו כל ימי חייו כי הוא ממדה הנותנות מזון ופרנסה לעולם לישראל.

(ספר הפרדס)

מהרו ועלו אל אבי ואמרתם אליו כה אמר בנך יוסף שמני אלקים
לאדון לכל מצרים רדה אלי אל תעמד

(ויגש פרק מ"ה פסוק ט')

סופי תיבות מילה. ומובא במדרש שכל טוב (בראשית פרק מ"ה), רדה, לשון ענוה, כי השומר על הברית יש לו ענוה.

ויאמר ישראל רב עוד יוסף בני חי אלכה ואראנו במרם אמות
(ויגש פרק מ"ה פסוק כ"ח)

איתא בילקוט שמעוני (פרשת ויגש רמז קנב), ויאמר ישראל רב
עוד יוסף בני חי ורב כחו של יוסף בני שכמה צרות
הגיעוהו ועודנו עומד בצדקו [הרבה ממני שחטאתי], שאמרת
נסתרה דרכי מה', ובטוח אני שיש לי במה רב טובך אשר צפנת
וגומר.

עודך חי דאתקיימת ברזא דברית קדישא דאקרי חי

איתא בזוהר (חלק א' פרשת ויגש דף ריא עמוד ב), כדין אמר אמותה
הפעם וגו', **כי עודך חי דאתקיימת ברזא דברית**
קדישא דאקרי חי העולמים, ובגין כך כי עודך חי.

ויגידו לו לאמר עוד יוסף חי וכי הוא מושל בכל ארץ
מצרים ויפג לבו כי לא האמין להם
(ויגש פרק מ"ו פסוק כ"ו)

שלא פגם בריתו חס וחלילה, והא ראייה וכי הוא מושל בכל
ארץ מצרים. כנזכר לעיל.

ויאמר אנכי הא-ל אלקי אביך אל תירא
מרדה מצרימה כי לגוי גדול אשימך שם
(ויגש פרק מ"ו פסוק ג')

שיהיו מצוינים ומגודרים בגדר ערוה כידוע שלא פגמו
בריתם במצרים.

כל הנפש הבאה ליעקב מצרימה יצאי ירכו
מלבד נשי בני יעקב כל נפש ששים ושש

ראשי תיבות מילה כנזכר לעיל.

(ועיין במדרש לך פרק מ"ט)

מעולם לא זזה השכינה מכותל המערבי של בית המקדש, והוא ראש אמנה לכל העולם

איתא בזוהר, (חלק ב פרשת שמות דף ה עמוד ב), אמר רבי אבא^ב בשעתא דנחתת שכינתא למצרים נחתו בהדה שתין רבוא של מלאכי השרת וקודשא בריך הוא בקדמיתא הדא הוא דכתיב (מיכה ב) ויעבור מלכם לפניכם וה' בראשם.

רבי יצחק אמר^ג אתי מלבנון כלה, דא איהי שכינתא. אתי מלבנון תבואי, מאתר בי מקדשא דלעילא. תשורי מראש אמנה, מאתר בי מקדשא דלעילא ומאתר בי מקדשא דלתתא. **דאמר רבי יהודה מעולם לא זזה שכינתא מכותלי דמערבא דבי מקדשא.** דכתיב (שיר השירים ב) הנה זה עומד אחר כתלנו, והוא ראש אמנה לכל עלמא, מראש שניר וחרמון, מאתרא דאורייתא נפקת לעלמא ולמה, לאגנא על ישראל. ממעונות אריות, אלין עמין עובדי עבודה זרה. ר' יודן אומר ממעונות אריות, אלין אינון תלמידי חכמים דעסקי באורייתא במעונות המדרשות ובבתי כנסיות דאינון אריון ונמרים באורייתא.

(ב) אמר רבי אבא בשעה שירדה השכינה למצרים, ירדו אתה ששים רבוא של מלאכי השרת, והקדוש ברוך הוא בראשונה זה הוא שכתוב ויעבר מלכם לפניכם וה' בראשם.

(ג) רבי יצחק אמר אתי מלבנון כלה, זו היא השכינה. אתי מלבנון תבואי, ממקום בית המקדש שלמעלה. תשורי מראש אמנה, ממקום בית המקדש שלמעלה וממקום בית המקדש שלמטה. שאמר רבי יהודה מעולם לא זזה השכינה מכותל המערבי של בית המקדש, שכתוב הנה זה עומד אחר כתלנו, והוא ראש אמנה לכל העולם. מראש שניר וחרמון, ממקום שהתורה יצאה לעולם, ולמה, להגן על ישראל. ממעונות אריות, אלו עמים עובדי עבודה זרה. רבי יודן אמר ממעונות אריות, אלו הם תלמידי חכמים שעוסקים בתורה, במעונות המדרשות ובבתי כנסיות, שהם אריות ונמרים בתורה.

כל הנפש לבית יעקב שבעים, כנגד אומות העולם

רבי חייא^ט הוה יתיב קמיה דרבי שמעון, אמר ליה מה חמות אורייתא לממני בנוי דיעקב דאינון תריסר בקדמיתא, ולבתר כן שבעים דכתיב (בראשית מו) **כל הנפש לבית יעקב הבאה מצרימה שבעים, ומאי טעמא שבעים ולא יתיר.** אמר ליה לקביל ע' אומין דאינון בעלמא, ואינון הוו אומה יחידאה לקבל כלהון.

כל הנפש הבאה ליעקב מצרימה וגו' ששים ושש, כנגד ששים מסכתות ושתא סדרי משנה

איתא בזוהר (השמטות לחלק א דף רנג עמוד א) : דכתיב (בראשית מ"ט) לא יסור שבט מיהודה עד כי יבא שילה דאיהו משה בחשבנא יסוד צדיק ביה יסו"ד תהא שמאל דוחה אף על פי דאוקימנא ביה (שם מ"ו) כל הנפש הבאה ליעקב מצרימה וגו' **ששים ושש**, בגין דאתקשר בשמאל וימין מקרבת בגין דתליא מניה עמודא דאמצעיתא דס"ו, ואינון ששים מסכתות ושתא סדרי משנה דאתיהיבו מגבורה דאיהי שמאלא, ששים גבורים אתקריאו דנטלן מגבורה דתמן אורייתא דבעל פה דאיהי שכינה תתאה כללא דס' מסכתות ושתא סדרי משנה דתורה שבכתב, לפומא לא גלי, וכו'.

ויכלכל יוסף את אביו ואת אחיו ואת כל בית אביו לחם לפי הפך

(ויגש פרק מ"ז פסוק י"ב)

כתיב בפרשת ויחי (פרק מ"ח פסוק ט"ו) ויאמר יעקב ליוסף מי

(ד) רבי חייא היה יושב לפני רבי שמעון, אמר לו, מה ראתה התורה, למנות בני יעקב שהם שנים עשר בראשונה, ואחרי כן שבעים שכתוב כל הנפש לבית יעקב הבאה מצרימה שבעים, ומה טעם שבעים ולא יותר. אמר לו כנגד שבעים אומות שהם בעולם, והם היו אומה יחידה כנגד כולם.

אלה לך ויאמר בני הם וגוי. וקשה וכי עד עתה לא ידע יעקב שהם בניו. אך מאחר שרצה לברכם חשש יעקב פן חס ושלום אין יוסף נוטר הברית ויגרום חס ושלום שילכו הברכות למקום שאינו ראוי לכן שאל אותו מי אלה אותיות מילה עם הכולל, פירוש אם שמרת היטיב בחינת ברית מילה, ועל זה השיב לו יוסף בני הם אשר נתן לי אלקים בזה, בז"ה ראשי-תיבות בני אֶקוֹנִים הֶמָּה, זקנים גימטריא אור ר"ז, שהיה נוטר הברית^{טו}, והיה לו אור עינים והשיג גם הסוד והרי זה של תורה הקדושה, ועל כן מתרגם ארי בר חכים הוא וכל מה שלמד בשם ועבר מסר לו והיה בכחו להשיג רזין דאורייתא כי הפוגם בריתו ממילא פוגם עיניו ואין לו אור עינים לכן אין לו ר"ז של תורה.

ובזה ניחא מה שכתוב, וירא את העגלות אשר שלח יוסף ותחי רוח יעקב אביהם ופירש רש"י שהזכיר לו מה שלמד עמו פרשת עגלה ערופה בעת שפירש הימנו, כי יעקב היה מתיירא פן חס ושלום נפגם יוסף במצרים ואם כן נפגם חס ושלום דרגא דברית שלום. אבל כיון שהזכיר לו גם כן סודות התורה^{טז} שלמד עמו יעקב אם כן זה סימן שהיה נוטר הברית

(טו) ראה זוהר פרשת ויחי דף רכ"ז עמוד ב', ושם דף רכ"ט עמוד א'.

(טז) בשעת פטירתו מן העולם הוא אומר, תנו לי מכספי ומזהבי שילכו עמי לבית עולמי, והן אומרין לו אין לך בהם כלום, שכבר קדמך הכתוב, לי הכסף ולי הזהב נאום ה' צ-באות איתא במסכתות קטנות (מסכת שמחות דרבי חיייה פרק ב הלכה ג) וזה לשונו: שלשה בני אדם הם:

אחד עסוק בכסף ובזהב, ואחד עסוק בנכסים ובקרקעות, ואחד עסוק בתורה ובגמילות חסדים וביראת שמים. זה שעסוק בכסף ובזהב, בשעת פטירתו מן העולם הוא אומר, תנו לי מכספי ומזהבי שילכו עמי לבית עולמי, והן אומרין לו אין לך בהם כלום, שכבר קדמך הכתוב, לי הכסף ולי הזהב נאום ה' צ-באות.

כי זה מעיד על זה, וגם באמת על ידי שלמד יעקב אביו עמו

וזה שעסוק בנכסים ובקרקעות, בשעת פטירתו הוא אומר תנו לי מנכסיי ומקרקעותיי שילכו עמי לבית עולמי, והן אומרים לו אין לך בהם כלום שכבר קדמך הכתוב, ואמר לה' הארץ ומלואה תבל ויושבי בה.

זה שעסוק בתורה ובגמילות חסדים וביראת שמים, אינו מספיק לגמור את הדבר עד שהמלאכים אומרים לו, הרי הן הולכין לפניך, שנאמר והלך לפניך צדקך כבוד ה' יאספך.

הכל בוכין בשעת מיתתו, בין צדיקים ובין רשעים

הכל בוכין בשעת מיתתו, בין צדיקים ובין רשעים, למה, שסוף העין לבכות ולהוריד דמעות, הרשע בוכה שלא עשה תשובה, והצדיק בוכה שלא עשה הטוב בכפליים ממה שעשה. יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא, יפה שעה אחת של קורת רוח בעולם הבא מכל חיי העולם הזה. העולם הזה דומה לערב שבת, והעולם הבא דומה לשבת, אם אדם מתקין לו מערב שבת, יש לו מה יאכל בשבת, ואם לאו אין לו מה יאכל בשבת.

דבר אחר, העולם הזה דומה ליבשה, והעולם הבא דומה לים, אם אדם מתקין לו ביבשה, יש לו מה יאכל בים, ואם לאו אין לו מה יאכל בים.

דבר אחר, העולם הזה דומה ליישוב, והעולם הבא דומה למדבר, אם אדם מתקין לו ביישוב, יש לו מה לאכול במדבר, ואם לאו אין לו מה לאכול במדבר.

דבר אחר, העולם הזה דומה לקיץ, והעולם הבא דומה לחורף, אם אדם מתקין לו בקיץ, יש לו מה לאכול בחורף, ואם לאו אין לו מה לאכול בחורף, שנאמר אוגר בקיץ בן משכיל נרדם בקציר בן מביש.

דבר אחר, העולם הזה דומה לחורף, והעולם הבא לקיץ, אם אדם חורש חורש חורש בחורף, יש לו מה לקצור בקיץ, ואם אין אדם חורש חורש בחורף, אין לו מה לקצור בקיץ, שנאמר מחורף עצל לא יחרוש, לפיכך ושאל בקציר ואין.

סודות התורה בשעה שפירש ממנו זה גרם לו שמירה יתירה שלא יפגום בריתו לכן ותחי רוח יעקב.

(שפת אמת)

השומר בריתו נקרא צדיק והעולם עומד עליו

איתא בזוהר פרשת נח (חלק א' דף נ"ט עמוד ב') ועל דא ישראל^{יז} דנטרי ברית וקבילו ליה אית לון חולקא בעלמא דאתי, ולא עוד אלא בגין כך אקרון צדיקים, מכאן אוליפנא כל מאן דנטיר האי ברית דעלמא אתקיים עליה, אקרי צדיק, **מנא לן מיוסף, בגין דנטיר ליה לברית עלמא זכה דאקרי צדיק,** ועל כך ועמד כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ.

כל מי שנימול ושומר זה אות הברית נקרא צדיק

ואיתא עוד בזוהר פרשת וארא (חלק ב' דף כ"ג ע"א) **וכל מאן**^{יח} **דאתגזר אקרי צדיק,** דכתיב (ישעיה ס כא) ועמד כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ, כל מאן דאתגזר ונטיר האי את קיימא אקרי צדיק, תא חזי מן יוסף, דכל יומוי לא אקרי צדיק, עד דנטיר ההוא ברית את קיימא קדישא, **כיון דנטיר ליה, אקרי צדיק, יוסף הצדיק.**

(יז) **פירוש הזוהר:** ועל כן ישראל ששומרים ברית וקבלו אותה יש להם חלק בעולם הבא. ולא עוד, אלא בגלל כך נקראים צדיקים. מכאן למדנו כל מי ששומר הברית שהעולם מתקיים עליה נקרא צדיק. מנין לנו מיוסף, בגלל ששמר את ברית העולם, זכה שנקרא צדיק ועל כך ועמד כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ.

(יח) **פירוש הזוהר:** וכל מי שנימול נקרא צדיק. שכתוב ועמד כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ. כל מי שנימול ושומר זה אות הברית נקרא צדיק. בוא ראה מן יוסף, שכל ימיו לא נקרא צדיק עד ששמר אותה ברית אות הקיום הקדוש. כיון ששמר אותו נקרא צדיק, יוסף הצדיק.

השם שד"י רשום בברית ובמזוזה וממנה מזדעזעים כולם ובתיקוני זוהר בהקדמה (דף י"א ע"א) ובגין דא^ט **מאן דנטיר ברית אש קרי איש צדיק תמים**, ואות יו"ד דשד"י איהי חוליא על צואר דשד יצר הרע חוליא דשלשלאה, ובגין דא רשים שד"י בברית, ורשים במזוזה, דמזדעזעין כולהון מהאי שלשלאה, דאיהי אות שבת, אות ברית, אות יו"ט, אות תפילין, ומיד דאיהו תפיס בה יצר הרע דאיהו ש"ד, נטיל בר נש חרבא דאתמר בה (תהלים קמט, ו) רוממות א-ל בגרונו, דאיהו יו"ד ריש דחרבא ו' גופא דחרבה ה"ה תרי פפיות דילה ושחית ליה, עד כאן לשונו. **הרי דמאן דנטיר ברית נקרא איש צדיק תמים.**

על ידי ברית מילה ישרה בהם ברכות ה'

וזהו הטעם שצוה יוסף את המצרים שימולו את עצמם, כדי שעל ידי ברית מילה יתקיימו הפירות והתבואה שלא ירקבו וישרה בהם ברכות ה'.

(באר מים חיים, מקץ)

שומר הברית זוכה לכבוד (שהשכינה שורה עליו)

בעולם הזה ובעולם הבא

איתא בזוהר, זכאה הוא מאן דנטר ברית מילה ואורייתא דאיהו עמודא דאמצעיתא דתרווייהו מגינין עליה חד

(ט) פירוש הזוהר: ומפני זה מי ששומר ברית אש, נקרא איש צדיק תמים. ואות י' של שדי היא חוליה על צואר הש"ד יצר הרע, חוליה של שלשלת. ומפני זה רשום שד"י בברית, ורשום במזוזה, שמזדעזעים כולם מזו השלשלת. שהיא אות שבת, אות ברית, אות ימים טובים, אות תפילין. ומיד שהוא תופס בה יצר הרע שהוא ש"ד, נוטל בן אדם חרב שנאמר בה רוממות א"ל בגרונו. שהיא י' ראש החרב. ו' גוף החרב. ה' ה' שתי פפיות שלה. ושוחט אותו.

תיקון סדר ויגש הברית שסג

בשעתא דא וחד בעלמא דאתי. (זוהר חלק ב' פרשת וארא דף כ"ו עמוד ב').

ואיתא בזוהר, תא חזי, יוסף בגין דנטר ליה להאי ברית (בא וראה, יוסף לפי ששמר את הברית הזאת), ולא בעא לשקרא ביה (ולא רצה לשקר ולמעול בה), זכה ליקרא בהאי עלמא (זכה לכבוד בעולם הזה, שהשכינה שרתה עליו), וליקרא לעלמא דאתי (ולכבוד לעולם הבא, עד שמדת היסוד העליון נקראת על שמו), ולא עוד אלא דקודשא בריך הוא אשרי שמיה בגויה (ולא עוד אלא שהקדוש ברוך הוא השרה את שמו בתוכו), דכתיב (תהלים פ"א ו') עדות ביהוסף שמו (שהשם יה"ו נכלל בשמו), וזכה לברכתא דהאי עלמא (וזכה לברכות של העולם הזה דהיינו מהמלכות), ולברכתא דעלמא דאתי (פירוש, וזכה לברכות של עולם הבא דהיינו מהבינה).

(זוהר ויקרא, דף י"ד עמוד א')

בו יבואר מה דאיתא בזוהר דיוסף נקרא צדיק בגלל ששמר אות הברית, וכיון ששמר אותה נקרא, יוסף הצדיק, וכן מוזכר בזוהר הקדוש ובמדרשים ובש"ס הרבה פעמים כשמזכירים שמו הקדוש יוסף, קוראים לו יוסף הצדיק, וצדיק אינו נקרא אלא מי שומר הברית ככתוב בזוהר הקדוש, וכן מובא הרבה פעמים בזוהר נח אקרי צדיק תמים^{כא} עבור

(כ) ראה זוהר חלק א פרשת בראשית (דף מה עמוד א), זוהר חלק א פרשת נח (דף עא עמוד ב), זוהר חלק א פרשת לך לך (דף פה עמוד א), זוהר חלק א פרשת וישלח (דף קעו עמוד ב), זוהר חלק א פרשת מקץ (דף קצד עמוד א), זוהר חלק א פרשת ויגש (דף רז עמוד א), זוהר חלק ב פרשת וארא (דף כג עמוד א), זוהר חלק ב פרשת פקודי (דף רנח עמוד א), זוהר רעיא מהימנא חלק ג פרשת פנחס (דף רמב עמוד ב), זוהר השמטות חלק א (דף רנט עמוד א).

(כא) ראה זוהר חלק א פרשת ויחי (דף רמו עמוד א), זוהר חלק ג פרשת שלח לך (דף קסה עמוד ב), זוהר חדש חלק א פרשת נח (דף לו עמוד א), זוהר חדש חלק א פרשת נח (דף לו עמוד א), זוהר חדש חלק א פרשת נח (דף לח עמוד ב).

שמירת הברית קודש, ובו יתבאר מה שאמרו חז"ל עתיד הקדוש ברוך הוא להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות

שומר הברית נקרא צדיק יסוד עולם

כתיב ברש"י שמואל א' (פרק כו פסוק כג) על הפסוק: **ישיב לאיש, לכל צדיק וצדיק. ואיתא במשנה כ"ב**: "עתיד הקדוש ברוך הוא להנחיל לכל צדיק וצדיק **ש"י עולמות**", וצדיק נקרא רק השומר על הברית כמו שכתוב בזוהר הקדוש שהשומר על הברית נקרא צדיק יסוד עולם^{כ"ב}, ולא די זה שנקרא צדיק עוד נעשה שותף של הקדוש ברוך הוא, והעולם עומד עליו^{כ"ד} ובתיקון היסוד תלוי גם כן ביאת משיח בן דוד^{כ"ה}.

(כב) סוף עוקצין. במשנה מסכת עוקצין (פרק ג משנה ב'): אמר ר' יהושע בן לוי עתיד הקדוש ב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק שלש מאות ועשרה עולמות שנאמר (משלי ח) להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא אמר רבי שמעון בן חלפתא לא מצא הקדוש ב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום שנאמר (תהלים כ"ט) ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום. ואיתא במסכת סנהדרין (דף ק עמוד א): דאמרי במערבא משמיה דרבא בר מרי: עתיד הקדוש ברוך הוא ליתן לכל צדיק וצדיק שלש מאות ועשרה עולמות, שנאמר (משלי ח) להנחיל אוהבי יש ואצרתיהם אמלא, יש בגימטריא תלת מאה ועשרה הוי. תניא, רבי מאיר אומר: במדה שאדם מודד מודדין לו, דכתיב (ישעיהו כ"ז) בסאסאה בשלחה תריבנה.

(ג) ראה זוהר חלק א' (דף נ"ט עמוד ב'), וחלק ב' (דף כ"ג עמוד א').

(כד) ראה זוהר בראשית (דף נ"ו עמוד א'), תיקוני זוהר (תיקון ס"ט דף צ"ט).

(כה) זוהר חי פרשת נח ופרשת ויחי, אור צדיקים מרבי מאיר פאפראש תלמיד האריז"ל.

קר"י בגימטרי' = 310 = ש"י בגימטרי' = 310

רואים מכאן שעל ידי שלא רואה קר"י, ש"קר"י בגימטרי' "ש"י", אז זוכה ל"ש"י" עולמות.¹⁰

כו) ובאוצר המדרשים (עמוד פד): וזה לשונו: משה רבינו מתקן להם סעודה לצדיקים שנאמר חמאת בקר וחלב צאן עם חלב כרים. באותה שעה עומד מלכי צדק ונותן שכרו לכל צדיק וצדיק ואומר פלוני ופלוני יסעוד סעודה למחר, שנאמר אז נדברו יראי ה'. באותה שעה עומד הקדוש ברוך הוא על רגליו ומשקה כל אחד ואחד מן הצדיקים וא"ל מאיזה יין אתם מבקשין של תפוחים או של רמונים או מיין המשומר בענביו מששת ימי בראשית, ואני בעצמי ובכבודי אשמח אתכם. באותה שעה באין כל הרשעים ורואין כל הצדיקים כל אחד ואחד בכבודו וביקרו, אברהם יצחק ויעקב בראשם, וברקים של אש יוצאים מפיהם וקרני הוד בראשם, חיום מבהיק מסוף העולם עד סופו, ואומרים הרשעים מי אלו אשר הקדוש ברוך הוא עושה להם כל הכבוד הזה, וא"ל הם צדיקי ישראל. באותה שעה אומרים אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלקיו, אשרי שזה מלכם, אשרי המלך שאלו עמו, ואשרי העם כלו שהקדוש ברוך הוא עושה להם הכבוד הזה, באותה שעה שולח הקדוש ברוך הוא למלאך המות שהיה מקטרג על ישראל, בסנגוריא. ויצר הרע שהיה מושך לבו של אדם לעברה פרשו הקדוש ברוך הוא מעליהם והורגו באשו של נהר דינור ושורפו ובולעו מן העולם, שנאמר ובלע המות לנצח וגומר, ולא ימצא עוד. ויהי הקדוש ברוך הוא לישועה ולנחמה ולשמחה לצדיקים שנאמר ואמר ביום ההוא וגומר.

ובילקוט שמעוני (ישעיהו רמז ת) איתא: תנא דבי אליהו צדיקים שעתיד הקדוש ברוך הוא להחיות שוב אינם חוזרין לעפרן, שנאמר והיה הנשאר בציון והנותר בירושלים קדוש יאמר לו, מה קדוש לעולם קיים אף הם לעולם קיימים, ואם תאמר אותן אלף שנים שהקדוש ברוך הוא עתיד לחדש את עולמו, שנאמר ונשגב ה' לבדו ביום ההוא, צדיקים מה הם עושים? הקדוש ברוך הוא עושה להם כנפים כנשרים ושטין ומעופפין על פני המים, שנאמר על כן לא נירא בהמיר ארץ ובמוט הרים בלב ימים, ושמא תאמר

עין^{כז} בגימטרי' 130, כמנין ק"ל^{כח} שנה של קר"י של אדם הראשון, (בא לרמז על אדם הראשון שעל ידי שלא שמר על העין ועל הברית ושימש ק"ל שנה בליליין ורוחייין מצד סמא"ל שעולה ק"ל, שקוראים לה צרעת, מצד ליליית צר"ת עייין כמבואר בכתבי האריז"ל).

עייין בגימטרי' = 130 [ועם הכולל בגימטרי' 131]

סמא"ל בגימטרי' 131

ובזה אפשר לבאר מה שכתוב בספר הקדוש קב הישר פרק ב' על מה שאמר דוד המלך עליו השלום בתהלים (קיי"ט ל"ז), **"העבר עיני מראות שוא בדרכיך חיינו"** רצונו לומר כי

יש להם צער, תלמוד לומר וקוי ה' יחליפו כח יעלו אבר כנשרים ירוצו ולא ייגעו. וברא ה' על כל מכון הר ציון ועל מקראיה, אמר רבה בר בר חנה, א"ר יוחנן עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות לכל צדיק וצדיק שבע חופות בגן עדן, שנאמר וברא ה' על כל מכון הר ציון ועל מקראיה ענן יומם וגומר, כי על כבוד חופה, א"ר יוחנן מלמד שכל צדיק וצדיק הקדוש ברוך הוא עושה לו חופה לפי כבודו.

(כז) בספר הליקוטים (כתבי האריז"ל) פרשת תזריע (סימן ג') וזה לשונו: ועירב הטוב והרע הוא עירוב שבעים אומות, כי סמא"ל הוא מלך על שבעים שרים, ומיכא"ל הוא מלך על שבעים סנהדרין שבעים נפש לבית יעקב, וכו'.

(כח) בספר הליקוטים (כתבי האריז"ל) פרשת תזריע (סימן ג') וזה לשונו: וענין מה ששימש אדם הראשון ק"ל שנה בליליין ורוחייין, מצד סמא"ל שעולה ק"ל, וכו'. ולכן השדים פורחים באויר, לפי שהם מיסוד האש, והרוח, וענין קריאתה צרעת, מצד ליליית צר"ת עייין, ולכן הורגות ילדי חוה (שמואל א' ו'), וכעסתה צרתה גם כעס, אבל היא אינה שולטת במי שמקדש עצמו בשעת תשמיש, שהוא מושך משך הזרע ממקום עליון, שהוא מנהר גן עדן, ונעשה להם עניג היפך הנג"ע, ונרמז בפסוק (ישעיה ל"ב כ') אשריכם זורעי על כל מים החיים, והוא מי שמקדש עצמו.

תיבת **שו"א** הוא בגימטריי **ש"ז** = 307 [שכבת זרע], והוא ראשי תיבות **ש**יכבת **ז**רע, והוא רמז גדול. ונראה לי עוד דלילית עם כיתותיה, נקראים חבלי **שו"א** חבלי דמיתה, כדאיתא כמה פעמים בזוהר^ט, ולכן התפלל דוד על זה ואמר, **"בדרכיך חיינו"** דהוא מסטרא דחיים, ולא מסטרא דמיתה חס ושלום, עד כאן לשון קדשו.

עוד אפשר לבאר הפסוק **"העבר עיני מראות שוא בדרכיך חייני"**, דהנה **שו"א** עם ג' אותיותיו בגימטריי 310 כמנין קר"י שבגימטריי 310 = וש"י ג"כ גימטריי = 310, בא להורות לנו שאם שומרים על העינים אינם באים לראיית קר"י, ואז **בדרכיך חייני** יכולים לזכות לש"י עולמות שעתיד הקדוש ברוך הוא להנחיל לכל **צדיק** וצדיק. שקר"י בגימטריי **"ש"י"**, וכששומרים הברית ואינם באים לידי קר"י זוכים ל**"ש"י"** עולמות המוכנים לכל צדיק וצדיק^ל.

(כט) ראה זוהר פרשת פקודי.

(ל) ובמחזור ויטרי (סימן תקלב) איתא: כתיב מה רב טובך אשר צפנת ליראך פעלת לחוסים בך נגד בני אדם: אמר ר' יהושע בן לוי שני שערי כדכוד יש בגן עדן ועליהם ששים רבוא של כיתות מלאכי השרת. וכל אחד ואחד מהן זיו פניו מבהיק כזוהר הרקיע. בשעה שהצדיק בא אצלם הן מפשיטין מעליו הבגדים שהועמד בהן מן הקבר. ומלבישין אותו שבעה בגדים של ענני כבוד. ונותנין שני כתרים בראשו, אחד של אבנים טובות ומרגליות ואחד של זהב פרווים. ונותנין הדסים בידו. ומקלסין לפניו ואומר לך אכול בשמחה. וגומר. ומכניסין אותו למקום נחלי מים ושם שמונה מאות מיני וורדי' והדסים. וכל אחד ואחד מן הצדיקים יש לו חופה בפני עצמו. ולפי מה שבידו. שנאמ' כי על כל כבוד חופה. וכל חופה וחופה מושכין ממנה ארבע נהרות. אחד של חלב. ואחד של יין ואחד של אפרסמון ואחד של דבש.

וכל חופה וחופה למעלה הימנה גפן של זהב. ושלושים מרגליות קבועות בתוכה. וכל אחת ואחת מהן מבהיקות כזיו נוגה.

ובכל חופה וחופה שלחן של אבנים טובות ומרגליות. וששים מלאכים עומדים על ראש כל צדיק וצדיק. ואומרים לו אכול דבש שעסקת בתורה שנמשלה לדבש, שנאמר ומתוקים [מדבש ונפת] צופים. שמה יין המשומר בענביו שעסקת בתורה שנמשלה ליין. שנאמר אשקך מיין הרקת. והכעור שבהן פניו דומים כדמיונו של יוסף. וכדמותו של ר' יוחנן. וכפרטי רמונים בכוס של כסף מוקף נגד השמש ואין אצלם לילה כל עיקר. שנאמר וארח צדיקים כאור נגה הולך [ואור] עד נכון היום. והיום מתחדש עליהן.

ארבע משמרות הן. משמר ראשון נעשה קטן ונכנס למחיצת קטנים. ושמח שמחת קטנים: משמר השני נעשה בחור ונכנס למחיצת בחורים ושמח בשמחת בחורים: משמר שלישי נעשה בינוני ונכנס למחיצת בינוניים. ושמח בשמחת בינונים: משמר רביעי נעשה זקן ונכנס למחיצת זקנים ושמח בשמחת זקנים: ובגן עדן שמונים רבוא מיני אילנות. הפחות שבהן משובח שבעצי בשמים. וכן בארבע זוויותיה: ובכל זווית וזווית יש בה ששים רבוא כתות של מלאכי השרת מזמרים בקול נעים: ועץ חיים באמצע. ונופו מכסה על כל גן עדן. ויש בו שמונה מאות מטעמים. ואין זה דומה לדמותו של זה. ולא טעמו של זה כטעמו של זה. ולא ריח זה דומה לריחו של זה. ושבעה ענני כבוד למעלה ממנו וארבע רוחות מנשבים בו. וריחו הולך מסוף העולם עוד סופו. ותחתיו תלמידי חכמים יושבים. ומבררים את התורה. וכל אחד ואחד מהן יש לו שתי חופות אחת של כוכבים. ואחת של חמה ולבנה. ובין כל חופה וחופה ששים פרגוד של ענני כבוד. לפניו ממנה עדן. ובה שלש מאות ועשרה עולמות לכל צדיק וצדיק. שנאמר להנחיל אהבי י"ש: ובה שבע כיתות של צדיקים. כת ראשונה הרוגי מלכות. כגון ר' עקיבא וחביריו. כת שנייה טבועי ים. כת שלישית רבן יוחנן בן זכאי וחביריו. ומהו כחו של רבן יוחנן בן זכאי שהיה אומ' אם יהיו כל הימים דיו ושמים וארץ יריעות. וכל בני אדם לבלרין. לא היו מספיקין לכתוב מה שלמדתי מרבותי. ולא חסרתי אות אחת. אפילו ככלב המלקלק מן הים: כת רביעית. אילו שירד הענן וכסה עליהן: כת חמשית בעלי תשובה. מקום שבעלי תשובה עומדין אין צדיקים יכולין לעמוד: כת ששית. רווקין שלא טעמו טעם חטא מימיהם. כת שביעית ענוים וקדושים

איתא במדרש תנחומא (עמוד קטז): ויקח משה. זה שאמר הכתוב, אשרי איש [ירא את ה' במצותיו חפץ] מאד (תהלים קי"ב, א'), אמר ר' ישמעאל ברבי יוסי בוא וראה יוסף הצדיק, שהיה עסוק ב[יראת שמים, זכה להיות משה מיטפל בו, [ומנץ שהיה יוסף] עסוק ביראת שמים, הדא הוא דכתיב "את האלקים אני ירא" (בראשית מ"ב, י"ח).

דבר אחר ויקח משה. זה שאמר הכתוב, כי פועל אדם ישלם לו^{לא} (איוב פרק ל"ד, פסוק י"א), אמר רבי תנחומא, וכי מ[היכן היה מ]שה יודע היכן יוסף קבור כדי [שיקח את עצמותיו] עמו, אלא בשעה שמת יוסף, עשו לו המצריים ארון של מתכת [ושקעוהו] בתוך נילוס, ובשעה שבאו ישראל לצאת כולם [העם היו עסוקין] בבזה, אבל משה רבינו עליו השלום הלך ועמד לו על

שיש בהם מקרא ומשנה ודרך ארץ. ועליהם הכתוב אומר וישמחו (בך) כל חוסי בך לעולם ירננו. וגומר: והקדוש ברוך הוא יושב ביניהן ומבאר להם את התורה. ועליהם הכתוב אומר עיני בנאמני ארץ וגומר, ולא פירסם לברייא כבוד המתוקן להם, ועליהם הכתוב אומר ומעולם לא שמעו לא האזינו עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו. (סליק פרק גן עדן).

ובשאלות ותשובות חתם סופר (קובץ תשובות סימן נב), וזה לשונו: וכן לנוקבא נשי בני ישראל, וכן בדין כמו שכתוב בתורת חיים [סנהדרין ק' ע"א] על מאמר חז"ל [שלחי עוקצין] עתיד הקדוש ברוך הוא להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות שהכוונה לכל צדיק וצדיק פירוש לו ולאשתו לכל אחד ש"י (מילואים, עיין שו"ת ח"ו סימן ל"ד), (ובחידושים ליומא דף ב' עמוד א'), ובתומ"ק (מהדו"ק, מ"ג טור א', ד"ה כתיב), עולה ביחד תר"ך כמנין כת"ר אותיות שבעשרת הדברות, הרי לפניך שגם להנשים חלק באותיות התורה ואתי שפיר הכל. הנלע"ד כתבתי פה מ"ד נגהי ליום ה' ב' אדר ראשון תקנ"ט לפ"ק.

(משה"ק סופר מפפד"מ)

לא) ופירוש המצודת דוד שם, כי פועל אדם, כפי פועל האדם כן ישלם לו אם טוב ואם רע וכפי אורח איש כן יזמין לו וכפל הדבר.

נילוס, ונטל צרור וחקק בו: עלה שור, עלה, ומיד צווח ואמר, יוסף, יוסף, הג[י]עה [השעה לגאול] את בניו, וכו'.

עוד אפשר לפרש בסייעתא דשמיא, דהנה ידוע שאבותינו לא יכלו לרדת למצרים להתחיל בתיקון עול המשימה אשר הטיל עליהם הקדוש ברוך הוא אלא עד כדי היותם שבעים נפש^ב, שמספרם "עין" [וזה היה התיקון במצרים כדאיתא במדרשים ובזוהר הקדוש], כי כל חטא אדם הראשון שממנו התהווה קיום שבעים אומות העולם המצירים לישראל, היה בעבור פגם העינים, כמו שנאמר "ותרא" האשה כי טוב העץ למאכל וגו', לכן הוצרכו ישראל להתפזר בין שבעים אומות שנתהוו מאותו החטא כדי לתקן את מהותו.

ועל פי הקדמה זו אפשר להבין הרמז, דהנה ב' התיבות **תיקון אדם בגימטריי ברית = 612**.

הפירוש בזה לרמזו שתיקון האדם הוא לתקן הברית קודש - תיקון בגימטריי 566 = אדם בגימטריי = 45 = סך הכל 611 [ועם הכולל] בגימטריי 612.

לב) ראה בזוהר הקדוש חלק ב' פרשת שמות (דף ה עמוד ב'), רבי חייא הוה יתיב קמיה דר"ש אמר ליה מה חמת אורייתא לממני בנוי דיעקב שבעים ומאי טעמא שבעים ולא יתיר, אמר ליה לקביל ע' אומין דאינון בעלמא ואינון הוו אומא יחידאה לקבל כלהון, ותא אמר ליה תא חזי קלדיטין דנהרין (גוברין) ענפין יתבין במטלניהון (נוסח אחר במטלניהון), ממנן על שבעין עממין נפקין מתריסר גליפין קטורין דאסתחרן במטלניהון, למשקלן לארבע רוחי עלמא הדא הוא דכתיב (דברים לב), יצב גבולות עמים למספר בני ישראל, והיינו דכתיב (זכריה ב), כי כארבע רוחות השמים פרשתי אתכם לאחזאה דאינון קיימין בגין ישראל, בארבע לא נאמר אלא כארבע כמה דאי אפשר לעלמא בלא ארבע רוחות כך אי אפשר לעלמא בלא ישראל, עכ"ל.

ברית = 612. - אדם = 45 = תיקון 566 = סך הכל: 612.

עוד יש לפרש דהנה ב' התיבות **תיקון אדם** בגימטריי = 611 = **תורה** בגימטריי = 611 הפירוש בזה לרמז שתיקון האדם בפגם הברית הוא תיקון כל התורה כולה, כמובא בוהר הקדוש.

תיקון בגימטריי 566 = אדם בגימטריי 45 = סך הכל 611
= תורה בגימטריי 611.

עוד אפשר לפרש בסייעתא דשמיא, דהנה ידוע **ברית בגימטריי** = 612 [ועם הכולל] בגימטריי 613 לרמז בזה שהשומר **ברית כאילו קיים כל התורה כולה**, ויש לרמז בזה בפסוק (שמות י"ב), "ושמרתם את הדבר הזה" בגימטריי "תרי"ג" עם הכולל ובגימטריי ברית זה המילה, לרמז, שאם שמר את הברית כאילו מקיים כל התורה ואם פוגם בברית כאלו משקר בכל התורה^ל, ואורייתא אקרי "ברי"ת", וקודשא בריך הוא אקרי "ברי"ת" והאי רשימא קדישא (מילה) אקרי "ברית"^ל.

ובפרט בדור הזה שהדור מקולקל כל כך ואיתא בספרי בעל שם טוב זי"ע שהנזהר במצוה שהוא מת מצוה^ל שכל

(לג) ראה זוהר ויקרא (דף ע"ח עמוד ב'), ועיין עוד תיקוני זוהר (תיקון מ"ח), זוהר פרשת נח (דף ס"ב עמוד א'), ופרשת ויחי (דף רי"ט עמוד ב').

(לד) זוהר ויקרא דף ע"ג.

(לה) כתוב בתורתינו הקדושה בפרשת אמור: **אמור אל הכהנים בני אהרן**. כפי המבואר בספרים הקדושים, שם כהן מרמוז על צדיק והפסוק אומר **אמור אל הכהנים דהיינו אל הצדיקים שהם רק בני אהרן דהיינו שאינם במדרגת אהרן שנאמר עליו שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו רק לא בא לדרגת אהרן היינו צדיק אמת, ואמרת אליהם לנפש לא יטמא בעמיו שלא יטמאו את עצמם לנפש כדי לקרב נפש ההוא להשי"ת והוא**

העולם אינם נוהרים עליה^ל, הנוהר מקבל שכר כנגד כל העולם, וכן איתא בספר חסידים.

דוקא בעמיו, ופירש רש"י בעוד שהמת בתוך עמיו יצא מת מצוה היינו כשהוא עדיין בתוך עמיו ולא יצא לתרבות רעה מה שאין כן מת מצוה היינו כשיוצא לתרבות רעה בוודאי שיטמא ופיקוח נפש דוחה הכל וכל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא. (לו) שכל מצוה שאין לה עוסקים היא בבחינת מת מצוה, ועל ידי שנוהר בזמן הזה בבחינת מת מצוה הלזו, מקבל שכר ביותר כנגד כל העולם כולו. והרי הצדקה היא כעת בבחינה זו, שבני אדם מחפשים תירוצים שונים מדוע אין ליתן צדקה להציל עם ישראל מכשלונות כגון כשרות, טהרת המשפחה, תפילין, שבת, קדושת ישראל ועוד שתרבה יראת שמים בעולם, ומביאים ראי' לזה ממה שהרשעים מלאים כסף וזהב, ורק כאשר צריכים ליתן להצלת ילדי ישראל שלא ירדו לטמיון ח"ו, אז קשה מאוד להשיג כסף לצורך זה, וכל זה מחמת גודל העיכוב שבא מהיצה"ר על זה, כי אינו רוצה בשום אופן שיתנו צדקה הגונה במקום הראוי לקרב על ידי זה את ביאת משיח צדקינו שיבוא במהרה בימינו.

ולפי מה שכתוב דגדולה צדקה שמקרבת את הגאולה, יש לומר בדרך רמז דמשי"ח ראשי תיבות מ'חצית ש'קל י'דו ח'ייבת, רומז שמצוה זו (שהיא בגדר צדקה, להציל את חבריו מירידתו לטמיון הוא מחצית השקל, כי מחצית רומז לאחדות ישראל כי כלנו ערבים זה בזה, והוא אופן הראשון של צדקה שצוה הקדוש ברוך הוא לישראל ליתן לנדבת המשכן, ועל ידי צדקה כזו יתקרב בנין בית המקדש ב"ב) וזהו רמז לצדקה בכללותה השייכת לכל עם ישראל, וצדקה כזו באמת תקרב ביאת המשיח במהרה בימינו אמן.

יהי רצון שיתקיים בנו הנבואה מישעי' הנביא (ישעי' נב, ח') מה נאוו על ההרים/ רגלי מבשר משמיע שלום על הרי יהודה, אומר לציון מלך אלוקיך וכו' כי עין בעין יראו בשוב ה' ציון, וראו כל אפסי ארץ את ישועת אלוקינו, במהרה בימינו אמן.

יעזור השי"ת שנזכה לגדל ולחנך בנינו בדרך הסלולה לנו מדור דור, ונזכה לבני חיי ומזוני, רפואות וישועות ונראהו עין בעין

עוד אפשר לפרש על פי מה שכתבנו לעיל מכתבי האריז"ל שעירוב הטוב והרע הוא עירוב שבעים אומות, כי **סמא"ל** הוא מלך על **שבעים שרים**¹², ומיכא"ל הוא מלך על **שבעים סנהדרין שבעים נפש** לבית יעקב, עד כאן לשונו.

ואפשר לרמוז בסייעתא דשמיא שהתיבה **סמא"ל** בגימטריי' **131** כתיבת "עין" עם הכולל בגימטריי' **131**, ועל ידי שיזהר בשמירת עינים יזכה לנצח את הסמא"ל, כני"ל. ואפשר לרמוז בסייעתא דשמיא דהנה מיכא"ל (שהוא מלך על שבעים סנהדרין שבעים נפש לבית יעקב), **מיכא"ל בגמטריי' 101**, לרמוז כי אינו דומה השונה פרקו מאה פעמים לבין השונה פרקו מאה פעמים ואחד, וכפי שפירש הבעל שם טוב זי"ע, שאחד רומז על השי"ת ששונה לכבוד השי"ת, שלא שוכח את האחד יחיד ומיוחד, וכמו שידוע עד כמה היה חביב לימוד תורת הסוד (סוד בגימטריי' שבעים, וזהו הסוד שעל ידי לימוד הסוד זוכים לעין בעין יראו בשב

בשובו אל נוהו, מתוך שמחה ונחת ותשובה שלימה, בהתגלות כבוד מלכותו בביאת משיח בן דוד במהרה דידן אמן.

(לז) עוד אפשר לפרש בסייעתא דשמיא הרמז לשבעים אומות שלא יוכלו להשליט עלינו: דהנה כתוב בשאלות ותשובות מאיר נתיבים (סימן ע"ו), וז"ל: ראוי לתקן שעל כל פנים **משבעים שנה** ואילך לא ישחוט שום אדם אף שמרגיש עדיין והוא בכחו משום לא פלוג, כיון דרובא דרובא באותן השנים כבר בטל כח ההרגש. גם עד **שבעים שנה** צריכין מורי הוראות להשגיח על השוחטים הבאים בימים לנסותם לפרקים אם עומדין על חוקתן בהרגשה כי קרוב הוא להתקלקל, ואני מעיד שראיתי שוחטים שהי' סבורים שהם מרגישים והיו ידיהם רותתים והראיתי להם **עין בעין** ונשבעו שלא הרגישו בעצמם כלל והחזיקו לי טובה ופסקו לשחוט וראוי לגדור פרצה זו. עכ"ל (יד אפרים סי' א').

ועל ידי שיזהרו בקדושת בדיקת הסכין ששם הוי' רמזו עליו נזכה למה שכתוב בדברי הימים ב' שישראל מבקשים שיראו פניו יתברך עין בעין.

ה' ציון) על תלמידי הבעל שם טוב וממשיכיו, מובא שהרה"ק מוהרי"א מזידיטשוב בעצמו אמר: שלמד ושנה הפרי עץ חיים מאה פעמים ואחד. ובוודאי לטעם הנ"ל.

עוד אפשר לבאר בסייעתא דשמיא דהנה איתא במדרש דלא נחרב בית המקדש ולא גלו ישראל בין "עין" אומות, אלא בעבור פגם העינים, כמו שאמר ישעי' הנביא (פרק ג' פסוק ט"ז), ומשקרות עינים הלוך וטפוף, ולכן העונש בישעי' (פרק כ"ט) הוי אריאל אריאל (בפסוק יוד), כי נסך עליכם ה' רוח תרדמה **ויעצם את עינכם** רח"ל, ומתנחמים בתיקון העינים כמו שנאמר על ידי אותו הנביא (ישעי' נב, ח) **כי עין בעין יראו בשוב ה' ציון**. (יפה עינים).

ועל פי הנ"ל אפשר לבאר הפסוק **"כי עין בעין יראו בשוב ה' ציון"**, שעל ידי שנעשה תיקון על שמירת עין שנשמר על ב' עינים שבי השימוש רומז על עין הב', יזכו ש"יראו בשוב" יראו רומז על יראת שמים. "בשוב" אותיות שו"ב, והרמז בזה **"שוב אשוב אליך"** (ודבר נפלא גילה לנו הרב ווייסמאנדל זצ"ל), כי התיבה "משיח" נמצא בפסוק "היפלא מה' דבר למועד אשיב אליך כעת חיה, היש דבר בלתי אפשרי לגבי הקדוש ברוך הוא? אני נשבע שבזמן הנכון **אשו"ב אליך"**, על ידי שיעשו תשובה על פגם העין נזכה שיהיה ה' בציון בביאת משיח צדקינו במהרה בימינו אמן.

שומר הברית חנו מוטל על הבריות

מיל"ה אותיות **יהל"ם**, והוא אבן טובה^{לח} שמאיר, שמי ששומר בריתו היה מבהיק אורו כספיר ויהלום^{לט}.

לח) איתא במסכת בבא בתרא (דף טז עמוד ב): **רבי שמעון בן יוחי** אומר: **אבן טובה היתה תלויה בצוארו של אברהם אבינו, שכל חולה הרואה אותו מיד מתרפא, ובשעה שנפטר אברהם אבינו מן העולם - תלאה הקדוש ברוך הוא בגלגל חמה. אמר אביי, היינו**

וחנו מוטל על הבריות ולפיכך היה יוסף יפה תואר וגוי.

(שפתי כהן)

מי ששומר ברית המעור נשמר אצלו גם ברית הלשון

מצינו ביוסף הצדיק על ידי ששמר הברית ולא פגמו, על ידי זה נשמר אצלו ברית הלשון, וזה שאמר (פרשת ויגש פרק מ"ה פסוק י"ב) כי פי המדבר אליכם בלשון הקודש^מ. **פ"י** גימטריא **המיל"ה**, שעל ידי ששמרתי את בריתי על כן אדבר עמכם בלשון קודש ברור וצח.

והנה דרשו חכמינו ז"ל שהראה להם את המילה והיה מדבר עמהם בלשון הקודש. והנה יש להבין מה סימן הוא זה שהוא מהול, הלא כל המצרים היו מהולים כידוע. ועוד כמה עכו"ם יש גם כן שהם מהולים ומדברים בלשון הקודש. ועוד

דאמרי אינשי: אידלי יומא אידלי קצירא. וכן איתא בילקוט שמעוני (מלאכי רמז תקצג): **אבן טובה היתה לו לאברהם אבינו שכל הרואה אותה אם היה חולה מתרפא שנאמר וה' ברך את אברהם בכל**, וכשמת נטלה הקדוש ברוך הוא וקבעה בגלגל חמה שנאמר וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה.

לט) ברש"י לאיוב (פרק כח פסוק ט): על הפסוק **פטדת כוש פירוש: אבן טובה היא כמו אודם פטדה**, כתם היא קבוצת עדי לתכשיטי נשים ונקראת הקבוצה כתם בלשון עברי ובלשון ערבי אלחלו והוא נזם זהב וחלי כתם (משלי כה) וכן ותעד נזמה וחלייתה (הושע ב) ויש פותרים כתם כתר ולא נכון כי לא מצינו פעולה בלשון זה כאשר מצינו בלשון כתר מכתיר כותרות. ואפשר לרמז בזה מה שכתוב באבן עזרא שמות (הפירוש הארוך, פרק כח פסוק ט) וזה לשונו: וחכם גדול ספרדי אמר, כי **יהלום** הוא הנקרא אלמם, שהוא שובר כל האבנים ונוקב הבודלח, מגזרת הולם פעם (ישע"י מא, ז), והיו"ד נוסף כיו"ד יצהר, דהשומר הברית שובר כל האבנים דהיינו המקטריגים, והמקטריגים אינם יכולים לשלוט עליו, כמובא בזהר הקדוש כמה פעמים.

(מ) ראה מדרש רבה בראשית פרשה צ"ג.

(עבודת הקודש)

במסכת שבת (דף ל"ג) רב נחמן בר יצחק אמר אף שומע ושותק, מעמיקין לו גיהנם, שנאמר שוחה עמוקה פיי זרה זעום הי יכול שם. עיין שם רש"י השומע קרוי זעומו של הקדוש ברוך הוא.

עוד איתא בגמרא^{מא} זמרון נשי ועניין גברי כאש בנעורת.

איתא בשל"ה הקדוש, אבי אבות הטומאה הדיבור הוא ניבול פה אש הוא עד אבדון תאכל, טמא טמא נקרא, והיה לדראון עולם ושומע כעונה, כי אף השומע ושותק הרי הוא כאלו מדבר. ואיתא במסכת שבת (דף ל"ג) בעון נבלות הפה צרות רבות וגזירות קשות מתחדשות ובחורי שונאי ישראל יתומים ואלמנות צועקים ואינם נענים וכ"ו אוי לעושה כאלה איך יהי לקללה ולאלה ובחנם מוריד נפשו לשאולה, ויתחייב עליה מיתה עולמית, כי המרכבה של המוח הם ד' ראייה שמיעה ריח דיבור והם ד' אותיות השם, וכל מה שהאדם רואה ושומע הכל נרשם אחר כך במחשבה, וכמו שאיסור חמור להוציא זרע לבטלה היוצא מן המוח, כך איסור גדול המוציא ראייה או שמיעה שהיא מרכבת המוח לבטלה, והיא כדוגמת המוציא זרע לבטלה, עד כאן לשונו.

אך הבל יהמיון רחמנא ליצלן המה יהמיון בהנעת האויר המקיף בכל תנועותיהן כי אפילו בהבל פיו היוצא מן ההברות הגרונית אשר אין בהם עקימת שפתים, וכל שכן משאר מעשיו של אדם, נעשה רושם קיים נתפס ומצוייר באויר אשר סביבותיו כטעם, וביד כל אדם יחתום, כי האויר המקיף הוא מקומו, והוא הספר שכל מעשיו נכתבים בו בפועל ונסקרים לשופט צדק בסקירה אחת יצבור, ולא ידע מי

(מא) ועיין רא"ש מסכת ברכות (פרק ה' סימן א'), ובר"י מסכת

ברכות (דף כ"א ע"ב).

אוספם. הנה האדם בעצמו הוא המסגל כל מעשה תקפו כל ימי הבלו לטוב או למוטב, ולא ידע מי אוספם, וזה אם ספרן של רשעים או של צדיקים או של בינונים אשר המה נכתבים בראש השנה.

(מאמר הנפש חלק ב' פרק עשירי)

ויאמר ישראל אל יוסף אמותה הפעם אחרי
ראותי את פניך כי עוֹדך חי, עוד יוסף בני חי

(ויגש פרק מ"ו פסוק ל')

אז אמר אמותה הפעם וגומר. כי עוֹדך חי, **שהתקימת בסוד הברית קודש שנקרא חי העולמים. ומשום כך כי עוֹדך חי.**

השומר בריתו נקרא חי

מי ששומר ברית בטהרה נקרא חי, כדאיתא בזוהר פרשת ויגש (חלק א' דף רי"א עמוד א') כי עוֹדך חי^{מב}, **דאתקיימת ברזא דברית קדישא דאקרי חי העולמים**, ובגין כך כי עוֹדך חי, ועל דא בקדמיתא אמר, רב עוד יוסף בני חי, דאצטריך למיקם ברזא דחי והא אתמר, עד כאן לשונו.

השכר הגדול שהקדוש ברוך הוא פורע להשומר ברית

יוסף בשביל שחלק כבוד להקדוש ברוך הוא ולא חטא בפוטיפרע, אמר לו הקדוש ברוך הוא, לבן בנך אני פורע, שאתן לו רשות להקריב קרבנו ביום שבת קודש שלי ולא יהי ניזוק.

(מדרש רבה במדבר פרשה יד פסקא ג)

(מב) פירוש הזוהר: כי עוֹדך חי, שהתקימת בסוד הברית קודש שנקרא חי העולמים. ומשום כך כי עוֹדך חי. ועל כן בתחילה אמר רב עוד יוסף בני חי, שצריך לעמוד בסוד של חי והרי נאמר.

מי ששומר בריתו כראוי יכול להתפלל

כתב בספר הקדוש עבודת ישראל (פרשת ויגש) וזה לשונו: ועץ אחד אפרים בן יוסף, רומז, כי בוודאי אי אפשר להתפלל למי שאינו שומר הברית כראוי, **לכן צריך לתקן הברית אז זוכה ליחוד כנסת ישראל עם דודה על ידי הודאות פיו בשירות ותשבחות**, וחלילה מי שפוגם הברית הוא מכסה חרפת ערלה על אות הברית קודש וצריך לתקן. וזהו שאמר אפרים בן יוסף, שהוא הבחינה הקדושה כאשר כתבנו סוף דרוש חנוכה. וזה שאמר עץ יהודה ועץ אפרים, מורה תיקון שתי בריתות ברית הלשון וברית המעור. והיו לאחדים בידך, פירוש שעל ידי כן תזכה ליחוד הגדול והקדוש.

תיקון סדר ויחי הברית שפא

איתא בזוהר, (חלק א' פרשת וישב דף קפא עמוד ב'), המושל^א בכל אשר לו, בגין דכל גוונין אתחזון ביה ירו"ק וחוו"ר וסומ"ק, שים נא ידך תחת ירכי דא הוא צדיק רזא דמלה קיומא דעלמא.

השביעו במצות מילה ורמז לו שבזכות שמירת הברית וגדר ערוה יהיו נגאלים ממצרים.

(עוללות אפרים)

השכינה הקדושה אינה מסתלקת ממנו

איתא בזוהר הקדוש (חלק ד' דף קס"ה ע"ב) וזה לשונו: כל מאן^ב דנטיר ברית קדישא אזדוגת ביה שכינתא ושריאת עליה וכו' **זכיון דנטיר ברית דא עם ה' להוי ולא אתפרש מניה.**

הקדוש ברוך הוא מלביש אותו בלבושיו כביכול

בזוהר הקדוש (חלק ב' דף ס"א עמוד א') וזה לשונו: אמר רבי יהודה^ג, מאי דכתיב (תהלים מה ז) חגור חרבך על ירך גבור הודך והדרך, אלא כל מאן דמזרז גרמיה ושוי דחילו דחרבא שננא תקיפא לקבליה, על ירך, מאי על ירך, דא רשימא קדישא, כמה דאת אמר (בראשית כד ב) **שים נא ידך תחת ירכי.**

(א) שים נא ירך תחת ירכי, זהו צדיק המושל בכל אשר לו. מפני שכל גונים נראים בו ירו"ק ולב"ן ואדו"ם. שים נא ירך תחת ירכי, זהו צדיק סוד הדבר קיום העולם.
(ב) פירוש הזוהר: אלא כל מי ששומר ברית קודש, מתחברת בו השכינה ושורה עליו וכו', שכיון ששומר ברית זו, עם ה' שיהי ולא פורש ממנו.

(ג) פירוש הזוהר: אמר רבי יהודה, מה שכתוב חגור חרבך על ירך גבור הודך והדרך. אלא כל מי שמזרז עצמו ונותן פחד חרב חדה חזקה כנגדו. על ירך, מהו על ירך, זה הרושם הקדוש כמו שאתה אומר שים נא ירך תחת ירכי.

דבר אחר^ד, חגור חרבך, כלומר זרו ואתקיף יצרך בישא דאיהו חרבך, על ירך, על ההוא רשימא קדישא לנטרא ליה. ואי נטר ליה, כדין אקרי גבור, וקודשא בריך הוא אלביש ליה בלבושוי, ומאן לבושוי דקודשא בריך הוא הוד ונצח (נ"א והדר), דכתיב (תהלים קד א) הוד והדר לבשת, אוף הכא הודך והדרך, וכדין אתדבק בר נש במלכא קדישא כדקא יאות, מכאן ולהלאה, כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך, דא מלכא קדישא. ועל דא אזהר לון על ההוא מלה ממש דיהב ורשים בהו ולא יתיר,

השומר בריתו הוא דבוק בהקדוש ברוך הוא

איתא בזוהר הקדוש פרשת לך לך (חלק א' דף צ"ד עמוד א') על מדת הברית נאמר (דברים ד') ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום, וכולא^ה תליא בהאי את, ועל דא כתיב (איוב י"ט) ומבשרי אחזה א-לוה, דא שלימותא דכולא מבשרי ממש מהאי את ממש, ועל דא זכאין אינון ישראל דאיחדן ביה בקודשא בריך הוא, זכאין אינון בעלמא דין

(ד) פירוש הזוהר: דבר אחר חגור חרבך, כלומר הזדרו והחזק יצרך הרע, שהוא חרבך. על ירך, על אותו הרושם הקדוש לשמור אותו. ואם שומר אותו, אז נקרא גבור, והקדוש ברוך הוא מלביש אותו בלבושיו, ומי הם לבושיו של הקדוש ברוך הוא, הוד ונצח (נ"א והדר) שכתוב הוד והדר לבשת. גם כאן הודך והדרך. ואז נדבק בן אדם במלך הקדוש כיאות. מכאן ולהלאה כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך. זה המלך הקדוש. ועל זה הזהיר אותם על אותו דבר ממש שנתן ורשם בהם ולא יותר.

(ה) פירוש הזוהר: והכל תלוי בזה האות. ועל כן כתוב ומבשרי אחזה א-לוה. זו שלימות הכל, מבשרי ממש, מזה האות ממש. ועל כן זכאים הם ישראל קדושים שאחוזים בו בקדוש ברוך הוא, זכאים הם בעולם הזה ובעולם הבא, עליהם כתוב ואתם הדבקים בה' וגומר בגלל כך חיים כולכם היום.

תיקון סדר ויחי הברית שפג

ובעלמא דאתי, עלייהו דכתיב ואתם הדבקים בה' אלקיכם וגוי בגין כך חיים כולכם היום.

עוד איתא בזוהר פרשת ויקרא (חלק ג', דף י"ד עמוד ב') וזה לשונו: אבל ישראל¹ קדישין בני קדישין דגזעין ושרשין ואתבסמו בטורא דסיני ועאלו במהימנותא שלימתא קדישתא בשעתא דאתגזר (שנימולים) שריא בכלא, דכתיב (דברים ד') ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום, עד כאן.

ועתה שני בניך הנולדים לך בארץ מצרים עד בואי אליך מצרימה
לי הם אפרים ומנשה כראובן ושמעון יהיו לי
(ויחי פרק מ"ח פסוק ה')

אותיות מילה. רוצה לומר, זו המתנה נותן לו ששני בניו יתחלקו לשני שבטים ונתן לו הבכורה לפי ששמר בריתו. (עין רש"י שם).

ויאמר יוסף אל אביו בני הם אשר נתן לי
אלקים בזה ויאמר קחם נא אלי ואברכם
(ויחי פרק מ"ח פסוק ט')

סוד הברית ששמר את יוסף

איתא בזוהר (חלק א' פרשת ויחי דף רכז עמוד ב), אמר רבי אלעזר¹ ויברך את יוסף, את דייקא, דבריך לאת קיימא רזא

(ו) פירוש הזוהר: אבל ישראל קדושים בני קדושים של גזעים ושרשים, והתבשמו בהר סיני, ונכנסו באמונה השלימה הקדושה, בשעה שנימול שורה בכל, שכתוב ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום.

(ז) אמר רבי אלעזר ויברך את יוסף, את בדיוק, שבירך את אות הקיום סוד (ס"א הברית, מפני שכיון שאמר בני הם אשר נתן לי אלקים בזה, אז ברך את אותו מקום סוד) הברית ששמר יוסף. ומפני כך נקרא צדיק, אות של יוסף, סוד הברית שעומד עם יוסף.

(ס"א דברית, בגין דכיון דאמר בני הם אשר נתן לי אלהים בזה כדין בריך לההוא אתר רזא). דברית, דנטר יוסף. ובגין כך איקרי צדיק, את דיוסף, רזא דברית דקיימא בהדה דיוסף.

ואיתא בזוהר (חלק א' פרשת ויחי דף רכט עמוד א), ועל דא המלאך^ח הגואל אותי מכל רע יברך את הנערים, מאי טעמא אתחזו לאתברכא, בגין דנטיר יוסף את קיימא קדישא, ועל דא אמר יוסף בני הם אשר נתן לי אלקים בזה, אחמי ליה רזא דברית דנטר ליה, ובגין דנטר ליה אתחזו לאתברכא, ואתחזי איהו לברכאן סגיאין, בגין דא לכלהו יהב ברכא חד, וליוסף ברכאן סגיאין, משמע דכתיב ברכות אביך גברו על ברכות הורי וגו', ברכות שדים ורחם, תהיין לראש יוסף.

ויברכם ביום ההוא לאמר כך יברך ישראל לאמר ישמך
אלקים כאפרים וכמנשה וישם את אפרים לפני מנשה

(ויחי פרק מ"ח פסוק כ')

ביום המילה מברכין את הילד ואומרים פלוני הקטן גדול יהיה שוה ושקול כאפרים וכמנשה

במדרש שכל טוב (בראשית פרק מח) **ויברכם ביום ההוא**. מה תלמוד לומר ביום ההוא, אלא לפי שבירכם תחלה המלאך הגואל אותי, לכך נאמר ביום ההוא, כלומר ביום שבירכם שאר הברכות, וביום שקירבם אביהם אליו בו ביום ברכם: **לאמור**. מלא ו', כלומר בפה מלא ברכה שלמה: **בך**

(ח) ועל זה המלאך הגואל אתי מכל רע יברך את הנערים, מה טעם נראו להתברך, מפני ששמר יוסף אות ברית קודש, ועל כן אמר יוסף בני הם אשר נתן לי אלקים בזה, הראה לו סוד הברית ששמר אותו, ומשום ששמר אותו נראו להתברך, ונראה הוא לברכות רבות, משום כך לכולם נתן ברכה אחת, וליוסף ברכות רבות, נלמד שכתוב ברכות אביך גברו על ברכת הורי וגומר, ברכת שדים ורחם, תהיין לראש יוסף.

תיקון סדר ויחי הברית שפה

יברך ישראל. אף על פי שבירך את שניהם כיון שהתחלת הברכה באפרים, לכך נאמר בך יברך ישראל, שיקחו ממך ברכה לברך את זרעם. **לאמר, לומר לדורות: ישימך אלקים כאפרים וכמנשה.**

והיכן מצינו שישראל מברכין בניהן כענין זה. ישימך אלקים כאפרים וכמנשה, **אלא ביום המילה כשמברכין את הילד ואומרים פלוני הקטן גדול יהיה יהא אח לשבעה וגם לשמונה, כלומר יהא שוה ושקול לאפרים שהקריב ביום השביעי לנשיאים בחנוכת המזבח** [שנאמר ביום השביעי נשיא לבני אפרים (במדבר ז מד)], **ולמנשה שהקריב ביום שמיני** [שנאמר וביום השמיני נשיא לבני מנשה (שם שם נד)], וישם את אפרים לפני מנשה, מינהו להיות גדול וקודם לו בכל ענין של גדולה.

ויברכם ביום ההוא לאמר בך יברך ישראל לאמר **ישימך אלקים כאפרים וכמנשה** וישם את אפרים לפני מנשה

(ויחי פרק מ"ח פסוק כ')

היכן מצינו שישראל מתברכין כענין הזה ישימך וגוי בעת המילה. (פסיקתא).

איתא בזוהר, (חלק א' פרשת ויחי דף רלג עמוד א) על הפסוק, **בך יברך ישראל**^ט מאי ישראל, ישראל סבא, יבורך ישראל לא כתיב, אלא יברך, דהא ישראל נטיל ברכאן מלעילא, ולבתר איהו מברך לכלא בהאי דרגא תתאה דייקא דקאמר בך יברך ישראל לאמר.

ישימך אלקים כאפרים וכמנשה, אקדים ליה לאפרים

ט) בך יברך ישראל, מהו ישראל, ישראל סבא (הזקן). יבורך ישראל לא כתוב, אלא יברך, שהרי ישראל נוטל ברכות מלמעלה, ואחר כך הוא מברך את הכל בזו הדרגה התחתונה, בדיוק, שאומר בך יברך ישראל לאמר.

היא נתינת טבעת על ידו, לשון (מלכים א' י יח) זהב מופז, זאת היתה לו מידי הקדוש ברוך הוא שהוא אביר יעקב, ומשם עלה להיות רועה אבן ישראל, עקרון של ישראל לשון (זכריה ד ז) האבן הראשה לשון מלכות.

ואונקלוס אף הוא כך תרגמו. **ותשב**. ותבת בהון נביאותיה, החלומות אשר חלם להם, על דקיים אורייתא בסתרא, תוספת הוא ולא מלשון עברי שבמקרא, ושוי בתוקפא רוחצניה, תרגום של באיתן קשתו, וכך לשון התרגום על העברי ותשב נבואתו, בשביל שאיתנו של הקדוש ברוך הוא היתה לו לקשת ולמבטח. בכך יתרמא זהב על דרעוהי, לכך ויפזו זרעי ידיו, לשון פז.

אבן ישראל: לשון נוטריקון אב ובו, אבהן ובנין, יעקב ובניו. ורבותינו דרשו ותשב באיתן קשתו על כבישת יצרו באשת אדוניו, וקוראו קשת על שם שהזרע יורה כחץ. ויפזו זרעי ידיו, כמו ויפוצו. שיצא הזרע מבין אצבעות ידיו. מידי אביר יעקב: שנראתה לו דמות דיוקנו של אביו וכו' כדאיתא בסוטה (דף לו עמוד ב').

ואיתא במסכת סוטה (דף לו עמוד ב), תנא דבי ר' ישמעאל, אותו היום יום חגם היה, והלכו כולן לבית עבודת כוכבים שלהם, והיא אמרה להן חולה היא, אמרה: אין לי יום שניזקק לי יוסף כיום הזה. (בראשית לט) ותתפשהו בבגדו לאמר וגו', באותה שעה באתה דיוקנו של אביו ונראתה לו בחלון, אמר לו, יוסף²⁷, עתידין אחיך שיכתבו על אבני אפוד ואתה

(יב) איתא ברש"י בראשית (פרק לט פסוק ו-ז): **ולא ידע אתו מאומה**, לא היה נותן לבו לכלום. **כי אם הלחם**, היא אשתו, אלא שדבר בלשון נקיה. **ויהי יוסף יפה תואר**, כיון שראה עצמו מושל, התחיל אוכל ושותה ומסלסל בשערו, אמר הקדוש ברוך הוא אביך מתאבל ואתה מסלסל בשערך, אני מגרה בך את הדוב, מיד ותשא אשת אדוניו וגו', כל מקום שנאמר אחר סמוך.

ביניהם, רצונך שימחה שמך מביניהם ותקרא רועה זונות? דכתיב: (משלי כט) ורועה זונות יאבד הון. מיד (בראשית מט): ותשב באיתן קשתו, אמר רבי יוחנן משום ר' מאיר: ששבה קשתו לאיתנו, ויפוזו זרועי ידיו, נעץ ידיו בקרקע ויצאה שכבת זרעו מבין ציפורני ידיו, מידי אביר יעקב, מי גרם לו שיחקק על אבני אפוד? אלא אביר יעקב, משם רועה אבן ישראל, משם זכה ונעשה רועה, שנאמר: (תהלים פ) רועה ישראל האזינה נוהג כצאן יוסף.

תניא: היה ראוי יוסף לצאת ממנו י"ב שבטים כדרך שיצאו מיעקב אביו, שנאמר: (בראשית לו) אלה תולדות יעקב יוסף, אלא שיצאה שכבת זרעו מבין ציפורני ידיו, ואף על פי כן יצאו מבנימין אחיו, וכולן נקראו על שמו, שנאמר: (בראשית מו) ובני בנימין בלע ובכר ואשבל וגו'. (ועיין עוד בזוהר פרשת אחרי מות דף ס"ו עמוד ב').

כל אלה שבטי ישראל שנים עשר וזאת אשר דבר להם

אביהם ויברך אותם איש אשר כברכתו ברך אתם

(ויחי פרק מ"ט פסוק כ"ח)

סופי תיבות מילה, כי כולם שמרו בריתם כנוכר לעיל על הפסוק, כל הנפש וגו'.

ואיתא בבראשית רבה (פרשה מא), וישא לוט את עיניו וירא את כל ככר הירדן, אמר רבי נחמן בר חנין כל מי שהוא להוט אחר בולמוס של עריות סוף שמאכילים אותו מבשרו, אמר רבי יוסי בר חנינא כל הפסוק הזה לשון ערוה הוא, היך מה דאת אמר (בראשית לט) ותשא אשת אדוניו את עיניה וגו', וירא את כל ככר הירדן כי כלה משקה היך מה דאת אמר (משלי ו) כי בעד אשה זונה עד ככר לחם, כי כולה משקה, היך מה דאת אמר (במדבר ה) והשקה את האשה את מי המרים, לפני שחת ה', היך מה דאת אמר (בראשית לח) והיה אם בא אל אשת אחיו ושחת ארצה, כגן ה', לאילנות, כארץ מצרים, לזרעים.

וירא יוסף לאפרים בני שלשים גם בני מכיר
 בן מנשה ילדו על ברכי יוסף
 (ויחי פרק נ' פסוק כ"ג)

**יולדו על ברכי יוסף, שהיה להם
 אב לברית שנימולו על ברכיו.**

במדרש שכל טוב בראשית (פרק ט) על הפסוק וירא יוסף
 לאפרים בני שלשים. דהוויין רביעי ליוסף. גם בני
 מכיר בן מנשה יולדו על ברכי יוסף. **שהיה להם אב לברית
 שנימולו על ברכיו**, זהו שאמר הכתוב ואולם אחיו הקטן יגדל
 ממנו (בראשית מח יט) שהיו קודם להתגדל בני שלשים לאפרים
 בחיי יוסף, ולמנשה לא היו אלא בני שניים.

השומר בריתו הוא בבחינת אמת

מאן דנטר ברית הוא בבחינת אמת, מדתו של יעקב אבינו
 עליו השלום, תתן אמת ליעקב, שבו נכלל קו האמצעי
 בחינת בריח התיכון בחינת **דת"י** שהוא **דתי המלך**, כי האי
 שהוא ראש האותיות רומז לדעת, והמי' שהוא באמצע רומז
 לתפארת, והת' שהוא סוף האותיות רומז ליסוד, והוא ראש
 תוך סוף שהיא סוד ברית התיכון בחינת התכללות והוא
 המייחד והמחבר כולם לבחינת מלכות ונתבטלו כל בחינות
 החיצונים ומושך שפע ברכה וחיים, (בית יצחק).

שער

להשתתף בצער השכינה

**המשתתף בצער השכינה, תכף מוצאת
 השכינה מקום לדור אצלו**

משל למלך שהוא במקום כבודו בביתו ובחצרו בפלטין שלו,

ויבוא איזה אוהב המלך וירצה להזמינו לסעודתו לביתו, אזי בודאי יכעוס עליו המלך, כי אין כבוד של מלך לצאת מפלטין שלו לבית אחרים, גם אם יהיה הסעודה גדולה עד למאוד, ובלתי אפשרי שיזמין את המלך לביתו עד שיכין כל ההכנות ויעמיד מליצים ופרקליטים גדולים שימצא חן בעיני המלך שיבוא לסעודתו.

אבל כשהמלך נוסע בדרך ורוצה ללון בדרך, אזי כאשר ימצא מקום נקי באכסניא נקי, אף אם בית המלון הוא בכפר, אם הוא רק נקי, אזי זה בית מלונו ללון שם.

והנמשל מובן ממילא: בזמן שבית המקדש היה קיים והיה שכינת כבודו בבית קדשי הקדשים, אזי אם היה האדם רוצה לשאוב רוח הקודש או נביאות, היה צריך עבודה גדולה וכו', **אבל עתה בגלות המר שגם השכינה הקדושה גלתה עמנו בעוונותינו הרבים, היא נע ונד בארץ ותשוקתה מאד למצוא מקום דירה לשכון בה, ואם מצאה מנוח ומקום נקי, אדם שהוא רק נקי מעבירות וחטאים אזי שם היא דירתה**

(נועם אלימלך פרשת וישב)

ובפרט בזמן הזה שהשכינה בגלות שלא מצאה היונה מנוח לכף רגלה, **כי מיד בהכין האדם מעשיו לשם שמים בכל דרכיו "מיד" נעשה כסא להשכינה שתשרה בו, והוא נקרא** (ונחשב) יותר מדורות הראשונים, שהיו הרבה צדיקים בעולם, מה שאין כן בדור זה **כי גמר חסיד שיעשה חסד עם קונו, ודאי ראוי לאיש לאזור כגבר חלציו לגמול חסד עם השכינה, ואז נעשה כסא למדת החסד, כמו בדורו של אברהם אבינו ע"ה שלא היה עזר להשכינה כי אם על ידי אברהם, כן עתה שאין איש שם על לב לעשות עזר וסמך לשכינה בגלות המר הזה, כי אם מעוטא דמעוטא, השם נפשו בכפו ודאי נעשה כסא לשכינה במדת חסד.**

תיקון

סדר ויחי

הברית שצא

(תולדות יעקב יוסף פרשת עקב)

בעזרת השם יתברך

מפתח

• מפתח הפסוקים •

של ספר בראשית

במפתח הזה מובא
בעזרת השם יתברך:

הפסוקים
ועליהם מבוארים הענינים
בכל פרשה ופרשה

הספר נדפס לזכות הרבים
ומתחלק בחנם לכל דורש ומבקש

בעזרת השם יתברך

תוכן הפסוקים

פרשת בראשית

- א. בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ..... צג
- ב. וירא אלקים את האור כי טוב ויברל אלקים בין האור ובין החשך..... קכה
- ג. ויקרא אלקים ליבשה ארץ ולמקוה המים קרא ימים וירא אלקים כי טוב..... קכו
- ד. ותוצא הארץ רשא עשב מרעיע ורע למינהו עץ פרי עושה פרי למיניו וירא אלקים כי טוב..... קכח
- ה. ויאמר אלקים ישרצו המים שרץ נפש חיה ועוף יעופף על הארץ על פני רקיע השמים..... קכח
- ו. ויאמר אלקים ישרצו המים שרץ נפש חיה ועוף יעופף על הארץ על פני רקיע השמים..... קל
- ז. ויברא אלקים את האדם בצלמו בצלם אלקים ברא אותו וזכר ונקבה ברא אדם..... קלב
- ח. ויצמח ה' אלקים מן האדם כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע..... קלב
- ט. ויאמר מי תגיד לך כי עירום אתה המן העץ אשר צויתך לבלתי אכל ממנו אכלה..... קלב
- י. ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים..... קלד
- יא. ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכלו ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות..... קלד
- יב. והנחש היה ערום מכל חית השרה אשר עשה ה' אלקים ויאמר אל האשה אף כי אמר אלקים לא תאכלו מכל עץ הגן..... קלד
- יג. ותפקחנה עיני שניהם וידעו כי ערומים הם ויתפרו עלה תאנה ויעשו להם חגרה..... קלט
- יד. הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב..... קלט
- טו. ויגרש את האדם וישכן מקדם לגן עדן את הכרבים ואת להט החרב המתהפכת לשמר את דרך עץ החיים..... קמד
- טז. הן גרשת אותי תיום מעל פני האדמה ומפניך אסתר והייתי נע ונד בארץ והיה כל מצאי ידעני..... קמה
- יז. ויאמר לו ה' לכן כל הרג קין שבעתים יקם וישם ה' לקין אות לבלתי הכות

- אתו כל מצאו קמו
- יח.** הלוא אם תיטיב שאת ואם לא תיטיב **לפתח חטאת רובץ** ואלך חשוקתו ואתה תמשל בו קמו
- יט.** ולשת גם הוא ילד בן ויקרא את שמו **אנוש אז הוחל לקרא בשם ה'** קמו
- כ.** ויקרא את שמו נח **לאמר זה ינחמנו** ממעשנו ומעצבון ידינו מן האדמה אשר אררה ה' קמו
- כא.** ויחי אדם שלשים ומאת שנה **ויולד בדמותו כצלמו** ויקרא את שמו שת קמו
- כב.** **וכל יצר מחשבות לבו רק רע כל היום** קמו

פרשת נח

- א.** אלה תולדות נח **נח איש צדיק** תמים היה בדרתיו את האלקים התהלך נח קנא
- ב.** אלה תולדות נח **נח איש צדיק תמים** היה בדרתיו את האלקים **התהלך נח** קנא
- ג.** וירא אלקים את הארץ והנה נשחתה **כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ**. ויאמר אלקים לנח קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס מפניהם **והנני משחיתם את הארץ** קנד
- ד.** ויגברו המים וירבו מאד על הארץ **ותלך התיבה על פני המים** קנד
- ה.** **וימח את כל היקום אשר על פני האדמה מאדם עד בהמה עד רמש ועד עוף השמים** וימחו מן הארץ וישאר אך נח ואשר אתו בחבה. קנד
- ו.** ויגברו המים על הארץ **חמשים ומאת יום** קנה
- ז.** ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה **ותשב אליו אל התבה כי מים על פני כל הארץ** וישלח ידו ויקחה ויבא אתה אליו אל התבה. קס
- ח.** כל החיה כל הרמש וכל העוף כל רומש על הארץ **למשפחותיהם יצאו מן התיבה** קס
- ט.** וירח ה' את ריח הנייחח ויאמר ה' אל לבו לא אסף עוד לקלל את האדמה כעבור האדם כי יצר לב האדם רע **מנעוריו ולא אוסיף עוד להכות את כל ח"י כאשר עשיתי** קסג
- י.** ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ ועל כל עוף השמים בכל אשר חרמש **האדמה ובכל דגי הים** כידכם נתנו קסד
- יא.** ואת כל נפש החיה אשר אתכם בעוף ובבהמה ובכל חית הארץ אתכם **מכל יוצאי התיבה לכל חית הארץ** קסה
- יב.** ויאמר אלקים **זאת אות הברית אשר אני נתן ביני וביניכם ובין כל נפש חיה אשר אתכם לדרת עולם**. ויאמר אלקים אל נח **זאת אות הברית אשר הקמתי ביני ובין כל בשר אשר על הארץ** קסה
- יג.** וירא חם אבי כנען את ערות אביו ויגד לשני אחיו בחוץ קסה

פרשת לך לך

- א. ויהי אברהם בן תשעים שנה ותשע שנים וירא ה' אל אברהם ויאמר אליו אני אל-שד-י התהלך לפני והיה תמים
- ב. אני הנה בריתי ארך, והיית לאב המון גוים
- ג. ונמלתם את בשר עוללתכם והיה לאות ברית ביני וביניכם
- ד. המול ימול ליד ביתך ומקנת כספך והייתה בריתי בבשרכם לברית עולם
- ה. ואת בריתי אקים את יצחק אשר הלך לך שרה למועד הזה בשנה האחרת

פרשת וירא

- א. וירא אליו ה' באלני ממרא והוא יושב פתח האהל בתם היום
- ב. ואברהם היו יהיה נוי גדול ועצום ונברכו בו כל נוי הארץ
- ג. חלילה לך מעשות כדבר הזה להטות צדיק עם רשע והיה כצדיק כרשע, חלילה לך השופט כל הארץ לא יעשה משפט
- ד. וימל אברהם את יצחק בנו בן שמת ימים כאשר צוה אותו אלקים
- ה. וישלח אבימלך ויקח את שרה וגו' הנך מת על האשה אשר לקחת וגו' דע כי מות תמות וגו'
- ו. עקב אשר שמעת בקולי

פרשת חיי שרה

- א. ויקם שדה עפרון אשר במכפלה אשר לפני ממרא השדה והמערה אשר בו וכל העץ אשר בשדה אשר בכל נבולו סביב
- ב. ויאמר אברהם אל עברו זקן ביתו המושל בכל אשר לו שים נא ידך תחת ירכי
- ג. ויאמר אברהם אל זקן ביתו המושל בכל אשר לו שים נא ידך תחת ירכי
- ד. ויקרבו ימי ישראל למות ויקרא לבנו ליוסף ויאמר לו שים נא ידך תחת ירכי ועשית עמדי חסד ואמת אל נא תקברני במצרים
- ה. ושני צמודים על ידית
- ו. ויהי הוא טרם כלה לדבר והנה רבקה יצאת אשר ילדה לכתואל בן מלכה אשת נחור אחי אברהם וכדה על שכמה
- ז. ויען לבן וכתואל ויאמרו מה' יצא הדבר לא נוכל דבר אלך רע או טוב

פרשת תולדות

- א. ויגדלו הנערים ויהי עשו איש יודע ציד איש שוה ויעקב איש תם ישב אהלים..... רעג
- ב. ויזר יעקב נזיר ויבא עשו מן השדה והוא עיף..... רעג
- ג. עקב אשר שמע אברהם בקלי וישמור משמרתי מצותי חקותי ותורתי..... ערה
- ד. ואת עורות גדיי העזים הלבישה על ידיו ועל חלקת צואריו..... רעט
- ה. ויתן לך האלקים מטל השמים ומשמני הארץ ורב דגן ותירוש..... רפג
- ו. קום לך פדנה ארס ביתה בתואל אחי אמך וקח לך משם אשה מבנות לבן אחי אמך..... רפג

פרשת ויצא

- א. וייקץ יעקב משנתו ויאמר "אכן יש ה' במקום הזה" ואנכי לא ידעתי..... רצ
- ב. וייקץ יעקב משנתו ויאמר אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי..... רצה
- ג. ויזר יעקב נזר לאמר אם יהיה אלקים עמדי ושמרני בדרך הזה אשר אנכי הולך ונתן לי לחם לאכל ובגד ללבוש. ושבתי בשלום אל בית אבי והיה ה' לי לאלקים..... רחצ
- ד. והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית אלקים וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך..... רצט
- ה. וללכך שתי בנות שם הגדלה לאה ושם הקטנה רחל ועיני לאה רכות ורחל היתה יפת תאר ויפת מראה..... רצט

פרשת וישלח

- א. וירא כי לא יכול לו ויגע בכף ירכו ותקע כף ירך יעקב בהאבקו עמו..... שג
- ב. ויבא יעקב שלם אשר בארץ כנען בכאו מפרץ ארם ויחן את פני העיר..... שה
- ג. ונקומה ונעלה בית א-ל ואעשה שם מזבח לא-ל העונה אותי ביום צרתי ויהי עמדי בדרך אשר הלכתי..... שה
- ד. ויאמר לו אלקים שמך יעקב לא יקרא שמך עוד יעקב כי אם ישראל יהיה שמך ויקרא את שמו ישראל..... שי
- ה. ויאמר לו אלקים אני א-ל שדי פרה ורבה גוי וקהל גוים יהי' ממך ומלכים ממך יצאו..... שמו

פרשת וישב

- א. ויקחהו וישלכו אתו הברה והבור ריק אין בו מים..... שכא
- ב. ויהי ער כבור יהודה רע בעיני ה' וימיתהו ה'. ויאמר יהודה לאונן בא אל

תיקון תוכן הפסוקים הברית

- אשת אחיך ויבם אתה והקם זרע לאחריך. וידע אתן כי לא לו יהיה הזרע והיה אם בא אל אשת אחיו ושחת ארצה לבלתי נתן זרע לאחיו. וידע בעיני ה' אשר עשה וימת גם אותו.
- ג. הוא מוצאת והיא שלחה אל חמיה לאמר לאיש אשר אלא לו אנכי הרה והאמר הכר נא למי תחותמת והפתילים והמטפה האלה.
- ד. ויעזב כל אשר לו ביד יוסף ולא ידע אתו מאומה כי אם הלחם אשר הוא אוכל ויהי יוסף יפה תואר ויפה מראה. ויהי אחר הדברים האלה והשא אשת ארונו את עיניה אל יוסף ותאמר שכבה עמי.
- ה. איננו גדול בבית הזה ממני ולא חשך ממני מאומה כי אם אותך באשר את אשתו ואך אעשה הרעה הגדולה הזאת והמאתי לאלקים.
- ו. ותתפשהו כבגדו לאמר שכבה עמי ויעזב בגדו בידה וינס ויצא החוצה.

פרשת מקץ

- א. וירכב אותו במרכבת המשנה אשר לו ויקראו לפניו אבליך ונתחן אתו על כל ארץ מצרים.
- ב. ויקרא פרעה שם יוסף צפנת פענח ויתן לו את אסנת בת פוטי פרע כחן און לאשה ויצא יוסף על ארץ מצרים.
- ג. ותרעב כל ארץ מצרים ויצעק העם אל פרעה ללחם ויאמר פרעה לכל מצרים לכו אל יוסף אשר יאמר לכם תעשו.
- ד. ויוסף הוא השליט על הארץ הוא המשביר לכל עם הארץ ויבאו אחי יוסף וישתחוו לו אפים ארצה.
- ה. כלנו בני איש אחד נחנו כנים אנחנו לא היו עבדיך מרגלים.
- ו. ויכר יוסף את אחיו והם לא הכירוהו.
- ז. ויאמרו שאל שאל האיש לנו ולטולדתנו לאמר העוד אביכם חי היש לכם אח ונגד לו על פי הדברים האלה הידוע נדע כי יאמר הורידו את אחיכם.
- ח. ויאמר אלהם ישראל אביהם אם כן אפוא זאת עשו קחו מזמרת הארץ בכליכם והורידו לאיש מנחה מעט צרי ומעט דבש נכאת ולט כמנים ושקדים.
- ט. ואת גביעי גביע הכסף תשים כפי אמתחת הקטן ואת כסף שברו ויעש כדבר יוסף אשר דבר.

פרשת ויגש

- א. כי עבדך ערב את הנער מעם אבי לאמר אם לא אביאנו אליך וחטאתי לאבי כל הימים ועתה ישב נא עבדך תחת הנער עבד לאדני והנער יעל עם אחיו.
- ב. ויאמר יוסף אל אחיו גשו נא אלי ויגשו ויאמר אני יוסף אחיכם אשר

- מכרתם אתי מצרימה..... שנו
- והנה עיניכם רואות ועיני אחי בנימין כי פי המדבר אליכם..... שם ג.
- והנה עיניכם רואות ועיני אחי בנימין כי פי המדבר אליכם..... שם ד.
- מהרו ועלו אל אבי ואמרתם אליו כה אמר בנך יוסף שמני אלקים לאדון..... ה.
- לכל מצרים רדה אלי אל תעמד**..... שסג
- ויאמר ישראל רב עוד יוסף בני חי אלקה ואראנו בטרם אמות..... שסד ו.
- ויגידו לו לאמר עוד יוסף חי וכי הוא מושל בכל ארץ מצרים ויפג..... ז.
- לבו כי לא האמין להם..... שסד ח.
- ויאמר אנכי הא-ל אלקי אביך אל תירא מרדה מצרימה כי לגוי גדול אשימך שם..... שסד ט.
- ויכלכל יוסף את אביו ואת אחיו ואת כל בית אביו לחם לפי הטף..... שסו י.
- ויאמר ישראל אל יוסף אמותה הפעם אחרי ראותי את פניך כי עודך חי, עוד יוסף בני חי..... שפד

פרשת ויחי

- ויאמר ישראל אל יוסף ראה פניך לא פללתי והנה הראה אותי אלקים גם את זרעך..... שפה א.
- ויקברו ימי ישראל למות ויקרא לבנו ליוסף ויאמר לו אם נא מצאתי חן בעיניך שים נא ידך תחת ירכי ועשית עמדי חסד ואמת אל נא תקברני במצרים..... שפה ב.
- ועתה שני בנך הגולדים לך בארץ מצרים עד בואי אליך מצרימה לי הם אפרים ומנשה כראובן ושמעון יהיו לי..... שפז ג.
- ויאמר יוסף אל אביו בני הם אשר נתן לי אלקים בזה ויאמר קחם נא אלי ואברכם..... שפז ד.
- ויברכם ביום ההוא לאמר כך יברך ישראל לאמר ישמך אלקים כאפרים וכמנשה וישם את אפרים לפני מנשה..... שפה ה.
- ויברכם ביום ההוא לאמר כך יברך ישראל לאמר ישמך אלקים כאפרים וכמנשה וישם את אפרים לפני מנשה..... שפמ ו.
- בסודם אל תכא נפשי בקהלים אל תחד כבדי כי באפם הרגו איש וברצנם עקרו שור..... שפמ ז.
- ותשב באיתן קשתו ויפזו זרעי ידיו** מירי אביר יעקב משם רועה אבן ישראל..... שצ ח.
- כל אלה שבטי ישראל שנים עשר וזאת אשר דבר להם אביהם ויברך אותם איש אשר כברכתו כך אחם..... שצב ט.
- וירא יוסף לאפרים בני שלשים גם בני מכיר בן מנשה ילדו על ברכי יוסף..... שצב י.

להשתתף בצער השכינה

ובפרט בזמן הזה שהשכינה בגלות שלא מצאה היותה מנוח לכף רגלה, כי מיד בהכין האדם מעשיו לשם שמים בכל דרכיו "מיד" נעשה כסא להשכינה שתשרה בו, והוא נקרא (ונחשב) יותר מדורות הראשונים, שהיו הרבה צדיקים בעולם, מה שאין כן בדור זה כי גמר חסיד שיעשה חסד עם קונו, ודאי ראוי לאיש לאזור כגבור חלציו לגמול חסד עם השכינה, ואז נעשה כסא למדת החסד, כמו בדורו של אברהם אבינו ע"ה שלא היה עזר להשכינה כי אם על ידי אברהם, כן עתה שאין איש שם על לב לעשות עזר וסמך לשכינה בגלות המר הזה, כי אם מעוטא דמעוטא, השם נפשו בכפו ודאי נעשה כסא לשכינה במדת חסד. (תולדות יעקב יוסף פרשת עקב)

תאות השכינה לשרות על גופי הצדיקים

מובא באלשיך על הכתוב "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", וזה תכלית הבריאה שכל אחד מישראל יעשה עצמו כסא ומרכבה לשכינה.

יאמר אפילו אלף פעמים ביום, הריני עושה את עצמי כסא ומרכבה לשכינה

קבלתי ממורי (הוא רבי ר' אלימלך מליזינסק זי"ע), בכל עת שהוא לומד יחשוב הריני עושה את עצמי כסא ומרכבה לשכינה, כדאיתא בישערי ציון בתקון הנפש, ואפילו אלף פעמים ביום יאמר כן, ואמר מורי ורבי נרו יאיר כי הגוף מתקדש מאד בזה, וכשירגיל עצמו בזה יטהר מחשבתו ויסור ממנו הרחורי עבירה ויזכה להתפלל במחשבות קדושות ומקדש עצמו כמו בתעניות וסגופים. (דרכי צדק)

בעזרת השם יתברך

מפתח

• תוכן העניינים •

לפי סדר הפרקים
של ספר בראשית

במפתח הזה מובא
בעזרת השם יתברך:

ראשי פרקים
מהעניינים המבוארים
בכל פרק ופרק

הספר נדפס לזכות הרבים
ומתחלק בחנם לכל דורש ומבקש

בעזרת השם יתברך

תוכן הענינים

הקדמה

- א. לשם יתור קב"ה ושכינתיה כדחילו ורחימו ורחימו ודחילו
ליחד שם י"ה בר"ה בשם כל ישראל..... יג
- ב. כל המעשים שאדם עושה והוא רשע מוסף כח בקליפה
והוא נענש על לימודו..... יט
- ג. הגאולה האחרונה העתידה אי אפשר להיות כי אם עד
שיתמו הרשעים והפושעים..... כט
- ד. לא היתה הגאולה הראשונה - עד שתקנו בה פגם הברית
בגאולת מצרים לא יצאו רק אלה שלא פגמו בריתם..... ל
- ה. לגאולה האחרונה יזכו, רק השומרים על פגם הברית
מאן הנכשל באיסורי עריות, נכשל אחר כך במאכלות
אסורות..... לג
- ח. אין לך עבירה שמארכת את הגלות ומאחדת את הגאולה,
כמו עבירה זו של פגם הברית, ובל זמן שישראל לא
יעשו תשובה על פגם הברית קודש, לא יגאלו..... לד
- ט. פגם הברית גורם מיתת צדיקים, ואריכת הגלות - מי שמטמא
בריתו נמשכה עולתו והוי כלא נימול, - המפיד בריתו אינו
עומד לתחיית המתים, נוקמים ממנו כחרב נוקמת נקם ברית..... לו
- י. כל הצרות שבאים עלינו הכל עבור זה החטא
השומר ברית כאילו קיים כל התורה, והפוגם בברית כאילו
עבר על כל התורה כולה..... מג
- יא. החורבן הנורא - בתולדות עובדות באופים ובכתי חרושת..... מה
- יג. נסיון הכי הגדול בדור (שיכולים ברגע אחת להיכנס למ"ט
שערי מומאה שאין יכולים כמעט לצאת משם), הוא נסיון
הקאמפיוטער והטעלעווויז"ע ומאווים ו-ווידראו ואינטערנעט..... נב

- י.ד. יכולים לראות בקלות צורות ותמונות הגרועות ביותר. נב
- טו. חרב נוקמת נקם ברית..... ע
- טז. יסוד המצוה טאנץ הוא דימוי חתן - כלה לקוב"ה ושכינתיה
דיליה..... עג
- יז. איך בעל שמחה יכול לראות בהצלחת בניו..... עד
- יח. על ידי הפריצות, מגרשים את השכינה הקדושה ואת התורים
הקדושים..... עה
- יט. הפוגמים בפגם הברית יורדים לגיהנם, ואינם עולים
משם לעולם..... עה
- כ. השכר הגדול להשומר בריתו, והעונש הרע והמר להפוגם
פגם הברית, שאינו זוכה לראות פני השכינה..... עח
- כא. אין בכל העבירות שנקרא רע לפני המקום, והקדוש
ברוך הוא כועס עליו, כמו פגם הברית..... פ
- כב. גודל היסורין והחרפות והבושות שיסבול זמן רב, עבור
הנאות העבירה של שעה אחת קלה בעולם הזה..... פא
- כג. שעה אחת כגיהנם קשה יותר מכל יסורי איוב..... פב
- כד. אין לך דבר שעומד בפני התשובה..... פב
- כה. ביאת משיחנו תלוי בתיקון הברית קודש..... פד

פרשת בראשית

- א. ברית דא צדיק..... צג
- ב. העולם עומד על האדם שהוא שומר הברית קודש..... צד
- ג. צדיק שומר הברית זוכה להוציא מן הגיהנום רשעים הרבה..... צה
- ד. זוכה למלכות..... צה
- ה. זוכה לצלם אלקים ועל ידי זה הבריות יראים ממנו..... צו
- ו. ברית איהו ודאי צדיק ח"י עלמין סוד ה' ליריאיו ובריתו
להודיעם..... צח
- ז. ומאן גרים לאנהרא לה, ולאשתמדעא בה לקודשא בריך הוא,
מאן דנטיר ברית..... צט

ת.	שבת ראשי תיבות שבת תיקון ברית	ק
ט.	כאשר נכנסה ב"ת סוד הברית בין שתי אותיות אלו, שהן שי"ן תי"ו (נכנסו) ונעשו שב"ת	ק
י.	יוסף הצדיק האכיל לשבטים משיירי סעודת שבת	קא
יא.	בשבת יכולין לתקן כל הפגמים	קא
יב.	הנאולה תלויה בקדושת הברית והשבת	קא
יג.	ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת	קב
יד.	אלמלי שמרו ישראל שתי שבתות מיד היו נגאלין	קג
טו.	זכות התורה, זכות מילה, זכות שבת, זכות ירושלים	קג
טז.	יראי שמי שומרי שבת	קד
יז.	קדושת שבת אינו משיג אלא זה שיש בו יראת שמים	קה
יח.	נקרא קודש	קו
יט.	נקרא חותם	קו
כ.	טעם שהשבת והמילה נקראו חותם	קו
כא.	השבת והמילה נקראו שלום	קז
כב.	יסוד האמונה	קי
כג.	יסוד היראה	קי
כד.	חותם זו מלכות	קמז
כה.	טעם למה תמר מפחה על כרסה ואמרה מלכים אני מעוברת גואלים אני מעוכרת	קכ
כו.	השבת נקראת קודש לה' וכן הברית נקראת אות ברית קודש	קכא
כז.	על ידי חידושים בתורה מחליש כח הקליפה	קכב
כח.	התיקון לפגם זה הוא בשבת	קכג
כט.	שב"ת גימטריא קר"ע שט"ן	קכג
ל.	שבת רוא דבריות. - תיקון לפגם הברית על ידי שמירת שבת	קכג
לא.	מדת היסוד הוא כללות המדות	קכה
לב.	תשובה להאוחז באמה - פ"ד תעניות	קכו
לג.	דיני טבילה	קכו
לד.	אליהו מס בארבע טיסות להיות באותה מילה של הברית	

- הקדושה..... קלא
- לה. ויברא אלקים את התנינים הגדולים ואת כל נפש החיה.
הרמשת אשר שרצו המים למינתם ואת כל עוף כנף למינהו
וירא אלקים כי טוב..... קלא
- לו. מי ששומר הברית נעשה שותף להקדוש ברוך הוא..... קלב
- לז. השומר בריתו הקב"ה נמר ליה משונאיו..... קלב
- לח. הערב רב הם שגרמו הגלות..... קלה
- לט. מלחמת יעקב אבינו עם הס"מ..... קלו
- מ. הנחש הוא מלאך המות שגרם מות לכל העולם..... קלו
- מא. עזי פנים שבדור באים מהטומאה..... קלח
- מב. $26+130=156$ כמנין קל = עין = $130 = 130 = 270$ קמג
- מג. שני עינים הם ב' יודין והחוטם הוא ו' והוא צלם אלקים שעל
פניו של אדם. כאשר האדם פוגם בעיניו ומסתכל
בעריות מקלקל השני יודין ונתקלקלה צורת הפנים..... קמג
- מד. למה חמור החטא של מוציא זרע לבטלה יותר מכל שאר
החטאים..... קמז
- מה. בכל פעם שלכו חומד, הולך בסתר ועובר, ואינו נותן את לבו
שהקדוש-ברוך-הוא רואה הכל מה שהוא עושה בסתר..... קמט
- מו. השופך דם האדם כאלו ממעט את הדמות כי בצלם אלקים
עשה את האדם..... קמט
- מז. אם הטוב שהקדוש-ברוך-הוא מטיב לו לעשות שמובחר הדם
יעלה למוחין כדי לתת לו חיים ובריאות, באותו דבר מכעיסו
לשפוך דמים בזרעו לבטלה..... קמט
- נת. בו יבואר הטעם למה אמרו חז"ל שהמוציאים זרע לבטלה
נקראים "סוחטי הילדים", מפני שהם ממש "שוחטים ילדים",
שזה נקרא שוחט בניו..... קנ

פרשת נח

- א. השומר ברית נשמר מן המזיקין..... קנא
- ב. הקדוש ברוך הוא משתבח בשומרי הברית..... קנב

ו תיקון תוכן הענינים הברית

- ג. עונש דור המבול היה מדה כנגד מדה..... קנה
- ד. מעם שהיה הגשם מאה וחמשים יום..... קנה
- ה. בשית מאה שנים לשתימאה יתפתחון תרעי דחכמתא לעילא ומבועי דחכמתא לתתא ויתתקן עלמא לאעלה בשביעאה..... קנו
- ו. הפגום ברית לא ישאר לו לא נין לו, ולא נכר בעמיו..... קסא
- ז. הרשעים שחומאין בעון זרע לבטלה המה רוצחי נפשות..... קסא
- ח. מערכת השמים אינן שולמין בשומרי הברית..... קסד
- ט. שער יסודי היתדות ליהודי הרוצח לילך בדרך התורה..... קסו
- י. הנתנת היהודי בדרך התורה שלא בזמן דודים - - -..... קסו
- יא. פתח דבר..... קסו
- יב. כל מדותיו ומעשים טובים של האדם אינן כדאין להציל בזכותן חמא פעם אחת של הוצאת זרע לבטלה..... קסו
- יג. חומר העון והעונש של המוציא זרע לבטלה במזיד או פוסע..... קסח
- יד. בשל"ה הקדוש כתב, דהרבה בני אדם נכשלין בעון הוצאת זרע לבטלה, והגורמים הוא, משום שאין יודעין העונשים הגדולים הבאים על האדם בשבילו, ועל כן מונה אותן:..... קסח
- טו. הנה מצינו בזה בסי"ס וזהוהר הקדוש לשונות חמורין מאד:..... קסט
- טז. דברי התעוררות..... קע
- יז. זהירות בהסתכלות..... קעא
- יח. קישוי שלא לצורך מצוה..... קעב
- יט. "ונשמרת מכל דבר רע"..... קעב
- כ. סגולה לבנים הגונים נאים וביישינים ראויין לחכמה ולחסידות..... קעד
- כא. המוציא זרע לבטלה רחמנא ליצלן גדול עונו מצווא ונידון במיתה עולמית רחמנא ליצלן ואין תפלתו נשמעת ארבעים יום, ואין נשמתו עולה למעלה..... קעד
- כב. הרהור אסור מן התורה..... קעד
- כג. "בכל דרכך דעהו"..... קעה

- כד.** איך לעבוד את בוראו תמיד..... קעה
- כה.** היצר הרע מתגבר כל כך עד שיטרידהו מעט מעט מן העולם הבא ומהעולם הזה..... קעו
- כו.** י"ח עונשים קשים על המוציא זרע לבטלה..... קעו
- כז.** דרכו של יצר הרע להסיתו עד שאומר לו לך עבוד עבודה זרה ותכפור במי שאמר והי' העולם שאין דין ולא דיון ולא גן עדן ולא גיהנם..... קעז
- כח.** יתרחק מחברותא של רשעים ההולכים בחשך..... קעז
- כט.** האדם צריך להזהר מאד בחברותא, כי החברותא משפיעה מאד בכל מילי דשמיא בכלל, ובענינים אלו בפרט. הנסיון מעיד שהרבה אברכים כרעו ונפלו לדיוטא התחתונה על ידי ישיבה אצל עמי הארץ ועל כן לך לך אמרינן לנזירא להתרחק מחברת פועלי און..... קעז
- ל.** בענין אות ברית קודש צריך לזהר הרבה בשמירתו כי הוא מקום מוכן משכב ומושב של יצר הרע..... קעה
- לא.** לא זכה להקרא יוסף הצדיק יותר מכל אחיו אלא מפני מעשה שבא לידו וכבש את יצרו..... קעט
- לב.** אפילו אם יהיה אדם צדיק גמור אם יעסוק בדברים של דופי, ישוב להיות רשע גמור..... קפ
- לג.** אחרי לבבכם זו האפיקורסות, ואחרי עיניכם זו זנות..... קפא
- לד.** מה יעשה האדם הרוצה לחוס על בניו ועל נשמתו..... קפב
- לה.** המקשה עצמו לדעת סופו ליסורים מרורים כלענה..... קפב
- לו.** קדש עצמך במותר לך..... קפג
- לז.** לקדש עצמו במותר לו, הוא מדאורייתא..... קפד
- לח.** כל התאוות שורש הקליפות הן, והנמשך אחריהן אי אפשר לו לזכות באור פני מלך חיים..... קפה
- לט.** אם רודף אחרי הזימה והתאוה אין חילוק בינו ובין הסוס והכלב בתאותיו..... קפו
- מ.** האדם הממלא תאותו מהן ממילא ישרה עליו בחירת הרע והמטרא אחרא..... קפו

- מא. עיקר ההתחזקות היא בתאוות נשים, שמה שידה ולילית וכת דילה..... קפו
- מב. בכל מצוה שהאדם עושה יאיר אבר אחד מרמ"ח אברים, ובכל לאו שאינו עובר יאיר הגיד מה-שם"ה גידין..... קפח
- מג. בכלל זנות הוא כל תאות עולם הזה..... קפט
- מד. עוד כמה דברים שיכולין לזכות על ידי זהירות מקירבה שלא בזמן דודים..... קצ
- מה. כשבייל עבירה קמנה הזאת לכד יצטרך להתגלגל עוד הפעם בזה העולם..... קצ
- מו. הפורש מספק איסור שכרו הרבה יותר מהפורש מודאי איסור..... קצא
- מז. כשר שכמבחינן שותפו של עמלק ופירש רש"י ספיקי מריפות באות לידו וחס על ממונו ומאכילן..... קצא
- מח. דברים הכאים בעקבות אי זהירות..... קצב

פרשת לך לך

- א. מי הוא הכופר בבריתו של אברהם אבינו..... קצג
- ב. נומר הברית זוכה להשיג סודות התורה..... קצג
- ג. שומר הברית אין השכינה פורשת ממנו, וכל המשכת השפע מהחסד תלוי באות ברית קודש..... קצח
- ד. מי ששומר בריתו, הקדוש ברוך הוא מעביר מעליו מלאכי חבלה ומקטריגים..... ר
- ה. הקדמה למצות מילה ופריעה..... רא
- ו. ביאור ביסודות הענין מצות מילה ופריעה..... רא
- ז. ע"ה אורות חסדים שמתגלים על ידי המילה..... רא
- ח. למה היסוד נקרא יוסף הצדיק..... רג
- ט. שערי יסודי היתדות ליהודי הרוצה לילך בדרך התורה וזהירות בדיבור..... רה
- י. אעתיק בקיצור ממה שאמרו חכמינו זכרונם לברכה מתומר

- ניוול פה:..... ח
- יא. מי שמדבר ניבול פה אין תרופה למכתו..... ח
- יב. הפוגם פיו בדברי גבלה, - ג' מלאכים עם רמ"ה כתות מנדין אותו..... ט
- יג. מי שמוציא מפיו דבר מגונה ומתפלל אחר כך כל תפילותיו הולכים להחיצונים..... י
- יד. מי שהוא רגיל בקללות או דברי ריבות, גלגול נשמתו מערב רב..... י
- טו. המגבל פיו מנדין אותו למעלה..... יא
- טז. המגבל פיו, בהיותו במקום סכנה בקל יוכל להנזק, כי הוא כהפקר ממש, כי אין משגיחין עליו מן השמים..... יא
- יז. המסתכל עובר בב' לאווין..... יא
- יח. מי שמתדבק תמיד בהרהורין רחמנא ליצלן נעשה גופו כולו מרכבה להקליפה..... טו
- יט. אותן הקשורין תמיד בדביקות ה' נעשה בחינת מרכבה ממש להקדושה..... טז
- כ. כשהלב הוא בהרהורי עבירה הוא משכן להסטרא אחרא, והקדושה בורחת ממנו, ומה יש לו מכל ימי חייו עם כל הבלי ומחמדי עולם שיש לו, אם הוא נתון תחת רשות הסטרא אחרא..... יז
- כא. אחד מתחבולות היצר לתפוס כל אחד..... יז
- כב. גדר מחשבה רעה, מתי נקרא עובר והיאך להתנהג..... יט
- כג. המקדש עצמו מעט מקדשין אותו הרבה..... יט
- כד. ונשמרת מכל דבר רע..... יז

פרשת וירא

- א. רבי שמעון בן יוחאי מציל העולם מליחורב, הקדוש ברוך הוא גוזר למעלה ורבי שמעון מבטל למטה..... יז

- ב. שער יסודי היהדות ליהודי הרוצה לילך בדרך התורה - סימן ה'..... רכט
- ג. שמירת הידים - הלכות קבועות כמסמרות ונזעים משלחן ערוך ואחרונים הלכות נחוצות לדעת מה יעשה ישראל שלא להכשל ביסודי הקדושה על ידי נגיעת הידים במקום אסור..... רכט
- ד. שמירת הידים - חלק הלכה..... רכט
- ה. שמירת הידים - חלק המוסר..... רלט
- ו. מי שאינו שומר עצמו, אין משגיחין עליו מן השמים..... רלט
- ז. אל יעשה עצמו רשע שעה אחת..... רמ
- ח. הסתכלות בברית קודש..... רמג
- ט. קריאה בספרים בעניינים אלו..... רמד
- י. שיחה עם חכרים בעניינים אלו..... רמה
- יא. הפוגם פיו בדבר נבלה נדון במיתה עולמית, ואין תפלתו נשמעת ארבעים יום..... רמה
- יב. לשון גימטריא שכינה, שפה גימטריא שכינה..... רמו

פרשת חיי שרה

- א. השומר ברית הקדוש ברוך הוא מכתירו ככתר תורה..... רמו
- ב. אפילו אבן ועץ דומם גם כן עומדים בדין לפני בית דין של מעלה..... רמח
- ג. מי שהוא שומר הברית בראוי כל נוקי' לא יכול לקרנא ליה..... רנב
- ד. מי ששומר הברית אין נזק בעולם יכול להתקרב אליו..... רנג
- ה. כל הבריות וחיות ועופות הם מפחדים ממנו..... רנד
- ו. מעשה נורא..... רנד
- ז. בקש הקדוש ברוך הוא להפוך את כל העולם לדם כיון שנסתכל בחנוניה מישראל ועזריה מיד נתקררה דעתו..... רנו
- ח. שער יסודי היהדות ליהודי הרוצה לילך בדרך התורה - שמירת עינים..... רסא

תִּיקוֹן תוֹכַן הַעֲנִינִים הַבְּרִית יֵא

- ט. הנהגה ליוצא לשוק..... רסג
- י. חלק ההלכה..... רסג
- יא. המסתכלין במקום האסור, נחשך אור המזוכך שלהם ולא יזכו לראות בנועם ד' וליהנות מזוי השכינה..... רסד
- יב. מי שאינו מביט על נשים, לעתיד לבוא יהיה לפניו ממלאכי השרת..... רסה
- יג. סגולה להנצל מעין הרע - שלא יסתכל בחוצות..... רסה
- יד. חיי האדם תלויין בשמירת עינים..... רסו
- טו. אל יבוש ממלעגים - ימצא מנוח לנפשו - ויפעול ישועות בנפשו..... רסז
- טז. שכר השומר עיניו מהסתכלות אסורות..... רסח
- יז. שכר הגדול להשומר עיניו מראיית אשה..... רסח
- יח. עונש הגדול על הסתכלות..... רסמ
- יט. התנהגות בהליכה לדרך..... רע

פְּרֻשַׁת תּוֹלְדוֹת

- א. עשו הרשע עבר שתי עבירות קשות ביום אחד, בא על נערה מאורסה, והרג את הנפש..... רעג
- ב. השומר על הברית כאלו קיים כל התורה..... ערה
- ג. השומר בריתו כראוי בכל פרטיה מרגישים ממנו ריח טוב ונחמד כקמרת הסמים וכל מיני בשמים..... רעט
- ד. מי שיש לו יראת שמים יש לו חוש הריח..... רפ
- ה. על ידי שמירת הברית, כל נזקי' לא יכול לקרבא ליה ולא יהי' נפקד מהם איש..... רפג
- ו. קדושת העינים..... רפו
- ז. כיון שראיי' פגם במדת הברית - דע מעלות שומרי הברית..... רפו
- ח. הליכה לדרך..... רפז
- ט. שמירת העינים..... רפח

- י. רושם הנעשה בנפש..... רפח
- יא. איסור הסתכלות..... רפט
- יב. מעלת העינים - ופְּתָה הגדול..... רצ
- יג. לא יעשה מצוה - אם יכשל בהסתכלות..... רצ
- יד. להזהיר הנשים שלא ישבו בחוץ - מקום הליכות אנשים..... רצא
- טו. לחנך הבנים..... רצא
- טז. זוכה למעלות היותר גדולות..... רצב
- יז. תוכחה לאחרים..... רצג

פרשת ויצא

- א. אם אדם אינו שלם במדת היסוד, לא יוכל להיות לו מוח לחקור בהשגות גדולות ורוממות השם יתברך..... רצה
- ב. ואם יעבור עבירה בעין להסתכל בעריות בדבר איסור יסתם עין הנשמה..... רצז
- ג. שומר הברית זוכה לגילוי רזין דאורייתא..... רצז
- ד. אדם שעושה מצוה במסירת נפש ומתקן חותם קודש זוכה לברית שלום..... רחצ

פרשת וישלח

- א. מה מעם נחלשה ירך יעקב בגלל שהתקרב בו צד זומאח..... דש
- ב. השומר בריתו הוא שלם בתורתו..... שה
- ג. על ידי שמירת הברית כראוי, תפלתו נשמעת ואין חזרת ריקם..... שז
- ד. על ידי קדושת הברית ה' שומע תפלתו..... שז
- ה. על ידי שפוגם בברית אין מתקבלת תפלתו..... שה
- ו. על ידי שמירת היסוד תפלתו מתקבלת..... שה
- ז. מי ששומר הברית נהיר אנפיה..... שז

- ח. שמירת היסוד מכונה זאת..... שט
- ט. השומר ברית זוכה לעלות ולראות את פני ה' ולא יחמוד איש את ארצו..... שיב
- י. אם לא פגמת בברית תזכה ליראות את פני ה'..... שיג
- יא. מי שהוא נזר הברית נקרא צדיק וחי..... שיג
- יב. הי"ג דברים שעשה להם הקב"ה במצרים הם, על ששמרו את בריתם, וגדרו את עצמם מן הערובה ולא פגמו את ברית המילה, שנכתרו עליה י"ג בריתות..... שיג
- יג. השומר ברית זוכה למלכות מאן מלכי רבנן, ונעשה שותף להקדוש ברוך הוא..... שזז
- יד. ברית שקולה ככל התורה..... שזז
- טו. על ידי שיוסף שמר הברית, זכה למלכות הוא ובנו..... שזז
- טז. מאן דנטר ברית זוכה למלכות..... שזז
- יז. צדיק הוא ברית, לכן זוכה הוא למלכות..... שיח

פְּרֻשָּׁת דִּישָׁב

- א. המשחית דרכו אינו נכנס להיכל ואינו רואה פני השכינה..... שכב
- ב. מה דינו של הבא על הגוי'..... שכג
- ג. תשובה להמוציא שכבת זרע לבטלה רחמנא ליצילן..... שכג
- ד. תיקון לחיבק או נישק אשתו נדה..... שכד
- ה. סדר הווידוי..... שכד
- ו. סדר התשובה..... שכד
- ז. שלא להיות רשע חס ושלום לפני הקב"ה אפילו שעה אחת..... שכז
- ח. להזהר בקדושת נגיעת הברית קודש..... שכז
- ט. העון הגדול של המקשה עצמו לדעת שהוא בנדוי..... שכז
- י. העון של דור המבול..... שכח
- יא. האיסור של נשג"ז - [נדה שפחה גויה זונה]..... שזלא
- יב. וי"ד דפנחס, לא ניתן בו לחבר אותיות, אלא בשעה שקינא..... שכח

- להקדוש ברוך הוא..... שלג
- יג. ביאור הכתוב אותי עזבו מקום חיים לחצוב להם בארות נשברים..... שלה
- יד. הבעל גאווה שוה לעונש המוציא זרע לכמלה..... שמא
- טו. הבעל גאווה נופל לגיהנם ונגעים כאים עליו ונכרת מעולמו שלא בזמנו ואין תפלתו נשמעת ובאים עליו יסורים ופגעים רעים וכל מיני צרעת..... שמא
- טז. היצר הרע אומר רין דידי..... שמב
- יז. הנואף נכנס, על מנת לחטוא, ולהרוג אם יתפש..... שמג
- יח. הקדוש ברוך הוא נותן ברכות לעולם בזכות שומרי הברית..... שמג
- יט. טעם שהמוציא זרע לכמלה נקרא רע והקדוש ברוך הוא כועס עליו..... שמה
- כ. טעם למה לא נזכר בתורה בפירוש איסור של עון זה מוציא זרע לכמלה אף על פי שהוא עון גדול מאוד, ונרמז רק באיזה מקום ברמז..... שמה
- כא. על ידי וינס ויצא החוצה - הים ראה וינס..... שמו
- כב. שומר הברית מקושר בשכינה הקדושה..... שממ

פרשת מקץ

- א. סוד ה' ליראיו..... שג
- ב. בשעת הברית הקב"ה כונס כל פמליה של מעלה - סוד שמכינים הערלה בעפר..... נשא
- ג. כאשר הקדוש ברוך הוא רוצה בו בכף אדם, זוקף אותו על כל בני העולם ועושה אותו ראש הכל, וכל שונאיו נכנעים תחתיו..... שגב
- ד. סוד הברית קודש..... שגב
- ה. ויכר יוסף את אחיו והם לא הכירוהו - - - חתימת זקן הוא חותם הקדוש ברוך הוא על שומר הברית..... שגד

- ו. ואל שד"י יתן לכם רחמים - - - שנו
 - הנזהר בשמירת היסוד שורה עליו שם שד"י שנו
 ז. העצה שנתנו עז"א ועזא"ל ללבן שנו
 ח. תמר לשם שמים נתכוונה שנו

פרשת ויגש

- א. כל התוכחות שבפרשת בחוקותי הם על שהפרו בריתם כמו דכתיב להפרכם את בריתי שנו
 ב. השומר ברית - הקדוש ברוך הוא שומר אותו שנו
 ג. על ידי שמירת הברית יצאו ממנו מלכים, והמלך המשיח שנקרא בשם של הקדוש ברוך הוא שנו
 ד. שמירת הברית - זה השער לה' צדיקים יבואו בו שנמ
 ה. מעשה נורא שסב
 ו. על ידי שלא טימא בריתו נעשה מרכבה לצדיק שסג
 ז. עורך חי דאתקיימת ברזא דברית קדישא דאקרי חי שסד
 ח. מעולם לא זזה השכינה מכותל המערבי של בית המקדש, והוא ראש אמנה לכל העולם שסד
 ט. כל הנפש הבאה ליעקב מצרימה וגו' ששים ושש, כנגד, ששים מסכתות ושתא סדרי משנה שסו
 י. השומר בריתו נקרא צדיק והעולם עומד עליו שסח
 יא. כל מי שנימול ושומר זה אות הברית נקרא צדיק שסח
 יב. השם שד"י רשום בברית ובמזוזה וממנה מודעזעים כולם שסט
 יג. על ידי ברית מילה ישרה בהם ברכות ה' שסט
 יד. שומר הברית זוכה לכבוד (שהשכינה שורה עליו) בעולם הזה ובעולם הבא שע
 טו. שומר הברית נקרא צדיק יסוד עולם שעא
 טז. קר"י בגימטרי' = 310 = ש"י בגימטרי' = 310 שעא
 יז. עי"ן בגימטרי' = 130 [ועם הכולל בגימטרי' 131] שעג

- יח. סמא"ל בנימטרי' 131 שעג
- יט. ברית = 612. - אדם = 45 = תיקון = 566 = סך הכל: 612 שעג
- כ. תיקון בנימטרי' 566 = אדם בנימטרי' = 45 = סך הכל שעג
- כא. 611 = תורה בנימטרי' 611 שעג
- כב. שומר הברית חנו מוטל על הבריות שפא
- כג. מי ששומר ברית המעור, נשמר אצלו גם ברית הלשון שפא
- כד. און ששומעת נבול פה, מעמיקים לו גהינום, - - - שפב
- כה. ויהי עלי' מיתת עולמית רחמנא ליצלן שפב
- כו. השומר בריתו נקרא חי שפד
- כז. השכר הגדול שהקדוש ברוך הוא פורע להשומר ברית שפד
- כח. מי ששומר בריתו כראוי יכול להתפלל שפד

פרשת זיהי

- א. שומר הברית פניו מאירים כצהרים ואינן מוריקות ובניו צדיקים שפה
- ב. השכינה הקדושה אינה מסתלקת ממנו שפה
- ג. הקדוש ברוך הוא מלביש אותו בלבושיו כביכול שפו
- ד. השומר בריתו הוא דבוק בהקדוש ברוך הוא שפו
- ה. סוד הברית ששמר את יוסף שפז
- ו. ביום המילה מברכין את הילד ואומרים פלוני הקטן גדול יהיה שזה ושקול כאפרים וכמנשה שפח
- ז. הקדוש ברוך הוא מגלה סודות עליונים, אך ורק לשומרי ברית שפמ
- ח. יולדו על ברכי יוסף, שהיה להם אב לברית שנימולו על ברכיו שצב
- ט. השומר בריתו הוא בבחינת אמת שצב

